كنه الاخبار
نام اشبو تاریخ بلاغت رهین
درت رکن اوزرینه تألیف اولنمشدر
رکن اولی ابتدای خلقت عالم وملل وامم وانبیانك اخباری
ورکن ثانیسی امت عرب وسیر حضرت نبی علیه السلام وخلفاء راشدین
وامویه وعباسیه وعلماء مصنفین ومشایخ واطبا وحکما ورکن ثالثی طوائف
ترك وتاتار ورکن رابعی دولت علیهٔ عثمانیه وممالك رومك
اخباری بیانده اولوب مورخنك نام سامیسی مصطفی بن احمد بن
عبد المولی درکه عالی دیمکله شهرت شعاردر هجرت سنیه علی صاحبها
افضل التحیه دن بیك الی تاریخنده تصنیف کرده سی
اولان اشبو تاریخ نفیسی صفحهٔ بیاضه چکلمش
وبیك سکزده عازم دار بقا اولمشدر
رحمة الله تعالی علیه
رحمة واسعة

کنه الاخبار نام عالی تاریخك جلد اولنه فهرست در

صحیفه

٠٥ سبب تألیف کتاب و باعث تصنیف مستطاب ذکر کننده در
١٣ مجلد رکن اول
١٤ مجلد رکن ثانی
١٥ مجلد رکن ثالث ورکن رابع
٢٠ بو سرسخن لطیف علم تواریخك مزیتنده وسلاطین ماضیه نك علماء
٠٠ تاریخه رغبتنده در
٢٧ بو سخن بلاغت فرجام حقیقت ظلم وعدل بیاننده در
٤٠ فوائد سبعه که هریکی از انجمن علماء تواریخ شمعهٔ پرلمعه بود
٤٣ درتفصیل لازمهٔ اربعه غیراز فوائد سبعه
٤٣ (تنبیه) نصیحت شبیه للکاتب السفیه
٤٤ اعتذار بسیار بروشناسان اخبار ازجانب مؤلف کنه الاخبار
٤٥ اختتام دیباجهٔ کتاب وافهام فوائد خاصهٔ بی ارتیاب ذکر کننده در
٤٨ مقدمه درکه اول آفرینشی بیان ونور محمدی ودنیا وعقبی ومافیها نوجهله
٠٠ خلق اولندیغنی عیان ایلر
٤٩ کفتار دیکر درخلقت طیرخوش پیکر وکفتار دیکر درآفرینش مخلوق مکرر
٥١ قول دیکر درآفرینش بشر وقول دیکر درخلقت روح شریف
٠٠ حضرت پیغمبر
٥٢ روایت اخری علی رأی الحکما
٥٤ قول آخر حکمت قرین درخلق شجرهٔ یقین وطاوس همابال کزین
٥٦ مقالهٔ اخری درخلقت دنیا ومافیها
٦٢ فی خلقت العرش واللوح والقلم والکرسی
٦٤ فی تفصیل خلق السموات والارضین علی رأی اکثر المحدثین والمحققین
٦٥ تفصیل ارضین سبعه
٦٧ فی خلقت الملائکة والجان والشیاطین
٧٠ فی خلقت الجنة والنار
٧٣ فی خلقت بیت المعمور
٧٤ فصل فی عجایب المصنوعات العلویة المرئیة وغرایب المحسوسات السلفیة

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

صحيفه

٧٥ فی خلقت الشمس والقمر والليل والنهار
٧٧ فی خلقت قوس القزح
٧٧ فی السحاب والصحو والبسارقة والرعود والهائلة والصاعقة
٧٨ فی البذور من صنع الملك الغفور
٧٩ امابرد وسلج واما زلزله ورجفات
٨٠ اما ممسوخات
٨١ (تذنيب) فوائد رقيم دردوائر صور اقاليم
٨٣ مقاله فی تفصيل البحار وعجايبها ونوادرها من الحيوانات وغرايبها
٨٨ امابحر اسود زفتی واما بحر اوقيانوس وحكايات
٨٩ امابحر الصين
٩٢ امابحر هند
٩٤ امابحر فارس
٩٥ امابحر قلزم
٩٦ اما بحر عمان وامابحر هركند
٩٧ امابحر داوتجد وامابحر صنف
٩٨ امابحر روم
٩٩ اما بحر نيطش
١٠١ اما البحيرات فی الممالك والولايات والبطايح المجتمعات
١٠٤ اما الانهار العظام التی تمر علی مر الدهور والاعوام
١١٨ الكلام فی العيون المشتهرة المنقولة من الكتب المعتبرة منهما عين آذربيجان
١٢٠ فصل فی الابار الغريبة وآثارها المتنوعة ومنافعها العجيبة
١٢٦ فصل فی جزاير بحر المحيط المظلم
١٢٨ فصل فی جزاير بحر الصين
١٣٩ اما النوادر فی هذه الجزاير
١٤٠ اما جزاير بحر الفارس
١٤٢ اما غرائب هذا البحر واما جزاير بحر العمان
١٤٣ اما عجايب هذه الجزاير

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

صحيفه

١٤٥ اما جزاير بحر القلزم
١٤٧ اما غرايب جزاير القلزم
١٤٨ اما جزاير بحر الزنج
١٥ اما عجايب هذه الجزاير واما جزاير بحر المغرب
١٥٦ اما عجايب هذا البحر وتفصيل دب البحر
١٥٩ اما جزاير بحر الخزر
١٦٠ اما عجايب هذا العمان من السمكة وسائر الحيوان
١٦٠ هذه حكاية غريبة من عجايب الحكايات المنقولة من كتاب عجايب المخلوقات
١٦١ فصل فى الجبال ونوادرها
١٧٨ تذييل قويم در تفاصيل بلدان هفت اقليم برنهج مسلوك قديم
٠٠٠ فصل فى الاقليم الاول
١٨١ تحقيق حقيق
١٨٥ فصل فى الاقليم الثانى
١٨٧ فصل فى الاقليم الثالث
٢٠١ فصل فى الاقليم الرابع
٢١٢ فصل فى الاقليم الخامس
٢١٥ فصل فى الاقليم السادس
٢١٧ فصل الاقليم السابع
٢١٨ درتفصيل ممالك وولايات مع الرسوم والاشكال والتصويرات
٢١٩ درتفصيل حدود ولايت مصر وشام وتصويرات بلاد ومدن لازم الاحترام
٢٢٠ درتفصيل حدود ولايت مصر وجفار المنقولة من تقاويم الامصار
٢٢١ صورة اقليم مصر قديم واقليم جفار المأخوذة من صور الاقاليم
٢٢٢ درتفصيل حدود اقليم غرب المعمور مع تصويره المصطور
٢٢٣ درتفصيل حدود مملكت اندلس مع مداينها
٢٢٣ درتفصيل بلاد نوبه
٢٢٤ درتفصيل حدود ولايت عراق
٢٢٤ درتفصيل حدود ولايت خوزستان

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

صحيفه

٢٢٥ درتبيين حدود ولايت آذربايجان ودرتفصيل ممالك فارس
٢٢٦ دربيان حدود كرمان ودرتبيين حدود قهستان
٢٢٧ دربيان حدود طربستان ودرتبيين حدود سجستان ودرتفصيل
٠٠٠ حدود اقليم خراسان
٢٢٨ دربيان حدود ولايت خوارزم وحدودتوران وحدودطخارستان
٠٠٠ وحدود قريم وحدود ولايت صقلب
٢٢٩ درحدود ديار بكر وحدود ولايت جزيره ودرتعيين حدود مملكت تبت
٢٣٠ درتعيين حدود صين ودرتعيين حدود ممالك هند
٢٣٢ درتعيين حدود ممالك سند
٢٣٤ درتعيين حدود ولايت يمن
٢٣٧ فصل فى احوال الامم الماضية واديانها وافعال الملل المخالفة واركانها
٢٥١ بوفصل پرولوله بناء صرح جبارينه زلزله دوشوب لسان بلبله پيدا اولديغيدر
٢٥٣ دربيان فائدهٔ عائده وضابطهٔ كليهٔ ناظمه ورابطهٔ مهمهٔ مستلزمه
٢٥٩ اما ضابطهٔ كليهٔ ناظمه كه تواريخك مقدمهٔ مقدمه سيدر
٢٦٥ امارابطهٔ مهمهٔ مستلزمه كه عدد انبياء عليهم السلام وعدد نزول جبريل
٠٠٠ عليه السلام بيانده در
٢٦٨ بوفصل آدم عليه السلام خلق اولنمزدن مقدم احوال جان بن جان
٠٠٠ بيانده در
٢٧٢ باب فى الانبياء العظام والمرسلين الكرام واولو العزم منهم عليهم السلام
٢٧٤ احوال تابوت سكينه
٢٨٦ فصل فى اخذ العهد والميثاق
٢٩٠ اما القول فى خلقت الحوا رضى الله تعالى عنها
٢٩٢ خطبهٔ آدم عليه السلام وشرح خطبهٔ على الاجمال
٢٩٤ اما الاختلاف فى جنة حضرت آدم عليه السلام
٣١٤ فصل فى توالد آدم وحوا بامر الجليل وتفصيل قصهٔ هابل وقابل
٣٢١ امامعجزات آدم عليه السلام
٣٢٣ امابليات صفى الله المكرم
٣٢٤ امابليات حضرت حوا وبناتها واما وفات آدم عليه السلام

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

کنه الاخبار
نام اشبو تاریخ بلاغت رهین
درت رکن اوزرینه تألیف اولنمشدر
رکن اولی ابتدای خلقت عالم وملل وامم وانبیانک اخباری
ورکن ثانیسی امت عرب وسیر حضرت نبی علیه السلام وخلفاء راشدین
وامویه وعباسیه وعلماء مصنفین ومشایخ واطبا وحکما ورکن ثالثی طوائف
ترک وتاتار ورکن رابعی دولت علیهٔ عثمانیه وممالک رومک
اخباری بیاننده اولوب مورخنک نام سامیسی مصطفی بن احمد بن
عبد المولی درکه عالی دیمکله شهرت شعاردر هجرت سنیه علی صاحبها
افضل التحیه دن بیک التی تاریخنده تصنیف کرده سی
اولان اشبو تاریخ نفیسی صفحهٔ بیاضه چکمش
و بیک سکزده عازم دار بقا اولمشدر
رحمة الله تعالی علیه
رحمة واسعة

كنه الاخبار نام عالى
تاريخنك جلد اولى

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

رب اشرح لى صدرى حتى اشرح غوامض كنه الاخبار على قدرى ويسر لى امرى بايضاح الطريق من حقايق النظم والنثر بمحاسن مناهج احسن القصص والسمر واحلل عقدة من لسانى من غرايب رغايب الكلمات ومواقع تتابع الاضافات لتيسر بيانى بتسهيل صعاب المعانى يفقهوا قولى بلذايذ التأثيرات فى عوالم الذهنيات بحولك فوق حولى انك انت الفياض العليم لعبد ذكى فهيم ولكل طبع سليم والجواد المنعم المفضل الكريم لعبادك العلماء العالمين بنتايج القريحة والذهن القويم (لمنشئه) اى حمد توهست كنه اخبار ❁ وى شكر تو بهترين آثار ❁ بى كنه تو جون كنه بودكار ❁ بيهوده ديار نيست ديار ❁ سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العزيز الحكيم فى تشبيك افنان البنان لتحريك اغصان البراعة بنسايم الافاضة والبيان (لمؤلفه) علمى كه درو ذات تو معلوم نشد ❁ فهمى كه در وكنه تو مفهوم نشد ❁ از هر دو جو محرومى من نيست چرا ❁ كويم كه دلم ز علم محروم نشد ❁ وصل على رسولك محمد المبعوث الى كافة الناس اجمعين والمنعوت بنص قولك المنصوص المبين ﴿ وما ارسلناك الا رحمة للعالمين ﴾ وهو النبى الذى قلت

﴿ فى شانه ﴾

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

فی شانه الاتقی ﴿ مازاغ البصر وماطغی وماینطق عن الهوی ان هوالاوحی
یوحی ﴾ کما قال ذاك الرسول المصطفی فی مجامع الامم لاصحابه وآله القربی
(نظم) اطراد القولك الاعلی ✿ واعتناء بشانه الاولی ﴿ انما انا بشر
مثلکم یوحی ﴾ وعلی آله واصحابه الفائزین الی سبیل الرشاد والهدایة حایزین
ببضایع الشرایع حابزین الذین هم کانوا بانوار آثار التقی لتصاعد الدرجات
والرقی متمیزین (لمؤلفه) کنه ذات توغمایان بصفات ✿ کل حین بك منا الصلوات
آل واصحاب ترا باد سلام ✿ کلما هب نسیم الغدوات ✿ بعد التیمن بذکر الله تعالی
باقتباس انوار الآیات والتبرك بالصلوة علی رسوله المصطفی هی اشرف المنی
والطف الغایات نقلهٔ جلیلهٔ حکایات واخبار وکتبهٔ کتیبهٔ مسامرات آثار
انار الله قبور موتاهم وضاعف حبور احیاهم که احوال اکابر سلفی قلم
مفیض الحکم ورقم بدیع الشیم برله تألیف وتحریر ایتدیلر وانساب مآثر
ذوالخلق حسن ادا واحسن انشا برله تصنیف وتعبیر ایتدیلر خصوصا ذکر
جمیل کبار امطار رحمت کردگار وترشیح باران پروردکاری موجب ایدوکنی
یلوب عند ذکر الصالحین تنزل الرحمة مضمون حکمت مشحونی موجبنجه
انوار تقوی ایله قلوب لطیفه‌لری مستنیر اولان انبیاء اصفیاء اعجاز نظیر واولیاء
اتقیاء کرامت سمیر وصلحاء ادباء دیانت مسیر وحکماء عظماء نباهت اثیر وعلماء
فضلاء شرعت مصیر وشعراء بلغاء معارف خبیر ذکری ایله آثار شریفه‌لرینی
دلپذیر ایتدیلر وسلاطین مالك رقاب وخواقین مالکجناب که ﴿ لقد کان
فی قصصهم عبرة لاولی الالباب ﴾ نص کریم مستنطابنه ماصدقلردر غزوات
ظفر آیات وفتوحات پرفیوضات نصرت اکتسابلرین عبارات حسنه ایله تحریر وتعبیر
ایتدیلر (لمؤلفه) ایلیوب ذکر جمیلن سلفك ✿ قلدیلر روح روانن احیا ✿
عیسوی نطق حیات آبندن ✿ مرده‌لر اولدی سراپا احیا ✿ زیرا که ﴿ اذکروا
موتاکم بالخیر ﴾ حدیث شریفنده‌کی دلالت زمرهٔ احیا فرقهٔ موتایی خیر ایله
ذکر ایلمکدر یعنی هر یاد اولندقجه دعا وثنالری تمنه کتمکدر ویاخود انلرك
خیر دعالرینه باعث اولان اخبار آثارلرینی سلك نظم وانشاء جواهر زواهر کبی
منتظم ایلمکدر (شعر) اذا ما طالع التاریخ شخص ✿ رأی الدنیا وابصر
کل جیل ✿ ویکفی ناظر التاریخ الفا ✿ مشاهدة الصحابة والرسول ✿
بو تقدیرجه سمط حدیث شریفده منخرط اولان لأولئك مآلی صراحة اشارت
تواریخ اهالی ودلالة هدایت اسمار واخبارا عالی ایدوکی مقرردر اول جهتدن که

لفظ ذكرك دعايه دلالتندن تواريخ بوزندن ثنايه دلالتی انسب واظهردر (لمنشئه) نامنی زنده ایدنلر اولمز * بی بقا دنیه‌ده فانی اولمز * اراولور آدی قالور پادشهم * ایی نام اسی زوالن بولمز * صانكه جنت كلیدر ذكر جمیل * روزكار ایله صارمز صولمز * بوندن ماعدا نوع انسانك جنس حیواندن امتیازی مزیت نطقله اولدیغی كبی زمرهٔ علما واصحاب نهادن اولان فرقهٔ انسان كاملك دخی بنی نوعندن فرقی جواهر كلمات ونوادر حكايا ايله دركه حد ذاتنده معنی دار وسررشتهٔ نظم بلاغتده نباهت وفصاحتله نمودار اولان گفتار صحفات اوراق سیمینه امداد مداد عنبرسواد ایله رسم اولنمسی فضل ومعرفت سكهٔ جلیلة السكه سنك نقود رايجة الوجودده منقوش وكنده وخواطر سنگين عقلاده ومآثردنانیر قلوب عقلاده آثار فانا مرسوم واثركرده بولنمسی لازم ایدوكی مقرردر حتی بومعنی‌یه اشارت دائما قصد اولنوب لازم الحفظ اولان غرایب اخبار بعض معارف شعاراخبار سحر آثاردن تاریخله معبر ونظما ونثرا مقبول ورعایت صناعت حسابه‌سی غیر مدخول اولان تواریخ منظومه كبی رخام سپید سیم اندام ومانند نقرهٔ خام اولان مرمرلر صفحه لرنده كنده ومحرردر (لمنشئه) كمی كان كنده‌ها بیند بداند * غرض نقشیست كزما باز ماند * مرا ارهستی نی زنك فنایی * كه هستی را نمی بینم بقایی * بساخواندیم ما این گونه ابیات * زمرسومات سنگین مزارات * فی نفس الامر گذرگاه دنیانك نتیجه‌سی كه معرفت بارخدا وعزیمت دار عقبی در اول معرفته دلیل واول سفر وعزیمته زاد وسبیل انوار اسلام وآثار شواغل ایمان ایله نمایان اولان اعلام اولندقدن ماعدا اعمال صالحه كه بنی آدمه همراه اولور سرمنزل دنیاده جانشین اولاجق خلیفه‌سی ذكر بالخیر ایدوكی نصوص قاطعه ایله تحقق بولمشدر (شعر) فابق لك الذكر الجمیل تدوم به * فما لسوی الذكر الجمیل بقاء * زیرا همانكه همای جان عالم لاهوته طوغری طیران ایده اعمال صلاح اشتمال مانند پروبال یمین وشمالدن ایرلیوب بلنصفه كیده سیئاتی جسد سفلی سنده كی نفس پژمرده سنه پای بند اولوب الحقده قالورسا ثر مخلفات ومامكلی ایسه ورثهٔ متعطشین آب حیات كبی قاپیشور الور (لمنشئه) پروازگاهن اوزلدی كندی همای روح * زیرا كه فی الحقیقه بودر مقتضای روح * ایرلمادی یاندن انك همچو پروبال * صالح عملر ایندی سر آغاز ارتحال * تن قالدی كور ایچی كبی ظلمت سرایده * پرمور ومار مجلس تاریك جایده * دامانه صارلدی انك جمله سیئات * یعنی كه سندن اولدی

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

بو دکلو محرمات * وارثلرایسه ماملکك غارت ایتمده * مجموع نقدکی طاغیدوب
قسمت ایتمده * اردکجه قاله جق سنك ای مرد کاردان * ذکر جمیل وخیردر انقدیدر
همسان * وارثلرا که ال قاره مز برقراردر * هر بری اول شرفدن اوت بهره داردر *
بیلدك که اولدی حاصل عمرك نجسته کام * هرنسنه کندی ذکر جمیل اولدی
بردوام * تحصیل نام نیکه نیچون سعیك اولمیه * اوراق صفحه وصف جمیلکله
طولمیه * باقی دکل چو دولت دنیاده یوق بقا * سعی ایت که نامك اولمیه درالك کبی
هبا * هیچ شبهه چکمه بونده امیرم بو واضحه * خیرایله اکل اوقنسون اردکجه فاتحه
* سبب تألیف کتاب وباعث تصنیف مستطاب ذکر ندهدرکه الهام الهیه یه
متعلق اولان مواهب نامتناهی کاشانه سنه فتح باب ومتعطشین زلال عرفان
ودلتشنکان بوادی فهم واذعان سرکشته لرینه ما صدق رشح لباب ایدوکی
معلوم معارف جنابدر بر روز پیروز نادر وصبح نورافروز سعادت مظاهرکه
فصلا آخرالربیع ایدوکی ظاهر وآثار کانون اول انطفاء آتشکاه سماویه ایله
باهر اولوب ایام شهور عربیه دن فریدهٔ عقد جواهر حساب ایله چاردهم
ربیع الاخر ایدی فلاجرم مفهوم تحریك خامهٔ بلاغت مأثر بوستان تخیلات
خاطرده بو مضمون مطبوع ایله متبادر ایدی (نظم) جایی که سرو بوستان
باقد چو بین می جهد * ما نیز در رقص آوریم این سرو خوش رفتار را *
خصوصا جمعیت مسلمانان وکار ساز مغفرت یزدان ومنور قلوب اهل
ایمان اولان روز جمعه ایدی که مؤذنان خوش الحان اولا مناره لره چقوب نغمای
نعمای رحمت کردکارهٔ الصلوة کویان ایدی (لمؤلفه) خوان طاعت کشیده
درهرجا * شده عالم پرازصدای صلا * پرندای حقست هرنادی * نه همین نادی
بلکه هروادی * کوش باید که این صدا شنود * یعنی صبحدر اوراشود * تا نبا
حفاظ خوش الحان خواص محافلده تلاوت قرآن وعشر خوانلر ایسه مقامات
عراق وصفاهان وحجازده غریب نوالرله اظهار زمزمهٔ عشیران (لمنشئه)
کوسترديلر اول پرده ده هر کونه مقامات * تا اهل هوا ایلیه لر میل عبادات * کلبن کبی
کلرولره جای اولدی محافل * هر مسجدی کل جامعی کوستردی عنادل * خطباء
ادباخودشا خسار منابرده عندلیبان خوش صدالر وحمد وصلوة ومواعظ صلوات ایله
دلکش ادالر ایدوب جماعت حاضران انصتوا نصنه تشبث کنان واسمعوا
فرماننه اطاعت کران اولوب بربرلرینه دیردی (لمنشئه) چه جای حدیث
است خاموش باش * دهن را به بند همه کوش باش * اول حالده بلبل دل اول

كلستانك بركوشه سنده خاموش وعندليب باغ بهشت اولان خطيب لبيبك
صداى جان بخشنى كوش ايتمدن مدهوش اولوب طورر ايكن ناكهان
اول مجلس قدسى انجمن انس تصور ايلدى وساقيسى دستندن برقدح نوش
ايدوب شوق ذوقله ترنم كنان وزوح سرمستى مدهوشلق عالمنده شوقله زمزمه
جويان اولوب اول كلستانك نظم ايساتندن بوكونه لطيف رباعى سويلدى
(لمنشئه) انست عنادلا كسير البالى ٭ يبكين على الغصون بسوء الحالى ٭ كفتم
بيكى بزار همچون نالى ٭ من سوختم ازدرد توخوش مى نالى ٭ بعدازان كه دل بلبلنده كى
كسر وكيفيت كتدى واعظ روح روان حافظ پرفتوح جارى زبان وجاحظ
پرمواعظ تازى بيان كبى پند ونصيحته باشلدى يعنى منبر بندده كى مرامى زهد
وورع وتقوى پايه لرينه عروج قصد ايدوب جمعه دن مراد جمعيت دلدر
وخطبه دن مقصود شكر وسپاس ومحمدت ايدوكن مجملا شرح ايلدى
(لمنشئه) ارباب دلك جمعه سى جمعيت دلدر ٭ اول جمعه ده كى خطبه دخى
طاعت دلدر ٭ اما كه عزيزم سركرسى ده كى واعظ ٭ اسرار خدا كاشف كرميت
دلدر ٭ سلطان حقيقتدر اولان خطبه ده ممدوح ٭ هنكام ثناوقت رفاهيت دلدر ٭
عاقبت خامهٔ لبيب علامهٔ سياه عمامهٔ اديب تحرير صريرپرتأثيريله برفصيح
اللسان خطيب اولوب منبر تبيانه اوزره آغاز بيان ايتمنى وسلطان هلالك
خطبهٔ رفيعة الرتبه سنى اداده صكره كلزار عالمدن كذار ايدن كللرى وانلرك
هواسى ايله خاطر پريشان اولوب صورتاز وال وفنا بولان بلبللرى سخن
سمندن بياضنه كتورمسنى مرارا سپارش ايتدى (نظم) درين باغ رنكين
چو پرتذرو ٭ نه كل برچمن ماند خواهد نه سرو ٭ اكرچه يضيق صدرى
ولاينطلق لسانى فحواسنه مظهر ايدم واما ﴿يوم تبيض وجوه وتسود وجوه﴾
مضمون مكنونى فكرايتدكجه انبيا واوليا ذكرنى مشتمل اولان مسودات اوراق
نامهٔ اعمالمك بياض اولمسنه وكتاب سيئاتمك امداد مداد ايله مضمحل اولوب
فنا بولمسنه سببدر ديو سويلردم مع هذا بين الفصحا فتحت الرسالة بعد التحميد
مثل مشهورى ظاهر وهويدادر خصوصا كه وختمت بابن العميد تكمله سى
زمرهٔ بلغانك اذهانى كتابه لرنده سر وكبى انكشت نمادر لكن ما بينى تطبيق
وتوجيه كل اناء يترشح بما فيه ويتوضح بما ينافيه كلامى ايله ممكن ايدوكى كما ينبغى
وجه وجيه در حتى بومطالعه ده كى دقت وسمت تحريرنده كى نزاكت وفيه
مافيه اشارتنه كويا وتشبيه در (لمنشئه) نور روشن كبى حالى بوخيال باريك ٭

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

خانهٔ وهمنی ایلر جهلا لمك تاریك ٭ یعنی انلرده بوخوش نكته نمایان اولمز ٭ غار انبوه ایچی خورشید شعاعن بولمز ٭ القصه اول روز پیروزده كی جمعه نمازنی كه قلدم كندمده جمعیت خاطر بولامیوب محو ودهشتله قرار كاهمه كلدم جناب رب الاربابه توكل وحضرت پیغمبرك صلی الله تعالی علیه وسلمك اذیال دائم الافضالنه تشبث وتوسل ایدوب همان دم تتبع وتحریره مباشرت وتحقیق وتسطیره مبادرت ایلدم فلاجرم بوهوس ده ساله كه شب و روز جهتندن یكرمی ییلدن برومرادم وهرساعت وهرآن مقتضای فؤادم ایدی برائر خاص باهر الاخلاص اولمق امیدنه ابتدا ایدوب اختتامنه مجد اولدم یعنی خزان وبهار ولیل ونهار صرف مقدور ایتمكی هر جهتله سویداء دلمده هویدا بولدم (نظم) این طرفه رقم كه نقد آمال منست ٭ منشور سعادت مه وسال منست ٭ بردیده سوادش اركنم نقش سزاست ٭ زیرا كه شرف نامهٔ اقبال منست ٭ الحق بوكونه برمصنف كامل ذخر آخرتی ناقل ومصنفك ذكر جمیلنی شامل وناسك خیر دعالرینی مشتمل بر تحفهٔ غریب ونسخهٔ دلفریب اولور كه خطوطی خطهٔ سواد معارفك بنفشه زاری وسطوری قلمرو اقلیم لطایفك تفاریق یادكاری اولوب مؤلفی حشره دك خیر ایله اكدرر موجد مخترعنی رستاخیزه دك دللرده داستان قلور بنا على ذلك زبان قلمله دهان دواتدن مروی وسواد تجربه ایله بیاض اوراق خاطره دن بوكونه مضمونله مرئی اولدی یعنی كه بو مقوله مقالهٔ بهیه لر صورت بولدی (لمؤلفه) ای پسر اولمز اوغلدر ایو آد ٭ زادهٔ طبعك انكله همزاد ٭ بكر فكر انلر ایله همشیره ٭ دایه درخاطرهٔ طرفه نهاد ٭ غالبا محبره بستاننده ٭ شیرنا پخته مثال اولدی مداد ٭ بن ابو الفضل دوات ام كمال ٭ خامه برآلت فرخنده نژاد ٭ عالم علمه نفوس اولدی نقوش ٭ یازدیلر صفحه سطورنده سواد ٭ دیزیلوب جندمعانی صف صف ٭ دوزر آلاینی سلطان فؤاد ٭ تیغ الهامله فتح اولمده در ٭ قلعه لر كبی فیوضات مواد ٭ دیدیكك عالمه نسبت اما ٭ شی دكلدر فلك بی بنیاد ٭ مردلر وار كه برآه ایتمكله ٭ ملك دنیایی قیلورلر برباد ٭ بر عمارت نه قدر محكم اوله ٭ چاردیوارا اولیجق چار اضداد ٭ فو یسه بیك كره قیامت اما ٭ ایرمیه عالم عرفانه فساد ٭ دم عیسی ایله هر دم عالی ٭ خضر وقت اول كه ایده لر آدكی یاد ٭ كرچه عمرك غمله كچمشدر ٭ ایلدك روحكی آخرهله شاد ٭ بویله تألیف ایدن اولمز ای دل ٭ آكلورآدی الى یوم معاد ٭ سپاس بی كران كه ﴿ خلق الانسان علمه البیان ﴾ صنعنده داخل اولدم وستایش بی پایان كه ﴿ فبای آلاء ربكما تكذبان ﴾ فحوای

غراسنه زبان ودهانمی ماصدق بولدم (نظم) فحمدا لله ثم حمدا لله ❁ علی ما کسانا رداء الکمال ❁ وشکر الله ثم شکر الله ❁ علی ما هدانا لشکر النوال ❁ نجمه مه وسال بالغدو والآصال مقتضیات نفسانیه ایله مشوش الحال ووساوس شیطانیه ایله مختل الاحوال اولوب مزرعهٔ دنیادن حاصل وبوستان امید ورجادن بربهره یه واصل اولمق قصد ایتدکجه سرکم بختمی کوی کبی چوکان قضا ایله غلطان وامراض جرم وکناه ایله ایوا کبی بکزم صرار دکجه طالع تقویمنده فراغت به قیدنی نهان وبی نشان کوروب بونوکفته یی ورد زبان ایدردم وبی صبر وسامان وسرکردان اولدیغم حالده کندمه دیردم (لمؤلفه) مراسر بست خریدم زچارسوی قدر ❁ سری که هیچ ندانم بهست یا بدتر ❁ چوطالبی که برغبت خرید ه خربزه ❁ بدست داشت ندانه بدست یاسکر ❁ اما خاتمهٔ کار بوکونه بر اثر لطیفله بیدار اولوب لیل ونهار انبیاء بزرکوار واولیاء کرامت دثار وملوک عدالت سلوک غزا کردار وعلماء فضلا وشعراء فصحا وحکماء بلغاء معارف شعار تواریخ خردمندان امت بویعید بی مقداردن برکذار والی ساعة القیام هربری کلام جواهر نظامدن بهره دار اولمق میسر اولدقده صریر خامه دن بو قطعهٔ لطیفه یی ایشتدم انتظام احوالمه کارساز اولمغین کوکل مجموعه سنه ثبت ایتدم (لمؤلفه) سلطان ملک معرفته خدمت ایلیان ❁ قالماز پیاده شاه بلاغت نشان اولور ❁ براوز که خطبه سکه بولور نظم ونثردن ❁ خسروکبی خدیو ممالک ستان اولور ❁ القصه کوردم که قصه دن حصه باعث دولت ذکر جمیل اولور ودنیا سرایشه کلوب زهراب غصه ایله سبب دفع غصه نوش آب حیات مثابه سنده باعث اجر جزیل اولور انلر جمع مال ومناله چالشدقده بوحقیر برکشته حال تحصیل نقد معرفت وکماله سعی ایتدم غیریلر امتداد عنوان وازدیاد جاه وجلاله قصد ایتدکجه بوافقر خالص الآمال نظم ونثر ایله تألیفات وآثار طریقنه کتدم تاریخ هجری که تمام الفه پیوسته وبنیان عمر عزیز وچار ارکان عناصر تمیز اللی ایکی سالله شکسته وضعف قوی وضعف رنج وعنا قد خم کشته ایله هردم حرم سراسنه کمر بسته اولدی بوهوس دهساله وهوای جمع کتب ورساله صفحهٔ سویداده بوکونه سواد له ارتسام بولدی که روی زمینده ظاهر وکنبده شیرازهٔ حکمتله جلد فضل وبلاغته قرین اولان مجلداتی سراپا تجسس وتتبع قیلم والسنهٔ چارده که منظوم ومنثور تواریخ کتابلرینی کوروب هربری جواهرله مملو بر بحر عمیق ایکن غواص کبی غورینه ایروب ونتایج ومآل درر ولآلی سن اصداف معبره ودواندن دست

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by
UNIVERSITY OF MICHIGAN

Original from
UNIVERSITY OF MICHIGAN

همتله دزوب بركتاب مستطاب تأليف ايدم كه ابكار افكارله زادهٔ طبع كوهر
باراولوب كتب نوادر بحك جمله سن شامل اولديغى جهتدن ماصدق ام الكتاب
ومصدق ابو المعارف ذوى الالباب اوله وقلم جارى زبان وجرى اللسان سائر
مؤلفين براعت نشان براعت بيانه فأتوا بكتاب من مثله ان كنتم صادقين
نص كريمى ايله مزين اعلان قله (نظم) كس نكفته است اين سخن
بجهان ☼ وركسى كفت كو بيارو بخوان ☼ بهر جاهل چه اين چه بانك ستور ☼
كرك يوسف يكى بود بر كور ☼ اما صحفات اذهان ولوحات فهم واذعانده كى اسلوب
نااسلوبنى كوردكارنجه خرد خرده دان وعقل فيضى نقل مهارت بيان وطبع
نورانى لمع نباهت نشانه ﴿ وآتاكم مالم يؤت احدا من العالمين ﴾ نظم لطيفنده كى
جواهر زواهرله تحسين وپسندايتمه‌سى بومضمون كبى در مكنون بلاغت نمون ايله
تحقق بوله (نظم) تا كلك بنان بر ورق زنكارى ☼ چون غنچه ميان
بسته بخدمتكارى ☼ منشئ زمان صفحهٔ بر هفت اقليم ☼ نوشت بران صحيفه بدين
بركارى ☼ وبا جمله هيئت دوات وقلم خبرت نمون امواج دريا كبى كمون اولان سطور
فكرت فزونه مقرون اولدقجه ﴿ ن والقلم وما يسطرون ﴾ نص لطيفنده
فص مضمون خاتمهٔ تحسين خاتمنده لعل وياقوت وار حسن اداو كفتار يوزندن
بوسپهر فيروزه كون وزبرجد نمونه غلغله‌لر صالوب مطالعه‌سندن بهرمند
اولان افاضل بلاغت مشحون تعريف كوناكون ايله ان هذه تذكرة لقوم
يعقلون منطوق ميمونى تذكار ايده‌لر وخط عنبر بار وارقام عبير آثارنده كى
فوائح مسكيه‌دن بهره‌دار اولنلر ﴿ كتاب مرقوم يشهده المقربون ﴾ امضاء
غراسيله عنوان خجسته تسليملرينى معنون ومبرهن قيلورلر ومدائح جميله‌سندن
هزاران هزار بو مقوله قطعه‌لر نظمى ايله ذمتلرينه واجب بيلورلر (نظم)
☼ در بلاغت كتاب مسطورست ☼ رق منشور وبيت معمورست ☼ فصحارا دليل
وبرهانست ☼ بلغارا چو مونس جانست ☼ اما مواعظ براعتندن ماعدا حسن ادا
ولطف تقريرى ايله مؤدى اولان صدد حكاياتده مخل فصاحت اولان تنافر حروف
وغرابت وتتابع اضافات وتعقيدات لفت مقوله‌سى مقالاتدن اجتناب اولنوب
احسن الكلام ما زانه التمام وعرفه الخاص والعام مضمونه متابعت قلنه
يعنى كه افاده‌سى عام واستفاده‌سى براى خواص وعوام اولوب هركس فهم
واذعاننه معاينتدن بهرمند اوله وهر كامل واخص وفاضل معارف مختص
بعض موعظه‌لرده وبراعت قصدنده واقع اولان انشاء غرا وبلاغت حسن ادايه

قناعت ایدوب لذیذ مرّه اصطلاحات روزمرّه مطلوب ایدوکن بیلوب
من فراید الکلام مادار علی السن الانام مفهومی ساحهٔ طبیعتلرنده تمکن بوله
(لمؤلفه) قویه لم صنعتی بو حسن ادا ✿ ساده رو برجوانه اولدی شبیه ✿ اولسه
برچهره خالدن خالی ✿ آنی اولسه ونیك وجه وجیه ✿ سکا بسدر وجودی محبوبك ✿
زیب وزیور کرکز اولمه سفیه ✿ چونکه دامن اوراقه تشبث بی مر وساعد خامه یی
تشمیر وتحریر معارف سمر وشاخسار اقلام میوه داردن جمع نوبا وههای معانی
وثمر مقرر اولدی الامثال مصابیح الاقوال چراغی اشتعال ایله تحریر قصص
واخباره اشتغال قلندی خصوصا ضرب مثل مقوله سی کفتار وروزمرّه اداره
اعتبار اولنوب کلام العاقل کله امثال منطوقنه امتثال کوسترلدی وزمانمزده
واقع اولان آثارده خذوا العلم من افواه الرجال قولی ایله عمل اولندی فاما
خلاف واقع حکایات ومخترع وساخته ودروغ بی فروغله پرداخته روایت
نقلندن علیك بالصدق فی مقالك فحواسنه متابعت ایله کلی احتیاط قلندی
زیرا که معلوم ذوی الالباب ومفهوم طباع حکمت مآب درکه کلام الکذاب
کلمع السراب مضموننه ماصدق اولان کفتار وجواب ایله آب حیات معارف
تشنه دللری دفع حرارت وکسب صفا قیلمز وروایات اخبارده اختلاف ونقل
حکایات واسمار صحتنده نزاع وخلاف ایدنلر ﴿وان الذین اختلفوا فی الکتاب﴾
فحوای غراسنه ماصدق اولوب ﴿لفی شقاق بعید﴾ تکملهٔ جلیله سندن منبعث
اولان جدال بی مآلی بلمز (لمنشئه) من سکه زدم بقالب خوب ✿ اونیرزده
ولیك مقلوب ✿ روکش زنحاس کی شود زر ✿ قلاب کجا وکیمیاکر ✿ حاصل
کلام بو کتاب بلاغت شعار نتیجهٔ نه فلك دوار ومجموعهٔ فوائد چار ارکان لیل ونهار
براثر تابدار بزرکوار درکه ملائك ارائك سبع سموات حکایاتنی کوش ایتمکه تحسر
چکرلر وحواری وغلمان ثمانیهٔ جنات هر جزونده کی نکاتك تعلم واذعانی امیدینه
خواجهٔ عقل کل حضورینه دیز چوکرلر لاسیما موالئ مجالس سرای سپنج
واهالئ مدارس جهات ست اولان عقول بافرهنج بو درجه درج اولنان جواهر
زواهر رشکنه ایکیده برکوز یاشلری دوکرلر فاما مجلدات اربعه سنه مالك اولنلر
کشت زار تحصیل معرفتلرینه حکم وفضائل تخمنی اکرلر (لمؤلفه)
✿ زهی کتاب لطایف که چار جلدنده ✿ فراهم اولدی حکایات ملك هفت اقلیم ✿
✿ زهی جواهر الفاظ ونظم وچار کتاب ✿ ایچنده قصه سی هر ملتك برسم قدیم ✿
✿ نزول ایدوب صنماسن روح قدس الهامی ✿ رسول عقله بو آیاتی ایلدی تعلیم ✿

﴿ تمام ﴾

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

* تمام هر دو جهان بونده دربلا نقصان * وان اردت كالا عليك بالتفهيم *

الحمد لله باغ وراغ خلد برينڭدن روى زمينه جارى اولان مياه چار انهار طراوت كواه اولديغى كبى خامهٔ دوزبانمدن جريان وعقول فحول واذهان باهر الاذعانه فيضان ايدن اقوال سلاست نشان هفت بحرك جواهر نوادرينى مشتمل اولان انهار اربعه يه نمودار اولدى كويا كه نيل وجيحون وفرات وسيحون واردا تم عالمڭ ارض طراوت كزينه اتصال بولدى بعدما كشتزار عرفانمده نشو ونما ايله هويدا وبيداء فسيح الارجاء دانش واذعانمده كمال لطافتله پيدا اولان محصول حكايات وآثار ومجموع مشمول روايات بلاغت نثار (كنه الاخبار) نامى ايله شهرهٔ دار وديار قلنمه سى مناسب كورلدى (لمنشئه) مجلدات تواريخه هيچ نهايت يوق * سخن نه معدن ايمش جوهرينه غايت يوق * اكرچه تركى وتازى وفارسى كفتار * كتابلر دوزيلوب ديزدى درلرين آثار * ولى انڭ كبى مغلق كينده حالت يوق * كبنده تركى اداقچى وار سلاست يوق * نه مغلقندن اولور اهل رومه فتح الباب * نه تركى دلدن اوقور حظ الوراولى الالباب * فى الواقع فى زماننا ولايت رومده جارى اولان لسان بو العجب السنهٔ چاردن مركب برنطق پاك مذهب دركه اهل دللر تكلمنده ڭ وياكه سائرندن اعذبدر فرضا لسان عربى تكلمى فرض وياواجب اولسه وزبان فارسى استعمالى سنت سنيه مقامنده قيام بولسه بيان اولنان حلاوتدن مركب لسان تركى تلفظى مستحب وبسيطنڭ تركى فصحا قولنجه نهيى واجبدر فلاجرم بو حقير پسنديده رقم افادهٔ شامله نيننده دوات كبى ثابت قدم اولدم پركار وار مركز مضمونى محيط ودوار وبسيط صفحات وارداته تراكيب كلام مركبه ايله سيار اولمغى مناسب كوردم حتى صدد قصده داخل اولميان براعت استهلال وصفحات صبح وشام وخزان وبهار كلماتنده يعنى شبستان خيال مقوله سى مقالاتدن بله كميت خامه يه ارخاء عنان ايتمدم يعنى انشاد وانشا طريقنه طبعمى ارشاد ايتدكجه پيشوا ايدينوب اثرنه كتمدم تاكه اواسط ناسدن اولان ساده دللر اول واسطه ايله اذعان كلامدن محروم قالميه لر وقصص واخبارڭ بعض يرلرين فهم ايتمامكله مؤلفنه عتاب ودشنام قلميه لر اما دم اولديكه سمند قلم تيزكام مانند ابلق ايام بكلمدى وسر رشتهٔ نصح وپند وخيالى اول تندخويه پيونديرين طوتمدى بلكه قيودبى زوال قوت زاولانه ايله كندويى ضبط ايتمدى حتى عرصهٔ خيالاتڭ بى دشت هيهات كه جلوهٔ جبليه سنده مخصوص برجلوه كاه بى غايات ايدى كاه اولديكه شبستان خيالاتله

سواد مداد ظلامنده کی وادیلرك شبدیزی اولدی محل دوشدی که جهرمانی
تشبیهات رنکیله اول میادین ایچنده جبش نمون اولان سرخاب وکلکون کبی
کورندی (لمنشئه) دم اولدی کوز یاشنك قاننه بویاندی قلم ❊ قرزدی
طوردی اوکده مثال شاخ بقم ❊ کون اولدی بخت سیه قیلدی روزمی مظلم ❊
انکله بکزدی دستمده کلك تیره رقم ❊ وقتی که الهام ربانی اول مقوله بدیع ورنکین تخیلاته
بانی اولدی حك وازاله‌سی شاهد نازنین مضمونه رمح قلم ازاله‌سی اطاله‌سی کبی
مروت عدا اولنمقدن ماعدا حضرت بارینك ویردیکی نوال وانعامی رد وابواب
فیوضات لایزالی دست اجتنابله سد مناسب علم سرمد کورلمیوب جسته
جسته بعض محل فحول رجال اولان اهل کمال زمره سنه مخصوص نوال عد
اولندی امافقر وفاقهٔ جهالله پریشان حال اولان جهال اول نعمت متنوعهٔ
لایزالیدن بی نصیب وکسیر البال وناشنای کثیر الانفعال اولمسی مناسب کورلدی
تحقیق دقیق وتدقیق انیق علماء متبحرینه معلوم وکتاب محمدیه مؤلفی یازیجی زاده
مولانا شیخ محمدك آثارندن فصوص شرحنده مرسوم درکه مزبور قطب
اشهر عالم رؤیاده غوث اظهر شیخ محی الدین اکبر قدس الله سره الاطهر
حضرتلرینه خطاب وکتاب فصوص چاق بویله متین ومخصوص ومخفی الفحاوی
ومستور النصوص یازلمغه باعث نه ایدی دیو استجواب ایتدکده حضرت شیخ
بیورمشلرکه بن بوخصوصده مأمورم یعنی که اغلاق ابواب فصوصده معذورم که
حضرت باری جل شانه عن التواری بو عبد ضعیفنه تملیك ایتدیکی ملکهٔ
علمیه‌نك اظهارینی اراده قلدی تاکه بوکلمات مرموزاتی ادراك ایلیانلر کندولره
و بکاموهوب اولان عطایای الهیه‌نك حقیقتنی بیله‌لر وسرینی بلمینلر ❊ طلب العلم
فریضة علی کل مسلم ومسلمة ❊ حدیث شریفی مضمونه مأمورلر ایکن امتثال
فرمان وتحصیل کمالات واذعان ایلمیوب تیه ضلالت کرفتارلرندن ایدوکلرینی
اکلیه‌لر (بدیهه) بونده چوق حکمت وچوق سر الهی واردر ❊ برمعما
کبیدر اکلیان اکلر انی ❊ کاملك علمنی جاهل نیجه ادراك ایلر ❊ کندی قدرنجه
اولور هرکشینك اذعانی ❊ ایمدی بوقصه‌دن حصه عروس حجلهٔ ناز ومأیوس
داماد کشف راز اولان بکر فکر عمیقدن رفع منصه بووجهله درکه حضرت
بارخدا جل شانه وعلا قوللرینه احسان وعطا ایلدیکی علم ومعرفت وذکا
ونظم کلمات وحسن ادا سمتنی ترك ایدوب ومجرد هرکس مشکوة انوار آثارمدن
اخذقبس ایتسون دیو کلام لطیفی پیام کثیفه تبدیل ایلمك فی الحقیقه ارتکاب

﴿ شخص ﴾

شخص راجل ایمش ومثبت سبحانیه دریاسی بر بحر بی کران وقلزم عمیق وعمان ایمش که عقول قاصرهٔ انسانیه اول بحرك كم قطره سنه ساحل ایمش فلا جرم بو مجموعهٔ قصص واخبار بر کتاب مستطاب بلاغت آثاردر که یوز اوتوز پاره کتابك زبده سیدر خصوصا که انلرك هر بری نیجه مجلدات اسمارك زبده سیدر وانلر شماره داخل اولدیغی تقدیرجه التیوز پاره کتابك مجموعه سیدر اکرچه که تهی دست اولنلره تملکی مشکل اولدی یعنی که بومقوله چار مجلدك استنساخی صعوبتی واخراجات لازمه سنك کثرتی مهر چهارم کبی انجلا بولدی لکن کنج نهان اله کتوره سی آسان اولمز وجواهر اکسیره بلاخرج کثیر کمسه سهولت ایله دسترس بولمز لاسیما نیجه پاره مجلداتك احمال ثقیله سندن قورتیلور جمله سنی خرجه سوروب بر مجموعهٔ مطبوعه اله کتورر (لمنشئه) مالك اولان بو کنج معتبره * اولدی برخواجهٔ کزیده خصال * صایدی بردره بیك یوك اقچه سنی * بدل انجم اولدی شمس کمال * کورینور غیر یلر اکا نسبت * سیم وزر یوکلرین چکر حمال * بردر پاکی قیلدی در بغل اول * خواجه لر مبتلای بار بغال * چونکه صریر قلم خوش رنك بوکونه نقش وصوتله تحریره آهنك ایلدی شاهد معنی فی الحال بر روزنه دن دخی یوز کوستردی وبو بکر مضمونی بردوشیزه پری پیکره تشبیه ایدوب بوقطعهٔ لطیفه نظمنه دخی رخصت ویردی یعنی که خامهٔ دو زبان نهفته بیان حال دلی ایله بکا دیدی (نظم) برنظرده همان بو خوب اثر * اولدی بردختر قمر پیکر * نقد ایدوب جملهٔ جواهرینی * آلدی برخاتم کزیده کهر * او بنادر پرمغنده هردم او کنج * کنج افراسیابی سرتا سر * کورینور اول کهر حضورنده * پیله ور هرنکار پر زیور * خصوصا که صرف ترکی ادالر وروستاییلردن ناشی انشار که استماعی خراش جان وقرائتی رنج پرشکنجهٔ صاحب دلان ایدی انلردن خلاص بولدی وبوکونه کلمات ناشنیده وپاکیزه الفاظ وعبارات ایله بومقوله بریادکار خاص اولدی همان خرد خرده دان بوجواهری سلك تحریره کتوردی (نظم) درین مجلد هستی صحیفه هاست ولی * زسمت شیوه یکی باعتبار مانرسد * هزار سکه ببازار کائنات آرند * یکی بسکهٔ صاحب عیار ما نرسد * ایدی بو کتاب مستطاب که بنیان مجلداتی ارکان اربعه ایله بیت معمور طلاب وکعبهٔ مکرمه کبی زیارتکاه ذوی الالباب اولمشدر

﴿مجلد رکن اول﴾ فخر دو عالم باعث خلقت بنی آدم حضرت محمد مرسل مکرم صلی الله تعالی علیه وسلم نور لطیفه سنك زمان خلقت هویت نشانندن ابو البشر

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

معظم حضرت صفی الله آدم وجودینه وهبوطنه وارنجه ظهوره کلان ملل امم وسامین وسریانین ویونانین وطوایف عجم ذکرینی شامل وابتداء آفرینش عالم وجان بن جان قومنه متعلق اولان اخبار پرحکم حوادثنی مشتمل برمقدمه مطبوع الرقم ملحق ومنضم قلندقدن غیری تفاصیل جبال وبحار وانهار واسامیٔ اقالیم وبلدان ودیار فوائدینی مستلزم اولان لازمه بر وجه تقریر حقیق مجلد رکن اولده تحقیق اولنمشدر الحمد لله تعالی عامهٔ فضلاء محققین مورخین وکافهٔ علماء تواریخ کزین حجال لازم الاجلالدن رفع برقع کمال ایتدکلری شاهد مضمون ومآل جلد اول اوائلنده عرض جمال ایتمشدر (لمؤلفه) عالم وآدم ای فصیح ادا ❋ بری صغری درر بری کبری ❋ منتج اولمز سلیقهٔ منطق ❋ برینی ایتمسك اکرانشا ❋ برمؤلف تصور ایتدیکی ❋ فکر تصدیق لازم الانها ❋ شکرلله که سوق ملهم ایله ❋ پای تاسر میسر اولدی بکا ❋ بیلنورمی حقیقت کوهر ❋ کرکما کان بلمیه دریا ❋ غافل اولمه بو عقد کوهردن ❋ بونده چوق نکته واردرای دانا ﴿ مجلد رکن ثانی ﴾ نتیجهٔ مجموعهٔ کائنات شیرازهٔ مجلدات ارضین وسموات موصوف لولاك لولاك منعوت نص وماارسلناك اولان سلطان انبیا برهان اصفیا حبیب خدا محمد المصطفی صلّی الله تعالی علیه وسلم وعلی مصلیه عشرا حضرتلرینك خلقت معجزنما وبعثت حکمت آرالری اخبار دوعالم اخبارینی انشا اولدقدنصکره قبائل حیده خصائل ذوالحسب وجلائل پسندیده شمائل ثابت النسب اولان امم مطبوع الشیم عرب مناقبنی املاء کزین خصوصا خلفاء راشدین وحکام امویه وعباسین وقبائل عربدن ظهوره کلان امراء کبراء متقدمین وعلوم ظاهره ده مؤلفات وآثارقویان فضلاء مصنفین وعلم حروف والدنی ده متبحر اولان مشایخ عظام پیشین وکرامات وکشفی شهرت بولان شیوخ سجاده نشین وعلم ابدانه متعلق مصنفاتله ذو الاشتهار اولان اطباء حاذقین که جملهسی فضلای عربدن ظهور ایتمش اوله انجق حکما فصلنده غیرك قارشمهسی تجویز قلنمش اولمیه بو جمله نك تواریخی سائر قصهلری ایله تقریره قرین وعلی وجه الاجمال تعیین وتبیین وبو مقوله برنظم کزینله براعت رهین قلنمشدر (لمنشئه) بو مجلد ده اولدی صفحه نما ❋ جمله دنیا ایله ومافیها ❋ کرچه ثانی ولیك اولدر ❋ یعنی اولدخی مأولدر ❋ انده نور محمدی پیدا ❋ بونده هم ذات احمدی پیدا ❋ نوردن خود ظهوردر مقصود ❋ نوربی ذات اولورمی هیچ مشهود ❋ اولدی ثانیسی اولك آدی ❋ بر معمادر بو برمعنی ❋

وجه تقدیم شاذ اولور بونده * سوز قیاسن خرد بولور بونده ﴿ مجلد رکن ثالث ﴾
عبرت نماء قصص واخبار اتراك لازماتی ایراد وانها وعشایر تاتارك خصوصا
اغوز نامنده کی قبائل بیشمارك کیفیت اسمار وحقیقت حکایات واخبارلرینی
بروجه سلامت ادا آب روان کبی اجرا قلنوب واول زمره دن ظهور ایلیان
ملوك وخانان صاحب قران غارت سلوکی کماینبغی یاز لمشدر (لمنشئه)
* بونده در سرکذشت قوم تاتار * اغوز احوالی جمله هرنه که وار * آل تیمور
وآل جنکیزی * قوم غارت کران سرتیزی * اولنوبدر بو جلد ایچنده بیان *
ازسرانجام قصه باپایان * قوپدی اول روضه دن چو غنچۀ تر * آل عثمان اولان
ستوده سیر ﴿ مجلد رکن رابع ﴾ بیت المعمور کنه الاخبار بو رکن رکین
باتمکین انشاسی ایله نمودار اولوب معنیده هرستون بنیان کزین رکن رابعه کی
اساطین وقواعد ملك متین یعنی بو مجلدده کی سلاطین شکوه آیین وشهریار
سکندرنشین ایدوکی معلوم عقل دور بین اولدقدن ماعدا مناقب خسروان
ذی شان رومیان واطایف سروران آل عثمان مفصلا رکن رابعده تحریر
وبیان قلنمشدر لاسیما تفاصیل دیارروم وحوادث غزات پسندیده صفات
مرزبوم مؤلف مغفوره زمانا قریب ونیجه سی عنعنه ایله مروی ومعلوم واکثری
رسم طنطنه ایله مرئی ومفهوم اولدیغی جهتدن کمایلیق تحریر وتحقیق
اولنمشدر وسمت تألیفده سائر مؤلفینه تفوق وترفع قصد اولنوب اصح حکایات
واخبارك نتایج مطبوعه سی علی وفق المرام باتمش وبولنمشدر (لمنشئه)
* بو مجلدده هم قلندی بیان * آل عثمان اولان شهان جهان * چار جلدنده
اولدیلر روشن * چرخ چارمده کون کبی تابان * عرب وروم وترك وخیل وعجم *
اولدی محکومی بونلرك هرآن * تحت حکمنده یثرب وبطحی * غیریلر بونلره دکل
اقران * حق تعالی مؤید ایتمشدر * هربری برشهنشه ذی شان * القصه
مجلدات چار ارکان مجملا معلوم اولدی بیت معمور حقیقت عرفان حضور
نور شعور ایله ازماه تا بماهی کماینبغی وکماهی انجلا بولدی (لمنشئه)
* یازلدی جمله پیغمبرلر ایله جلد اولده * اکر اصناف سریانی ویونانی اکر اعجام *
* عرب سرورلر ایله مرتسمدر جلد ثانیده * رسول وآل واصحاب وبنی عباس
ذو الاکرام * اوچنجی قوم تاتارك سرانجامنده بزم ایچره * شراب آل جنکیز
آل تیمور ایله دائر جام * ولی دردنجیسی اصحاب رومك سرکذشتیدر * شهان آل
عثمان آنده یازلدی بولوب انجام * تمام خلق عالم منتقشدر چار جلدنده *

انکچون بو کتابه کنه اخبار اولدی عالی نام * غب ذلك بودخی رندان خرده دانه عیان و روشناسان نکته شناسانه کون کبی نمایاندرکه ایام دولت فرجام آل عثمانده که اقوام مجنسه وار وام متنوعه جلد ثالثده بیان اولنان قبائل اترالك وتاتاردن یعنی خارج دکل برملت کزیده وامت لطیفهٔ پسندیده درکه ظهور دولتلری جهتندن ممتاز اولدقلری کبی دیانت ونظافت وعقیدت حیثیتندن دخی باهر الامتیاز ایدوکی ظاهردر بوندن ماعدا اکثر سکان ولایت روم مجلس مختلط المفهوم اولوب اعیانده آز کسنه بولنورکه نسبی برمسلم جدیده منتهی اولمیه یعنی که باغ وراغ اسلام ودیانتده نشو ونما بولان نخل وجودلری سرو بالا کبی انکشت نما وراستی وصداقتله رشك درخت طوبا ایکن یامادر یاخود پدر جهتندن جنسلری برمشرکه پایده نهایت بولمیه فرضا ایکی جنس درخت میوه نثار برلرینه وصلله عرض برك وبار ایلدکده ثمره سی نیجه که در شهوار کبی بزرك وآبدار ایسه وصیل اصیلك دخی پسندیده نهادی بین الانام یاصورتا حسن خلقله بدیدار اولور و یاخود معنوی معرفت وهنرورلکله امتیاز شان بولور (لمنشئه) جدو آباسی بعض اروامك * قیدکفر ایچره اولمغین مطلق * هر یالك یوزلو دلبر پسری * نور در صانکه ناردن مشتق * وبالجمله سکنهٔ امکنهٔ رومك اختلاف اجناس وطبیعتلری وهر قومك برکونه وصف خلقتله شهرتلری مجلد رکن رابع دیباجه سنده تفصیلا بیان اولنمشدر بو محلده اقتضاء سیاق انجق بو مقدار بیان اولنمشدر بودخی اصحاب اذعان اولان ارباب عرفانه خفی اولمیه که حکما وقدما وحکام یهودا ملوك افرنج وسائر نصارا فصللری بحسب التواریخ اثمار اسمار دوحه لرینه بیخ شکلنده اولمغین رکن اولده یازلمشدر اصحاب رسول باصفا ویاران تابعین ذوی الاهتدا وفصحاء عربدن ظهور ایدن شعرا و بلغا فصولی رکن ثانیده بیان اولنمشدر کذلك زمرهٔ تاتاردن ظهور ایدن علما وصلحا رکن ثالثده وولایت رومده نشو ونما بولان مشایخ وفضلا وشعرا وحکما ومسند نشین وکالت وحکومت اولان وزرا وامرا اقتضی پادشاهك عصرنده هویدا اولمش ایسه اول شهریاره متعلق اولان فصولك آخرنده تحریر قلنمشدر اما وجه تقدیمده رهنمای صداقت مشحون * هل یستوی الذین یعلمون والذین لایعلمون * نص شریفنده کی مضمون عبرت نمون ایکن مناصب جهتندن جلوسلرینه کوره یازیلوب وزرا وامرا فصلی مشایخ وعلما وشعرا ذکرندن تأخیر قلنمشدر (لمنشئه) وارمی براهل معرفت خواجه *

ایده تألیف بو یله دیباجه ٭ مستقل صانکی برکتاب اولدی ٭ لوح غیبیدن انتخاب
اولدی ٭ ابن خاوند شاه وابن اسیر ٭ کرك ابن کثیر وابن جریر ٭ بو یله ایجاده
اولمدی بانی ٭ اول آخر بو صنعـه یوق ثانی ٭ قلم اندازه عقل کل معمار ٭
نیجه شاکرد اولو را که سمـار ٭ فرشی الفـاظ وسقفی معنادر ٭ چار ارکانی
خود مهیـادر ٭ نثری بر برزمین ملك ادا ٭ اولـدی هر بیتی قصر بی همتا ٭
کورینور قصه‌لر سواد دیار ٭ هب معـانی جنو دیدر دیار ٭ بیت معمور وکعبه‌در
کویا ٭ عمرالله بیت بانیهـا ٭ آفرین آفرین ای عالی ٭ حق سنك قـدرك
ایلسون عالی ٭ نام امواتی ایلدك زنده ٭ اوله سن زنده حشره دك سـنده ٭
کیم قومشدر بونك کبی آثار ٭ کنه اخباری کیم قلور اخبار ٭ قلسون افزون
معـارفك مولی ٭ شـانك اولسون کنش کبی اعلا ٭ محصل کلام اصح اخبار
تتبعنده کلی دقت ایتدم کنـدو زمانمده حوادث وآثاردن غیری اخبار
افواه رجالی اخذ ایله نقل ایتمکه تفوه ایلـدم نهـایت مولانا ابن جریر ومورخ
ابن کثیر کبی ثبت تواریخده روایات متعدده سمتنی اختیـار ایتدم اختصار
کلام مطلوب انام اولمغین جمله‌دن اصح اولانی نقل ایدوب ماعداسین ترك ایتمك
طریقنه کتدم خصوصا حوادث اسمارك کلیاتن انتخاب ایدوب اکثار کلماتدن
اجتنـاب سمتنی اختیار قلـدم (للمنشئه) سخن که منتج وبی عیب وخوب باید
کفت ٭ وکر چنانکه ندانی خموش باید بود ٭ اما کتب معـتبره‌نك معتمد بهـا
اولنلرینی تتبع قلدم لاسیما دوات دلده‌کی مدونات تواریخك مشاهیر ونوادرینی
اله کتورمده سائر مورخلره ترفع قلدم اکرچه مجلدات اعتبـارنجـه یوز اوتوز
پاره کتاب مأخذم اولدی لکن انلرك هر بری نیجـه پاره کتابدن اخذ اولنمغین
معنیده التیوز پاره جلـده قریب مدوناتی کوزدن کچورمك مرتبـه‌لری تحقق
بولدی زیرا اول جمله‌دن بری که شیخ اکبر قدس الله سره الاطهر حضرتلرینك
مسامرة الاخبار نام کتابیدر که فرق پاره کتابدن تألیف وبری دخی میرخاوند شـاهك
روضة الصفا ایله مسمی تاریخیدر که نه مقدار مجلداتدن مجموعه ایدوکی دیباجه سنده
بیان قلنمشدر ٭ القصه مؤرخین فضلاء عرب ومتعمقین علمـاء تازی نسب
مؤلفـاتندن منظورم اولان کتابلر کتاب عجـایب المخلوقات قزوینی کتاب تواریخ
مولانا ابن اثیر کتاب مولانا ابن کثیر کتاب مولانا ابن جریر طـبری کتاب
روض المناظر فی علم الاوائل والاواخر تألیف محب الدین شحنه کتاب عجـایب
المخـلوقات دیکر کتاب التواریخ لابن اثیر کتاب التواریخ لابن حریر کتاب

بحر العلوم كتاب احياء العلوم للغزالى كتاب عمدة المعالى كتاب مناسك كرمانى
كتاب زاد المسير لابن الجوزى كتاب خلاصة الوفا لمولانا السمهودى كتاب
دلايل النبوة كتاب قصص الانبياء للامام ابى الحسن محمد بن عبد الله قاشانى
كتاب المواهب اللدنيه كتاب تذنيب رافعى كتاب تلخيص المغارى كتاب
شفاء الغرام فارسى كتاب طوالع الانوار لمولانا القاضى بيضاوى كتاب
بهجة الانوار كتاب ربيع الابرار كتاب مضمرات كتاب مهمات كتاب رياض
النضرة كتاب فتوحات المكيه كتاب شعب الايمان كتاب زين القصص كتاب
جامع الفصولين كتاب البحر العميق للعالم النحرير كتاب انموزج اللبيب للفاضل
السيوطى كتاب طهارة القلوب كتاب رياض الصالحين كتاب زبدة الاعمال كتاب
فصول المهمة فى معرفة الائمة كتاب مرأت الممالك كتاب تقويم البلدان كتاب
فاكهة الخلفاء كتاب وفيات الاعيان كتاب تاريخ القدس كتاب جامع اللطايف
كتاب كنز العوارف كتاب تاريخ ابن النجار كتاب روض الاخيار كتاب شقايق
النعمانيه كتاب اعلاق الخطيره فى ذكر امراء الشام والجزيره كتاب مونس
الاحباب كتاب حدايق الآداب كتاب تاريخ بطاليهٔ يهود كتاب تاريخ سلاطين
كتاب المسامره كتاب صفة الصفوة كتاب سر العالمين كتاب تاريخ الحكماء
كتاب آثار الاوائل والاواخر كتاب مناهج الفكر ومناهج العبر كتاب انيس الجليل
كتاب خميس فى احوال نفس نفيس كتاب الاعلام كتاب المواعظ كتاب تحفة
العجايب وطرفة الغرايب كتاب التغريب كتاب حجة المحققين كتاب روضة
المتقين كتاب حدادى كتاب ابو الليث سمرقندى كتاب قاضى بيضاوى كتاب
علامهٔ زمخشرى كتاب مولانا قرطبى كتاب ابو السعود مفتى وكتاب مجلدات مسلم
بخارى ومجلدات ترميدى ونسائى سراپا منظور ونظر كردهٔ حقير مغدور
اولدقدن ماعدا زمرهٔ مورخين تازى نسبندن مولانا محمد بن اسحاق سيار
وشيخ البلغا وهب بن منبه وعمدة الفصحا اخ اغرى همام بن منبه خصوصا
بوفنك ناقد فوائدى مولانا واقدى وناظم المعى وراقم لوذعى شيخ الشعرا مولانا
اصمعى وكتاب جامع المعارف صاحبى مولانا محمد بن على ومؤلف فتوح مولانا اعشم
كوفى ومولانا عبيد الله منقع وفخر الحكما حكيم ابو على مسكويه ومؤلف معارف
شهود فخر الدين محمد بن داود لاسيما ناقلان اخبارك بنامى عماد الدين بن كثير
شامى ومولانا مقدسى واسوة البلغا ثعالبى وعمدة الفصحا ابو حنيفهٔ دينورى
ومولانا محمد بن عبد الله بن مسعود واشهر الصلحا مولانا عبد الله بن على

﴿ وصاحب ﴾

وصاحب تاريخ يمنى ابو النصر عبسى و بونلرك امثالى مشاهير مورخين كه اكثر
مورخين ومفسرين ومحدثين فرقهٔ سعيده سنه داخلين وآثار لطيفه لرى
پسنديدهٔ علماء عالميندر سراپا آثار ومؤلفاتلرى تتبع اولنديى بونلردن ماعدا
فضلاء عجم وادباء مطبوع الشيم زمره سنده حكماء فصحانك روح محسوسى
استاد الشعرا شهنامه ناظمى حكيم فردوسىٔ طوسى وشيخ المورخين ابو الحسن
على بن شمس الدين بيهقى ومؤلف تاريخ خسروى مولانا محمد اشعرى
وجامع سى مجلدات ومستجمع تواريخ آل سبكتكين معالى درجات مولانا
ابو الفضل بيهقى خصوصا محمد بن عقيل بلخى وتواريخ هرات وبلخ ونيشابور
مصنفى ابو القاسم محمد بن على كعبى وابو الحسن محمد بن عبد الله فاقر قارنى
وصاحب تاريخ تاج المأثر بدر الدين محمد بن حسن بسطامى وصاحب طبقات
ناصرى مولانا منهاج بن مودود جرجانى ومولانا كثير الدين عراقى وزبدة
التواريخ مؤلفى محمد بن على الكاشى وفخر البلاغة مصنفى ابو نصر احمد بن على
كمال وصاحب تاريخ كشائى مولانا شمس الدين صاحب ديوان وعلى الخصوص
كتاب كزين مؤلفى مولانا حمد الله مسطوفى ومؤلف لبيب خواجه رشيد طبيب
واكثر مورخينه آب رومثلا حافظ ابرو وغيرهم من المؤلفين الكاملين
ومن الصناديد الفاضلين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين زمره سنك اكثر آثار
وتصانيفى كورلدى لازم الايراد اولان مواد اداى منقح ايله مؤدى قلندى لاسيما
كتاب روضة الصفا كه ميرخواند ايله مسمى ومشتمل آثار لا يحصى وجامع الحكايات
لازم الادا برائر مطبوع بى همتا در سراپا كورلدى وكتاب تاريخ مولانا
مصلح الدين لارى وكتاب روضة الشهداء كاشفى وكتاب نظام التواريخ
بيضاوى وكتاب ابن بيتى وكتاب تاريخ شريف علايى وكتاب حافظ محمد بن على
قوشجى وكتاب احوال ملوك خطا لمولانا كاشفى وكتاب ابو سليمان داود
بناكتى وكتاب جامع العلوم محمد بن عمر الرازى وكتاب روضة الانس لمولانا
كاشفى وكتاب جعفر بن محمد بن جعفرى وكتاب مولانا شرف الدين يزدى
وكتاب ظفرنامهٔ هاتفى وكتاب جامع الحكايات وكتاب حديقة الروايات وكتاب
جليب السير لمولانا خواند مير وكتاب تحفة الغرايب للفاضل النحرير وكتاب
دولت شاه سمرقندى وكتاب نفحات الانس لمولانا جامى وكتاب تحفهٔ سامى
وبونلرك امثالى نيجه نسخهٔ كرامى كوزدن كچريلوب حقايق ودقايق النسدى
سائرى حشويات مقوله سى اولان مأثرى نه طلب قلندى ونه اخذنه نظر

صالندی (لمنشئه) کنه اخباردرر چون بو کتاب غرّا * مأخذ اولسه نیجه یوز پاره کتاب اکه نوله

بو سر سخن لطیف علم تواریخك مزیتنده و سلاطین ماضیه نك علماء تاریخه رغبتنده خصوصا مؤلفات وآثارقویان اصحاب تصانیفه واول زمرۂ جلیله نك اکرام ورعایتنده لاسیما سخنوران آفاق معزز على الاطلاق اولدقلری موجب فضائل کثیره نك کتابنده واقعدر

اصحاب استعداد ذوی الالباب وسخنوران پاکیزه کویان معارف جناب طوبى لهم وحسن مآب فرقۂ علیه سنه که اشعۂ اشاعه سی مانند آفتاب عالمتابدر یوسف صدیق ابن یعقوب صدیق علیهما السلام حضرتلرینك سرکذشت لطیفندن بیان فصول واسباب صددنده حضرت رب الارباب ﴿نحن نقص علیك احسن القصص بما اوحینا﴾ آیت کریمه سندن اعلان رموز عجاب وقصص وحکایاتك هر بری مستطاب وحضرت یوسفك قصه سنی احسن اخبار نباهت مآب اولدوغنی صراحة ومرموزا حبیب لبیبنه افاده واعلان بیوردقدن ماعدا آثار انبیاء عظام على نبینا وعلیهم السلام که اخبار ملوك دولت سلوکه شیر وشکروار امتزاج پرحکمتله نمودار انام ایام ایدوکی رقم کردۂ اقلام وزیب وزیور صفحات مواعظ ارقام اولوب مخدرات مضامین ابکاردن نقش رقعه ایله رفع برقع نقاب قلدقده ﴿لقد کان فی قصصهم عبرة لاولی الالباب﴾ بیورلمسی علم تواریخك شرف مزایاسنی نور بدر کبی ظاهر ومستنیر ایدوکندن غیری کلام الله بحکم مضمون ﴿کتاب مرقوم یشهده المقربون﴾ فحواسی ایله عظیم شانی وتفریق حق وباطلده نص باهر الفرقانی معلوم اصحاب حدیث وتفسیردر ﴿ولا رطب ولا یابس الا فی کتاب مبین﴾ مضمون عبرت نمونه ماصدق ایدوکی محقق ومصدق ایکن اکثر آیات بینات اخبار انبیاء کزین وحکایات واسمار جبابرۂ پیشین عباد اولی الابصار ذوی الاعتباره روایات اولدیغی نکته سنجان عالمه حفظ اخبار واخیاری ارشد وتعلیم وسخنوران بنی آدم امم سالفه یه متعلق اولان آثار حکمت دثاری فرض ضمنی مرتبه سنده ایضاح وتفهیم ایتدوکی ارباب طبع سلیمه روشندر بو بابده بوندن زیاده اطناب نازك طبیعت اولنلره تصدیع اذیت مناب اولدیغی معیندر (لمنشئه) درو لآلی یه مشابه کلام * رشتۂ تقریر ایله بولدی نظام * سوز کهری اولمسه کر منتظم * ملك جهان بولمز ایدی انتظام * ممکن اولور میدی تقابل عجب * ابکم اولیدی دوکلی خاص وعام * ابو البشر مکرم صفی الله حضرت آدم که ابتداء خلقتنده

وعلم آدم الاسماء جهتندن معلم اولدی فلاجرم واردات کلمات طیبه سنك جمله سندن اقدم تعلیم الهی ایله سلك تقریرنده منتظم اولان جواهر پرحکم لوح وقلم جهتندن مقدم وحضرت آدمك تکلمی اعتبارنجه مؤخر ومبهم اولمغله لفظا نسایج بیش وکم ومعنی تواریخ ملل وامم مقوله سی اولدوغی وبوتقدیرجه جمله دن اول خامهٔ زبان دوات دهاندن امداد مداد سویدا ایله زیور لوح تقریر وبیان ایلدوکی سخنان معجزنشان حکمت فشان ینه اخبار عالمیان وآثار اسمار آدمیان اولدیغی تحقق بولدی (لمنشئه) این نکته زمن بشنو ودرخاطر دار❀ سریست که باشود درنزد کبار❀ رمزی که ترا کفتمش ای دل زنهار❀ زین اهل دیارکس ندارد دیار❀ زیرا حضرت علیم ودانا وحکیم قدیم بینا که عقول قاصرهٔ انسانیه یی بحسب الفطره متفاوت خلق ایدوب عند الحکما ساعات وازمنه نك سعود ونحوستی جهتندن تفاوتنه ونفخ روح دمنده کی طالع وستاره نك بروجنده کی اعوجاج واستقامت جهتندن وحیثیتندن اولان مغایرت مراتبنه بناء وللکواکب والبروج تأثیرات فی عالم التعینات مفهومنجه هر سعید جنان جنان نشان مادرده جنین ایکن کوهر فریدکبی نور سعادتله بدید اولدوغی وشقی عنید دخی صلب والد وبطن والده ده ساعت مواصلت حالنده کی نحوست مقارنتی ایله حاصل ذمیمهٔ معایبندن مستفید قلندوغی اداء حکما وفضائل علما وفصاحت شعرا وحسن خلق ادبا وکرامت اسخیا وخساست اخسا مزایاسندن کماینبغی تحقیق اولنمشدر وبومدعانك مدعیسنه شهود عدول معقول ومنقول ایله تمسکات بولنمشدر که حضرت آدم علیه السلام هبوطندن الی یومنا هذا یدی بیك مقداری سنین اولوب بوما بینده وجوده کلن افراد انسانیه یی نهایت وتعینات کون ومکانه حد وغایت یوغیکن ذوات ذوی المعجزات نبیین وحضرات اولوالعزم مرسلین عداولنسه بین النجوم تعداد سبعهٔ سیاره وکواکب ودراری باهر الستاره کبی محسوب ایدوکلری بیلنسه واشهر انبیا واصفیا شمار قلنسه عدد ایام وشهوردن زیاده بولنوب اسامیٔ شریفه لری چهل نامه منحصر کبی بولنمسی تحقق اولنسه کذلك اولیاء واصلین ومشایخ صلحاء ذاکرین یوقلنسه کلزار عالمده کی کل بویا وبلبل هزار اداصفتنده قابل شمار دکلدکلری خصوصا کان امکانده کی جواهر زواهر رنکین وتابدارکبی ندرتله آشکار بولنمسی وحکماء عقلا وشعراء بلغا حسابنه دقت قلنسه قطرات بحر زخاره نظرا قلتله بدیدار اولان لؤلوء شهوار مشابه سنده کمیاب وعزیز الوجود اولملری ظنونك عقده لرنی

حل ایتمك واهل فنونك شك وریبلری واسطهٔ تحقیقله مضمحل اولوب كیتمك
مقرردر بو بابده بوندن زیاده اطناب كلام طعام پزمك كبی لذت امتدادلدن
عدوله باعث ایدوكی محرردر (لمنشئه) قدرت حقه اوزكه عالمدر*
انك آثاری جنس آدمدر* حاصلی باغك اولدی اكثری خار* كللری نادر
عندلیبی هزار* انبیا كللدر اولیا ازهار* شعرا بلبلان باغ بهار* لیك بلبل
دخی اولور نادر* زغن وزاغی عالمك وافر* واقعا شاعران تیز زبان* قنی
نادر درای فصیح جهان* علما ایله زمرهٔ حكما* باغ اشجارنه سهی بالا* برك
وبار اولدی عمله حكمت* ثمره انده لذت وصلت* جویباری اوكلشنك اما*
اولدی كویا مشیت مولا* هم صبایك وحی اولوب انده* روح قدسی در اول
كلستانده* نه مشیتسز اولدی عالم وار* نه اولور جویبارسز كلزار* باد صبح
اورته لقده واسطه‌در* خا كه جبریل كبی هابطه در* باعث اولدركه ایزد یار*
بیور رانظروا الی الآثار* یعنی آیینهٔ جهاندر باغ* نكته فهم ایت كه حاصل
اوله فراغ* پس حمد فراوان وافر وشكر بی پایان متكاثر اول كردكار
قادر پروردكار كثیر المظاهر جناب مستطابنه كه بو احقر بی ریایی زمرهٔ
شعرادن وعندلیب طبعمی اول بلابل هزارادادن خلق ایدوب لسان بدیع البیانمی
چار دلدن بهره دار وزبان شكر فشانمی عربی وتركی وفارسی ونوایی السنه ده كی
بلغایه مایه الافتخار ایدوب شعر فصیحی طبعمه شعار وانشاء بلیغی ذهن
پاكمه دثار بیوردی بوندن ماعدا ماخلق الاشیاء وترا وترا والفردانیة مخصوصة
بذاته سرا بل خلقها ازوجا ازوجا وامتاز شمس وحدانیته بالعلو اوجا مفهومی
﴿ وخلقناكم ازواجا ﴾ نص لطیف شریفی مفهومی موجبنجه لیل ونهار
وخزان وبهار مهر وماه تابدار وزمین ثابت وفلك دوار ولوح وقلم سری ایله
نمودار وعرش وفرش مضمونی ایله بدیدار اولدقدن غیری خست وسخا
امساك وعطا لفظ ومعنی سرما وكرما وبو مدعایه دلالت ایدر فحوای كثیره
ووفرتله هویدا اولدوغی بو عاجز قوانه لایق كوریلان ایكی موهبهٔ جلیلة المنقبهٔ
علیا كه بری مزیت شعرا واول بری فضیلت انشادر الحمد لله بروجهله
صونلدی وبرحیثیتله عنایت الهی اولدی كه زمانمده كی میدان فصاحت
فارسلری هم عنانم اولمق میسر اولمدی ولسان عربیده كی مهارتمی بیلنلرك
اكثری بوس ركابمله مفتخر اولوب ﴿ وفوق كل ذی علم علیم ﴾ نص كریمی
احتجاج ایلدی ومعاصرم اولان شعراء فصحاء روزكار وبلغاء فضلاء داروديار

﴿ زبان ﴾

زبان دریده‌کی درایتمی ونظم پارسیده‌کی سلاستمی کوروب دست بربالای دست
تسلیمی ایله خاکبوس حضورمی اکسیر علم ومعرفت فرض ایدوب روزکار
زوزکارکبی عیار کیمیا غبارایله افتخا رایتمکه بشلدی (لمنشئه) چرخک کمان
سخنن قلدم فرونهاده * بازومه نسبت اولدی قوس قزح کپاده * چکدم
کمان همت اوردم نشانه قت قت * پوتم ترابی اولدی طفلرکبی زیاده * کزدم
بسیط خاکی هر یرده منزل الدم * توزلر قوپاردی طبعم منزلکه فناده
* طوتدی سواد ملکی آثار واشتهارم * بیك درلوشکله کردی هرنظم یك سواده
* کتم ایتدی حقم اما کردون سفله پرور * اولدقچه قدر وشانم فضلیله اعتلاده
* زیرا اصحاب تألیف وارباب تصنیف که وارد واثرلرینك مهر چهارم کبی
اشتهاری درت لازمه یه تعیین اولنمشدر وسپهر غداردن مرادنجه کام النلرك
مساعدهٔ طالعلری اول طریقله بولنمشدر (اولکی لازمه) عالم فناده برمقدار
معمر اولملری وعمر ودراز اثنالرنده‌کی اثرلری ایله اشتهار بولملریدر (ایکنجی لازمه)
نعمت سیاحتدن بهره دار وغربت دریاسنده که سیاحتدن هزار دیده وشنیده
معارف جواهری ایله کامکار وذاتی دخی اشعاری کبی معلوم سکان دار ودیار
اولملریدر (اوچنجی لازمه) براستاد کاملك مفارقتی وبرمرشد واصله مواصلت
سببی ایله کسب ایتدکلری معرفت وسعادتدر (دردنجی لازمه) رغبت والتفات
شهریاری ورعایت ونوازش خداوندکاری درکه سابقه‌کی اوچ لازمه‌نك
جمله سندن بنیاد کمال شهریاری اشتهاری چارارکاننك بریسی عد اولنوب
یعنی مجموعنه تمل مثابه سنده ایدوکی روشندر زیرا هیچ برفضل وصاحب کمال
خسروان صاحب جاه وجلال تربیتسز حدایق معارف ثمراتندن بهره دار
اولمامشدر وهرکز برشاعر شیرین مقال ومنشئ هنرور ستوده اقوال باری
عصرنده‌کی وزراء باهر الاقبال همتنسز کلزار حقایق ولطایف نسیماتندن کللرکبی
کولوب اچلمامشدر (لمنشئه) اول زمانده بویله ایمش میر وشهریار * اصحاب
فضله وافر ایمش قدر واعتبار * بریره‌کلسه ایکی شهنشاه کاردان * قدرت یوزندن
ایلسه‌لر بحث امتحان * دعوای اول انلره لطف وسخا ایمش * ایکنجی قصه تربیت
اذکیا ایمش * بن ایتمشم بودکلو کمال اهلی تربیت * عهدمده اهل فضله بو وجهله
مرحمت * سن قنغی اهل فضله نواز شلر ایلدك * بختکده دواتیله که نازشلر
ایلدك * یزدان پاك اوزمره یه کیم ویردی امتیاز * اول فرقه درجواهر نایاب
دلنواز * اشخاص بی حسابه نه رغبت که بیشمار * خاشاك خاركبی عوامه نه اعتبار

اول قومی بز عزیزایده لم کیم علی الدوام ❊ احیـا ایدرلر آدمزی تا الی القیـام ❊
اول وقتی اکه لم که نه اشکر قله نه مال ❊ خا که مبدل اوله بومسند که جلال ❊
اما اودمدهیاد اوله وصف جیلمز ❊ هر خطبـهٔ کتاب اوله وصف جایلمز ❊
چونکه جوهرشناسان بازار دولت ومؤلفان اخبار معالی منزلت اولان پادشاه عالی رتبت وشهریاران نامور ان روشن بصیرت سخن اربابنه التفات ورغبت وجواهر نایاب اولان کفتار لازم الاعتبارلری جمعنه جل همت ایدوب اهل اولان رغبت اوزره دراهله مضمونی مقرر اولدی بو تقدیرجه پیرایهٔ سلطنت ودولت مقادیرناس فهمنه متعلق اولان طباع جواهرشناسلرینك مراتب علیاسی ایدوکی تعین وتحقق بولدی اول جمله دن بری شهریار محمود خصال ونامدار مسعود فعال ممالك کشای صاحب جاه وجلال ملك آرای مملکت بخشای واهب الآمال فاتح اقالیم هند وضابط مقالید سند اعنی به شهنشاه پرجود اشهر آل سبکتکین اولان (سلطان محمود) انار الله برهانه وخفف اوزاره وثقل میزانه مولانا حکیم فردوسیٔ طوسی یه اعزاز واکرام بیشمار ایتدی تا که فردوسی نظم تواریخی ترغیب ایدوب اول بلبل باغ بلاغتی کل کبی کشاده قلوب سویلتدی (لمنشئه)
قومدی ایده بذل پرتو نور ❊ ذاتی ظلمت سرشت برد ستور ❊ ایتدوکیچون اوکونه کامله غدر ❊ ماه ماهیتنی کورمدی بدر ❊ جمله تعریف ایکن اوخوش تألیف ❊ قلدی اثبات هجوانی تزییف ❊ صنمه سن طاش آتوب اوبد کوهر ❊ قعر بحر عمیقه ویردی کدر ❊ فی الواقع مزبور سلطان محمود سبکتکین برشهریار صاحب قران مکنت قرین وکامکار کرم کردار نباهت رهین ایدوکی هرکسه ظاهر ومستبین در حالا نه ملکندن نشانه ونه خزانه سندن براثر یکانه واردر مع هذا یاپدیغی مساجد وعمایر بله منهدم اولمشدر مختلف الادیان عالمکیر وجهانستان پادشاهانه معسکره ومر ومعبر اولمغله اکثری یغلوب فنا بولمشدر انجق دللرده مذکور واوصاف حسنه سی مولانا فردوسی شهنامه سی ایچنده مسطوردر که الی انقراض الدهر انك خطبه سی منبر سطور ایله قائمدر والی یوم النشور ذکر جمیلی طی منشورکبی اول منظومه ده منشور ودائمدر (لمنشئه) هزار اختر رخشان ظهور کرد وبرفت ❊ هنوز نور فشانست بدر فردوسی ❊ برفت شوکت محمود وجز فسانه نماند ❊ جز این فسانه که نشناخت قدر فردوسی ❊ بس بو نجه کار بار سلطنتی اکا باعث شهرت اولمدی اما نظم فردوسی حشره دك اشتهارینه بادی اولدی اول سبب ایله بو بیتك نکته سی مضمونی تعیین بولندی (نظم)

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

❊این نهال از بوستان طبع معنی دار اوست ❊ واین زلال از منبع گفتار گوهر بار اوست ❊
فی الحقیقه (قزل ارسلان) نه کونه پادشاه ذی شان ایدوکی بیلنمزدی زماننده
(ظهیر فاریابی) حضرتلری ظهوره گلمش اولمایدی (سلطان اویس) باهر العرفان
نه مقوله شهریار نباهت نشان ایدوکی اکلانمزدی (حضرت خواجه سلمان)
اول شهریاره مادح بلیغ اللسان اولمامش اولسه لردی بونلردن ماعدا (شیخ سعدی)
حضرتلری گلستاننده یازمسه ایدی (اتابك زنگی) بوقلعهٔ زنگبارده دزدار
ماه تابان دکلو شهرت بولمزدی کذلك مولانا (افضل الدین خاقانی) قصایدی
مشهور ایلمسه (شروانشاه) کیم ایدوکی معلوم اولمزدی بلکه الی الان کیم ایدوکی
بلنمزدی (لمنشئه) سعادت باغنه معنیدرانلر باغبانلردر ❊ نیجه خسرولری
آثار ایدنمش نکته دانلردر ❊ چراغ خاندان همتیدر انلرك شهلر ❊ زبان تیغ
دهری فتح ایدن صاحب قرانلردر ❊ لاسیما نسل تیمور کوركاندن شهریار
معدلت نشین وتاجدار معرفت تمکین عمار مداین ونواحی وقرا اعنی به حضرت
(سلطان حسین میرزا ابن بایقرا) یوز پاره دن زیاده مدونا تده خطبه سی مذکور
اولمغله و بیك قطعه دن زیاده قصاید ایله وصف مشکوری شهرت بولمغه
باعث اوله مشیر آردشیر مسیر نره شیر وزراء معارف سمیر (نظام الملك میرعلی شیر)
کبی وکیل صاحب تدبیردرکه مورخ بی نظیر مصنف تحریر مولانا
(محمد بن خاوندشاه) نام مؤلف عوارف ضمیره مأمولندن زیاده رغبتلر وماه بماه مکارم
والتفاته متعلق مشاهراتله رعایتلر وسال بسال ارسال سالیانهٔ منعدده ایله بذل
عروتلر خصوصا هفته هفته بدنظرلر رؤیندن نهفته بخششلر وهمتلر وروز
بروز پرسش خاطر عاطریوزندن عرض خلوص ومکرمتلر ایدوب روضة الصفا
ایله مسمی هفت مجلدات پسندیده املا که حواس خمس انسانی وبو چار
ارکان ظلمانیده انك کبی هفت بحر پرگوهر وهشت خلد نورانی پیکر کورمش دکلدر
وتواریخ کتابلرنده سلاست گفتار و بلاغت نثرجواهر نثار ایله مملو اول مقوله
خوشهٔ لؤلؤ وسبحهٔ در رکفت وکوکورلمش دکلدر بوطریق ایله سکزیل تمام
خاطر نوازلق مکارمنه اهتمام وهر جزء کتوردکجه کلی موهبت وانعام ایلدی تا که
مصنف بنام اول کتاب فصاحت فرجام مجلداتی ناقص قومیوب اتمام ایلدی
(لمنشئه) واقعا التفات شاه کرك ❊ برمؤلف کتاب ایده تألیف ❊ اهل عرفانی
خوش طوتان شاهان ❊ اولدی هر برده لایق تعریف ❊ زهی پادشاه عالیجاه که
میرعلی شیر کبی وکیل مشیر ومیر مجلس کرامی وشیخ شیوخ ستوده نامی جرعه

نوش انجمن نظامی (مولانا عبد الرحمن جامی) کبی مرشد کشاده ضمیر خصوصا
فضلاء عصرینک مکاشفی اصحاب نصح و پندک عارفی اولان کبی مولانا (حسین واعظ
کاشفی) ناصح دلپذیر ومفسر ومحدث بلیغ التقریر خصوصا منشیء سحر آثار
ومملیء متفرد فصاحت کردار زمانده صدف زمین وزمانده درشهوار کبی فرید مولانا
(عبدالله مروارید) مقوله سی منشئ مناشیر و بونلردن غیری حسن تربیتله پروردهء
شاهانه لری اولان نیجه شعرای بلغای معارف سمیر اول شهریار کرم کثیر بی نظیری
الی یوم المصیر افاضل پرورلکله شهیر قیلمشدر عصرنده کی فصحانک مؤلفات وآثاری
انلرک ذات شریف یکانه سنی سخنوران آفاقه بلدرمشدر (بیت) این درشاهوارازان
بحرزا خراست * وین نقد باعتبارازان کنج فاخراست * فی الواقع فی زماننا اول
ملک دولت غیریلره انتقال ایلدی واطراف ممالکده نیجه پادشاهلر ظهور ایلدی
فاماانک خطبه سی منابر سطور کتبده ارتقاده و وزیر خبیرینک رتبه سی اول مراقی
عالیه ده دم بدم اعتلاده اولوب عظم شانی تحقیقه یتمشدر وکتابخانهء شهرباران
انلرک وصف جمیلرینه کتابه کبی فرقنده یرایتمشدر غب ذلک بنه اول
باهر السعد ظاهر الجهد ده سلطنت مملکت روم (ابو الفتح سلطان محمد خان)
ابن مراد خان ایله مرسوم اولوب وزارتی خدمتی طریق علمادن حاصل اولمش
وسبیکهء خلقتی محک تجربه وامتحانه چکلدکدن صکره سکهء جلیلهء وکالتله
عیار کاملن بولمش محمدت خصال (محمود پاشا) نامی ایله معنون اولان مرد پرخرد
واجب الاجلال جنابنه فرمان اولنمش ایدی اول سبب ایله اعلام علماء زمان
قدر واعتلا ایله فرق فرقدانه اوجنه چقمش ایدی وهمه همام فیلسوفان کمال
رغبت والتفاتله مهام دنیویه لرینی مأمولرندن زیاده بولمشدی (نظم) دستور
نیکخواه چو باشاه یکدلست * هقدامور منتظم وعدل شاملست * ازحسن اعتقاد
وزیرامین شناس * کرملک ایمنست وکرشاه عادلست * القصه برزمان ایدی و برهنکام
خجسته ایام متکاثر الاحسان ایدی که جاسوسلری کشور بکشور کزردی کوشهء
اختفاده مخفی وزاویهء خمول رنج وعناده مختفی اولان علما وشعرا وفضلا وحکما
تتبعنه دقت ایدردی حتی مزبور محمود پاشا واول شهریار کشورکشا بشقه جاسوسلر
قوللنوب کمالات اصحابی بولقده بربرینه تقدم قصدین ایلردی شویله که
کارآکهان سلطان جواسیس وزیرنادره دان خدمتندن مقدم برمعرفت اهلی
بولسه وسمع وکیل جلیل اول ذات لطیفی بلمش واشتمش اولمیوب ابتدا پادشاهی
لسانندن اشتمش اولسه بوخدمتده کی تأخیرکندویه جرم کثیر اولوردی وجست

﴾ وجوده کی ﴿

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

وجوده كی تقصیر شرم وخجلتنه باعث اولوب خاطر عاطر شهریاری من وجه
انكسار بولوردی (لمنشئه) اشته روشن ضمیر واشته وزیر ❊ اشته صاحب
قران عالم كیر ❊ یوقلین اهل فضلی دقتله ❊ ارایِن كوهری بو همتله ❊ قدر اقبالله
معمر اولور ❊ ملك عالم اكا مسخر اولور ❊ بو سببدندر اول شه مسعود ❊ بولدی
ذاتی وكیلنك محمود ❊ فتح استنبول اولدی اكه نصیب ❊ ماد حیدر املك رسول
حبیب ❊ اولكه نعم الامیر اوله نعتی ❊ عرشه همسایه درانك بختی ❊ اكاور
حشره دك كرامتله ❊ علما صنفنه رعایتله ❊

بو سخن بلاغت فرجام حقیقت ظلم وعدلی بیان وشهریاران دون همت
وپست و وزراء اراذل پرست معایبنی اعلان ایله مؤلف كتابك شداید عزل
و بطالتنی افهام ونقود ارتشا كنج پررنج سیم اشكی افشا ایتدیكی سرانجام اعلام
واحوال روزكار زوركاری مجملا ایهام وسبب تألیف صوكنده ارتسام یوزندن
برقاچ كلام جواهر نظامدر

حضرت حكیم خلاق وكریم رزاق كه ﴿ ماعندكم ینفد وماعندالله باق ﴾ مقوله سی
نص حكمت وفاق ایله منعم علی الاطلاق ایدوكنی عباد معلا طباق اذهاننه اعلان
بیوردی خصوصا ﴿ هل یستوی الذین یعلمون والذین لایعلمون ﴾ فحوای
غراسنه مظاهر آثار اولان دولت مختلفة الشیئون وطبقات متنوعة الفنون مزایاسن
اصحاب فهم ودانشه كماینبغی طیوردی (لمنشئه) درنزد شهان عدل بباید معیار ❊
❊ وانكه بشناسد كه چون شد مقدار ❊ دربذل دوكفه باید ای خواجه دوكف ❊
عقل تودران درهم ومیزان طیار ❊ بعد هذا ﴿ ان الله یأمركم ان تؤدوا الامانات
الی اهلها ﴾ مضمون عدالت نمونی سلاطین كارفرما و وزراء عظماء آصف ذكا
فرقهٔ سعیده سنده كی اولو النهیه انها ونص كریمی ﴿ والسماء رفعها ووضع
المیزان ﴾ مشحون لطیفنده كی میزاندن مراد قسط وعدل ایدوكنه اشارت
وایما وانشاء ارض وسما معیار معدلت قرین وارتفاع شهرمینا مقادیر ناس معرفتنه
دائر برمضمون كزین ایدوكنی طبباع اجاعه القا ییورمغله پادشاهان عالی رتبت
و وكلاء كبراء معالی منزلت جنابنه واجب اولدیكه زمینله چرخ بریی برمیزان
وشمس وقمر نام كوكبین ضیا قرینی كفتین زرنشان وسائر كواكب دراهم مثابه سنده
نمایان بیلوب شبانروز مقادیر ناسله مقید اوله لر وتوجیه مناصب وتعیین
مراتبده بلا تعصب وغرض ﴿ بعضها فوق بعض ﴾ فحوای حكمت آراسنه
متابعتی لازم بیله لر تا كه دریای وجدان وفكرتلرینه ﴿ المقسطون لله فی الدنیا

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

علی منابر من اللؤلؤ فی القیامة ﴾ حدیث شریفنك دیكنا وكوهر كران بها سیله مملو اولەلر وكتاب بی ارتیـاب خلقتلرنده من عدل زاد قدره ومن ظلم نقص عمره فوائدینی مسطور ومتلو كورەلر (لمنشئه) كامالك حقنی كنم ایلسه بر شاه ووزیر * بیلیوب قدرنی لطف ایتمده قلسه تقصیر * انلرك بارخدا دولت وعمرین كم ایدر * ظلمت وظلم وستم عدلی كونن مبهم ایدر * روز محشرده كی اعمـالی انك وزن اولنور * عـدلی ناقص كور بنور كملكی كامل بولنور * فـلا جرم عباد مستحقین كه ظـل الله فی الارضین اولان سلاطین كزین جنابنه ودایع رب العالمین ایدوكلری روشندر بیت المـال مسلمین ادرارا تنده هر كسك استحقاقی یعنی كیمنك شرف نسب سیادتی وكیمنك فضائل ذاتیه ایله معرفتی واكثرینـك سیف قاطع خدمتنه لایق ولازم خدمتی وشجاعتی واول زمره دن بعضیلرینك ضعف پیری وجراحت وبطـالت جهتندن حق خدمتی قوت یومیه سـنه كفـایت ایدر رعایتی موجب اولمغله ملوك اسلاف وخسروان سـكندر مصـاف بو طریقهٔ مرضیه یه سلوك ومتابعت واصحاب حاجات ور وشناسان معالی درجات حقنده بر وجه اعزاز وامتیاز بذل لطف ومروت ایده كلمشلردر مع هذا علما وفضـلا وتألیفاتله مشهور اولان فصحا خصوصا ضابطهٔ مهام ممالك ورابطهٔ ارقام مسالك اولان منشیان واصحـاب قلم وعملیان وارباب رقم كه بشرط آن هر بری كل كاتب جاهل تعریفلرینه داخل اولمامغله تعریف اولنه وحرف اوقومیان اهل حرف قسمندن دكلدر دینلرك اعتقادلری تحریف اولنه انلرك رعایتلری وفقر وفاقه شدایدندن صیانتلری جمله دن اول واجبدر حتی بو قطعه نك مضمونی انلره مناسبدر (لمنشئه) اهل قلم كه مقسم ارزاق یمش وكم * اولمش ید مؤیدینه انلرك علم * یوق یوق كمال بهره وكام انامله * میزانلر انامل اولور سبحه لر رقم * ضرغام بیشه انتقام حضرت امام علی ولی كـبی همام مالك بن اشتری مصره حاكم كوندردكـده ایكـنجی نصیحتلری اصحـاب رقم قسمنك رعایتلریدر خصوصا دفـتر داران اسـتقامت رهین كه هر بری ﴿ علی خزائن الارض انی حفیظ علیم ﴾ مصداق شریفنه ماصدقلردر اول زمرهٔ واجب الرعـایه نك اعدل ودانالری طورركن اجهل واغبیالری قوللنمق (زوال الدول باصطناع السفل) داهیه سنی اظهـار لاسیما (اذا ملك الاراذل هلك الافاضـل) داعیه سنی اختیار قبیلندن اولدقـد نصكره عقلا یرینه غفلا یی اسـتخـدام ایتمك حكما نك من قلد ذوی الفضائل استقامت احواله ومن قلـد ذوی الرذائل اضطربت اعماله

قولندن تغافلی موجب وذوفهم سلیم اولان امنا ممکن ایکن کج طبع وسقیم اولان
سفهایه میلان ایتمك (من اشد النوازل دولة الاراذل) مضمونندن تجاهلی
مستوجب ایدوکی مقرردر لاسیما عقل اول خرد مکمل بزرك جمهور بزرجمهر
کیاست شعوردن سؤال ایدوب وآل ساسان زمانده سنك کبی ذو تجربه حکیم وهرحالله
کندولره همنشین وفهیم اولدوغی حالده نه نسکه دولتلری سریع الزوال اولوب
دولتلری غیره انتقال ایلمشدر دیو استجلاب مقال اولندقده لانهم استعانوا
باصاغر العمال علی اکابر الاعمال فآل امرهم شرما آل منطوقیله جواب بی مثال
ویردیکی یعنی یاغی آدملرك بیوك منصبلره نصب اولنمسی زوال ملك ودولت
بلاسنه مبتلا اولملرینه باعث اولدی دیدوکی مسطور ومحرردر چونکه داد
ودهش امرنده‌کی اختلال قدیم الزماندن لازمهٔ حکام باجاه وجلادر فی زماننا
واقع اولان احوال وتوجیه مناصبه متعلق اولان اختلال فضاحت مآل
خصوصنه بو فقیرك سرانجام پرملالی دالدرز یرا بو غریب وکثیف پرغم وباربلای
فاقه ایله قامت طاقتی خم برکم بخت وبی طالع وموفور الالم وفصل شتاده اچیلوب
مضرت یخ وبرفله افسرده دم اولان ورد طری وخرم کبی زمانه کلمدم ومعارف
ولطایفك رغبتی اولنه یتشه مدم که قدردانشم میزان التفاته قرین اولیدی
ومعرفت وبینشم معیار اعتبار ومحك تجربه واختبارده کامل عیار وتمام المقدار
اولان زرخالص مسکوك کبی الدن اله رغبت بولیدی هرچند که کساد بازار معرفتی
فکر ایدردم مع هذا کو کبم مشتری ایکن جواهر نظم ونثرمه مشتری بولمدیغی
استغراب اولنوب کندو کندومه تسلیتله دیردم (لمنشئه) مهریله مهك کفه‌لری
سرکردان ✵ نقاد فلك الده طوترز رمیزان ✵ بازار معامله‌ده قتی سود وزیان ✵
اصحاب کالانه ندن بو نقصان ✵ حالا که کهان ومهان خزانهٔ قلمده که معارف نقدینی
بیلورلردی اول جهتدن غنای قایمه باقوب ابتلاء فاقه می تعجب قلورلردی
بن ایسم بی سر وسامان امر معاشمده سرکردان اولوب کیندوکندومه
سویلردم (لمنشئه) کفمده کهر عقدی تهی همیانم ✵ سینده هنر کنجی ولی ویرانم
✵ ثابت قدم اولدقجه که سرکردانم ✵ کارمده خدا حقی عجب حیرانم ✵
✵ غرابت بونده درکه بعض اراذل ناس تحصیل رستاق بی قیاس ایدوب
بو دور جهل وعهد بی عدیلده که هر وزیر مشیر جلیل الجنس الی الجنس یمیل
مضمونی سبیل ایدینوب استخدام عقلادن ابا ونسبت ترابیه ایله
جوهر علم ودانشی هبا واکسیر فضائل خصائل نمایشی کرد بادهوای

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

نفسانیه ایله افناقیلوب هرچند که برمنصب منحل اولدی و یاخود اصحاب جاهدن
بری عزل اولنوب یرینه شخص آخر لزومی تحقق بولدی اولا بازار اعتبارده
علی ملاء الناس مزاد اولندی البته والبته بذل مال وازدیاد نقد قیمتله عرض
قدرت ومال ایدن نامحللردن برینه ویرلدی جدا اصحاب استحقاقه التفات قیلنمدی
وصلای هل من مزید نقد جواهر معارفلری فلس احمر و نبهرجه مزور
مشابه سنده عد اولنمدی هرچند که ﴿ ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات
الی اهلها ﴾ نص شریفنه متمسك اولوب لیاقت واستعدادلرینی بیلدردیلر
جدا مفید اولمدی نه قدر که ﴿ هل یستوی الذین یعلمون والذین لایعلمون ﴾
آیت لطیفه سن تلاوت ایدوب کندولرك در وگوهر معدودی دنیاده وعقباده
عین منفعت وغیرك نقود بی سودی رنج وخسارته موجب تجارت اولوب
بومایینده کی بازاردن حضرت کردکار بیزار ورسول بزرکوار ﴿ لعن الله الراشی
والمرتشی ﴾ حدیثنده کی نهی ایله فرمان کار ایدوکن سویلدیلر میل مال جبلتلرنده
مرکوز بربدحال ودولت دنیادن مراد اخذ مال ومنال وجاه وجلال نتیجه سی
محضا مآل املاسنده کی مالدر دیو اخذ رشوته ال اوزاتدیلر بین الخلق والحق
عرض وناموسلرین کوزکوره پامال ایتدیلر (نظم) کارکاهنده جهانك
متحیر عقلا * عالمك مشغله سی آدمی حیران ایلر * کون اولور شمس قدم ذره لر
اظهار ایلر * دم اولور بحر کرم قطره لر احسان ایلر * جمع ایدر خلق کهی
سور وکهی ماتمله * ینه کوز یاشی کبی لحظه ده تالان ایلر * خس وخاشاکله
قاپلر یوزنی دریانك * بحری دلتنك قیلور دررلری پنهان ایلر * نیجه بیك کوشه ده
برلحظه ده جمعیت ایدر * نیجه جمعیتی بردمده پریشان ایلر * دل سیرفقرانك
طغیدوب مجلسنی * کتوروب بریره شه نامنه دیوان ایلر * اولدرر خلقی فلك
تیغی کبی زخمی نهان * نه فساد ایتسه دونر طالعه بهتان ایلر * ناقصی کامله غالب
چیقارر کوکبده * جرمی اجرامه یاقر کوکی میزان ایلر * کنجی ستر ایلیوب قدرتی
کتم ایتکله * بوخراب اوله سی چوق ملکتی ویران ایلر * دهنك حقه سنه
مهر سکوت اورمالی * چوق کهر صاچه سوزك ازکشی اذعان ایلر * اما محلول
اولان منصب چندان مقبول اولمسه وعرض نقد ارتشا ایدنلردن قوی طالب
بولنمسه بوکره اقربا وتعلقات دفتری یوقلنوب اسامیلری قید دفتر وکثرتنده لفظ
لایحصی اولان نامحللردن برینه عرض اولنور بوجه من الوجوه ارباب مناصب
عدادنده کی اصحاب کمال ومزیت استحقاقی حسبی ایله منتظم الحال اولنلرك

حصول مراملری بو وجهله محال اولور (لمنشئه) هر ولایتده اهله دررغبت*
روم ملکنده عکسی در معلوم * خیلی معیوبدر کمال اهلی * اکلور اهل فضل
اولان مذموم * ازود دریا بوسنه دریا فرلك * هر بیوك بشلی شوم نیته که بوم *
هنزم وار دینلر اولمده در * حرم التفاتدن محروم * فضلا دن یك التفات اولنور *
نیجه‌لر حکمنده اولور محکوم * اکثر اصحاب صدر ومیر ووزیر * نسل ترسادن اولدوغی
معلوم * هر حسیب ونسیب وآل رسول * خاك ذلتده فقرله معدوم * طونديلر
کل کبی ال اوستنده * قی بذ بوایکن پیاز ایله ثوم * تخم کبرا اولمغین قراقوللر * اولدی
نافع چور وغن زقوم * هنزم وار دیوا وکنمه صاقین * کندوکی قله فضلله مذموم *
اقچه پول وار ایسه کتور نظره * یوخسه علم استهزا کابرروم * خواب غفلتده در
جمیع جهان * من اویورسن دخی بهی مخدوم * بش اون التون صیان مرادین الور *
قویلور عرض ایدن اون ایکی علوم * القصه بازار داد وستاد افشای ارتشا ایله
هل من مزید وادیلرندن مزداد اولان منصبلری فر ومایه‌لره نصیب واصحاب
فضائل خوش نهاد ابتلای فقر وفاقه ایله جاه وجلال بهره‌لرندن نامراد
اولان مهجور وغریب اولمغین بو فقیر زاویهٔ خرمانده نیجه‌ییللر اونوردیدم قالدم
اما بازار سوق وشرا عملارینه آخر وجهله سلوك قیلدم یعنی که ماه وسال سرمایهٔ
معرفت وکمال اولان کتابلریمی بالضروره بازاره صالدم بیشمار تأسفله هر برینك
اردنجه دلال کبی چاغروب قالدم اکرچه اهل عرفانه کتاب کبی انیس ومؤلف
نادره دانه رسائل کیاب کبی جلیس نفیس بولنمز لکن نه چاره که قوت یومیه‌سز
زندکانی مشکل وسدرمق اولمیجق منسد باب رجادن نه حاصل کندونفسنه
قناعتی ترغیب ممکن فاما یوز نفر مقداری توابع ومتعلقاتی اقناع مرتبه‌سی
حکمن استحالده ناممکن (لمنشئه) دل ملکت عرفانه شاه اولدی قوی رتبه*
سطر غزلم منبر نثر هختم خطبه * فقر یله معاش ایتك پس باکه نه لایقدر * برشیره
غدا اولمز خایدهٔ صدکرپه * سوز سکه‌سی نظممدر نقد اقچه بیاض اوراق *
زرینه مرقعلر معنی ده بکا جبه * اکرچه که احلی النوال ماوصل
قبل السؤال مقالی مثال مشهوردر فامافی زماننا تکثیر سؤال وتحریر عروض
احوال ایله اصحاب فضل وکمال مقضی الامال قیلمدوغی محافل ومجالسده
مذکوردر زیرا که قسام بیت المال اولنلرك ساحهٔ بیوت اعمالری ایاك واعراض
الرجال امرنده ترك امتثال جهتندن مزخرفات حب جاه وجلال ایله مالامالدر
نیجه کره بو مضمونده عرض حاللر ویردم هر برنده بیان ایلدم کندو دردم ینه

بنه مرحمتلرينه مظهر دوشدم (لمنشئه) شهريارا بحق لوح وقلم * بوني قبل لوح خاطركده رقم * كه برادني قولكدرر عالی * روزكارك جفاسي پامالی * اكه آثاراولان رساله كتاب * اللي جلد اولدي ای معلا باب * بو قدر فضلله حقير اولمش * عزاله فقرله ضرير اولمش * وزرا حالي عرضه قلمزلر * رحميله كوز ياشني سيلمزلر * طشره چيقسه كورن كبار وصغار * عزلنه شفقت ايليوب اغلار * كي ايشتدرر سوزني اكا * بويله دير ايليوب انين وبكا * يا الهی يازق دكلمی بوذات * ايتمشيكن بودكلو تأليفات * نظمله عصرينك وحيدي ايكن * نثريله فننك فريدي ايكن * نه روادر بوذوفنون جهان * غرق دريای دين اولوب هرآن * كچه عمر عزيزی ذلتله * عزلله زجر وقهر ومحنتله * سرو ايكن باغ استقامتده * نخل ايكن روضهٔ امانتده * زخمناك ايليوب كلنك بلا * هر نهالن شكست ايده سفها * يا الهی نه دن بوخوار غريب * مكر اشراط ساعت اولدی قريب * بوكه خدمتله فخر ايدن اشراف * شمدي ايتمكده انی استخفاف * كيمي بكلر بكيدرر الان * دوات ومكنتيله عالبشان * نيجه سی اولدی مير ودفتردار * جهلله كامكار دار وديار * بوايسه زيربار محنت وغم * ارقه حمالي كبي قامتي خم * نيجه جاهللر الدی كام ومراد * بركمال اهلی وار اوده ناشاد * يا الهی بوظلمی كورمه روا * ظالملك كار وبارين ايله هبا * قسما بالله تعالی نه قدر جواهر معانی بذل ايدوب مراحم واشفاقی موجب ادالرايله اعلام مافی البال قلدم اصلا نهانخانهٔ جبلتلرنده لطف ومروٌت ذخائرندن حب دنيادن غيری حبه وحوصلهٔ حرص واشتهادن اوزكه برتهی دته بولمدم وهرچند كه اقتباسات آيات جليله وتضمينات احاديث مكارم سبيله سلوك ايدوب خدمهٔ اسبق اخوان لياقهٔ احق احسان معرفهٔ فريد نادره دان صلاحا وديانهٔ وحيد ادباء روشناسان اولوب اوچ پادشاه عالی جاهه وفور خدمتمی سويلدم مأمور اولدوغم امور رده عدالت واستقامتمه متعلق اولان تمسكاتی عرض ايلدم دخی بردياررده فقير وار ومحصل اموال شهريار اولدقده شكايته متعلق حقمده برمنشور وطومار يازلمدوغنی تفصيل اوزره بيان ايتدم كاه كمال غرور وجاه جلالت موفور جوابه تنزللرينه مانع اولدی كاه اولديكه عدالت ديدوكك موجب نقصان مال ورعايايه مرحمت عد ايندوكك ازدياد درهم وديناره مانع برحالدر مع ذلك بومقوله طريقه سلوك بزم مذهبمزده محض وبالدر ديديلر كاشكی جمع سيم وزر قلوب نيجه سن بزه ويريدك برمقدارين دخی لوازمكه صرف ايديدك ديو سويلديلر ﴿ فمن يضلل الله فلاهادي له ﴾

نصنك مضمون بیان ایتدیلر (لمنشئه) كسنه‌نك كسه دكل حال دلندن آكاه *
عالمی نعمتله صانكه پرایتمش الله * وزرا جلب ونعمده ید رشوت اولوب * قوریدر
منصبنی هر بری عصرینه دونوب * علما خیلی الوب عایده سن حق سكوت
اغزی باغلوكبی هر بریسی قالمش مبهوت * بی كس وبیدل صفر الید اولان اهل هنر *
* غم یبوب فقر له نوش ایتمده درخون جكر * كندی ذوقنده پس پرده ده
سلطان جهان * ملك معمورنی قلمقده در اللر ویران * حیف كم فضل وكمال اهلی
مصاحبلری یوق * دانش اصحابنك اول بزمده كویا یری یوق * بویله برملكه
مهم ایدی هزاران جاسوس * كه اوله خدمتلری معقول وصور نامحسوس
* بویله ترك اولدوغیچون سنت شاهان قدیم * فقرا اولدی بزركان وضریران نعیم
* بویله قالورسه اكر قاعدهٔ دولت وملك * صرصر قهر حوادثدن اولور غرقبو فلك
فی الحقیقه رایحهٔ جیفهٔ دنیا دماغ حرص وطمعلرین افساد ایتمش ایكن
ان یصلح العطار ما افسده الدهر مضمونی شمامه سن استشمام مشام خلقتلرندن
منعدم اولوب كتمش حالا كه خزینه لرنده اون پاره دن زیاده مصنفات مخزون
وهردر مضمونی بنم غرق دریای حیرت اولدوغمی كورسه بر ركنج تاریك ایچنده
مكنون وهرشاهد معنی بنم حقمده صادر اولان بخل ودریغ مالا یعنی ایچون
سواد سطوردن برشال سیاه ایچنده مستور ومخزون ایدی (لمنشئه)
قساوتمله حروف اولمغین پریشان حال * غمله شاهد معنی نزار ایدی چو خیال *
سطور نامه ستم دیدهٔ كشاكش ایدی * قلم شكسته مداد ولقا مشوش ایدی
* تحقیق انبق كما یلیق خفی اولمیه كه سكان ممالك روم كه ابتداء ظهورلری
تاریخ هجرتدن اوائل سبعمائه ده مرقوم ایدی واندن اول بوممالكتلرده كی نقوش
مرز بوم نجوم اتراك واعراب واعجامدن مختلط ومذموم كافری الاصل جاریه لردن
طوغمش بربلوك رسوای مادرزاد مغمور اولمغین جدا خط علم رسمندن
حظلری یوغدی طلب تعلم وتعلیمنه خود اختلاط كفاردن ناشی اكل وشربه
متعلق مانعلری غایتده چوغدی اكابناء برمرد كامله قریب ایچلرنده علما
وارباب كمال حاصل اولمدی اصلی درخت كافری اولان اشجاردن حبلهٔ وصل
وازدواجله شیرین وآبدارتنا وله سزاوار میوه لر قوپمدی اما كیدرك عرب
وعجم وتاتار علماسی قارشدی دوله دوشه قابل ما دیانلره اصیل وتازی ایغرلر
اشدی تا كه ایچلرنده ركوبه یارار شبدیز كذار كلكون رفتاركمی تركی مادهٔ
معتبر پسندیده اطوارطوارلر حاصل اولدی بوندن ماعدا صرف صرب وافلاق

وبغدان وطوايف مجنسهٔ مخبثهٔ کفاردن شرف اسلام ایله نمایان اولنلر دخی ایکنجی واوچنجی بطنه وارد قده تغیر بولدی یعنی که چرك شرك وضلالتلری زلال اسلام ایله پاك اولوب وجوده کلن ولدان غلمان پرغنج دلال وجواری حواری مثال سزاوار انوار معرفت وکمال اولمغه باشلدی (لمنشئه) لبی غنچه رخی کل سروسهی لرقویدی * کلشن روم کوزللندی طراوت بولدی * طوغدی کرچکلری هم روم ایلی کرچکلرینك * هر طوغان صید وشکار ایچی شهباز اولدی * حسن معنی یه سبیل اولدوغیچون حسن صور * هنر اصحابی ایله یقه‌سی رومك طولدی * بوطر یقله ملك روم معمور وآبادان وحسن رعایت سلاطین ایله رشك اعجام وعربان اولوب نامرحوم سلطان سلیمان خان علیه الرحمة والغفران زمان سلطنتنده که سنه ستین وتسعمائه تاریخنه کلنجه ولایت روم حدودنده کی قصبات باهر العمران حسد کردهٔ اقالیم وبلدان اولوب هر حاللری منتظم ایکن اول اثنارده کی مکر زنان واغواء داماد تلبیس نشان اول شهریارك خلاصهٔ عمری اوغلی قتلنده مختار ایلدی یعنی فرزند ارجمندی سلطان مصطفی کبی وارث تخت مطاق ولایق سلطنت آفاق باهر الاستحقاق علی الاطلاق اولان شهزاده یی اورته‌دن کوتوردی کافهٔ عقلا وعامهٔ علما متفقلردر که اول زماندن برو ملك رومك اوجوزلغی قحط وغلایه وخلقنك انتظام احوالی اختلال بی انتهایه مبدل اولوب هر سنه نك برکاتی کتدی کثرت طاعون ووباو وفرت رنج وعنا وقحط وغلا غنیلری فقیر وحقیر ایتدی نه حال ایسه اول شهریار غازینك عهد عدالتی کذران اولدی اوغلی سلیم خان جلوسندن بروسنده تغیر آثار وتکدر قلوب ابرار وتغلب اشرار بدکردار وتسلط سفلهٔ خذلهٔ کم مقدار رقی ظاهر وعیان اولدی (لمنشئه) نظام ملك جهان اختلاله یوز طوتدی * جمالی زال سپهرك جلاله یوز طوتدی * قمر خسوفه کواکب نحوسه رجعت ایدوب * کنش غروبه چکلدی زواله یوز طوتدی * فلا جرم تغیر امر معاش تبدل اخلاق وانتعاش اولوب غموم وهموم اثنارنده رحم دوشن منی اولاد ناخلفله تبنی اولوب عطایاء واهب الآمال اولان کزیده وپسندیده خصالکه اولا علم وهنر ومعرفت وکمالدر وثانیا حسن صدا واخلاق حسنه وجمالدر وثالثا جود وسخا ومهر ووفا مقوله‌سی افعالدر ورابعا شجاعت وتدبیر ومهارت علم وصناعت دلپذیر مقوله‌سی فعالدر بالکلیه منعدم اولدی طغان ولد وصبیان طوغان کبی موز یلکله عیان وچنکال طمعی

دشنه كبى تشنهٔ خون آغشتهٔ آدميان اولمسى تأثيرات اجرام علويه ايله تحقق
بولدى ❊ القصه خصال حميدهٔ عميمه كه افعال بى عديدهٔ ذميمه يه تبديل اولندى
ميان خلقده‌كى مدارات واشفاق منعدم اولوب بربرلرينه حسد و بغض ونفاق
ونور حق ظلام بطلانله بى نشان ايتدكه قبح سيرتله اتفاق تحقق بولدى پس عموما
قطان ممالك روم خصوصا سكان پاى تخت معلوم اوچ قسمه منقسم اولدى
كه بر بلوكى عوام دركه ❊ اولئك كالانعام ❊ انلرك حققنده نازل اولدر حتى
انلرك بعضيلرينك اعتقادلرى انحراف عقيده ايله مختل وماصدق نص كريم
❊ بل هم اضل ❊ ايدوكلرى مرتبهٔ تحقيقه واصلدر قسم اولك ايمانلرى محض
تقليدى اولمغين هر برى سلسلهٔ اهل اسلامه تشبهله داخلدر ايكنجى اوساط
ناس اشباه كم شناس زمره سى دركه اكثرى متظرف واكل وشرب واديسنده
متكلف فى الجمله فهم واذعانلرى وار ايكن جهل مركب سواد وجهه بديدار
هر برى بر حرفتدن بهره دار اما اول حرفت حرفنه ظرافتلرى ظرف اولمه مدوغى
آشكار جزؤى سواد خوانلغى كلى مزيت اكلرلر رتبه لرينى اعلادن اعلا صانوب
جبال كبى آدمى نسكهلرلر مثلا نابينالر فرقه سى كبى بربرلرينه اتكاوفى الجمله تشخيص راه
ايدن اعمايه اقتدا ايله طى طريق اميدين ايلرلر اگرچه كه بونلرك بيوك
بيلدكلرى ابيات واشعاردر لكن دانش وبينشلرى انده دخى ناهموار دراصلا
سخنك حقيقتى فهمنه همت ايتمزلر فياضده امساك وبخل اولميوب كسه يه
تخصيص معرفت ايتمدوكنى بيلمزلر شعراء متقدمين نامى ايله هر نه اوقنسه
استنساخه راغب اولورلر بلغاى عصردن برينك نامنه سحر حلال ونمونهٔ
عذب زلال برنظم سلاست مآل ذكر اولنسه عالمده دينلمدك سوزمى قالمشدر
ديونه دكلرلر ونه يازمغه طالب اولورلر مع ذلك فهم ايتمدكلرى محلك دخل
وطعننه حاضرلردر شاعر ساحرده قصور نادر اولوب فهم واذعانه متعلق اولان
تقصيرات وخطا كندولرده ايدوكن بيلمده قاصرلردر (لمنشئه) عجبلرين
بن اونادانى چون خرد جال ❊ كه عجبله صاله رق باشنى اوله دخال ❊ نه كندو
برسوزه قادر نه برمؤلفى وار ❊ وليك هرزهٔ طعنيله اغزى مالامال ❊ طوتار
ياپلمش اولك اكسكينى بيتى بوزار ❊ ولى اول خانهٔ ايجاد ايدندر اهل كمال ❊ افندى
سوخته لكدر قوسمت تركيبى ❊ كمال ابجنده نقط يوق ولى كه وارمال ❊ اوچنجى
زمرهٔ لباس علماده‌كى دانشوران واساس بناء علمه مزد ورلك ايدن مستعدان
درست نشان دركه بونلرك طبقه سى جمله دن بالاتر ودعواى فضيلتلرى پايهٔ

مولویتلری کبی مقرر وطریق علم شریفده افناء وجود ایدوب تحصیل ایله
سعی ایتدکلری کوندن اظهردر. لکن بو زمرهینه اوچ صنف اولوب
الك اعلالری که اجرای احکام شرعیه ایله نامور ومشکل کشایان اصناف نوع
بشردر برشخصك فضائلنی بیلورلر وآثار لطیفه سن کورلر پسند وتسلیمنه
عار ایدوب سکوت اختیار ایدرلر. بلا تشبیه حضرت پیغمبرك معجزاتنی کوروب
تقدم وتمول وازدیاد عمر جهتندن اسلامه کلمکه عار ایدن اکابر قریشه دونزلر
اما قبیلهٔ وسطی که ادنالرندن اعلا ومافوقلرینه نسبتله ادنادر غث وسمین
ورخیص وثمین نه ایدوکنی فهم ایدرلر نهایت اظهار حقه کلدکده تعریف
وتسلیمده تنزل احتمالنی ویروب شاید که ازالهٔ عجب وکبر ایدوز دیووهم
ایدرلر بوتقدیرجه کزلودین طوتان منکر ینه تشبهله کندولرینی بدنام عالم قلورلر
فاما زمرهٔ ذمیمهٔ ادنا که اول فرقه دن عوام ناسه فرایش لئام وطریق
علمیده اظهار عمایم واکمام ایدن اتراك بدنامدر محضا لباس اعتبار ریده اولمیان
اهل حقیقته سوء ظن ایدرلر وکسوت شاهیده کی اهل معارفی معارفدن خالی
صانوب مذمتن ارتکاب قلورلر خصوصا علمه متعلق ناشنالغله اظهار حرص
ایدوب طعن ولعنله بولدقلرینی یرلر زمانه ده نظم حافظه نظیره دینورمی
وسلف کلماتی طور زکن عاقل اولان نوتالیف ونوکفته یه قولق طوترمی دیو
سویلرلر بلا تشبیه موسی کلیم اللهله عیسی روح اللهك امم مذموم الشیملری
رغبت نبی اقدم وترجیح رسول مقدم ایدوب ضلالته دوشدکلری سمت تعصبی
ارتکاب قلورلر حالا تألیف وتحریرکه سنه اثنی والف هجری ایله مورخ دلپذیر
ایدی بوآنه کلنجه مدت عمارت ملکت روم جمعا اوچیوز ییله وارد یغی
معلومدر اندن اول بلاد روم کفار خاکسار مشؤم تصرفلرنده اولوب بدکیشان
کبی تاریك شوم اولدوغی وکارفرمای ملك یونان اولان سلطان علاء الدین
سلجوقی زماننه کلنجه واقع اولان مستعدان رومیان ندرتله نمایان وطلب علم
شریف ایدن طلبه سی ولایت عجم ملکنه روان واندهکی فضلادن تحصیل
کمالات وعرفان ایدنلر جوز معدود کبی مشار الیه بالبنان اولدقلری علم تواریخ
تتبع ایدنلره باهردر نته کیم فاضل کمالات عرفانی مولانا سید شریف جرجانی
بحر غربتده سیاحت یعنی دار الملك رومده سیاحت ایدوب علماسنك احوالنه اطلاع
حاصل قلدقده بو مقوله برقطعه دیمشلردر حالا که اول زمانك موالیٔ رومی هنوز
عرف واعتبار فننك حروف هجه سنی هجه لرلردی وایچلرینه عمرنده حروف

اوقومیان اهل حرف قارشمش اولیوب فقر وفنا عالمنده کندویاغلری ایله
قاوریلوب اکثر لیالیده مطالعه چراغی ایله کیجه‌لرلر ایدی مع ذلك سید
شریف بزرکواره ینه اوضاعلری ناهموار کورینوب کیدرك اختیارات
عرضیه‌لری کاله وآفتاب عالمتاب علوم ورسوم زواله ایره‌جکین بیلوب بوقطعهٔ
لطیفه‌یی نظم ایتمشلردر ٭ شمس علم ازافق چرخ عرب طالع شد ٭
استوا یافت ولی دروسط ملك عجم ٭ یافت درروم زوال ازاثر کثرت عرف ٭
جرم بی نور وضیا ماند دران وازالم ٭ وقت انشد که بیکبار رودان بغروب ٭
ظلمت جهل بکیرد همه روی عالم ٭ اکرچه که استنبول فاتحی زمرهٔ شیرمغازی
مرحوم سلطان محمد خان غازی زمرهٔ فضلایه رغبت ودیار عرب وعجمدن
کلن موالی یه هرجهتله رعایت ایدوب هشت بهشت دنیا مشابه سنده‌کی مدارس
ثمانیهٔ بی همتا ایجاد وانشا ایتمکله روم دخی منبع حکم وعلوم اولوب نوهوسان
طریق علم ومعرفت شدایدمسافرتدن خلاص اولمشلرایدی ومستعدان هدایت رفیق
تکمیل معارف ولطایف ایله امتیاز خاص بولمشلر ایدی ولدرشیدی سلطان بایزید
خان کذلك مصر فاتحی سلطان سلیم خان جد ماجدینك شیوهٔ ملوکانه سنه
رغبت کلان مصر وشام وحلب فتوحاتی ایله کامران اولدقده اول اماکن
قدیمه ده بولدوغی علما وفضلا وشعرا وحکما اصنافنی خاطرسازلکله ملکت
رومه کتورمشدی سویداسنده عالمکیرلك سوداسی مقرر اولمغین تألیفات
وآثارلرینه اعتبار کلی قلوب هربرین معزز طوتوب خوش کورمشیدی باعث
بوایدیکه مشاهیر مؤلفین علمادن خواجه زاده ومنلا خسرو ومولانا خطیب
زاده ومولانا خیالی ومفتی الثقلین کمال پاشا زاده وبونلرك امثالی فضلادن واهالیٔ
تصنیف اولان مدققین علما اول عصر باهر النصر معدلت قرینده کون کبی
هویدا اولمشلرایدی فلاجرم سلطان سلیمان وفاتنه کلنجه بوطریق پرتوفیقه سلوك
ملوك ووزیره مقرر اولدی بعده علمانك شغل وانزواسی معیوب اولوب قوانین
شرعیه‌لری اسالیب عرفیه‌یه مبدل قلنمق ایله عرفلرین بیوتمك وبررصحاقلی
سرخ رنك اسقرلات جوقه‌دن عبایلر ایدنمك حتی مجوهر شقه‌لی رخت اوربنوب
التون اوزنکیلره بنك وعمامهٔ بزرك وثقللری بارکران اولوب بعض ضعفا طاقت
وقیمته تحملنه بیون اورمدقلری سببدن وزنا فی الجمله تخفیف ومعتدبه پنبه ایله
دور برکوردلبندلرینی تضعیف ایتمکله باشلدیلر وسنت اوزره اولان کسوه‌لرینی
ترك ایدوب سیاه زمره سی کبی رخام اندام وتراشیده مرمر سپید فام کبی

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

صارقلر صارغنی فرض وواجب مثابه سنده مرغوب ومستحب طوتدیلر حتی
بعض ظرفا اول اثنالرده بومقوله مرتکب اولدقلری عمامه نك علاینن نظمه
قویدیلر (بیت) فضل وکمال روم بود در مجوزه ٭ دانش مقعرست
بدستار صد کزه ٭ اول تاریخده وزرا حالی دخی مختل اولوب مقادر ناسدن
غافل ودانش وبینش طریقنده راجلین فرقه سی کبی راجل خصوصا جلب
اشتراده مستقل دولتلولر صدارتله کامیاب اولدی علما وارباب عرفانه مقتضای
ذاتلرنجه رعایت ایتمدکلرندن غیری المرء عدو لماجهل مستدعاسنجه بغض
وعداوتلری دخی تحقق بولدی بناء علی ذلك تألیف وتصنیف عملری غایته
ایردی سلف مؤلفاتنك فهم واستخراجنه قادر کسنه بولنمز اولوب علما زمره سی
جهلا فرقه سنه همحال وهمشرب بولنوب ذوات معالیجناب سرنکون ودائر
اولان قباب کبی ازدحامله یربرلرینه کیردی باعث بو ایدیکه فضلای عرب واعجام
کبی معارف ودانشله بنام مورخین اروام ومؤلفین معجز کلام ظهوری محال
وبعید اولدی انشاد وانشایه قادر اولان اهالی دخی هموم وغموم ایله محنت
بوجقلرنده نابدید اولدی کوردم که اکابرك اصلاح حاللری محال ولطف وکرم
سمتنه میللری فاسد خیاللدر حالا متوجه ملك متعال اولدم ویراعهٔ براعت بیان
زبانیله ﴿ انما اشکوا بثی وحزنی الی الله ﴾ نص جلیلن روزنهٔ خاطر فاترمه
کتابه کبی مرتسم قلدم وقطع پایه دن فراغتله پای طلبی دامن عزلت واستراحته
چکدم وجیفهٔ دنیانك بوی جست وجویی ایله تکاپوسنی ترك ایدوب زاویهٔ
صبرو پیغولهٔ قناعتی اختیار ایدوب خرد خرده دان نام پیرهزار سالهٔ ارشاد
انجام قرشوسنه دیز چوکدم وطبع ناز کبی آزمایش یوزندن فخرونازشله فراغته
سوق ایدوب بوکونه ستایش درلرین دوکدم (لمنشئه) ریاض جاه وجلال
ایچره کلبن اقبال ٭ چوبرك ترده دکلدر یاتمده ای ابدال ٭ اوچر کوزمده سعادت
سرای خلد برین ٭ مثال واقعه دربا که عالم مثال ٭ همای همتمك زیر بالی
عرصه سیدر ٭ فراز دورنه افلاکك سرکشیده جبال ٭ هنوز نفحه سیدربوی
عطر دولتمك ٭ مشام دهری معطر قلن عبیر نوال ٭ مکدر ایتمدی مرآت بحر
طینتمی ٭ جمال وصلت دنیا فراق جاه وجلال ٭ نه اعتبار سپهرك بومهر وماهنه کیم
٭ برنده نقص مقرر بری قرین زوال ٭ وراء پرده دهکی مهمانه محرم اولان
٭ کورر جهانده کی اشکالی عین ظل خیال ٭ بنم عقیدهٔ پاکمله قند کفتارم ٭
کوروندی اهلنه عالی نبات ال الال ٭ محصل الدوات احسن الادوات
دیوب مجرد یاتمدن ایرمدم والقلم ایمن النبات فحواسی ایله عمل قلوب معانی

فواكهى آنا فانا يراعت شاخسارندن ديردم ودهان دواتدن عليك بالدروس
لسان حاله مروى اولدقجه زبان خامه دن فان الدرس غرس مضمونن خاطر
نشان ايتدم ودرخت لختا لخت تنك دست اهل بيوت روده لرنده نمايان
اولدقجه كاه كلك بديع الشيمه دن اكاقلم اشلدم وكاه ورد صنيع الرقمدن
برك معرفته حكم وصل ايدوب ناديدۀ بركزيده آشلر آشلدم اكرچه كه العلم
فى الصدور لا فى السطور كلام مثل مشهوردر لكن ❊ وكتاب مسطور فى رق منشور ❊
قسم لطيفى دخى دللرده مذكوردر خصوصا كتاب اللهده نور على نور صفتى ايله بديع
الشعوردر ❊ القصه اول ايام عزل و بطالت اثنالرنده دم اولدى كه ارباب حالك
كاشف رازى مولانا خواجه حافظ شيرازى ديوانى تتبع قيلدم وقت اولديكه
عياش مدام مولانا حكيم عمرخيام رباعياتنه نظارتله وفصحا وبلغا ملكه لرين
تملكه تمتع قيلدم بالآخره عليك باستماع كلام الحكما مضمونى ايله عمل ايدوب
اخبار انبيا واوليا وآثار علما وحكما واسمار مشايخ وصلحا وتواريخ ملوك وامرا جمعنه
من جهة المجموعه شمس قمر بدر كبى آفاقه لمعنه توجهى مقرر ايتدم لاسيما ❊ ذلك
من فضل الله علينا ❊ زمره سى ايله اظهار شكر وثنا لازمه سنى شعار ايدنمك
طريقنه كتدم وفاتحۀ ديباجه ده كى ❊ رب اشرح لى صدرى ويسر لى امرى ❊
نص كريمين ورد زبان ايدينوب ايمن ساعات واحسن اوقاتده بو كتابك تصنيفنه
شروع قيلدم (نظم) منم كه كر سخنم راسپهر برنايد ❊ براى نسخۀ عطارکند
روايت فن ❊ كند به خلقۀ پيرامنش ملوك جهان ❊ بهر كاه كه قلم بركشيد
رايت فن ❊ اكرچه بو حقير كبى مغموم ولذت نعمت آسايشدن محروم
هنكام عزل وايام بطالتله محزون ومهموم اولانلر كسنه دن نظام جواهر كفتار
وانتظام لآلئ قصص وآثار غايتله بعيد ودشوار اولوب برساعتلك قوت فكريه مه
داينارترا حمندن ضعف وانكسار وامواج درياى غموم ترا كمندن انواع تكدر
متغير الآثار البته والبته ظاهر وبديدار اولوردى فلا جرم مقتضاى حال
اول پيك بلال وقيد نام ونك وانفعال صدد نده خلط وافكار واقوال وغبار
خاطر ايله آينۀ خيال وانكسار بال ايله نيجه يوزدن اظهار اشكال ايدردى
حتى اول اثنالرده سلك تحريره چكلن درر اشعار احوال ما فى البالمى اشعار ايتمكين
خامه سوزش وهمندن نظرينه جرأت ايده مزايدى وعلامه لره تعبير وتقريرين
ايدرسك زبانه كبى زبانمزينار ومجموعه لره نقل ايلرسك اوراق شكوفۀ جلنار كبى
سراپا نار اولور ديو استنكاف ايدرلردى فى نفس الامر پاى تخت عليه محميۀ بهيۀ

قسطنطنیه که حین تألیف ده بو ضعیفه جایکاه ایدی اکثر اوقاتده سنت هجرته رغبت وجلای وطن طریقنه عزیمت والبته البته آخر ملکه مسافرت عن صمیم القلب قرین صدق نیت ایدی وبو غزل فارسی اول حینده نظمه کلان اشعار آبدارمدن اولوب بو مضمون ایله بیان اولنان مدعایی مثبت ایدی (غزل) آخر ای دل زچنین شهر سفر باید کرد ۞ در بیابان طلب کشت وکذر باید کرد ۞ تا که ابشخور خود زهر بلا بی بینی ۞ چند تا چند غدا خون جکر باید کرد ۞ چشم امید ز کوته نظران باید بست ۞ خاك صاحب نظران کحل بصر باید کرد ۞ چند خواهد ز رفیقان لئیمان مددی ۞ خویش راسالك ازان و رطه بدر باید کرد ۞ قدر دانش نشناست چو باسیل سرشك ۞ ملك این شهر همه زیروزبر باید کرد ۞ آتش افروخته به خرمن غم سوخته به ۞ ز آتش آه بشر چون شرر باید کرد ۞ اشك ماسبزه نرویاند زین شوره زمین ۞ بارها تجربه کردیم ودکر باید کرد ۞ چشم خونین مرا هیچ ترحم نه کنند ۞ اشك ترمردم ای بقعه بسر باید کرد ۞ دولت بحر معانی شده جوشان عالی ۞ بعد ازین ملك سخن غرق کهر باید کرد ۞

﴿ فوائد سبعه که هر یکی از انجمن علماء تواریخ شمعهٔ پرلمعه بود ﴾

اثار بحر بنك کوهرشناس غواصی اخبار نهرینك نسیم التباس شناور خاصی فراید فوائد تواریخی بو یوزدن اعلان ایدر وقصص واخبار تتبعنده کی عوائدی بو جهتدن بیان ایلر که اکرچه که بو کتابده بحسب الفحوی جواهر زواهر انشا ماندریك وحصا لا تعد ولا تحصی در لکن مورخین پیشین آزمایش طبع دوربین قلوب بیان ایتدکلری فوائد کزین وعوائد رزین فضائل رهین قسمنك دخی کمی نقلی واکثری عقلی برقاچ مزیتنی تبیین ایتمدن لابددر (فائدهٔ اولی) علوم جلیلة الرسوم اسلاف وفنون مختلفة الشیون پسندیده اوصاف احاطه سی هراینه مرآت چهره نمای احوال عالم ومشکات نور افزای ملل امم و باعث تیقظ وانتباه بنی آدم وکارساز اخلاق وخصائل وحسن شیم اولدقدن ماعدا تحریر اولنان صفحات اخبار وسلك تسطیره چکلن فرائد فوائد آثار احوال انبیاء کبار وقصص مرسلین بزرکوار وحکایات مشایخ واولیاء اخیار وروایات صنادید علماء ابرار اولمغله قرائتی محض تسابیح وعبادت وروایتی فرط مواعظ ونصیحت مقوله سی ایدوکنده چون وچرا یوقدر مع هذا عند ذکر الصالحین تنزل الرحمة مضمون مثوبات مقرونی مقرر اولوب منافعی مأمول ومسئول اولان مرتبه لردن چوقدر (فائدهٔ ثانیه) روحانیت عالمنده کی سلف صاحب شرف زمرهٔ جلیله سی ایله صحبت وحکایات

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

حسنه‌لرندن اخذ عبرت وعالمك فانیسی مشاهده یوزندن عرض تیقظ و بصیرت معناسی شامل وثنا بخشنده‌کی حسناتی مشتمل حالت ایله کسب سعادت ایدوکی مزیتدر (نظم) اکر تاریخ عالم را بخوانی * مراتب رایکایك بازدانی (فائدهٔ ثالثه) بعض امور مشکله وسرکذشت پیشه سنه متکلمه سرانجام واحوال وقوعنده علم تواریخدن اکا مناسب حکایه لری استحضار سابقه‌کی روشناسان اخباریله مشورت مقوله سی طریق ومجاز وانلرك اختیار ایتدکلری ساوکله عرض خبرت واعتبار اکابر کرامت مآثرهٔ سالفه نك بالکز برینه هم صحبت اولمق واخلاق حمیده سیله متخلق اولوب اعتلاء شان بولمق ممکن دکل ایکن جمله سنك مجالس خاصلرینه وصول وانفاس متبرکه‌لرندن تحصیل شرف معقول ومعنی مواعظ حسنه‌لری ایله تنصحم مقبول نه‌کونه دولت عظمی ایدوکی معلوم عقول وفحولدر علی الخصوص مشورت اموردة رفعت وعقل عالمه دست‌رس بولمش اولور وجمله سی ایله حسن تدبیرده اتفاقی تعین وتحقق بولور (فائدهٔ رابعه) کذرکاه عالم که محال مهالك پرور وغم ومنازل نوازل محنت ورنج والمدر اول مقوله شدایدك برسنه نیجه برینه فی زماننا واقع اولان مصائب کبی اکثرینه ابتلا صددنده فی الحال انبیانك مبتلا اولدقلری بلیات وملال واولیانك لوحات جباهنه سرنوشت اولان محن غموم وانکسار بال علی وجه المآل تذکر وتصور قیلندقده فرج بعدالشدة مضمونلری آینهٔ خاطره خلجان ایلر اکابر سالفه‌نك سرانجامی کویا که تسلیت بوزندن این نیز بکذرد دیوسکا سویلر بلکه قیود غمومدن خلاص ورها بولمه‌کی اشعار ایتدوکندن غیری مأمولکدن افزون حکایات کونا کون ایله مسرور الحال قیلنه جغنی عقل ونقللری ایله بیان ایدوب کوکلك اکلر (فائدهٔ خامسه) جمله عقلا وحکماء اولوالنهی متفقلردرکه هر نجمن که زمرهٔ علما مباحثهٔ علمیه ایله کویا وشرایط آداب بحث مراعاتیله اثبات مدعایی جویا اولسه‌لر البته علم تواریخده ید طولاسی اولان عالم اسکات خصماده بینات منقوله ایله قائم اولور البته حضار مجلس اولان اعاظم اول مقوله تاریخ شناسله مباحثه محض عناد ومکابره ایدوکنه جازم اولورلر بلکه انك کبی عالم متبحر حضورنده مقدار قطره دکل ایدوکلرینه معترف اولمغله بحث ایتدکلرینه نادم اولورلر (فائدهٔ سادسه) انسان که احوال عالمی یا کورمکله معلوم ایدینور یاخود اشتمکله بیلور پس بنی آدمك اعمار قصیره سنه کوره کورمکله عالمی احاطه ممکن دکلدر تحصیل علوم وفنون علی کل حال استماعله میسردر فلاجرم

لاتشبع العين من نظر ولا السمع من خبر فحوا سنجه عقل انسانی مجرد كوردیكنه
قناعت ایتسه اكثار لذائذ علمیه دن محروم قالمسی لازم كلوردی باعث بو دركه
كوش هوش همواره اخباری دربنا كوش ایدنمكه طالبدر بو طریق ایله سامعین
آثار استماع نوادر اسما فضائلنه البته راغبدر (فائدهٔ سابعه) تحصیل علم
تواریخ اصناف بشریه یه مستحب اولدیغی تقدیرجه سلاطین دیندار ووكلاء
پرهیزكار زمره سنه فرض وواجب مرتبه سنده در چونكه عجایب آثاری
اشیدرلر وغرایب قصص واخباری بیلورلر زیرا اصحاب عدلك مدایح
جمیله سنه رغبت وارباب مظالمك خصال ذمیمه سندن اخذ عبرت قیلورلر
فی نفس الامر كندولرده دخی اخلاق رذیلهٔ ظلمیه دن نسنه وار ایسه اشفاق
حسنه‌یی عدیله ایله عدل سمتنه عدول ایتمكه مقید اولورلر بوندن ماعدا بومعنایی
مقرر بلورلركه خیر وشر احوال نوع بشر صفحات اوراقه رسم دلپذیر معتبر
قیلنورمش وعندالعلما دقیقه فوت اولنیوب ظالمك ظلمی وعادلك عدلی تحریر اولنور
ایمش اما حكمت اخذ عبرتده مضمون حكایاتی اذعانیله تیقظ وانتباه بصیرتده در

در تفصیل لازمهٔ اربعه غیر از فوائد سبعه

امدی مورخینه درت نسنه لازمه دن دخی لابدركه (لازمهٔ اولی) مصنف ومورخ
اولان كمسنه سالم العقیده پاك مذهب ومؤمن وموحد وكشاده مشرب كركدركه
فرقهٔ خوارج عنده وزمرهٔ رفضهٔ ملاحده اظهار نسبت وتعصبله ائمهٔ اجلهٔ
بزركوارلك بعضیسنه اسنادات غریبه وشنیعه لكلری شایعه بربلوك متعصبین
لساننده اول حضرات قدسی صفات حقنده ترهات باطلهٔ عجیبه نقل ایتدكلرندن
غیری صورت صلاحده كورینوب خرص وتسلی بعض حكایات ساخته
وحیله وفریب نیجه نیرنك ونقوش نو یافته تحریر ایتمشلر در حالی الذهن اولان
زمرهٔ سواد خوانان اول غرایب واقع حال صورتنده اذعان ایتمك وخلفاء
راشدین وائمهٔ مهدیین واجلهٔ تابعین وصنادید تبع التابعین زمرهٔ حمیده لرندن
نیجه سنه سوء ظن ایتمك ومجمرهٔ طبیعتلرنده سوزان اولان بخور مسحور
ناپخته دن رایحهٔ كریهه استنشام ایلمك وقوعندن غیری فلان كتابده بویله یازر
دیو احتجاجه بشلرلر وفلاحن تمسكارینه تشبث ایتمكله غیر منتظم وناهموار
كلماتله طعنه لر ایدوب اهل سنت وجماعتی طاشلرلر فلاجرم بومقوله مقاله لردن
مورخینه پرهیز لازمدر خصوصا عقیده سی پاك وكلامی قندمكرركبی لذیذ
وشهدناك اولمق امر مهم ومتحتم در (لازمهٔ ثانیه) اختصار مطلوبدر دیو مفید

اولان اولا محق ومنصف وصداقتله متصف اولوب بركسنه يه نسبت وتعصب ايلمكدر فرضا عدوسی حقنده افتراء باطله يه جواز كوسترميوب واقع حال نه ايسه انی بيان ايتمكدر (لازمهٔ ثالثه) اختصار مطلوبدر ديو مفيد اولان اخبارى طی ايتمكله ولازم الايضاح اولميان واقعاتی مبالغاتله تفصيل ايلمك سمتنی تركدر (لازمهٔ رابعه) مجرد خبر واحده قناعت وحاطب الليل مقوله سی مؤلفينك يازدقلرينه اعتبار ورغبت قيلميوب يازديغی اخبارى يا خبر متواتر و ياخود خبر مشهور ايله تحرير ايليه فرضا خبر واحدله ومجرد استماعله برخبر نقل ايتديكی تقديرجه سند قويسی يوق ايدوكنی ومحضا استماعله تسطيره جرأت قيلديغن اشعار ايليه (تنبيه) نصيحت شبيه للكاتب السفيه استنساخ كتابه رغبت واستكتابه بذل مال وجل همت ايدن طلاب روشن طبيعت ودانشوران صاحب معرفت جنابندن ملتمسدركه بوكتابك تملكنه طالب واستعاره سی تمالكنه راغب اولدقده كتاب ذوی الالباب ومعارف مآب اولنلرينه يازدره لر تاكه بوتوار يخی مانند رخام وصفحات سيم خام اوزره كالنقش فی الحجر عالمده برتاريخ ايدوب صحتله قازدره لركه نسخهٔ كتاب قلم نسخ صورتنده كی نسج فسخله مضمحل ونايات اولميه وسطور شاهد مضمون تراش آور محبوب جلوه نمون چهره سی كبی حك تراشله خراب اولميه زيرا كه فی زماننا اكثر كتاب مشوش الاملا كل كاتب جاهل تعريفنده داخل اولان مذموملردر مع ذلك وزن طبع سليقه سی ايله فهم ودانش راسب مزيتندن محرومادر بارى زعم فاسدلرنجه اصلاح قصدين ايتسه لر روح كلامی فهم ايتمدكلری حالده قالبنه باصوب يازمه لری ممكن ايكن البته بوبويله كركدر ديو تصحيح صورتنده تزييف ايدوب دوزتمسه لر (لمنشئه) نه روادركه زمرهٔ كتاب ❁ اهل تأليفه ايده جور وجفا * بويله اولمق كركك بونسخه ديو ❁ حك ايدوب برصحيحی بی پروا ❁ جهلی كندويه قيليوب اسناد * كوره آنی مصنفينه روا ❁ يكلش انك وجودی نسخه سی در * يريدر حك ايدرسه تيغ قضا * خصوصا كه تفريق حروف ايتمزلر وتدقيق صنوف سمتنه كتمزلر نه داللرى واولرندن ممتاز اولور نه زالرى ذاللرندن امتياز بولور كاه اولوركه ياءی نون كبی رسم ايدر محل دوشركه هايله حانك نه فرقی وار دردير لر خذلهم الله تعالى بمعايب نفوسهم وسود بالمداد وجوه عبوسهم مادام العلم اعلى والصحايف تتلى (لمنشئه) قنغی كاتب كه دالی ذال يازه ❁ داله دونسون ايكی الی قورويسون * چرخ جلادی قيلسون اشكنجه ❁ ايكی بارماغنه قلم يوريسون * علی الخصوص

فریاد وصد فریاد شول کاتب بی انصاف نویسنده طماع ولعاب دن که عیاذاً
بالله تعالی طمع خامه‌ طی کتابت ایده کوتوری قول ایتدوکی کتابك نیجه سطور
وصفحات منشورینی ترك ایدوب نقصانیله اتمامنه مسارعت ایده حضرت
خدای یکتا که هرحاله واقف وبینادر اندن حجاب ایتمیه صاحب کتاب واقف اولمز
قیاس ایدوب برنسخهٔ کامله‌یی ذات ناقصی کبی معیوب ایلیه (مصراع)
عمری اوراقنی طی ایلسون انك مولی * اما حضرت صانع عالم وخلاق لوح وقلم
اول کاتب عالمك کتاب زندکانیسنی صحیح الرقم وخلعت بهجت اعمالنی امضاء کراما
کاتبین ایله ممضی ومعلم وذاتنی علوم لدنیه‌دن معلم وشاتنی نبی افاضل مکرم
ومحترم قیلسون که چقارمدوغی محلی موقرف ایده وشکلنی اصحاب بضاعت
اولان اهالیدن صوره کبده ناچار اولو رسه باری بولدوغی کبی تسوید ایده
تصحیحنه جل همتدن کندوینی تبعید ایده لاسیما اجرت کتابتده افراطی جائز
کورمیه ودستمزد طلبنده طمع خام پایه‌لرینه پنجه اورمیه (لمنشئه) آفرین
اول دبیر کامله کیم * ایرکوره یازدوغی غایتنه * اجرت الماغیچون برآن اوکدین *
باشلیوب هرکسك کتابتنه * قومیه ناتمام یازدوغنی * طمعی دکیه جهالتنه *

اعتذار بسیار بروشناسان اخیار ازجانب مؤلف کنه الاخبار

عامهٔ هنروران ذوی الالباب وکافهٔ سخنوران معارف مآب جنابندن رجاء واثق
واستدعاء صادق بودرکه برموجب من صنف فقد استهدف مؤلف کثیر التقصیری
سهام دخل وطعنه هدف ایتمیه‌لر عرض ایتدوکی جواهر وزواهری خزف
مشابه‌سنده بی رغبت طوتوب ناخلفلر شیوه‌سی ایله نقد دیانت وانصافلرین تلف ایتمیه‌لر
لاسیما اول خزانهٔ نامتناهی بخشایش الهی ایدوکن بلوب کلام بلیغ
فصاحة السحبان عطیة السبحان سرینه ماصدق بیله‌لر زیرا نزد عقلاده هنر عیب
بیلملکدن قطع نظر هنرورلرك اثر معتبرینه صرف بصر در یوخسه سخن
بحرنده‌کی درر نظم ونثر اطلاق اولنان عقد در وکهری بازار رواج اعتبارده
اسنادات نقص وعیب ایله رغبتدن دوشورمك بر وضع محقر وطور پرجور
مذموم تردرکه فضلاء موقر خدا اول مسلکه سلوکی تجویز ایتمزلر وطریق خبرت
رفیق انصافی قویوب غدر صریح بوللرینه کتمزلر (لمنشئه) اهلی وصف ایتمك
کالن جاهل ادعان ایلمز * کامل اولان کاملك مدحنده نقصان ایلمز * وبالجمله
خوانندکان غرایب حکایات وجویندکان عجایب روایات حضرات پسندیده
صفاتنه روشندرکه بومقوله براثر کبیر ویادکار معتبر ودلپذیر وضع ایتمك ام دنیا ایله

مسمى مصر كه رشك امصار عظمى در وابو البلاد مشابه سنده كى دار الخلافهٔ
بغداد كه نادرهٔ دهور واعصار ايدوكى متفق عليه آرادر انلره ماند بلكه ملك
دنيا كبى افلاككه كمربند ودروازه پيوند برصنع جليلة المعانى يه بانى اولمق بلا
معاونت خسروان پاك نژاد وشهرياران عمار بلاد مجرد معمار طبع كزين وسمار
رأى رزين همتيله بيوت وقصورى خورنق كبى انجام بولمقدر لاسيما هموم وغموم عزل
و بطالت خلالندهكى تصنيف وانشا محضا ملال بى مآل مشالندهكى سوداى
بيسودى املا قبيلندن اولوب جزوئ حزن وتشويش شاعرك طبع نازكنى
دلريش وقوت فكريه سى ماليخوليا كبى پرخيالات پيشا پيش ايتمسى متفق
عليه عقلا ايكن بونك كبى اثرده مسائله يه مشغول همواره بالغدوات والاصال محزون
وملول اولان شرور زمرهٔ فحول وخسرو فرقهٔ عقول بووجهله مسلوب الافكار
ومغلوب الاطوار ايدوكى باعث اسلوب اعتذار وسبب حادث عيوب
خلط كفتار ايدوكن بيله (لمنشئه) اليكى كوكسكه قو انصاف ايت ❋ قلبكى
چركك حسددن صاف ايت ❋ غزل وقطعه دكلدر بو آثر ❋ لطف طبعه ويره
تقصيرى كدر ❋ بو كتاب اولدى سواد اعظم ❋ طولدى هر كوشه سنى اصناف امم ❋
طوتكه بر عالم اولبدر بو كتاب ❋ انده الفاظ ومعانى ارباب ❋ كيمنك اكسكى معذور
كرك ❋ كمى انصافله مستور كرك ❋ كامله اولسه اكر ناقص يار ❋ اورتلور عيبى انك
برمقدار ❋ نته كيم نوره قريب اولسه ظلام ❋ كوستر آينه سى رخش تمام ❋ فى المثل
كورمسن آخر شب ❋ اولدى روشن كنشه قربله هب ❋ اول شبده كى تاريك وظلام ❋
كوستر نورين انك بدر تمام ❋ نور فحوايه نظر قيل اولسه كثيف ❋ سر الفاظنى
كوراندهلطيف ❋ كورينور نورى مشبتله لطيف ❋ نه قدر ارض وسما اولسه
كثيف ❋ دمى درختم اوله بو ديباجه ❋ فتح اب اوله سكا اى خواجه ❋

❋ اختتام ديباجهٔ كتاب وافهام فوائد خاصهٔ بى ارتياب ذكرنده برعالى بها ❋
❋ سلك درشهوار دركه بازار فهم ودانشده وجودى كم ياب بلكه قيمتى كبى ❋
❋ عقد عنقودى بيله ناياب ايدوكى مشهور ذوى الالبابدر ❋

معلوم مورخين دانا ومفهوم فضلاء اولوالنهى دركه اكثرار باب تواريخ حتى
مولانا ابن جرير وابن اثير كبى مورخلر بو بابده مظهر توبيخ اولوب رشك آتشى
ايله جكرلرى كباب وقلم نيرهسى كندولره رسيخ آتشتاب كبى كورينور دونه دونه
سوزان اولملرينه وتأليفلرنده بو فوائد لازمهدن غفلتلرينه پشيمان اولملرينه
سببدر زيرا كه بنيان آثارلرى تمليسز بنا كبى كورينور بناسنك عدم

مهارتلرینه ایما قیلمه‌سی بغایت مستبعد ومستغربدر اگر بو اعتراض وارده جواب اختصار مطلوبدر مقدمه‌سی ایله ترك اطناب ایسه بوجه من الوجوه مقبول ذوی الالباب دکلدر بو وجهله که اعتبار اختصار من جهة الالفاظ والادا اولان تعبیر بلاغت شعاردر مطلوبدر بحیث المضمون اولان ایجازله انها ترك لازمه حیثیتی ایله مدخول ومعیوبدر خارجدن مثالی کعبهٔ مشرفه تعریفنك تمثالیدر که بر تحریر پسندیده تحریرانی کما ینبغی توصیف وتعبیر ایتمك صددنده اختصار مطلوبدر دیوارکاندن برینی کتم ایتسه حجاج مسلمین مستعین اول مناسکدن اختصارله متمسك اوله بیلورمی ذوی الادراك اولنلر بو قصه‌ده‌کی نقصانده شك وریب قیلورمی (لمنشئه) فی الحقیقه بونك کبی تألیف * برشهر یاپه‌در بلا تکلیف * سوریدر کشور کتابه سطور * اولدی جدوللر انده ماء طهور * بابلردر قپولری انك * الفی در عصاسی دربانك * هر اثر برسواد اعظمدر * بونی هرکس بیلور مسلمدر * امدی اول لازمه‌لر که اکثر مورخین انلری بیان ایتمدیلر وطریق تحقیقده‌کی سر منزل مقصوده یتمدیلر درت قضیهٔ مهمه‌در که هر بری رکن رکین آثار وحصن حصین اخبار مثابه‌سنده شایستهٔ نقش ونکاردر (اولکی قضیه) آفرینش ارضین وسماواتك وصف حالی وخلقت کواکب وعناصرك حقیقت ومآلی وبنی نوع انساندن مقدم کلوب کچن مخلوقات متنوعه‌نك کیفیت انتقالی وحضرت آدم خلق اولنمزدن اول دنیا ومافیهانك احوالی بیاننده‌در (ایکنجی قضیه) روی زمین وسموات برین خلق اولندقدن صکره اقتضای روزکار واستدعاء شتا وبهار ایله معمورة الاقطار اولان دار ودیار وقصبات ومدن وامصار نوجهله عمارت اولندیغی آثار فوائدینك اعلامی‌درکه بو ایکنجی رکن اول مجلدنده یازلمشدر یعنی که اختصار کلامله تفصیل مضمون مزیتنه سعی اولنمشدر (اوچنجی قضیه) تفصیل معراج نبوی وتأویل عروج مصطفوی‌درکه اکثر ارباب اخبار بروجه اجمال واختصار ذکرینه‌یله تعرض ایتمامشدر دکل که اختلافات روایات وتحقیقات ثقات اوزره تفصیل ایده‌لرتا که روحانی وجسمانی بیانده نیجه قیل وقاله باعث اولان ذوی الالبابك اعتقادلرینی شکل آخره تحویل ایده‌لر (دردنجی قضیه) حضرت عیسی صلوات الله علیه وعلی نبینا نزولندن صکره واقع اوله‌جق حالات وسائر اشراط ساعاته متعلق اولان حادثات وعمر دنیا نمقدار

قرون وسنينله منتهى اوله جغى روايات وبو موادك هر برينى نصوص قاطعه واحاديث ساطعه ايله اثبات لازمه سيدركه بو تفصيلى هيچ برمورخ يازمامشدر تعرض ايدنلر دخى مجملا ذكر ايدوب كماينبغى تتبع قيلمامشدر فلا جرم بو كتابك برمزيتى دخى بو فوائد ايله مسلمدركه حين تأليفده اصلا كسل وكلال عارض اولمامشدر كميت خامه وكميت فوائد اخبار يازيلرندن تركتاز وبازيدن جنبشنده نقصان بولمامشدر اكرچه عرصهٔ فسيحهٔ بلاغتده دم اولوردى كه المده قانار درلردى كوزنلرمدادسياه رنكنده بوده بركونه عرقدر ديرلردى والا حركتنده سستلك وجنبش ونهضتنده نادرستلك كوسترميوب البته جست دبرنوردى باعث بو ايديكه ديباجهٔ كتابده بودكلو فوائد وآثار انشا اولندى خرده بينان ذوى الابصاره هر صفحه سى بركتاب كورنديكى كبى الواح خواطر فضلاده بو ديباجه مستقل بركتاب مشابه سنده بولندى (لمنشئه) اولديغى وارمى اى خواجه ✱ مستقل بركتاب ديباجه ✱ فيلسوف خردياننده كتاب ✱ نيجه بيك فصل ايسه اولور برباب ✱ همتم ايلدم درست وبلند ✱ دكه تأليفه اولمدم خورسند ✱ ديلدم كيم اوله بو چارارکان ✱ چارديوار بقعهٔ عرفان ✱ اولدى تمش مجلد اكامأل ✱ اشبو مجموع نادر الامثال ✱ هر بريسى اويتمشك اما ✱ برعجب بحر ژرف ايدى مثلا ✱ اولدى قرق اللى پاره تحفه كتاب ✱ هر بريسنده دركبى ناياب ✱ كنه اخبار مثل بحر محيط ✱ اكا صغدى مركبات بسيط ✱ همتم روزكارى اولدى وزان ✱ معرفت بحرى ايلدى جوشان ✱ ساحل بحره چيقدى شويله درر ✱ قيلدى سكان خاكى غرق كهر ✱ بكا بركون خطاب ايدوب خامه ✱ ديدى اى فيلسوف علامه ✱ چند خايدن قديد كسان ✱ لب نوباوهٔ جديد رسان ✱ يعنى اوصافن ايتديكك اخوات ✱ اولدى مذكور اهل تأليفات ✱ اوله خايده لقمه يه راغب ✱ ميوهٔ سكرينه اول طالب ✱ اول سببدن تننن ايتدى كوكل ✱ دامن بكر فكره يتدى كوكل ✱ بويله ديباجه اختيار ايتدى ✱ سمت ناديده اعتبار ايتدى ✱ خلقت آدمه بولنجه وصول ✱ يازدى بونجه فوائد مقبول ✱ اول آفرنيش اولدى نكار ✱ بعد ازين هم عمارت امصار ✱ يعنى تفصيلى ايله هفت اقليم ✱ اولدى بربربيان رسم قديم ✱ يعنى كيم اول طليعه ده بلدان ✱ بيلنور نيجه اولدى آبادان ✱ ليك اول اكا مقدمه در ✱ خلقتى جمله دن مقدمه در ✱

مقدمه درکه اول آفرینشی بیان ونور محمد علیه السلامی ودنیا وعقبی ومافیها نه وجهله خلق اولندیغنی بیان ایلر خصوصا قبل خلقة الانسان ملائکه وشیطان وبنی جان نه یوزدن آفریده قیلندوغنی وحکم واسرارینی کماینبغی اعلان ایلر

(لمنشئه) ای اولی یوق آخری یوق فاعل مطلق * حق خالق یکتا ایدوکك اولدی محقق * ذاتکده کی علمك بزه بر بابی فتح ایت * تا اولمیه تفصیل صفاتك بزه مغلق * فضلاء مورخین وعلماء محققین انار الله مضاجعهم بانوار الیقین اکرچه اول آفرینشی اوائل کتابلرنده فی الجمله بیان ونقل صحیح واستنباط صریح ایله افهام واعلان ایتمشلردر ولکن علماء رومدن مؤلف ملکی خصلت ومصنف کروبی لطافت شارح لازم التعریف مولانا محمد بن عبد اللطیف که فرشته اوغلی دیمکله مکنی ومشارق ومنار ابن ملکاری انلرك انوار آثار طبیعتلرینه دلالت ایدر قمر اقمار وشمس منیر تابدار ایدوکلری روز روشن کبی هویدادر روضة المتقین نام کتابی که رشك هشت بهشت برین ومجالس سبعه ایله مانند ریاض کزین اولوب ازهار فضائل وکمالات محسناتی اثمار فوائد بی غایات ایله افاده وتعبیر ایتمکین بوحقیر انلرك نقلنی اصل اصیل وسائر مصنفینك کتب ورسائلندن لازم الالحاق اولان موادی فرع وتذییل عد ایتمکی مناسب کوردم (نظم) دیکران کربقدم ازهمه پیش * آن بتوفیق حکم ازهمه بیش * امدی خفی اولمیه که کلیم خدا حضرت موسی صلوات الله علیه وعلی نبینا اثنای مکالمه ده حضرت باری جل شانه وعلا جنابندن استخبار ایدوب یاربی جمله دن اول نه خلق ایتدك وکوتوری دنیا وعقبی وما فیهایی وجمیع ماسوایی نه وجهله یراتدك دیو استفسار ایتدکده اول صانع قدیم نبی کلیمنه بو اسراری تفهیم بیوردی که لوح وقلم کزین وکرسی وعرش برین وجنت وجهنم وسموات وارضین خلقندن اوچیوز یکرمی درت بیك یل مقدم قبضهٔ قدرتله جمالم نورندن برآوج نور رقبض ایتدم که حبیبم محمد علیه السلامك نوریدر واول نوردن روح محمدی بی یراتدم که اوّل مخلوق اولدر نته کیم آخر مبعوث اول اوله جقدر (لمنشئه) نور محمدیدن اولوبدر بوکائنات * یاایها الکلیم هو المصطفی بالذات * انت الکلیم صل وسلم علی الحبیب * من یطلب النجاة یداوم علی الصلوات * وقتی که آفریده قیلدم بکا سجده ایله دیو بیوردم دنیا یللری ایله یوزییل تمام سجده امرنده خدمته قیام ایتدی بعده ظاهری وباطنی نور ایله مملو بریاض ومدور

ومجلا ومنور لؤلؤ یراتدم که طولا وعرضا وسمکا وعمقا هرطرفدن دائره سی بشر یوز بیللق یول ایدی اندن صکره یاموسی هوا یوزنده مانند جوهر وعرض ماصدق بعضها فوق بعض یتمش بیك شهر خلق ایتدم که هر بری وسعت وفسحتده یتمش بودنیا قدر وار ایدی وهر مدینه ده یتمش بیك مخلوق سکان ظاهر الاطوار ایدی که انلر انس وجن وملائکه دن غیری مخلوقات ایدی برکزه وار اولك دیمکله جمله سی موجودات ایدی پس انلرك هر بری یتمش بیك ییل عمر سوروب بکا عبادت وطاعت اوزره ایکن ایچلرندن برفاجر امریمه مخالفت وعصیان ایتمکین صرصر قهر ایله اول شهرلری بربرینه اوروب پاره پاره قیلدم وایچنده کی مخلوقاتی براوغوردن یوغ ایتدم (لمنشئه) درنك این بحر بی پایان بسی * غرقه کشتند وخبر نی از کسی * کار عالم عبرتست وعبرتست * حیرت اندر حیرتست وحیرتست *

کفتار دیکر درخلقت طیرخوش پیکر

هوای ارادت باری وفضای مشیت کردکاریده طیران ایدن مرغان عقول نسیم تحقیقه نسیم کبی بو یوزدن نزول ایلدی وآفرینش همای ماهیتی واکا قرارگاه اولان امکنه تصوراتده پرورش بولدیغی ابداع وحالتی بومنوال ایله بیان قیلدیکه بعد خلقة نور المحمدی یاموسی هوا یوزنده سکسان بیك مدینه دخی خلق ایتدم امابو شهرلری اولکی مداینه نسبتله کچورك خلق ایدوب هر برینی اون دنیادکلو یراتدم وهر برینك یوکسکلکنی یر ایله کوك مابینی مقداری ایتدم وجمله شهرلری خردل دانه لری کبی برجنس حبوباتله طولدردم عقبنجه هما سیمابی مانند وهمتا برطیر خضرا خلق ایدوب اول حبوبدن ییلده بردانه غدا تقدیر ایلدم فلاجرم اول مرغ همایون بال فرخ قدم کاینبغی ریاضتله نچندی ییلده بردانه غدایه قناعت قیلدی عاقبت جمیع شهرلرك ذخایری دوکندی برحبه قالمیوب اول حساب اوزره جمله سی یندی تا که اول قوشك مرغ روحی آشیانهٔ پیکرندن طیران ایتدی کتدی (لمنشئه) مقصود زمرغ ودام وهم دانه همو * مفهوم زشهر ودور وکاشانه همو * آرایش معموره وویرانه همو * همخانه وخانه خویش وبیکانه همو *

کفتار دیکر درآفرینش مخلوق مکرر

غب ذلك یاموسی دریای مشیتم برهوا ایله دخی جوشان اولدی اندرون صدف ارض وسما برکونه جواهر یکتا ایله دخی طولدیکه شاهد ذاتمه مرأت برنوع

مخلوقات دخی اوله امواج دریای صفات برغیری تراکم وتلاطمله دخی انتظام وسکون بهره لرین بوله ولهذا برنوع سکسان بیك شخص یراتدم ایکیسنی برعصره کتورمدم وهر برینه سکسان بیك ییل عمرتقدیر ایلدم بعده واحدا بعد واحد جمله سنی افنا قیلدم ینه وجود عالمنده یالکز بن قالدم اندن صکره حکمتم ینه مخلوقات اقتضا ایلدی ارادتم ینه برنوع موجوداته متعلق اولدی اولا قلمی بعده لوحی صکره عرشی اردنجه کرسی وبو جمله دن یتمش بش بیك ییل صکره کوکلرك ملائکه سنی بعده جنتی درعقب جهنمی انك آردنجه آدمی یراتدم اما خلق ملائکه ایله خلقت جنت ماییننده وینه بهشتله دوزخ میاننده یتمش بیك ییل کچمشدر حکمتم بووجهله تأنی اقتضا ایتمشدر لکن یاموسی بودفعه یراتدیغم آدم سنك جدك اولان آدم دکلدر انلراون بیك آدمدرکه هر بری اون بیك ییل عمر سوردی بری فنا بولمینجه بری دخی خلق اولنمدی جدا بر برین کورمك میسر اولمدی دیو بیوردی یعنی که نبی کلیمه قدرت عالمك غایتی وحکمت دریاسنك قعر ونهایتی یوغیدوغنی برقاج وجهله طیوردی (لمنشئه) فهم ایلمز بو سری کوکل آدم اولمیان ✱ بزم حریم قدرته هم محرم اولمیان ✱ صوفی اساس سر حکم رمزینا کلامز ✱ بنیاد اعتقادی ایکن محکم اولمیان ✱ وقتا که ذکر اولنان اون بیك آدم بربرکلدی کتدی اندن صکره مشیتمله سنك جدك اولان ابو البشر آدم پیغمبر علیه السلام ظهور ایتدی شیخ اکبر قدس الله سره الاطهر فتوحات مکیه سنك اوچیوز طقسانیجی بابنده یازدیغی عبارت که ✱ ان الله تعالی خلق آدم مائة الف آدم ✱ حدیث شریفندن مستفاد اولان یوز بیك آدم خلق ایدرا ون بیك آدم خلق اولندی دیو تاریخ بهجه دن منقول اولان قوله مخالفدر لکن اصح صکره نقل اولنانندر شیخ اکبرك تحریری مضمون حدیث شریف مؤید درزیرا فتوحاتده بو وجهله بیان بیورمشلردرکه موسم حج شریفده مکهٔ مکرمه نك طوافی اثناسنده بین النوم والیقظه برقوم کوردم که طواف ایدرلردی وبو بیتی اظهار ایدوب شوقله اوقویوب کانه بکا ایشتدیررلردی ✱ لقد طفنا کما طفتم سنینا ✱ بهذا البیت طرا اجمعینا ✱ پس انلردن بری یانمه کلدی سؤال ایتدم نه زماندنبرو طواف ایدرسز دیو استجلاب مقال ایتدیکمده قرق بیك ییلدنبرو طواف ایدرز دیو جواب ویردیلر بی کرچکدن متعجب ایلدیلر اکرچه که ابو البشر آدم پیغمبر علیه السلام زماندنبرو اول مقدار زمان مرور ایتمدیکنی بیلوب استغراب قیلدم لکن ساعتی ایله قرق بیك آدم خلقتنه متعلق اولان حدیث شریفك مضمونی خاطرمه کلوب

حقيقت حالى بيلدم فلاجرم حضرت شيخك بو كلامندن معلومدركه اصح عدد آدمه موافق مضمون حديث شريف اولان معنى اقوم در وهر وجهله قدم بارى جل شانه وعلا معين ومصممدر (لمنشئه) اول اخر بوسر بلنـدى يقين ❊ اولك آخرك محاله قرين ❊ اولكدن قدم ما ولدر ❊ اخرك هم مثال اولدر ❊ اولك يوق ولى سن اول سن ❊ هر كمالات ايله مكمل سن

❊ قول ديكر در آفرينش بشر ❊

بهجة التواريخده نور محمديدن صكره اللى بيك عالم برادلدى وهر عالمه اللى بيك ييل عمر تقدير قيلندى جمله سى كلـدى كتدى عاصى وطـايعى معلوم اولنـدى بعده اوكوز هيئتنده مشابه مختلفة الصور برطائفه خلق اولنـدى اللى بيك ييل دخى انلر بسيط ارضى معمور قيلدى بعده عصيانلرينه بناء جمله سى هلاك اولدى بوكره غضب الهى ايله اللى بيك ييل بنه عالم خالى وخراب قالـدى اندنصكره جمله سى بربحر جوشان ودرياى عمـان اولوب بيك يبل چاغلـدى ياتدى عاقبت مشيت الهى ايله برغريبـة الهيئة عجيبـة الصورة اوكوز خلق اولنوب اول دريايى براوغوردن يوتدى بعده قره سككدن بيوجك بال ار وسـندن بچورك برمخلوق يرادلدى اول اوكوز لاشه سى دخى انلره غـدا اولدى اما كنـدولر كفر واسلام بيننده مختار قيلنوب اللرينه اختيار جزؤى ويريلوب اللى بيك ييل دخى انلرقيام سـاعته دك مرور ايلـدى وبالجمله اوكوزى تمـاما يديلر غـدالرين دوكنديلر شدت عصيانلرى سببى ايله بالاخره جميعـا هلاك اولديلر بعده سيم خالصدن بيك پاره شهر يله برعالم دخى برادلدى صاف التوندن قصور بى قصوريله هر برمدينه يه زينت ويرلـدى وهر شهر احلى من السكر ومن العسل برجنس خردل دانه لرى ايله پرقيلندى وبوندن اول خلقى بيان اولـنان مرغ همايون بال خلق اولنوب يلده بردانه يى تنـاول ايله جمـله سى دوكندى ديو يازلمشدر

❊ قول ديكر درخلقت روح شريف حضرت پيغمبر ❊

بودخى ابن فرشته كتابنده نوشتهٔ كافور اوراقى مداد عنبر سواد له سرشته دركه حق سبحانه وتعالى روح محمدى يى خلق ايتدكده اولا رحمت درياسنه طالدردى بعده دنياده پيدا اولدوغى صورتله پيكر روحانيسى هيئتى وجـمالى ماهنك نوره مستغرق ماهيتى نمـايان اولدى (بيت) كسى كه نور محبت شده است رهبر او ❊ هميشه چهرهٔ مقصود كشته منظر او ❊ لكن اول صورت صورت روحانى اولوب پيكر جسمـانى هيكلى ايله كوروندكـده مبـارك باشنى صفت حيـادن وبوينى تواضعدن وكوزلرينى ادب وحيادن والنى جهددن و بشره سنى يقيندن

وبينيسنى تفكردن واغزنى ودشلرنى صبر كزيندن لاسيما دلنى صدقدن ويكاقلرنى طيبدن وكوكسنى نصيحتدن خصوصا مبارك صقالنى رضادن وقاشلرنى حسن وبهادن وقلبنى ورع بى اشتهادن وبطننى زهد وتقوادن وديزلرنى خوف ودهشتدن واياقلرنى استقامتدن خلق ايتدى وبوجمله خصال لطيفه واخلاق شريفه يى كمال ايله جامع ذات محمديه بر يره كتوردى وبالجمله كندو نورندن يراتدى قلبنى رحمتى ايله طولدردى وشفقتيله تربيت قيلدى وكرامت ايله تعظيم ايتدى ورسالتنه اصطفا قيلوب سائر مخلوقاتدن اول حضرته التجا ايله حبيب ايدينوب ذات لطيفى ايچون ارتضا ايله كامياب قيلدى غب ذلك سر مباركنى تاج يقين ورداء هدا ايله كزين وقدم محترملرين نعلين خشيته قرين ومبارك اللرين قناعتله تزيين ايليوب تاازل آزالده حبيبم ديو عنوان ويردى واولين وآخرينه انك وجود مشهودينى برهان كوستردى وقتا كه روح محمدى بو صفات سرمديه ايله تزيين قيلندى سجادۀ تسليم وعبوديتده شكر وعبادت خدمتنه قيام ايدوب بين يدى الله يدى يوزبيك ييل نمازنده قائم اولوب ويدى يوزبيك ييل سجده سنده دائم اولوب يدى كره قيام وسجود وهر برنده يديشر بيك ييل مكث وجود ايله طاعت وعبادته مداوم اولدى (لمنشئه) هر عبادتده وار ايكن مشروع ❋ بو عبادتده مبهم اولدى ركوع ❋ كرچه ايماسى نون والقلمك ❋ غير بدر رمزى بونده كى حكمتك ❋ ليك روح رسول بارخدا ❋ بو عبادتده الدى درس بقا ❋ الف ويايه اولندى رغبت تام ❋ وارمدى عين نونه حرف مرام ❋ الف اولسه قيام قامت راست ❋ يا اولور سجده اكه كم كاست ❋ معوج اولدى چو كاف وعين ركوع ❋ لازم انده حضور حقده رجوع ❋ دار دنياده ليك بارزدر ❋ ختم راكع چو فرق عاجزدر ❋ بونده چوق نكته وار دراى عالى ❋ قلم ولوحه صورت بو اجمالى

❋ روايت اخرى على رأى الحكما ❋

حضرت بارى خدا نور محمديدن برجوهر بيضا يراتدى واكا عرض جمال محلنده هيبت وجلال يوزندن نظر ايتدى فلاجرم اول جوهر مكرم نور نظر الهى تابنه طاقت كتورمدى فى الحال ايكى شق اولوب يارلدى تكرار برشقنه نظر قيلدقده اريوب صو كبى اولدى الى يوم القيامه نظر جلال خوفندن جوشان وغلطان اولهجغى ادراك آيينه سندن بالكليه كورندى اما نار جلال كه نور جمال ايله توأمين كبيدر شق اخيرك نصيبى نظر شفقت اولدى كمال لطافتندن وتسلمندن اون بلوك اولوب عرش وكرسى ولوح وقلم وجنت وقمر وكواكب

وملائكه وحور وشمس ضيا كستركه جيعا تلك عشرة كاملة مفهومنه
مظهردركه انلردن خلق اولندي (نظم) بيرون زشمار تو حساب دكرست ❊
دركوچهٔ غيب احتساب دكرست ❊ برروايتده دخي حضرت صانع جهان
آفرين نور محمدي يي اون قسمه منقسم حكمت قرين ايدوب اولندن عرشي
ايكنجيدن قلمي اوچنجيدن لوحي دردنجيدن كونشي بشنجيدن قمري التنجيدن
سائر نجومي يدنجيدن ملائكه يي سكزنجيدن كرسي يي طقوزنجيدن نور مؤمنيني
اوننجيدن حضرت رسول كونيني ياراتدي يعني كه ازل آزالده كي خلقت كليه نك
برجزؤي ايله بشر صورتنه قويوب عالم وجودي ديدار مشهودي ايله تشريف
ايتديردي (لمؤلفه) ممكنمي بيلنمك بزه كيفيت خلقت ❊ معلوم اوله مي سرخوش
اوكاره اوحالت ❊ ماهيتن فهمنه قادر دكلرز واعظ ❊ بزه اسرار حكم صورمه سي
حكمت (تدقيق دقيق) خفي اولميه كه اولا خلق اولنان جوهر بسيطه علما
وفقها قلم اطلاق ايدوب ﴿ اول ما خلق الله القلم ﴾ حديثندن مراد اولدر ديرلر
فاما حكما عقل مجرد اطلاق ايدوب اول ما خلق الله العقل مدلولنجه عقلي
طوترلر نته كه اهل تصوف اول نور روح محمدي دركه ﴿ اول ما خلق الله
روحي ﴾ حديث شريفي انك حقنده صادردر ديرلر اما مدققين فضلا جوهر
بسيط اولدن مراد برجوهر آخر دخي ياردلمشدر كه اهل سنت وجماعت اكا
لوح وحكما نفس كل اطلاق ايدرلر وبعضيلر جوهر اوله آدم معني وثاني يه
حواء معني تعبيرني مناسب كوررلر وينه اول ايكي جوهردن عقل ونفس پيدا
اولوب انلردن فلك اول خلق اولندي كه حضرت پيغمبر اكا عرش برين
بيوردي نته كيم حكما فلك اطلس اطلاق ايلدي ديرلر بوترتيبله اول فلكك
دخي عقلي ونفسي سندن فلك هشتم ياراديكه مفسرين اكا كرسي ومنجمين
فلك البروج ثابتي ديرلر وينه فلك هشتمك عقلي ونفسي سندن فلك زحل
وانك عقل ونفسي سندن فلك مشتري خلق اولندي وبوني فلك قمره وارنجه
بيان ايدرلر مقام خلقتي في الجمله فهم ايدن مخلوق دونرشو پشه يه كم جايكاهيدر
عيوق ❊ القصه اكثر محدثين ومفسرين انار الله قبورهم بانوار اليقين بالاتفاق
بومضموني تعيين ايدرلر كه حق سبحانه وتعالى جمله دن اول برجوهر بسيط
ياراتدي واكا الوهيت نظري ايله برنظر ايتدي پس اول كوهر يكتا تاب جماله
دويه ميوب نار جلال خوفندن اريدي برعظيم دريا اولوب بيك ييل تمام جوشان
وخروشان اولدي آخر اول بحرك بخار متصاعدندن يرلرك وكوكلرك موادي پيدا

وبربرندن انفصال الله سبع سموات برين مهيا ونص كريم ﴿ ثم استوى الى السماء وهى دخان ﴾ فحواسى بومضمونلره دليل عبرت نما اولمسى تحقق بولدى (لمؤلفه) دريای كمالكده كى برقطره الهى ✿ ممكن دكل ادراك اوانه دلده كماهى ✿ ✿ غواص صفت كرچه سباحتده دراما ✿ بحرك نه بيلور ساحلى قعرين ماهى ✿
﴿ قول آخر حكمت قرين درخلق شجرهٔ يقين وطاوس هما بال كزين ﴾
بعض كتب معتبره ده مسطور وبوحقيره منظور دركه نور محمدى خلقتندنصكره شجرهٔ يقين يرادلدى كه اول درخت بى همتا سدره كبى منتها كويا ماصدق ﴿ اصلها ثابت وفرعها فى السماء ﴾ ايدى بعد خلقها برطاوس فارغ بال وهما مثال خلق اولنوب شجرهٔ يقينده كى چار شاخك برنده آسوده قيلندى حتى يتمش بيل تمام اول طاوس تيز روحرام اول درختك برنهالنده قيام وتسبيح وتهليل وتقديس امرينه اشتغال تام قيلدى بعده برمرآت پرصفا ايجاد اولنوب اول شجره نك برشاخنده آويخته قيلندى ومز بور طاوسه اول مرآت محسوسه نظر ايتمسك بيورلدى (لمنشئه) مقصد زوجود انس وجان آيينه است ✿ منظور نظر در دوجهان آيينه است ✿ دل آيينهٔ جمال شاهنشاهيست ✿ اين هردو جهان غلاف آن آيينه است ✿ چنانكه طاوس حقيقت مأنوس اول آيينه يه نظر ايتدى جمال باكمالنى كوروب پياپى بش كره سجدهٔ شكر ايتدى ولسان حال ايله بومقوله مقالهٔ منظومه سويلدى (لمنشئه)
اى نسخهٔ نامهٔ الهى كه توى ✿ وى آيينهٔ جمال شاهنشاهى كه توى ✿
بيرون ذتونيست هرچه درعالم هست ✿ درخود به طلب هرآنچه خواهى كه توى ✿
حتى آخر زمانده امت محمده بش وقت نمازك فرضيتى طاوسك اول زمانده كى بش كره سجده سندن ناشى اولدى اما شجره وطاوس ومرآتك ماهيتى ابتداءينه نور محمديدن خلق اولندى وقتا كه طاوس بشنجى سجده دن باش قالدردى كمال حجاب وحيادن وجودينى عرق درياسنه طالدردى وهر قطره عرق صهباى كيف ما اتفق نشانه سن ويروب هر برندن دنيا ومافيهايه مترشح اولدى وكاه هر بررشحه سندن جرعه كشان بزم ازلى وپيمانه نوشان انجمن لم يزلى انشراح خاطر بولدى عاقبت طاوسك عرق سرندن ملائكه وفرشته كان وعرق رويندن عرش وكرسى ولوح وقلم وانجم وهفت آسمان وعرق سينه سندن ارواح انبيا ومرسلين وذوات اولياء كرامت قرين وعلما وفضلاء دوربين وصلحاء اتقياء مساجد نشين خلق اولندى اما قرنى التنك درندن بيت

معمور ومكه ومدينه وقدس شريف و روى زمينده تاروز حشره دك تعمير اولنه جق جوامع ومساجد لطيف ومعابد وحوانق نظيف اما قنادلرى عرقندن نامهٔ ارواح اهل اسلام وقويروغى درندن كافهٔ كفار ضلالت انجام ومشركين وضالين وعبدهٔ اصنام واياقلرى درندن سر بسر بساط روى زمين وجبال وتلال وصحارى وارضين يرادلدى بعد هذا حضرت بارى خدا فرمانى ايله ارواح لشكرى نور محمدى يى پادشاهلرى كبى احاطه قيلوب تعظيم وتبجيلنه وجناب اقدسك تسبيح وتهليلنه يوز بيك يبل تمام اشتغالى تام قيلديلر (لمنشئه)

نور محمدى شه غالب شكوهدر * صف بغلين جنود اكا سجدهٔ كروهدر
كه حيل روحدر اكا محكوم كه امم * اولدر لواء حمدله سلطان محترم

* ثم بعد ذلك جملهٔ ارواح صورت بشريه ده عرض وجوه وصباح واظهار انوار زهد وصلاح ايدوب نور محمديه نظر قيلمق بيورلدى لكن اول ازدحام وكثرت ارواح انام كما هو حقه نور احمدينك مشاهده سنه نوعا مانع اولدى فاما اول مزاحمده هر عضوينى تماما كوره بيلنلر دنيا وعقبا سعادتلريله امتياز بولديلر انجق سر مباركنى كورنلر رتبهٔ خلافت وسلطنتله كامكار قيلنديلر نورانى قشلرين كورنلر قلمده مهارت وخطاط ونقاشلق كبى لطيف وباريك صنعت صونلدى مبارك كوزلرين كورنلره كوزى اچقلردن اولمق وحفظ كلام الله مزيتى ايله استسعاد بولمق ميسر اولدى نته كيم رخسار شريفن سير ايدنلره حسن خلقله محبوب القلوب وجمال با كمال ايله عندالناس مرغوب اولمق صونلدى ومبارك بورنى كورنلر انواع زيب وفر ايله متبحر واصناف عطر ورياحين ايله دنياده معطر قلنمق نصيب اولدى لاسيما شونلركه مبارك لبلرين سير ايتديلر شعراء شهد كفتار وبلغاى بلند اشتهار وفصحاى جواهر نثار قيلنديلر وانلركه لال دندانلرينه نظر صالديلر انواع رأى وتدبير ايله وزارت ووكالت پايه لرنده مشار اليه مشير قيلنديلر على الخصوص زبان مباركنه باقنلر اهل ذكر وتسبيح وعبادت اولديلر وكردن كافور كونه نظر قيلنلر واعظ وخطيب ومؤذن رتبه لرنده صاحب شهرت اولوب بين الاقران ازدياد شان بولديلر كذلك بازوى مباركنى كورنلره جهاد وغزا ثوابلرى صونلدى باريك پرمقلرين سير ايدنلره اهل قلم وصاحب رقم اولمق روا كورلدى بونلردن ماعدا پرمقلرينك الكلرين كورنلر

قزاز و بزاز وخياطلق صنعتنده سرافراز ومبارك اللرينك ارقه سنه نظر ايدنلر
اختيار بخل وخست وارتكاب امساك ودنائتده ممتاز وشريف آيه لرينه بقنلر
انواع سخا وجود ومكارمله خاطر نواز اولـد يغندن غيرى ديرسكارين كورنلر
حصول مرام ونوراني سينه سن سير ايدنلر علم وعمل وفضليله وصول بهره وكام
مع هذا شكم محترمنه باقنلر حلم ومسكنته سزاوار واياقلرينه نكاه ايدنلر سياحت
وتجارت منافعنـدن بهره دار قيلنوب سـايهٔ سعـادت پيرايه سن سير ايدنلر
خداوندان مال ومنال وتنعم وتمول بهره لرى ايله محصل الآمال اولوب مدت عمرلرنده
فقر وفاقه نه ايدوكني بيلمديلر واحتيا ج وافتقـا ر واديلرينه قدم بصمديلر واما
عموما كفار ضالين ودنيادن عقبايه توبه سز كيدن عصات مؤمنين اولمحلده هيچ برعضو
شريفني كوره ميئلردر وسعـادت اسلام ودنيا نتدن محروم قلانلر سايه سني دكل
سـايه سي دوشن جلوه كاه اكسير پيرايه سني سـير ايده ميئلر در (تحقيق
حقيق) سبحان الله المستعان بونه مقوله سر پنهـان در كه كافرلرك دخى
خلق اولنمسى اول طاوس شرف مأنوس اعضاسـنك برندن يعنى كه نوعا خارج
عـد اولنا ن ذنبا ل محسوسـنك درندن اوله وعرض تجلى معـاملا تنده اجزاء
اصليه سندن برينى كورمكله آخرتده خاسر وخائب قاله ومخلد فى النار اولملرنده
عامهٔ علماء متشرعين اتفاق قله (لمفتشه) اوچرز بوهواده مرغ ادراك * اويمز
بو نسيمه عقل چالاك * بر نخل كه صاله عرشه سايه * منزلكه اوله اوخوش همايه *
برآينه كيم جميع عالم * ظاهر اولهانده پيش واكركم * يار بنه ايچون اوفيض واحسـان
هرناظره اولميه فراوان * يارب نه ندن اول نكاه ورؤيت * هر طالبه قلميه سرايت *
خلقتده كى اتحاد كامل * كينه ندن كه اوله حائل * عقل بشر ايتمز انى ادراك *
شول بهره كه لطفك ايده امساك * ❊ مقالهٔ اخرى درخلقت دنيا ومافيها ❊

صلك زواهر فى علم الاوائل والاواخر نام قصيده شرحنده
ابن طلحـه نور الله مرقـده شويله روايت ايتمشدر كه اميرالمؤمنين ثالث
خلفاء راشدين ذوالنورين اشتهار روشن بيان حضرت عثمان بن عفان
رضى الله عنه بركون كزيدهٔ ياران اخيار كعب الاحبـار حضرتلرينى
مجلسنه دعوت ايلدى عوايق امورخلافتدن برمقدار كسل وملال خاطر عرض
ايدوب كورديكك و بلديكك نوادر وغرايبدن ودنياى فانى يه متعلق اولان حوادث
وعجايبدن بعض نسنه بيان ايله كه استماعندن عبرت بين اولالم وفوايدينك نصيح
و پندى ايله كسندومزى مستفيد قلالم ديو بيوردى كعب الاحبار دخى اطاعت

امر وفرمان ایدوب ضمیر منیرنده ودایع خالق قدیر اولان علوم وحقایقدن بوقصهٔ غریبهٔ دلپذیری ومانند جواهر بی نظیری سلك تقریر وتعبیرله مستنیر قیلدیکه بوزمانده یعنی سابق اعصار وآوانده برکتابه مالك اولمشیدم که ایچنده اکثر ما خلق الله یازلمشیدی حتی خلقت حضرت آدمه کلنجه‌یه دکلو ملل وامم ومخلوقات مختلفة الشیم کلوب کتدوکی مجملا بیان قیلنمشیدی بومنوال اوزره که حضرت باری خدا جل شانه وعلا اولدمکه آدم علیه السلامی جنتدن چیقاردی کندینك سبب خلقتنی وکندودن اول خلق اولنان امم ماضیه نك وفرت وکثرتنی وکذلك نور محمدینك جمله دن تقدمنی وشرفنی بعده اول نوردن پرآفی براق وشفاف علی الاطلاق کوهر تابدار پراندیغنی واول لؤلؤی شهواردن سموات سبع وارضین سبعی خلق ایتدوکنی وینه هر برفلکده برکوکب بیدار ویدی قات زمینك دخی هر برنده اول کوکب مقابلی برعالم نمودار ومکنونات باهر الآثار وجوده کتوردوکنی بر بر بیان بیورمشیدی بو وجهله که یا آدم ویا مخلوق مکرم اولا (یدنجی فلکی وزحل) نام برکوکبی براتدم واون وخلقتده دومیه بکزر برجنس مخلوقات ایله اول کوکب اسمنه موافق برعالم دخی خلق ایتدم و بو جمله یه اوتوز بیك ییل زمان تقدیر ایلدم اندنصکره احکام حشر ونشر وخلد وجحیمی کندولره معلوم قیلدم فلاجرم اول مخلوقات معلوم الشیم قرن قرن کلدیلر کتدیلر اجللری یتدکجه کذرکاه فنادن منزل بقایه سلوك ایتدیلر بکا عبادت ایدن مؤمنلری جنتده وکوکب زحله طاپوب ارتکاب معصیت ایدن مشرکلری جهنمده کوندرلدی بعده (التنجی فلکی ومشتری) نام کوکبی خلق ایتدم والتنجی زمینده دخی خلقتلری قیون خلقتنه مماثل برعالم دخی آفریده قیلدم بوجمله یه دخی اون ایکی بیك ییل زمان تقدیر ایدوب اوعالمده بقا بولمدوغنی کندولره بیلدیردم پس انلر دخی کلدیلر کتدیلر توالد وتناسله روی زمینی معمور ایتدیلر فاما مؤمنلری بکا عبادت ایتدی ومشرکلری مشتری ییلدزینه مشتری قول کبی اطاعت ایتدی بالاخره قیامتلری قوپدی عمللرینه کوره جزالری ویرلدی بعده (بشنجی فلکی ومریخ) نام کوکبی براتدم وبشنجی زمینده ینه اکا مقابل خلقتلری آت خلقتنه مشاکل مخلوقات ایله معموره برعالم دخی خلق ایتدم اون بریك ییل دخی انلره عمر تقدیر ایلدم اسلوب سابق اوزره بونلرده کلدیلر کتدیلر مؤمنلری وعاصیلری اعمال وافعاللرینه کوره کسب درجات ودرکات ایتدیلر غب ذلك

(دردنجی فلکی وشمس) نامنده کی کوکبی آفریده واکا مقابل اولان دردنجی قات زمینده دوه قوشی خلقتنده بر مخلوقات دخی گزیده قیلدم اون بیك ییل دخی انلره تعیین ایدوب جف قلم ایتدم اسلوب سابق اوزره انلرك دخی مؤمنلری وعاصیلری معلوم اولدی وحشر ونشر وحسابلری صوریلوب هر زمره مقدر اولان مقامنه وصول بولدی بعدما (اوچنجی سما وزهره) نامی ایله مسمی کوکب پرضیایی خلق ایتدم ینه اوچنجی قات زمینده اوکوز خلقتنه شبیه برقوم بی انتها دخی یراتدم اودنیاده طقوز بیك ییل بقادار ایدوکنی کندولره معلوم ایتدم انلرك دخی عشایرلری بطال ونظاملری صرصر فنا ایله باهر الاختلال اولدقدنصکره (ایکنجی فلکی وعطارد) نام کوکبی یراتدم ایکنجی زمینده دخی مختلفة الاجساد والاجسام انواع مخلوقاته قیام ونظام ویردم یعنی که انلر بلاو برشکلده دکللر ایدی متنوعة الصور بربلوك حیوانات ایدی جمله سی کلدیلر کتدیلر اما عصیان وطغیانی مخلوقات سالفه دن زیاده ایتدیلر اختیار شرك ایدوب کوکب عطارده طاپدقلرندن غیری بربرلرینی هلاك ایتمکی پیشه ایدندیلر عقیب ذلك (اولکی فلکی وقمر) نام نورجهتندن اکثرندن اعظم وشرفا ومنزلة رتبه سی مستسعد ومکرم برکوکب دخی آفریده ایتدم واولکی قات زمینده ینه اکا مقابل انسان ایله مسمی وبنی آدم ایله مکنی اولان قوللرمی یراتدمکه یا آدم انلرك جمله سی سنك صلبکدن کله جکدر وهرقرنده برگونه حوادث ظهور ایده جکدر یعنی قرن اولده سن واولادکدن شیث وادریس پیغمبر وقرن ثانیده نوح وهود پیغمبر وقرن ثالثده لوط وابراهیم واسحق ویعقوب پیغمبر وقرن رابعده یوسف وایوب وبعض پیغمبران بنی اسرائیل زمره سندن نیجه نبی رهبران وقرن خامسده موسی وداود وسلیمان پیغمبر وقرن سادسده اسکندر ذوالقرنین وعیسی پیغمبر اما قرن آخرده حبیبم محمد مصطفی که خاتم المرسلین والانبیاء وآخر پیغمبران اصفیادر صلوات الله علی نبینا وعلیهم السلام سعادت نبوت وهدایت رسالت ایله یریوزینی تشریف ایده جکدر لکن انلر ده بوفناده برقرار ومخلد دکللردر جمله سی مسافر حکمنده درسائر امم سابقه کبی کلوب کچمه لری ومؤمنلری وکافرلری معلوم اولدقدنصکره بعد الحشر والسؤال جنت وجهنمه کوندرلملری مقرردر دیو مجملا بیان وطوفان نوح واقعه سنی عینی ایله آدم صفی یه حضرت حق جل وعلا اعلان ایلدکده صفی الله بو آیات واخباری وذکر اولنان حوادث وآثاری

طیندن لوحه‌لر دوزوب اوزرینه یازدی و بر پولاد صندقده حفظ ایدوب ارض
یمنده بر مغاره‌یه ودیعةالله وضع ایتدی یعنی که حوادث طوفاندن خلل پذیر
اولمامسی مراد ایدندی فاما سنه‌دن سنه‌یه روز عاشورا اولدقجه دهان غار
اچیلوب صندق مخفی الآثار ظاهر و باهر و بدیدار اولوب حکمته طالب اولنلر یازسنی
وسائر ایامده ملائکه موکلین حفظنده طوروب کسنه‌دن اکا مضرت
یتشمامسی حضرت حقدن رجا ایله دعا ایتمکین اول منوال او زره قالدی
عاشورا کونلری کلدکجه حکماء روزکار واروب نسخه سن الدی یعنی که سنه‌دن
سنه‌یه برکون صباحدن اخشامه دك دهان غار مفتوح وسائر ایامده مغلوق وغیر
مشروح قالوب کسنه اکا دسترس بولمق وایام طوفاندن خلل یتشوب زائل
اولمق میسر اولمدی (لمؤلفه) ای حکمتك حسابنه اوراق کائنات ❁ کویا بیاضه
چیقمسی مشکل مسودات ❁ شمس وقمر اکرچه که کوز نورنی دوکر ❁ لیل ونهار
ینه بیلمز او واردات ❁ ذاتك قدیمدر قدمك منتها دکل ❁ قیلدك معیاتی مثال
مغیبات ❁ یرکوکلك ورقلر اولسه عطارد دبیر اکا ❁ ارقام انجم ایله بلمز
محاسبات ❁ ذاتکده در بقا دوکلی ماسوی فنا ❁ سبحان خالق خلق الموت
والحیات * چون که دانیال نبی زمانی اولدی بو مقوله علوم وحکم مجددا رغبت
واعتبار بولدی تا که حضرت دانیال وبنی اسرائیل علماسندن نیجه اهل کمال
بر عاشوراده اول مغاره‌یه واردیلر طلوع شمسدن زمان غروبه دك جد وجهدله
اول لوحه‌لرك احکامنی یازدیلر کندولر وفات ایدنجه منتفع اولدیلر بعده وارثلری
حفظنده قالدی مرور ازمانله یثرب نام فیلسوف ملاحمی که تبع اکبرك وزیری
ایدی انك النه کیردی اولواسطه ایله مزبور تبع اکبر بر نسخه‌سن ایدندی
وقصیدهٔ مزبوره‌نك دقایقنی استخراج ایدوب کلی ملکه تحصیل قیلدی حتی
بر ملحمه یثرب تألیف ایتدی و بر ملحمه تبع اکبر تصنیف قلدی لکن یثربك
ملحمه‌سی هر وجهله مفید وواضح مشاهده اولندی ❁ القصه ملحمه احکامنی
رقم ایدوب بلاد معموره‌دن برینه تخصیص قیلق ذمتنه اهم اولدقده مصر قاهره‌دن
اثبت واحکم وروز قیامته دك معموره لکی مسلم عندالحکما آخر مملکت
اولمامغین ملك مصره متعلق احکام و بر قصیدهٔ منظومهٔ لآلی انتظام یازدیکه
نیجه جواهر فواید ایله باهر الضو وسلك الزواهر ایله مسمی و بو مطالعه هویدادر
(نظم) سلام من الرحمن رب البریة ❁ علی امة قامت وصامت وصلت * و باجمله
قصیدهٔ مزبوره جمعا یوز التمش درت بیت اولوب جمله‌سی بو احقره یعنی

مصنف افقره منظور اولدی حتی درت بیتله ملوك شرق وغربه اشارتی ثبوت بولدی بوطریقله که (نظم) لکل نبی امة وملوکهم * فجنسهم معدودة قبل خمستی * فللفرس (ك) ثم للروم (ق) فافهم * وللقبط (فاء) مرموزه باشارتی * واما ملوك القدس (ن) * ومابعدها یکون ملوك الغربی * (تا) شتی مهداء اوك الارض شرقا وغربا * وحکمهم عدل و جور ونهی * پس بو ابیاتده کاف ایله اکاسره یه وقاف ایله قیاصره یه وفا ایله فراعنه یه ونون ایله نمارقه یه وتا ایله تبابعه یه اشارت قیلندی وینه قرن تاسع حوادثنده سلطان سلیمك مصری فتحی وسلطان سلیمانك حسن سیرتی وکندودن صکره اولادندن اوچ شهریارك سلطنتی بو ایکی بیت ایله بشارت اولنمشدر (نظم) ومن بعده باق لها خیرحا کم * یقم بها دهرا طویلا یغتطی * ویملکها من بعد هذا ثلثة * فیأخذ هذا ملك هذا بقوتی * اکرچه که بو بابده اختصار لازمدر لکن بو مقدار ایضاحی دخی مختمدر مادامکه یثرب قبد حیاتده ایدی نسخهٔ مرقومه کلی رواج والتفاتده ایدی وقتا که وفات ایلدی قبرنده بله دفن اولنمسنی وصیت ایدوب محبتنی اثبات ایلدی واقع حال علی التفصیل والاجمال اشته بو منوال اوزره دردیو کعب الاحبار حضرت عثمان بزرکوار حضورینه نقل واخبار ایتدکده خلیفهٔ نامدار عجبا یثربك قبرنی یثربده بیلور وارمی اوله دیو سؤال یوردی بیلنلردن بری بن بیلورین دیو اولملزارك خبرین ویردی حتی ایلتوب حضرته کوستردی درحال اچدیلر حدید وغیر جدید بر صندوقله اولجواهری چیقاروب کعب الاحبار وعثمان بزرکوار حضورینه کتوردیلر اول ایکی بزرکوار واندهیله بولنان اصحاب نامدار صنع کردکاری مشاهده قیلوب اول صندوغی اچدیلر ایچنده تیمورتلدن اورلمش سیدشکلنده حلیهٔ برعلبه ایله اول جواهردرجی برطولانی براق مشمعه یه درج اولنمش بولنوب استنساخ قیلدیلر اندنصکره کاه امراء بنی امیه خزینه لرنده وکاه خلفاء عباسیه خزینه لرنده بطریق الارث انتقال وحفظ اولنه رق مصر سلطانی ملك صلاح الدین خزینه سنه دوشدی اندنخی ولایت صعید بکلرندن امیر داود بن عمر کتابخانه سنه بعده سنه عشر وسبعمائه تاریخنده مزبورك ابن عمی امیر ابراهیم تملکنه یتشدی واول زماندنبرو صفحات عالمده انتشار بولدی * القصه آفرینشده کی اقوال صحیحه وکتب معتبره دن مأخوذ اولان روایات صریحه بونلردر وینه کتاب توراتدن مترجم برتاریخ مطبوعده کوردم که ﴿ خلق السموات والارض فی ستة ایام وکان عرشه

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

علی الماء ❊ فحوای غراسندن استنباط اولنمش اوله ارض وسما خلق اولنوب بریوزینك اشجار ثمره سی وکوك یوزینك نور قمرله وجه مقمره سی ریاحك صو اوزرنده هبوبی مقرر اولوب کورنمشدر روضة المتقین قولنجه حق جل وعلا ارضی یراتدقد نصکره برملکك بوینه تحمیل ایلدی که اوملك برمربع یکپاره سیاه طاشك اوزرنده طورر دیکه اول سنك یشیل یاقوتدن ایدی اورته سنده یدی بیك سوراخی وار ایدی که هر بردلوکنده بر بحر بی کران جوشان ایدی که اولدریالری وایچنده کی مخلوقات واشیایی انجق باری تعالی بیلور دی وینه اول ملکك زیر پاینده کی طاش بر بیوك اوکوزك اوستنده ایدی که قرق بیك کردنی واول مقدار قولقلری وینه اول حساب اوزره بوینلری واغزلری ودللری وبوینوزلری واباقلری واردرکه هر ایکیسنك مابینی بشیوز ییللق یولجه بربرندن ایراقدر واول ثورك اسمی لیوثاندر وینه بوذکر اولنان ثور ضخیم برحوت عظیم اوستنده درکه عظمتنه وکوزلرینك برق اوروب لمعه سنه بناء برفرد اکا نظر ایتمکه قادر دکلدر زمرهٔ ملائکه دن وغیریدن حتی جمیع دکزلر براغوردن اول بالغك بورنی دلوکنه قویولسه برخردل دانه سی دکلو کورنمز ایدی پس اول حوت بر بحر اوزرنده واول دریا برمتین ریح اوستنده طورمشدر نته کیم اول ریح دخی قدرة الله اوزرنده یرلشمشدر غرابت بونده درکه ینه بوجمله برآتش فروزان اوستنده در لهبی قوتیله بوجمله یی کوتورمشدر جمیع ارضین کویا که ینار بر تنورك اوستنه دوشمش بوك کبیدر علوینك قوتی انی بوقار و قالدرمشدر (لمنشئه) او چرز بوهواده مرغ ادراك ❊ یتمز بونسیمه عقل چالاك ❊ وبالجمله یوم اولده نور خلق اولندی وظلام ایله مابینی تفریق قیلنوب لیل ونهار ممتاز ومعین اولدی وایکنجی کونده سموات یرادلدی یعنی که یرك التنده کی صو ییله واوستنده کی صونك مابینده کی بسیط خاك خلق اولندقدنصکره بالاسنده کونش آفریده قیلندی وانکله صبح ومسا معلوم اولوب سچلدی اوچنجی کونده تحت سماده کی صولر بریرده جمع قیلنوب دریالر حاصل اولدی دردنجی کونده نجوم نورانی خلق اولنوب شمس وقمرك ضیاسی واوقات وساعات انجلاسی مقرر اولدی بشنجی کونده قعر دریاده کی بالقلر ومرغابلر وسائر طیور بحری وجو هواده پروازایدن مرغان بری یارادیلوب پروازه باشلدی التنجی کونده نفوس بهایم ووحوش وحضرت آدم صفی نامنده کی روح پرهوش خلق اولنوب سائر مخلوقاته مسلط قیلندی وجمله آفریدکان تمام اولوب یدنجی کونده مثبت

سبحانه تقدیر خلقتدن مستغنی اولدی فاما عجایب المخلوقات مؤلفی وتحفة العجایب مصنفی قولنجه تفسیر مکیده یازلدوغی اوزره احد واثنین کونلرنده سطح ارض یرادلدی ثلثا کونی طاغلر وانلرده کی بهایم ظاهر المنافع وجوده کلدی اربعا کونی اقرصولر واغاجلر وسائر نباتات وعمران وخراب خلق اولندی خمیس کونی انجق کوکلر یرادلدی امایلدزلر وآی وکونش وملائکه جمعه کونی اوچنجی ساعتنه دك آفریده قیلنوب وینه اوچنجی ساعتده حضرت آدم پیغمبر خلق اولنوب جنته ادخال قیلندی وینه اول کونك آخر ساعتنده جنتدن اخراج اولندی وبوذکر اولنان ایامك هر بری بودنیا ییللری ایله بیك ییل مقداری زمان ایدوکی ابن سیرین روایتیله خصوصا ﴿ وان یوما عند ربك كالف سنة مما تعدون ﴾ دلالتیله ثابت اولدی (مصراع) حساب اولك یازمز قلم لوح اوزره درج اولمز * وبالجمله نور محمدی خلق اولندقدنصکره انك لمعه سندن ظاهری ایله باطنی منکشف برقندیل خلق اولندی یشه نوردن سلسله ایله عرش برینه آصلوب نور محمدی انك ایچنده قرار ایتدی وحضرت حقك اسماء حسنی سنك هر برینی بیك ییل تمام اول قندیل صفا فرجام ایچنده تسبیحه مشغول اولدی چون کیم اول ذکر جمیل نوبتی اسم رحمانه کلدی رب عزت نظر رحمتیله اول نوره برکره نظر ایتمکین اول رؤیت بی حجاب وعرض دیدار بلانقابدن نور محمدی یه شرم وحیا واقع اولوب درلندی واول عرقك قطره لرندن ارواح انبیا خلق اولندی بعده ینه مأمور اولدوغی منوال اوزره تسبیح ایدرك اسم قهاره کلدی برکره خوف سطوت ایله عرق خشیت مترشح اولوب قطراتندن ارواح مؤمنین وکافرین یرادلدی یعنی رب عزتك صفت قهاریتی سطوتندن اول قدر درلر دوکدیکه الی روز القیام وجوده کله جك انام اکر کافر واکر اهل اسلام هر بری برقطره دن خلق اولندی بعده الارواح جنود مجندة بیورلدیغی اوزره ارواح درت صف اولدی اولا صف ارواح انبیا ثانیا صف ارواح اولیا وعلما وثالثا صف ارواح مؤمنین عابدین وذاهدین وغیرهم اجمعین رابعا صف ارواح کافرین واصناف مشرکین دیزلدی طوردی نور محمدی انلرك شهریارلری کبی کورندی (فی خلقة العرش واللوح والقلم والکرسی) وهب بن منبه روایتیله نور محمدی دنصکره اول یرادیلان هر شدر بریشل جوهردن خلق اولندی یتمش بیك لسان ولغات متنوعه بی کران ایله رب عزتی تسبیحه باشلدی وسعت وعظمتی تخمین وقیاسدن

بیرون اولدی حتی کعب الاحبار روایتنده یوز کره یوز بیك والتی کره یوز بیك
باشی وهر باشنده اول مقدار یوزی وهر وجهنده بنه عدد سابق اوزره لسانی
وهر لسانده لغات مختلفه ایله تسبیح وتقدیس وبیانی مقرر اولدی اما حضرت
موسی علیه السلامدن اولان روایتده عرش آلهی ابیض واحمر واصفر واخضر
درت رنك جوهردن آفریده قیلنمشدر حالا که بیشل لکی غالب اولمسی جهتندن
بوایکی روایت مابینده منافات یوقدر زیرا که کلیم خدا صلوات الله علیه وعلی
نبینا یاربی عرش نه مقوله مخلوقکدر دیو صوردقده یاموسی ابیض واحمر واصفر
واخضر درت جنس نوردن یاراتدم وبو جملهدن عرشی آفریده قیلدم که سکز
بیك ایاقلری واردر که هر بری طولا التمش درت بیك ییللك یولدر وسکز ملك دخی
خلق ایتدم که هر ملکك طولی وعرضی بیکر ییللق مسافهدر وهر ایکی ملکك
مابینده اوچیوز بیك صفوف واردر جملهسی ملائکهٔ بیشماردر وینه عرش
اطرافنده اوچیوز بیك ملك دخی یراتمشمدر که هر برینك اوچیوز بیك لسانی واردر
حبیبم محمد علیه السلامك امتی ایچون اشلری استغفاردر بیوردی واما روضة المتقینده
یاقوت احمردن مخلوقدر که جمیع مخلوقاتك صفاتی انده ظاهردر (اما لوح)
زبرجد اخضردن یرادلمشدر حق سبحانه وتعالی هر کون اکا اوچیوز التمش
کره نظر ایدوب هر برنده خلق مخلوقات وارزاق کائنات واحیایه متعلق حالات
واماتیه متفرع ارادات خصوصا خلقك عزت وذلتنه راجع مواهب لدنیات
مقرردر بعضیلر قولنجه باذن الله اسرافیل لوحه نظر ایدر مقدر ومحرر
بولدوغی اوزره عمل ایلر وبعض کتب متداولهده مسطور وبو حقیره
منظوردر که لوح محفوظ دربیضادن یرادلمشدر عظمتی قیاس ووهمه صغمزدر
وایکی یاقوت احمردن طرفینی واردر الی یوم القیمة ظهور ایدهجك مخلوقات
وحشر اجساده وجنت وجهنمه متعلق اولان مقدرات باسرهم لوحه یازلمشدر
حتی طوبی طولی اولوب جف قلم اولمشدر بردخی یازلمق احتمالی یوقدر (اما قلم)
برجوهردن یرادلمشدر که اوزنلغی بشیوز ییللق یولجهدر ویوز بوغمهدر کتابت
قلمدن مداد ترشح ایتدوکی کبی انك شقه سندن نور اقق اوزره در جملهدن اول
یازدوغی ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾ درانذ نصکره خلقت عالمدن بروا اولهجق
اموری تماما لوحه یازمشدر (واما کرسی) برجوهر شفافدن خلق اولنمشدر که
وسعت وعظمتی تخمیندن بیروندر مثلا یدی قات کوکلر ویرلر کرسی یه کوره
براولو صحراده برحلقه مقدارنجهدر ینه عرشك عظمتنه قیاس ایله کرسی دخی

او یله در وایکیسی ما بینی اون بیك کره مغرب ایله مشرق اراسنجه دردیو حضرت
موسی علیه السلامه خبر ویرلمشدر بیوردی (فی خلقة الحیة) وقتا که حق سبحانه
وتعالی عرش اعلایی یراتدی عرش کندینك عظم شاننه باقوب عجبا باری
خدا بندن بیوك نسنه خلق ایتدیمی اوله دیو نوعا استکبار ایتمکین صانع یکتا
اول عرش منتهایی بر اژدرها ایله احاطه قیلدی که اول حیه نك یتمش بیك جناحی
وهر قنادنده یتمش بیك وجوه صباحی وهر یوزنده ینه اول مقدار لسان مداحی
مقرر اولوب هر تنفس ایتدکجه قطرات باران واوراق اشجار وذرات حصا
واحجار وایام دنیا ولیالی ونهار عددنجه تسبیح ایدردی کعب الاحباردن مرویدر که
اول حیه نك حدقه سی عرش خدا وکله سی درهٔ بیضا وجسدی ذهب مصفا
وکوزلری یاقوت حمرا اولوب تمام یتمش بیك قنادی واردر که هر بری انواع
جواهر ایله ملون الآثاردر وهر پرتوکنده برملك طوروب النده برکوهر عالم بها
طوتوب صانع کردکاری تسبیح وتقدیس ایتمکده در واکر تسبیحنی تلطفله
ایتمك بیورلسه یعنی که آهسته آهسته تهلیل ایتمیوب جثه سی مقتضاسنجه ذکر
وتقدیس ایلسه انك صیت وصداسی دهشتندن دنیا خلقی بیقلوب هر ساعت
مبهوت اولمق مقرر ایدی زهی قادر کردکار زهی صانع پروردکار (لمنشئه)
جسته صانع مطلق سك ای قضا کردار * مشبتك اثر بدر قو کبار وصغار * مقارن
کرمکدر صحیح اکر بیار * عجبی ذاتکی تسبیح ایدرسه مور ومار * اما در
مکنون نام کتابده مسطوردر که اول یلانك لسانده کی تسبیحك هر کلمه سندن
برجنس جواهر شفاف وخالص وبراق وصاف فریده لر آفریده قیلنور که بهشتك
فرشنده دریا کبی تموج اوروب یتان جواهر کونا کون عموما اندن پیدا اولمشدر
واپلهٔ معراجده اول حیهٔ کبری سید دوسری حضرت محمد مصطفی صلی الله
تعالی علیه وسلم جنابنه عرض اولنوب روز محشرده شفاعتدن محروم اولمامق
رجا ایتمشدر محصل کلام اول حیهٔ بزرك صاحب جثهٔ ذو ضخام مجرد عرشك کبر وعجبنی
دفع ایچون خلق اولنمشدر (لمؤلفه) ای عجبه مبتلا اولان اصحاب جاه ومال * نفس
اژدرهاسی عرش دلکده اکا مثال * آثار کبر وعجبی درونکدن ایله محو * عرش
خدایی قلبکه نقش ایله یه لایزال (فی تفصیل خلق السموات والارضین علی رأی
اکثر المحدثین والمحققین) ابن عباس رضی الله عنهما قولنجه حضرت
حق جل وعلا که خلقت مادن متصاعد اولان بخاره هوا یوزینه مترفع اولمق
بیوردی اول بخار بو جلدکده نصکره ایکی کون مقداری زمانده اندن سما خلق

اولندی بعده ایکی کونده دخی ارض واحده یرادلدی بعده برسما دخی ایکی کونده خلق اولنوب ماینلرنده کی موجودات التی کونده وجوده کلدی بوندنصکره خوف آلهی ایله سما ارضدن ایریلوب منفتق اولمغله سبع سموات وسبع ارضین بالطبقات مقرر اولدی و بومعنی غرا ﴿ اولم یر الذین کفروا ان السموات والارض کانتا رتقا ففتقناهما ﴾ نص منیفنده تعین بولدی فاماروضة المتقینده محرر وملکوت نام کتابده مسطردرکه فلك اول زمرد خضرادن یرادلمشدر اسمی رفیع وملائکه سی اوکوز خلقتنده در عبادتلری دائما قیامدر وبوفلکه مؤکل اولان ملکك اسمی اسماعیلدر ایکنجی فلك یاقوت حمرادن اولوب اسمی قیدوم وملائکه سی عنقا خلقتنده در وعندالبعض کرکس هیئتنده در ومجامع الآثار مؤلفی قولنجه طوشنجیل قوشی هیئتنده در طاعتلری قیامله تهلیل وملك مؤکلنك اسمی میخائیلدر اوچنجی فلك یاقوت اصفردن اولوب اسمی عون وملکلری طوغان خلقتنده چهره نمون وعبادتلری رکوعله تسبیحه مقرون ومؤکلنك نامی صاعدنائیلدر دردنجی فلك خالص کمشدن اولوب اسمی ارقلون وسکانی آت خلقتنده موزون وعبادتلری سجوده مقرون وملك مؤکلنك اسمی صلصائیلدر بشنجی فلك صاف التوندن اولوب اسمی ریقا وملکلری حورعین صفتنده چهره نما وعبادتلری دائما قرین بکا وملك مؤکلی کلکائیل ایله مسمی برفرشته مطبوع اللقادر التنجی فلك بیاض وبراق وشغاف برآق لؤلؤدن اولوب اسمی رقعا وسکانی ولدان جنت مأوی وغلمان بهشت اعلا صورتلرنده هویدا وعبادتلری قعود ایله ارتعا وخشیت بی انتها وملك مؤکلنك اسمی سمحائیل ایله مؤدیدر امایدنجی فلك خورشیددن زیاده پردرخش برنورپاکدن آفریده اولوب اسمی غربنا ملائکه سی صورت آدمی ایله هویدا اولوب عبادتلری دائما برایاغ اوزره طوروب تسبیح وتهلیل امرینی انشا وملك مؤکلی رفرائیل اسمیله مسمیدرکه کروبیون روحانیون مقربون وحافون انلردر

﴿ تفصیل ارضین سبعه ﴾

اولکی زمینك اسمی رمکادر التنده ریح عقیم وکندوسی یتمش بیك زمام محکم ایله مقیم وهر برزمامی یتمش بیك ملك قبضه سنده مستدیم اولوب حق سبحانه وتعالی قوم عادك هلاکنی اراده بیوردقده برخاتم دلوکی مقداری ثقبدن چیقان ریح عقیم ایله وقوع بولمشدر وبو زمینده ساکن اولان مخلوقاته موشم دینلمشدر کندولر حقنده کتابت ثواب خصوصا افعاللرینه کوره حساب وعقاب

ایکنجی زمینك اسمی خلده درکه اهل ناره متعلق انواع عذاب انده در وسکانی طمس نام قوم درکه کندو اتلرین یرلر وقانلرین ایچرلر اوچنجی زمینك اسمی امرقـه درکه انده قاطر دکلو عقرب بلراولور ونیزه مثـالی قویرقلری تحقق بولور که هر بری اوچیوز التمش بوغومدر وهر بوغومده اوچیوز التمش قـلی واردرکه سم ایله طوپطلودر فرضـا یالکز برقلی روی زمینه دوشسه سکان ربع مسکون انك زهرندن براغوردن هلاك اولمق مقرردر وبو زمینـك سکانی قبس نامنـه برقومدرکه طعـاملری تراب وشرابلری باران قطراتنك خردهسـیدر دردنجی زمینك اسمی جربا وبونده ساکن اولان قومك نامی جلهـامدر که انلرك اللری وایاقلری وکوزلری یوقدر انجق مرغ قطا کبی قنـاطلری واردر اولملری چوق یاش یاشـایوب قوجاغله در اهل جهنم ایچون خلق اولنمش یلانلرله طوپطلودر که هر یـلانك اولو اغاجلر کبی قویریغی واردر که فرضـا بریسی قویریغنی برطاغه اورسه پاره پاره ایتمك محققدر بشنجی زمینك اسمی ملثا وسکانی مخطـاط ایله مسمی اولوب کثرتدن وکمال ازدحامدن بربرلرینی یرلر برمقدار تنفسه سعی ایدرلر بوزمینده کبریت طاشـلری اولورکه روز جزاده کفـارك بوینه اصیلوب یانرکن علوی یوزینه وشراره لری کوکسنه صاچیلور التنجی زمینك اسمی سجین وسکانی قطاط نام برمخلوقدرکه هیئتلری طیور صورتنـه یقیندر جناب حقه لیالی ونهار عبادتدن خالی دکللردر اما اهل نارك اعمال خبیثهسی اکثریا بوزمینده در یدنجی زمینك اسمی عجیبـا وعند البعض عجباد رکه ابلیس لعین انده سـاکندر بوزمینك سکانندن جثوم نام قصیر القـامه یوزلری قاره یرتجی جانورلر کبی طرنقلری آشکاره برقوم دخی واردر که یأجوج ومأجوجه امر حقله مسلط اولوب هلاك ایدهجك انلردر اما هر زمینك قالکلغی وهر ایکیسنك ما بینی بشر یوز ییللق یولدردیو تحقیق اولنمشدر وهب بن منبه روایتی اوزره ارض که یرادلدی بحر اوستنده یوز رسفینه کبی وارمهدن کلهدن بری اولمدی پس باری خدا جل شانه وعلا برقوتلو وضخامتلو وبهـامتلو ملکه امر ایلدیکه سطح ارضـك التنه کیردی برالنی مغربه وبرینی مشرقه اوزادوب اطرافنی طوتوب قرار ایتمـك مراد ایدندی لکن اول ملکـه ثابت قـدم اولمق میسر اولـمدی بناء علی ذلك یاقوت خضرادن برصخرهٔ مربعـه خلق اولندی واول طاشلك اورتهسنـده یدی بیك دلکدن یدی دریا جریان ایلدی حالا که اول بحرلرك صفتنی حق سبحانه وتعـالی دن غیریه بلك نصیب اولمدی پس اول صخره امر حقـله اول ملك

جاميلك اياغى التنـــه كيردى تا كه ايكى قدمى انك اوستنـــه دوز باصوب قرار ايلمك ميسر اولدى لكن بو كره صخره نك سكون وقرارى ممكن اولمدى البته والبته حركتدن خالى اولماسى تعين بولدى تا كه حق جل وعلا بر عظيم اوكوز خلق ايلدى بر صفتله كه قرق بيك كوزى واول مقدار الى واياغى وينه اول حساب اوزره اغزى وبورنى وقولاقلرى ولسـانى مقرر اولدى وهر ايكى اياغنك ماببنى وسائر اعضاسنك بر برندن ايراقلغى بشيوز ييللق يول مشـابه سنده ايدوكى تحقق بولدى بعـد ما امر حقله اوثور صخره نك التنه كيردى قوتله ارقه سنه الوب ديا ندى واول اوكوزك اسمى ليوثان تعيين اولنـدى غرابت بونده در كه بو كره اول ثور حركته بشلدى قرار ايتمسى بوجه من الوجوه ميسر اولمدى فلاجرم خالق عالم بر بيوك بالق خلق ايليوب اسمى بهموت تعيين ايلدى كه كمال عظمتندن هيچ بر مخلوق اول حوته نظر ايتمكه قادر اولمزدى فرضـا كه جمله دريالر انك بورنى دليكندن برينه كيرسه بر صحراى واسعه بر خردل دانه سى دوشمشجه انجق كورينوردى غب ذلك اول بالغــه دخى ثورك قوائمى كبى ايقلر خلق اولندى تا كه ظلمت اوزره هوا وهوا اوستنـــده ما وصو اوزره اول حوت كبرى وحوت اوستنده ثور عظيم وثورك اوستنده صخرهٔ خضرا وينه انك اوستنده اول ملك بى همتـا وملكك اوستنده ارضين سبعـهٔ فسيحـة الارجا مقرر اولوب دوردى نهـايت هوا التنده كى ظلمت بى انتهـانك وراسنه مخلوقاتدن بر فردك علمى تعلق ايتمدى اوته سنك علم واحاطه سى ذات بارى يه مخصوص اولدى و بو مخلوقات تمام اولدقدن صكره عقل خلقتى تحقق بولدى

﴿ فى خلقة الملائكة والجان والشياطين ﴾

بعض كتب مدونه خصوصا تفاسير معتبره ده مسطوردر كه حق سبحـانه وتعالى حرارتسز ودخانسز بر نار سموم ياراتدى واول آتشـدن جان ديدكلرى مخلوقى وجوده كتوردى بعـده اندن بر خلق عظيم يارادوب مارج ايله مسمى قيلدى واكا بر زوجـه خلق ايدوب اسمنى مارجه قودى انلر كه بر برينـه يقين اولوب چفتلندى ايكيسندن جان ظهوره كلـدى اندن صكره جاندن جين نام فرزند متولد اولدى بعده قبائل جن چوغلدى ايچلرندن عزازيل دخى وجوده كلدى يعنى جندن ذكر وانثى توأمين يعنى اكز طوغردى آز زمانده طقسان بيك اركك واول مقـدار ديشى ظهور ايتدكدن غيرى كتدكجه دخى ازدياد بولدى بعـده ابليس عليه اللعنه اولاد جاندن لهيـا بنت روحا نام عورتله متزوج اولدى كه

اول روحا بن سلاسائیل بن جان ایدی بعد ذلك بر بطنده بلقیس وقطرایه
و بر بطنده دخی شغله وشهلیه و بر بطنده دخی دوهر ودوهره ثم شعیان وشیعنه
ثم ققطبس وققطبسه بر ر بطنده متولد اولدی بوطریقله اولاد ابلیسدن
یر یوزی طولوب بر برلرینه مزاحم اولدقلرنده باری خدا جل شانه وعلا جان قومنی
سما التنده‌کی هواده یراشدردی یعنی ابلیس اولادینی هواده واولاد جنی سماء
دنیاده اسکان ایدوب طاعت وعبادتده اولملرینی امر ایتدی خلاصهٔ کلام
بنی جانه متعلق اولان تفاصیل بنام خلقت آدم علیه السلام فصلی قربنده رقم
کردهٔ اقلام‌در اندن تتبع اولنورسه نتایج مرام تماما حاصل اولور کتاب الخمیس
فی احوال النفس النفیس مؤلفی یازرکه عقلا قولنجه ملائکه بانفسها قائمه اولان
ذوات موجوده‌در واکثر مسلمین تحقیقنده اشکال مختلفه ایله تشکله قادر اجسام
لطیفه‌درکه مرسلیندن نیجه‌لر انلری کورمشلردر اما علماء نصاری قولنجه
نفوس فاضلهٔ بشریه‌درکه ابداندن مفارقه‌در نته‌کیم حکما قولنجه نفوس ناطقه‌یه
مخالف جواهر مجرده‌در امدی بونلرك برقسمی ﴿ یسبحون اللیل والنهار
لایفترون ﴾ نص لطیفی ایله موصوفون اولان علیون وملائکهٔ مقربون وبرقسمی
یرله کوك ماییننده تدابیر امور ایدن کروبیون‌درکه ﴿ لایعصون الله ماامرهم
ویفعلون مایؤمرون ﴾ سرینك ماصدقلریدر وینه بوقسمك برصنفی کوکده
وبرصنفی یریوزنده مأمور اولدقلری خدمات الهیه‌یه قیام اوزره‌درلر اما
بحر العلومده ابن عباس حضرتلرندن روایت ایله بیان اولنمشدرکه باری خدا
جل شانه وعلا شول مکه‌نه فلکی یراتدی التنده بلا دخان برآتش فروزان
وماهیننده دریا خلق ایتدی اول آتشك یالکزندن بربلوك مخلوق آفریده قیلوب
نامنی ملائکه قودی وشراره سندن برقوم دخی خلق ایدوب جان قومی
دیو تسمیه بیوردی فلاجرم اول ملائکه کوکلرده یراشدی
وقوم جان یریوزنده وطن طوتدی اما تفسیر مدارکده‌کی تحقیق اوزره
ملائکه وجن برجنسدندر نهایت ارواح طاهره سنه ملائکه وارواح خبیثه سنه
شیاطین دینلمشدر نته‌کیم طاهره ایله خبیثه ماییننده بولنانلره جن تعبیر اولنمشدر
ربیع الابرارده یازرکه ملائکه‌دن برصنفنك التبشر قنادلری واردرکه ایکیسیله
کندولرینی اورترلر وایکیسیله طیران ایدوب اداء خدمت الهی قیلورلر وایکیسیله
دائما یوزلرین اورتوب حضرت حقدن استحیا ایدرلر وبوزمره اهل جنت
اولوب حضرت حقك سلامنی مؤمنلره ابلاغ امرینه مأمورلردر فاما جمال الهی

﴿ مشاهده ﴾

مشاهده سنه قادر دکللردر اول سعادت انجق جبریله میسر در حالا که کمال دنوله دکل مقام معیندن رؤیتله مأول ومفسردر ینه برکره دن غیری میسر دکلدر بعد ما طائفهٔ جنك مؤمنلری مسلمینله جنتده ومشرکلری کافرلر ایله جهنمده حشر اوله جقلردر اما امام اعظم ابوحنیفه علیه الرحمه قولنجه جنك مؤمنلری نه جنتده ونه جهنمده حشر اولورلر انجق امامین قولنجه بهشت برینده محشور بولنورلر غب ذلك ابو المعین نسفی کتابنده مسطوردر که چون شیاطین بنی آدمدن برینك معصیتنه سوینسه لر علی الفور ایکی یمرطه یومرطلرلر وساعتیله ایکی ولد حاصل قیلورلر که اصح خبر بودر وبعضیلر قولنجه هر شیطانك بر فخذنده فرجی وبرنده ذکری اولوب استدکجه بالنفس مجامعت ایدرلر وعلی التوالی اولاد خبیثه حاصل قیلورلر وبر روایتده ذکرلرینی دبرلرینه ادخال ایدرلر درعقب دبرلرندن ولد حاصل قیلورلر امابو ایکی قول روایت شاذه ایله در وینه مشکاتده مسطوردر که جن اوچ صنف اولوب برقسمنك قنادلری وارد رهواده اوچرلر وبربلوکی کلاب وحیات صورتنده یریوزنده کچنورلر وبرجنسی اشکال غریبه ایله متشکل اولورلر بحر العلومده یازار که حق سبحانه وتعالی طائفهٔ جنی یریوزنده اسکان ایتدی ومقتضای اکل وشربله شهوته ابتلالری تحقق بولدی پس عبادت تکلیف اولندقده ایتمدیلر کندولرینی اصلاح ایچون رسول کوندرلدکده اظهار عصیان ایتدیلر ایچلرندن عزازیل نام زاهد که صکره ابلیس فاسد اولمشدر انلردن آیریلوب برداغ تپه سنده صومعه پیدا قیلدی نیجه روزکار عبادتله امتیاز بولوب عاقبت کوکلره عروج ایتدی کتب معتبرده مسطوردر که سموات وارضین یرادلدقدن صکره اولا ملائکه دن بر طائفه خلق اولندی که انلر جبرائیل ومیکائیل وعزرائیل واسرافیل وملائکهٔ افلاك سبعه وملائکهٔ کراما کاتبین وروح وحملهٔ عرش برین ایدیلر اما روح حقنده مفسرین اختلاف ایتمشلردر بعضیلر قولنجه روح بشقه مخلوقدر نه ملائکه ونه انساندن ونه قوم بنی جاندندر حتی سورهٔ قدرده ﴿تنزل الملائکة والروح﴾ نص جلیلنده افراد بالذکر قلنمسی بشقه مخلوق ایدوکنه برهاندر لکن انلردخی انسان کبی یرلر ایچرلر ویریوزینه نمقدار ملك نزول ایدرسه هر برینك یانیجه بر روح بیله اینزدیو نقل ایدرلر *القصه ابو الجن اولان بنی جان انلرك خلقندن یدی بیك ییل اکچدکدن صکره بلا دخان بر آتش علوندن آفریده قیلندیلر بعضیلر قولنجه جان دیدکلری ابلیس کندودر که ابو الشیاطیندر جدا شیطانده اسلام اوزرینه کسه یوقدر مادامکه ابلیس حیدر انلردخی زنده در

وطائفهٔ جن انسان کبی یرلر وایچرلر متصل تولد وتناسلدن خالی اولمزلر اجلی یتشدکجه
اولورلر نهایت انساندن زیاده معمر اولورلر بو دخی روضة المتقینده یازلمشدرکه
ابلیس برجنس ملائکه دن مخلوقدرکه انلره جن اطلاق اولنور خلقتلری
نار سمومدن اولمشدر اما جنك برقسمی دخی که قرآن عظیمده مذکوردر یعنی که
﴿ من مارج من نار ﴾ نصی موجبجه خلق اولنمسی مسطوردر حالاکه حجة
الاسلام امام همام محمد بن محمد غزالینك مؤلفاتندن برنده یازلمشدر وبو حقیرك
کوزینه طوقنمشدرکه ابلیس علیه اللعنه نك خلقتی حامل ارضین وزیر
بار زمین اولان کاو سهمکین کوبره سنده تعبیه اولنان آتش لهیبندن آفریده اولمشدر
حقیقت آتش طاهر ومطهر اولمغله الك کبی مردار اویله پاك آتش شرربار دن
آفریده قیلنموب اصلی نجس اولان لوث خبیثدن یرادلمشدر دیو بیان اولنمشدر
(لمنشئه) اصلی ناپاك اولان اتشدن اولبدر مخلوق * قلسه مخلوقی اومردار
عجبمی محروق * آتش فتنه سنی صاچدقچه شرار ابلیس * دود مظلم کبی تلبیس
جقرتاجیوق * القصه ابلیس نیچه بیك ییل خالقی تسبیح وتقدیس ایدوب زمرۀ
بنی جانك اکبر واعلمی ومرشد مکرمی اولمغله حق جل وعلا بسیط ارض ایله سماء
دنیایی وخزانۀ جنت مأوایی انك زیردستنده قیلدی زمرد اخضردن قنادلر ایله
پروازایدوب کاه یرده وکاه کوکلرده وکاه خلد برینده سکسان بیك ییل عبادت ایلدی
حتی سماء دنیاده نامی عابد وایکنجیده راکع واوچنجیده ساجد ودردنجیده
خاشع وبشنجیده قانت والتنجیده مجتهد ویدنجیده زاهد اولوب بو اسملر ایله
شهرت بولدی یرده وکوکلرده سجده کاهی اولمدق بریر قالمدی حتی سماء سابعده
یدی یوز یتمش بش بیك ییل عبادت ایدوب برطبقه ده اعتلاء شان بولدیکه
بروجه اشتراك رضوان ایله خازن جنان اولدی ونفسنده کلی کبر وعجب کوروب
بن حد ذاتنده جمله ملائکه دن اشرف واکرم واعظم اولسم رب عزت بکا
بومرتبه ده رفعت ویرمزدی دیدی طوردی لکن ﴿ ان الله لایغیر مابقوم حتی
یغیروا ما بانفسهم ﴾ مضمونی موجبجه مجرد اول کبر وعجب زوال نعمتنه باعث
اولدی تا امر آلهی یه مخالفت ایتمکله درکاهدن سورلمدی (فی خلقة الجنة
والنار) سر مکنون نام کتابده مسطوردرکه حق سبحانه وتعالی نور محمدی وعرش
وکرسی ولوح وقلمی یراتدقدنصکره اولا جنتی بعده جهنمی خلق ایلدی ابن عباس
قولنجه هشت بهشت عرشك التنده وقصوری قصور خلدك غرفۀ علیارینك
نهایتی فرش عرشده واقعدر یعنی سقف الجنة عرش الرحمن مضمونی اوزره در

﴿ وبالجمله ﴾

وبالجمله اقرصولی باغلر و بستانلر وزر وسیمدن مرصع قصرلر وکلستانلر
وخوش الحان بلبللر همرنك ارغوان كللرمشك الوده سنبوللر عنبر عبیر اندوه قرنفللرله
مزین اولدقدنصکره ایچندهکی حوریلر هر مجامعتده بکر اولورلر انلرله جماع ایدن
مؤمنلر دنیا جماعی وسوکلودلر با اجتماعی لذتن بولورلر ولدان ایسه حور
وغلمان وکافورتنلوو پرنور بدنلو محبوباندرکه غنج دلال ایتدکلرنده آدمك اختیاری
کیدر برکره بوس وکنار ایدن بردخی ذوقن ایتسم دیو متصل آرزو ایدوب بالجمله
حور وغلمانك بدنلری مشك ونوردن ونیجه سنك زعفران وکافوردن واکثرینك
عنبر و بللوردن اولوب هر برنده بر ذوق غیر مکرر مقرردر اکر برسائل یعنی
معترض قائل بللور وکافوردن نیجه حظ اولنور وانلری قوچقدن نه لذت بولنور
دیرسه جواب ویریلورکه انسان عنبر وکافوردن وجواهر پرنوردن فرومایه
ودون اولان طپراقدن خلق اولنمش ایکن نیچون دراغوش وتقبیلنده ذوق وصفا
واردر بوطریقله سائلك سؤالنه جواب بی شماردر بونلردن ماعدا برجنس حورعین
واردرکه بلندن یوقاروسی وارکلك اشاغیسی دوشیزه لروزنان پاکیزهلر رسمنده ایدوکی
کرچکدرحالا که بونلرك مجامعتنده کی لذت هرجهتله دلاویز وخوشتردر (لمنشئه)
حوریلرله مجامعت ذوقی ❊ اوزکه عالمده اولدی عالم نیك ❊ نفسه بی شهوت ال ویران
لذات ❊ اولدی بوس وکناره محرم نیك ❊ ایمدی خفی اولمیهکه اولکی
جنتك آدی دارالجمال در بیاض وبراق لؤلؤدن آفریده در ایکنجی
دارالسلام درکه سرخ یاقوتدن یرادلمشدر اوچنجی جنة المأوی درکه زبرجد
اخضردن مرتبدر دردنجی دارالخلد درکه مرجان اصفردن یرادلمشدرکه
مرجان اصفررنکنده نوردن مرکبدر بشنجی جنة النعیم درکه خالص کومشدندر
التنجی جنة الفردوس درکه ذهب احمردندر یدنجی دارالقراردرکه مشك خوش بوندر
سکزنجی جنت عدن درکه پرنور لؤلؤدندر اما جنت عدن جملهدن اعلادر
ورفعتی عرش ایله برابر وهمتا وبرقپوسنك ایکی قناتلری هویدا ومابیننك
وسعتی بشیوز ییللق یول مسافه سنده پیدادر مع هذا دیوارلرینك برخشتی
سیمدن وبرکرپجی صاف التوندندرکرج یرینه صواسی مسك وعنبردن وهر بهشتك
مرصع قپولرندهکی کتابهلری ❊ لا اله الا الله محمد رسول الله ❊ ایله مزیندر
وجنت عدن حضرت پیغمبره مخصوص اولمسی مبرهندر (لمنشئه) هر برکتابه اکلاینه
برکتاب در ❊ هر بابه متن وشرح نیجه فصل وبابدر ❊ مغلقدر اچمازانی عقول
ابو الفنون ❊ تفسیری صانکه فاتحه ام الکتابدر ❊ بعدما درخت طوبی جنتك

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

اورته سنده دنیا اغاجلرینك عكسنجه بتوب كوكی یوقاری برك وباری اشاغی
سكز جنت سكاننك منزللو منزللرنده البته طوبانك بر شاخی روزندن ایچرو
كیرمشدر وكنش تمام دنیا منازلنی نیجه قاپلدیسه انك دخی نهالری قصور
جنانی تشریف ایلمشدر وهر شاخنده انواع میوۀ شیرین ونوباوۀ سكرین
مقرردر وحضیرۀ قدس كه حضرت باری خدا جل شانه وعلا قوللرینه عرض
دیدار ایده‌جك مقام بریردر جنت عدنك ساحه سنده كون كبی سایه كوستردر
اكثریا اهل جنت انده جمع اولورلر بربرلرینی ضیافت قیلورلر وعطایای الهیه
اكثریا انده مظهر دوشرلر كذلك جنانك درت جویبار روانی دخی واردر كه
اولكی كافور ایكنجی زنجبیل اوچنجی كوثر دردنجی سلسبیلدر جمله سی
درخت طوبانك دبندن چیقر وباغ وبساتین هشت بهشته طوغرو اقر وبالجمله
جنانك اوصافنه نهایت یوقدر اما اختصار مطلوب اولمغین بومقدار تفصیل دخی
چوقدر غب ذلك صفت نارده كفتار بسیاردر حضرت رسول عالی منزلت صلی الله
علیه وسلم جبرائیل علیه السلام دن روایت ایدرلر كه حق جل وعلا آتش جهنمی
خلق ایلدكده بیك یل كیجه وكوندز یاندی تا كه اخكر احمر كبی قزاردی بعده بیك
یل دخی ایقاد اولندی بوكره زیرخاكسترده‌كی اخكر كبی بیاض بولندی عقیب
ذلك بیك یل دخی یاندی تا كه شب مظلم رنكنه كیردی وبر بعمده منطفی
اولمش كوره بكزدی اماشب تارده نجوم نیجه بدیدار ایسه اول مقوله شراره‌لری
كوروندی اصلا سیو نمیوب جمرات احراقه منتهی اولدی ایمدی خفی اولمیه كه
الث اشاغیده‌كی جهنمك آدی هاویه‌در اصحاب مائده وآل فرعون اولان منافقلر
ایچوندر ایكنجینك اسمی جحیمدر مشركین ایچوندر اوچنجینك نامی سقردر
جمله دن اول وحضرت آدمدن صكره كلن صابئین ایچوندر دردنجینك آدی
لظی در ابلیس علیه اللعنه وسائر مجوس وشیاطین ایچوندر بشنجینك اسمی
حطمه در یهود ضلالت قرین ایچوندر التنجینك نامی سعیر در نصارای بی دین
ایچوندر یدنجینك آدی هاویه در امت محمددن بلا توبه فوت اولان عصات
مؤمنین ایچوندر اما بعض كتب معتبره ده دوزخك باب اولی جهنمدر
امت محمددن ارتكاب كبائر ایدن ایچوندر ایكنجی جحیم در عبدۀ اصنام ایچوندر
اوچنجی حطمه در یأجوج ومأجوج ایچوندر وانلرك عملنده‌كی كفار ایچوندر دردنجی
سعیردر شیاطین ایچوندر بشنجی سقردر یهود ونصارا ایچوندر التنجی لظی در
مجوس ایچوندر یدنجی هاویه در منافقین ایچوندر لایعلم صحته الا الله تعالی

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

بودخی ابن عباس رضی الله عنهمادن مرویدرکه یوم قیامتده یدنجی قات خاکك
التنده زنجیرلر ایله یدرك جهنمی کتورسه‌لر کرکدر وچوره سنده یتمش بیك ملك
صف بغلسه کرکدرکه هر صنفی یتمش بیك کره ثقلین مقداری اولنجه اوله جقدر
پس جهنمی زماملرندن یدرك کتوره‌لرکه درت اياغ اوزره اوله هر ایکی ایاغنك
ما بینی بیك ییلاق یولجه حساب اولنه و بالجمله جهنمك اوتوزبیك باشی
وهر باشنده اوتوز بیك اغزی وهر اغزنده اوتوزبیك دیشی اوله که هر دیشی
اوتوزبیك احد طاغی مقدارنجه اوله بوندن ماعدا هر براغزنده ایکی دوداغی
اوله که هر بری اطباق دنیا دکلو اولوب ایکیسنده دخی بر تیمور زنجیر بغلنه که
هر سلسله نك یتمش کره یوزبیك حلقه سی اولوب هر برحلقه یه نیجه بیك ملك
یاپشمش اوله وقتا که رب عزت جانبندن ملائکهٔ عذاب واره‌لر خالقك سنی
استردیو جهنمی دعوت قیله‌لر خوف وخشیتندن دتره‌یه وجزع وفزعله
مدهوش اوله بوطریقله که حضور رب عزته کلـه سجده‌یه واروب تقدیس
وتهلیله مشغول اوله بعده عرشك یسارندن کتوره‌لر ﴿ انها ترمی بشرر
کالقصر ﴾ نصنه ماصدق اولدیغی حالده یالکلرینی صاچه‌رق وبوجه طاغلرکبی
دخانی داغیله‌رق سرمنزلنه یتوره‌لرینی نوع انسان که جهنمك بومهابتنی کوره‌لر
عقللری کیدوب دتره‌یه‌رك یوزلرین یره سوره‌لر ﴿ یوم یفر المرء من اخیه ﴾
حالتنی انده مشاهده قیله‌لر (لمنشئه) یارب بن ضعیفکه کوسترمه دوزخی ٭ جنت
دورکن اکه بکا اویله برزخی ٭ یارب بغشله بکا جهنم عذابنی ٭ قبل بنده‌نك
کناهنه غالب ثوابنی ٭ بن بندهٔ ضعیفم وسن سید قوی ٭ دارالسلام طار
ایده بیلورمی برغوی ٭ بن برکناهکارم سن برکریم سن ٭ بن بکا مرحمتسز ایسم
سن رحیم سن ٭ کوسترمه بکا دوزخی نزدیك ودوردن ٭ آیرمه جنتکده‌کی
دارالسروردن ٭ مالی قوللك که بلبل باغ کلامدر ٭ شایسته اکا کلشن
دارالسلامدر (فی خلقة بیت المعمور) کتب تفاسیرده خصوصا تفسیر
ماوردی کبی کتاب کبیرده مسطوردرکه حضرت باری خدا عصات بنی جانده‌کی
افعال ناسزایی وابلیس اولادنده‌کی کبر وعجب ضلالت نمایی کوردی لابدسزلك
قیدکزی کورورین اوستوکزه برقوی ضابط نصب ایدوب جمله سکزی
بومنز لکاهدن معمور قیلورین دیدکده یعنی که ﴿ انی جاعل فی الارض خلیفة ﴾
بیوزدقده وجود آدمی انلره اشرف خلیفه نصب ایلیه جکنی طوردقده ﴿ قالوا
اتجعل فیها من یفسد فیها و یسفك الدماء ﴾ ایله اعتراضه باشلدی خصوصا

﴿ ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك ﴾ امتنانی ایله احتجاجی مشعر ایشلر ایشلدیلر فلاجرم ﴿ قال انی اعلم مالا تعلمون ﴾ بیورلدی جناب آلهی دن کندولره غضب نامتناهی آثاری ظهور بولدی لکن ایشلرینه نادم اولوب عرش ربانی یه متوجه اولدیلر باشلرینی قالدیروب پرمقلری ایله تضرعلرینی اشارت قیلوب کریه و بکا ایله اوچ ساعت مقداری عرش اطرافنی طولاشدیلر یعنی کمال حیرت وسرکردانلقلرینی اول حالاتله اشارت ایتدیلر تا که حق جل وعلا کریه لرینه مرحمت ایتدی واول کستاخلقلری مقابله سنده بیت المعمور بناسنه صرف مقدوراتلری امر اولندی یعنی که تضرع ونیازله عرشی طوافلری جناب رب الارباب ده مقبول اولوب بنم ایچون بر بیت بنا ایلك که بنم سخط وغضبمدن خوف ایدنلر سز بو دفعه عرشی طواف ایتدیککز کبی اول بیتی طولاشسونلر تا که سز مغفرت اولندیغکز کبی انلر دخی مغفرت بولسونلر بیورلمغین خلقت آدمدن ایکی بیك ییل مقدم ابن عباس رضی الله عنهما قولنجه ذهب احمردن ومجاهد روایتنجه شرقی وغربی ایکی قپولری ایله یاقوت حمرادن اول بیت محترم یاپلدی حالا که کعبهٔ مکرمه اولدیغی محله وضع اولنوب نامی بیت المعمور قیلندی بو حقیر تحقیقنده بو وجهله اظهار آثار عصیان ایدنجان قومنده کی ملائکه درکه پیشوالری ابلیس ایدی سائر ملائکهٔ مقربین احتمال عصیاندن مبرا ایدوکلری جسد آدمی خلقنده اکر بونی سزدن تفضیل ایدرلرسه نیجه درسز دیدیکی کلامك جوابنده انلرینلسك کرك امر آلهی یه فرمان بردارز دیدکلری بو محلده کی عصیانه مخالفدرز یرا که بو قضیه قبل خلق الجسد اولان جسد در سؤال ابلیس وجواب نفس هیکل انساندن اول ونفخ روحدن صکره واقعدر (مصراع) خیلی رنکین ودقیق سردر بو ❊

(اما بحر المسجور) عرش آلهینك یمیننده واقع بحر الحیات نامیله شایع بردریادخی واردرکه اسمی مشهورا کا بحر مسجور دیرلر وسعتی یرلر وکوکلردن زیاده در حق جل وعلا انی یدنجی فلکدن یوقارودە خلق ایتمشدر باری تعالی بو عالم ملکی فانی ایتدکدنصکره ینه اول دریانك فیض رشحاتندن احیا ایده جکی تحقیقه یتمشدر حتی بحر الحیات ایله مسمی اولمسنه باعث بودر

﴿ فصل فی عجایب المصنوعات العلویة المرئیة وغرایب المحسوسات السفلیة والحادثات الارضیة الغیر المرئیة ﴾

مولانا ابن جعفر محمد بن عبد الله کسائی علیه رحمة الباری مؤلفاتندن ملکوت نام کتابده مسطور وخواص علمایه منظوردرکه عجایب صنع الله وغرایب

خلق الله انده مندرجدر حوادث سماویه ومقدرات ارضیه دن از نسنه واردرکه اول کتابدن خارج اوله اگرچه عامهٔ مؤرخین انلرك بیاننه متعرض اولمامشلر وکیفیت خلقتلری نه وجهله ایدوکن بیان قیلمامشلردر لکن علم تواریخدن مراد دنیا ومافیهانك بیان اولنمسیدر بوتقدیرجه مناسب اولان حادثات مرئیه نك دخی یازیلوب بلنمه سیدر مع هذا مخلوقات غیر مرئیه دن آفرینش ملائکهٔ مقربین وکیفیت خلقت بنی جان وشیاطین لاسیما احوال دوزخ وبهشت برین یازلمق جائز اوله ندنکه مصنوعات محسوسهٔ سماویه وارضیه تفصیلی تحقق بولمیه (بدیهه) مه ایله مهر ایکی آیینه اولدی پر انوار * جمال صنع خدا انده کوسترر دیدار

(فی خلقة الشمس والقمر والليل والنهار)

وهب بن منبه دن مرویدرکه حق سبحانه وتعالی کنشی عرشك نورندن یراتدی وقمری اکا متصل اولان حجابك نورندن خلق ایتدی هر برینه نیجه بیك ملائکه مؤکلدر مشیت الهیه اوزره مقدار ایله طوترلر ومقدار ایله ارسال ایدرلر وبرندن برمقدار نقصان کوسترسه لر اول برینك برمقدارین زیاده کوسترلر حتی آفتاب اوج سعادت ومهر پرنور برج نبوت حضرت فخر رسالت وصاحب شفاعت بیوررلر که حق جل وعلا عرشك نورندن ایکی شمس آفریده قیلدی که هر بری اول برینه نسبت ایله کچرکدر واصغرینك نورین برمقدار طمس اولنمشدر اگر خلق اولندیغی اوزره قالسه لر لیل ونهار واوقات روز وازمنه وشب تار بلنمز ایدی فلاجرم خالق عالم جبریل علیه السلامه بیوردی اوچ کره قنادی اوجنی لوح قمره سوردی تا که برمقدار ضوءنی مضمحل قیلدی یعنی که ﴿ فمحونا آية الليل وجعلنا آية النهار مبصرة ﴾ مضمون شریفی تحقق بولدی حالا لوح قمرده کی نمایان اولان اثر اول زمانده کی نشان جای شهپردر غب ذلك حق سبحانه وتعالی شمس وقمر ایچون اوچر یوز التمشر بنفدایله برر عرابه خلق ایلدی وهر عرابه یه بر ملك مسلط ایدوب اوچ یوز التمش ملك کنش خدمتنه واوچ یوز التمش ملك قمر خدمتنه مأمور قیلندی وینه ارضك ایکی کوشه سنده اول ایکیسی ایچون مشارق ومغارب آفریده قیلندی وینه کوك یوزنده مغرب ومشرق طرفنده سیاه بالچقدن یوز سکسان بکار خلق اولندی که هر بری آتش اوسننده کی چوملك کبی غلیاندن خالی دکلدر بومنوال اوزره هر کون بریکی مطلعدن طوغرلر وبریکی مغربده طولنورلر حق جل وعلا سماء دنیادن اوته بردریا یراتمشدرکه انك موج مکفوف فی هوا ایله قائمدر ومشرق ایله مغرب ماییننده ظل ممدود کبی قیام ساعته دك دائمدر پس شمس وقمر وسائر نجوم انور اول بحرك لجه سنده یوررلر مشیت

آلهیه ایله عالم ملکه اول حجابك ماوراسنده کورینورلر واکر بویله اولمسه
یعنی که شمس اول بحرله محتجب قیلنمسه یریوزنده‌کی موجوداتك شمسك شعاعی
تأثیرندن وجودلری ینارکل اولوردی کذلك وجه قمردن اول نقابی برطرف
قیلوب کورنسه عالم خلقنه انك حسن وجمالی برفتنهٔ عظمی اولوب اکثری
کا طاپمق لازم کلوردی ایمدی هربارکه طلوع شمس مقرر اوله اول اوچیوز
التمش ملائکهٔ مؤکلین قنادلرینی آچارلر تسبیح وتقدیس ایله شمسی آهسته
آهسته چکرلر لیالی ونهارك ساعات مقدره‌سنه کوره مقرینه ایلترلر وهرنچن که
کنش غروب ایلیه آنی کوکلره رفع ایدرلر سماء دنیادن یدنجی فلکه اندن تحت
عرشه ایلترلر پس شمس وجمله ملائکهٔ ذوی الشمس سجده‌یه وارررلر بعده
عودت ایدوب وقت فجره‌دك مطلعنه اولاشدیررلر یعنی که هرکون کنشك طلوعنه
بوطریقله جناب الهیدن مأذون قیلنورلر اما نچن که وقت غروب اولورینه
خدمتنه مؤکل اولان ملك قارشوکلوب مشرقده خلق اولنانی ظلمتدن برقبضه
مقداری قبض قیلور تا ارضك ایکی قطرینه وسمانك ایکی کتفنه اولاشدیرنجه
یاب یاب قنادلرین آچه‌رق اول ظلمتی ارسال ایله مقید اولور بومنوال اوزره
تقدیس وتهلیل ایله تاوقت فجره‌دك عالمی مشکین حجابله کعبه کبی سیه پوش قیلور
اما شمسك مغربه دوشمسنده ومشرقدن قالدیرلمسنده‌کی اصواتی خلق عالم کماینبغی
ایشدرلردی اکرشرق وغربده‌کی ایکی مدینهٔ عظیمه سکاننك صیت وصدالری
اولمسه دیو فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیورمشلردر واول ایکی مدینه نه‌کونه
شهرلردر یارسول‌الله دینلدکده حق جل وعلا مشرقده برمدینهٔ کبیره یراتمشدر
لغت سریانیه‌ده اسمی برقیا وعبریه‌ده نامی جابلقادر کذلك مغربده‌کی
مدینه‌نك اسم سریانیسی برجبسا وعبریسی جابرسادرکه هرمدینه‌نك
اون بریك قپوسی واردرکه هر ایکی قپونك ما بینی برفرسخ یردر وهر برقپوده
کوندن کونه اون بیك آدم نکهبان قونمشدر یوم قیامته‌دك
بربکلیان بردخی بکلمك وقوع بولمامشدر اول ایکی مدینه سکاننك کثرتی
چاق بومرتبه‌ده‌در وبوشهرلردن اوته‌درت قوم دخی واردرکه انلره ناسك ومنسك
وهاویل وتاویل دینلمشدر وبونلردن اوته یأجوج ومأجوج قومیدرکه
جمله‌سی اولاد یافث بن نوح علیه السلامدندر لیلهٔ معراجده که جبریل علیه
السلام ایله انلره اوغرادم دین مبینه دعوت قیلدم اول ایکی مدینه سکانی
دعوتمی قبول ایدوب اسلامه کلدیلر اما امم اربعه ویأجوج ومأجوج اجابتدن

اباقیلدیلر پس اول ایکی شهر خلقنك محسنلری محسنکرله ومجرملری مجرمکرله حشر اولنه جقدر دیو حضرت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خبر ویرمشلردر بعد ما شول زمانده کی اشراط ساعت ظاهر اولوب شمس وقمرك مغربدن طلوعی امر اولنه جقدر اول وقت اجازت الهیه علی ما جرت به العاده ظهور ایتیوب ایکیسیده اوچ کون اوچ کیجه حبس اولندقدنصکره مغربدن طوغمه لری بیوریله جقدر العلم عند الله خصوصا که شمسك ناله وانینی واول خدمته موکل اولان ملائکه نك زاری وکریه لری احجار واشجاره بله تأثیر ایلیوب یاربنا روز قیامت کلدیمی ومؤمنین ومشرکین عملرینه کوره جزالرین بوله جق وقت معلوم یتشدیمی دیو مصیبت طونه جقلردر (فی خلقة قوس القزح) اکرچه که اسم مشهوری قوس قزحدر لکن اولیسی قوس الله دینلمکدر زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوررلر که قوس الله دیمك بوسببدنکه قزح شیطانك اسماسندندر بوتقدیرجه قوس قزح دینلمنك وجهی یوقدر پس قوس مزبور دنیا یوزنده الك اول طوفان نوحده ظاهر اولمشدر که اول زمانده قرق کون وقرق کیجه علی التوالی قطرات امطار قتی یایدن اوق چیقار کبی نمودار اولدقده قوس بوقلمونی دخی کورنمشیدی کویا که بارانه موکل اولان ملك جلیل اعنی به میکائیل اول قوس الهی یی قبضهٔ قدرتنه المش ایدی اما هرچن کورنسه اوجوز لغه علامت وزوال هموم ناسه اشارت وسفائنله دریا یوزنده بولنانلره باعث امنیت وغرق اولمقدن امان بولدقلرینه بشارت عد اولنه کلمشدر علی رأی المنجمین (لمنشئه) النده زال سپهرك کمان آتش رنك ❁ اقارصودن کورهٔ خاکه آتمق اوزره خدنك ❁ نه سحر ایدر که ترابدن نبات اولور پیدا ❁ نه خاکی داسه چیقرناوك زمرد رنك ❁ اما کیفیت خلقتی الله تعالیدن غیری کمسه بلمز اکرچه که بعضیلر کونشك ضیاسی صویه دوشمکله کوك یوزینه منعکس اولماسندندر دیمشلر وصویه دوشن ضوء شمسك عکسی سقف بینده کورنمسنی حجت طوتمشلردر حالا که بوتصور باطلدر زیرا که شمس ماه کبی نه صاعد ونه نازلدر وکورینن جرم شمس کبی لامع دکلدر واکر انعکاس ضیادن اولسه کیجه ایله ضوء قمردن دخی اولمسی قابل اولمق کرك ایدی لا یعلم الغیب الا الله الخالق بلاریب

﴿ فی السحاب والصحو والبارقة والرعود والهائلة الصاعقة ﴾

خفی اولمیه که سحاب اجسام لطیفهٔ مجوفهٔ نشیفه‌دندر هوا یوزنده اعوان

میکائیل اولان ملائکهٔ ذوی القدر الجلیل انلری طوترلر الله تعالینك امری ایله لازم
اولان اقالیمه کوندررلر چونکه یریوزینه یقین کوندریلور بو کره سحاب دینلیوب
غیم ایله تعبیر اولنور اماطی اولنوب دوشوراسه صحو نامی ایله مذکور قیلنور
ابن عباس رضی الله تعالی عنهما قولنجه غربال مطر ایله معبردر اکر غربال ایله
اولمیوب براوغوردن یاغسه سطح ارض یقلوردی بیوزمشلردر اما سحاب
هوا یوزنده انجق اون ایکی میل مقداری مرتفعدر وشول یغمورلر که عذاب
ونقمت ایچون کوندریلور جهنمدن النمه سی منقولدر بودخی ابن عباسدن
مرویدر که سماء دنیاده بردریا واردر که بحر ارضده کی دواب اول بحرك طاشوب
دوکلمه سندن متزاید اولور حتی حق سبحانه وتعالی قوم نوحی اول صونك طوفان
آتش فشانی ایله غرق ایتمشدر ویوم قیامتده عذاب ایچون یاغه جق صودخی
اندن اوله جقدر وینه تحت عرشده بر بحر دخی واردر که ارزاق حیوان اندن
انزال قیلنور پس کوکدن کوکه وفلکدن فلکه نزول ایدرك ابرم نام موضعه دك
اینر بعده ریحه امر اولنور انی کتوروب سحابه ایلتور دوکر سحاب دخی
غربال امطار اولوب قنغی ولایته امر اولنوب یغمور یورلدی ایسه انده انزال
ایدر وهر قطره یه بر ملك مؤکل اولوب امر اولندیغی محله ایصال ایدر (لمنشئه)

✿ بری برینه طوقنمز یره اینن قطرات ✿ بری برینه مزاحم دکل بتن اشجار ✿
✿ کمینه رشحه سی باران لطف ورحمتنك ✿ بوممکن ایلیه روی زمینی برخوردار ✿

وبالجمله هر زمانده رحمت بارانی وزن وکیل ایله نزول ایتدیکی مثبتدر انجق طوفان
نوحده عذاب امت ایچون یاغدریلان امطار من غیر کیل نزول ایتدیکی قرین
صحتدر الله اعلم (فی البذور من صنع الملك الغفور) مولانا شیخ
محی الدین عربی وشیخ احمد بونی ومولانا عبد الرحمن بسطامی مؤلفاتنده
کوردم که واصلیندن بری اوچ کیجه برعزیزه مهمان اولمش وهر صباح صاحب
خانه سنه بو کیجه رب غفور عجب رحمت موفور یاغدردی دیو بیورمش حالا که
اول اوچ کیجه نك ایچنده برنده یغمور یغمش ایکن ایکی کیجه سی باران رحمت
نزولندن خالی اولمش پس صاحب خانه عظیم شبهه یه دوشر بر کیجه دن غیری
یغمور یاغمامش ایکن بیوردیغکز باران رحمت نه یوزدندر دیو صورر اول ولی واصل
کورمش که صاحب خانه سی غافل همان جمع ایتدیکی بذوری توربه سندن
چیقارر مرد غافل ونائمه عرض قیلور وهر ییل حضرت حق اوچ کیجه
پیاپی بو مقوله رحمت تخملری صاچق دواب ومواشینك ارزاق مقدره سی

بوطر يقله وقوع بولمق مقدر ايديكنى اول قافله يسان بيورر (لمؤلفه)
✲ اى تخم حكمتكدن حاصل نبات عالم ✲ علمكده منكشفدر هر مشكلات عالم ✲
✲ جمله طيوره سندن بخش اولدى آب ودانه ✲ پس بخش فيض لطفك اولدى حيات
عالم ✲ امارعد وبرق خصوصنده ابن عباسدن منقولدر كه بركون قوم يهود
رسول عليه السلامدن رعد ندر ديو صورديلر انلردخى جوابنده سحابه مؤكل
اولان ملك كه النده آتشدن مخاريق واردر انكله بلوتلرى رد ايدوب مأمور
اولديغى ممالكه سوق ايتمده در رعد انك صوتيدر بيورديلر حتى قوم يهود بزم
كتابلريمزده دخى بويله دردیو تسليم ايلديلر وعلى بن ابى طالب كرم الله وجهه بيورديلر كه
برق اول ملكك سحابى مخاريقى حديد ايله اورمسيدر اما صوت رعد انك تسبيحيدر
سوق سحاب ايتديكى حينده ظاهردر نيچون كه سحاب اكا مخالفت ايتسه صيحه اورر
وغضبى مشتد اولوب آغزندن آتشلر صاچيلور كه بوارق انلردر وبعضيلر
قولنجه اول ملك بحر محيطدن اژدرلرى چكر يأجوج ومأجوج خلقنه رزق
اولمق ايچون اژدرلرى دوكر واول ملكك درت يوزى واردر كه برى وجه انسانه
ايكنجى وجه ثوره اوچنجى وجه نسره دردنجى وجه اسده مشابه‌در نيچون كه
قنادلرن وضع ايتسه برق حالتى مشاهده اولنور وبعضيلر قولنجه رعد وبرق
انصكاك هوادن وكرهٔ ناردن پيدا اولور (امابرد وثلج) خصوصنده كتب
معتبره‌ده مسطوردر كه حق جل وعلا قاردن وطلودن وافر طاغلر ياراتمشدر كه
انلرك كثرتنى انجق خداى تعالى بيلور پس اقطار ارضدن برينه كه قار وياخود
طلو ياغدرملو اولسه ملائكهٔ مؤكلينه امر ايلر ساعتيله اول طاغدن وافر ثلج
وبرد نزول ايلر واول محله ياغن قارك وطلونك هر قطره‌سنه برملك واضع اليد
اولوب مأمور اولديغى محله ايصال ايدر حتى ✲ وينزل من السماء من جبال فيها
من برد ✲ نص كريمى بومضمونه دالدر كذلك ابن عباس حضرتلرندن
منقولدر كه حق جل وعلا امرى ايله يريوزنده جارى اولان صولر كه واردر
جمله سنك اصلى قاردن وطلودندر غب ذلك حق سبحانه وتعالى ملكلر خلق
ايتمشدر كه بدنلرينك نصفى قاردن ونصف اخرى آتشدندر حالا كه نه اول قار
آتشه ضرر ايدر ونه اول آتش قارى اريدركيدر پس هر نيچون كه الله تعالى برناحيه‌يه
قار ياغدرملى اولسه امر الهى ايله ملك ترفرف ايدر يعنى قنادلرى ايله سلكنور
ترفرفندن اول نواحى‌يه قطرات ثلج نزول قيلور انتهى كلامه (امازلزله
ورجفات) خفى اولميه كه حقيقت زلزله‌ده مسطوردر كه الله تعالى برملك

خلق ایتمشدرکه عروق وجبال واراضی انك الندهدر تحقیق که اول ملك حرکت
ایتسه ارضین وجبال انکله بیله حرکت ایلر تاکه بین الناس زلزله واقع اولوب
هرعاصی جرم وکناهنی تذکر ایلر حتی کاه قلیل وکاه کثیر دیرنسی خطایاء
عبادك قلت وکثرتنه کوره در دیمشدر وزلزله اولدیغی زمانده بعض یرلر
یاریلوب قره قره صولر چیقمق واصی امی صولر جریان ایتمکی اول حیثیده که
غضب الهی علاماتندندر وکعب الاحبار قولنجه البته زلزله اوچ نسنه ایچون
اولور یابودرکه حق سبحانه وتعالی ارضی برسره مطلع قیلور فزعا حرکته کلور
یابودرکه ارضك اوزرنده منکر فعللر وفاحش کناهلر ایشلنور غضب الهی
خوفندن ارضك زلزلهسی وقوع بولور ویاخودیدی قات یرك التندهکی حوتك
بعض یرلری قلدانور انك تحریکی ایچون غضب الهی واقع اوله دیوزمین دخی
لرزه قیلور محصل زلزلهده اهل معاصی یه زجر مقرردر زیرا که علامت
قیامتدر اکرچه که بوذکر اولنان مصنوعات غریبهدهکی اقوال حکماغیری وجهله در
امانص قاطعهدن مأخوذ اولان معانی صحیحه بو بوزدندر (اما ممسوخات)
حضرت رسول علیه السلامدن روایت اولنمشدرکه ممسوخ اولان اون اوچدر
بری فیلدر برلوطی شخص ایدیکه یاشه قوزویه وچرکنه خوب رویه باقردی
انلرایله لواطه ایلردی ایکنجی آیودرکه برمخنث شخص ایدیکه کندوسنی رجاله
عرض ایدوب قوللندیرردی اوچنجی طوشانکه برعورت ایدیکه کندوینی
حیضدن پاك طوتمزدی دردنجی عقربدرکه زیاده نمام ایدی اصلا کیمسه دیلندن
سالم دکل ایدی بشنجی ارسلان درکه برسارق اعرابی ایدی مسلمانلرك اموال
وارزاقنی اوغورلرایدی التنجی اورمجکدرکه برعورت ایدی ارینه سحر ایتمکله
مقید ایدی یدنجی سازان بالغیدرکه دیوس بی عار ایدی زانیلری عورتنه
کتورردی سکزنجی قرلنغجدرکه مسلمانلرك تازه خرماسنی نخلندن سرقه
ایدردی طقوزنجی همیوندرکه سبت کونی عملدن نهی اولنمش ایکن ینه عمله
اعتیاد ایدردی اوننجی خنزیردرکه حضرت عیسی علیه السلامدن مائده ایتمسنه
اقدام ایتدیلر وینه اول معجزهسنی اشد انکار ایله انکار ایلدیلر اون برنجی
زهرهدرکه ناهید نامنه برسازنده عورت ایدی هاروت وماروت انك فتنهسنه مبتلا
اولمشلرایدی اون ایکنجی ایت بالغیدرکه غایتله نمام ایدی اون اوچنجی سهیلدرکه
عشار ایدی یعنی عشر وباج المغده جفاکار ایدی فاما وهب بن منبه قولنجه
بری دخی کرپی درکه بد اخلاق کیمسنه ایدی وبری دخی کلبدرکه قاضی ایدی

حقوق ناسی رشوتله منع ایدردی جدا اجرای حق ایتمزدی وبری دخی طوطی درکه نباش ایدی موتانك كفنلرین اوغرلردی وبری سكساردركه قوكشیلرینك مالملكلرین اوغرلیوب اذا وجفا ایدردی وبو دخی كتاب ملكوتده مسطوردركه حضرت موسی علیه السلامك مسجدینه ملازمت ایدنلردن بر بللوكسنه آكسزین مسخ اولندی پس حضرت كلیم اكا دعا ایدوب اسكی حالنه عودت ایتدی صدور ایدن جرمندن سؤال اولندقده مكر كه دینی ویروب دنیا دولتنی طلب ایلمش ایدی دیو حضرت حق جل وعلا دخی كلیمنه بیلدرمش ایدی

﴿ تذنیب فوائد رقیم در دوائر صور اقالیم ﴾

چونكه بو كتاب كنه الاخبار جامع جمیع الآثار اولوب نور محمدیدن حضرت آدم علیه السلامه كلنجه خلق اولنان اشیا خصوصا خلقت ارض وسما ومحسنات كارخانهٔ دنیا وعلوی وسفلیده اولان غرایب بی انتهابیان قیلندی بعده آفرینش حضرت آدم وعمارت مدن وامصاره متعلق اولان مصنوعات امم وهفت اقلیمه متفرع اولان تقسیم اهم مجملا تحریر اولنمغله اكلندی وبیلندی یعنی كه دور آدمدنبرو تألیف اولنان تواریخ كتابلرنده یازلمیان فوائد مهمه بربر بیان اولندی لازم كلدیكه صور الاقالیم نام كتابده تسطیر اولندیغی اوزره اولا دائرهٔ هفت اقلیم ثانیا دائرهٔ بلاد تقسیم وبیان قلنه اندن صكره هر دیارك احوالی وملوك حكمت سلوكك سرانجام وافعالی كه یازیله ومقدما دائرهٔ بلاد جبال وانهاری ایله تصویر اولنوب هر مملكت بالمعاینه كورلمش كبی اكلنوب بیلنه تا كه كماینبغی اوح دله ترسیم وتصویر قیلنه (لمنشئه) اهل عرفانه تا كه اشبو كتاب ✻ بشقه برعالم اوله معناده ✻ نه قونلمش اوله بوكونه اثر ✻ نه اوله بویله خارق عاده ✻ نیجه بیك ییل یرنده طورسه جهان ✻ بر كتاب اولمیه بوخواده ✻ امدی خفی اولمیه كه اولا هفت اقلیمه تقسیم اولنمیان دائرهٔ عالمی بیان ایدهلم كه اطرافنی بحر محیط احاطه ایتمشدر ومشرق ومغرب وجنوب وشمال طرفلرندهكی بعض ولایتلر بحار وانهاری ایله كوسترلمشدر ثانیا یدی اقلیمه منقسم اولان دائرهیی رسم ایدهلم كه روی زمین عمرانی وخرابی ودریاره قاریشان انهار كبارك مشاهیر طراوت مابی یرلو یرنده كوسترلمشدر یعنی بحر محیطی محیط اولان ظلمات ومنشأ آب حیوة اولان جوانب وجهات كماینبغی تحریر قیلنمشدر فلا جرم بو ایكی دائرهٔ اهم كه صورت جملهٔ عالم وجایگاه اصناف ملل وامم در مقصود اصلی اولمغله مقدم بیان اولندی سائر ممالكك دوائری محللو محلنده رسم اولنمق مناسب كورلدی

بومنوال اوزره كه اولا ديار عرب ايكنجى ديار فارس اوچنجى ممالك غرب دردنجى بلاد مصر بشنجى ديار روم التنجى مملكت جزيره يدنجى ولايت عراق سكزنجى ديار خوزستان طقوزنجى ممالك كرمان اوننجى مداين سند اون برنجى اقاليم آزربايجان وشروان اون ايكنجى مملكت جبال اون اوچنجى ديار طبرستان وديلمان اون دردنجى اقليم خراسان اون بشنجى ديار سجستان اون التنجى ممالك ماوراء النهر اون يدنجى اقاليم هند اون سكزنجى ديار روم وقرمان اون طقوزنجى ممالك اناطولى يكرمنجى مملكت روم ايلى يرلو يرنده ترسيم اولنمدى اگرچه مؤلف صور اقاليم ماوراء النهر ولايتى ايله ختم ايدوب انجق اون التى اقليمك دوائربنى يازمشدر ملك ختن وچين وماچين اقليملرينه تعرض ايتمامشدر فاما بو حقير تفاصيل روم الحاقنى مناسب كوروب دوائرى رسم اولنان ممالكى يكرمى عدده تكميل ايلدم وهر مملكتك رسم وصورتنى دائره ايله كوستروب بحار وانهارينى وقصبات وبلداتنى كمايليق بيلدردم (لمنشئه)

❋ نامى بردولى بو تحفه كتاب ❋ بلنه برخزينه دركم ياب ❋
❋ ملك رومك كتاب خانه سيدر ❋ كاملك گنج شايگانه سبدر ❋
❋ بونى تمليكه سعى ايدن سالك ❋ اولدى يوز بيك مجلده مالك ❋
❋ ايدينن اشبو قندى سرمايه ❋ غير يسن صاتدى ويردى حلوايه ❋
❋ جمع ايدنجه بونى نلر چكدم ❋ ماملك نقديمى صاچوب دوكدم ❋
❋ تا كه بويله مؤلف تازه ❋ برك گل كبى طوتدى شيرازه ❋
❋ تا كه باشمده ايدى چوق غوغا ❋ قيد طبل ونفير وتوغ ولوا ❋
❋ ليك فرصت دوشورديكجه همان ❋ سمت تأليفه ايلدم ميلان ❋
❋ كيجه لر ايچره خواب اتمدم ❋ بوده برقيد اولور بكا ديدم ❋
❋ غيرى بكا رشكار وعشرتده ❋ جمع مال ومناله همتده ❋
❋ بنده دراولا اداى صلاة ❋ ثانيا دفع ظلم مخلوقات ❋
❋ بعد ازين برنفس كه اولم تنها ❋ ايلر ايدم بو تحفهٔ انشا ❋
❋ دكل ايكن بو خدمته مأمور ❋ ايلدم بونجه سعى نا محصور ❋
❋ غرضم بو اثردن اى دانا ❋ اولمدى فكر منصب دنيا ❋
❋ تا بكا ذخر آخرت اوله بو ❋ باعث لطف ومغفرت اوله بو ❋
❋ قلدم امواتى ذكر ايله احيا ❋ حاشه لله اولميم احيا ❋
❋ حق تعالى كريم مطلقدر ❋ بكا لطف ايتمسى محققدر ❋

❀ بوقدر انبیا که یاد ایتدم ❀ بونجه ارواحه اسناد ایتدم ❀
❀ انلرك یوزی صویینه مولا ❀ دل محزونه ایتدیرمی بکا ❀
❀ کلبن علمه عندلیب اولدم ❀ منبر گفتمه برخطیب اولدم ❀
❀ اومرین حضرت خدای کریم ❀ ایده حقمده بذل لطف عمیم ❀
❀ دار دنیاده هرمراد ویتم ❀ ملك عقباده قدرم اوله اتم ❀
❀ هرنه کم خاطرمدن ایده خطور ❀ اوله حقمده اول همان میسور ❀
❀ بخت مسعود دولت اولاد ❀ عزممدود ومقتضای فؤاد ❀
❀ صحت وعافیتله عمر مدید ❀ انتظام امور قدر سعید ❀
❀ ذاتمی دمبدم مکرم ایده ❀ اهل عرفانه صدراعظم ایده ❀
❀ اوله آثارمك رواجی فزون ❀ ربع مسکونی قاپلیه بوفنون ❀
❀ ذات پاکم دوائر عالم ❀ ایده ثابت مثالی قطب امم ❀
❀ دوندوکجه بوذات پاك قدیم ❀ طوله نامله ملك هفت اقلیم ❀
❀ ایلسون حق فضائلم دریا ❀ یدی بحر اولسون انده ناپیدا ❀
❀ پریوزنده یایلسون آثارم ❀ خرم ایتسون زمینی انهارم ❀

❀ مقالة فی تفصیل البحار وعجایبها ونوادرها من الحیوانات وغرایبها ❀

خفی اولمیه که شوراب دریا عند الحکما عناصر اربعه دن معدود اولان ماء ایدوکی اکثر کتبده رقم زده وانکشت نمادر بعده ما دریای زخار وعمیق ووسیع وژرف اولان بحار کتاب اوضح المسالکده وغیر یده بش اسمله نموداردر که هفت یم اطلاق غالبا برایکی بحر انضمامی ایله صبح التذکاردر که بری بحر مظلم زمنی وبری بحر اوقیانوسدر که بحر محیطه متصل اولمغله کانه بر کبی حساب اولنمشدر والا انلرایله هفت بحر ایدوکی مقرر اولمشدر یوخسه کتب متقدمین ومتأخرینده بحار سبعه دیو معدود یدی دریا موجود نظر کرده مز اولان کتابلرده نابوددر امدی یدی اسمله شمار اولنسان بحار کبارك اولی (بحر محیط) ثانیسی (بحر صین) ثالثی (بحر روم) رابعی (بحر نیطش) خامسی (بحر خزر) سادسی (بحر فارس) سابعی (بحر قلزم) در بونلرك غیری شول خلیج بحر که بعض نواحی یه ممتد وپیوسته اوله اکا حوز دینلور امار وزکار موافقله بر کیجه ده کمی ایله یکچلمه سی ممکن اولان معبره مجرا اطلاق اولنور ایمدی بحر محیط ارض بسیطك قدر مکشوفنی جمیعا احاطه ایتمشدر اکا بناء بحر محیط دینلمشدر وحکیم ارسطو اکلیل تعبیر ایدوب کرهٔ خاکی طولاشمه سنی تاجك رأس انسانی احاطه سنه

تشبیه ایلمشدر نته که مولانا سروری کتاب عجایب ترجمه سنده بحر محیط مغرب
دیارندن طرف شماله کلوب اندن بردل [redacted]ی بحر نیطش چیقار دولانوب
قسطنطنیه اوکندن کچوب بحر شامه اقار وشماله چکیلوب ارض صقالیه
برابرندن زمین بلغاره قریب اولور وینه بردل دخی چیقوب صقالیه شمالندن
ورنك دیدکاری بر بحر له تعیین اولنور اندن طولانوب مشرق جانبنه اقوب ارض
ترك نهایتنه وارر واندن اوته بلنمز طاغلره وخرابه یرلره وصول بولور حتی یأجوج
مملکتی قربندن مشرق طرفی ایله اقوب بردل کبی اولور هر یره یه اوغرارسه انده
اسمی ایله یاد اولنور مثلا چین سمتنه واردقده بحر چین دینلور اندن کچوب
خطای ولایتندن کذر ایدوب هند ساحلنه واردقده بحر هند اطلاق اولنور بعده
اندن ایکی دیل آیریلوب برینه بحر فارس وبرینه بحر قلزم دینلوب کیدرك
بحر بربره وصول بولور وبالجمله بو بحرك ساحلنی وعمقنی بیلور یوقدر حکماء
ماضیه دن بری امتحانا بش بیك قولاج اورغان صارقتمش ینه قعر بحر محیطه
یتشمامش بعضلر قولنجه بر محلنده یدی بیك قولاج ریسمان نهایتنه ایرمش
بو دخی بعض کتب معتبره ده تحقیق اولنمشدر که سائر بحرلر بو بحر مظلمه یه کوره
بر کول قدر یوقدر وبحر محیط ایچنده التی بیك مقداری جزیره واردر بعض
مشهورلری فصل جزایرده ذکر اولنه جقدر اما کتاب عجایب قولنجه یکرمی
درت بیك جزیره سی واردر اون ایکی بیکی معموره وسائری خرابه در وبو دریانك
جانب غربیسنده حصن المعدن نام بر قلعه واردر که بحرك جوش وخروشی
زماننده تبر التونی ظاهر اولور قلعه یه یقین بر محلده ییغلور طورر دریانك تموجی
ساکن اولدقده اهل قلعه واروب جمع ایدرلر صیزدیروب زر خالص حاصل ایدرلر
کتاب در مکنونده یازلدیغی اوزره بو بحرده جزیره واردر که خلقی سکسارلردر یعنی
بر یوزلری آدم صورتی وبر یوزلری ایت شکلی ایدوکی مقرردر کوندوزین صورت
کلبیه لرینی اورتوب بنی آدمه قارشورلر کیجه ایله کوپکلره مخلوط اولوب هوعو
ایدوب کزرلر بولدقلرینی طالارلر رنجیده ایدرلر وجزیره واردر که کلیم کوش نام
مخلوقات انده ساکن اولورلر یاتدقده بر قولاغنی دوشیوب برین یورغان کبی
اورتونورلر وجزیره واردر که دوال پالر یعنی قایش ایاقلولر اولور فرصت بولنجه
آدمه بنوب صاریلور تا اولدیرنجه یلدیرر وجزیره واردر که اون ارشون بویلو
سکانی وار جزیره بولنور که مردم خوارلری بیشمارردر جزیره خبری وپریلور که
خلقنك غدالری یلاندر انلری یلان صوقمسی یلاندر جزیره واردر که خلقنه

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

چهل پادینلور هر برینك قرق ایاغی ویكرمی باشی اولوب جثه سی قکلوتکرلکی کبی
مدور اولمغین دونه دونه یوررلر جزیره واردر که اون ایك ارده برعورت انجق بولنور
اولدورنجه جمله سی انی قوللانورلر جزیره واردر که برغریبی بولسه لر بت کبی
معبود ایدینورلر بر یلدن صکره دف ودونبلکله کزدیروب بوغزلرلر تیمنا انی
اولشورلر برغریبك دخی قدومنه مترقب اولورلر جزیره واردر که خلقی دمداردر
قویرقلری بچی قویریغی کبی آشکاره در جزیره واردر که ارلری صقلسز زنلری
وصبیانلری حسن وجمالله ملکدن فرق اولنمز العهدة علی راویها لاعلی حاویها
والحاصل بحر محیطك جانب غربیسنه بحر اوقیانوس دینلور که بلاد مغرب
اول سواحلده واقع وکثرت جزایر خالیه سی شایع در حتی جزایر خالدات بحر
اوقیانوس حدینده تا بعدر من جهة الامتداد اقصای مغربده کی سواحل
بلاد وجنوبا بربریه بریه سنه متعلق سواد وسمت مغربله سودان ممالکنك
اطرافنده کی دیار آباد اطرافنی بحر اوقیانوس طولاشور معموره وخرابه نیجه
یرلردن کچوب حتی جنوب جهتندن خط استوادن تجاوز ایدوب شرقا قمر
طاغلرینك ماوراسنده کی سواحله اولشور که نیل مصرك منبعی اول قمر جبالیدر
بعده مشرق طرفندن ممتد اولوب معموره بلاد زنجك اردنده کی اراضی
خرابه دن تا بحر صین وهنده متصل اولور وینه صینك شرقیسندن شمالنه طوغرو
اوزانوب غربیسنه اوغرایوب تا سد یأجوج ومأجوجه طیانور اندن اوته
اولانك احوالی بلنمز عمارت وخرابه سی نه وجهله در بیان قیلنمز نهایت طولاشوب
ینه کلور مغرب جهتندن اوزانوب شماله میل ایله آقوب بلاد روسه وارر
انی دخی کچوب مغربا وجنوبا بسیط ارضی دور ایدوب غربیسی طرفندن
امم مختلفه بیشمار مملکتلرینه اوغرایوب بلاد روسیه یه متصل اولور اما
جنوبیسی امتدادیله بلاد رومی کچوب بحر اندلسه ایکیسنك اورته سنده کذر
ایدوب اول سواحلدن اندلس ممالکنه داخل اولور وینه اندلس غربیسندن
اوزانوب کچوب اولا ممتد اولدیغی محله یعنی که بلاد مغربه اتصالله انتهابولور
بوطریقله متصل دور ایدر کویا بر زنجیر سیمین درکه گاو زمین انك
علاقه سیله بارکران خاکی ضبط ایلر ویا برطوق آهنین درکه کردن عول
نوع غول آنی تا وقت معلومه دك چکیلوب کیدر اما که بحر محیطك جنوبی طرفنده کی
صویی غایتله طوزلو وسخونتی غالب وغلیظ اولمغین انتفاعه قابل اولمیوب
سواحلی خرابه وخالیه قالمشدر غلظتنه باعث شمسك اکا کمال قرب ومساسی

جهتندن اولوب خلقتنی تغییر ایتمشدر دیو حکیم الانبیا ادریس النبی علیه السلام
نزهة المشتاق فی احتراق الافاق نام کتابده بیان ایلمشدر یعنی که بحر محیطك
شرقیسنه بحر زفتی دینلوب صویی غلیظ ومکدر و رایحه سی کریه وایل ونهار
ظلمتی مقرر واستعمالی جمیع مخلوقاته عین ضرر ایدوکنی بیلدرمشدر حد ذاتنده
آب حیاته حجاب اولان ظلمات بو بحر مظلمکدر ابلیس علیه اللعنه نك تختی
انده برجزیره ده در تحت حکمنده کی ابالیس وعفاریت کاه اولورکه انی کوتورلر
اول حوالیده هر قنغی جزیره یه استرسه وضع ایدرلر و برجزیره ده دخی مخصوص
زندانی واردر که امرینه اطاعت ایتمین جن وعفریتلری آنده قید و بنده اوروب
حبس ایدر وحضرت سلیمان بن داود علیهما صلوات الله الودود هیکلی ومبارك
جسدی ینه اول جزایردن برنده برقصر عجیب برنده قونمشدر و بعض جزیره لر
واردر که اوستنه متصل کوکدن آتش یاغر حتی انده دوشن آتش پاره لری واخکرلری
یوز زراع مقداری یغلور لاینقطع اکسك اولمز وجزایر بحر محیط ده کونه کونه
مختلفة الاشکال ومتنوعة الصور مخلوقات قتی چوقدر جمله سی بنی آدمدن
دکلدرلردر فرضا که دریا یوزنده متصل طواف ایدرلر کزرلر کاه اولورکه
شهرلری ایله بله دریا یوزنده ظاهر اولورلر ینه یاتوب کورنمز اولورلر و بحر محیطده
ابرهۂ ذوالمنار حمیری آثارندن اوچ منار مطلسم واردرکه بری اصفردرکه طلسم
منشکلی الی ایله اشارت ایلرکانه بو محلدن اوته کتمك دونك دیو رمز ایدر صنم ثانی
اخضردرکه اللرین قالدیروب اشارت قیلور کانه قنده کیدرسز دیو منعی اشاعت
قیلور اوچنجی طلسم صنم اسود درکه قویرجق صاچلو برصورتدر بو دخی
پرماغی ایله برسمتی کوسترر کانه بوندن اوته کیدرسن اما غرق اولورسن رمزنی
اشارت قیلور وبو طلسمك صدرنده (هذا ما صنعه ابرهة ذوالمنار الحمیری لسیدة
الشمس تقربا الیها) یازلمشدر بو تفصیل مولانا ابراهیم بن وصیف شاه مؤلفی
کتاب العجایبده یازیلوب بیان قلنمشدر اول میللری طهمورث دیو بند اولادندن
سوس اکبر یاپدی دینلرك سوزلری بوتقدیرجه صحیح دکلدر و بالجمله بحر محیطك
بعض یرلرنده شاخ مرجان بتر سیاحین وسباحین زمره سندن نیجه لر دست رس
بولوب جمع ایدر اما بحر محیطك وسعتنه ونهایتنه حد یوغدیغی احوالی بیان
ور وایتنه تحفة الزمان مؤلفی مولانا مصلح الدین منجم عمدة المؤرخین مولانا ابن
اثیر وابن وردی تاریخلرنده نقلله یازمشدرکه حاقان حافقین اسکندر ذوالقرنین
طریق سیاحتله جمع مابین المشرقین ایدوب بحر محیط سواحلنه واردقده مراد

ایدندیکه بحر مظلمك نهایتی معلوم ایدینه تا که اول بابده دخی مشکلی حل اوله فلاجرم ایکی یلاق زادوزواده ایله برکمی طوناتدی ایچنه اروعورتدن هرجنسك روزکاردیده لرندن وافر آدم قویدی نیجه مواعد لطیفه ایله بونلری کوندردی برییل علی التوالی کیده سز دیو امر ایلدی پس اسکندرك امرینه متابعت ایتدیلر کیجه وکوندز بر ییل بحر مظلمك ساحلی طلبنه کتدیلر اصلا کاردن ومخلوقات بی شماردن هیچ برنسنه کورمدیلر بالاخره عودتلری که مقرر اولدی رئیس ملاحین بولایکه برخیر خبر ایله دونه وزدیو برآی دخی کتمه لرینه اقدام ایلدی وقتا که اول آی دخی تمام اولدی روی دریاده کندولر کبی مخلوقله مملو برکمی ظهور بولدی بربرلری ایله جنك ایتدیلر اسکندرك کمیسی خلقی غالب اولوب اولسفینه یی الدیلر ایچنده کی اشخاص ایله اسکندره کتوردیلر بعضیلر قولنجه بطریق الصلح بربرلرینه بولشدیلر اولجهتك اوته سندن خبر المغه دورشدیلر لکن نه انلر بونلرك کلامنی بیلدی ونه بونلر انلرك لسان وکلامنی ادراك قیلدی نه حال ایسه برعلامتله وارملم دیو انلره برعورت ویردیلر ویرینه برآدم آلوب دوندیلر مرور روزکار ایله اسکندره کلدیلر واقع حالی بیان ایدوب اول مخلوقی عرضه قیلدیلر بوبابده حکماء عقلا ایله وافر تأمل ایلدی هیچ برطریقله اول شخصك کلامی فهم اولنمدی عاقبت اکا برعورت ویردیلر فرزندی وجوده کلدکدنصکره آنی بوب باباسیله بریرده تربیه قیلدیلر تا که اول ولد مزیت نطقله ارجمند اولدی بحکمت خدا هم پدری لسانی وهم مادری بیانه اقتدار ایله بهرمند اولدی تا که اسکندر والدی ووالدی حضورینه کتوردی باباکه صورکه نه طائفه دن ایدی واول کمی ایله قنده دن کلوردی ونمقدار زمان ایدی که روی دریاده کزرلر ایدی فرزند که پدرینه بوماجرایی صوردی لسان مخصوصی اوزره جواب ویروب بز بحر مظلم جزایرنده برمخلوقز که پادشاهمزك قدرتی ولشکرینك کثرتی بوکورینان ملك ومملکتدن زیاده در پس برکمی ایله بزی کوندرمش ایدی که برایکی ییل کزه وز اول بحر مظلم دریاسنك بری جانبنده دخی مخلوقات وارمیدر معلوم ایدینوب خبر ایلته وز بر ییلدن زیاده که کشت ایتدك انجق سزك کشتی کزه یتدك دیدی فرزند قابل دخی اسکندره بوماجرایی ناقل اولدی فلاجرم اول صاحب قران محترم ومجلس شریفنده کی فیلسوفان لطیف الشیم وافر آغلاشدیلر حق سبحانه وتعالینك کمال قدرت وعظمتنه تعجب قیلدیلر مع ذلك مولانا ابن اثیر تحفة العجایبنده بوحکایه یی بحر حرزده واقع اولدی دیو یازمشدر

اکرچه که صحتی ولا بیلور لکن بحر حزز دیدکاری بحر جرجان ودیلمدر انده ایسه
بیان اولندیغی اوزره وسعت وارایدوکی غیر مسلمدر (اما بحر اسود زفتی) اکرچه که
بحر محیطه متصل اولمغله بعض کتابلرده برکمی یازلمشدر لکن اوضح المسالك صاحبی
افراد بالذکر ایلمشدر کتاب اختصار العجایبده بو دریانك جزایر مسکونه سی یعنی
بنی آدمله معمور اطه لری یوقدر انجق قلعهٔ فضه واردر اول تبر حاصل اولان
قلعهٔ حصنك غیریدر زیرا که اول بحر محیطده در بوایسه بحر زفتیده در که اندن
نیجه تبر جمع اولنور سه قلعهٔ فضه دن دخی کوش اویله مجتمعدر (اما بحر
اوقیانوس) بو دریا بحر محیطك غربیسنده واقع بر دریای عمیقدر که اولی مأخذدن
مضایقه ایله چیقار طنجه وارنجه بر مقدار وسعت پیدا ایدوب اقر بعده اندلسك
ساحل غربیسندن شمالهٔ رومیه یی کچوب بر بحر عریضه دك کیدر که اول دکزدن
نیجه دریالر پیدا اولور حتی بحر روم بحر بردیل بحر ورنك اول دکزدن
انتشار بولور واول بحرده کیجه وکوندز ایکی کره مد وجزر پیدا اولور حتی
ادریس علیه السلام کتاب نزهة المشتاقده تحقیق ایدوب بو بحر ظلماتده
یعنی اندلس غربیسی ایله بلاد برطانیه ده عیانا کوردوکمز مد وجزر نهارك
ساعت ثالثندن باشلر تاسعنه وارنجه نهایته ایرر بعده التی ساعت
جزر پیدا ایدر بو طریقله کونده برکیجه ده بر مد وجزر مقرر اولور بیورمشلردر
※ القصه بحر اوقیانوس بر دریادر که امواجی کثرتی و وفرت خوف وخشیتی لونك
کدر ومغایرتی تلاطمنك شدت وصعوبتی اول جوانبه کیدلرك مسافرتنه مانعدر
زیرا کتاب اوضح المسالکده ومولانا ابن اسیرك تحفة العجایبنده مسطوردر که
(حکایت) شهر اشبونه خلقندن ابناء اعمام سکز نفر کسنه بر زورق یاپدیلر وافر
زاد وزواده یوکلدوب بو بحرك نهایتنه دك وارهلم دیو عزیمت ایتدیلر وبربری ایله
عهد متین وسوکند و یمین ایتدیلر که تا انتهاسنه وارهلر عجایب وغرایبنی کورهلر
بعده المعود احمد مضمونه رغبت کوسترهلر پس بارخدایه توکل ایدوب کتدیلر
اون برکون شبان روز موافق روزکار ایله یوریدیلر تا که بر بحر عظیمه یتدیلر
قعوسی چرکین وامواجی سهمکین وظلمتی تشویش خوف وخشیته قرین نهنکی چوق
ووخوش غریبه سی تصوردن ارتق بعدما بر جزیره یه وار دیلر سواحلنی اغنامله
طولو یطلو بولدیلر اما آدملری نهان وسائر حیواناتی بی نشان پس بر قاچنی
طوتدیلر بوغازلیوب طوزلیوب وافر پصدرمه لر ادخار ایتدیلر و پوستلرینی
طلولر ایدوب آب زلال ایله طولدردیلر بعده چکیلوب ماوراسنه کتدیلر وقت

احتياجده كه اول لحم قديدن يملك استديلر اصلا آجيلقدن يمدي انتفاعلري
بوجه من الوجوه قابل اولمدي وبالجمله اون ايكي كون دخي كتديلر تا كه بر معموره
جزيره يه يتديلر رجالي اشقر اللون ودراز ونسواني افراد جماله صاحب شيوه
وناز وهر برينك قدموزوني كويا كه بوسرو باغ امتياز في الحال بونلرك كيلريني
احاطه ايتديلر كندولرين طوتوب دريا كبي سكانله مالا مال اولان شهرلرينه
ايلتديلر اوچ كون تمام بربره حبس ايتديلر دردنجي كوني ترجمانله پادشاهلرينه
عرض احوال ايلديلر بونلر كيملر ايدوككني وبو بحرك عجايبني سيره كلدكلريني
سويلديلر ملك جزيره وافر كولدي اولمز هوايه يلتمشلر ديو باشن صالدي طوردي
بعده ترجمانلرينه خطاب ايدوب بن بونجه قدرتله بوسودايه دوشدم سفاين كبارله
نيجه مجد ومقدم آدملر كوندردم اول كشتيلر ايله برآي كيجه كوندز كشت ايلديلر
حتى كه مسافرتله بحر ظلماته يتديلر ينه بلا فائده دونديلر بيك بلا ايله بزه واصل
اولديلر بوتفصيلدن صكره كورديلر كه غريبلردر انلري خوش طوتدي موافق
روزكار اسدكده اللرين وكوزلرين بغليوب كيلري يدكلرينه ويروب بونلري
اشبونه طرفنه كوندردي نيجه كونلر بالليل والنهار كتدكلرندن صكره برساحله
كلديلر مزبورلري انده براغوب كتديلر وقتا كه اول غربا الغريب كالاعمى
فحواسني ايكي وجهله كويا ولوكان بصيرا مفهومنه ماصدق ايدوكلريني يننا
وانسان آوازه سي استماعي ايله خلاصلريني جويا اولديلر فرياد ايدوب وافر
چاغرديلر تا كه اول جزيره قومنك نيجه سي يتشدي بونلرك اللرين وكوزلرين
چوزديلر وسرانجاملرين تماما دكلديلر حالا كندولر ايله اشبونه نك ما بينلري
برآيلق مسافه ايدوكني سويلديلر بعده اول دردمندلر بيك بلا ايله وطنلرينه واصل
اولديلر بونجه زحمت ومشقتلري بي حاصل اولدي الى الآن شهر اشبونه ده
ومغرب ديارنده سرانجاملري مذكوردر محله لري ايسه حارهٔ سياحين ديو
مشهوردر القصه بحر اوقيانوسده جزاير عامره وخرابه وافره غايتله متكاثره در
محلنده مذكور اوله جقدر (اما بحر الصين) بحر اسوددن آيريلور كه بحر مظلم
زفتي ديدكلريدر وبو دريا ده اون ايكي بيك سكز يوز جزيره واردر كرداب
ديدكلري شيئك بربسي بو دريا ده در وتحفة الزمان مؤلفي نقلنجه بر كرداب
دخي هند دكزنده در وبري دخي فارس درياسنده در يعني كه اول بيوك دريالرده
بر محل واردر كه صويي متصل دكرمن كبي دونر دور دائم كبي حركت ايلر ايچنه
دوشن كيلر سلامت يقاسنه بالكليه وداع ايلر (وحكايت) اولور كه بحر صينده كي

کردابه دوشنلردن بری نوح ثانی ملاحلرك پیرصاحب قرانی براستادکه
فننده بی همتا ایدی حالا که اعمی ونابینا ایدی اتفاقا بحرصینده سفرین ایدر
سفینه سنه وافر قالن رسنلر ادخار ایدرده کیدر هرچندکه سائر یولداشلری
منع ایدرلر بواورغانلر یرینه برمتاع یوکلنمك نافعدر دیوسویلدیلر اصلا جواب
ویرمز ریسمانلره علاقه سندن چکلمز بعده برکون یوللرینه کیدرکن وبعض
مخوف وخطرناك عمان بی کراندن کذر ایدرکن ملاح اعمی سائر کشتیبانلره صورر
هیچ کوزینور نسنه وارمی دیو سؤال ایلرانلرده لجهٔ عمانه نظر ایلرلر مسافهٔ
بعیده دن وافر قره جه قوشلر کورینوردیو سویلرلر همان شخص اعمانك کوزلرینه
عالم طار اولور اول کوردوککز کردابدر دیو ناله وفریادی هزار اولور فی الواقع
روزکار ناموافق ایله واروب بالضروره اتصال ایدرلر قوشلر صاندقلری مکر
نیجه پاره کیلر ایمش که روزکارله میان کردابه کرفتار اولمش ایچنده کی ملاحلری
ویولجیلری اچلقدن قریلوب تکنه لردور دائمه مبتلا اولمش ونیجه سی تخته تخته
ایرلمش شدت روزکاردن ایپلری قریلوب میخلری بیله پریشان اولمش رئیس
اعمی دخی کیسی ایله اول کردابه دوشدی کویا که ملاحلرینه لاشه کبی غرابلر
اوشدی بعده مذکور اعمی اول زورقه کی تجاره خطاب ایلدی اکر نصف
مالکزی بکا ویررسکز وهرنه دیرسم سوزمله عمل ایدرسکز سزی بو بلادن
خلاص ایده یم دیو سویلدی پس هرکشی سمعا وطاعةً دیو اایاغنه دوشوب نیجه
منتلر ایلدیلر فلاجرم مرد ملاح اول ایکی بیوك شیشه یی روغنله طولدردی
کانه بالقلرك جهسنه باعث نعمت ضیافت چکدی درعقب اول احضار
ایتدوکی ریسمانلرك برر اوجلرینی سفینه سنه محکم بند ایتدیلر و برر اوجلرینی دخی
اول دونن کیلرده کی قدید لاشه لردن بغلیوب دریایه اتدی همان دم که روغن
شیشه لرینه اوشن بالقلر انلری کوردیلر برردانه سنی خوره چکروب یوتدیلر
ینه پیر اعمی امر ایلدی سکان سفینه بریردن کوسلر وطبللر دوکدیلر تا اشیدن
بالقلر خوفا کردابدن طشره جان اتدیلر بو صنعتله سفینه تکنه سنه بکز رقونلو
بالقلر اول اضطرابله که چکندیلر قوت زورایله زورق اعمایی کردابدن طشره
چیقردیلر روزکارلری ایسه مرادلرنجه اسردی هرکشی قورتلدوغنی کوروب
شکرلر ایتدیلر نصف مالکلرینی طیب خاطرایله حضورینه عرض ایتدیلر (لمنشئه)

❋ نادیده ایش ایتدی مرداعمی ❋ قورتلدی اوورطه دن همانا ❋
❋ کردابی سراب ظن ایدوب اول ❋ بولدی طرف نجاته بریول ❋
❋ تجارا کا ایتدی خیلی تحسین ❋ اموالك اولندی نصفی تعیین ❋

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

وبالجمله بحر صينك اطرافى بلاد شرقيه وجنوبيه سى خط استوايه متصلدر
غربيسنده ايسه نيجه جزيره ومدينه‌لر واردر كه بعضيسى خط استوا اوزره در
ونيجه‌سى خطك جنوبيسنه مائلدر والبته بودرياى صين وهند مملكتلرى ماييننده‌كى
قاهرون طاغلرينه واردركه اول جبال معادن وعود ايدوكى يعنى عطر ياتده
اولان عود آنك اشجارندن معدود ايدوكى مقرردر وبودريا‌ده‌كى جزايرده مسك
صيچانى اولوركه مسك كديسى كبى كوبكنده مسك بولنور وبعض صيچانلرك
بجسى غاليهٔ مسك اولور وصوصغرى جثه سنده بياض ميمونلر نقل اولنور
وبعض جزايرنده‌كى آق ويشل وقرمزى وصارى وسياه طوطيلر اولور
اشتديكنه تقليد ايله مقيد اولور وينه بنى آدمه مشابه برجنس وحشى مخلوقات
اولور اغاچدن اغاجه طيران ايدوب ميوه سى ايله قارنن طويورر وينه براسه
هيئتنده قنادلى كديلر اولوركه توبى يوقدر اما قولاغندن قويروغنه دك قنادلرى
مقرردر وينه صغر خلقتنده طاغ كچيلرى بولنور قرمزى لوننده بياض نقطه‌لر
ايله مزين اولور وينه طاغلرنده بيوك يلانلر واردركه فيلى وصوصغر يى برلقمه كبى
يوتدقلرى معلوم داروديار در حتى يوتدقلرندن صكره برآغاجه ياخود برطاشه
طولانر صقمغله قرنده‌كى حيوانك كمكلرينى قررلر وبودرياده برجنس
بالقلر اولور طولا قايقلر كبى بيوك كورينور كاه اولوركه امواج دريا انلرى
كناره آتار بعده صويى چكيلوب انلرى قورويرده براغوب اليقور
ونصف نهاره دك قارنى اوزره مضطرب اولور اما اوله دنصكره قنادى
يتوب قوشلر كبى طيران قيلور ارتق بالق اولوب قعر بحره كرمز هواده
پران اولان قوشلردن دور اولماز واول حواليده سريره نام برجزيره واردركه
بعض كميلر اول جزيره دن ملك چينك بلاد شرقيسنه عزيمت ايتسه ميان درياده
قارشوسنه بعض جبال وتلال كلوركه جزايرى اوزركونلك مسيره در وذكر اولنان
جبالده نيجه ابواب واردركه هر برندن چينك برشهرينه واريلور جانب
شرقيسنه قصد ايدن البته اوطاغلره اوغرار اما جانب جنوبيه سنه عزم ايدن
اول جباله اوغرامز ينه بحر صينده كسمغو برنام ايكى جبال واردركه قربنده ايكيوز
قارش ودخى زياده بالقلر بولنور واوچ يوزدن زياده جزاير مسكونه سى واردركه
بعضيسنده آلتون تبرى وسكانى تبرچيقه ريرو بعضيسنده جواهر بولنور واول جزايره
حكم ايدر نيجه ملوك وحكام صاحب سلوك اولديغى مقرردر حتى قصر بللور دخى
انده دركه يوم قيامته دك قناديل منوره سى ضيا كستر در وبودريادن اوته بربحر

دخی واردر که ایکی آی کیجه وکوندز موافق روزکار وکشتیٔ دریا کذار ایله
یورنسه کچلمك ممکن دکلدر دیرلر وجزیرهٔ واق واق انك نهایتنده دردیو
خبرویررلر حتی حنا وخیزران آنده حاصل اولدوغن سویلرلر خود ذاتنده
واق واق براغاجلك اسمیدرکه یوز ذراع بویی وزنکاری یصی یپراقلری اولور
اما میوه سی آدم باشی کبی یتوب بورنی وآغزی وکوزلری وقولقلری عینی ایله
کچیلور یل اسدکجه داللری اکیلوب اول میوه لردن واق واق صداسی پیدا
اولور اول سببله دینلمشدر (بیت) جوتا که وزیدی یکی بادتیز ٭ زان پیشه برخاستی رستخیز ٭ واول دیارده الوال نام برבالق اولورکه اوزونی درت یوز
ذراع بولنور چون که طغیان ایدوب کمیلری غرق ایتمکده وبنی انسانه ضرر
یتورمکه باشلسه حق جل وعلا اکا بر ذراع اوزونی بالقجغی مسلط ایلرکه
وارر قولاغینه کیرر فوری هلاك ایدوب مسلمانلری ضررندن قورترر
وینه انسان صورتنده بالقلر اولور وطیور کبی قناد آچوب طیران ایدر ماهیلر
بولنور وسرطان کبی ایکی شبر بوینوزلو بالق دخی اولور که کیجه ایله آتشلر
صاچر کذلك مصیخ نام مدور بالقلر کورینور که ارقه سنده بردرلك کبی نسنه اولور
مقابل اولدیغی سمکی اول بوینوزی ایله چالوب هلاك قیلور وبعضیسنك
بوینوزی خالص التون کبی زرد رنك وبراق اولور هفس نام بربالق واردرکه
باشندن کوکسنه دك سپر کبی مدوردر اندن اوته سی یکرمی ذراع مقداری
ییلان قویروغنه شبیه ایدوکی مقرردر حتی اسنان منشار کبی اباقلری نمایاندر
لحمی جمیع دردلره درمان وقویروغی ایله هر کیمی چالسه ساعتیله مردهٔ بیجاندر
کاه اولورکه بو بالغك قرننده عنبر دخی بولنور (اما بحر هند) که برادی دخی بحر
اخضردر شرقیسی بلاد صینه وشمالیسی سواد بلاد هندده قرین وغربیسی
یمن ملکلرینه رهین اما جنوبیسی نامعلوم عقول دوربین اولوب امتدادله جزیرهٔ
سراندیبه اوغرر وبحر هند وبوکا ملاصق بحر صینده بیك یدییوز جزایر
معموره وهر جزیره سنك سکانی موفوره در دیو خبر ویریلور بونلردن غیری
جزایر خرابه سی دخی نامعدوده وغیر محصوره در دیو بیان قیلنور وبالجمله دریای
هندك براسمی دخی بحر زنج در زنج مملکتلری جنوبیسنده اولمغله بحر زنج
دینلمشدر کندوسی بحر محیطه متصلدر هیچ بو بحرك طلغه سی خیراب
وتلاطمی صداسی کبی سهمکین اوازهای عجایب بردکز ده یوقدر اما که کیو کلمز
دکه ده قومی چاتله مز بوخسه هرکز اول دریاده مزاکب یوریه مزدی واول مقوله

موجه موج مجنون تعبير اولنمشدر جزيرهٔ محترقه بودر ياده در بر زمانده اول
حواليده بر كمى غرق اولمش ايچلرندن بر تاجر بر تخته پارهسى ايله قورتلوب اول جزيرهيه
وصول بولمش نيجه روزكار ايچلرنده طوروب دللرينى اوكرنمش پس
بر كون اول جزيره خلقى اغلشمغه باشلامشلر تاجره بر يلدز كوستروب بو كوكب
اوتوز يلده بر طوغر اطهنك سمت وراسنده اولمغله قابل احراق اولان
نسنهلرى ياقر كل ايدر ديمشلر كميلرله كوچوب كتمشلر وقتا كه ايراقدن
اول يلدزك زائل اولدوغنى كورمشلر كوچوب اطهيه كلوب جمله اولرينى ونباتات
واشجارلرينى يانمش بولوب ينه ياپوب برقرار سابق متمكن اولمشلر بر دخى جزيرهٔ
ضنوضا واردر كه چارشولرى معمور وخلقنك صدالرى ايشيديلور كيجهلر ايله
يانان مومليرى كورينور حالا كه كندولر كورنمز ولكن مسافره ضررلرى طوقنمز
وآنده بر خوش نقش ييلان اولور دريسندن مقعدلر دوزيلور اوصنده اوتوران
سل مرضندن قورتيلور وبعض سلاطين خزينهلرنده بولندوغى نقل اولنور
واول ييلانك ياغنى سورندكلرنده قوت ونشاط وازدياد شهوت مقرر اولور
اگرچه كه مبيشهلر واغاچلو جزيرهلرى وافردر اما كه قابل ميوهسى عديم ونادردر
نهايت صندل وابنوس اغاچلرى درخت ميوهدار يرينه در خلق انلردن انتفاع
دنيويهيه راغبلردر وبعض جزايرنده عنبر دخى حاصل اولور وينه بحر زنجده
جزيرهٔ عود واردر كه اشجارى جملة عود اغاچلريدر يعقوب بن اسحاق كتاب
اخبار الزمانده بو حكايتى يازمشدر كه روميه خاقندن برينك كمىسى پارهلنوب
اول جزايردن برينه وارمش بر قارش بويلو اكثرى بر كوزلو بر قوم كه
اول جزيرهده ساكن ايمشلر اول شخصى طوتوب پادشاهلرينه ايلتمشلر انك
امريله نيجه زمان حبس ايتمشلر حتى بر قفسه قويمشلر پارهليوب چيقدقده
بر ترجمان بولوب بو جزيرهيه نيه كلدك ديو صورمشلر كمىسى پارهلنوب كلدوكين
بلميجك ارتق حبس ايتمشلر بر كون ايچلرنده بر اضطراب پيدا اولمش باعث
ندر ديدكده بزم بر قوى دشمنمز واردر يلده بر كره كلوب بزمله صواشمهلرى
مقرردر اكثريمز بر كوزلو اولمغه سبب انلرك محاربانى كرتندندر وشمدى
كله جك زمانلريدر ديو حاضر اولدقلرنده ناكهان بى حد وبى پايان صغرجق
قوشلرى پيدا اولمش وهر برى او مخلوقك كوزلرى قصدنه سوزلمش اكثرى
قاچوب صاقلنمشلر كوزمزى چقارمسون ديو كورنمشلر مسافر ايسه
النه بر چوماق المش اول مرغانك نيجهسنى قيروب هلاك قيلمش انلركه بونك صلابت

وشجاعتن كورمشلر خيلى پسند ايدوب بكنمشلر سابقا حبس ايتدكلرينه اعتذار
ايتمشلر ونيجه انعام واحسان ايلمشلر اول دخى انلره اوق وياى دوزيويرمش
وقت آخرده مقابل اولدقلرنده نصرتلرينه سبب اولمش حكيم رئيس ارسطاليس
مرغان غرانيق خراسان ديارندن هرييل بريرده جمع اولوب نيل مصر قربنده
برقومله جنكه كيدرلرديدوكى بوقصه نك صحتنه دليلدر (اما بحر فارس)
بردريادركه بحر هندك شمالسندن پيدا اولور ومكران تيز نام شهر شرقى
طرفندن بحر فارسك منبعندن دهان كبى هويدا اولور اما كه شهر عمان
بحر مسفورك غربى جهتندن كورينوب ينه دها ننده يعنى كه بوغازنده انكشت
نما اولور بعده ممتد اولوب عمان ساحل ايله عباداندن مهرو يانه وارراندن ستيره
چكوب جنوبا اوزانوب خيابه يه اريشوب اندن بلاد فارس ساحلندهكى سيف البحره
وانك شرقيسندن سيرافه اندن جبال منقطعه يه ومفاوز وتلال مرتفعه يه اندن دخى
مشرقا حصن ابن عماره يه طولاشوب هرمزه وصول بولوركه كرمانك فرضه سيدر
بعده جنوبا مشرق جهتندن ممتد اولوب ساحل مكرانه وقصبهٔ تيزه اندن
فم بحر فارسدهكى دردور نام اوچ پاره جباله كه برينه كسير وبرينه غوير اوچنجيسنه
بى منفعت وخيرسز تعبيرين ايدرلر وبو اورتالقده كرداب واردركه مراكبه كلى
اضطراب ويرر كرفتار اولانك دكه سى قورتليوب غرق اولور وبو بحرك
شرقيسنده بركون بركيجه آشورى ايكى كره مد وجزر مقرر اولوب ماء بحر اون
ذراع مقدارى ازدياد ونقصان بولور مولانا سرورى رحمه الله ترجمهٔ عجايبده
مد وجزر احوالنى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك حضور
شريفلرنده ذكر اولنمش ❊ ان الملك المؤكل بالبحار يضع رجله بالبحر فيكون منه
ذلك المد ثم يرجع فيكون منه الجزر ❊ حديث شريفنى بيوررديلر يعنى كه بحاره
مؤكل اولان ملك دريايه اياغن صوقغله مد اولور چكوب چيقاردقده جزر حالتى
مقرر بولور سرينى امته طبور ديلر ديو يازمشدر اما كتاب اختصار العجايبده
جبال كسير وغوير ما بيننده كى كرداب بحر صبنه يازلمشدر غالبا اصحى بودركه
انلر بحر فارسده اوله ❊ القصه درياى فارس مباركك منافعى چوق غيرى دكزلره
كوره تلاطم قورقوسى يوق عمق يعنى درينلكى يتمش وياسكسان ذراع انجق
واردر اما اوزنى اون اوچ بيك ايكيوز ميلدر ديرلر وبونده بولنان درشهوار
وبعض جواهر كران مقدار ومعادن حديد وسيم ودينار غيريلرده بولنماز ديو
خبر ويررلر جنوبى طرفندن جريانله بلاد بحرينه ويمامه وعمانه ويمنه بعده

تا بحر هنده واصل اولدیغنی بلدیرر (امابحر قلزم) دریای هند دن برشعبه در
بلاد بربر وحبشه نك جنوبیسنده وبلاد غرب بودریانك ساحل شرقیسنده
واقعدرنته كه بلاد یمن ساحل غربیسنده ایدوكی شایعدر وقلزم بوبحرك
ساحلنده برقصبه نك اسمی در ابن اثیر وبعض مورخین خوش تحریر فرعون
بودریایه غرق اولمشدر اكا بناء بربحر ظلمانیدر كه ظاهر وباطننده آثار خیر مشاهد
دكلدر زمان اقدمده بوبحر ایله ارض یمن اورته سنده برجبل عظیم وار ایدیكه
ساحل یمنه بوبحرك جریاننه مانع ایدی ملوك سالفه دن بری اول بوغازی
كسوب بحر قلزمی یمن جانبنه اجرا ایدوب اعداسندن چوقنی كسنه یی هلاك
ایتدی وساحلنده نیجه بقاع وضیاع شنلدوب برملك واسعه مالك اولدی ودریاده
كمیلر یاپدیروب نیجه ولایتلره مستولی اولمسی تحقق بولدی دیو بلدیررلر
وبوبحرك داخلنده كی جزایر قتی وافردر لكن مسلوكه سی ومسكونه سی نادردر
* القصه بحر قلزم جنوبیسندن طولاشوب قصیره واررکه قصبه سنه قوص
دینلور اندن اوته جنوبله عیذابه بعده سواكنه متصل اولور كه سودان مملكتندن
برقصبه در اندن ینه جنوبا كیدوب جزیرهٔ دهله بعده ساحل حبشه یه
اوغرایوب تا جبل مدینه منتهی اولور كه بحر قلزمك نهایت بولدوغی یردر اندن
اوته سی بحر هنددر وینه اندن برعدنه واروب برطار بوغازه كیرركه ایكی جانبنده كی
مخلوقات بربرلرینی تشخیصه قادردر واول معبر باب المندب نامی ایله متبادردر
زیرا كه جبال مندب جبال عدندن كورینور بعده جبل مندب مقابلی بربحره
كیربلوركه عدن قلعه سی اندهدر وینه اول محلدن بحر ممتد اولوب سواحل یمنی
تجاوز ایدوب تا حلی بن یعقوبه منتهی اولوركه حدود یمنك آخریدر بعده شمالا
ممتد اولوب جده یه واررر اندن جزوی سیر ایله جحفه یه منتهی اولوركه اهل مصرك
میقاتیدر اندن ینه شمالا غربه ممتد اولوب ینبع ساحلنه اوغرایوب بحر مدینی
طولاشور وایله یه وصول بولور بعده دونوب طوره وشمالا قلزمه اتصال ایدر
لكن طور ایله برمصر بیننده بربحر دخی واردر كه وایله طرفنده واقعدر بحرا ماببنی
قریب وبرا بعیدبی تقریب دیو شایعدر زیرا كه بعد مسافه ایله طولاشلمیجه
دیار مصره وارلمز فرضا حجازه عزم ایدنك جهت شمالیسنده طور مكشوف
وبریه منتهی كورینوب حالا كه جهات ثلثه سنی بحر احاطه ایتمشدر وبوبحر
قلزم قصیری كچدكدنصكره جنوبا وشرقا وسعت بولوب یتمش میل مابینی
اولمسی مقرردر حتی اول بركهٔ متسعه یه غرندل دینلمشدر وبحر قلزمك عجایبندن

سکوپك شکلنده بربالق واردرکه اون قارش اوزونی اولور یدی صف کسکین کسکین دیشلری اولوب راست کلدوکی حیوانه کلی ضرر ایدر اول دیار اصطلاحنده اسمنه فرس دینلور وایکیوز ذراع اوزونی بربالق بولنورکه قویروغی ایله کمیلری چالوب البته دوبرر غرق ایلر ویکرمی ذراع قدنده بربالق دخی بولنورکه انسانه بکزر یعنی که انسان کبی طوغورر وسود امزراوغلان کبی یاورسنی امزرر حاصل کلام بوبحرك اوزونی بیك درتیوز میلدر واکثریا ساحلی قربنده‌کی کنارلری سیغدر دریك دکلدر واون بش مقداری جزایری واردر جمله‌سی معموره دکلدر دیو تحفة الزمانده یازلمشدر حالا که بوقار و یه نوعا مخالفدر (اما بحرعمان) علی قول مؤلف تحفة الزمان دریای فارسدن بوبلونمشدر وایچنده کرانمایه لؤلؤی شهوار بولندوغی تحقیق قیلنمشدر عجایب وغرایبنه نهایت یوقدر فرضا یوز ذراع دخی زیاده یلانلر اولور ویکرمی ذراع دورنده قبلو بغه‌لر اولور قارنی یارلدقده بیك مقدار یمرطه‌لری ظهوره کلور ودخی معموره جزایری واردر (اما بحرهرکند) کتاب اختصار العجایبده اسملری یازلمشدر لکن حدودی بیان اولنمامغله مراد اولنان ذکری سبق ایدن دریالرك بریمیدر یوخسه غیریمیدر معلوم اولمیوب بولندیغی اوزره یازلدی بعده تتبع اولنوب برصین ایدوکی معلوم اولدی یعنی که بز بحر صین دیو یازدوغمز بوبحر ایدوکی تعین بولدی نهایت اندن منفصل کبی کورینن قطعه‌سنه بحر هرکند اطلاق اولنمق احتمالی ایله مستقلا بیانی مناسب کورندی علی کل حال بحر محیطدن کچنجه بحر چیندن بیوك دریا یوغ ایدوکنه مورخین اتفاق ایلدی بوبحرك جزایرینه نهایت یوقدر عجایبندن عیدرنامنه بربالق واردرکه اوزونی اوچیوز ذراع اولور ارقه‌سی بسیط ارض کبی طپراقلنوب اوستنده نباتات بیتر حتی بعض کمیلر جزیره صانوب اوستنه چیقرلر آتش یاقوب طعام تدارکی کوررلر کیدرك نارك حرارتی تأثیر ایدر اکسوزین قعر بحره باتر کیدر اوستنده بولنان فقرایی جمیعا غرق ایدر اول بحره سفر ایدن تجار وملاحین قتی احتیاط اوزره اولورلر وبو بحرده صداسی سهمناك وزهرناك یلانلر اولورکه ساحلده بولدوغی فیلی برلقمه ایدر یودار وینه ملکه نام بریلان دخی بولنورکه برکره کورینور ییل بکچر بردخی کورنمز وظهور ایتمز ملوك زنج برحیله ایله کاهی انی صید ایتدیررلر بشوروب یاغین چیقاردرلر سورندکده نشاط وانبساط مسرتلری زیاده اولور دریسنی مقعد ایدینوب

اوسنده اوتورلر سل مرضندن شفا بولورلر (اما بحر داو تجد) بو بحر ایله هركند مابیننده بیك طقوز یوز جزیره واردر اصلده عنبر سارا بونده بولنور اغاج كوكی كبی روی دریاده الهكیرر وبعضیلر قولنجه سائر نباتات بحریه كبی قعردریاده بیتر طغیانی زماننده قوپوب خفیف اولمغله وجه بحره چیقر وبعضیلر عنبر بردابهٔ بحریه نك روثی دردبو غلط ایتمشلردر حالا كه قعردریاده بیتدوكی كتب معتبره ده مسطوردر اما بوحقیر یعنی مؤلف كثیر التقصیر برزمانده ثقات مصنفین كتابلرنده كورمش ایدم كه سواحل دریادهكی طاشلرده اولدریاره مخصوص برجنس آرولر زمین خطا وختنك خوش بو ورایحهلی ازهارندن بال آلورلر ودیدوكز اوزره ساحلده طاش قوغو قلرنده شمع عسل دوزرلر وقتا كه دریانك غلیانی غالب اولور تلاطمندن بعض پارهلر قوپار روی دریایه دوشر بعده روزكار ودریا اول قطعهٔ شمعهیی دوكه دوكه قررد رساحله چیقانلری طالبین قبضه سنه دوشوب عنبر خالص اولور دیو یازلمش ایدی ظن غالبم بودر كه نقلنده اصابت اولنمشدر زیرا كه عنبرده شمعله مناسبت تامه واردر وبعض قطعهلرنده عینی ایله خانهٔ زنبور اولان سوراخلر مشاهده اولنمشدر (اما بحر صنف) كه دریای هندده داخلدر بونامله شهرت ویرلمدن كویا كه بوجهه ما منفصلدر بودریا بحر مظلمك شمالی طرفندن آقر بلد واقعه چیقار كیلرله طولاشلمق لازم كلسه نیجه ییللرده وارلمزا كثربا عود بو بحرك ساحلنده موجوددر وجمیع افاویه حتی طیب وكافور وصندل وقرنفل وجوز بوا وبسباسه وامثالی وقوله بودریادن هویدا اولور جزایرینی تملك ایدن پادشاهلك معرفتیله النور صاتلور اطرافندهكی ملوكك بوكه نسبت قدرتلری بوقدر بونسكله خزاین وعواید ومالكی جملهدن ارتوقدر حتی قصر ابیض دخی بو بحرده در كاهی سحر زمانلرنده كورینور تجار وبحریون علامت خیردر وامارت ربح وفائده دردیو عرض مسرت ایدرلر جزیرهٔ برطائیل بو بحرده دركه طاغلرنده مخلوقات غریبه واردر وجبالندن دائما طبل ودف صدالری ایشدلمك واصوات منكره كوش اولنمق مقرردر بعضلر زعمنجه بالفعل دجال اول جبالده در یعنی كه برنده ساكندر دیرلر آوازهٔ طبول ودفوف دخی اكا بناءدر براقه شهری دخی بو بحرك ساحلنده در بیاض وبراق مرمردن یاپلمشدر برمدینهٔ لطیفهدر حالا كه سكانی كورنمز اما صیحهلری وصدای غریبهلری ایشدیلور بعض ملاحلر بربیكارندن صوالمشلر كافور طعمنده ورایحه سنده بر زلال ابیض بولمشلر خفی اولمیه كه كتاب

اختصار العجايبده بو بحر صنف نامی ایله یاز لمشدر لکن قصر ابیض وجزیرهٔ برطایل قرینه‌لری ایله بحر هنددن ایسه ده نهایت اسم مخصوصی صنف ایدوکی معلوم اولمشدر (اما بحر روم) که خلیج قسطنطنیه یه متصل اولان دریادر کتب قدیمه ده بحر مغرب و یاخود بحر شام اسملری ایله مسمی در بحر محیطدن چیقار دریای اوقیانوسك شرقیسندن اقار ابتدا طونجه میاندن سبته یه و برعدوه دن براندلسه وارر حتی طونجه و سبته مقابله سنده‌کی جزیرهٔ خضرایه اوغرایوب جنوبا تلمسانی کچوب بجایه یه کلور بعده تجاوز ایدوب افریقیه حدودینه و سمت وسط مشرقدن طونسه و ینه انك شمالیسندن بر خلیج واسعله قوصره نام جزیره یه که صقالیه جزیره سنك مقابله سنده درا کااوغرار بعده سوسه کلوب اندن مهدیه یی کذر ایدر تاصفاقسه یه بعده جزیرهٔ حربه و درعقب جربه نام جزیره یه و مشرقا و شمالا طرابلس غربه اتصال ایدر غب ذلك حدود افریقیه دن تجاوز ایدوب شمالا و شرقا طلمیثانه بعده ساحل بلاد برقه یی کچوب جبل رأس اوثانه اندن جبل رأس تنینه حتی عقبه یه اوغرارکه حدود دیار مصریه دندر اندن صکره شرقا و جنوبا ممتد اولوب اسکندریه یه بعده دمیاطه و ینه شرقا عریشه واررکه غزیه قریبدر اندن کتف سایر ایسرله عسقلانه بعده یافه یه بعده قیساریه یه حتی عثلیته و عکایه درعقب صیدایه اردنجه بیروت نام شهر دلکشایه اتصال بولور و بر یول دخی غزه ذن یافه یه بعده جبلیه یه صکره انفة الشامه اردنجه طرابلس شامه بعده انطرطوسه و مرقیه و بلدهٔ بلیناسه یتشور اندن برخرابه قصبه یه اوغرایوب جبلیه یه و لادقیه یه دخی صکره سویدیه یه و انطاکیه یه ایریشور بعده شمالا باب اسکندرونه وارر که مسلمین و ارمنك حدودی مابینیدر اندن بانیاسه بعده غربا و شمالا ایاسه اندن طرسوس سواحلنه طوغرو اقر اندن صکره شمالا و غربا ممتد اولوب حدود ارمنی تجاوز ایلیوب کرکه مواصلت ایدر اندن قرمان ولایتی طاغلرینی صیردوب و جید و ایدین ایلی سواحلنی کچوب بلاد سلیمان پاشایه بعده خلیج قسطنطنیه شرقیسندن بحر نیطشك یعنی قره دکزك بوغازینه واروب نهایت بولور بعده بحر روم امتداد بولوب مغرب جهتندن جنوبله فرنکستان سواحلنی صیردوب بلاد مرایه اوغرارکه قسطنطنیه نك غربیسنده واقعدر بعده غروب و جنوب اراسندن جریان ایدوب بلاد ملغجوطی کچوب بلاد باسلبنسه چیقوب یعنی اول نامله معروفه ملکه نك ممالکندن

بنادقه حوزنه اولاشوب وجانب آخرندن بلاد باسلبسه مقابلنده کی پولیه بقاسنی
طولاشوب قالوریه قپیلرینه اندن ساحل رومیه اوزره ممتد اولوب تغریبه یی
کسدیروب جنوبا سواحل رومیه یی تجاوز ایدوب النسقان نام ولایته وارر
بعده جنوبا ممتد اولوب بازیه وذحوه یه طیانور اندن ینه اندلسه وفرنکستان
میاننك فاصله سی جبل برته وطرکونه شهرلرینه بعده شرقا چکیلوب پرشلونه یه
بعده طورطوشه وملنبسه یه اندن جزیرهٔ خضرایه واروب نهایت بولور وبو دریاده
بوز مقداری جزیره واردر ونیجه دیللر وخلیجلر ایرلمشدر حتی خورالبنادقه
بر خلیجدر که بحر رومدن چیقار شمالا وغربا باسلبسه یه وپولیه ماییندن اقر وشمال
طرفندن رومیه نك غربیسنه ومدینهٔ بندقیه یه منتهی اولور اخبار مصرده
مسطوردر که ملوك فراعنه هلاك کندنصکره بنی دلوکه اکثر ممالکه مستولی
اولدیلر حتی دیار شام وبلاد رومه دسترس بولدیلر دریانك بر ساحلنده مسلمین
ومقابلنده کافرین تمکن ایدوب مصرله روم اراسنده کی اضطراب کلی مقرر
ایدی واول محله مجمع البحرین دینلمشیدی بحر رومله دریای مغرب انده بربره کلمشیدی
اومحلك عرضی اوچ فرسخ وطولی یکرمی بش فرسخ ایدی پس هرکون که
کونش طلوع ایدردی بحر مغرب غلیانله ازدیاد بولوب تا زوال زماننه دك بحر
رومه دوکلوردی که بحر روم دیدکلری بحر اخضردر اما زوال زماننده صکره
بحر اسود هیجانله عود ایدوب تا کونش طولنجه بحر اخضرك صوینده ن
اکا کلوردی اندن صکره اخشامدن باشلیوب بحر اخضر غوص ایدر وبحر اسود
ازدیاد بولوردی نصف اللیله دك اکه دوکلور وینه دون یار وسندن بحر اسود
غوص قیلور وبحر اخضر طلوع شمسه دك عالی اولوردی بو منوال اوزره
کیجه ده وکوندزده درت کره بو حالت وقوعبولوردی (اما بحر نیطش) قره دکز
دیدکلریدر بحیرهٔ نیطش دخی واردر که بوکا متصلدر فی زماننا اکا ازاق دکزی
اطلاق اولنور وبحر نیطشه بحر روم وبحر ارس دخی اطلاق اولنور
کلیدالبحر قلعه لری اوکندن اقوب خلیج قسطنطنیه یه قار یشور پس بحر
خلیج قسطنطنیه نك شمالندن شرقی طرفنه ممتد اولوب اولاکینولی یه وشمال
غربیسندن سینوبه که صاری کرمان مقابله سنده در بعده شرقا صامسونه بعده
طربزونه وانك شمالیسندن غربه میل ایله سخوم نام مدینه یه وارر کرچه اندنصکره
اول بوغاز طار اولوب ایکی طرفك ساحلی بربرینه یاقلشوب میاننده کی خلیج
ازاق دکزینه دونوب وبو خلیجك بر شرقیسنده طامان نام بر شهره وارر اندن

اوته شقرق نام برمدینه یه وشمالا ازاقده نهایت بولوب واول بوغازدن ایکی نهر چیقوب نامنه کرش دینلوب اکا واررینه اندن جنوبا وغربا طولاشوب آق کرمانه وصار وکرمانه اولاشور بعده اسقجی نام معبر هویدا اولور ونهرطونه اندن اقوب خلیج استانبوله قاریشور * التتمه قره دکز قسطنطنیه قربنده کی بوغازدن انتهاسنه وارنجه بیك اوچیوز میلدر وایچنده التی جزیره واردر (امابحر بردیل) بردریادرکه بحر محیطك غربیسندن چیقوب اندلسك شمالیسندن کلور بردیل نام برشهرك اوکنه اقر وبحر محیطدن ایرلدوغی یردن شبتاقو نام برناحیه دخی واردرکه بحر رومك برطرفنه قرق میل مقداری یقین اولور بوندن ماعدا (بحر ورنك) دخی واردرکه بحر محیط شمالندن جنوبه طوغری اقار ورنك اول بحرك ساحلنده برقومك اسمی اولمغله اکا نسبت قیلنور امامولانا سروری ترجمهٔ کتاب العجایبنده بحر نیطش که قره دکز دیدکاریدر ارض بلغاره قریب اولدقده اندن بربیوك دیل چیقار صقالبه مملکتنك شمالیسنه اقار مورخین اول دیله بحر ورنك اطلاق ایدردیو بیورمشدر (امابحر خزر) دخی واردرکه بحر کرمان وبحر طبرستان دخی دینلور ساحلنده بلنجر نام برشهر واردر اکرچه که بودریا بحر محیطه متصل دکلدر امایینه صویی طوزلیدر طولا سکزیوز میل وعرضا التیوز میل حساب اولنمشدر برمدوردکزدر غربا شروان سرحدنده تیمور قپویه اولاشور جنوبا نهره کروکاور کندویه قاریشور بعده ممتد اولوب ارده بیل مضافاتندن موغانه واصل اولور دیار طبرستان اکا مقابل برساحل کورینور وینه ساحل جنوبیسنده بلاد جبل ودیلم متمکنندراندن اوته آبسکونه واریلوب جرجان وخوارزم اراسنده کی مفازه متعیندر اما شمالا ومغربا ممتد اولدقده بلاد ترك وجبال سیاه کوه حدودینه واریلور وینه بونك شمالی غربیسندن نهر اتل کلوب قاریشور اکرچه که بو بحرده معموره ومسکونه جزیره لر یوقدر اما جزایر خرابه سنده میاه وحیاض چوقدر وآبسکوندن اوته همان برقریه واردرغیری معموره یوقدر ولان ولایتی وجبال قپق بو بحرك غربیسنده در وبوکا هیچ بردریا متصل دکلدر امابوله صعب المسالك ثابت المهالك کثیر الاضطراب شدید الانقلاب متراکم الامواج بر بحر یوقدر وبونده مدّ وجزر واقع دکلدر (لمنشئه) سائر کتابه نسبت اولدی بو بحر عمان * احوال هفت بحری یازدق بولندی پایان * یازبعدما به حالی دریاچه‌لر خصوصن * عشقیله اشکه دونسون هرماجرای جوشان *

اما البحيرات فى الممالك والولايات والبطايح المجتمعات

خفی اولیه که بحیره بحرك تصغیریدر دكز جكلر دیمكدر فی نفس الامر بیوك دریا اولمیوب ونهر جاری دخی دکلیوب بریرده مجتمع اولان درياچه يه بحيره دنیلور بطیحه دخی اطلاق اولنور جمعی بطایح کلور پس خط استوانك جنوبیسنده ایکی بطیحه واردرکه برینه (بطیحهٔ غربیه) دیرلرکه جبل قمردن منحدر اولوب بش نهر کبیرا کا کیرر جملهسی نیل مصره واصل اولور بری دخی بطیحهٔ شرقیه درکه بوکا دخی بش نهر کیروب جملهسی جبل قمردن اشاغی اقار (بحیرهٔ کوری) بردریاچه درکه نیل مصر شمالا ونیل مقدشو شرقا ونیل عانه غربا اندن چیقار بعده طولاشوب جبل مقسمه وارر التندن نیل مقدشو چیقوب یوقاروده ذکر ایتدوكمز ایکی بطیحهیه قریشور اما بطلمیوس بحیرهٔ کوریدن انجق نیل مصر چیقار نیل عانه چیقماز دیمشلر (بحیرهٔ سودن) غرب اقصا ایله قصر عبد الکریم میاننده در بحیرهٔ تونس العذبه بودریاچه یغمور صولرندن ایرکیاور اوسننده انواع طیور مجتمع اولور (بحیرهٔ تونس بالعین العذبه) بودریاچه بحر مالحدن چیقار تونسه متصل بر بوغازدن اقار حالا کهبنه طاتلودر وایچنده کوچرك کیلر ایشلر یعنی که دریادن کلوب درونه توصل ایدر (بحیرهٔ الفیوم) مصر مداینندن فیوم نام شهر قربنده در اول قصبهنك فضلاتی اکا دوکیله کلمشدر بالغی وافر صودر وغایتده طاتلودر (بحیرهٔ نستر) ده اسکندریه ایله رشید ماینندن چیقار وبحر مالحدن بوکا بر بوغازدن صوکلور پس اکا بناء برمقدار شوردر نسترده برقریه درکه خلقی زراعت ایتمزلر اول بحیرهنك بالغن اولیوب صاتمغله کچنورلر وبونك بالغی بهاسندن رسم میری سال بسال یکرمی بیك دینار حاصل اولور سائر بحیرهلرده بومقدار رسوم ندرتله وقوع بولور (بحیرهٔ دمیاط وبلبیس) بونلر بر برینه متصل ایکی دریاچه درکه نهایتلری بحر مالحه واصلدر (بحر اشمونین) که جرجه ومنصوره ده بربریسندن ایریلان ایکی نیلك شرقیسیدر واکا داخلدر وبالجمله غایتده بیوك بحردر نیل ازدیاد بولدقجه صویی لذیذ اولور کتاب اخبار العجایبده مسطوردرکه بحیرهٔ تنس زمان سابقده بوستانلر وباغلر ایله مزین ایدی وعمایر منازل ومتنزهاتی خود هر جهتله معین ایدی پس ایکی برادر اول یری بولوشوب نصفنه بری حکم ایدردی مؤمن ایدی ونصف آخرینه بری سلطنت ایلردی مشرك کاهن ایدی اهل ایماندن اولان دائما محصولنی خیرات وحسناته صرف ایدردی حتی خاتمه کارده

جمله ملكنى مشركك برادرينه صاتوب اقچه سن انعام ومبراته صرف ايتمش ايدى
اول دخى حفر انهار وزراعت بسيار ايله اول يرلرى آبادان قيلوب اناا كثر
منك مالا و ولدا ديوب قرنداشنه عرض تفاخر ومباهات ايلمش ايدى مرور
ازمانله اول مؤمن كريم ابتلاء فقر ايله محزون اولوب مضايقه سى دفعنه عرض
احتياج ايتدكجه بذل مال ايتمزدى ارحم عزيز قوم ذل موجبنجه اول مرد
ديندارى كوزتمزدى بالاخره مضطرب اولوب اول كافره بد دعا ايتدى حق جل
وعلا اجابت ايدوب نامرد كافرك جمله ما ملكى الندن كتدى بعدما بارخدا
سيلاب قهرنى اجرا قيلوب كندوسنى وجميع اولاد وانسابنى ناپيدا وعلى الغفله
غريق ما ايوردى كندولر نابود ويرلرنده اول بحيره مشهود وموجود اولدى
حتى قرآن عظيمده ﴿ واضرب لهم مثلا رجلين جعلنا لاحدهما جنتين
من اعناب ﴾ نص كريمى ﴿ فاصبح يقلب كفيه على ما انفق فيها ﴾ آيتنه
وارنجه انلر حقنده بيورلمشدر انتهى كلامه (بحيرهٔ زعشر) قلبوب نام شهر
قربنده كى بحيره ديرلركه مورخ نحرير مولانا ابن اثير تحفة العجايبده نيل مصر
وصفنده يازاركه اول بحيره ده سنه دن سنه يه بر بالق ظاهر اولوردى كه كلرى
وياغى كيجه ايله شمع كبى ضيا ويرردى حتى اول برك خلق كاه انك برپاره كمكنى
موم يرينه الده كتورورلردى وكاه اولوردى كه ياغنى برپا رماغنه بولاشديروب
تحصيل ضيا قيلورلردى اما بعد زمان اول بالق ظاهر اولماز اولمش بحيرهٔ زعشر
بردرياچه دركه نهراردن بوكاد وكلور بوطريقله كندوده نيجه صولر ايركيلور
اصلا خارجه برقطره كتمز اول سببله رايحهٔ كريهه باغلمشدر سائر كوللره بكزه مز
اما خيلى بيوكدر دورى ايكى كونلك مسافه در مع هذا رايحه سى زائل اولماز ايچنلر
طعمنده لذت وصفا بولمازلر (بحيرهٔ طبريه) ناحيهٔ غورك اولنده درمانياسدن كلور
طبريه بحيره سنه دوكلور بونك دخى دورى ايكى كونلك مسيره در وطبريه برخرابه
شهر اسمى دركه اول كول كنارنده ايدى (بحيرهٔ مانياس) دمشق شام مضافاتندن
مانياس قربنده در اكثريرى قامشلقدر قربنده كى طاغدن نيجه نهرلر اكا داخل
اولور حتى نهر شريعت دخى اندن چيقوب بحيرهٔ طبريه يه اتصال قيلور
(بحيرة البقاع) جهت غربيه دن بعلبكه بركونلك يولدر خطهٔ دمشقك جانب
شرقيسنده واقعدر بعض انهارك اياغى اكا دسترس بولمغله قيش كلدكجه
منسع اولور (بحيرهٔ قدس) حمص كوليدر طولى اوچ كونلك يولدر ونهر ارنط
اوزرنده برسد چكلمشدر وبونك دورى دخى اوچ كونلك يولدر ديرلر اولسدى

دخی اسکندر بنا ایتمشدر و بوسدك اورتاسنده حجر اسوددن ایکی برج یاپلمشدر و بوسدك طولی بیك ایکیوز سکسان یدی ذراعدر عرضی انجق اون بچق ذراعدر اکر سد اولمسه نهر ارنط اقوب اول بحیره یی منعدم قیلوردی (بحیرهٔ افامیه) بونلر نیجه کوللر در وقامشلقلر درکه الك بیوکلری ایکی بحیره در صویی نهر ارنطدن واصل اولور اما ایچنده ماهی صیدینه مقید طیور جنسی بی نهایه در جنوبیسنده نیلوفر دخی وافر بتر و بحیرهٔ شمالیه سی حصین بدریه اعمالنه یترکه بحیرهٔ نصاری دیمکله معروفدر و بحیرهٔ افامیه نك ضعفی ضعفنجه بر بطیحهٔ موصوفه در بوندن دخی نیلوفر متکاثر اولور ارکلبس دیمکله معروف بالق دخی وافر اولور (بحیرهٔ انطاکیه) شهر انطاکیه و بغراس وجارم اورتاسنده درکه شهر حلبك غربیسنده واقع اولور و بوکا عفرید ونهر اسود ونهر ونام اوچ نهر دخول بولور اما نهر مزبور اوزرنده بر قریه واردر عموما خلقی نصارادر و بو بحیره نك دوری بر کونلك مسافه ایله بدیداردر طیور ومار وماهیسی وفرتله هویدادر (بحیرهٔ ارجیش) قصبهٔ اخلاطك شرقیسنده واقعدر فی زماننا معمورهٔ وان دکزی نامی ایله شایعدر طربجه نام بر جنس بالغی اولورکه سقانقور کبی سخت بالقدر وتقویتی بی اشتباهدر اما بو بحیره نك ایچنده قصب تمز وسنه دن سنه یه بر کوندن غیریده بالغی چیقماز بند ماهی دیرلر بر یری واردر و براقار صو اول محلدن بحیره یه سیال وسیاردر وبالجمله بر نامبارك دریاچه در منافعی وانه واطرافنده کی قصبات آبادانه حطب نقلیدر اما مضراتی اکثرا وقاتده کیلری پاره لیوب مسلمانلره خسارت کلیه درحتی بر دفعه بو حقیرك بش یوك اقچه لق کتب نفیسه وتحف تفارقی انده غرق اولدی کندی میرمیران وان خسرو پاشانك قرق اللی باش جواریسی اول دریاده مهمات کمیسی ایله معا هلاك اولدی کندی سال بسال هیزم نقل ایدن کمیلردن نیجه سی هلاك اولمق مقرردر کورینشده دخی اول بحیره نك وجه ظلمانیسی باعث غموم وکدردر اما که دوری خیل سریع السیر ایله اوچ کونلك مسافه در (بحیرهٔ تلا) بر اسمی دخی بحیرهٔ ارمیه در مراغه ایله سلماس ماییننده در یوز اوتوز میل مقداری ممتد اولور اما مساحهٔ دوری التی کونلك یول ایله تعبیر اولنور اورتاسنده بر جزیره وانك میاننده تلا اتلو بر قلعه واردر که هلاکوخان اول دیارلره مستولی اولدقده خزاین واموالن انده حفظ ایتدیروب سال بسال بیك رجال قتال حراستنه مأمور ایتمش ایدیییل آخرنده تکرار بیك آدم دخی کوندریلوب تبدیل اولنور ایدی اما بطایح

عراق بصره و واسط بطيحه لرى اندندر نهايت نهر واسط دجله دن ايريلان
صولردن بجمعدر نهر كوفه ايسه فضلات ماء فراتدن ايرلمشدر بر بطيحهٔ عظيمه
واردر كه دجله برطرفندن زقاق قصبدن اكا داخل اولور ينه برطرفندن
چيقار كيدر بر بطيحهٔ كبرى دخى دخول ايدر وينه اندن چيقار اوچنجى
بطيحه يه بعده دردنجى بطيحه يه واررتا كه درت درياچه اولور اولديارك
خلق اصطلاحنجه بطيحه يه هور دينلور پس اول بطايحك نهايتنده نهر دجله
چيقوب اقاركه اول محله دجلة العوراء ديرلر وينه بوندن بصره نك انهارى
چيقوب متفجر اولور (بحيرات فارس) دخى واردر كه برى بحيرهٔ ارزنه دركه دشت
ارزنه دركورهٔ شابور ديدكلرى يدر امتدادى اون فرسخدر وصويى لذيذ در
وكاه اولور كه قورر جزؤى صويى قالور ملك شيرازده تناول اولنان بالقلر
بو بحيره دندر برى دخى (بحيرهٔ چكاندر) كه صويى شورزدر طولى اون ايكى
فرسخدر شيرازدن چيقار حدود خورستانه قريب اقار بعده كورهٔ اصطخره
دخول ايدر (بحيرهٔ زرن) سجستان ولايتنده دركه صويى نهر هنده داخلدر
بالغى وقامشى واردر اوزونى اوتوز فرسخدر عرضى تمام بركونلك در حالا
صويى طتلودر اطرافى معموره وقريه لرى مخلوقات ايله مملودر انجق سجستان
مقاره متصل اولان طرفنده شنلك يوقدر (بحيرهٔ اولى جيحون) طولا يوز فرسخ
وعرضا قرق سكز فرسخدر (بحيرهٔ خوارزم) بو بردرياچه دركه جيحون ايرماغى
شرق جانبندن كلوب بوكا دوكلور ويوز فرسخ برچويرز صويى شوردر
اندن ماعدا نهر شاس دخى بوكا دوكيلور اما خوارزم ايله بونك اورتاسى الى
منزلدر وبحردن ايراقلغى يكرمى مرحله در

*** اما الانهار العظام التى تمر على مر الدهور والاعوام ***

اگرچه يريوزنده كى ايرماقلرى اسملرى ايله احاطه ممكن دكلدر والا مشهور
اولنلرى اوضح المسالك صاحبى يازدوغى اوزره بيان ايتمك لازمدر
(لمؤلفه) طولاشور دقتله يريوزينى ليل ونهار * يوزسور رشكر
ايدرك يريوزينه يعنى انهار * داغ خونين صانور لاله لرى مجنونلر
* صولرك كوكرمسى اندن اولور روز بهار * اشك عاشق كبى بحرك
اوّى كوهردر * رخ معشوق كبى زيورى نهرك ازهار * كفلرين صاچسه
خروش ايلسه مصرك نيلى * صان شكر بوكلى شترلر ذيلور نيجه مهار *
(نهر نيل) بر نهر عظيم مشهوردر كه روى زمينده بردخى نظيرى يوقدر
حكيم رئيس ثانى ارسطاليس يعنى حسين بن سينا نامنده كى فيلسوف معارف

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

انیس نیل مصری وصف ایدوب اوچ صفت ایله متصفدرکه اول صفتلر سائر
نهرلرده یوقدر بریسی غایتله بعید یردن اقوب کلدوکیدرکه کثرت جریان لطافتی
مستلزمدر ایکنجی کاه طاشلرده وکاه قوم اراسندن اقوب کلوب اصلا باتچغه
واسی صولره وصرتلره اوغرامدوغیدر اوچنجی اندن طاشلر یوصون باغلیوب
کوکرمدوکی سائرلر کبی متغیر اولمدوغیدر اکرچه که ظاهرا بولانق کورینور
وهمیشه بولانور طورر حالا که طورلدقجه مجلا ومصفا آیینه کبی کورینور
دیمشلر اما غریب قصه که اهل مصر برکوپ نیل صوینی بردانه بادم ایله آن
واحدده طورلدر یعنی که کوپولک اغزینه اول بادمی سوره رک ازرلر بعدما
ایچنه فضله سنی براغورلر برسهل قریشدیررلر ویاخود اول بادمکه واردر
دوکوب اولکوپلک ایچنه دوکوب خلط ایدرلر فی الحال چرک وکدری دیبنه
چوکوب آب حیات وماء زلال صافه دونر اما مولانا ابن اثیر تحفة العجائبنده
یازارکه روی زمینده اوزون نهر نیلدن غیری برنهر دخی یوقدر زیرا که ایکی آیلق
مسیره سی بلاد اسلامده وایکی آیلق مسافه سی نوبه مملکتلرنده ودرت آیلق یول
مفازهٔ خرابه ده در خط استوا اردنده جبل قمردن چیقاردیار مصره طوغری
اقار رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمز نیلی وصف ایدوب بیورمشلردرکه
﴿ النیل یخرج من الجنة ولو التمستم فیه حین یخرج لوجدتم فیه من ورقها ﴾
یعنی که نیل مصر جنتدن چیقار دنیا یوزینه اقار اکر سز نیل چیقدوغی محله
واروب یوقله سکز باغ جنت اوراقندن انده بولوردیکز دیمکدر * حکایت اولنورکه
حضرت اسحق پیغمبرک اوغلی حضرت عیص اولادندن خالد نام کمسنه برزمان
مصره کلور نهر نیل وعجایبنی تماشا قیلور حضرت حقدن عمر طویل رجا
ایدرکه نیلک کنارینی سوروب کیده تا نهایتنه دک سفر ایده لاجرم اوتوز یل بلاد
عامره دک یوریدی اوتوز یل دخی خرابه ده کزدی تا که بحر اخضره واروب
قارشوسنده نهر نیل شق اولهرق اقدوغنی کوردی واول جای خالیده برمقدار
طوردی بردابه ظاهر اولوب انی کتوردی جبال اشجاری وزمینی حدید
صرف برعالمه واردی بعده کائناتی نحاسدن برعالمه بعده نباتات ونباتاتی کمشدن
برعالمه یتدی انی دخی کچوب باغ وراغی وزمین وطاغی ذهبدن برمفرح
ودلکشا عالم کندوبی مشرف ایتدی پس انی سیر ایدرک التوندن برسوره کلدیکه
اورتاسنده ذهب خالصدن برقبه یاپلمش نهر نیل سوردن قبه یه وقبه نک
درت قپوسندن طشره دوکیلور اوچی صنیله باتوب بی نشان اولور بریجکی که

نهر نیلك باشیدر دنیایوزینه روان اولور بوكا یاقوب طوررکن خزینه دار جنان اولان ملك كلدی اولحینده عالم غیبدن النه برصلقم اوزوم دخی صونلدی كه اوچ رنك ایدی برقاچی لؤلؤ ابیض مثال وبعضه سی یاقوت احمره تمثال برقاچیدخی زبرجد اخضره مثال كندویه دیدیكه یا خالد اشته بو باغ جنتك قوروغیدر فرضا دنیا خلق تناول ایتسه دوكنمز وطراوتی واونی متغیر اولمز بعده خالد دونوب كلوركن برشجرهٔ تفاح التنده بر پیر كوردی النده برالما طوتار انی ایصرمق استدكجه كندی پرمقلرین اصردی ملك ینه خالده خطاب ایلدی حضرت آدمی جنتدن چیقاران ابلیس بودر دیو سویلدی ❊ القصه خالد ینه عنایت حقله ساحل نیلی سوروب مصره كلدی نیجه روزكار قید حیاتده اولوب سرانجامن سویلدی كزدی سبحان من لا یعلم قدرته الا هو ولا یعرف حكمته كما هی الا هو اكرچه التمش یللق مسافه ظاهرا روی زمینده یوقدر فاما اول منازلی پیاده كزوب تأنی ایله سیر ایلدی ایسه نه زیاده ونه چوقدر وماء زلال صافه دونر وبالجمله سائر نهرلر اكسلدكچه بونك صویی آرتار ازدیادنی كثرت امطاردن پیدا ایدر اما منبعی اراضیٔ خرابه ده در بنی آدم جنسنك اوراره وصولی ممكن اولمامشدر بونی دخی یونانیلر بطلمیوسدن نقل ایتدكلری اوزره جبل قمردن ایندحتی اون یردن نزول ایلر اما هر برینك ماببنی بردرجه در وبونلرك بشی بر بطیحه اولور اوندن ایكی بحیره حاصل اولور نته كه یوقاروده تفصیل اولنمشدر محصل اول ایكی بطیحه دن دردر نهر چیقار خارجدن ایكی دخی كندویه قاویشور اقار جمله التی نهر اولور شمال طرفنه روان اولوب خط استواده برمدور بحیره پیدا اولوركه اكا بحیرهٔ كوری دینلور انك شمالیسندن نیل مصر چیقوب قره لر ولایتنه اقوب اولا زغاویه صكره نوبه یه اوغرار بعده دنقله نام مدینه لردن كچوب غربه میلانله نیجه زمان اقدقدن صكره مغربه جریان ایدر صكره ینه مشرقه طوغرو اقوب كاهی غربی سیلانله مصره كلور اندن كچوب شطنوف نام قریه یه واروب انده متفرق اولوب شطرینك غربیسی رشیده اندن بحره وارر وشطر شرقیسی جوجر نام قریه قربنده ینه ایكی بولنوب غربیسی دمیاطه بعده بحر مالحه اقار شرقیسی ایسه اشمون لمحناجه اوغرایوب دمیاطك شرقیسنده كی بحیرتینه ایندن اندن ینه بحره اقار غب ذلك نیل مصردن نهرفیوم ایریلور زیاده لكی حالندن نهرسویس اقصایه وصول بولور نهرسویس دخی جبل لطه دن اینزسویس شهرینه اوغرایوب شمالیسندن كچر قصب سكر وحنا اكثرانك

ساحلنده حاصل اولور يعنى نيلك حواليسنده‌كى حاصلى كبى اندن دخى محصول
النور بعده دريايه قاريشور (نهر تلويه) مغرب اقصاده بر نهر كبيردر نهر
سلجماسه اكا دوكيلور بعده ايكيسى بر نهر اولوب بحر رومه قاريشور بحر
مالحله مابينى سكز يوز ميلدر (نهر اشبيليه) اندلسده در دجله مقدارى بر نهردر
حتى اول حواليده اندن بيوك نهر اولمامغله اسمى نهر اعظمدر شقوره طاغلرندن
چيقار بعدما كندويه نيجه نهرلر قاريشور اقار غرناطه اوستندن جريان ايدر
نهر شبتل دخى انلردندر (نهر سوس) استجه نام مدينه نك اوستندن اقار ساحلنده‌كى
قرا سكانى وافر راحت ايدر وجبال شقوره دن جهان جيانه اينوب يمانه
واندن قرطبه نام شهرلره اوغرايوب مشرقا اشبيليه يه ومغربا طبرمانه دك
كذران ايدوب بحر محيطه قاريشور وبو نهرده بصره يه قريب دجله كبى
مد وجزر واقعدر حتى مدنده يتمش ميل اوزانمسى حالا كه صويى مالح اولميوب
ينه عذوبت اوزره اولمسى شايعدر وقمرك نورى ارتدقجه مدى آرتار مراكب
اول فرصت ايله مقصده عزم ايدرلركاه اولوركه بو نهره بحر محيطدن فرنك
بارچه‌لرى دخول ايدر حتى اشبيليه يه وارنجه يورركيدر (نهر مرسيه) اندلسده در
جبال شقوره دن چيقوب اشبيليه نهرينه اوغرايوب ايكى بولنور مغربا بحر محيطه
ومشرقا جريانله بحر شامه دوكيلور (نهر روميه) مدينهٔ روميه يه داخل
اولدقده نصكره اقوب بحره دوكلور (نهر ابى فطرس) رملهٔ فلسطينه قريبدر
وبر اسمى دخى نهر عوجادر رمله نك شماليسندن اقار قضيهٔ اتفاقيه‌دركه ايكى لشكر
بو نهر اوزرنده جنك بى مر انسه‌لر البته غربيسنده‌كى غالب اولور وشرقيسنده‌كى
انهزامله هارب بولنور خليفهٔ معتضد باللهدن حماويه ابن احمد بن طولون
بو طريقله منهزم اولمشدر نته كه فاطميوندن عزيز خليفهٔ منصور وهفتكين
تركيكه مقدمهٔ جيش شرقى ايدى اسير النوب منهزم ومكسور اولمق دخى انده
وقوعبولمشدر منبعى جبل خليلدر مجد البابا نام قلعهٔ خرابه مقابلنده در (لمنشئه)
اولمغين عين تجليده خداى متعال ✲ برى مرآت جمال اولمش انك برى جلال ✲
باعث اولدركه قتال ايليه جك ايكى كروه ✲ برى مكسور اولور البته برى نصرته دال ✲
وقربنده قصبه خلقنك باعث زندكانيلريدر ما حصل شرقدن غربه
جريان ايدوب بحر رومه دوكلمشدر (نهر الاردن) سواد شامه تابع بلاد غوريه‌دن
برشهرك اديدر بومايينده نهر شريعت ديمكله شهير بر نهر كبيردر اصل جبال
سلجيه دن بحيرهٔ بانياسه اينن انهاردن اقار بعده بحيرهٔ طبريه يه وارر چيقار

(نهر اليرموك) قصير ايله بحيرهٔ طبريه مابينده در جريان ايله نهر شريعته دوكيلور كه عند البعض نهرار دن ديدكلريدر شهرار دن قربنده اولمغين اول اسمله ده مذكور در البستاندن كچوب جنوبا اريحايه ايزبعده بحيرهٔ منتنهٔ زغره دوكلور كيدر (نهر طبريه) ابن اثير قولنجه برنهر عظيمدر كه صويى جريان ايدر نصفى حار ونصفى بارد ايكن بربرينه قارشمز بركاسه ايله النديقده ايكيسندن صوغق اولور غالبا بحيرهٔ طبريه‌يى نهر ايله تعبير ايتمشدر اندن ماعدا بشقه برنهر طبريه وارايدوكى معلوم دكلدر (نهر حماه) برآدى نهر ارنط وبرى نهر عاصيدر كه نهر مقلوب معناسنه در وهو نهر مقلوب لجريانه من الشمال الى الجنوب وشدت جريان ايله معيوبدر سائر انهار اطرافنده كى اراضىٔ معموره‌يى طولاشور صوارر اما نهر عاصى البته تدارك دواليه محتاج اولور وبونهرده بردولاب واردر كه اسمنه دولاب محمدى دينلور غايتده بيوكدر كويا كه اول نهر سياحله چرخ برين بريوكدر بعد التعمير استادى سعى كثير ايتدكده قابل تدوير اولميه‌جق خلوص نيت ايله السنه بركسر الور محمدى سورسك دون ديو اول دولابه بركره اورر بلا تأخير دونمكه باشلر اكابناء نامى دولاب محمديدر وبونهرك اولى بعلبكه قريب راش نام قريه قربنده در قچن كه راشله حوسيه مابيندن كچوب برواديه اندن قائم الهرمل نام محله وارر بعده نهرك صويى شدت ايله جوش وخروش قيلور كتدكجه چوغالور اندنصكره مغارة الراهب نام غاردن برصودخى چيقارا كا قاريشوب شمالا اقوب حوسيه‌يى كچر ارض حمصده واقع بحيرهٔ قدسه دوكلور وينه اندن چيقوب حمصى كچوب وسنبنه اندن حمايه اندن شيرازه بعده بحيرهٔ افاميه‌يه وارر كذلك افاميه دن دخى چيقوب دركوش اوزرندن جسر حديده متصل اولور كه بوجمله جبل عكانك شرقيسندن جريان قيلور اما جسر حديده واردقده جبل عكايى طولشدقدنصكره دونر جنوبا ومغربا سور انطاكيه اوسننه اقار بعده مغربا جريانله سويديه نام موضعده بحر رومه دوكلور وبونهرنيجه انهاره قاريشوب برى افاميه التندن چيقوب مغربا اقوب ينه بحيرهٔ افاميه‌يه دخول قيلور ونهر حما ايله مختلط اولور واما افاميه شماليسندن نهر كبير ديو مشهور برصو دخى اقر واقر سير وجرياندن صكره ينه افاميه‌يه كلور بعده نهر ارنطله معا چيقوب جريان ايدر كذلك بحيرهٔ افاميه دن اوچ نهر دخى چيقوب شمالا ميل ايله اقوب جسر حديد التنده ينه نهر حمايه دوكلور اول اوچ نهرك برينه نهر اسود ديرلر شمالى جريان ايله درلابك نام قريه

التندن بحيرهٔ انطاكيه يه دوكلور ايكنجيسنه نهر يغرا اطلاق اولنور كه طولاشوب نهر اسوده دوكلوراندن ايكيسى بيله بحيرهٔ انطاكيه يه كيرر اوچنجيسنه نهر غواين ديرلركه بلاد رومه دن كلوب راوندان اوزرندن جومه طولاشوب اندن عميقه واروب و يغرايى طولاشوب نهراسوده دوكلورتا كه اوچ نهر براولوب بحيرهٔ انطاكيه يه كيررلر ينه اندن چيقوب نهرعاصى ايله انطاكيه قربنده مختلط اولور (نهر جيحان) فراته معادل بر بيوك صودركه سريان وجريان ايله سيسه اوغرار واكثر خلق اكا غلط ايدوب جهان صويى اطلاق ايدرلر حدود رومده بعض طاغلرما بيننده اقوب مصيصه يه اوغرر مقربا تجاوز ايدوب اكا قريب يرده بحر رومه دوكلور ❁ بيت ❁ غلط درولى نيتى واصفك * او وافر صوكويا جهان صويدر (نهر سيحان) جيحانك غربيسندن جريان ايدوب بعض بلاد رومه اوغرار اندن ارمنه يعنى كه سيسه وبعض يرلره اندن ادنه يه واررمقدارده جيحان صويندن زياده جه در بعده ادنه دن اوته جيحانه قاريشوب ايكيسى برنهر اولور عاقبت اياس وطرسوس ميانندن بحر رومه دوكلور (نهر هرقله) جنوب سمتنده كى يوجه طاغلردن اينر هرقله شهرى كه آخر بلاد رومدر هارون الرشيد انى خراب ايتمشدر انك شرقيسندن اقار كچر (نهر انقره) نهر مزبور جوارنده اقوب باغ وبوستانلرين شاداب ايدر جريانله بحر فراته قاريشور (نهر الفرات ولواحقها) ارزن الرومك شماليسندن چيقار جريانله اولا ملاطيه يه ثانيا شميسايه بعده مشرقا سيريله قلعة الرومى كچوب بيره جكه وارركه حلبدن رهايه كيدن يول اوزرنده در البته كچلمه سى لازم معبردر كيلرله كذر قلمسى مقرردر بعدما شرقا بيره دن تجاوز ايدوب قلعهٔ جعبردن كذران ايله رقه يه وارر اندن رحبه يى كچوب عانه يه اوغرر بو طريق ايله اقه رق وارر كوفه يه چيقار اما سليمان نهبا قولنجه قائم عنقايه واندن اوته بر وادى يه اوغرايوب انه يه اندن حديثه يه وهيته وانباره وارر بعده عراقك فضا وسهولندن فراته دوكيلور اندن صكره فراتدن نيجه نيجه نهرلر پيدا اولور نهر شعساط) ابن اثير قولنجه بعضيسى دجله يه وبعضيسى نهر فارسه دوكيلور وبريكه شهر شميساط قربندن اقوب حصن حصين زياده وارر يعنى حرت ومرت قصبه سنه اوغرار بعده ملاطيه او زرنده نهر فراته قاريشور ايكنجى نهر بليح دركه ارض حرانده رهبا نيه نام بكاردن چيقار شرقا جريان ايله رقه شهرينك شماليسندن كچوب التنده ينه نهر فراته اقار بريدنجى نهر حابور دركه عين زاهريه

نام بكاردن چیقوب شهر خابوره غایتله قریب اقوب اول حوالیده فراته قاریشور
بردخی نهر هرماس درکه ارض نصیبینده ظاهر اولور بعده اندن نهر ثرثار
آیریلوب استقلال بولور تا که حصن حصین ثرثاردن چقوب سنجار بریه سنه ایرر
بعده تكریت قربنده دجله ایله اختلاط ایدر اما که ثرثاس ثرثاردن خروج
ایتدكدنصكره جریان ایدوب قرقیسایه وارمازدن اوجه نهر خابوره دوكیلور
پس ایكیسی براولوب قرقیسا قربنه واروب فراته قاریشور بردخی نهر عیسی
درکه كوفه مقابلنده وهما نام محلدن چیقار اما عند البعض انبار شهری قربنده
فلوجه نام قریه‌دن ظهور ایدوب اقار حتی فرات اكسلدوكی زمانده نهر عیسی
منقطع اولور حوالیسنده‌كی بوستانلر نیجه كونلردولابلر ایله صواریلور (لمنشئه)
نهر عیسی مثال آب حیات * تازه‌لر اول یرلك نباتاتن * ظلمت ایچنده آقزاماکیم *
ایلر آب حیاتك اثباتن * ماحصل بغدادده طوغر و اقار مجول نام محله وارد قده
كندودن نیجه نهرلر چیقار جمله‌سی بغدادك غربیسنده دجله‌یه دوكیلور نسبتی
عم منصور اولان عیسی بن علی بن عبدالله بن عباسه‌در رضی الله عنهم اجمعین
(اما نهر دجله ومایصب الیها مخرجی بلاد رومده‌در) آمد وحصن كیفادن
چیقوب جزیرۀ ابن عمره اندن موصل وتكریته وارر بعده بغداد وواسط
وبصره‌یه ایرر بوذكر اولنان ممالك ومداینك باغ وراغ وبوستانلرینی فیوضات
بی حساب ایله ریان وشاداب ایتدكدنصكره فارس دكزینه دوكیلور اما عزیزی
قولنجه دجله‌نك مخرجی میافارقین شمالیسنده برقلعه‌نك التنده‌در که اكا حصن
ذوالقرنین دینلور وینه نهر دجله‌یه نیجه نهرلر قاریشور كه اول جمله‌دن بری
نهر ارزن بری دخی نهر ثرثاردر كه هرماسدن آیریلوب فراته دوكیلور ابن عباس
رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدر كه حق جل وعلا دانیال علیه السلام
وحی ایلدیكه مصالح عباد ایچون بر نهر اجرا ایله بو بابده وجه ارضی كندویه
مسخر ایتدی پس دانیال نبی النه بردكنك الدی یریوزینه سوریوب كزدكجه
اول صو یا نجه‌یله كزردی اكثریا اوغرادوغی یرلر وسقالر وطول عورتلر ملكنه
منتهی اولوب بركات متنوعه‌سی ظهوره كلدكده آدی نهر دجله در دیو یوردی
تبرك وتیمنه بنسا دكه ده برغربق فوت اولمدوغین یلدیردی حتی بركره بر پرمقله
برغریق چیقارمشلرنره‌دن دوشدوكی صورلدقده بش كونلك یول
غلطان ینه اولمدوكنه تعجب قیلمشلر * بردخی نهر ماسانقادر كه ارض میافارقیندن
چیقار جزیرۀ ابن عمر قربنده دجله‌یه اقار وبری زاب اعلی دركه موصل

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

واربيل مابيننده پيدا اولور جريانله اش قربندن دجله يه وصول بولور بوكا
نهر مجنون دخي دينلوركه طغياني حالنده‌كي تسلسل ودوراني زنجير مجانينه شبيه
بولنور ويوم الزاب عبيدالله بن زياد قتل اولندوغي جهاد اصوب ايدوكي
بعض تواريخده مسطوردر وبري زاب اصغردركه شهرزور طاغلرندن
چيقار اربله دقوقي ميانندن دجله يه قاريشنجه اقار بري دخي نهر صرصردركه
مخرجي فراتدر باخصوص نهر عيسانك التنده اراضئ باركاندر بغداد وكوفه
مابيننده‌كي سواد عراقي طولاشوب صرصره وارر باغ وبوستانتي صوارروب
بغداد ايله مداين اراسنده دجله يه دوكيلور بري دخي نهرالملك دركه صرصرك
التندن چيقار سواد عراقده‌كي بوستانتي شاداب ايدوب مداين التنده دجله ايله
اختلاط ايدر تحفة العجايبده مسطور دركه بونهري اولا سليمان پيغمبر عليه السلام
حفر ايتديرمشدر بعضيلر قولنجه اسكندر ذوالقرنين ونيجه لر زعمنجه آخر ملوك
قبط اولان انودرشاه اجرا ايتمشدر بونهر نهرنيله بوجهما مشابه در تمساحي دخي
بولندوغي اول كتابده مسطوردر وبري نهر الكوثي دركه نهرالملك التندن ظاهر
اولور ينه نهرالملك مصبي تحتنده دجله يه اقار چنكه فرات نهر كوثيدن
التي فرسخ اوته يه كچسه ايكي بولينور بريسي جنوبا سيرايله كوفه يه اينوب بحر
بطايحه دوكيلور ايكنجيسي كه اوله نسبت بيوكدر واسمي نهر سوردر قصر بن
باهيره قارشوسنده اقوب جريانله قصري كچوب جنوبا مدينهٔ بابل قديمه وارر
اول محلده ينه نهر سور آيريلوب برقاچ نهر اولوب طولانور بريسي نهر عمودي دركه
جريان ايله قصبهٔ نيله دخول قيلور بعدما اكا نهرنيل اطلاق اولنور بردخي
نهرناطول اعلي دركه جعفري ديمكله معروف قصرمتوكل اوكنده پيدا اولور
دجله دن آيريلوب جريان وطي مكان ايله صولي نام قريه يه وارر اول محلي
كچدكدنصكره نهرناطول دينليوب نهران اطلاق اولنوركه نهروان دن عليله
ترخيم اولنمشدر بوطريقله نيجه سواده فيضان وبساطين بلاده جريان
ايتدكدنصكره ينه جسرجرايا التنده دجله يه قاريشور بوندن غيري اوچ نهر
ناطول دخي آيريلوركه دجله سنك مخرجي سرمن راي قصبه‌سي قربنده بريردر
بونلردن ماعدا نهر وجيل واردركه مخرجي سرمن راي التنده سرياني وجرياني
بغدادك اوستنده درنيجه قرا وقصباتي مشتمل بركورهٔ كبيرهٔ معموره وحدايق
ورياض متنوعه سي موفوره درونه دجله دن ايريلور وبطايح التنده منفصل
اولورنيجه انهار واردركه جوانب شرقيه وغربيه ده جاريلردر اماجوانب شرقيده

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

اولنلرك شهرتلری بوقدر انجق نهر اهواز و بعض انهار ممتازانلردندر لكن جوانب غربيده كی انهار مشهوره يه نهايت بوقدر بعضيلرقولنجه بيك يوز نهردن ارتقدر (لمنشئه) زمين كه عاشقيدر آفتاب كردونك * بنم تصورم اولدر اوبرانك كوزيدر * دمادم اغماسی فرقت آتشندندر * بيك اولمسنه سبب انده كريه لر يوزيدر * پس ايمدی بوندن صكره تفصيل ايليه لم اما بونهرك اصولی طقوز نهردر اولی نهر المره دركه دجله دن چيقوب غربه طوغرو اقار بصره نك شمالبسنی طوله شوب فايضی نهر ثانی يه چيقاركه اكا نهر دير ديلور مشهد محمد حنفيه انك فوجه سی يانده خبرويريلور واولديارك سكانی اكثريا روافضدر ايچلرندن بری اولدكده مالنی اول مشهده وصيت ايدر وارثلرينی البته بی بهره قيوب كيدر الی يومنا هذا اولمشهد ده كی اموالك حد وحصری يوقدر ديرلر حتی روايات متعدده ايله خبرويررلر وبو ايكی نهرك ماببنی اوچ فرسخدر اوچنجی نهر شق شيرين دركه نهر دير التنده در بعضيلر قولنجه الآن اونهر خراب و بطالدر دردنجی نهر معقل دركه بصره صولرينك اعظميدر معقل بن يسار حضرت عمر رضی الله عنه زماننده حفر ايتمكين نهر معقل ديلمشدر منبع شق شيرين تحتنده در مغربا اقر جنوبا كروسنه دوزيای شكلنه كيروب التمش اوق كبی جريان ايله بصره يه اتصال ايدر وميناتام محلده نهر الابله اختلاط ايلر بشنجی نهر الابله دركه نهر معقل التنده در ابله برقصبه نك اسميدركه هرجانبنده كی رياض وبساتين دنيا نزهتكاهلرينك بر ممدوحيدر وبالجمله مغربا اقر شمالا طولانور بصره قربنده نهر معقله قاوبشور چونكه بحرك مدی اولور نهر ابله نهر معقله قاريشور واول صو رجوع ايدوب ينه مد ايله بحره وارر نهايت بولور وبحر هنددن كميلر كلوب عباداندن صعود ايدوب دجله دن ابله يه ونهر ابله دن بصره يه واصل اولور بعده نهر معقلدن دجله يه دخول ايدرلر التنجی نهر يهوديدركه درت فرسخ نهر ابله دن اشغه چيقار بعضيسی عامر وبعض يرلری خراب غير عامر ايدوكنی مورخين نقل ايدرلر يدنجی نهر ابو الخصيب دركه برفرسخ نهر يهودينك التندن ايريلور بونك دخی مجراسی كاه جای خراب وكاهی عمارات خلد انتساب ايدوكی خبرويريلور سكزنجی نهر الامير دركه برفرسخ نهر سابقدن اشاغی اقار علی ماجرت به العاده طولاشه رق آبادان وخرابيدن واروب دجله يه چيقار طقوزنجی نهر قندل دركه بصره ابتدا عمارت اولندقده معموره ايدی حالا خرابه در بعض مدور يرلری واردركه كويازلال ايله طولمش آفتابه در پس ذكر اولنان طقوز نهر جميعا دجله دن چيقار

بونلردن ماعدا ایك نهردن زیاده انهار ابریلوب اقر منقولدرکه مقدما بوصولارك
افاضه سی ایله معمور اولان بصره که حالا اول خراب اولمشدر بعد خراب البصره
موجود اولان شهری معموره سابقه یه کوره یکرمی درت قیراطدن برقیراط
بولنمشدر دیرلر اما دجلة الاهواز شهر اهوازدن چیقوب غرب طرفنه طوغری
عسکر مکرمه اقوب واطرافنده وافر باغلر و بوستانلر وقصب سکر مزرعه لری
شاداب اولمشدر بونهر بیوکلکده وجریانده بعضیلر دجله مقداری بولمشدر
(نهر شیرین) بادرنج ناحیه سنده جبل دیناردن چیقار بلاد فارسی یاره رق جنانه
قربنده بحره آقار (لمنشئه) صانکه فرهادك اول کوزی باشیدر ٭
٭ باغ خسروده یابکار باشیدر ٭ اکرچه که نهر اهواز صحیفهٔ اولی ده مجملا
تحریر اولنماندر اما نهر شیرین نهر شق شیرینك غیریدر (نهر موقان) خوزستان
ولایتنده بربیوك صودرکه ناحیهٔ تستردن جریان ایدر عسکر مکرم شهرینه
طوغر و ایتز کیدر حتی اول محلده یکرمی قطعه سفینه اوستنه باغلنمش برجسر
کبیر مقرردر افاضه سندن نشو ونما بولان اکثریا نخیل و ذروع وقصب
سکردر (نهر تستر) عسکر مکرم اردندن چیقار اهوازه وارنجه آقر اندنصکره
نهر سدره ایله حصن مهدی یه واروب اول محلده بحر فارسه دوکلور (نهر طاب)
مخرجی جبال اصفهانی قربنده کی مرخدر اما غریب نزهتکاه در حتی الذی
حظ عیش الاعلی نهر طاب اول ولایتده ضرب مثل اولمشدر (لمؤلفه)
نهر طاب جری الذلال لدیه ٭ طاب عیش المجاورین علیه ٭ اما بوکا نهر مش نام
برصودخی منضم اولور بعده جریان ایله باب ارجانه واروب وصول بولور
(نهر سکان) رستاق رویحاندن چیقوب ساز نام قریه یه وارر کورهٔ فارسدن
نیجه یرلر صوارر بعده بحره دوکلور بلاد فارسده بونك کبی اطرافی معمور فیض
موفور صو یوقدر دیو خبر ویریلور (نهر زندور) بربیوك نهردرکه اصفهانك
قپوسندن اقر جریان ایدرك وارر بحره چیقار (نهر هندسند) سجستانك اعظم
انهاریدر غورك ظهرندن چیقار حدود رجه طوغر واقر اندن بسته
اوغرار بعده سجستانه کدر ایدوب سابقا ذکر اولنان بحیرهٔ زره یه دوکیلور
اما سجستانه برمرحله مقداری یر قالدقده اندن نیجه انهار ایریلور حتی نهر
طعام ونهر باسیر وزکبی تحفة العجایبده مسطوردرکه نهر هندسنده بیك نهر
دوکلور حالا که نه ازدیاد بولور ونه تغیر حالی مشاهده قیلنور نهر سیاروزده
انلردندر لکن سیاز وزسجستان قصبه لرندن زریجه اوغرار واوسننده اول دیارك

کیلری بورر ازدیاد میاه اوقاتنده اکثری سند وسجستانه وارر واول دیارك صولری اکثریا سیا روز نهرندن آریلور (نهر الرس) بونك مخرجی قابقلا طاغلریدر دیوخبرویریلور آندن آقوب دبیله و بعده ورثانه ایروب کرصوینه قاریشور ایکیسی برنهر اولوب بحره دوکلور منقولدرکه نهررسك ماوراسنده اوچیوز التمش پاره مداین خرابه واردر قرآن عظیمده کی ﴿ واصحاب الرس وقرونا بین ذلك کثیرا ﴾ فحوای شریفی انلره دلالت قیلور (لمؤلفه) قوریده یاشده نلر کوردی جهان ❁ کیمی معموره کیمی آبادان ❁ بونی فکر ایلیان اصحاب عقول ❁ ماوراسنده قالورسر کردان ❁ القصه نهر رس ارمنیه دن چیقار جریان ایله ورثانه طوغری اقار موقانك اوکندن ونهر کرك اردندن طولاشوب بحر طبرستانه دوکلور (نهر الکر) ایکی پرده در ایکیسنك دخی اسمی کردر نهایت بری مشهور و بری غیر مذکوردر پس اشهر واعظمی آذربیجان ایله ایران مابیننده سنورکبی فاصله دوشن نهردرکه مخرجی تیمور قپوقربنده برطاغدرکه اندن چیقار بلاد ایرانی یارق اقاروارووب بحر خزره دوکلور وبالجمله بردعه دن اوچ فرسخ مقداری جریان ایدوب رازی المفضل نام بربالق آنده آولنور صویی اول نهرك غایتله طاتلودر تفلیس قربنده حدود شمکورده کی جبل ناحیه سنده پیدا اولور و برنهر کر دخی فارس وبلاد شیرازمیاننده جریان قیلور تا کام فیروز رستاقنی صواروب بحر جکانه دوکلور (نهر جرجان) جبل جرجاندن چیقوب مغربا وجنوبا ابسکونه وارر آندن آریلوب ایکی نهر اولوب بحر دیلمه دوکلور (نهر جیحون) براسمی نهر بلخ در ابن حوقل قولنجه بونك عمودی بدخشان حدودندن چیقار وانهار کثیره ایله بریره کلوب مغربا وشمالا حدود بلخه طوغر و اقار بعده برقه ده اوغرار دخی صکره زم نواحیسنه بعده مغربا وشمالا اصل الشطه غب ذلك خوارزمه اندن صکره ماوراسنه ایبز و بعضیلر نقلی جیحوندن برنهر چیقوب خجندن روان اولور بعده اندن تجاوز ایله بحر اخضره دوکلور اصحری قولنجه نهر مزبور خوارزم بحیره سنه دوکلور خوارزم ایله مابینی التی کونلك یولدر وغایتله درین وعمیق صودر ایچنه دوشن دکه ده قورتلمز وایام شتاده طوکر بسیط ارضه دونرتا که چاپه لر ایله کسرلر یریر قیولر پیدا ایدوب صولا نورلر ایکی آی بوحال اوزره قالور شدت سرما برطرف اولدقدنصکره اولکی حاله عودت قیلور (نهر سیحون) براسمی دخی نهر شاشدر ابن حوقل قولنجه جیحونك ثلثانی دکلودر حدود بلاد ترکدن آقوب اخسیکثه اوغرار بعده مغربا جریان ایله خجنده وارر صکره فارابه اندن تیغی کنلسه

وصول بولورانی کچد کدنصکره بحر خوارزمه دوکیلور (نهر مکران) بر نهر عظیمدر که
اوسننده یکپاره حجردن برکر کوپری یاپلمشدر هر کیم که اندن کیچر قرنندده
بر مقدار غدا فضلاتی وار ایسه غثیان و قیٔ ایله اخراج ایلر تا که جوفندن
جزؤی وکلی نسنه قالمز فرضا که بر زمان اول قنطره نك اوستنده دوران قوصه قوصه
هلاك اولور صاغ قورتلمز (نهر مهران) سند ولایتنده در ملتان ناحیه سنده
جنوبا وغربا جریان ایله منصوره یه اوغرار بعده دیبلك شرقیسنده بحره دوکیلور
اما غایت ایله بیوك صودر ولذاتی سائر انهاره کوره مانند آبرودر من وجه
نیل مصره شبیه و تمساحلر ایله قعری مملودر کاه اولور که ازدیاد ایله مرتفع
اولوب بلادی بصار بعده تنزل ایدوب اصحاب زراعت فرصت ایله اکینلرین
اکار اولی طولا یوز یکرمی التی میل وعرضا اوتوز التی میلدر که مغربا وجنوبا
نهایتسز سیر ایله ایکی بولینور بریسی بحر هنده واول بری جریان ایله بحر مالح آخره
دوکیلور (نهر کنك) هندیلر بوکه کانکو دیرلر شهر قنوجك شرقیسندن اقان
نهر لذیذ دردیو اوکرلر ما بینلری قرق فرسخ یردر ماحصل بو نهر کانکو بر نهر
عظیمدر که کفار هند کلی اعتبار ایدوب زیارتنه واررلر حتی ایکی جانبدن
تبرك قصدینه کاهی جانلرین فدا وکندولرین هلاك قیلورلر (نهر برسوك)
بودخی دیار هنده در اختصار العجایب نام کتابده یازار که بو نهرك ایچنده نحاسدن
برشجرهٔ موزونه وضع اولنمشدر که التنده برعمود حدید طورر اول عموده
برسوك اطلاق اولنور حتی نهرك نسبتی انکله ادا اولنور پس اول عمود اون ذراع
مقداری صودن یوقارو چیقمشدر اوجنده اوچ قالن بوداقلری واردر که آتش
فروزان کبی شعله ویرمکده در کانه انك نوری کبی کورنمکده در والتنده برکسنه
اوتورمشدر طورمز کتاب اوقور اول نهره بو وجهله خطاب قیلورکه
یاعظیم البرکة وسبیل الجنة انت النهر الذی خرجت من الجنة المأوی ودللت الناس
علیها فطوبی لمن صعد هذه الشجرة والقی نفسه علی هذا العمود مرة
وبالجمله نیجه لر بو ترغیب ایله اول شجره اطرافنده جمعیت ایدرلر بی اختیار
اول نحاسدن اولان درخته چیقارلر کندولرین عمود حدیدك اوسننه براغورلر
پاره پاره اولور نهر صوینه دوکیلور سائرلر داخل جنت اولدی دیو اکا دعا
ایدرلر ونیجه سنی دخی ترغیب قیلورلر زهی حماقت زهی غباوت زهی
جهالت زهی خسارت اما ابن اثیر بونك اسمی نهر العمود در دیو تحریر قیلمشدر
(نهر الالواح) بودخی دیار هنده در اورته سنده بعض الواح عظام واردر که

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

طلسم ایدوکی شهرهٔ انام وعوام در جهلهٔ هند زعمنجه بو صو دخی جنتدن
چیقمشدر اول الواح اوزرینه کوز کوره جان اتوب وجودینی فدا ایدن
کو یا که مولاسنه تقرب ایتمشدر پس یا این ایاقلرله دائما اول نهری بکلرلر
بو اعتقادله تقرب قصد ایدنلری پاره پاره قیلورلر یعنی که نیت ایدن کمسنه
نهر کنارینه کلوب ماجرای نیتنی اول قوم جهاله بیلدیرر علی الفور حریفك
لباسنی صویارلر و یانندهکی نقود وجواهر وحلیٔ بی قیاسنی آلورلر امان ویرمیوب
الواح اوستنه اتارلر واطرافن الوب جسم صد پاره سنی ایکی بولرلر نصفنی
اول نهره ونصف آخرینی اکا قریب اولان نهر کنکه براغورلر اول نادانی
بو ایکی نهر روان طریقنده جنته داخل اولدی بیلوب دعا ایتدیررلر (لمنشئه)
❊ جهان ایچنده نه نادان و بی عقللر وار ❊ وجودی ایده ورطهٔ هلاکه دخول ❊
❊ صنور که جنته کیرمك انك الندهاوله ❊ بوله بو حیله ایله باغ وراغ خلده وصول ❊
(نهر اثیل) دجله کبی بریوك صودر ارض روم و بولغاردن بلاد خزره کلور
حکما قولنجه ینه بحر خزره دوکیلور طولاشوب علی الخصوص بو نهردن
تمش بش نهر ایریلور حالا که نه اکسیلور و نه متغیر اولور حتی بحره قارشدقدنصکره
ایکی کونلك مسافهیه دك یس بللو آقار نه لونی متغیر اولور ونه اولکی نمایشی متبدل
اولور بحرك ایچنده عینیله تشخیص اولنور مع هذا ایام شتاده منجمد اولور ایچنده
حیوانات مائیهنك غرایبی بولنور (نهر آذربیجان) محمد بن زکریاء رازی قولنجه
کتاب المسالك والممالك صاحبی جهانیدن نقل ایله بیان ایتمشدر بو نهرك
صویی جریانی حالنده ایریلوب طشره النمدجه بناره لایق حجر اولدیغی
بیلدرمشدر (نهرانه) بر صودر که قمح العروسه قریب یرده اقر بعده با توب مسافهٔ
بعیدهده طشره چیقار بو حالله ایکی اوچ کره غوص وخروجدن صکره بحره
دوکیلور (نهر الذهب) شام ولایتندهدر اهل حلب زعمنجه وادیٔ قطیاندهدر
نهر الذهب دینلمکه باعث بودر که محصولنك اولیمیز انله صاتیلور آخری کیل ایله
بیع قیلنور یعنی که اولا کنارینه حبوب اکیلور بعده اشجار مثمره دیکیلور صکره
ایکی فرسخ مقداری کیدوب بطیخه یه دوکیلور تا که طوکوب طوز اولوب
رغبتله صاتیلور ویاخود مرادلری کنارلرنده التون بیتردیمك اوله ارضك محصوللیسی
حقندهکی وصف معتاد اول نهر تعریفنده وقوع بوله (نهر صقلاب) نهر صقلابده
بر صودر هفتهده بر کون اقر التی کون نه کوریور ونه طشره چیقار دائما عادت جاریهسی
بو یوزدن جریان ایلهدر (نهر العورج) بو بر نهردر که قاطول ایله بغداد ماییننده در حفرینه

باعث بو اولمشدر كه كسراى نوشروان نهر قاطولى روى زمينه روان ايتدكده اسافل اراضيده بعض قرى خلقى متضرر اولديلر كسرى جانبنه شكايته كلوب عرض ماجرى قيلديلر كندو ناحيه لريچون قاطولدن غيرى بر مجرى حفرين رجا ايلديلر تا كه انلره رعاية ودفع ظلمله عناية نهر عورجى پيدا ايتديلر (نهر الآلان) اهل بغداده بلا برآب مصفادر هر يل سد واستحكامنه سعى ايدرلر ينه ازديادى حالنده نيجه ضررين چكرلر (نهر اليمن) ولايت يمنده برنهردر كه كونشك طوغديغى زماندن طوانديغى زمانه دك اقرشب تا سحر نه جريان ايدر ونه منبعندن چيقار قاله ابن الاثير فى تحفة العجايب بالتسطير (نهر طونه) روم ايلى ولايتنده در خليج قسطنطنيه غربيسنده كى حدود دەدر حد ذاتنده دجله وفراتدن بيوكدر اماشدت شتاده طونمغله نيجه آيلر سفاين ومراكبه احتياج قالميوب اوستنده زير باركران هربه لر يوريمه سى كوياكه كندويه اغريوكدر فشقا نام جبلك شرقيسندن چيقار جنوبا قره دكزه ياقلشه رق اقر عاقبت سقجى نام قصبه شمالبسنده قره دكزه دوكلور وبونهرك سواحلنده افلاق وصرب وماجار وخروات نام اصناف كفره متمكنلردر وبعض يرلرنده غزات روم ومجاهدين مرزوبوم متنزها تله ساكنلردر اوستنده نيجه كميلر يوررر اطراف ممالكه تجارت اولنور (نهر اوزو) بودخى بر بيوك صودر شماللندن يكا نهر طونه نك شرقيسندن كلور كاه مغربا وكاه مشرقا جريانله قره دكزك برمحلنه دوكيلور واول موضعه صاروكرمان ايله آق كرمان مابينى دينلور (نهرتان) اوزونك قارشوسنده ونهرانلك غربيسنده برنهر عظيمدر پايانى ازق دكزينه دوكلدوكى خود هركسك معلوميدر (نهر اتل) بين الخرز والروس برشهر واردر اسمى اتل در نهر مزبورا كا نسبت اولنمشدر واول قصبه نك برنامى دخى نهريه در اولجوارنده كى انهارك اعظم واكبرى وجله دن اشهرى اتلدر شمال طرفنده كى اراضئ خرابه دن كلور بلا نام قصبه يه يقين اوغرار كه اكا بلغار دخى ديرلر بعد ما اكك نام قصبه دن كچوب جمز نام قريه قربنه وارراندن كچوب شرقا وغربا جريانله سراى نام دار الملكه دخول قيلور بودخى منقولدر كه نهر اتل شهر سرايى كچدكدنصكره بحر خزره قريب محلده متفرق اولور حتى يكدن زياده نهر اولور ينه بحر خزره دوكيلور (لمنشئه) چيقار كوز ياشى انهارى عيوندن

❋ بو وجه مابور مزى اكله اى يار ❋ نيجه نهر ايله اجرا فلك دلدن ❋

❋ عيونه واصل اولسون جمله انهار ❋

الكلام في العيون المشتهرة المنقولة من الكتب المعتبرة منها عين آذربيجان

بو بر چشمه در که آذربیجاندن چیقار اما که صویی طشره چیقوب هوا قارشدقده البته منعقد اولوب حجر صورتنی باغلر حتی بعض کیمسنه‌لر کرپیج کبی قالبلره دوکرلر برسهل مدتده انجماد ایله طاش اولدیغنی کوروب بنالره صرف ایدرلر (عین اسکندریه) بر مشهور چشمه در که ایچنده برکونه سمك وصدف اولور اتی بشوروب یرلر وصو یندن ایچرلر جذام مرضندن قورتیلوب عافیت بولورلر امابوذکر اولنان نفع اوائل ظهور مرضده اولور مجذوم مزمنه اول نفع ویرمز بعضیلر قولنجه مادامکه اول صودن ایچر واول ماهینك لحمندن تناول ایدوب اول یردن آخر مملکته نقل ایتمیه اول مرض موحش بعد العافیه عودت ایتمیه (عین بادحانی) بوصو دامغان مضافاتندن کهرنام قریه‌ده در چونکه اهل قریه یل اسدرمکه محتاج اولسه‌لر خاتونلرك حیض بزندن برپاره جك آلوب عین مزبوره براغورلر ساعتیله هبوب ریاحدن صفا کسب ایدرلر چونکه بوصودن ایچسه لرقارنلری شیشمز نفخی غالب اولوز وصویی مرکزندن آیرلدیغی کبی طوکوب حجر صلب اولور (عین الحور) مکه یولنده برصودرکه ایچه‌نی البته اسهال ایدر جمل دخی ایچدکده لینتی مقرر اولور (عین بامیان) بو برعین درکه اصوات غریبه ایله صویی چیقار هرکس اندن کبریت رایحه‌سن استشمام ایدر هرکیم اندن غسل ایلسه جربی زائل اولور کیدر (عین هاج) برغریب صودرکه چون هوا آچیقلق اولسه ایچنده برقطره اولمز امابولوطلو اولسه طوپطلو اولور (عین جبل ملاطیه) غایتله شیرین ولونی بیاضلغه یقیندر برمقدار جریان ایله منبعندن بعید اولور انجماد ایله حجر صلب اولمش بولنور (عین داراب) بوصویك ایچنده برجنس طولانی نسنه بتر ایچینه کیرنلره ییلان کبی صاریلور نقدر که خلاصنه چالشسه انك صارلمسی اشد اولور لکن مقید اولمیوب کندوسنی صالیویردکده اول دخی تدریجله چوزیلور تا که رها اولمسنه امکان بولنور (عین زوارق) برطاغ باشنده عیون کثیره در جمله سی حاره در هرچونکه دخانی چیقا رابیض واحمر واخضر وازرق واصفر بش کونه لون ایله کندویی ظاهر ایدر ودخانی ایچنده یالکزی ظهور ایلر ایکی حوض یاپلشدر بری رجاله وبریسی نسایه مخصوصدر امراض بلغمیه‌دن خلاص استینلر واررلر تدریجله ایچنه کیررلر براوغوردن کیرنلر یاتوب بدنلرینی قاولدرلر (عین رأس الناعور) موصلك شرقیسنده درداعه نام قریه‌ده ظاهر اولمشدر برعین فواره درکه ایچنده وافر نیلوفر حاصل اولوب قریه

خلقنك معاشلری انلری دوشوروب صاتمغله در (عين زغر) بو بحيره منتنه يه قريب
وبيت المقدسه اوچ كونلك يول بعيد مسافه ده در وزغر لوط پيغمبر عليه السلامه
مخصوص اولان برك ونباتاتندر وبو بر بكاردركه باتمسى اشراط ساعتدن
صايلمشدر (عين الاوقات) روى زمينده كى صولرده بويله برنادره جريانى اعجاز
وندرتله بارده صو يوقدر ولايت مغربده در اوقات صلواتده ظاهر اولور مسلمانلر
آبدست الـنجه طورر بعده ينه باتوب وقت آخره دك بى نشان اولور بو منوال
اوزره بش وقت نماز قبيلنده بش كره ظهوره كلور بو تقديرجه اسمى عين الوضوء
اولق مناسب كبى كلور (عين سميرم) بو عين دخى عجايب دنيادندر لسان تركيده
چكركه صويى ديدكلريدر پس هرقنده كه جراد واقع اولسه بو صودن برشيشه يه
قويوب ايلدرلر صغرجق قوشى لايعد ولايحصى متابعت ايتمكين دفع جراد
تداركين كوررلر يعنى صو ايله واران قوشلر مسلط اولوب چكركه يى قيرارلر
مسلمانلرك وسائر طوائفك مزارعنى ضررردن خلاص قيلورلر فلاجرم صغرجق
قوشى مسخر كبى اولمغين نيچه لر صغرجق صويى ديمشلر اما مراد قتل جراد
اولمغين چكركه صويى ايله دخى تعبير ايتمشلردر (عين شيركران) مراغه كويلرينك
برنده ظاهر اولور ايكى صودر امابرى غايتله ماء بارد واول برى فتى حرارت اوزره در
(عين طبريه) منبت هشام نام قريه ده دركه يدى ييل على التوالى انده عيون ظاهر
اولمشيدى (عين العقاب) ارض هندده برطاغك باشنده در قچنكه طوشنجيل
ديدكلرى قوش مسن وضعيف اولسه ياوريلرى انى اتفاقله بو عينه كتوررلر
ايچينه قويوب يو يوب كننشد ٭ قوريدرلر تا كه ازمانده تويى دوكلور يرينه
يكيدن توى بيتر ضعفى دخى كيدوب كنجلكى حالنده كى قوتى عودت ايدر
(عين غرناطه) عجايب دنيادن برصودر واكا متصل برزيتون اغاجى واردر
ييلدن ييله بريوم معلومده كنش طوغديغى كبى ذكر اولنان صو كمال غليانله
ظاهر اولور همان اول حين ده شجرۀ زيتون چيچكلنور فورى چيچكنى
دوكوب يمشلنور زيتونى كوكرير درعقب قارارر كماله اول كونده رسيده
اولور اول ديارك خلقى اوشرلر مداوات ايچون اول صودن وزيتوندن المغه سعى
قيلورلر (عين غزنه) غزنه شهرنده برصودركه ايچنه قاذورات دوكسه لر يعنى
فضلات ومهملات براقسه لر هوا متغير اولور صوغقلر وريح عاصف ظهور
بولور قچنكه ينه چيقاروب پاك ايتسه لر اولكى حالنه عودت ايدوب طوريلور
(عين الفرات) ارض رومقربنده در اوّل بهارده صويندن غسل ايدنلر اول سنه ده

عرض مرضدن بری اولورلر (عين القياره) موصله بر مرحله قریبدر ایچندن وافر زفت حاصل اولور اطراف بلاده کوتوریلوب زفتندن وصویندن امراضه شفا واصل اولور (عين المشقر) حجازدن مشقر نام وادیده در ابن اسحق قولنجه ایکی اوچ راکب آدمه وفایده جك صوجغزدر (عين منكوره) بلاد کیما کده منکورا نام جبلده برقلقان دوری دکلوجه صودر فاما براشکر کثیره صولنسه ینه بر پرمق اکسلمزدر (عين النار) اسهرله انطاکیه مابینده درکورنلردن بری قولنجه ایچنه بر رقش صوقنسلر ساعتیله آتش کبی یاقش کذا فی کتاب ابن الاثیر (عين ناطور) مصرك بر موضعنده در یعنی انده بر غار ایچنده در صوبی قینایوب چیقر تراب اوستنه اقار بعده اول طپراقدن فاره لر ظاهر اولور حتی کیمنك نصفی بالحق ونصف آخری فارهٔ ذی روح ایکن بولنور حالا که بو حال مصرك بعض مزارعنده دخی بولنور بیل فاره لو اولدیجه طپراغندن صحانلر چیقوب حیات بولور (عين الحسبسه) طبریه نك جانب شرقیسنده در که بر هیکل مطلسمك کوکسنده اون ایکی دلوکدن اون ایکی صوقاینار هر بری بر مرض ایچون شفا اولمق اوزره استعمال اولنور اما صوبی غایتله حاره در وصافیدر طبریه نك خرابه حمامندن اولمق واردر (عين نهاوند) بو دخی اعجوبهٔ روزکار ونادرهٔ اعصاردر که بوذکر اولنان صو بر طاغ آرامنده در اول اطرافده کی نواحی خلقی صویه محتاج اولوب مزارعنی صوارمق قصد ایتسه لر اول صونك قربنه واروب بلند آوازله چاغروب بن صویه محتاجم دیو فریاد ایلر واردینه باقیوب مزرعه سنه طوغری چکیلور فلا جرم اول صو اردینه دوشوب بیله کلور مزارعنی مرادنجه صوارر مصلحتی تمام اولدقده یتر بودکلو افاضه کفایت ایدر دیو چاغرر ماء مزبور دخی چکیلوب مقامنه وارر (عين تل) قزوین قریه لرینك برنده در یعنی کما کافریب بر طاغك شعبنده در اما غایتله اسی صودر جریانله ایکی حوضه دوکیلور مریضلر وکوتورملر اول صودن یایقنوب صفالر وشفالر بولورلر (لمؤلفه) اشکمله طولدی سینه ده داغم چقورلری ❋ بر چشمه ماردن پر اولور نیجه چاهلر ❋ الله نه بلالو باشلو صودر کوزلرم یاشی ❋ اندن طولر نیجه قیولر آب کاهلر ❋

❋ فصل في الابار الغريبة وآثارها المتنوعة ومنافعها العجيبة ❋

اکرچه که ربع مسکونده کی قیولری وخواص وعجایبنی بعض کتب معتبره ده یازمشلردر مهما امکن اول ماده لردن دخی طالبینه افاده قیلمشلردر لکن بو حقیره منظور اولان کتب مسطوره ده مولانا ابو عبد الله محمد قزوینینك کتاب

عجايب المخلوقات ومولانا ابن اثيرك تحفة العجايبي سائرندن ابلغ والطف اولمغين انلردن نقلي اولى كوردم نهايت بعض فوائدكليه انضمامنه دخي جل همت قيلدم (بئرابي كنود) طرابلس قربنده برقيودركه صويندن ايچنلرك حماقتي مقرردر حتى بركسنه‌ده بلادت آثاري كورلدكده يوخسه بئرابي كنوددن صومي ايچدك مثلي معبردر (بئرباييل) هاروت وماروت يوم معلومه دك حبس اولدقلري قيودر اعمش مجاهدبن جرمكي دن روايت ايدركه مشاهير مفسريندندر وابن عباس كبي بزركوارك تلاميذندندر عالم مشار اليه روى زمينده‌كي عجايبك رؤيتنه صرف مقدور ايدنلردن اولمغله حجاج ظالمك زمان حكومتي ايديكه مجاهد مزبور جهد موفورله چاه بابله واردي برسالخورده يهودي كنديه پيشرو الك ايدوب چاه بابله ايندي يعني دهان چاهده‌كي حجر كبيري قالديروب سرداب شكلنده برقيويه كيردي فامايهودي اصمارلديكه مجاهد اول ايكي مخلوقي كورد كده تعجب كنان ذكراسم ديان ايلميه قدرت اللهي استغرابله لاحول ولاقوة الابالله كلامني وجه معتاد اوزره سويلميه وقتا كه چاهك نهايتنه ايندیلر هاروت وماروتي ايكي جبل عظيم هيئتنده كورديلركه آردلرندن ديزلرينه‌دك اياقلري تيرلنمش ايدي باشلري اشاغه آصيلوب طورررلرايدي لكن مجاهد تنبيه سابقي اونتدي كمال تعجبله ذكرالله ايتدي همان اول ايكي محبوس اضطراب ايدوب بروجهله زلزله پيداه اولديكه يهودي ومجاهد قاچه‌رق خلاص اولديلر بعض مفسرين تحقيق ايتمشلردركه بونلر ايكي ملك ايدي يريوزنده بني آدمدن صدور ايدن ذلات وهفواتي كوررلردي يارب نيچون بوعاصيلري هلاك ايتمزسين ديوكانه عصات بني آدمي تعييب ايدرلردي هرچندكه باري تعالى جل شانه وعلا بونلرك ذلاتي عالم عناصرك مقتضياتيدر عصيانلري نفسانيدر روحاني دكلدر ديوتأويل لطف جميل ايله جواب بيوردي بونلر نصيحت پذير اولمزلردي بزي يريوزينه ايندر برذره جرم وكناه ارتكاب ايدرسك چراغ وجودمزي سوينْدر وكندومزي نار دوزخه كوندر دعواسين ايدرلرايدي پس حضرت باري سراپردهٔ مشبتنده متواري اولان اسرار خفيه‌نك اظهاريني اراده قيلدي هاروت وماروتي يريوزينه ايندردي خلقت بشريه‌نك نهجي اوزره اكل وشربلري تحقق بولدي فلاجرم اول ايكي ملك مكرم كميت نفسانيه‌لرينك عنانني ارخايه باشلديلر نوش شراب خوشكوار وبوس كارنكار وزهره نام مغنيه‌نك وصالي دستكامندن تمتع زنا كردار لازمه‌لرينه كوشش بيشمار اظهار ايتديلر حالاكه

اول نازنین بی همتا عرض همت علیا قیلدی مادامکه بکا اسم اعظمی اوکرتمیه سز
استدکمه کوکاره عروج ایده جك بر علم شریف ولطیفه بنی مالك ایتمیه سز
وصالمه برمنده نوش جام ایده مزسز وچنکمك نغمات دلکشاسنده کسب مرام
ایده مزسز دیو سویلدی مزبورانك دیك نفسانیلری کرماب شهوانیلر یله غلیانه
باشلدی عنان اختیاری اللرندن کیدوب هرچه باد آباد مضمونی نی ارتکاب
ایدوب تعلیم اسم اعظم ایتمه لری وقوع بولدی تا که زهرهٔ زهری اول بهانه ایله
عارج اوج سما و برجنده زهره نامی ایله مسمی بر رامشکر انجم سما اولدی
واول ایکی ملك مظهر قهر خدا اولوب نیجه عتاب آلهی اصغاسندن صکره
اول چاهك ایچنده حدید له منکوس یعنی بند آهنینله محبوس قیلندیلر که روز
حشره دك اول حال اوزره عذاب الیمده قالهلر اغزلری آب چاه بابله دکر دکمز
اضطراب عطش وتشنکی برله معذب قیلنهلر (لمنشئه)

۞ کوکه اغدقده زهرهٔ حسنا ۞ مست لایعقل ایدی اول ظرفا ۞
۞ کوزا چوب کوردیلر بوغ انده نکار ۞ لیك غایتده تاب نارخمار ۞
۞ کندولر باش اشاغی محبوسان ۞ اوکارنده اقار زلال روان ۞
۞ ایچه مزلر ولی صونلمش اوصو ۞ بوزلری صوبی کبی اولمش اوصو ۞
۞ حکمت حق ایتمیوب اذعان ۞ اولمغین خاکپایه طعنه زنان ۞
۞ اولدیلر راغب زنا زندن ۞ ایچدیلر جرعه سرنکونندن ۞
۞ اشدی باشدن هوای نفسانی ۞ اولدی طوفان بحر شهوانی ۞
۞ تیره چاه انلره بلای سیاه ۞ قالدیلر حشره دك مخلد چاه ۞

(بئر بدر) مکه ایله مدینه مابیننده در یوم بدرده مؤمنلر مشرکلری قتل ایدوب
ایچنه براقدقلری قیودر حق رسول الله صلی الله علیه وسلم اول قیونك اغزینه
کلدیلر یاعتبه یاشیبه ﴿ هل وجدتم ماوعد ربکم حقا ﴾ بیوردیلر اصحابدن بری
یارسول الله انلر شمدی بوصوتی ایشدرمی دیدکده حالا سزك اصغاکزدن زیاده
ایشدیرلر جواب ویردیلر بودخی بعض صحابه دن منقولدر که بدر قیوسی یانندن
کچرکن کوردمکه ایچندن برشخص چیقمش اطرافنده کی وادی یه طوغری
قاچش فاما درعقب عقبه اردنجه ظاهر اولمش اول هاربه یتشوب النده کی
قامچی ایله دوکه رك ینه قیو ایچنه قویمش (بئر برهوت) بئر بقرب حضرموت
یعنی حضرموت یاننده برقرا کلق طاشلو وادیده برقیودرکه ارواح کفار
ومنافقین انده معذبلردر صوبی سیاه وقوقوسی جیفه رایحه سی کبی مردار

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

بی اشنباه ایدوکی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مرویدر اصمعی
اهل حضرموتك برندن روایت ایدرکه هر حین که اول قیونك رایحهٔ کریههسی ازدیادله
ظاهر اولسه البته امراء کفارد ن برینك هلاك وموتی خبری ایشدیلور دیو
بیلدرمش بودخی منقولدرکه برمعتمد علیه کسنه برکیجه وادئ بئر حضرموتده یاتمش
صباحه دك یادومه یادومه صداسنی ایشتمش مگر که دومه اول وادیده‌کی ارواح
کفارك تعذیبنه موکل اولان ملکك اسمی ایمش (بئر بضاعه) مدینهٔ رسول الله
صلی الله علیه وسلمده برقیودر کندولر انك صوبندن آبدست المشلر وتکرار
برقوغه صوچکوب ایچمشلردر زمان شریفنده‌کی مرضی اول صودن اوچ کون
یقنه مرضندن خلاص اوله بیورمشلر (بئر بیژن) دربند قربنده برمشهور
قیودر یعنی پهلوانان سالفه‌دن بیژن بن کیو بن کودرزه نسبت اولنمشدر
افراسیاب بیژنی بونده حبس ایتدی دیو خبر ویرلمشدر فی الحقیقه برسیجن
محکم ونیره چاه مستحکم ایمشکه پهلوان مزبوری بند الیله انده حبس ایتمشلردر
بعده اغزینه بر یصی طاش قپایوب نابدید ایتمشلر لکن رستمکه بوخبری الدی
بیژنی خفیةً اندن خلاص ایدوب ایرانه کتوردی تفصیلی شهنامه‌ده مقید
ومسطوردر (بئر قنصوری) ارض هندده برجزیره‌درکه انده کافور حاصل
اولور حتی کافور قنصوری اکا نسبت قیلنور وبو قیونك ایچنده برجنس بالقلر
اولمشدر چیقدیغی کبی طوکوب طاش اولور دیو خبر ویرلمشدر (بئر خندق)
ده مراغه اعمالنده برقریه‌ده‌درکه انده وافر کوکرجنلر بولنور مراغه
فقهاسندن بری وارمش بشیوز ذراع ایپله اول قیویه اینمش نهایتنده حمامه
کورمیوب صور متنوعه ایله وافر حیوانات موتی مشاهده قیلمش (بئر دماوند)
جبل دماونده بردرین قیودر کوندزین ایچندن دخان وکیجه ایله آتش فروزان
چیقار ایچنه برفسنه براغلسه نهایتنه واروب برزمانجق طورر صکره ینه اتیلوب
طشره چیقار (بئر دوران) مدینهٔ منوره‌ده‌در روایت اولنورکه برزمانده
رسول الله صلی الله علیه وسلم برمرض شدیده مبتلا اولدیلر بین النوم والیقظه
مشاهده قیلدیلرکه ایکی ملك کلدی بری مبارك باشلری اوجنده وبریسی مبارك ایاقلری
طرفنه اوتوردی اول باشی اوجنده اوتورانه اول بری صوردیکه رسول اللهك
وجعی ندندر رفیقی جواب ویردیکه سحردندر تکرار صوردیکه کیم سحر
ایتمشدر جواب ویردیکه لبید بن اعصم یهودی سحر ایدوب بئر کملی قعرنده
برطاشك التنده قومشدر زیرا بئر دورانك برادی بئر کملیدر همانا سلطان انبیا

قالقدیلر اول ملکلر کلماتی حفظ ایتدیلر حضرت علی وعماری بوخدمتده
کوندردیلر انلرکه واردیلر قعر چاهده اول طاشی بولوب قالدردیلر التنده
دلو ریسمانده بر پاره ایپ بولدیلرکه اون بردوکم دوکلشیدی الدیلر جناب حضرته
کتوردیلر امر شریفلری ایله آتشه اوردیلر فی الحال کانه انشط من عقال
رسول خیر الآل عافیت بولدیلر وبو معنی اون برآیتله معوذتین نزولنه باعث
اولدی ساحر مزبورك اون برعقده سی مقابلنده اول ایکی سورهٔ جلیله اون بر
آیتله ازال قیلندی (بئر زمزم) مکهٔ مکرمه ده کی چاه زمزمدر حضرت ابراهیم
علیه السلام اوغلی اسمعیلی والده سی هاجر له کتوروب انده اللهه اصمرلیوب
کتدکده هاجر صوبی توکنجه طوردی بعدما تشنه لك اضطرابندن آب تاب
تجسسنه کتدی بوطریق ایله جست وجوده واول جوانب تك وپوده ایکن سمعنه
سباع آوازه سی طوقندی جانی پاره سی خوفندن محل معهوده جان آتدی
کوردیکه حضرت اسمعیل علیه السلام اوکچه لری ایله دپنمش مبارك قدمی قربنده
آب زمزم ظاهر اولمش سوینه رك کلدی باری خدایه شکرلر ایتدی اول آب روانك
اوکلرینه قوم یغوب طاغلامسنی قصد قیلدی اکر اولوجهله جریانی
منع قیلمسه ماء جاری اولوردی سائر انهار عظیمه کبی ازدیاد میاه ایله اشتهار
بولوردی محمد بن احمد همدانی قولنجه آب زمزمك اعلاسندن اسفلنه وارنجه
درینلکی قرق ذراعدر ودیبنده نیجه اقار صولر واردرکه برینك حدی رکن
حجر اسود وبرینك حدی ابو قبیس وصفا وبرینك حدی دخی مروه در
باری خدا لطف بی انتهاسندن یغمورلر یاغدردی وسیللر کلدی تاکه سنه خمس
وعشرین ومأتینده چاه زمزمك صولری زیاده اولدی حتی رأسندن جبل
منقوره وارنجه اون بر ذراع بولندی انلولکی دخی اوچ ذراع حسابندن اولوب
اوزرینه ساجدن ایکی میل مربع یاپدیرلدی اولا ارضنی دوشه دوب اوزرینی
مرخم ایدن خلفاء عباسیه دن منصوردر مجاهد علیه الرحمه قولنجه زمزم
برصودرکه شفا نیتنه ایچسك شفا بولورسین دفع عطش ایچون ایچسك قنار
راحت بولورسین دفع شدت جوع ایچون نوش ایتسك طویار شبعان اولورسین
زمزم تسمیه اولنمغه سبب بودرکه ملوك فرس زعملرنجه حضرت ابراهیم خلیل
علیه صلواة الله الجلیل نسلندن کیچوب بنی اسرائیل نسبندن انمشز دیرلر ایدی
اول اجلدن تعظیما کعبه یی زیارت ایدرلردی بیت شریفی طواف ایدوب
بئر مزبوره کلدکلرنده اوزرنده زمزمه ایلرلر دیکه قوم مجوس نمازلرنده قرائت

ایتدکارنده زمزمه اطلاق ایدرلردی پس چاه مزبورك اوزرنده زمزمه‌لرینه
بناء زمزم دینلمشدر ملوك عجمدن چاق صکره بیت اللهی زیارت ایدن اردشیر
ابن بابکدر دیرلر (بئر نبك) ارجان کورسنده برقیودرکه اول حوالیده‌کی رعایارسنلر
صارقیدوب قعرینی یوقلادیلر اصلا نهایتنه ایرمدیلر هرسنه صویی ازدیاد بولور
اول نواحی قریه‌لرینی صواره‌جق مرتبه ارتدوغی محقق اولور (بئر قریهٔ عبدالرحمن)
ارض فارسده جافة القعر برقیودر سنه دن سنه یه بریوم معهود ده صویی چیقار
قاینار اطرافنی تماما صوارنجه طورر بعده صویی بیتوب بی نشان اولور
(بئر بیتسوس) ارض مصرده در ییلده برکره اول قیویی طو پطلواولور پس اول
ولایتك حکامی اوشرلر ماجرایی یازرلر حاکم مصره بیلدیررلر انلردخی ازدیاد
نهر نیلی اندن قیاس ایدرلر (بئرالعظمه) قاهره ده در بعضیلر قولنجه حضرت
موسی یه نسبت اولنان قویولردندر بودخی منقولدر که کعبهٔ مکرمه ده زمزمه
برطاس دوشورمشلر بئرالعظمه ده چیقدوغی خبر آلوب عینی ایله بولمشلر
(بئرالکلب) حلب مضافاتندن برقریه ده در بئرالکلب دینلمکه باعث بودرکه
قدوز کوپك مجروح ایتدوکی کمسنه قرق کون کچمدین چاه مزبورك صویندن
ایچسه صحت بولور بعضیلر روایت ایتمشلرکه اولقوله اوچ مجروح صویندن
ایچمش بری فوت اولوب ایکیسی شفا بولمش حالاکه فوت اولان قرق کونی
تجاوز ایلیان کمسنه ایمش (بئرالمطریه) مصرقریه لرینك برنده درکه انده شجرهٔ
بلسان وار در حتی صولانمسی اول قیونك صویندندر اصلده خاصیت بلسان
اول آبده در دیرلر فی الواقع روی زمینده اندن غیری یرده بلسان بیتمز منقولدرکه
مصرده اولان ملك عادلدن فرزند رشیدی ملك کامل استیذان ایلدی که
اول حوالیده وافر بلسان زراعت ایده بعده بیتن اشجارندن انتفاع ایدوب
عرض قدرت وتحصیل بضاعت ایده اکرچه مأذون اولوب اکدی فاما بیتن
اشجاردن ادهان حاصل اولمیوب یوق یره زحمت چکدی بعدما رجا ایلدیکه
تکرار زراعت ایده بعده بئرمطریه دن برساقیه پیدا ایدوب اندن فیض طراوت
ایده پس مأذون اولوب زراعت ایتدی وبئرمزبور ساقیه سندن ایثار طراوت
ایتدی علی ماهوالمأمول دهن بلسان حاصل ایدوب تدبیرنده اصابت ایتدی
وبئرمزبورك صوینه بوخاصه فیض عیسویدندر دیرلر یعنی حضرت عیسی
صلوات الله علی نبینا وعلیه آنده غسل ایلدی دیرلر (آبار نیشابور) وافرقیولردر
جمله سی فیروزه معادنی درکاه اولورکه ایچلرنده قطعه قطعه بولنور لکن

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

بعض قتال عقارب دخی اولورکه ناسی فیروزه طلبندن منع قیلورنیش اوردوغی
البته اولدرر (بئر هندیان) فارس ولایتنده برقریه ده در که اندن متصل دخان چیقار
هرکیم یاننه یاقلشه محترقا یقار حتی هوادن قوشلر طیران ایدرکن مقابلنه راست
کلدکده قویروغی وقنادی یانوب اول بئرك آغزینه دوشرلر (بئر یوسف)
حضرت یوسف صدیق اخوانی براقدیغی قویدرکه زمین اردنده واقعدر
طبریه دن درت فرسخ اونده ایدوکی شایعدر زیرا اصطخری ونیجه‌لر قولنجه
حضرت یعقوب علیه السلامك قرارکاهی نابلس وسنجل نام ایکی قریه
اورته سنده کی عزنابلسده ایدی اول زماندنبرو بئر مزبور مزار مشهور اولوب
خلق عالم زیارتندن تبرك قصد ایتمشلردر وتیمنا صویندن ایچه کلمشلردر (لمؤلفه)
* نه اوزکه چاه ایمش اول چاه باهر الظلمات * ایچنده بولنه یوسف مثال آب حیات *
* صوسز قویدی دیرلرسه اعتماد ایتمه * حقیقتا براوجم صود کلیدی اول ذات *

کفتار در بیان نوادر جزایر البحار

فصل فی جزایر البحر المحیط المظلم

بوذکر اولنان بحره یونانیلر بحر اوقیانوس تسمیه ایتمشلردر عامر مسکونه وخرابه
جزایرینه نهایت یوقدر نهایت مشهور اولوب فی زماننا مراکب وسفاینله
واریلوب کوریلنلر ابن اثیرك کتابنده مسطور اولدوغی اوزره یکرمی یدی
جزیرهٔ کبیره در امامرآت الاوان وتحفة الزمانده التی بیك جزیره در دینمشدر
جمله دن بریسی (جزایرخالدتان) ایکی جزیره در هربرنده یوز ذراع قدنده ایکی
صنم واردر نحاسدن دوزلمشدر اعمال ذوالمنار حمیریدندر دیو بوندن اسبق
یازلمشدر بونلرك براسمی دخی جزایرالسعدادر تقویم البلدانده یازلدوغی اوزره
جزایرالسعادات یکرمی درت جزیره در (جزیرهٔ بسقهان) بونك اورته سنده
برمدور طاش اوستنده برصنم احمر طلسم واردر الی ایله بکا یقین کلمك دیو اشارت
ایلر اعمال ابرهه ذوالمنار دن ایدوکی اکثر مورخین کتابت ایلر (جزیرهٔ لعوسا)
بونده برمیل مستحکم اوزره برصنم وضع اولنمشدر اصلا چیقمله سی ممکن دکلدر
وبونده کی دواب هائله یه نهایت یوقدر (جزیرهٔ ساوه) منقولدرکه اسکندر
ذوالقرنین ظلماته کیرمزدن اول بوجزیره یه اوغرایوب برکیجه یاتمش صباحه دك
عسکری سنکسار قیلنوب اذا اولنمش (جزیرة الساعلی) بوبرعظیم جزیره درکه
سکانی عورت شکلنده در لکن برر ایکیشر اوزون آزودیشلری واردر
طشره چیقمشدر وکوزلری برق خاطف کبی شعله‌لرله بدیداردر رجال ونساسی
انجق فرج وذکرندن بیلنور سائر اعضالری مساوی اولمغله تفریقی مشکل

اولور برجنس تکلم ایدرلر زعملر نجه سوزسویلرلر لکن اصلا فهم اولنمازلباسلری
اوراق اشجاردن اولغین غیری وجهله البسه لری کورنمز دائما اول بحرك
دوابی ایله جنك ایدرلر اولدوروب اتندن تناول ایده کیدرلر (جزیرهٔ حیران) بوکا
متصل بر بیوك طاغ واردر اوسننده ساکن اولان مخلوقات قارایاغز قصیر القد
اولوب صقاللری تادیزلرینه دك ایمشدر ویصی یصی قولاقلری واردر غدالری
صمغ جبلده بیتن اوتجغزلردندر حتی بر طاتلو صویی وبرعظیم نهرلری دخی
مقرردر (جزیرة الغور) اوتلو صولو نباتات ودرختانله طولو پطلو برعریض وطویل
جزیره در اوزون بوینوزلو صغرلر ووحشی حمارلر ایله مملودر (جزیرهٔ تنین)
اسکندر جانب ظلماته کذر ایدر ایکن بوجزیره یه اوغرادی خلقی اکا براژدردن
شکایت ایلدیکه هرکون ایکی صغریمزی معین غدا ایدینور بعده یتاغنه چکیلور
و برمسك عالمی فنایه ویرر پس اسکندر دانا علی الغور ایکی صغری کتورتدی
دریلرینی یوزدوروب ایچلرینی زفت وکبریت وکوکرچله ونفت وزرنیخ
وزیبقله طولدردی حتی ایچنه وافر بطراقلی تیمورلر وزنجیر پاره لری دخی وضع
قیلدردی بعده تنینك غدالندیکی محله قودردی ایرته سی که اژدر چیقه کلدی
بلا توقف اول ایکی مجموعه یی غدا برینه یوتدی وچکیلوب یتاغنه کتدی
اما برهیبتله کلدی وکتدیکه عسکر صاحب قرانی هراسان قیلدی قرا طاغلر کبی
کلوب زبان آتش فشانی دخان سیاه شرر نشانله صفت شب ظلمانی یه
نمودار ایلدی دخی ایرته سی که اولدی اژدر مزبوردن علامت بلورمدی واردیلر
بوقلدیلر عینی ایله لاشهٔ سوختهٔ سنی بولدیلر اسکندره وافر دعالر ایدوب تحف
ونوادردن نیجه پیشکش چکدیلر (جزیرهٔ فیراج) بوبرجزیرهٔ خالیه در معموره
ومسکونه دکلدر (جزیرهٔ قلهات) خلقی وافر وسکانی متکاثر بربیوك جزیره در
لکن اندهکی مخلوقاتك بدنلری انسانه شبیه ویوزلری کلاب صورتی کبی کریه در
بحر محیطه طلارلر حیوانات بحریه دن اولابوب غدالنورلر (جزیرهٔ ساحرین)
یعنی ایکی سحارك جزیره سی ایدیکه برینه شهرام واول برینه شبرام دیرلر ایدی
دائما فسادات ایدوب تجار بحارك یوللرین کسوب نهب اموال وقطع انسال ایتمکله
حق جل وعلا انلری مسخ قیلدی ایکیسیده کنار بحرمزبورده قائم ایکی طاشدن
صنمه دوندی اندنصکره اول جزیره معموره اولوب سکانله طولدی بعده
اهل اشبونه دن اولاد اعمام کبی دونادوب واردقلری جزیره درکه ذکری سبق
ایتمشدر (جزیرهٔ راقا) بوکا جزیرهٔ طیور دخی دیرلر عقاب شکلنده چنکاللری

پران وجرثله نمایان نهایتسز طیور پران وار در دواب بحریه دن صید ایدرلر غدا برینه انلری یرلر وانده اینجیره بکزر بر جنس میوه دخی بیتر اکلی مسموم اولنلره نفع کلی ویروب ضرر بنی دفع ایلر (جزیرة الصلاصلیل) بو جزیره نك طولی اون بش کونلك مسافه در ایچنده مسکونه ومعموره اوچ بیوك مدینه دخی واردر حتی مراکبله تجارا کا وارررلر جرملوّن وعنبراشهب اشترا قیلورلر بعد زمان اول جزیره نك خلقی بر برینه دوشدی مظالم وعدم زندکانی دن اکثری دیار رومه کوچوب جزیره ده جزؤی کسنه قالدی دیو تحفة العجایبده مسطوردر (جزیرهٔ لاف) بر بیوك جزیره در زمان اسبقده قتی معموره ایدی حالا یلان کثرتندن خرابهٔ موفوره در وانده عود اغاجی چوق اولور حالا که برنده ایکن رایحه سی اولیوب جزیره دن اراقلشدقجه روایح طیبه سی از دیاد بولور (جزیرهٔ نوریه) بغایت آب نابی جان فزا وهوای لطف لطیفی دلکشا واشجار واثماری وافر وطیور وانهاری متکاثردر حالا که تمکن وتوطن اولنمسی قابل ذکلدر اول سبب ایله که زیاده مهیب وبی خوف نهیب جانورلری اولورکه بنی آدم کورمسنه یله طاقت کتورمز وبالقلر اولورکه قره طاغلر کبی باشی اولوب راسندن قویریغنه درت آیدن اکسکده یتمز سبحان الملك البصیر انه علی کل شیٔ قدیر کذا فی تحفة الزمان (جزیرة النساء والرجال) بطلمیوس جغرافیا نام کتابنده یازمشدرکه بحر محیطك شمالنده ایکی جزیره واردر بربرندن ایراقلغی اون میل انجق در امابرینه جزیرة النساء دیرلرکه اوزونی ایکی یوزاللی میل تنه کیم اورته سینك اکی یوز یکرمی میلدر واول برینه جزیرهٔ رجال دینلورکه طولی ایکی یوزیتمش میل وعرضی اوسطنك یوزیتمش میلدر دائما بربرلندن ایرواولورلر یلده برکره که اول بهار اولور رجال قسمی زورقلرایله جزیرهٔ نسایه واررلر هرکشی عورتنه ملاقات ایدرلر اول آی تمام اولنجه آنده طوررلر وبونلردن طوغان اولاد شونلرکه اطفال در حد بلوغه دك انهلری یاننده اولور بعده جزیرهٔ رجاله کوندریلور اما ابکارمعقوله سی دائما انلردن جدا اولماز هذه آخر جزایر بحر المحیط

فصل فی جزایر بحر الصین

بونك براسمی بحرهرکنددر بحر محیطدن کچنجه بوندن بیوك دریا وارایدوکی معلوم دکلدر وابوریحان آثار الباقیه نامی ایله مسمی کتابنده یازارکه بودریانك طغیان وهیجانی اندن معلوم اولورکه بالقلروجه بحرده کورنمکه باشلر وسکونی انکله استدلال قیلنورکه طیور بحریه اوزرنده یمرطه سین دوکر بو بردریای عمانددرکه جزایری

نامعدود وبی کراندر ایچنده طاتلو صولر واردرکه غواصلر طالوب کرانبها درر
شاهوار چیقاررلر و بعض جزایرنده التون بیتدوکنی خبر ویررلر غریبة الاشکال
حیوانا تنه نهایت یوقدر دردور که گرداب دیدکلریدر بودریاده اول دخی مقرردر
اما جزایرندن جزیرهٔ زانج اقصای بلاد هندده حدود صین ده بربیوك جزیره‌در
مهراج نام پادشاهی واردرکه کونده یوز قنطار التون عوائدی واردرکه هر قنطاری
الّتی یوز درهم اعتبار اولنمشدر خزینه سنی قال ایتدیروب کرپچلر دوکدورر
وقعر بحره ادّخار ایله مقید اولور دائماً آیین موروثلری بویله‌در اگرچه سکان
جزیره‌نك خلقتلری بودیارك آدملرینه مشابه‌در لکن اوضاع ناهموارلری
وحوش افعال واطوارینه مشابه‌در سوزلری اکلنمز اول جزیره‌نك اغاچلری
اوزره چیقوب دالدن داله صچرارلر و بو جزیره‌ده برجنس کدیلر اولور قنادلری
واردر اوچارلر کانه یاره سه یه جهله دن زیاده شبیه کورینورلر وینه قرمزی
رنکنده وحشی صغرلر بولنور سرخ رنك اوزرنده پول پول بیاض بکلری
واردر وکچی کبی قویرقلری اولوب لحومی اکثر کدر وینه بو جزیره‌ده هرهٔ
زباد اولورکه مسك کدیسی دیمکدر کذلك مسك حاصل ایدر صچانلری دخی
مقرردر وغرایب ونوادرندن بری دخی بودرکه بیاض کویا مانند غرهٔ غرا
وزردکون وصفرا وکل رنکنده شبیه حمرا طوطیٔ شکرخا وهر لغتدن کویا
بیغالر اولورکه اللرینه شکر کیرمدکده کلام شیرین بلیغلری قند مکرر برینه
طوتیلور محصل یوب ایچمه‌لری انسانه بکزر ابیض واسود واخضر شهبرلری
وطیرانلری مقرر برجنس مخلوق دخی واردر سوزلری اکلنمق خیلی دشوار در
ابن سیرافیدن منقولدرکه جزیرهٔ مزبوره‌ده آق وصاری وماوی رنك کللر
کورلمش غیری یرلرده اولمزدیو رغبت ایدوب ازرقنی دوشورمش وبرسفاله
ترتیب ایدوب کتورمش همان که جزیره‌دن طشره کیدر برآتش پیدا اولوب
اول کللری یاقمش سفالنه نه ضرر ایدرونه احراق ایلمش اهل جزیره‌دن که
حکمتنی صورمش بو کللرده منافع کلیه واردر جزیره‌دن طشره کیتمسنه ارادة الله
تعلق ایتمشدر دینلمش و بو جزیره‌ده شجرهٔ کافور دخی اولورکه سایه سنده یوز آدم
کولکه‌لنمکه قدرت بولور بعض شاخلرینی جیزرلر ضمغ کبی کافور صیزر
اقار جمع ایدرلر چاق صکره دیبلرینی جیزرلر کما فی الاول کافورینی تحصیل ایدرلر
فاما همانکه کافور مجموع منجمد اولور النسان شجره دخی قوریوب فنا بولور
(جزیرهٔ رامنی) بونده حفات وعرات یعنی چیر چپلاق مخلوقات چوقدر بعضیلر
قولنجه عورتلری قویرجق صاچلری ایله فرجلرینی اورتمك شکلن ایدرلر

اماسوزلری فهم اولنماز ییدکلری اول اشجارك یمشلریدر جزیرەلری ساحلنه
انسان وارسه اسریل کبی قاچرلر یمشلەسی ممکن اولماز بویلری در در قارشدر
جزیرۀ مزبورە یدی یوز فرسخ چویرر طپراغی خوب وهواسی غایتله خوشتردر
سواحلنده معمورۀ معظلر وقریه وقصبەلر مقرردر شجرۀ کافور وبقم وخیرزان
آنده موفوردر بقم اغاجی غرس اولنمغله وشجرۀ خرنوب کبی یمشلر ویرمکله
نهایت طعمی حنظل کبی تلخ اولمغله خبرویرلمشدر وجزیرۀ رامنی ده کرکدان
دخی اولورکه حماردکلو برجانواردر تپه سنده بردانه بوینوزی مقرردرکه
انکله نیجه کندودکلو فیللری کوتوررمغلوب ایدنوب یره اوررر اول بوینوزك
خواصی چوقدر وبوجزیرەده قویرقسز جاموسلر دخی بولنور اما ساحل
جزیرەده قریەلر وقصباتدن بعض مخلوقات دریا یوزندەکی کوردکلرنده یوزرك
کلورلر آغزلری ایله عنبر کتوررلر اشارتله تیمور آلتنه دکشوب آنلریده آغزلرینه
آلوب یوزرك کیدرلر هیچ بلنمزکه اول تیمورلری نیشلرلر (جزیرة السلاهی) نیجه
پارە بیوك جزیرەلردر بونلرك حاکملری بلا طلب ملك صینه هدایا کوندررلر
ارسال ایتمدکلری تقدیرجه ایچلرنده قحط وغلا پیدا اولمسنی زعم ایدرلر شول قدر
آب وهواسی لطیف وجهت معاشلری نظیف قومدرکه سائر دیار خلقندن
جزیرەلرینه واران بردخی کیتمزبن صاغلغمده جنت اعلایی بولدم دیو آخر دیاره
سفر ایتمز انلرده ذهب خالص وافردر زیبا شاهنلر وصیده مهیا شهبازلر دخی
متکاثردر ایمدی جزایر سلاهیدن بری جزیرۀ سرندرکه بیك میل دوری واردر
نیجه قریەلر ومعمورە قصبەلر اولوب دررشا هوار وافاویۀ طیب مقولەسی
نیجه یادکار بولنورکه جملەسی تحسینه سزا واردر بری دخی جزیرۀ جبلدرکه
قتی بیوك دکلدر لکن اورتەسنده بربوکسك طاغی واردر کیجه ایله طورەسنده
آتش ظاهر اولور اکا بناءً نهایتنه کسنه چیقامیوب وچیقانلر احراق بالنار قیلنورلر
وکوندزین دخان سیاهی اکسك اولماز امادامن جبلده اعلا لذیذ صوغوق صولری
وقدرتدن حماملری دخی مکرردر بری دخی جزیرۀ کرموندرکه مؤمنین نام
برقوم سیاه ابدان وسود اندام بوجزیرەده متمکنلردرکه شجیع وبها در اورمەده
وطوتمەده ماهر مخلوقاتدر بری دخی جزیرۀ قرود درکه کرمونه قریبدر نباتات
واشجار ایله مملودر لکن میمونله هرطرفی طوپطلودر حتی اول زمرەنك برامیری
دخی واردرکه تعظیما بیونلرینه بندیروب کوتوررلر انك وجودیله بربرلرندن
دفع ظلم ایدرلر وساحله کلان کیلرخلقنه طاش آتمغله وال یتیردکلرینی

اسیروب جفا قیلمغله اذادن خالی اولمازلر لکن بعضیلر دام حیله ایله نیجه سن طوتارلر یمن ولایتلرینه چیقاروب غالی بها ایله صتارلر زیرا که اهل یمن انلری دکانلرنده عبید زکی وفهیم یرلرینه قوللنورلر بری دخی جزیرهٔ قطریه در خیلی واسعدر جمیع سکانی نصارا درغواصلری طالوب اعلا وشاهدانه اینجولر چیقاررلر فرصتی ایله تجاره صتارلر اما کوزلرینه یکدر دکاری کاسبین زمره سنی قتل ایدوب ماملکلرین آلورلر جزیرهٔ بیان دخی اول جزایردندر سکانی نصارادر اما جزیرهٔ واسعه اولمغین مدن وامصار معموره سی بی انتهادر جلادت وشجاعتلری برمرتبه ده درکه ایچلرندن بری اولنمك استه سه مادامکه اعدالرندن برینك باشن کسوب کتورمیه اکا کمسه قیز ویرمز فرضا ایکی رأس مقطوعله ایکیسنی ویررلر اونکله ایله دخی کلسه اون حسنا قز الیویروب ایچلرنده کله اعتبار اولنوب هر زمانده معزز ومکرم طوتارلر وبالجمله بوجزیره ده آب زلال روان وفواکه کوناکون لذت رسان بی نهایه وبی پایاندر بری دخی جزیرهٔ واق واق درکه بریوك جزیره در زنج جزیره سنه متصل واق واق جزیره سی بونك غیریدر بونده ذهب خالص وافراولور حتی کلبلرینك ومیمونلرینك بند وقلاده سی خالص التوندن قیلنور بری دخی جزیرهٔ بنان درکه سکانی عریان هر بری حسن وجماالله نمایان بر بلوك مردم خورلردر رأس تلال واشجارده کیزلنورلر بنی آدمی کورنجه سکر دیشوب طوتوب ییرلر بوندن اوته ایکی جزیره دخی واردر انلرده عادی خلقت بونی الاصل اولانلر کبی سیاه چهره وبدطلعت مخلوقات واردرکه صاچلری قویرجق وجثه لری کبیر ویوزلری طولانی ونامستیز ایاقلری اوزونی برر ذراع بر بلوك بدسرشتلردر بونلرك دخی مردم خورلقلری مقرردر بری دخی جزیرهٔ واق واق درکه ایچرودن ایچرو زنج جزایرینه متصلدر بحریون بوکا نجوم کوزه دوب کیتمکله واصلدر تحفة العجایبده مسطوردرکه بودیدوکمز واق واق جزیره سی جمعا بیك یدییوز جزیرهٔ عامره درکه دمهره نام عورت بوجمله یه حاکمهٔ قاهره در زر درشته دن ساخته تار وپودی ذهب ایله برداخته جامه لر کیینور باشنه بر التون تاج اورینور ایاغینه زر خالصدن پشمق آلوب خرام نازایله خلقنه کورینور کندودن غیری التون پشمق کیرکسه بولنسه سیاسة ایاقلری قطع ایتدیریلور وقرشوسنده درت بیك قز اوغلان صف باغلر طورر وبوجزیره ده براغاچ واردرکه یمشلری انسان شکلنده وممه لری وفرج وصاچلری ایله عورت صورتنده حاصل اولور حتی دیه سندهکی صاچندن

اصیلور دورر فصل فصل واق واق دیو صدا ویرر تا شول زمانه دك اجلی یتشوب صاچی قیریلوب دوشر اولور فاما سكان جزیره انلرك صدالرینی ضبط ایدرلر زعملرنجه تفأل وتطیر ایدوب نیك وبد‌ه حمل ایدرلر بونلردن ایچرو‌ده‌كی جزیره‌لرده ینه بونلر كبی اناچده بتر مخلوق اولورمش حالا كه خلقتده وجسامتده خصوصا وزن قد وقامتده وطیب روایح ولطافتده زیاده بولنورمش انلرحتا كه دوشدكده بركون وبرنجق كون مقداری حیساتده طوررمش حتی بعضیلر بره دوشدوكی كبی بولوب انلرایله مجامعت ایدرلر ایمش لذت معاشرتلرینی نوع بنی آنسانده‌كی زنان حسنادن زیاده بولورلر ایمش وبالجمله بوجزیره‌نك آب وهواسی كمال لطافتده در نته‌كم صولری شربت سكر كبی لذت وعذوبتده در لكن بنی آدمدن انده مقیم یوقدر انجق بیوك بیوك فیللرك چراگاهیدر كه اكثرینك بویلری اون واون برر ذراعدر طیور قسمندن دخی اصناف كثیره واردر بونلردن اوته نیجه مخلوق دخی واردر لكن حضرت حقه معلومدر كاهی جزیرۀ واق واقه اوته دن بر وقطران رنكنده سیللر كلوب ایچنده اول صو یه مناسب بالقلرده كور ینور وروی دریاده كزدكلری مشاهده قیلنور وبو جزایرده ابنوس وافر اولور (جزیرۀ جالوس) مردم خورلر جزیره سیدر عریانه كزرلر بنی آدمدن وحشت ایدوب فرصتله اولایوب ییرلر بللو دینلری وحاكملری یوقدر ساحللرنده موز ونارجیل وقصب سكر چوقدر اكثر یا غدالری انلردندر بوجزیره ده برطاغ واردر ترابی صافی كشندر آتش یاقلسه قرینده طپراقلرار برسبیكه سبیكه سیم خالص اولور (جزیرة الموجه) بربیوك جزیره در ایچنده ملوك وحكام كثیره واردر خلقی ابیض الوجه ولطیف الشكللردر بونلرده دابة المسك ودابة الزباد یعنی مشك اتی بولنور عورتلری ملاحة احسن نساددر نته‌كم صاچلری اطول ومجعد وعنبرسارادر اصلا باشلرین اورتمزلر لیلای حسن وجمال ایكن مجنون مثال قلنسوه‌وموی ژولیده یه میال اولورلر وبوجزیره تامشارق شمسه متصلدر (جزیرة القمر) اگرچه كه بواطرافده جزایر صغار وافردر جمله سی عامره اولوب سكانی متكاثردر لكن انلردن بری اشبوقمرجزیره سیدر خیلی عریض وطویل اطه‌در منقولدر كه اوزونی درت آیلق یول اوله اكی یكرمی كونلك مسافه ایدوكی محقق بوله‌بری دخی جزیرۀ لان‌دركه آب وهواسی لطیف ودلكشا اشجار واثماری خصوصا طیب وازهاری بی انتها بریردر بوجزیره‌نك سكانی آنده یتن سازدن منقش حصیرلر ایشلرلر وحریر بساطلراوزره دوشنوب صغوجقدر دیو اوسننه

اوتورلر آدم اوغلانی اول صنعه حیران اولور کویا که هر برینك وصفنده مالا عین رأت مضمونی محقق بولور وشولدکلو اولو اغاجلر بیتر که برشجرك طومروغندن التمش ارشون کمی یونیلور وبعض حبشی کاسه‌لر ایشلنور که برینده یوزمقداری آدم طعاملنور نارجیل وقصب سکره خود نهایت یوقدر (جزیرهٔ اطوران) بربیوك جزیره درکه کرکدان ایله مملودر وچار دکلو قرمزی میمونلر ایله هر یری طو پطلودر شجر کافور ایله دخی مزیندر وانسان خلقتنده نهایت باشلری سباع صورتنده برمخلوق دخی معیندرکه اسکندرك کیلری اوغرایوب بو جزیره ده اول مخلوقاتی کوردیلر نهایت یقین واردقده نابدید اولوب کورنمدیلر (جزیرة النساء) بو بحر صینده‌کی جزیرهٔ نسادر بونده اصلا رجال یوقدر سکانی که زناندن کبه اولمق استدکجه یل یودرلر حامل اولوب کندولرکبی ابکار طوغررلر بعضیلر قولنجه انده بردرخت اولور انك یمیشندن ییرلر حفظ شهوانی ایله یوکلنورلر واول جزیره ده التونه نهایت یوقدرکه کویا که ترابی سراسر زر خالصدر اتفاقا برکمی اول حوالیده غرق اولدی ایچندن برکسنه یوزرك اول جزیره ساحلنه دوشدی انده‌کی نسا که انی کوردیلر اولدرمك نیتنه اوشدیلر لکن ایچلرندن بری صیانت ایتدی قتلنه مانع اولوب برتکنه ایله دریا یوزینه صالیویردی تا که یوارلنه رق بلاد صیندن برینه چیقدی واقع حالی اول ملکك پادشاهنه بیلدردی فی الحال کیلر طوناتدیلر واول شخصی دلیل طوتوب کتدیلر نه اول جزیره‌یی بولدیلر ونه اول بحرك نهایتنه یتدیلر (جزایر سرندیب) اُکی واوزونی سکسان فرسخدر اهل هند قولنجه حضرت آدم علیه السلام اول جزیره ده‌کی طاغلرك برینه اینمشدر اکابر براهمه تحقیق اوزره حضرت آدمك قدمی یری انده هنوز معلومدر حتی یتمش ذراع اوزونده مغموس ومرسومدر کیجه ده وکوندزده اول طاغ اوزرنده نورکبی برضیا ظاهر اولور بعده حضرت آدم اول جزیره دن ایکی ادیم اینمشدر دیدکلری ایکی کونلك مسافه‌در فلا جرم انك حوالیسی اصناف جواهر ایله مملودر ولعل والماس ویاقوت ایله مزین وطوپطلودر کتاب اختصار العجایبده مسطوردرکه سرندیب طاغلرنده بریر واردر اکا وادئ الماس دیرلر خیلی درین وادیدر بیوك بیوك زهرناك ییلانلر ایله مملودر الماس چیقارمه‌نك طریقی بودرکه لحوم حاره‌یی وصله وصله اتارلر انی کورن نسر طایرلر علی الفور انلری قپارلر ییلانلردن احتیاط ایله اخر ساحله کلوب قونزلر واول لحومی فراغ بال ایله ییرلر طالبین که

جست وجو فيلورلر بين الحصا والتراب اول الماسلری بولورلر غايتده بيوكلری لجه يابشمز باعث بودرکه بيوك الماسلر تجارالنه کيرمز وبالجمله جزايرسرانديده انواع جواهرايله مکلل ذهب خالصدن برصنم مکمل واردرعراق وفارسدن اكاخمس نذوركوندريله كلمشدر وبوجزايرده بعض بياض وبراق برجلر وقصرلر وقلعه لر كورينور تقرب قصدينده وارلدقجه بعيد اولور هركز اتصال ممكن اولماز خفی اولميه كه عجايب المخلوقاتده وطرفة الغرايبده بحرصينده يازيلان جزاير انجق بونلردر لكن تحفة الزمانده بعض جزاير يازلمشدركه بری دخی جزيرهٔ ملاتی خيلی واسع وعامر وكثير المنافعدر سكانی ساحل جزيره ده صو اوسنده اغاچدن چاتمه خانه لر وقصربی نهايه لر يابمشلردر انلرده اولورلر حتی آسيابلر يابمشلردر روزكارله دونر خانه لرينه اتصال ايله ساحلنده قرارايلر وبونلرده برنيجه جوزبوا وبياض فيل وشكرقامشی وذهب معدنی وكركدان ديدكلری حيوان درازپا وافر وبی انتها اولور وملك جزيره مالدار وشوكتی آشكار وجمله عسكری فيلاره سوار خيلی شهريار بزركواردر مولانا كمال الدين تيموری حيوة الحيوانده يازاركه ابوعبدالله قلانسی نام برشخص تجار دريا ايله مراكبه بينوب سفرايدركن ناكاه مخالف روزكار اسدی هركشی وجودندن يأس ايدوب دورلودورلو نذرلره باشلديلر مزبورك نذری بواولديكه اكرخلاص اولوب برساحله دوشرسه اصلا فيل اتی يميه اول مقوله حيوان ثقيل الجثه نك لحمی تناولنی اصلا جائز كورميه حكمت خدا انكدركيلری برساحله دوشدی كندولر كناره چيقوب مأكولاتدن نسنه بولمامغين برفيل صيد ايدوب هركشی اتنی بولشدی اما عبدالله قلانسی نذرينه بناء اندن يمدی بعض نباتاتی تناول ايله بكندی مكركه اول فيل بچه ايدی اناسی چرا كاهده ايكن صيد اولنمشيدی وقتا كه كلوب ياوريسنی بولمدی شدت التهاب وكمال اضطرار ايله جانی آتوب ساحله كلدی اول جماعتی ياتور بولوب اوزرلرينه صالدی هرقنغيسنده رايحهٔ لحم پيل بولدی ايسه باصوب خوردخام ايلدی مزبور عبدالله ده اول حال اولمامغين تعرض ايتميوب اياغنه سوريندی سائرينی هلاك ايندكدن صكره اشارت ايله اوستنه الدی برمقدار تكابو ايله ينه جزيرهٔ مداينده برقصبهٔ عامره كنارينه كتوروب كندوسی سمت آخره چكلدی كتدی بعده اول شهره واردم ملكی ايله بولشدم واقع حالی ترجمان ايله بيلدردم وخبر الدم كه پيل سفيد بنی آلوب كتورديكی سكزكونلك مسافه ايمش نيجه مدت انده طوردم فرصت ايله

برکمی اوغرادقده ایچنه کیروب خلاص اولدم دیمشدر یعنی عبدالله قلانسی
بوحکایتی بیان ایتمشدر (جزیرهٔ سحاب) ابن وردیدن نقل ایله بیان ایتمشدرکه
بوبربیوك جزیره دردائما اوزرنده بربیوك آق بولوت مقرردرکه حتی که بوکا
مقابل رویدریاده برکمی ظاهراولور اول بولوت یرندن حرکت ایدوب اول
کمینك اوستنه وارر همان اول بولوتدنبرو برابجه جلك اوزون اوزاجق صوت
ایشیدیلورتا که اول دکز غلیانه باشلر آثار طوفان ظاهر اولوب قصرغه‌لر پیدا ایدر
همانکه اول کردابدن بری سفینه‌یه متصل اولور آن واحدده غرق ایدوب
بی‌نشان قیلور کویاکه مطلسم‌در همانکه اول بولوت بردستمال پرسمدر
(جزیرهٔ تمساح) بودخی برغریب جزیره‌درسکاننك بدنلری انسانه شبیه اما قوبرقلری
کلاب قویریغی کبی کربهدر (واما عجایب بحر الصین) بری اوّلا بللوردن
قصرایمشدرکه ایراقدن برقلعه اوستنده کورینور اصلا کیجه‌ده وکوندزده قنادیلی
سوبغیوب ضیاوپرر غالبا قبل الطوفان جباران ملك مصر اولوب اعمال
طلاسمیله خارق عادات کوسترنلرك اعمالندندر بری دخی طائرنورانیدرکه جرم
شمس کبی کندویه باقلماز کوزلر قاشدیغی ایچون ماهیتی ادراك قیلنماز بری دخی
طیراننده ارتفاع مشاهده اولنسه بحر ساکن اولور دلیل سلامت اولوب بحریون
سوینورلر اما سکون بحردن صکره نقدرکه طلب اولنور اثری کورنمزکم اولور
بری دخی بیوك قپلو بغه‌لردرکه یکرمی ذراع دورنده سلحفات اولورکه
هربری بیکر یمورطه یمورطلدیغی محقق بولور بری دخی درد قارش قدنده براز
سلحفات اولورکه بحر صبنك شدت هیجانی زمانی اوّلا اولاد حبشه کبی دریادن
ظاهر اولوب کیلر اوستنه چیقارلر کیمسه‌یه ضرر ایتمیوب ینه غوص ایدوب
کیدرلر بری دخی خرشنه نامنده برقوش اولورکه کبوتردن بیوککدر حتی که طیران
ایتمسه الت باننده کرکرنام برطیردخی اوچارانك درقنی یعنی که لوثنی توقع ایدر زیرا
کرکرك غداسی انك نجسیدر اول ایسه درق ایتمزالا حالت طیراننده
القا ایلرو بوقاروده بیان اولندیغی اوزره دابهٔ مسك دخی واردرکه هرسنه‌ده
بروقت معلومده اولانور بوغازانوب قلبنده مسك بولنور نیجه باشلری ومختلف
کوزلری وار قوی آزولری یعنی که بوبرینه مخالف اوك دیشلری وایکی قنادی
اولورطیران ایله حیوانات بحریه‌یی صید ایدوب غدالنور بری دخی اوزونی اوچیوز
ذراع نحیف طولانی بالقلر بولنور کمیلره صاریلوب کیمنی غرق وکیمنی هلاك ایلر
اما بوکونه بالق اکثریا جزیرهٔ واقواقه یقین یرده یورر بحرکن علامتندن

دو يدقده بحر بوڭ چاغر يشوب ال قاقغله ورفع اصواتله ضررلرندن قورتيلورلر
قچن كه قنادلريني قالديرر اوچار كبي كورينور برى دخى سيلان نام بالقلر اولوركه
ايكى كون قورى يرده طورر اندن صكره اولور اتى برچولكه قويوب قيناتدقلرنده
شويله كه دهان ديكى محكم باغليه لر آتش اثرايتديكى كبي آتيلور طشره چيقاركانچك
كبي برقوغوقده صقلنه رق كيدر برى دخى اطم نام بالق اولوركه يوزى خنزير صورتنده
وفرجى نسا فرجى هيئتنده بولنور پوللرى يرنده صاچلرى ظهور بولور فرضا
برطبق لحمى اولسه وبرطبق دخى شحمى مقرردر وبرجنس سرطان اولوركه
دريادن برقارش مقدارى طشره چيقار كيجه لدكدنصكره سرعتله برجانبه
اوچار حيوانيتدن چيقوب عينيله متحجر اولور حتى كحالر انى ادويه يه قاتوب
چوقلق فوائدى مشاهده اولنور برى دخى اوزون يلانلر اولوركه بحردن طشره
چيقار جاموسلرى وفيللرى برلقمه برينه يودار بعده قيوريلوب برطاش اوزرينه
صقيلور تاكه قرنندهكى كمكلرى خرد اولور قيريلور (اما جزاير بحر الهند)
بطلميوس قولنجه بحر هندده يكرمى بيكدن زياده جزيره واردر ايچلرنده امم
ومخلوقات بيشماردر انلرك مشهورلرندن برى جزيرهٔ برطائيل دركه بحر زانجه
يقيندر بونده برقوم واردر يوزلرى قلقان كبي دكرميدر وصاچلرى آت قويريغى
كبيدر وبوجزيرهنك بعض طاغلرنده صياح منكره واصوات قبيحه ايشديلور
بحريون قولنجه دجال اندهدر دينلور وبعض تجار كه ساحله واررلر متاعلريني
بركيجه انده اليقورلر ايرتسى متاعلرى يرنده قرنفل بولورلر اكر آزنسبنورلرسه
المازلر ايرتسى ينه قرنفل يرينه كندو امتعهلريني حاضر كوررلر وياخود دخى
زيادهجه قرنفل اله كتوررلر تا حسن رضالرى اولنجه معامله لرى بويوزدن
اولور منقولدركه تجاردن برى اول جزيرهدهكى طاغك طوريسنه چيقمش
سطح جبلده برنهايتسز قوم كورمشكه يوزلرى تاتار شكلنه بكزر وقولقلرى
محرفه كورينور كندولرى وصاچلرى نسا زينده مشاهده قيلنور مزبور تاجرى
كوردكلرى كبي نظرندن غائب اولديلر بعده نيجه كونلر دخى جزيره ساحلنه ايتديلر
ومتاعلريني عرض ايلديلر عاقبت ينه معاملهٔ خفيه يه باشلديلر واول قرنفلك
خاصيتى بودركه تازه ايكن اكل ايدنلر قوجهمز اصلا صاچى وصقالى آغارمز
واول قومك لباسلرى لوف نام شجرك يپراغندندر غدالرى دخى انك ميوه سيدر
كاه اولوركه سمك وموز ونار جبلدن دخى غدالنورلر برى دخى جزاير ثلث دركه
برينه جزيرهٔ هرلج ايكنجيسنه جزيرهٔ ماهط ديرلر ايكيسنده اشجار واثمارى

وعجایب بیشماری چوق برلردر اما بونلرك اوچنجیسی که اول ایکیدن اعظمدر جزیرهٔ سلاهطدر بتون کیجه یلدیرم یلا بر وایکنجیده ریح عاصف اسر واوچنجیده بولطلر ویغمورلر یغدیرر جزیرهٔ سلاهطده صندل وسنبل وکافور حاصل اولور و برجنس بالق اولورکه بوجزیره نك ساحلنه چیقار یمشلرندن یر بعده سکران کبی دوشر حرکته قادر اولماز سکان جزیره کلورلر سهولت ایله انلری طوتارلر و بوجزیره ده برعین فواره واردرکه قینار چیقار ینه قربنده یردلوکه بتار اطرافنده قلان رشاسه لری طوکرطاش اولوب انجماد باغلر اما غرابت بونده درکه کمال صفاسندن کوندز بیاض طاش اولور و کیجه ایله سیاهه مبدل اولور وبالجمله اول محلدن کوندز الثان حجر ابیض قالور کیجه ایله اخذ اولنسان اسود اولور و بواطه نك مقابلنده یعنی کندوده برطاغ واردرکه کوندزین یوز ذراع مقداری دخان وکیجه ایله ینه اول مقدار علونالك نار فروزان کورینور بردخی جزیرهٔ قصر واردرکه مجملا بو بحرك عجایبنده آکلمشدر ایراقدن بر بیاض قصر کورینور بحریون انی کوردکده سلامتله تعبیر قیلور فی نفس الامر اول سنه ده ربح وفائده لری زیاده اولور ملوك سالفه دن نیجه لر کیلر دونادوب قصر ابیضه وارمشلر عسکرلری ایله ایچنه کیرمشلر هواسی اقتضا ایتمکله بدنلری اویوشمش کیرنلره نوم غلبه قیلمش بوطریق ایله داخلندن کمسه قورتلیوب خواب موتله قالمشلر کیده بولنانلر عبرت بین اولوب بواخبار ایله خلاص یقالرینه صالمشلر اما اسکندر ذوالقرنین توابعندن بعضیلر جزیرهٔ قصره وارمشلر بدنلری انسانه وباشلری کلاب زمانه وآزودیشلری اغزلرندن طشره چیقوب شعله لو آتش فروزانه بکزر بولمشلر حتی اسکندر توابعی ایله صواشمشلر کیلرینی ساحل بحره یانشدرمامشلر وقتاکه بوحالی اسکندر ایشتدی سیر وتماشاسنه کتدی حتی قصرك ایچنه دخول قصد ایتدی لکن فیلسوف هند اولان بهرام مانع اولدی ملوك سالفه سرانجامنی یعنی که ابدانه خواب غلبه ایلیوب اویوشدیغنی اعلام قیلدی والحاصل اول قصر صافی بللوردن ایدی کیجه ایله آتش کبی فروزان وکوندزین کونش کبی درخشان اولمغله کویاکه نوردن ایدی لکن اول جزیره ده برجنس میوه اولور ایمش که انی ییوب جزیره یه حتی درون قصره کیرنلره حذر ونوم غلبه ایتمزایمش بردخی جزیرهٔ جابه درکه هرشب تارده نار ایله ظاهر وکوندزلرده دخان سیاه ایله باهردر اصلا کمسه اول جزیره یه یاقلشه مز

حتى بش فرسخ يقين قالنجه حرارت ناره طاقت كتورلمز ايجنـده هود وموز
ونارجيل وقصب سكره نهايت يوقدر لكن كسـه انلردن اله مازمع هذا سكاتى
اول آنش انجمتز صورت انسانده نهايت بوزلرى كوكسلرنده قزل بكزلو وافر
مخلوقاتدركه بكارى جابه ناميـله مشهوردر حتى بوت پرست هنـديلر ايدوكى
مذكـوردر وبوجزيره ده برجنس بالق واردر رطوبتيـله يازى يازيلور
اكرچـه كوندز ين كورنمز اما كيجه ايله ظاهر اولوب اوقونور برى دخى جزيرهٔ
كله دركه انهارى واشجارى واثمارى وافردر وكافور درختى كه بريردن ظاهردر
آق سوكت كبى نابت وباهردر خصوصا غايتله متكاثردر فرضا برينك سايه سنده
يوز آدم كولكـه لنمسى مثادردر بودخى جزيرهٔ سابقه بكى جابهٔ هنديك تحت
حكمنده در بري دخى جزيرهٔ ورد دركه كل احمرله قرين زيب وزيوردر مولانا
قاضى عياض رحمة الله عليه كتاب شفاده كتورمشدركه جزيرهٔ وردك برجنس
قرمزى كللرى اولوركه اوزرنده خوب خط ابيض ايله لا اله الا الله محمد رسول الله
قدرت قلمى ايله يازلمش بولنور بردخى جزيرهٔ مسكونه درابن اثير تحرير ايتدوكى
اوزره برجزيره دركه ايچنده متمكن اولان مخلوقاتله التى آى ظاهر اولور كورينور
والتى آى نه ظهور ايدر ونه قنده ايدوكارى بيلنور هريل حاللرى بويله دردبو
سياحين بحردن روايت اولنور برى دخى جزيرهٔ صيدون دركه اوزونى واكى
بر آيلق جزيرهٔ كبيره در ملكنك اسمى صيدون ساحردر وسط جزيره ده
مرمر دبركارى اوزرنده زر خالصدن دوزلمه مرصع قصرلر ظاهر وجميع
عمارات جزيره يه ناظردر بعض عصات جنـه حكم ايدوب قصرلره دريارى
كزر يورر ايدى مسلمين جنـدن بعضيلر مزبورك عصياتى حضرت سليمـان
نبى يه بيلديرديلر واروب غزا ايلدى مزبور سحارى وتحت حكمنده كى شياطين
بيشمـارى هلاك ايتدى حتى برجيله قزينى تحت نكاحنه الديكـه بعد زمان
باباسنك صورتن جنلره وديولره برصنم دوزديروب خفية عبادتخانه نبى اميده
بونه طـابمغين اول ناجنسك نحوست سيأتى تأثيرندن حضرت سليمانك انكشتى
بجه كونلر خاتم سلطنتدن خالى قالـدى سرير حكومتنى برديو حيله ايله الدن
الديكه تفصيلى مناقب سليمان نبذه يازلمشدر * القصه جزيرهٔ مزبوره اثمار
واشجـارى موفوره ورياحين وازهـارى نامحصوره بربيوك اطه در (جزيرهٔ
قاصين) بعضيلر بوجزيره يه عاصدر ديرلركه عاص بردابهٔ ململه دركه طوب كبى
مدور وصيحه سى آوازهٔ رعـدن برتر حيواندر التى آى قعر بحرده پنهان اولور

التی آی سباحین وسباحین زمره سنه کوز ینوب نمایان اولور اغزی وکوزلری وهیچ برعضوی نره سنده در بیلنمز اما ابن اثیر یازدوغی اوزره جزیرهٔ قاصین بشقه در واندهکی دابه بغارسق رسمنده در بعض ملاحلر تجارتله چوب کیدرکن مخالف روزکار ایله جزیرهٔ قاصین مقابلنه وارمشلر میان بحر اخضرده باشی وصقالی ابیض ومنور ارقهسنده ثیاب اخضر روی در یادن کذر ایدر انلره اشندیروب بودعایی ذکر ایلر سبحان من دبر الامور وعلم ما فی الصدور والجم البحر بقدرته من ان یغور سیروا بین الجبال والشرق حتی تنتهوا الی جبل الطرق فاسلکوا علی وسطها تسلموا ان شاء الله تعالی یعنی که حضرت خضر اول سمته ظهور ایدر اول دردمانده لرك شدت روزکار کردابدن خلاصنه سبب اولور بری دخی جزیرهٔ قضبان در که خلقی سو بی بوزلو مشوش سوزلو واللرنده زرخالصدن بوردکنك وارسلاح وجنك وپیکارلری انلرکاه آشکاره کاه اوق کبی اتارلر وکاه نیزه کبی صانجرلر وکاه شمشیر کبی اعدالرینه انی حواله قیلورلر اکثریا یدکلری لوز وقسطین ومسافرینه رعایتلری حسن سیرتلرینه قریندر بعض تجارکی ایله انلره واردیلر معاملات صحیحه ایدوب قضبان ذهبدن وافر نسنه الدیلر یعنی که بعض امتعه ایله دکشدیلر (جزیرهٔ قار) عود وصندل وافر بر جزیره در بوت پرست سکانی خیلی کثیره در (جزیرهٔ ضفه) انهار عذبه سی روان واشجار واثماری بی پایان خصوصا عود وموز ونار جبلی بیکران قصب سکر ایله حدایق طراوت نشان بریردر وسائرینه کوره برجزیرهٔ بزرکدر قویر وقسز جاموسلری وافر اولور سکاننك حیوانانه حرمتی البتّه متبادر اولور حتی طوار بوغازلمق آدم اولدرمك کبی ممنوعدر اولمیجه برحیوانك اتی یمك حرمتله مرفوعدر علی الخصوص بقر جنسنی جدا یمزلر اولوسنك بیله اکلنی جائز کورمزلر فرضا که بقر ذبحنی ارتکاب ایدهنی اولدررلر اعتبارلرنده قصاص حکمنی ویررلر عود قماری وعود ضیفی بو ایکی جزیره یه نسبت اولنه کلمشدر (جزیرهٔ سمومه) بحر صین یولی اوسنده در عود وکافوری موفور اطه در اندن اوته برقاچ منزل قماره وارلمق مقرردر

اما النوادر فی هذه الجزایر

جمله دن بری بر یشیل بالق اولورکه سی بیلان باشی کبی کوربنوراتندن بروصله بیان نیجه کونلر اشتهای طعامدن قورتیلور عمدیه نام بربالق دخی بولنور هیچ اولمازسه اوزونی اوجیوز ذراع اولور راست کلدوکی سفینهیی ارقهسنه الور ایچندهکی خلق

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN

Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

مرتكب فرياد وفغان و بعض دفوف وطبول دوكوب كف زيان اولمغله ايراقدن دفعنه قادر اولمدقلري تقديرجه كمي يي ارقه سيله چالوب دو يرر بعضيلر قولنجه قنادلرين اچارجو هواده اوچاركورديكي كمي يي سرنكون ايدر بربالق دخي اولوركه ارقه سنده آت ايكري كبي متحجر برنسنه سي واردر كمي يه طوقنسه ايكي بچمه ده كويا منشاردر اول بالغي طوتارلر اتي قينادیرلر جيعار برياغ اولور كيجيلر كمي ياغلمغه اكثريا اندن الورلر حمدالله قزويني نزهة القلوبده يازدوغي اوزره بري دخي جزاير بحر هندده برجنس سكسار اولوركه كوده سي بدن انسانه بكزر وكله سي رأس كلاب كبي بدترود والوجهين اولوب بريوزي كلب صورتنه واول بري آدم يوزينه مشابه كورينور غداسي حيواناتدر اما بعض جانورلك بوني غدا ايدنمسي باهر الاثباتدر و برجنس قبلو بغه‌لر اولوركه وجهي آدم يوزينه شبيه‌در نهايت جثه سي سلحفات كبي كريه‌در ايكي طويل قنادلري واردركاه ويكاه انلرله طيارندر و بعض قبلو بغه‌لر اولوركه كورنلراني برجزيره تصورقيلورلر بيوكلكي تصوردن افزون بولنور بري دخي درت باشلو برجانور اولوركه خيلي قورقنج صداسي واردر وغداسي حيوانات بيشماردركاه اولوركه رآي قره‌يه چيقار جانوران واثماردن تعيش ايدر بعده ينه دريايه كيرركيدر وبرجنس بالق دخي اولوركه بني آدم كبي ديشي وار وصقالي كاهي نمواردر

واما جزاير بحر الفارس

بونك بعضيلر قولنجه براسمي بحر اخضردر درياي هنددن برشعبه ايدوكي مقرردر وجزيره لرنده ذهب وسيم وكان وياقوت ولألي وجواهرديهيم مقرردر طيب وافاويه قسمي خود مأمولدن زياده‌در (جزيرهٔ تنكارس) بربيوك جزيره‌دركه ايچنده‌كي سكان ابيض الالوان و بدنلري عريان واوراق واشجار ايله نسترلري نمايان ويدكاري سمك طري وموزونارجبل بي كران نقد رايجلري حديد ايله ايدوكي عيان وپانلرنده التون وكمش رغبتسزلكله ارزاني وناس ايله تعاملري البته تيمور الاتي ايله واقعدر حتي عنبري تيمور ايله دكشدكلري قتي شايعدر (جزيرهٔ طوبيران) ذات انهار واشجار رخيص النوادر والنغاريق والاثمار برجزيره‌در بني آدم بدنلري ايله وسباع وكلاب باشلريله سكاني كثيره‌در بعض تجارانلري كورمشدر بوجزيره‌نك اورتاسنده سوددن آق برنهر اقدوغني خبرويرمشلردر اما اول نهرك برطرفنده بربيوك اغاچ واركه انواع اثمارلذيذه ايله هرطرفي آشكار وكون طوغدوقجه وقت زواله دك نشو ونما ايله بديدار اولور وكون

غروبه میل ایتدکجه اول دخی غروب ایدوب بی نشان کورینور یمشلری احلی
من الشهد والین من الزبد حلل اوراقی رایحهٔ مسك وعنبردن دلاویزوایجله نمونهٔ
اطلس حریر وزمرد وزبرجددر حضرت اسکندر توابعندن نیجه‌لر سفاین
ایله بوجزیره‌یه واردیلر بردرختده انواع فواکه لذیذه بولندوغی خصوصا
شهد وشکردن الذ اولدوغی تجبله برك وباردن وافر دوشردیلر جناب
اسکندره اتحاف قصدین ایلدیلر لکن بویوزدن تطویل ید ایدنلره وافرسله‌لر
طوقندی حتی ضرب لکد کوپله هر بری هلاکه مشرف اولدی فاما اورنلر
کورنمز ضارب کیم ایدوکی معلوم اولماز بالاخره برصدا اشتدیلر الدوغکز
برك وباری یرینه قویمنجه خلاصکز محالدر دیدیلر انلردخی بحسب فرموده
عمل ایدوب قاچه‌رق قورتلدیلر (جزیرهٔ عظام) بودخی برطرفه جزیره در
اورتاسنده اهرام مصر طاغلری کبی حجر اسوددن بر برج طورر اطراف
وجوانبنده اولولر وکوکلر یغین یغین کورینور داخلنده نه واردر بو استخوانلر
واموات نه‌دن بسیاردر بلنمز خفی اولمیه که عجایب المخلوقاتده وطرفة الغرایبده
یازیلان جزایر بحر فارس انجق بونلردر اما تحفة الزمانده بعض جزایردخی
یازلمشدرکه بری جزیرهٔ عباددر خیلی بزرك ومعموره وآباداندر ایچنده‌کی
سکانی شویله عابدلردرکه اکثار طاعت وریاضتدن بدنلری خاکستره دونمشدر
وخوف وخشیت الهیدن تنلری زر دوزار اولمشدر اسکندر بونلره واردی
بوجزیره‌ده نه ایله کچنورسز دیو صوردی اسکندره مرغ وماهی واثمار نامتناهی
ایله کچندکلرینی بیلدیردیلر تکرار اول شاه کرم کردار انلره سویلدی بوندن
اوجوزلق بریره نقل اینسکز اولمازمی دیدی انلر جواب ویردیلرکه چون دار دنیا
ناپایداردر بودکلو معیشت دخی بسیاردر اما مرادمز اکثار نفایس وحضور
اولسه بوندن دخی اعلا یرلریمز واردر دیو اوکنه دوشدیلر دور ودراز بر وادی‌یه
کتدکدنصکره بر باغ وراغه ار یشدیلرکه سقفی زرین ومرصع وفرشی
انواع جواهر ایله ملمع اسکندرکه اول باغ وراغی کوردی اول مرغزار کلستان
بهشت آثاری تماشا قیلدی کندوبی کلزار خلد برینده قیاس ایدوب حیرت
دریاسنه باتدی اکرچه که جواهر واثماردن ال دیو سویلدیلر اسکندره وافر
تکلیف ایلدیلر جدا تنزل ایتمدی انلرك استغناسنه کوره کندوسی دخی استغنا
عرض ایتدی (جزیرهٔ حکما) ابن وردیدن منقولدرکه بوجزیرهٔ کبیره‌یه اسکندر
واردی خلقنك لباسلری اوراق واشجاردن وخانه‌لرینی طاش قوغوقلرنده‌کی سوارخ

تنك وتاردن كوروب تعجب قيلدى بونلره احوال حكميه دن بعض نسنه لر صوردى
جوابلرى تمام مقتضاسنجه كوردى بعده بندن برنسنه رجا ايدرسكز ايلك
مقبولدر ديدى انلر دخى بزى عبادتدن عوق ايتميوب تيزجه كتمكز مسئولمزدر
ديو سويلديلر اسكندركه كوس رحلتى دوكدى بونك زيب وزينتنه وعسكرك
كثرتنه اكثريا باقوب تعجبده قالدى اما ايچلرنده برپير روشن ضمير اصلا
ملتفت اولمدى حتى باش قالديروب اسكندره ولشكرينه باقمدى شاه نازك فهم كه
بوحالى طويدى پيرك استغناسى درونده قويدى باعث ندركه بكا وشهرتمه
باقمازسين ديو بيوردى پير روشن ضمير جواب باصواب مستنير قيلديكه بوندن اقدم
بر پادشاهمز وار ايدى بردرويش حقير ايله برساعتده وفات ايتدى بعد زمان
مزارلرينه وارنم مدفنلرينه نظر قيلدم نقدر دقت ايتدم ايسه شاهى درويشدن
فرق ايده مدم ديدى اسكندر پيرك كلامندن متأثر اولوب وافر كوز ياشلرين دوكدى

(واما غرايب هذا البحر)

بو جزايرده ققنون نام برطير خوش اندام اولوركه باباسنه وانا سنه قتى حرمت
ايدرلر فرضا ابوينى قوجالسه وقوتله طيران ايتمدن قالسه اولادلرى نوبت ايله
كتورورلر برمأمن آشيانه يتورورلر تا اولنجه زاد وزواده سين حضورينه
كتورورلر باعث بودركه حق سبحانه وتعالى اول طيره اكرام بيورمشدر
وجه بحرده يورطلدقده ياوريلرى چقنجه هيجان دريانى سكونه مبدل
قيلمشدر واول قوشك يوزى صوينه تجار بحار سلامتله سرمنزللرينه
يتمشدر دفين نام بربالق دخى اولوركه باشى مربعدر اغزنى آچدوغى
دكه ده مشاهده كلدر اندن بجز وملر يسه لر اول مرض مزمندن برى
اولورلر بربالق دخى واردركه دائما دريا يوزنده آغزين آچر كزر رايت كلان
بالقلرى كندويه غدا ايدر وبرحيوان واردردر بادن باشين چيقارر
اغزندن وبورنى دلكلرندن شراره لر صاچيلور رفر يبنه كلانلر يانركول اولور
كذلك هر نه كه ساحله چيقار كزدوكى يرلرى خاكستر ايدر كورنلر
بيلورلر انك چراكاهى اولدوغن ادراك قيلورلر وبربالق دخى واردر قوش كبى
اوچار كيجه كزر اوت اوتلر صباح اولدقده ينه بحره دخول ايلر ويته بربالق
اولور صورتى انسان چهره سنده كورينور حتى يوزنده بكارى اولور

(اما جزاير بحر العمان)

بو دريانك بحر فارسدن برشعبه در ايچنده وافر جزيره لر واردر اكثرينك

منافعی بی شماردر و بوندن چیقان لآلینك اکثری درشاهواردر (جزیرهٔ چاشك) بونك سكانی غایتله شناور لردر نیجه كونلرقعر عمانده یوزرلر ایچنده سلاح كوناكون ایله جنكلر ایدرلر غیربلرده وجه ارضده نصیب اولمیان شجاعت بونلره دریا یوزنده ممكندر منقولدركه بعض ملوك هند اولدیارك حاكلرندن برینه جاریه لر اهدا قیلدیلر اتفاقا انلری جزیره سكانی اولان جن طائفه‌سی قاپدیلر یعنی كه صولانغه چیقدقلرنده جمله سنی شكارایتدیلر پس اهل جزیره انلرك توالد وتناسلرندن وجوده كلدیلر (جزیرهٔ دلمان) دلمان صورت انسانده برشیطاندركه دوه قوشنه بینمشدر بنی آدمك لحومنی تناول ایدر روایت اولنوركه برزمانده بركمی بو جزیره ساحلنه دوشمش دلمان كندورده ظاهراولوب جنك وجداله متصدی اولمش انلرده صبرایتمشلر مزبوررایله قتالدن یوز دوندرمامشلر آخركار شیطان مردار برصیحهٔ هولناك ایتمش بالضروره جمله‌سی یوزی اوزره ییقلمش لكن ایچلرندن برصالح دیندار دعا ایتمكله حضرت كردكار اول قهاربدكرداری هلاك قیلمش حتی اهل سفینه نك اللرینه واقر تحف ویادكاركیرمش (جزیرهٔ فندح) بوبرجزیره دركه انده رخام ابیضدن برصنم واردر كیجه وكوندز كوزلری یاشی وجهنه سیال وسیاردر نجین كه ایچنده روزكاركیرجوفندن برغریب صفیر ظهوره كلور بعض مسافرلرندن منقولدركه سابقده كی قومنه اغلاركه بعض ملوك انلری اهلاك وافنا ایتمشدر هرچندكه اول صنمی شكست ایتمكه قصدایتمشلر ممكن اولمیوب سعیلری بیهوده زحمته مؤدی اولوب فراغتله كتمشلر (جزیرهٔ حریف) بو برغریب جزیره دركه كیجیلرایراقدن كورولر واره‌لم صواله لم دیو اكا طوغرولرلر حالا كه كتدكلرنجه ایراقلشورلر انلرزایدیره سعی ایدرد ولاشورلركه اولوركه ساحلنی كوررلرینه كیده كیده یوریلورلر آخركار ینه نامراد عودت قیلورلر اصلاحكمتنی اللهدن غیری كمسه بیلمز (جزیرهٔ سندروسه) بونك سكانك آوانیسی خالص التوندندر خیلیجه معموره اشجار واثماری موفوره وخلقنك لباس وسلاحی ذهبدن معموله برجزیرهٔ مقبوله‌در ایچنده برپادشاهی واردر انده وارنلری منع قیلمازاما كتمك استندكلرنده اجازت ویرمز

﴿ اما عجایب هذه الجزایر ﴾

بعض تجار قولنجه عنبرانده بیتر پنبه حاصل اولدوغی كبی نها یتنه بیتركه اولوركه بیوك بالقلرعنبری غدا ایدینورلر اما بحریون انی علایمندن بیلورلرزنجیرلر ایله

چكوب صيد ايدرلر قارتى ياروب عنبرى عينيله ايچنده بولورلر بر بالق دخى اولور بيلنده بركانون ثانينك اون ايكنجى كونى دريايوزنده كورينور ملاحين زمره سى برايكى كوندن صكره شديد يللر اسوب كميلر غرق اوله جغنى اندن استدلال قيلورلر حتى بو بحرده كى اضطراب بحر فارسه واسكندريه يه واصل اولور زيرا دريانك لونى سائر زمانه كوره قتى متكدر اولور برى دخى پرستوخ نام بر بالق بولنور بلاد زنجدن بصره ساحلنده كى دجله يه كلور زمان مخصوصى كچدكدنصكره ماعداسى يته ساحل زنجه كيدر اصلا بصره ساحلنده بر دانه سى بولنماز اولور سياحين قولنجه بصره ده بولندوغى زمانده زنجده بولنماز زنج ساحلنده اله كيردكده ينه بصره طرفلرنده كورنمز طيور قسمندن قرلنغچ كبيدر ييلاسى وقشلاسى متعيندر برجنس بالق دخى اولوركه اكا كوسج ديرلر حيوانات بحريه ميانده بهايم ايچنده كى ارسلان كبى مضردر ديشلرى سيف قاطع كبى راست كلدوكنى ايكى بولر انسانه وحيوانه ضرر ايدوب هلاك ايلر اوزونلغى بر ذراع اولور قتى باشلوسى ايكى ذراع مقدارى بولنور وبوندن ماعدا تنين نام بر حيوان واردركه موذى بالقلر ايچنده بر زهرناك ماردر بونك مضرتى كوسجدن بسياردر كوزلرى قان كبى احمردر قويروغى نيزه دن افزوندر غايتله كريه المنظر برغريب جانوردر كوسج انى كوردكده قمر عمانه قچار بيك بلا ايله ساحل نجاته چكر بر بالق دخى اولوركه رنكى اخضر وبر ذراع خرطومى مقرر وديشلرى منشار كبى اچار وكندوقامتى برايكى ذراع دكلو انجق ميسردر اول ديارك خلقى برطريق ايله اولارلر بشيروب چارشولرده صاتارلر وبر بالق دخى بولنوركه قلقان كبى مدور اما قويروغى اوچ ذراعدن زياده ايدوكى مقرردر وذنبنك اورتاسنده بتراقلر مكرردركه چالدوغى انسكله چارلر رنكنك سوادى اسود وبياضى غايتله ابيضدر مع ذلك ارقه سنده ايكى منخرى وكوبكنده نسا فرجى كبى فرج مدورى نمايان در وبو بحرك بر غريب نسنه سى دخى واردركه كرداب ديدكلريدر (حكايت) اولنوركه برزمانده تجار اصفهان بركمى ايله كيدركن كردابه دوشرلر هر برى حياتدن يأس ايدوب ياش دوكرلر اتفاقا بر روزكار ديده ومجرب نيك وبد شنيده ملاحلرى وار ايدى اندن خلاصه درمان اومارلر مرددا نا خدا اظهار قدرت بى انتها ايلر بنم ديديكم ايدرسكز يعنى ايچكزدن برينى فدا ايدرسكز سزى قورتاره يم ديو سويلر اتفاقا اصفهانيلردن بر فقير مبتلاى دين كثير ومحتاج نفقات عيال محنت پذير اولمغين تجارته كيدردى

کونده یك اولمسنه رضا کوستردی حسن رضا ایله وجودنی فدا ایتمك وسائر تاجرلر دخی بعدا لخلاص انی دیوندن قورتاروب اهل وعیالنی کوروب کوزتمکه متعهد اولدیلر بعده امرك نه ایسه بیوردیو مرد ملاحه تکلیف قیلدیلر همانا اول کیجی برطریق ایله شخص مدیونی کرداب قرشوسنده کی جزیره یه اولشدردی ایدی طورمه متصل بوطبلی چال دیوالنه برطبل ویردی حریف که جزیره یه واردی طبلی چالمغه مداومت قیلدی حکمت حقك برموافق روزکار چیقدی اول زورقی کردابدن خلاص قیلدی انلرکه چکلدی کندی دردمند تاجر حیاتندن مأیوس اولوب جزیره تفرجنه سعی ایتدی بریکا بهایم خوفنك المی وبرطرفدن پی کسلك بلالر بنك غمی نه حال ایسه برمقدار کزدی بربیوك اغاج اوستنده برمسطح کوشه بولوب انده قرار ایتدی مکرکه برمرغ کبیرك آشیانی وکیجه‌لر آرام ایده جك مکانی ایدی وقتا که نماز شام یاقلشدی برمرغ مهیب سحاب غریب کبی ظاهر اولوب اول آشیانه ایندی اول کیجه انده آرام قیلدی شخص مزبور کمال خوفندن کیزلندی اول شب اومرغه کورندی ایرتسی دخی بوحال ایله کذران ایدنجه مرغ مهیبه کوزی اوکرندی هرچه بادا باد دیو یاننه کلدی کیدرك اول حیوانه انس ایلدی بالاخره اول مرغ هما پرواز ایتدی نامراد تاجر ایاغنه صاریلوب یله کندی کاه اوج هواده پران وکاه بحر عمان اوزره طیران ایله عاقبت برمعموره یه واردی برخرمن یغیننك اوزرینه اینوب حریفی ایصال ایتدی شخص مزبور خدایه شکر ایدوب ایاغی یره دکدی مزبور مرغ کویا که خدمت ایصاله مأمور ایدی که اداء خدمتله چکلدی کندی لکن درعقب حریفك باشنه اول یرك قومی اوشدی حاکملرینه عرض ایدوب سرانجامی معلوم اولدی لایق مرحمت وسزاوار شفقت انجق بودردیو رعایت اولنور ایکن حق سبحانه وتعالینك عنایتی دریاسی جریان ایدوب سابقا کردابدن خلاص اولان کشتی اول ساحله یتدی دردمندك صدق نیتی موجب خلاص اولوب بونجه منافع دنیویه ومثوبات اخرویه ایله ولایتنه واروب اهل وعیالنی کوردی بوسرانجامی کبار وصغار ولایته تحقیقه ایرکوردی

امّا جزایر بحر القلزم

بحر هنددن برشعبه‌درکه بلاد بربر وحبشه جنوبیسنده واقعدر نته‌کم ولایت یمن شرقیسنده ایدوکی شایعدر قلزم اول ساحلده‌کی مداینك اشهریدر حتی قلزم دیو اکلنمغه باعث اول اولمشدر وارض یمنده بین البحر والجبل

بر بروار ایدی ملوك سالفه دن بری بعض اعدا سنك ممالكن غرقاب
ومدینه لر ینی خراب و یباب ایتمك ایچون چاپه لر ایله قازوب اول ماینی
کسدیردی صدورلری غفلتده ایکن بحر قلزم روان اولوب بعض قصبات
وضیاع وجده یی وجار و ینبعی وحضرت شعیب علیه السلامك مدینه سی اولان
مدینی باصدردی اکرچه که بودیارده نیجه جزیره واردر اما اکثری مسلوکه
ومسکونه دکلدر اما معموره سندن بری جزیرهٔ تاران درکه برقریه در ایله یه تابعدر
بنو جذام قبیله سی بوجزیره ده ساکنلر در اصلا ذراعت وحراثت ایتمزلر
انجق بالق صید ایدوب انك ایله کچنورلر حتی طاتلو صولری بیله یوقدر
اولری کهنه شکسته کیلردرکه اللرینه کیردکجه ایچنه کیروب تمکن ایتمشلردر
سفح جبلده بردواره لری واردرکه کرداب کبیدر برریح شدید اسدکجه
اول دواره یی ایکی بوراده بولنان کیلری بهرحال هلاك ایدر تحفة الزمانده یازارکه
بوجزیره سکانی صولارینی وارزاقلرینی انده اوغربان کیلردن الورلر اصحابی قائل
اولسون اولمسون فصیله بولشورلر بری دخی (جزیرهٔ جساسه) در جساسه بر دابه نك
اسمیدرکه دجالك جاسوسیدر انکله بیله کله جکدر (حکایت) اولنورکه امام
شعبی رحمة الله علیه فاطمه بنت قیسدن روایت ایدرکه برکون اویله زماننده
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری منبره عروج ایدوب امتنی طلب بیوردی
بعده انلره خطاب ایدوب بن سزی لا لرغبة ولا لرهبة بل للحكاية جمع قیلدم که
اصحابمدن تمیم داری شویله روایت ایلدی که لخم وجذام قبیله لرندن اوتوز
مقداری آدمله کمی یه بنوب بحر قلزمده کیدرکن ناکهان برریح عاصف چیقمش
دریایی حرکته کتوروب بونلرك سفینه لرین وافر غلطان ایتمش عاقبت
اخشام زمانی برجزیره یه دوشمشلر اکا جساسه دیرلر ایمش چونکه صندالله
جزیره یه چیقمشلر تویلو وقویروغی اوزون برغریب جانورکه مویدارلغندن
باشی وقویروغی سچلمز بونلرکه انی کوردیلر استعاذه ایدوب سن نه سین دیو
صوردیلر اول دخی کلامه کلدی بن دجالك جاسوسیم قارشوده مغاره ده
برکسه واردر سزك خبریکزه قتی مشتاقدر سز اکا وارك بولوشك دیو
سویلدی اکرچه که سوزنه ایکن اعتماد ایتمزلر جن طائفه سندن اولمقدر دیو
سویلشورلر لکن نه حال ایسه کیدرلر دیدوکی مغاره یه واروب کذر ایدرلر
کوررلر که بربیوك فربه وضخم شخص بند واغلال الیم ایله طورر ایکی اللری
بوینندن اشوری بند قلنمش وایکی دیزی اراسندن طپوقلرینه بند حدید ایله

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

چكلمش تميم داری يولداشلرينه بعض علايم وآثاردن صورمش وكندوبی بيلديرمش بن مسيح دجالم كه امر الهی ايله خروج ايدوب مكه ومدينه دن غيری يرلره وارسم كركدر ديدی فخر عالم صلی الله تعالی عليه وسلم بو حكايتی كه تقرير بيوردی حضار مجلس شريفلری حيران ومبهوت قالديلر (جزيرۂ سقوطری) بو دخی بحر قلزمده در صبر سقوطری ادويه نك مشهوريدر انده حاصل اولور اما سكان جزيره نصارادر شول زمانكه اسكندر ذو القرنين ملوك فرسه غالب اولدی وهند جبارلرندن فورهندی يی قتل ايلدی و بو احوالی ارسطاليسه اعلام ايلدی وبو دياره متعلق مصالحكز وار ايسه اشعار يورك ديمكين حكيم مشار اليه يازديكه البته جل همتله جزيرۂ سقوطری يی بوله سز اهلنی اخراج ايدوب يونانيلردن سكان اسكان ايده سز كه دائما مصر وشام وروم ه صبر سقوطری كلمك ممكن اوله تا كه ايارجاتك جزء اهم واعظمی ناقص اولميه ديمكله اسكندر عمل ايتمش ايدی جزيرۂ مذكوره خلقی نصاری اولمغه باعث بو اولمشدر بوندن ماعدا ولايت عمانك يميندن چيقان بحر كبيرده جزاير كثيره واردر كه شجرۂ لبان انلرده حاصل اولور واول سمتدن ارض عاده وجرهمه ونابغه يه وار بلور وانلره عرب عادی دينلور قوم عاد لسانی سويلرلر شمديكی عرب قومنك لسانی بيلمزلر وديديكمز بحرده جزيرۂ سلطا دخی واردر كه سكاننك كلامی اشيدلور وجه معيشتلری بيلنور تصرفلری ادراك قيلنور اما كندولر كورنمز بو سره باعث نه در دينلدكده جواب ويرلديكه انلر دخی انسانلردر زمان سابقده سائدين جزرويل نام نبی انلری دعوته كوندرلمشيدی انلر دخی اول پيغمبره ايمان كتورمشلر الی الان احكام دينيه سی ايله عمل اوزره ايمشلر جدا حاكملری و بكارلری يوقدر كمال مصافاتلرندن بربرينه مخالفتلری وقوعبولمش دكلدر اما نيچون كورنمزلر غيبتلرينه باعث ندر بيلنمامشدر (جزيرۂ وقدس) برغريب جزيره در آنده بر درخت اولور كه يمشی بادمدن يوجكدر هركيم تازه ايكن قبوغی ايله يسه اولنجه مرض كورميه اندن مقدم امراضه مبتلا ايسه عافيت بوله اكر صاجی وصقالی اغارمش ايسه ينه سياه اوله بعض ملوك هند اول ميوه نك تخمنی رغبتله كتورديلر كندو ولايتلرنده اكديلر اكرچه اغاجی يتشر بيتردی اما يمش ويرمدين قوريوب بيتردی (جزيرۂ سناسنا) بونده برقيو واردر بعض اوقاتده آتشی نمايان وشرربار در

واما غرايب جزاير القلزم

بونده بر بالق اولور اوزونی ایکی ذراع بولنور قوبروغیله سفینه لری اورر ساعتیله دوبرر غرقه ویرر وبرجنس بالق دخی اولورکه قدی بکرمی ذراعدر کبه اولمسی وطوغورمسی وامزرمسی انسانه شبیه ایدوکی بالاجماعدر وبر بالق دخی اولورکه مرنس دینلور اغزنده بدی صف تیز ونیز دیشلری اولور کندونك اوزونی اون قارش انجق اولور لکن ضرر کلبسندن کلب البحردیو اکیلور بر بالق دخی واردرکه جسمی سمکه وباشی بایقوش کلّه سنه نموداردر بر بالق دخی بولنورکه ایکی چشمی معتاد اوزره اولمیوب بری عادت اوزره فرقنده در واول بری قوبروغنده درحالاکه مسن اولوب زیاده یاشلودر بر بالق دخی اولورکه آولارلر قورر یدرلر جسد مجففی بیاض پنبه یه شبیه اولور بعده ابریشم کبی اکیررلر حریرندن برقاش ایشلرلر اکا سمکین دیرلر اطلس فرنکی کبی مرغوب طوتارلر وبر بالق دخی واردر اودخی صغر خلقتنه شبیه درطوغورر بقر کبی یاوروسنی امزیرر

اما جزایر بحر الزنج

بحر الزنج بنه بحر هندده داخلدر اشجار وانهاری چوق جزیره لری واردر لکن اغاجلری یمش ویرردکلدر آبنوس وصندل وبقم اغاجلریدر اما بلاد زنج جانب جنوبده سهیل یلدیزینك التنده دربو دریاده سیر ایدن کیلر قطب جنوبی ایله سهیلی کوررلر قطب شمالی بی وبنات النعشی جدا کورمزلر وبودریانك تلاطم وخیزابی سائر بحاردن زیاده در بوجه طاغلر کبی قالقار ودرین دره لر کبی اینز برغریب مهیب صدالر ویرر حالاکه قومی چاتلامز یعنی که خین تلاطمده کپوکلنمز وبونك بعض سواحلنده عنبر دخی بولنور وجزایر زنجده بیوك یلانلر اولورکه بنی آدمی حتی فیل اضخمی برلقمه ده یر بنه بودار اما جزایرندن بری جزیرهٔ محترقه درکه ذکر اولنان بحرك داخلنده در ازکسنه بوکا واصل اولمشدر کتاب اختصار العجایبده مسطوردر که بحر هرکندده یعنی بحر زنجده بطلمیوس وبعض بحریون قولنجه بیك طقوز یوز جزیرهٔ عامره واردر خرابه سنه خود نهایت یوقدر وبوجزایرك ملوکی عورتلردر اما انك بیوکلری ملك مهراجدرکه هرمتاعك خصوصا فیل دیشنك وعنبرك یادکارلری اولا اکا کوندریلور بعده تجارانك پای تختندن اشترا قیلور کاه اولورمش که تلاطم بحر ایله بربیوك حجر کبی ویاخود بربیوکسك خیمه کبی یکپاره عنبرلر قوپوب طولاشه رق ساحله چیقارامش خزانهٔ مهراجه داخل اولوب یعنی تجویز

ایدرسه انلر ایدر ایمش منقولدرکه بعض تجار شدائد روزکار ایله عمان بحارده دوار اولوب بو جزیره یه وارمشلر خلق ایله مملو بولمشلر نیجه زمانلر انده تمکن ایدوب اول قومك دللرین اوکرنمشلر اتفاق برکون کوردرلرکه سکان جزیره بربره کلورلر بر بیلده زه یاقوب متصل اغلاشورلر باعث کریه ندر دینلدکده اشبو کوردیکن یلدز اوتوز ییلده بر طوغارشول زمانکه طلوع قیلور وکوکب مزبور باشمز اوستنه مقابل کلور لابد بو جزیره نك طاشی وطپراغی ینار رماد اولور دیو ماتم ایدرك برکمی یه بینرلر آخر جزیره یه نقل ایدرلر وقتا که کوکب مذکور اولمحلده کورنمز اولور اهل جزیره ینه یرلو یرینه کلور حالا که جمیع اولری واشجار ونباتاتی یانمش کل اولمش بولدیلر تکرار مسکنلرینی تعمیر وتجدید ه مقید اولدیلر بردخی جزیرهٔ ضوضا درکه بعض تجار روایت قیلدیلر مدینهٔ ضوضا قربنده بحر ابیضدن بر جزیره واردرکه اندن ضوضا صداسی اشیدیلور حالا که بشر قسمندن سکانی کورنمز وانده بر بیکار واردر صویی لذیذ ویاصدر رایحه سی خود کافور قوقیسی کبی دلاویزدر وبو جزیره نك نهایتی کورنمز وکسه وارمشبدر بیلنمز نهایت بعض جبالنك قله لرنده کیجه ایله آتش فروزان ونمایان اولور منقولدرکه بو جزیره نك حوالیسنده ه برجنس یلان اولورکه ملوك زنج زماتی بیلورلر صیدینه اهتمام ایدوب جزیره یه عزیمت قیلورلر حالا که دکه ده صید ایده مزلر کاه اولورکه هرکز کوره مزلر خاصه سی بودرکه دریسنی بربرینه دیکرلر برمقعد پیدا ایدرلرکه اوستنه اوتوران سیل مرضنه مبتلا ایسه شفا بولور بردخی اول رنجه مبتلا اولماسی محقق اولور (جزیرهٔ غور) یعقوب بن اسحاقدن مرویدرکه رومیه اهلنك بری ایله کمی یه بنمشلر یعنی عزم تجارتله همراه اولوب اول سمتلره بونلمشلر اثناء سفرده بو جزیره یه وارمشلرکه سکانی بر ذراع قامتله عریان اولوب حیوانات کبی ترك ثیاب وخلعتله کزرلردی کورلرینه خود نهایت بوغیدی یك چشمی صاحب العینین کروهندن چوغیدی بزم اوستمزه درلدیلر کشان برکشان بکلرینه ایلندیلر بزی حبس بیوردی یعنی که قفس کبی برمشبك نسنه ده حفظ ایتدیردی حالا که بز اول محبسلرینی بوزوب چیقدق کندولرینه استیناس عرض قیلدق بعد زمان بو قوم یراقلنمغه باشلدیلر بزم عدولریمز واردرکه جلك زمانلرید ردیو بزه بیلدیردیلر درعقب نهایتسز صغرجق قوشلری ظاهر اولدی فرصتله بونلرك کوزلرین اویمغه اکثری فرجه بولدی کوردك که حال بو یله در بزدخی معاونت سمتن طوتدق الیمزه بر رعصا الوب اول طیورك دفعنه علت مستقله اولدق بو کره

بزی قتی عزیز طوتدیلار جزیره لرنده بولندوغمزی محضا برکت ومیمنت بیلدیلر حکیم
حذاقت جلیس وفیلسوف جهان اولان ارسطالیس کتاب حیوانده یازدوغی
طیور قسمندن غرائبی خرساندن ناحیهٔ مصره نقل ایدوب نیل مصر ساحلی ایله
کیدرکن برمحله اوغرایوب وارشون بو یلوقوم ایله جنك ایدرلر دیو نقل قیلدوغی
بوخصوصه بناء ایمش (جزیرهٔ سکسار) بوجزیره نك خلقی مردم خوارلردر
یعقوب بن اسحقدن منقولدر که یوزی یارەلی برکسه یه بولداش اولمش ووجهنده کی
خموشك سببنی صورمش مزبور شویله جواب ویرمش که سفینه یه بنوب تجارت
نیتی ایله کیدرکن روزکاریمز مخالف اولدی کشتی مزی بالضروره جزیرهٔ سکساره
ایرکوردی فلاجرم بدنلری انسانه شبیه و یوزلری کلاب صورتی کبی کریه
نه ایتسمز امم بزم باشیمزه اوشدیلر منزللرینه ایلتوب بزم کبی بر قاچ کرفتارلك یاننده
حفظ ایدوب اول جزیره نك فواکه واثمارندن زاد وزواده مز کثور مکه مقید
اولدیلر مرور ایامله هر قنغمز فربه وسمین اولدیسه بوغازلدیلر کوز ومزه قارشو
خواره کچوردیلر بز که بو احوالی دویدق سمرمیه لم دیو ر یاضتی اختیار قلدق
بعد زمان بونلرك بیراملری اولدی اوچ کون اوچ کیجه بزدن بعید اولوب
هر بری عیش ونوشه قویلدی وقت فرصتدر دیو بن قاچدم بونلرك قوت
شامه لرینی وایز سورمکه متعلق قدرت تامه لرینی که طوبمشیدم احتیاطا کیجه
یوزردم کوندز شاخسار اشجار میاننده صقلانردم درخته یقین اولمدقلرینه
وقوفم اولمغین بوحیله یی تدارك قیلاردم اکرچه که بونلردن خلاص اولدم
والا نیجه کونلر کتدکدنصکره بربلایه دخی اوغرادم که احسن صورتله بربلوك
مخلوق بنم یانمه کلدیلر شکلمه باقوب وافر کولشدیلر اکرچه سوزلرینی
فهم ایتمزدم لکن بنمله ملاعبه یه میل ایتدکلرینی فهم ایدردم بو اثناده بریسی
صیچرایوب ارقه بندی ایاقلرینی قایش کبی بوینمه صاردی دپه رك بنی بالضروره
یوروتدی درختان مثمره میاننده دور ایتدیروب فواکهندن قوپاردی سائرینه
آتوب متصل بومعامله یه رغبت اوزره اولدی برکره که حرکت ایتدم کندوینی
بوینمدن ایبروب اتمق قصدین ایتدم یوزومی طرناقلریله یرتدی الآن وجهمده کی
خموشی پیدا قیلدی حکمت خدانکدر تحت تصرفنده عاجز وزبون وزیر زین
خیالندن ذمتی زمامه رام ایدوب ستور خیول سرنکون کبی کزرکن کوزینه
بر بوداق اوجی طوقندی کوزی چیقوب عمایه ابتلاسی مقرر اولدی بوفرصتده
اول برکوزینه قورق صقدم معالجه صورتی ایله ارقدن ایندیروب النددن

خلاص اولدم دیو اول شخص یعقوبه سویلمش جزیرهٔ سکسارده کی ابتلاسنی بیان ایتمش

واما عجایب هذه الجزایر

منشار آدلو بر حیوان اولور که قره طاغلر کبی بر بیوك بالقدر باشدن
اباغه بجق کبی دیش دیشدر وکمکلری ابنوس کبی سیاهدر اما هر دیشی
ایکی ذراع دکلو واردر وباشنده ایکی بیوك اوزون کمکلری واردر که هر بری
اون ذراع دکلودر نچن که صاغندن وصولندن اول ایکی عظمله بحری چار
بعید یردن صوت هائلی ایشیدیلوب آفاقه ولوله‌لر صالر وبعضیلر دیرلر که
هر بارکه آغزی وبورنیله کوکلره طوغری صولر پوسکورر رشاشه‌لری
قطرات امطار کبی اوستمزه دوکیلور شویله که سفینه‌نك التنه کیرسه ویاخود
برجانبنی چالسه البته اول کمی‌یی غرق ایدر بو احوالی بلان بحریون علایمنی
کوردکده حضرت حقه تضرعلر قیلورلر بردخی بال نام بر بالق واردر که اوزونی
درتیوز ذراع وبعضیسی بشیوز ذراع بولنور اکثرا وقاتده آغزی ایله دریانك
صوینی کوکلره پوسکورر عجایب وغرایب نیلکون مناره‌لر پیدا قیلور کیجه‌لر که
انی کورررلر لیل ونهار فزعدن خالی اولمازلر حتی دونبلك وتبسیلر چالوب اورکوتمك
قصدین ایدرلر نچن که بو حیوان بعض ضعیف الحال بالقلره قصد ضرر قیلور
حق جل وعلا شك نام بر ذراع قدایله ظاهر القوام بالیجغی اکا مسلط ایلر علی الفور
اول بالغك قولاغینه دخول ایلر نقدر که چابلشور خلاص اوله‌ماز بالآخره قعر
بحره واروب باشن یرلره دوکه دوکه جان ویرر بعدما وجه بحرده هویدا اولوب
کزمکه باشلر بحریون بعض کلالیبله چیقاروب قارتی یاروب عنبر اخراجنه
جل همت ایلر مع ذلك قارننده بولنساندن غیری ارقه‌سنده بولنان راجحدر تجار
فارس وعطارین عراق تجربه‌لریله رجحانی قتی واضحدر

واما جزایر بحر المغرب

بو کا بحر شام وبحر قسطنطنیه دخی دیرلر جزیرهٔ عامره‌سی وغیر مسکونه‌سی
دخی واردر بریسی جزیرهٔ اندلسدر که براسمی جزیرهٔ مجمع البحرینڈر بونده
یوز ذراع بویلو بر مناره واردر که باشندن بکا انسان صورتنده کیمش لحافه
صارلمش بر شکل طورر صاغ الینی اوزادوب بحر اسود طرفنه اشارت قیلور
وبعضیلر قولنجه اول صورتده طلسم مقرردر عدونك کلمه‌سنی منع ایچون
وضع اولنمشدر بری دخی جزیرهٔ تونسدر که بحر رومده در خیلی بیوك معموره
مکانی وباغ وبستانی موفوره براطه در حتی نیجه قصبات وقریه‌لری دخی

عامره دردبو جزیره‌ده بریوکسک طاغ واردرکه بحر مظلم کنارنده واقعدر انك طوری یسنده برکنیسه وکنیسانك اورته سنده برقبه واردر قبة الغراب دیو شایعدر اصلا اول قبه‌دن برغراب دور اولماز بهار وخزان وزوزان وشبان اول قبه‌نك قله سندن مهجور اولماز وبوقبه‌یه مقابل برمسجد واردرکه مظنهٔ اجابت دعا اولان امکنه‌دندر مسلمانلر انده واروب اداء نوافل ایدوب دعا ایده کلمشلردر وانده وارنلری ضیافت ایتمك کنیسه رهبانلرینك عهده‌لرنده در هرکیجه که برآدم اول مسجده وارسه غراب قبه روزنه سندن ایچرو باشنی صوقاربرکره صیحه ایلر ایکی کسه کلمش ایسه ایکی کره صدا ایلر درت بش ایسه ینه اول مقدار صدا ایلر تاکه روهبانلر ایچرودن قدر کفایه طعام چیقاررلر زوار مسجدی اکا کوره ضیافت قیلورلر اولغرابك مأکل ومشربی قنده‌ندر بیلنمز وبرایکی یوز یللق کشیلری بزبونی بویله کوردك دیو خبر ویررلر حالاکه واقع حال نیجه در ادراك قیلنماز وینه جزیرهٔ مزبوره‌نك غریبه‌ندرکه ساحلنده هرنیجه کونده بربالق چیقار برقسمی دخی ظهور ایدنجه خلق انکله پکینور بوطریقله یوز سکسان جنس مقداری بالغی صید اولنور جمله سنك اسامیسی بشقه بشقه ضبط قیلنور (جزیرة الازهار) تحفة الغرایب صاحبی یازارکه بوجزیره‌نك اشجار وازهاری غایتله وافردر وبعض شکوفه اولورکه بوی دلاویزی مشام انسانه دکدوکی کبی اویودر بوکا جزیرهٔ افریقیه دخی دینلور دائره سی اون بش کونلك یول چویرر (جزیرهٔ برکان) بوجزیره‌ده کوندزین دخان وکیجه ایله نار شراره فشان ظاهر اولور بحره دوشن شراره‌لری دلکلو برسیاه طاش اولوب نوعا خفیف اولمغین روی دریاده یوززکزر بعضیلر الوب حماملرده استعمال ایدر روایت اولنورکه دریایه دوکیلان شراره‌لری کاه انسان کوده سی کبی کاه جسد سرباش کبی بولنور وبوجزیره‌نك ساحلنه دوشن البته ینار کل اولور (وجزیرهٔ افریطش) خیلی بیوك اطه در انهار جاریه سی وفواکه مختلفه سی واثمار متنوعه سی مستوفی در وآنده التون معدنلری دخی واردر بعضیلر قولنجه بوجزیره‌نك برآدی سندروسه در معادن ذهب وافر اولمغین سکاننك لباسلری وقوللندقلری قاب وچاناقلری جمیعا ذهب خالصدن دوزلمه در وبوجزیره‌نك برپادشاهی واردر اوغرایان تجاری خواه ناخواه الیقور کانه کثرت معادن خبرلری ملوك اطرافه شایع اولماسنی اراده قیلور (جزیرهٔ دانبه) بونك دوری یکرمی کونلك مسافه‌در طاغلری وافر وارماقلری وفواکهی مستوفی وباغلری متکاثردر

(جزيرهٔ غربيه) بو برغريب اطه در كه ايراقدن كورينور يقين واردقده غائب اولور دكه ده بو جزيره يه چيقلمسه وارهمز تقويم البلدان صاحبى قولنجه بو جزيره نك اسمى سامسدر شمالده افريطش جزيره سى ميانه نده اوچيوز جزيره در جمله سى جزاير روحانيه در ديو بعض سياحين خبر ويرمشلردر بحريون قولنجه بونك ساحلنده شاكل نام بركوچيرك بالق بولنور انى صيد ايدوب يا نجه كتورن جزيره يى كورر حتى واردايچنه كيرر منقولدر كه بو جزيره ده برغريب درخت واردر كون طوغدوغى كبى يردن بيترز وال زمانه دك قدجكر بعده قصالمغه باشليوب كون طلوعنجه اكسيله رك غروب زمانى بالكليه بانار ايرته سى كون طوغدقده ينه ظهور ايدر يلك اون ايكى آيى هر روز بويله كلور وكيدر (جزيرهٔ فارس) اون ايكى ميل چويرر برجزيره در غرابيدندر كه قره جانبندن بركرايله جزيره يه طاتلو صو كتورلمشدر سكان جزيره ميان بحر مالحده آب زلال ايچه كلمشدر بساتين وعماراتنه خود نهايت يوقدر طنجه نك اوزنلوغنده بحر زقاقده واقعدر (جزيرهٔ يابسه) جزيرهٔ مايرقه نك غربيسنده در اوزنلوغى اوتوز برميل يردر بعض يرلرنده وسعتى يكرمى ميل واردر جزيرهٔ سردانيه ايله اراسى طقسان ميلدر ديرلر وينه جزيرهٔ مايرقه يه وارنجه يوز ميل تخمين ايدرلر (جزيرهٔ مايرقه) اهل اسلام تصرف ايتدوكى جزايرك نهايتنده در ديو تقويم البلدانده مسطوردر وبو جزيره شمالدن جنوبه وارنجه قرق ميلدر مدينهٔ معموره سندن غيرى حصون مشهوره سى دخى مقرردر اما پاى تختنك سافيهٔ جاريه سى قلعهٔ رفيعه سى اشنده كمال لطافتله اظهردر نته كيم وصفنده ابن لبابه ديمشدر (نظم

❋ بلد اعارته الحمامة طوقها ❋ وكساه حلة ريشة الطاووس ❋

❋ فكانما تلك المياه مدامة ❋ وكان قيعان الديار كؤس ❋

(جزيرهٔ منسرقه) بو بحر زقاقده در غايتله اوجوزلق معموره اطه در اطرافنى اللى التمش ميل چويرمشدر مايرقه جزيره سنك شرقيسنده واقعدر ما بينى انجق اللى ميلدر (جزيرهٔ سردانيه) بلاد بثيره مقابله سنده در ايچنده التون وكمش معدنلرى واردر ساحلنده مرجان چيقديغى دخى مقرردر (جزيرهٔ جربه) حالا بلاد اسلاميه دندر تفصيلى جنتمكان سلطان سليمان خان فتوحاتنده مسطوردر برطار بوغازده واقع اولوب صقليه بونك شمالبسنده ايدوكى شايعدر وبو جزيره نك طولى التمش ميل ورأس شرقيسنك عرضى اون بش ميلدر قبائل بربر وسمره وانواع افرنجك سكنيلرى ايله معلوم السبيلدر (جزيرهٔ صقليه)

يعنی مسینه بوغازی دوری یدییوزاللی میلدر صورت مثلثه برجزیرۀ مشهور السبیلدر
(جزیرۀ قوصره) افریقیه قارشوسنده وتونس قریبنده در و بو جزیره‌ده مصطکی
اغاجی دخی وار در (جزیرۀ مرمرا) خلیج قسطنطنیه آغزنده در مابینی یوزمیل
یردر معادن رخامله مملو ایدوکی مقرر در (جزیرۀ صاقز) تقویم البلدانده جزیرۀ
مصطکی دیو یازیلان بودر شهر قسطنطنیه ایله ما بینی بشیوز میل یردر نیجه
روزکار خراج گذار اولدقدنصکره سنه ست وسبعین وتسعمائه تاریخنده
بکلری خیانت طریقنه سلوك قصد ایتمکین ممالك اسلامیه یه قهله ملحق
قیلندی عموما ولایت رومك وجوانبنده‌کی عرب وعجم ممالکنك مصطکیسی
جزیرۀ مزبوره‌دن واره کلمشدر برکلی مقاطعه در و بو جزیره نك طولی التمش
میل مقداری واردر (جزیرۀ مسینه) اصلده بو جزیره نك اسمی صقلیه در بوندن
مقدمجه تسطیر اولنمشدر باغ و راغی وافر وخیری متکاثر پرمعمور رباطه‌در که یوزدن
زیاده حصن معموری واردر حالا که زمینی کثیر الزلزله در سکاننك اکثر زمانده
ایشلری هدم بیوت ایچون ولوله در و بو جزیره نك دوری اون یدی کوناك
یولدر اما طولی بش منزلدر مداینك الك بیوکی بلرمدر برزمانده مزبوران
مسینه و بلرم اهل اسلامه سکنی اولمشلر ایدی حالا که ینه کفار افرنج النده در
شریف ادریسی قولنجه دور جزیرۀ مزبوره که صقلیه در بشیوز میل یردر
(جزیرۀ قرسقه) جنوه قارشوسنده در وساردنیا ایله مابینی اون میلدر (جزیرۀ
انکلطره) طاپرینه تا دخی جائزدر بونك پای تختی مدینۀ اندریندر و بو اطه نك
طولی جنوبدن شماله انحرافله بشیوز اوتوز میل یردر اما اورته سنك وسعتی
ایکیوز میل ایدوکی مقرردر ایچنده‌کی معادن سیم و زر دخی مکرردر نهایت
طوله یری اولوب شدت شتا غایتده اولمغین کرومی معدومدر بناء علی ذلك
سغایی ذهب خالصه دفائن اولورکیدر شراب رمانی کبی مدام ارغوانی
خمری ایله پر اولوب عودت ایدر (جزیرۀ لمیه) یوزیکرمی میل چویرر جزیرۀ
افریطش ایله مابینی التمش میلدر اورته سنده لمیه نام مدینه سی معلوم السبیلدر
اما تفرجات و باغ وراغی بی مثل و بی عدیلدر (جزیرۀ نقربنت) لمیانك شمالیسنده در
بو دخی بیوك جزیره در فرضا که طولا یوزاللی میل وعرضا یکرمی میل اولوب
مخرج شوانی وقطایع اولمغله مشهوردر جانب غربیسنده جزیرۀ مصطکی
قیاس اولنمی مذکوردر (جزیرۀ ردوس) بو دخی یوزاللی میل چویروب خال المؤمنین
معاویۀ سریر نشین بردفعه فتح ایتمشیدی لکن ضبطی عسیر اولمغین ینه کفار

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

تصرفنه کیرمشیدی بعد زمان بنه سنه ثلثین وتسعمائة تاریخنده مالك ملك
روم سلطان سلیمان مرحوم فتح ایلدی الی الآن تحت تصرف آل عثمانده
معمور اولدی (جزیرهٔ قبرس) طولا ایکیوز میل وساحل شامه قریبی یوز میل ایله
معروف السبیلدر اوچ قلعهٔ متینه ایله کفار افرنج تصرفنده ایکن حجاج
ذوی الابتهاج کیلرینه خصوصا مصردن قسطنطنیه یه واروب کلان سفینه لره
رهزنلك ایتدکلری تواتره یتمش ایکن سلطان سلیم خان ثانی دورنده وزیر
شجاعت کردار لالا مصطفی پاشا سردار کوندرلدی سنه ثمانین وتسعمائة
تاریخنده فتح اولندیغی تفصیلی محلنده مسطوردر (جزیرهٔ قرنفل) بو برجزیره در
خلقی کورنمز ونیچون غیبت ایتدکلری بیلنمز لکن بحریون بوسری بیلورلر قرنفل
رجاسنه متاعلرینی ساحلده قورلر ایرته سی قیمتنجه قرنفل بیغنلری بولورلر
ارتیجق طلب ایدنلر قرنفلی المازلر دخی ایرته سی یازیاده سنی بولورلر ویاخود کندو
متاعنی رد اولنمش کورورلر فرضا قرنفلی غصب ایتسه لر دکر بهاسنی ویرمسه لر
کیلری محبوس اولور قالورنه دکلو سعی ایتسه لر خلاصلری محال اولور بالاخره
الدقلرینی ویررلر تا که جانب نجاته یول بولورلر (جزیرهٔ طاوران) بو جزیره نك
مالکی البته بیك عورتله ازدواج ایدر بو مقدار عورتی اولمیان اول اطه ده حاکم
اوله ماز آیینلری وهنجار افتخارلری کثرت ازدواجله در وانده بعض میوه لر
واردرکه مزید قوت باهودر ودرت بیك عورتله ملکنك تمتع ومجامعتی
بی اشتباهدر (جزیرهٔ سیاره) اکثر اوقاتده بحریون بو جزیره ده جمع اولورلر
هرنه سمته کیتملولر ایسه اندن صالینورلر اما آب وهواسنی غایتله وصف ایلرلر
فواکه وثمارینی وعمارات واشجارینی هر وجهله اوکرلر وانده بولنان احجار
غایتله خفیف المقدار اولور فرضا برقنطار قیاس اولنان طاش بر رطل انجق
بولنور (جزیرهٔ ذهب) طاشی وطپراغی صافی التون برخرابه اطه در بعض تجار یهود
کیلری پاره لنوب برصندال ایله بو جزیره یه وارمشلر طمع خامله صندال لرینی
التونه غرق ایتمشلر لکن میان دریاده غرق اولمشلر اغریوك یوکلمکین ساحل
نجاته یول بولمامشلر انجق برکسنه بر تخته پاره سی ایله قورتلمش نیجه کونلر روی
دریاده کزرك برجزیرهٔ عامره یه چیقمش جزیرهٔ ذهبك وقوعنی اول حکایت
ایتمش هرچند که کیلرله ارامشلر جزیرهٔ ذهبك اثرونشانن بوله مامشلر
(جزیرهٔ کافور) بونك سکانی مردم خوارلردر انسانك اتنی ییرلر و باشلرینی
کافور ایله طولدیروب یوکسك یرلره آصوب اکا عبادت ایدرلر و برمشکللری اولسه

اول باشلرك برینی اوكلرینه قورلر زعملرنجه وافر عرض نیاز قیلورلر صوردقلرنی
خصوصك خیر وشر خبرین آلورلر (جزیرۀ خالطه) بحر رومده در اغنام
جبلیه ایله مملودر فرضا جراد منتشر كبی یاییلوب هر طرفی طوپطلودر كیلر
اوغرادقده وافر طوتارلر نیجه ایام زاد وزواده ایدینوب بیرلر اسكندریه یه یوك
یولی اوزرنده در (جزیرۀ لدیر) عجایب المخلوقاتده خلیج قسطنطنیه قربنده
یازلمش واول دیردن بیلده بركره دریا چكیلوب بناسی منكشف اولورمش
ایمش اول نواحی اهلی زیارته واررایمش حتی نیجه لرندور وصدقات دخی
كسوندررایمش اول كون ایكندویه دك كورینوب صكره بتارایمش

﴿ اما عجایب هذا البحر وتفصیل دب البحر ﴾

ینه بو بحرك غرایبندن یعنی دریای قسطنطنیه عجایبندن دب البحر نامنه انسان
شكلنده بر حیوان واردركه سنه ثمان وثمانین وتسعمائه هجریه تاریخنده دار الملك
بروسه قربنده واقع مودانیه اسكله سی دیمكله شایع بحر كنارنده كی قریه ساحلنده
چیقمشدر علماء رومدن بری تراكیب عربیه ایله یازوب اوصافنی بر رساله
قیلمشدر بو وجهله كه اول حیوان تلاطم بحر بیكران اثناسنده كناره چیقمش
واول قریه نك سوقاقلرنده نیجه كونلر طورمش حتی التنه حصیر پاره سی
دوشه مشلر حس ایدوب اوستنه یاتمش اصلا یانه جمع اولان بنی آدمدن وحشت
ایتامش بیللرله الفت ایتمش كبی انس اوزره طورمش وانسان غدا ایدندوكی
طعمه قسمندن نه ویردیلرایسه ضرورة یمش مكركه بحرك هیجانی زماننده
كاهی چیقارمش بر ایكی كون كنارده اكلنوب قارنی آجیقوب ینه جلك بولمدقده
ینه دریایه غوص ایدركیدر ایمش واطرافنه اوشن بنی آدمه ملایمت عرض ایدوب
یقین واررایمش قامتی انسان قدینك طولنده نهایت هیأت جسمانیه سی سمك
خلقتنده مع ذلك باشنه قریب یرده ایكی جانبنده اللری وارایمش انسان اللری
كبی كه دیرسكدن اشاغی اوله بررقارش مقداری بشر برماغی واناملی متفاوتنده
سیاه لونده طرناغی وهر ایكی برماغی اراسنده قاز ایاقلرینك دریسی كبی جلد رقیقی
ظاهر وبدیدار ایمش كاهی بنی آدم كبی قاشینور ایمش وكاهی ایكی الینی بربری
اوستنه قویوب انساندن بری یاپشمق قصد ایتدكده الینی اوزادوب تسلیم صورتی
ایله نمودار ایمش وینه اللری كبی ایكی ایاغی وهر برینك بشر برمقی قویروغنه
یقین یرده آشكار ایمش كه طولا وعرضا ذنبی انسان برماغیله اوچ برماق وارایمش
اما جسدینك باشنه یقین اولان اعلاسی مائی رنك وقارنی وارقه سی اعتبار اولنان

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

اوسطی بیاض اولوب دبری قویروغنك التنده وذکری قارنندن برقارش مقداری
اشاغیده کورینوب سیرایدنلردن بریسی اول محله یاپشدقده ذکری حرکت ایدوب
طشره چیقارایمش دیرکه تولد وتناسلی بو طرز ایله اولیوب انسان کبی طوغار
ایمش حتی اول قریه نك یعنی مودانیه نك بعض پیر صیادلری بنه صورلمش
اول حیوانك بوحوالیده کی بیوك طاشلر قوغوقنده کی وقعر بحرده کی مغاره‌لرده
ساکن باباسی واناسی اولوب قد وقامت وضخامتده بیوك تمساح دکلو وارایدوکی
حتی بر دفعه صندال ایله صیده مشغول ایکن کندولره ایکیسی معا هجوم ایدوب
قاچه‌رق قورتلدقلرینی حکایت ایتمشلر ودیشینك ارککدن فرقی صاچلرندن
معلوم اولوب باشنی صاچی قیللری زنان کبی احاطه ایتدوکنی بیلدرمشلر
وبالجمله انساندن بعض عضوینك فرقی بودرکه جدا کردنی یوقدر
ورقبه سی سائر جسدیله برابر اولمشدر وظاهرده قولاقلری دخی یوقدر
انجق قولاق محلنده ایکی دلك واردر صوتی انکله اصغا ایدر اما اول دلوجکلر
غایتله کوچک‌در امعان نظر قیلمدیجه کورنمدیکی مقرردر وبو حیوانك
دنیاده سومدیکی اصوات شدیده‌در مثلا صوت رعد وطبل ودفوف
ایشتدکده کمال اضطراب ایله قعر بحره فراری البته لازمدر وقتا که یر یوزنده
یورر ثعبان وحیه کبی آهسته آهسته حرکت قیلور اما که بحر ایچنده قتی یایدن
چیقمش اوق کبی معزل آلور کوزلری انسان کوزی کبی سیاه وکوزلدر وبکلری
وقپاقلری عین انسان کبی کورینوب فرس جنسنك قاشلری رسمنده کوزلری
اوستنده قاشلری دخی مقرردر خصوصا حدقه‌لری غایت سیاهدر کمال حسن
ولطافتده کویا که ایکی کواهدر مادامکه دکزدن طشره‌در اکثریا کوزلرینی
یومق اوزره اویورکبی نفس ویروب الفقده‌در حالا که اویانقده برصوت
ایشتدوکی کبی ایکیسی بیله آچقدر ودکزدن دور اولدقجه البته کوزلری یاشرمق
کانه معزلندن فراقنه اغلامق صددنده کورنمشدر اما بورنی ذوه بورنی
کبیدر یعنی که انسان بینیسی کبی لحم زائد کورنمیوب خیط اسود کبی برجلد
رقیق ایله منخر رقیق خلق اولنمشدر احیانا که یوزینه یاذباب ویاخود غبار
کیررفرس فشقردیغی کبی فشقیرر آغزی ودوداقلری ارسلان قسمنه شبیهدر
حتی بنه شیر ژیان بیقلری کبی ایکی بیاض شاربی دخی مقرردر برقارش
اوزونده اوتوزاردن زیاده قیللری ظاهر اولمشدر وبنه الت واوست
اون التیدن زیاده دیشلری واردر جمله سی سیرك بر برلرینه نمودار درچکه

برنسنه یه انجنسه باشی بر ذراع مقداری یردن یوقاری قالدیرر دوه کبی کوکریوب
صدالر ویررودیشلرینی بربرینه اوروب بجردیسی ایکی طاش بربرینه
طوقنور کبی ایشیدیلور وغضبله آغزین آچدقده برباشنده اوغلانك باشی
صیغمق جائز اولور مع ذلك ینه ملایمت کوسترر اشارتله دعوت اولندقده
اجابت ایلرکلور محصل قمر بحرده کی حیواناتك احسنیدر انجیدن معمر اولمامق
مقرردر ابوحامد اندلسی نقل ایلرکه بحر روم باتوب بحر شام منکشف اولدوغی
یرده برنیجه نارنج طری کوردم بچن کمیلردن دوشدی صانوب برینی الیمه الدم
مکرکه طاشه یاپشمش برحیوان ایدی نقدرکه زور ایتدم طاشدن آیره مدم
چونکه دقتله نظر ایلدم آغزین آچوب لعابن دوکوب تنفس ایلدیکنی کوردم
آچدیم دیوچالشدم بچاق کار ایلمدی طاشدن قوپارمسی ممکن اولمدی کویا که
هنوز درختدن قوپمش برنارنج طری ایدی بعدما بحر رومده ماردن نام
برقوش اولور دریا ساکن اولدقجه یمر طلر بحر یونانی کوردکده سوینورلر
وجودینی خیلی متیمن طوتارلر چون که کمیلری برمخوف یره یقلاشور اول
قوشجغز کلورکاه چیقاروکاه ایزکندویی کنارزورقه اتارکیجیلر متنبه
اولورلر اوکلرنده صعب معبروار ایدوکنی بیلورلر بردخی شیخ الیهود آدلو
بالق اولور رصقالی آق واللری قوربغه هیئتنده براق شویله چقارکه سریع السیر
کمیلری یکر البتده سبت کونی ظهور ایدر ایرتسی غروبه دك کزار جلدینی مبتلای
نقریس اولانك اوستنده قوسه لر وجعی کسر بردخی بغل نام بربالق اولور
قاطر صورتنده کورینور بریوك بالق دخی بولنور دریانك صویی اکسیلوب
صافی قوم اوستنده قالور التی ساعته دك دوکنور طورر تاکه دریسندن
چیقوب جلدی التنده ایکی قنادلری ظاهر اولور اوچه رق ینه بحره وصول
بولور وینه بیوك بیوك ییلانلر بولنور طرابلس شام ولاد قیه سواحلنده اکثر
اوقاتده کورینور بربالق دخی اولورکه برقارش اوزونی انجقدر اما صاغ
قولاغنك آردنده لااله الاالله وقفاسنده لفظ محمد وصول قولاغی اردنده
رسول الله سطرلری محققدر عجایب المخلوقاتده عبدالرحمن بن هارون مغربیدن
روایت ایدرکه سفینه مز برطون نام موضعه واردقده اهل سفینه دن بریکه
برغلام صقالبی ایدی اولطاسین آندی دیدیکمز کبی بربالق طوتدی جمله مز
کوردك کلمهٔ شهادتی تماما اوقودق دیمشدر بربالق دخی اولورکه حوت یوشع
وموسی صلوات الله علی نبینا وعلیهما السلام نسلندندر اکثریا مدینهٔ سبته

سواحلنده وبحر مغربك سائرلرنده بولنور طولی بر ذراعدن زیاده جه‌در اکلولکی برقارش مقدارنجه درامابرغریب بالقدر که برجانبی صافی قیلجق وکیکدندر ایجه جك دریسی بیله ظاهردر اول جانبنك باشی وکوزی نصف کور ینور کویا که بشوریلوب نصفی یمش ونصف آخری دردست ایکن دریایه آتلمش کیدر فاما اول برطرفی تمامدرنته کم حوت یوشع وموسی علیهما السلامده بویله واقع اولوب نصفی یمش ایکن ماء الحیات طوقنمغله حیات بولمشیدی پس بوجنس بالق قوم یهود قتنده خیلی معتبردر اشترا ایدرلر طوزلیوب قدیدایدوب اماکن بعیده یه پیشکش نیتنه آلورلر کیدرلر و بربالق دخی اولور کفار بلغار شبقه سی اسلو بنده بولنور باشی وکوزی یوقدر مراره سی بقر مراره سی کبی قاپقرادر فرضا مراره سی ایله مداد کبی یازی یازملق ممکندر مرکبك الث ایوسندن راجحدر بردخی مناره بالغی اولور که مناره شکلنده اوزایوب بحردن چیقار کندوسنی سفینه اوستنه براغوب غرق ایدر

﴿ واما جزایر بحر الخزز ﴾

بودریا جرجان وطبرستان شرقیسنده در هیچ بربحره قارشمامشدر فرضا برهیئات مدوره ایله درکه برکشی دورینی طولاشسه ینه کندو کلدیکی محله کلسی مقرردر اصلا مد وجزری یوقدر نهایت خیراب وتلاطمی چوقدر خیلیجه صعب المسلکدر غرابت بونده درکه مولانا ابن الاثیر خریدة العجایبنده اسکندر برکمی طونادوب دریانك نهایتنی بلمك قصدینه بریل کیدیلوب انلرده برکمی یه راست کلدکلری حکایتنی بو بحره یازمشدر بحر محیط قصه سی ایکن یاکیلوب سواحلی معلوم اولان بحر ایله بیان ایتمشدر ایمدی بونك جزایرندن بری (جزیرهٔ جبل طین)در ابوحامد اندلسی بویله کورمش که طین اسوددن برطاغ که قطران رنکنه شبیه ایدی طور یسنده بر یارق وارایدی که اندن صولر چیقار وایچندن اول دکلو الوانله درلو درلو بالقلر چیقاردی حتی اطراف وجوانبه کتوریلوب تعجب قیلنوردی (جزیرهٔ حیات) بو آطه شول دکلو ییلانلرله طولمشدر که اناق باصه جق یریوقدر غرابت بونده درکه بونلرك ایچنده یمرطه یمرطلیوب یاوری چیقاررقوشلر دخی مارواریکن چوقدر فرضا اول طیورك یاوریسندن المق قصد ایدنلر اللرینه بردکنك آلورلر ییلانلری دفع قیلوب طیورك بیضه‌لرینه دسترس بولورلر اصلا ییلانلردن ضرر کورمزلر (جزیرهٔ جن) بونده انس یوقدر وحوش وبهایم دخی نابوددر

فاما اصوات سكونا كوني ايشيدلمكين طائفهٔ جن قتی چوقدر غالبا تغلب ايدوب المشلر سكاني وحيواني آخر يولدن عدم جزيره سنه صالمشلر (جزيرهٔ غنم) سلام ترجمان كه رسول خليفه ايدی ملك خزره وارد قدده اوغرامش بونده كی اغنام جبليه بی جراد كبی كثرتله كورمش غالبا بحر زومده كی جزيرهٔ غنم بونك غيريدر بونجه دريای بی كراندن ايكی غنم جزيره سی بولنمق جائزدر

(واما عجايب هذا العمان من السمكة وسائر الحيوان)

ابوحامد اندلسی كه كتاب عجايبی وزير ابن هبيره ايچون تأليف ايتمشدر خليفه ملك خزره رسول كوندرديكی سلام ترجماندن بويله روايت قلمشدر كه نيچه روزكار ملك خزرايله طورمش صباح ومسا مجلسندن خالی اولمامشدر اتفاق بركون بربيوك بالق صيد اولنمش زنجيرلر ايله وقالين ايپلر ايله چكرك كناره چيقارلمش وقتا كه تماشاسنه خلق اوشمش اول بالغك قولاغنی آچوب برقزللغه مائل بياض تنلو احسن الصوره صاچلری اوزون دختر صفتنده موزون برمخلوق طشره چيقمش دريادن آيريلوب بره چيقديغی ايچون يوزينی دوكمكه وصاچنی يولمغه وفرياد وفغان قيلمغه باشلامش حكمت خدانكدر اول مخلوقك ديزلری ايله كوبكی ما بيننده ثوب صفيق كبی برپرده چكلمش كانه برازار مشدود ايله ستر عورت قيلمش تا اولنجه صاقلديلر دريايه صالبويرمديلر چوق زمان يچمدين اولدی هركس بونك حالنه وصياح وناله سنه تعجبده قالدی (لمنشئه)

☼ غالبا مالك دريادر اول ☼ حسنله دركبی يكادر اول ☼

☼ يا ملك يا ملك آبيدر ☼ مالك اسميله مسمیدر اول ☼

بردخی تنين عظيمدر كه برقرا بولوت كبی بحر خزردن قالقار كورنلر انی دواب بحريه دن قياس ايلر اول حينده حق سبحانه وتعالی بربولوت كوندرر اول تنينی كوتوروب آخر جزايره واصل قيلور حدذاتنده حيه خلقتنده در قويريغی شدتله چالدقده كرك بنای كاركير وكرك درختان مستقر البته اول ضرب ايله يقلور ابن عباس رضی الله عنه قولنجه اول اژدرلر يأجوج ومأجوج قومنه غدا كوندريلور

(هذه حكاية غريبة من عجايب الحكايات المنقولة من كتاب عجايب المخلوقات)

كسری وخير انديش بی معادل ملك الملك نوشروان عادل شول زمانكه تيمور قپوده كی سد محكمی بنا قيلدی خاطر عاطرينی هجوم جنود خزر وقدوم عساكر اتراك دغدغه سندن مبرا قيلدی بوسرور ايله بارخدا جل شانه وعلا

حضرتلری جانبنه شکرنا محصور ایلیوب سریرینی سد اوزرینه قوردی دخی
شمدی راحت اولدم دیو سد اسکندرا اولوب اوتوردی تکرار سجدهٔ شکر ایدوب
درگاه حقه یوز اوردی که یارب الارباب بوشغرك سد ایله استحکامنی بن قولکه
الهام ایلدك قلع وقمع اعدایه باعث وحصول مثوباته سبب حادث برعمل صالح
ایدوکنی بیلدردك هزار حمد جمیل وشکر جزیل که اتمامنی میسر قیلدر دیدی
وسجده دن باشنی قالدیروب مضطجعا برمقدار امزغندی همان اول ساعت
دریادن برنسنه ظهور ایتدی که طلوعیله جانب افق تماما سد ایلدی وانك یانجه
بریبوك ظلماتی بولوت دخی ظاهر اولوب شمس عالمتابك ضیاسنه مانع اولدی
فلاجرم لشکر انجم حشم آتلرینه سکرتدیلر سلاحلرین قوشانوب ساحل بحره
تبادر ایتدیلر بو هنگامه دنکه نوشروان اویاندی باعث جیش ونهوض
نه ایدوکنی خبر الدی برمقدار فکره واروب عشنا کردریا مقاطرینی اسکات
قیلدی حق جل وعلا مسقط رأسمدن اون ایکی ییل والتی آی کچدکدنصکره
جمیع سمرانجامی بکا الهام ایدوب بیلدرمشدر پس نوجهله بهایم بحردن
بر بهیمه بکا مسلط اوله جقدر دیو صدقنی وحسن توکلنی اثبات ایلدی تا که
هرکشی چکلدی اول دریادن چیقان مخلوق دخی طوغریلوب سده یقین
کلدی حتی بناء سد ایله برابر اولدی بعده کسری یه خطاب ایدوب ای ملك
روزگار بن بو سدك درت کره معمور اولدیغنی وینه ییقلوب درت کره خرابه
واردیغنی بیلورین لکن صاق صکره کی عمارت بوتار بخنده سنك صنعك ایله
اوله جق عمل ذخر آخرت ایدوکی الی غایة الزمان پایدار اوله جقدر لله الحمد
سکا نصیب اولدی باری خدا خیرکی قبول بیوردی دیدی وبن بو بحرك
سکاننده دن برمخلوقم دیو خبر ویروب غائب اولدی خفی اولمیه که جزایر بحار
وغرایب اقطار ذکری بومحلده غایته یتدی بعدما جبال روی زمین وتلال
بسیط ارضین مقدماتی تقدم ایتدی (لمنشئه) بریورك غرق بحر خون اولیجق ❁
یاشلردر جزیره لر یریر ❁ قانلو یاشکم دوکلدی طاغلره ❁ بکزمشدر جباله سرتاسر ❁

فصل فی الجبال ونوادرها

منقولدر که ربع مسکون که یریوزینك معمور اولانیدر بعیدر اراضیٔ خرابه ایله بیله
جمله بسیط ارض که کروی شکلدر طوپ کبیدر بحر محیطك ایچنده برقارپوزه
تشبیه اولنمشدرکه ابتدا خلق اولندقده اول وجهله یوز ریو ردی اصلا بنالر
یاپلمغه ومخلوقات ساکن اولمغه قابلیتی یوغیدی فلاجرم حق جل وعلا

حضرتلری یتمش التی بیك التیوز یتمش اوچ طاغ یراتدی جمله سنی یریوزینه
یاصیق شکلنده ایتدی ینه ده ارض ساکن اولمدی بوجه ما انقلابدن قورتلمدی
آخر صوخائل نام برملکه امر اولندی فردوس اعلا دره لرندن بر لاجورد
جوهر چیقاروب زمینك اطرافنه باصدردی انکله کوه قاف پیدا اولدی
شمدیکی حالده کوکلرك رنك نیلیسی انك شعاعندن هویدا اولدی ینه ده زمین
ساکن اولمدی عاقبت کوه قاف اطرافنه آیة الکرسی رسم اولندی انك
خاصهٔ لطیفه سی ایله زمین برقرار اولدی وبالجمله جبال اولمسه یریوزی صو
التنده قالوردی هوا صویی احاطه ایتدیکی کبی صودخی خاکی محیط اولوردی
ایمدی معلوم اولدی که طاغلرك منافعنه نهایت یوقدر هر برنده میوه ونباتاتك خود
فوائد متنوعه سی تصوردن چوقدر جمله دن بری (جبل قاف) در که زبرجد
اخضر رنکنده در کوزك آغی قره سنی احاطه قیلدیغی کبی زمینی طولاتمشدر
اندن اوته نیجه عالملر ونهایتسز مخلوقات واردر کتاب درمکنونده مسطوردر که
کوه قافی نوع بنی انساندن درت نبی مکرم کورمشدر انلردن غیرینك رؤیتی
معلوم اولمامشدر بری ابو البشر حضرت آدم پیغمبردر که جنت اعلادن بسیط غبرایه
هبوط ایدرکن جبرائیل علیه السلام انلره کوه قافی کوسترمشدی ایکنجی سلیمان
ابن داود علیهما السلام تماشا قیلدی که انس وجن ودیو وپری تحت حکمنده
اولوب تختنی یل کوتورمکله اول مسیرهٔ لطیفه یه واروب سیر ایتمشیدی
اوچنجی اسکندر ذو القرنین کوردیکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری اکا
نور وظلمتی مسخر ایدوب ناسك منسك نام اقوام مجسمه نك دعوتنه کوندرلمشیدی
دردنجی سلطان انبیا حبیب خدا حضرت محمد مصطفی صلی الله تعالی
علیه وسلم کوردیکه لیلهٔ معراجده کذرکاهلری اولوب اندهکی شرف
مقدملرندن سعادت کسب ایلدی منقولدرکه اسکندر ذو القرنین کوه قافه واردقده
برملك کوردیکه الینی وجه ارضه قومش یعنی که دستی ایله زمینی باصدرمش اسکندر
نه ایچون بویله ایلرسن دیو صوردی بویله جواب ویرمشکه اکر بویله ایتمسم
یریوزی طاغلور اصیب هوانی پریشان قیلور دیمشدر وکوه قافده اورایه
دیرلر بر یر واردر سائر ارضیندن قرق فرسخ یوکسکدر اوزرنده بیك بیکار اقار
وهر برندن اون دانه ایرمق چیقارکه الك ادناسی جیحون جه واردر (جبل قمر)
ابن سعید ویاقوت قمر ضبط ایدوب قافك ضمه سی ومیم ساکنله در دیمشلر بعضیلر
فتح قافله قمر تعبیر ایتمشلر یعنی ثلجه بقمه دن خیره کوزده واقع حیرته بکزر دیمشلر

برکوهسار درکه دائما ثلجله پدیدار در نیل مصرك مخرجی ایدوکی محلنده یازلمشدر (جبل درن) بلاد مغربده درطور یسنده دائما ثلج وبرف اکسك دکلدر ایکی مرحله بعید ایکن ینه مرا کشدن کورینور اولی بحر محیط غربیدن پیدا اولور مشرقا امتدادله اسکندریه یه اوچ مرحله یقین کلوب تقرب بولور طرف شرقیسنده رأس اوثان دینلوب جانب شرقیسنده بلاد مصامره وبلاد منکوره واقعدر (جبل سروله) برطاغدرکه بحر محیطك غربیسندن مشرقا قاعده‌ٔ ـکـزوله یه کلورکه اسمی تاعجتدر وبو جبل اقلیم ثانی ایله ثالث میاننده‌در (جبل عماره) برعدوه ده برطاغدر بحره مشرف اولوب اوسنده‌کی اهمك مقدار ینی انجق الله تعالی بیلور چونکه بحر زقاف سبته یه تجاوز ایدر بادس نام شهره متصل اولورکه ایکیسنك ماینی یوز میلدر وینه بادیسی اندلسدن مالیقه مقابلدر (جبل مدیونه) فارس شهرینك شرقیسنده در جنوبا جبل درنه متصل‌در شرقیسنده خود جبال مدغره واقعدر وبوطاغلرك اك یوکی جبل کورمیه درکه عبد المؤمن اقلیمنك مقابله سنده در (جبل یسر) جبال مدیونه‌نك شرقیسنده واقعدر حتی نهر یسر بوندن چیقدوغی شایعدر (جبل نشریس) شرقا جبل یسره متصلدر وبونده لطیف بساطلر ایشلنورکه اکثری مقبول وبی معادلدر (جبل طارق) طبرستانده‌در وبوطاغده برمغاره واردرکه ایچنده دکهٔ سلیمانی نامنه بردرخت اولورکه قچن انی برنسنه ایله تحریك ایلسه‌لر متصل یغمورلر یغارتا که اول درختك حرکتی سکون بولنجه اول یغمور کسیلور اما اوضح المسالك صاحبی جبل طارق اندلس قربنده در مسلمین اندلس فتحنه واردقده اکا التجا ایتدکلرینه بناء براسمی جبل فتحدر دیو یازمشدر (جبل شاذه) اندلسك اورته سنده در ایکی بولنوب شرقا وغربا امتداد بولمشدر (جبل برت) اندلسله ارض کبیره ماینده در فاصله کبی دشمشدر هیکل زهره الآن بوطاغده نمایاندر خصوصا اربعون وبرشلونه وطرکونه نام شهرلر دخی معموره وآباداندر (جبل طیلمون) براسمی دخی جبل طیردر صعید مصرده واقعدر بوقیر نام طیور ایض بوطاغده هر یل جمع اولوب اطرافنده‌کی قریه‌لر سکانی کلهمی سنه‌ده‌کی یوم معلومه دك انلری آولایوب تعیش ایتدکلری شایعدر (جبل جالوت) فوق الواحاتده ممتد اولوب طلسمات واردر وبوطاغده نیجه دفینه مطلبلری واردر بوفنه اشتغال ایدنلر کتابلر یازوب بیان ایتمشلردر (جبل لاجورد) بودخی جالوتك جنوبیسنده در ایچنده لاجورد معدنلری واردر لکن ممالك معموره‌دن بعید اولمغین

استخراجی ممکن دکلدر (جبل خبادل) برطاغدرکه سودان ونوبه نك كيلری اکا اوغرایه كلمشلردر (جبل طی) ایکی مشهور طاغدرکه مدینهٔ رسول صلی الله تعالی علیه وسلمك شرقیسنده واقعدر خصوصا کوفه حاجلك یولی اوسنده ایدکلری شایعدر (جبل عارض) بو برکوه بوالعجبدرکه هیئاتده یوزی وارقه سی مشاهده‌در حتی یوزی بیاضدر غرب جانبنه متوجهدر وارقه سی ایسه شرقی طرفنه‌در شمالا وجنوبا بلادیمنه دك ممتد اولمشدر وصعده یه یقلاشوب تقرب بولمشدر وبالجمله یمامه وحجر ویبرین ظهرجبل عارضده‌درکه انهاری ومیوه‌دار اشجاری مقرردر (جبل طور) اکرچه که عبرانیلر لغتنده هرطاغه طور دینلور اما عرب لسانده انجق اوچ طاغه اطلاق اولنورکه بری طور سینادر وبری دخی طور زیتادر قدس شریف قربنده‌در وبری دخی رأس العین نام محلده کی جبلدر وبعض تواریخ کتابلرنده مسطوردرکه طور زیتاده یتمش بیك نبی اجلغندن هلاك اولمش اوله اکرچه کیم عدد انبیا علیهم السلام اول مرتبه یه وارمامشدر غالبا مرادلری امم صالحیندن نبی مرتبه سنه یقلاشمش یتمش بیك ولی واصل جیعان ایکن جان ویردیلر دیمکدر برطور زیتا دخی واردرکه طبریه اوسنده مطل اولان طاغدر اماطور سینا ده اختلاف واردر بعضیلر ایکه قربنده کی جبلدردیرلر ونیجه لرشام ولایتنده طبریه یه سایه صالان طاغدر دیو تعبیر ایدرلر اما سینادن مرادلری حجاره سیدر وعند البعض انده برشجر واردر انك اسمیدر اما طور هارون علیه السلام قدس شریفك قبیلنده‌درکه حضرت هارونك قبرشریفی انك باشنده‌در مرقد هارون انده اولمغه باعث بودرکه حضرت موسی علیه السلام سحر سامری ایله کوساله یه طاپانلری قتل ایتدکدنصکره تکرار مناجاته متوجه اولدقده هارون علیه السلام البته نبی بیله ال کیت ینه بن بنی اسرائیلك اصلاح احوالنه مقید اوله مزین دیو تضرع قیلمغین موسی علیه السلام کندویی رفیق ایدینوب کیدرکن برمحله واردیلرکه اثناء راهده ایکی کشی برمزار قزارلردی ویانلرنده برطابوت طوررردی بوقبری کیمك ایچون قزارسز دیدکلری حینده بوکا مشابه برکسنه ایچون حفر ایدرز دیو هارونی کوستردیلر ایدی حتی ابرام ایدوب اللهی سوزسك صو یون بوطابوطله بوقبره کیرکه کوره لم طولی وعرضی موافقمیدر دیدکلرنده هارون علیه السلام لباسنی چیقاروب حضرت موسی یه ویردی وکندوسی اولقبره کیروب بوییجه میدر دیو اوزاندی یاتدی ایدی همان دم کندویه نوم عارض اولوب ایمز غندی

ومزارك شكافى مضمحل اولوب بتشدى واول حفر ايدن ملكلر نابديد اولوب
حضرت موسى عليه السلامك جاننه تجلى نورندن اول ماتم آتشى دوشدى
لباس هارونله بكا ايدرك قومنه واردى وسرانجام مزبوردن خبر ويردى
لكن اول قوم اينانمديلرسن قتل ايتدك ديو تهمت ايدوب كلام كليمى راست
صانمديلر پس حضرت موسى صلوات الله عليه وعلى نبينا جناب خدايه
مناجات ايلدى هارونك ميتى تابوتيله ظهوره كلمه سنى رجا ايتدى همان اول
ساعت بارى تعالى دعاى حضرت موسى يى اجابت بيوردى هارونك ميتى
تابوتيله جبل طورك قله سنده ظهوره كتوردى اكا بناء اول طاغه جبل
طورهارون نام ويرلدى (لمنشئه) قدرت كردكاره عقل ايرمز ❋ قبض روح
نبيده حكمت وار ❋ زنده دراولمز انلراى مسكين ❋ قصردارالسلامه رحلتى وار
❋محصل كلام حضرت موسانك مناجاته وارديغى طور شهر مدينه قرين
وشامه يقين اولان طاغدر حضرت موسى واردقده برپاره بولوت ايندى
كليم اللهك وجودينى قبلاردى بعده خطاب الهى وارد اولوب حضرت
موسى سجدهٔ شكر ايله جواب ويردى (جبل الثلج وجبل لبنان وجبل اكام)
بونلر بربرينه متصل اوچ طاغدركه جنوبدن شماله امتداد ايله برطاغ كبى
اولمشدر صفد قربنده‌كى جنوبيسى جبل ثلجدركه شمالا ممتد اولوب شهردمشق
تجاوز ايتمشدر واول ولايتك خلقى جبل سبتد تعبير ايدرلر وبعد الامتداد بعلبكك
غربيسنه مقابل اولان طاغه جبل لبنان ديرلر نته كيم بعلبكى تجاوز ايدوب
طرابلس شامك شرقيسنه ممتد اولان كوهه جبل عكار نامنى سويلرلر يعنى كه
عكار اول طاغك باشنده برقلعه نك اسمى اولمغين اكا انتسابله شهرت ويررلر
بعدما شمالا عبور ايله طرابلسى تجاوز ايدوب اولا حصن الاكراده ثانيا حمصه
ثالثا حما وشيرزه وافاميه حدودينه يتشن طاغه جبل اكام نامنى ويررلر ينه
اندن كچوب امتداد ايله جبل اكام مقابلنده نمايان اولان جبله جبل شحشيور ديرلر
يعنى كه شحشيور نام قريه يه انتسابله ذكر ايدرلر پس بوذكر اولنان جبل
معره نك وسرمين وبعلبك غربيسندن كچوب جبل رومه متصل اولمشدر كذلك
جبل اكام شمالا امتداد ايله مهوبى كچوب ثغر وكابس وقيصردن كذرانله
انطاكيه يه واروب نهايت بولمشدر وينه بونك مقابلنده برجبل واقع اولوب
نهر عاصى ايكيسنك اورته سندن روان اولوب اقمشدر (جبل جودى) ايكى طاغدركه
برينك اوچ كونلك يول اوزونى ويارم منزل ارتفاعى واردر وبرى جبل اخضردركه

نباتاتنك اكثری بلوطلہ نموداردر و بالجملہ جزیرۂ ابن عمره سایہ صالمشدر جانب
شرقیسندن دجلہ یہ حوالہ کورنمشدرحتی حضرت نوح علیہ السلامك سفینہ سی
طوفان صوکنده بوطاغك طور یسنہ اوتوروب ﴿واستوت علی الجودی﴾
نصی بوکا ماصدق اولمشدر وحضرت نوح علیہ السلام انده برمسجد بنا
ایتمشدرکہ الآن زیارتگاه مسلمیندر (جبل اسود) لسان عجمده سیاه کوه
دینلمشدر خزر بحرینك کنارنده درکہ طبرستان شرقیسنده واقع اولور و بحر
طبریہ یی طولاندوغی شیوع بولور (جبل حوت) آذربایجان ولایتنده اردیل
قربنده غایتلہ یوکسك طاغدر دائما طور یسنده قارا کسك اولیوب کمال
صعوبتندن قلہ سنہ چیقلمق ممکن دکلدر (جبل جو یرث) جبل حوتك التنده
برکوچك طاغدر وجمیع صورلری اندن نازلدر زیرا کہ جبل حوت زنجاندن
بردعیہ اندن نعلیسہ ممتد اولمش قنی بیوك طاغدر بعده شمالا جنوب وغربہ
دونوب ایکی قسم اولوب بریسی جنوبا قرب حلوانہ ومشرقا دینوره ممتداولدقدن
ماعدا ایکنجیسی ماییندن برطاغ دخی چیقوب دینوری طولاشوب مشرقا
ساویہ وارر وهمدانی کچوب بنہ دینورایلہ همدان اورتہ سنده برطاغ دخی پیدا
اولوب همدانی طولاشوب عقبہ سنہ وصول بولور اما اول بریسی حلواندن
شمال جانبنہ امتداد ایلہ شهرزوره وارر بودخی ایکی بولنیوب بریسی شرقا
ابن عمر جزیره سنہ واروب جبل جودی دیدکلری طاغ پیدا اولوب وبری دخی
قالیقلا شرقیسندن کچوب اخلاطلہ سلماس میانہ اوغرایوب تعین بولور
(جبل بیستون) عراق عجم دیدکلری ولایتده بریوکسك طاغدرکہ
اصلا طوریسنہ چیقلمق ممکن اولمامشدر مشعر بن مهلهل قولنجہ قریۂ
بیستونہ برفرسخ قریبدر حلوان وهمدان اورتہ سنده واقعدرکہ کسری انده
برایوان بناایدوب بردیوارینہ شیرینك صورتنی و برجدارینہ خسرو و پرویزك
شکلنی رسم ایتدردوکی شایعدر یعنی کہ خسروی آت ارقہ سنده تصویر
ایتدیروب اکنده زره کوسترلمشدر کانہ سنك خارا حدید رنکنہ قویلوب
زرهك میخلری بیلہ تماشا ایتدیرلمشدر و برتمثالہ یازلمشدرکہ کانہ ذی روح
ومتحرکدر اوکنده برشخص طوروب پرویزك باشنہ تاجنی کیدیرركبی کوستریلوب
میانی مشدودوالنده کی کلنکی موجود کویا کہ زمینی حفر ایدرتا کہ ایاغی التنده
آب روان اقار و بو رسملہ قلۂ بیستوننده کی غار ایچنده موجوددر (جبل دهاوند)
رای سرحدنده درکاه اولورکہ ساوه دن کورینورا اورتہ سنده کی قبہ شکل

ذردسی ظاهر اولور ودائم الاوقات تپه سندن دخان اکسك اولماز جدا طوریسنه
کیمسنه چیقمامشدر بعضیلر قولنجه سلیمان نبی علیه السلام صخرهٔ جنی یی
انده حبس ایتمشدر کذلك افریدون ضحاکی دخی انده محبوس قیلمشدر مشعر بن
مهلهلدن منقولدر که بیك بلا ایله نصفنه دك چیقمش حالا که نیجه کره دوشوب
هلاك اوله یازمش وبر بیکاره یتشمش که کبریت احمر قازیمش واطرافنده
متحجر اولوب طوکرایمش فاما کونش طوغدیجه طوتشوب آتش علونالك اولوریمش
دامن جبلده کی قری اهالیسندن منقولدر که هر قچن کوه دهاوند اطرافنه قرنجه
اوشسه البته اول ولایتلرده قحط وغلا پیدا اولور وقچن که دامن جبلده مستمرا
قار ویغمورلر یاغسه اهالیٔ بلاد آتش اوستنه چکی سودینی دوکرلر ساعتیله
یغمور کسلدوکنی کوررلر وهرکاه که قلهٔ جبلده کی قارلك برجانبی منحسر اولور
اول طرفده کی نواحیده برفتنه پیدا اولوب قانلردوکیلور محمد بن ابراهیم قولنجه
منقولدر که جبل مزبورده کبریت احمر واردر دیو والدم نقل ایدوب حدیددن طویل
مقادللر دوزدرمش ایدی صابلرین اوزون ایتدیروب ایراقدن قازوب المق
مراد ایدندی حالا که یاقلمشدوغی کبی حدید اریدی کبریت احمرك اخراجی ممکن
اولمدی اما خرسانیلردن بری برزمانده کلمش تیمورچاپه لرینه برجنس یاغ
سوروب آتشه یانمامسنی تدارك ایتمش بعده مرادنجه کبریت احمر چیقاروب
آلوب کیتمش وبوکوه دهاوند بحر زنجه یقین ذر بونده برجزیره واردر
اول جزیره ده برقوم واردر یوزلری قلقان کبی ذکرمیدر وصاچلری آت
قویرقلری کبی طویلدر وبوجزیره نك بعض طاغلرنده لاجورد معدنی اولوب
نیجه کیمسه لر چیقاروب اول عصرك ملوکنه اتحاف ایلمش بودخی مرویدر که
مأمون خلیفه امراسندن رای حاکمی امیر موسی بن حفصه امر کوندروب البته
قلهٔ کوه دهاونده محبوس مطلسم واردر دیرلر اصلی وارمیدر یوقیدر بکا
بیلدیره سین بیورمش امیر مزبور جد وجهد ایدوب دامن جبله وارمش برروزکار
دیده پیر بولدیروب رهنما ایدنمش نصفی مقداری چیقلدقده برمحله وارلمش که
اشارت پیر ایله واقرحفر اولنمش تا که طاشدن یونیلمه برحجره ظاهر اولوب ایچنده
برصورت ظاهر اولمش که متصل چکیجله یوقاروسنی دوکر اصلاد کلمز
وکندو یه برکسل وکلال کلمز پیر دانا اشته کیواست محبوسك یعنی ضحاك
نامحسوسك طلسمی بودر دیوانها قیلمش بعدما برنیجه نرد بانلر کتورلدی بربرینه
باغلدوب یوز ذراع مقداری تا که انکله دخی یوقارو چیقلدی پس برقپو ظاهر

اولدی که اشیکنده کی مسامیر مذهبه کویا هنوز جدید ایدی حالا که زراندوده نیجه میخ جدید ایدی وقپونک اوست اشیکنده التون ایله یازلمش برکتابه وارایدیکه مضمونی اشبوقلعه ده حدیدن یدی قپو واردر وبونه هرقنادنده درت قفل حدید نمودار در کتابه سنده یازلمشدر که بو برحیواندر نیجه روزکار ایله حیاتی نمایاندر زنهارکمسنه بوابوابک فتحنه متعرض اولمیه که بونک اچیلمه سی بوا قلیمه یاد اباغی عسکر هجوم ایدوب قانلر صاچیله سیدر دینلمش بناء علی ذلک امیر رای جمله مزی تعرضدن منع قیلدی کوردوکی غرائبی بوندنصکره یازوب مأمون خلیفه جانبنه عرض ایدوب بیلدیردی بو احوال خلیفهٔ ذی شانه معلوم اولدقده تکرار امیرموسی یه خبر کوندروب عملی حاله ترک ایده سز دیو تنبیه ایلدی (جبل طبرستان) بحر خزرک جنوبی وشرقیسنده ممتد اولمشدر تحفة الغرایب صاحبی قولنجه بو طاغده برجنس اوت بیتر که اسمنه جوزماثل دینلور هرکیم انی کوله رک کسه واکل ایلسه متصل خندان اولور یعنی که نیجه کونلر ضحکه نمایان اولور کذلک اغلیه رق قوپارسه وییسه نیجه روزکار اغلمه سی تحقق بولور فرضا که رقص اوره رق کسوب ییسه بی اختیار نیجه کونلر رقص ایدر محصل هرنه حالته قوپارسه ییسه اول حالله اتصافی نیجه کونلر ممتد اولورکیدر (جبل کرمان) مشهور بریوجه طاغدر (جبل فتان) بحرخزر ساحلنده امتداد ایله تمور قپودن بحرجنوبه طوغرو اوزانوب اوسنده کی سکاننده مختلفة اللسان امم متنوعهٔ ذوی البیان مقرردر حتی بوطاغک براسمی جبل المسدر منقولدر که اول طاغده کی اقوام میاننده اوچیوز درلو لسان جاریدردیرلر وبالجمله باب الابوابی کچوب برآیلق یول اوزانمه سی تا بحر روم جبالنه اولاشمه سی شایعدر اما جانب جنوبیسی دیوار استوارکبی یاپیلوب اصلا قابل مرور وعبور دکل ایدوکی واقعدر بعضیلر قولنجه تمور قپودن باشلنوب صخور وصاصله یاپلوب اون کونلک یوله دک ممتد اولمسی بانیسی نوشروان اولوب بوبنادن صکره کلی عظم شان بولمسی اشهر وقایعدر وبو جبلده امتداد سد ایله اون یرده مسلک صعب المروردر که اک بیوکی سدک اورته سنده در باب الابواب قونلمشدر وبوسدک بناسنه باعث ملک خزر ایله نوشروان صلح ایتدکدنصکره اساس بنیان مصالحه خلل پذیر اولمامق ایچون حادث اولمشدر واول دیارده بو طاغه کوه البرز دیو تسمیه اولنمشدر (جبل الراهون) ولایت هندده بربیوک طاغدرکه جزیرهٔ سرندیبه قریبدر وخط استوا اوزره ایدوکی منقولدر (جبل ابوقبیس) کعبهٔ مشرفه یه حواله برطاغدر هرکیم انک

اوسنده اوتوروب بر پشمش کله یی تناول قیلسه مدت عمرنده وجع رأسدن قورتیله اهالئ مکه بو خصوصی صد بار تجربه ایتمشلردر (جبل یثرب) بودخی مکهٔ مکرمه قربنده در منی یه قریبدر حضرت اسمعیل علیه السلام ایچون فدیه اولان کبش جلیل حضرت ابراهیم خلیله بونده ویرلمشدر (جبل خرا) بودخی مکهٔ مکرمه یه قریب اوچ منزل یقیندر حضرت رسول صلی الله علیه وسلمه اولا وحی مبین انده نزول ایتمشدر اکابناء حجاج البته بو طاغی زیارت ایده کلمشلردر (جبل ثور الحجل) بودخی حجاز ولایتنده در حضرت پیغمبر صدیق اکبر ایله بونده‌کی غاره گیرمشلردر نص کریم ﴿ ثانی اثنین اذ هما فی الغار ﴾ اول خصوصی مؤیدر (جبل اروند) همدانه حواله بر عظیم طاغدر وبونده عیون چندن بر نهر اقار بر طاشک یارغندن یلدن یله برروز معینده چیقار اول دیارک مرضاسی ایچرلر دردلرینه درمان بولورلر اول گیجه ینه منقطع اولور کله جک یلک اول کوننه دک نه اقار ونه ظاهر اولور اما غایتله لذیذ وصوغق صودر بر حکمت دخی بودر که اول ولایتک مرضاسی چوق اولسه صودخی کثرتله جریان قیلور آز اولسه ینه انلره یته جکلین ظهوره کلور (جبل اروند) واولکی طاغک غیریدر صافی نیستان بر جبلدر غرابت بونده درکه آنده بیتن قمشلر صو ایچنده متحجر اولمشدر صودن یوقاروسی ینه سائر قصب کبی بیتمشدر (جبل آسین) ماوراء النهر ولایتنده شاس ناحیه سنده در ایچنده بر کوه واردر که حکایتی اغرب بر سیاه حجردر حالا که آتشه قوندقده فروزان اولمده صانکه فحم بی خاکستردر اما یاندقدنصکره سیاهلغی گیدوب بیاض اولور حتی ثیاب یوماغه صابون یرینه قوللنورلر وبو طاغده نفت وحدید ونحاس ولعل اصغر وفیروزج وذهب معادنی مقرردر (جبل تر) قزوینه اوچ فرسخ یقیندر یاز وقیش طوریسنده قار وبوز اکسک دکلدر وفرقنده بر زیارتگاه واردر زمرهٔ ابدالک خیلی معتقدلریدر یعنی که بر مسجد اولوب رجال اللهدن اولان ابدال آنده عبادت ایتدکلری شایعدر وبو طاغک ثلجندن بر جنس بیاض قورد حاصل اولور بر نسنه ایله دشیلسه بر حیوانی سیراب ایده جکلین صویی جریان قیلور (جبال اندلس) ولایت مربورده‌کی طاغلردن برنده بر مغازه واردر که ایچنده آتشی کورنمز ایکن بر فتیله یی یاغه باندروب براوزنجه چبوغله اوزاتسه‌لر فوزی طوتوشور ینار حکمتی نه‌ندر بیلنمز وبر طاغده دخی گیجه وکوندز نار فروزان کورینور ودخان سیاهی اوج آسمانه متصل اولور وینه بر طاغده بر قارش

مقداری بر برینه یقین ایکی صو اقار حالا که بری قاردن ابرد واول بری قینایارق حرارتله چیقار (جبل هجنه) ترکستان طاغلرندندر وطوریسنده بر قلعهٔ رفیعه سی نمایاندر (جبل برانس) اندلسك معلوم الاسم اولان طاغلرندندر حتی اوستنده کبریت احمر واصفر وزیبق معدنلری واردر و روی زمینده زنجفره معدنی انجق بو طاغده در (جبل قدس) ارض قدسده بر کوه بزرکتردر که انده اور سمنده بر غار واردر زیارتکاه مسافرین و زواردر هر کیجه درون غار مستضیء و پرانوار اولور حالا که باعث نور وضیا نه ایدوکی بیلنمز (جبل بنجهند) اندراب زمینده بر غریب طاغدر وانده بر قریه واردر اوغریان مسافرین مشقتله ماردر مع ذلك اول اضطراب حالنده اکسوزین برمار صیحه ایدر که اشیدنلره واجب اولان البته فراردر (جبل حابه) ارض هندده در اطرافنده ایکیوز ذراع مقداری آتش علولری قالقار کوندزین دمنانی کورینور کیجه ایله دود سیاهی بی علامتدر مع ذلك بو مقوله آتش فروزان ایکن اطرافی ینه منابت وعطریاتدر (جبل حشرارم) طی ولایتنده در اطرافنده وافر صورتلر واردر که حجردندر مطلسم کبی کورنمشدر وایچنده طاشدن اویولمه وافر حجرات واردر که قوم عادك آثاری اولمغله نمودارردر (جبل جوشن) حلبك غربسنده در وانده نحاس احمر معدنی واردر کربلا فتنه سندن صکره امام حسین بن مرتضی حضرتلرینك مخدرهٔ عفت نماسی انده اوغرایوب اسقاط حملی حالنده قومندن برایچم صو استدکده ویرمیوب اول عفیفه یه شتم ایتدکلرنده ایجنوب بدعا ایتمکین اول قری اهالیسی جهت معاشلرنده تنزل قیلدی من بعد اول حوالیده کسه مزرعه سی حاصلندن بهره المدی (جبل حارث وجبل حویرث) ارمنیه بلادنده ایکی طاغدر هیچ کیمسه طوریسنه کسنه چیقمامشدر منقولدر که نهر الرس کنارنده ولایت ارمنیه ده بیك پاره معموره شهر وارایدی حق سبحانه وتعالی انلره بر پیغمبر کوندروب دین حقه دعوت ایلدی اصلا امرینه اطاعت ایتمیوب اول نبی یی تکذیب ایتدکلرینه بناء حق سبحانه وتعالی حارث وحویرث نام طاغلری طایف ولایتندن حرکت ایتدیروب اول قوم عاصینك اوزرلرینه کوندردی جمله سی اول ایکی طاغك التنده قهر الله ایله نابود اولدی دیرلر که الآن اصحاب رس اول ایکی طاغك التنده معذبلردر (جبل جودقور) قورشاق ناحیه سنده بر طاغدر مغاره سنك درینلکی انجق بش رمح مقداری بدر عرضی دخی جزئیدر لکن انده بر صفه واردر که فجن برکسه سحر اوکرنمك استسه برسیاه چکی که هرکز بیاض قلی اولمیه واروب

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

اول یکی یی انده قوربان ایدرودریسنی یوزوب اتی یدی بلوك ایلروبرقسمی
دامن جبلنده مقیم اولان اکنجیلره و یردوالتی قسمنی غار جبلنده الیقورواما
اشکنبه سنی آیرتلیوب ایکی شق ایدر وایچنده کی پالك ایدوب باشنه چکر وکچینك
دریسنی ترسنه کیار کیجه ایله غار ایچنده دخول ایدر اصلا انده کندویه کسنه
کورنمز اول شب یاتور اویور صباح اولدقده کندوسنی وکیدوکی اباسنی پاکیزه
ومغسول بولور قوربانی قبول اولدوغنی بیلوب غاردن چیقدقده اوچ کون
برقرده سویلمز اندن صکره ساحر ماهر اولور کندیدن اعمال غریبه ظهوره
کلور چنکه قوربانی قبول اولمسه جسمی ولباسی یونمش بولمازمیسر اولمدوغن
بیلوب فراغت ایدر کیدر اما شرطی بودر که طالب سحر اولان کسه نك باباسی
واناسی زنده اولیه (جبل دامغان) ری قربنده برمشهور طاغدر انده برعین ماء
واردر چین که ایچنه نجاست براغیله برقوی ریح چیقار روی زمینده براوز که
طوفان پیدا اولور فرضا بردرجه یه وارر که اول طاغك یره کچمسی احتمالی
اولور (جبل حیات) ترکستان زمیننده در ایچنده برجنس یلانلر واردر که هرکیم
انلره نظر ایتسه فجأة هلاك اولو (جبل ربوه) دمشق شامه برفرسخ قریبدر
قرآن عظیمده ﴿وآویناهما الی ربوة ذات قرار ومعین﴾ انك حقنده نازلدر
قله سنده برمسجد واردر جوانبی بساتین وحدایقدر وبوقاروسندن اشغه بعض
انهار جاریه در و بونده بر کهف صغیر واردر بعضیلر زعمنجه حضرت عیسی
انده طوغمشدر (جبل رضوی) مدینهٔ منوره دن یدی مرحله بعیددر واوسننده
حدایق و بساتین ومیاه جاریلری اولوب کیسانیه قومی زعمنجه محمد بن حنیفه بن
علی حضرتلری حالا انده ساکندر وقید حیاتده در حتی برارسلان ایله برقپلانك
میانلده محروس ومصوندر وقربنده ایکی عین جاری واردر که برندن عسل
مصفا وبرندن آب زلال پرصفا اقاقده در مهدیٔ صاحب زمان اوله جق
اولدر دیرلر وجمیع بلاده متفرق اولان بیله کی طاشی انده حاصلدر دیو
سویلرلر جبل رقیم ﴿ام حسبت ان اصحاب الکهف والرقیم﴾ نصندن
مراد بوطاغدر یعنی اصحاب کهف اولدوغی غار جبلك اسمی رقیمدر رومله
عودیه اورنه سنده در عبادة بن صامتدن مرویدر که حضرت ابو بکر الصدیق
رضی الله عنه کندو بی رسالتله قیصره وه کوندردکده بلادروه داخل برجبل
احمره واصل اولمشلر که اصحاب کهف بوطاغك غارنده در دیو ایشتمشلر پس
تفرجنه واروب بردیره کیرمشلر تیوردن قپوسنی اچدیروب ایچنه دخول قیلمشلر

ميان غار جبلـده برعظيم بيت مجوّف كورمشلركه اون اوچ كسنه مضطجعا
ياتوركانه اويخويه وارمشلراوزرلرنده برر سياه جبه ايله باشلرندن اياقلرينه دك
اورتونمشلر اكثرينك نصف ساقنه دك اياقلري ايچ ادكلر يله قالمش كه خفافي
حريردن وجلودينك ملايمتي گويا كه برقاش لا نظيردن ايدي برر يوزلري
اچشلر بعضيسنده شباب و بعضنده مشيب آثارني ملاحظه قيلمشلر بشره لري
زنده صورتنده وكسوه لري يعني جامه لري وثيابلري مسلمانلرزينده چاق
صكره كوردكلرينك يوزنده قليج پارەسي كورمشلر بونلر كيملردر ديو اولديار
اهاليسنه صورمشلر بونلر حضرت عيسى دن درتيوز ييل اول كلمش پيغمبرلر
اولوب بربرلرينه معاصر خلق اولنمشلردر ديو بيلدرمشلر لكن هرسنه ده بريوم
مخصوصده اچوب كيمنك طرناقلرين كسدكلرين وكيمنك بيقلرين قرقدقلرين
ونقابلرندن طپراغي سلكدكلرين اعلام ايتمشلرعباده دخي اول حال اوزره قويوب
كتمش حتي كلدكده حضرت صديقه بويله اعلام ايتمش (جبال رانك) ارض
تركستانده در وبوطاغلرده اولان اترا كه رانك دينله كلمشدر زراعت وحراثتلري
بوقدر جملەسي معدنجيدر زيرا كه اول طاغلرده سيم وذهب معدنلري واردر
حتي قيون باشي كبي قطعەلري متكاثردر فرضا كه اول مقدار باشلردن
برين الان انتفاع حاصل قيلور اما يوكلرندن الانلرك اولرينه موت فجأة كيروب
مادامكه اولباش اولرنده در توابع ولواحقلري اولومدن متضرراولور تااني الوب
كيدوب يرينه قومينجه اولومدن قورتلمازلر تحفة الغرايب صاحبي قولنجه
بوحالت يرلوسنه اولماز يا دايللردن كلوب الانلره اولور يعني كه انلاره قدركفايه
صرفه رخصت واردر ادخاره اجازت يوقدر (جبل زغوان) تونس قربنده در
صلحاء ديارك اول طاغ طوريسنده بر زيارتكاهلري واردر وافريقيه ايچنده
فلان اثقل من زغوان ضرب مثلي اول طاغك يوكلكنه دالدر باغلو وباغچه لو
واقارصولو بركوهدر فاما بوطاغك اتكلرنده تمكن ايدنلر دائما كثرت باراندن
شكايت ايدرلر نته كيم اعلا سنده اولانلر كثرت عطش وقلت امطاردن حكايت
ماجراسني سويلرلر (جبل ساوه) برمرحله بعيددن كورينور يوكسك
طاغدر وانده برغار وانك ايچنده برايوان واسع الاقطار واردركه بيك آدم تمكن
ايتمكه قابلدر وشعبەسندن درت دانه طاش ظاهردركه عورتلرك ممەلرينه مشابهتله
متبادردر فاما بريسي دائم خشكدر اوچندن مدام آب زلال متقاطردركه
التندەكي حوضه جمع اولور حالا كه طول مكثله اصلا متغيراولماز واول غارك

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

قپوسنده ایکی دلیك واردر برندن كیررلر و برندن چیقارلر اطفال نابالغ هرنه جثه ده اولسه صغار اما بالغ اولانلرنه دكلو نحیف اولسه صغماز وجهنی اللهدن غیری كیمسه بیلمز (جبل سیلان) اردبیل قربنده در طوریسنده برلذیذ وبارد صولی بیكار واردر حالا كه قربنده كی صیون حاره سی بیشماردر فخر عالم محمد اكرم صلی الله علیه وسلم ﴿ فسبحان الله حین تمسون وحین تصبحون ﴾ الی قوله تعالی ﴿ كذلك تخرجون ﴾ آیتنی بركیمسه اوقوسه جبل سیلانده كی قارلرك قطراتی دكلو حسنات اول قارئك نامهٔ اعمالنه یازیله یور دقلرنده جبل سیلان ندر یارسول الله دیو صوردیلر ولایت آذربیجانده برطاغدر كه اوسنده صیون چشمه‌دن بربیكار وقبور انبیادن نیجه مزاروار در بیوردیلر ابوحامد اندلسی دیركه بن اول طاغك دامننده كی قریه لرك قاضیسی ابوالفرج بن عبدالرحمن ایله بولشدم نوادر جبلدن نیجه نسنه استماع قلدم بریسی بوایدیكه كندوسی انده برمسجد بنا ایتمش مهمات عمارتدن اولان برقاچ عموده احتیاج لازم كلدكده برصباح طاشدن یونلمش انواع صنایعله پرداخته قیلنمش كفایت مقداری دركار مسجد اوكنده حاضر بولنمش ظن غالبلری اوزره جن طائفه سنك صنعتی كتورمشلر دیو خبر ویرمشلر برنادره سی دخی بوایدیكه دامن جبلده طائفهٔ جن بعض حشیش وكلا اكرلر ایمش كندولرك طبیعتلرینه موافق اولمغین استعمال ایدرلر ایمش لكن بهایم وحیوانات وطیور نعایم اكل ایتدكده ساعتیله هلاك اولورلر ایمش حتی جمله سی اول كیاهك زهرناك ایدوكنی بیلوب قریب وارد قجه رایحه سندن دویوب قچارلر ایمش (جبل هرات) تهامه ایله یمن میانده در اوتلو وصولو برییوك طاغدر وایچنده برام معدنی واردر یعنی كه كحل منبعی برمحل نموداردر عناب وقصب سكر ایسه بیشماردر (جبل سماق) حلب اعمالندندر دامنده نیجه قریه لر واردر كه اكثرینك خلقی اسمعیلیه مذهبنده در ومنبت سماق اولمغین جبل سماق دینمشدر (جبل سرندیب) حضرت آدم بریوزینه اینه‌دكده بوطاغه اینمشدر ملك صینك اعلاسنده در خصوصا بحر هركنده حواله در كیجه‌لر نیجه كونلك یولدن قله سنی كوررلر وحضرت آدمك قدمی یری الآن انده معلوم وزیارتگاهدر دیرلر وهر كیجه بلاسحاب وامطار برق كبی برنسنه یلبردار كانه نوردر كه درخش ایدر وهركون البته بركره باران یغار حضرت آدمك جای قدمنی یاقار بساط قرب حضرت وفراش قصر جنت عقبنده یاصلمش موضع شریف اولمغین تعظیما پیرفلك انی پاك طوتاردیرلر

وبوجبلده سیل ایله کلمش الماس ویاقوت رنکین بولنـدوغین خبرویررلر (جبل سمرقند) برغریب طـاغدرکه ایچـنده‌کی غاردن قطره قطره صوصیزار ایام صیفده طوکار وفصل شتاده حاراولوب خلاف عادت جاریه قـدرة الٰهی اظهارایلر (جبل سم) بوغریب طاغدرکه اهل صین برقله سندن برقله سنه کوپری یاپمشلردر واول جسردن کچوب نهایتنده‌کی حجریه داخل اولانلر کسب هوا ایله صحیح المزاج اولمشلردر لکن نیجه سی هلاك اولدیغین جبل سم تسمیه قلمشلردر (جبل شاب) ارض یمنده در شاب هرجانبندن جریان ایدوب طوکار ارضه ایندیکی انجمادیله شاب شکلنی باغلار شـاب ابیض یمانی دخی بوندن تحجر ایدر (جبل شبام) ولایت یمنده صنعـا قربنـده در جانبینی برکونلك یولدر یوقاروسنه چیقلمق زیاده مشکلـدر انجـق برطریق دقیق ناهمواری واردر انده دخی صعوبت بیشماردر اما طوروسی بربیوك صحرادرکه نیجـه قریه‌لر ومزرعه‌لر وبستانلرله مزیندر دائمـا مفتاح جبل ملکنده در اجازتی اولمجه کیمسه‌نك اکا چیقمسی محال اولور محصل هرکشی ملکنـدن اجازتله سهولیله ایریشـه دستورایله قلهٔ جبله چیقار وبوجبلدن اوته نیجه طـاغلروارد رکه طوروسنه چیقلمق وماوراسنده نه واردر بیلمك محـالدر (جبل شرف البغل) مدینه دن شـام شریفه واصل اولان یول اوزرنده در غرایب طلسمات وعجـایب اعمالی مشتمل اججـاری واردر حتی احجارده ممکن اولمیان صنایع وبدایع انك طاشلرنده موجود در (جبل شکران) ارض شکرانده در اما یمنـده‌می یوخسه اندلسده‌می صحیح دکلـدر وبوطـاغده طـاشدن یونلمه برچراقـدان واردر پیلدن یله اوچ کیجه ضیاسی بدیداردر لکن اول محله کیمسه چیقمغه قادردکلـدر ریاح عاصفه صعودنه مانعدر حالا که مصرجـه‌نك یاغمنه مانع دکلـدر وایراقده کورینشده ضیاسی طاس شکلنده ظاهردر (جبل تنور) هندستانده بربیوك طاغدر کتاب درمکنونده یازارکه جبل تنور ظلمـات اولکنده داخلدر انده برصو واردرکه ایچنلرك طول عمری حاصلدر آب حیات عمر جاویده سبب اولدوغی کبی چشمهٔ جبل تنور عمرمدیده باعثدر (جبل ثبت) براوزن کوهدرکه هرکیم اول طاغه چیقوب آتش یاقسه دریادن غلیانله برصو چیقار اول آتشی واروب صوندرد ینه بحرجانبنه عودت ایدر (جبل صولان) غایتله عظیم طاغدر اما هرکزنباتاتی ومنافعی وحیواناتی یوقدر (جبل صنعا) اکرچه اوچ طـاغدر اما برحکمنده در یعنی که بربرینه متصلدر هرقنـکه آی یکی لنسه اول کیجه سنده اول طـاغك

قله سنده قدرتدن اودینار شوقی وضیاسی نیجه فرسخ یردن کورینور اصلا اول آتشه هواده عظیم غیم اولسون اولمسون مانع اولمازفرضا ییلدن ییله که رمضان آیی کلور اول آتش فروزان هلال صوم یرینه طوتیلوب کورندوکی کیجه نك ایرتسی هرکشی صائم اولور رؤیت هلاله توقف اولنماز (جبل تمركا) براسمی دخی جبل قیردر بربرینه متصل اوچ طاغدرکه اوچنده دخی آتش ینار (جبل طورنا) دیار هندستان اوجنده در اوزرنده اعلا رنكین یاقوتلره نهایت یوقدر وبونك اطرافنده اوچیوز پاره یوجه طاغلر واردر حتی اوچ ییك یرده سكوپریسی دخی مقرردر (جبل فخم) بوبرطاغدركه طاشلری كوركبی ینار وكلی صابون یرینه استعمال اولنور (جبل قیصور) بودخی هندستانده در اوستنده صندل وكافور حاصل اولور وبونده برجانور واردر صداسنی اشیدن اول ساعت جان ویرر اول جانوردخی دائم صو ایچنده اولور طشره چیقدوغی كبی هلاك اولور (جبل كبر) بونك طاشلری توتیادر اما یانده اریوب قلای اولور (جبل برفوات) التون طاغیدر ایچنده غول ومیمون وافردر اول حوالیده كی انام اول غول ومیمونلری طوتارلر كنیزكان وبنده كان یرینه استخدام ایدرلر (جبل صین) ممالك چینك نهایتنده نیجه پاره طاغلردركه طاشلری بللوردن وكویا هرقطعه سی ماهیت نوردن در كونش مقابلنه كلسه اول طاغلردن علولر پیدا اولور وایچنده بعض طیور ققنوس مثال نار فروزاندن چیقدوغی كبی هلاك اولور حتی انلردن اوته ده پریلر شهرلری واردر دیرلر بعض مورخین بویله بیان ایدرلر خفی اولمیه كه جبل تنوردن بومحله كلنجه واقع اولان تفصیل كتاب درمكنوندن مأخوذدركه انلرماوردی علیه الرحمه دن نقل ایتمشلردر واقلیم سابعده روس وبلغار وولایت یأجوج ومأجوجدن اوته بعض یرلر واردر اصلا كون طوغماز هركز قاری وبوزی اریمز یرلر واردركه انده كوندز اولماز دائم شب تار اولوب ظلمتی نهایت بولماز بعض زمین واردر صافی تموردن وبعض صافی برنجدن ونیجه یرلر وار سیم خالصدن وذهب خالصدندركه هر بری بشقه برواسع عالمدر ادناسی بوعالمدن طولا وعرضا زیاده در وبعض یرلر واردركه حبوبات اكلدین بیتر واغاچلرك یپراقلری یاز وقیشده وكلمز وبعض یرلر واردركه خاكی كبك كیبیدر اصلا زراعت وحراثته یرامز وبعض یرلر واردركه سكانی جدا اویومزلر وبرعالم واردركه هرنه اكسه لر ساعتیله بیتر ونیجه یر واردركه بریبل تخمی بیتر بریبل تخم وانده دائم الاوقات كیجه وكوندز برابردر وبعض یرلر واردركه

کیچه لر ایله اوزرلرینه متصل اون یغار خلق اندن منتفع اولور (جبل شقان) خرسانده بر غاردر هر قنغی مریض ایچنه کیرسه عافیت وافاقت بولور و هر کیم اول طاغه چیقسه اصلا یل اسدوکنی دوه ازنهایت نهایتنه ایکی ذراع مقداری قالدقده یل اسدوکنی حس ایدر (جبل صور) کرمان زمیننده در انك طاشلرندن هر قنغیسنی اوفاتسه‌لر ایچنده آدم صورتنی مشاهده ایدرلر یا اوطورر کن یا ایاقده طورر کن و یاخود طبانور کن البته بر حالتله انسان شکلنی اول قریلان طاشده مشاهده قیاورلر کاه اولور که فیردقلری طاشی دوکوب سحق ایدوب صویه دوکرلر غباری ایرکیلدوکی محلده ینه اول شکلی عینیله کورر (جبل صفا) بطحا ایله مکهٔ مکرمه بیننده کی صفا طاغیدر که مروه اکا مقابلدر ابن عباس حضرتلری بیورر که دابة الارض اندن چیقه جقدر حتی عصاسیله اول طاغه اوردی حالا دابه بو عصانك صداسنی اشیدر بیوردی (جبل صقالبه) مغرب سمتنده بحر اورته سنده در جزیره شکلنده در اطرافی اوچ کونلك یولدر دیرلر اشجارندن بندق وصنوبر وارزن واثمارندن فواکه غریبهٔ لذیذه مقرردر دائما طورینده آتش وثلج جمعیت اوزره در (جبل ضلعین) مصردن مکه‌یه کلان یول اوسننده در برینه ضلع بنی مالك واول برینه ضلع بنی شیصان دیرلر که کفارجندن بر بطندر اما ضلع بنی مالکه شکاره واررلر طوارلرین اوتاررلر اصلا ضرر کورمزلر اما اول بر ضلعده اویله دکلدر بیلزلکله بریسی اوغراسه اوتندن و یا صوبندن منتفع اولسه البته یا نفسنه و یا مالنه ضرر ترتب ایتمسی مقرردر (جبل طاهره) ارض مصرده در اوسننده بر کنیسه واردر که حوضنه ماء جاری واصل اولور چنکه بر جنب و یاخود حایض کلسه اول صو جریاندن قالور (جبل طیر) صعید مصرده در بوافیرنام بر جنس بیاز چه قوشجغزلر هر ییل انده جمع اولورلر باشلرینی انده‌کی کوهك دلوکنه صوقارلر بعده چیقاروب کندولرین نیله اتارلر نه مقدار قوش وار ایسه اول ایام معدوده‌ده کوهدن ایچرویه باشنی صوقوب چیقاروب نیله اتمسی مقرردر چقن او جوزلق اولسه اول کوه دلوکنده ایکی قوش بولنور قحط وغلا معتدل اولسه بر مرغ بولنور وکرچکدن قحط اولسه هیچ بری بولنماز اهل ولایت کراتله تجربه ایتمشلردر (جبل غزوان) طائف قربنده در حتی طائفك هواسی اعتداله باعث بودر دیرلر خصوصا صولری غایتله بارد ولذیذدر (جبل افوبرد) کبیر ایکی طاغدر عمان ایله مصر میاننده در اما غایتله صعب المسلکدر کبلر اولمحلی

اضطرابله کچه کلمشدر (جبل فرغانه) بوطاغده صورت آدمیده بعض نباتات بیتر کیمی رجال وکیمی نساصورتنده بولنورکه هر برینك اکلی مزید قوتدر (جبل فلیوان) مهرجان قربنده در بونده بر صفهٔ محصوره واردرکه اندن صو مترشح اولور (جبل قاسیون) دمشق اوزرینه حواله دراوستنده بعض آثار ابنیه واردر مغاراته انده نهایت یوقدر وبرینه غاردم دیرلرکه قابل هابلی انده قتل ایلمشدر دیو منقولدر وبرینه دخی غار جوع دیرلرکه ایچنده قرق پیغمبر اجلقدن هلاك اولمشلردر دیو خبرین ویررلر (جبل قدقد) مکهٔ مکرمه ده در یرام یعنی کحل معدنی بونده در اطراف ممالکه بوندن نقل اولنه کلمشدر (جبل قصران) شیخ الرئیسدن منقولدرکه بوطاغده عسل یاغار التون رنکنده کوربنور ظاهرینی انسان دوشورب غدا ایدینور خفیسنی آرجیقلر الوب منتفع اولورزیرا حجره وشجره دوشمکله برایکی نوع بولنور (جبل کحل) اندلسده سبطه قربنده در هر آیك اولنده انده کحل اسود حاصل اولور نصفنه دك اولحال اوزره قالوب بعده آی اکسلدکجه اول دخی اکسلور بومایینده کحلدن الان الور المیان تأسف ایله قالور (جبل کرمان) معادن ناحیه سنده در برجنس طاشی اولور کوکبی ینارشعله ویرر (جبل کلستان) طوس ولایتنده غار شکلنده برایوانی واردر بردلوکندن برمرتبه ریح شدید چیقار که شدتندن کیمسه یقین واره ماز (جبل ارجان) بوطاغدن برجنس صو صزار که هرقطره سی مثلث ومثمن شکلنده متحجر اولور (جبل لبنان) حمصه حواله درقوا که وزروعنه نهایت یوقدر رجال کزیندن اولان ابدال میوه قسمنی اندن تناول ایتدکلری منقولدر یعنی که حلنده شبهه اولمامغین انلری خوره کچورملری لطافتنه محمولدر فی نفس الامر میوه لری غایتله لطیفدر برالمه سی واردرکه شامه کلورنهر ثلجه داخل اولمنجه رایحه ویرمز (جبل مقناطیس) جبال قلزمه متصلدر اماصویی چاق قله سنده چیقمشدر مقناطیس جذب ایلمك خوفندن کمیلر قربینه اوغرایه ماز (جبل موزجان) زمین فارسده درایچنده برغار وارده برآب خوشکوار واردرکه برد بریو زبیك کشی کیرسه سیراب ایتمکی قابلدر اما براوغوردن بیك آدم کیرسه اولمقدار صویه دست رس بولمامالری مقرردر (جبل نار) ارض ترکستانده دراندهکی غاره حیواناتدن هرقنغیسی کیرسه فی الحال هلاك اولمسی مقرردر (جبل نهاوند) بوطاغده طلسمات ثور وسمکه واردر نهاونده ودینوره صواندن واصل اولمق اوزره در بعضیلر قولنجه اوطلسمات میاه ایچون موضوعدر (جبل هرمز)

طبرستان ارضنده در ایچنده برصو واقارکه انسان صیحه ایتدکجه یعنی چاغردقجه
طورر سکوت ایتدکـده ینه جریان قیلورر (جبل هند) بوکوهده ایکی ارسلان
صورتی واردرکه اغزلرندن صولر چیقـار واول ایکی سـاقیه اوزره ایکی قریهٔ
معموره واردرکه انلردن صولنور اتفاقی برکون اول ایکی طائفـه صودن اوتوری
نزاع ایدرلر غوغالری اراسنده ارسلانلرك برینك اغزنی اوفاتمشلر بیخبرلردرکه
جان عزیزلری آب حیاتنه زهرابه قاتمشـلر اخر اول صولر اول جریاندن قالوب
اول ایکی قریه خرابه اولور (جبل واسط) اندلسده شدونه قربنده دروبوطاغك
غارنده تیموردن مرتب براتلو آدم هیکلی کـورینور ال ایله یاپشمق ممکن
واخراجی قابل دکلدر فرضا اخراج ایتسه برلك یا یدیش سـهلر همان غایب اولور
اول رخنه دن ایچرو کیروجق اول دیارك عشاقلندن بری برینه درکه بو مطلع مصدر
فتح ایده یم کتزین الایم دیو اول صخره نك اوستنـه وافر آتش یاقـوب صب
صرکه دوکر ساعتیله طـاش طاغیلوب پاره لنوب اول فارسك اخـذینه قصد
قیلورحالاکه ممکن اولمیوب ایچرو چکیلور (جبل شم) قزوین کـوبلرندن
برقریه نك قربنده در وبوطـاغك طوری سنده وافر بهایم وانسان صورتلری
واردرکه صخفله طـاش اولمشـلردر جملهدن بری عصاسـنه طیانمش برچوبان
اوکنده قیونلری نمـایان وبوصورت اول حوالیـده ظـاهر برصغرك سودین
صاغمق صورتنده یاهر بقری وچوقلکی هیئیله تحجر ایدر وبالجمله اهل قزوین
بوتفصیلی بیلورلر اما نه زمانده مسخ اولنمشـلردر ومعصیتلری نه اولمشـدر
بیلمزلر لایعلم الغیب الا الله تعـالی (جبل اولنان) ارض رومده در وبوطـاغك
اورته سـنده بریولی واردرکه اندهکی دوره لردن اوغرایوب خبر ینه رلك اولندن
آخر ینه برکشی چیقه اکا قیوزایت طلاسمی ضرر ایتمز فرضا برکیمسـه بو
مسـلك دیوانه اصیرمش اولسـه کلوب اول دوراندن بچن آدمـك ایکی ایاغی
اراسندن بچرسه اول کشی افاقت بوله دیو ایچسـارنده مشهوردر (لمؤلفـه)

ای قدرك ایوانه نسبت یدی اقلیم ❁ بربحر عظیم ایچره صدفدرکه اولهنیم ❁
اول نیم صدفده کورینور چون درشهوار ❁ نوع بشرك عقل لطافتله بیدار ❁

﴿ تذییل قویم درتفاصیل بلدان هفت اقلیم برنهج مسلوك قدیم ﴾

کتاب اخوان الصفاده مسطوردر وبوحقیره منظوردرکه (اقلیم اول طولا
سنار اقالیمدن زیاده واقلیم سابع جملهدن نقصانله آماده اوله وبوتفصیل ملوك
پیشینه حسبما کلیلندن افریدون وایکنـدریونانی وارد شیر بابکان فارسی

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

خصوصا فرمان ران انس وجان امین المستعان حضرت سلیمان علیه السلام
بسیط ارضی طولاشوب خدمتلرنده کی حکماء فضلا معرفتلری ایله معمورهٔ ربع
مسکونی بالمساحه معلوم ایتدکلرنده هر برینک طول وعرضنی بیان واراضیٔ
مسکونه یی یدی اقلیمه تقسیم ایتمشلردر بوطریق ایله که (اقلیم اول) مشرقدن
مغربه دک ممتد اولوب طولی اوچ بیک فرسنک وعرضی یوزاللی فرسنک اعتبار
اولنمشدر کوکب زحله منسوب اولوب یکرمی کوهسار واوتوز جویبار واللی پاره
مداین کبارله معموره در اولا جزیرهٔ یاقوتدن امتداد ایله چین شهرلرینه اوغرار
کچر وجانب شمالدن سرندیب وهندستان شهرلرینه طوغرو کذر ایدوب
فارس دریاسنک اردندن بر شهرلرینه ودریای مغربه متصل اولمشدر وبو اقلیمک
اکثر سکانی روسیاهلر ایدوکی تحقق بولمشدر (ایکنجی اقلیم) مشتریکدر
طولی مشرقدن مغربه دک سکز بیک التیوز میلدر که اون یدی جبال عظیمی
واردر مشرقدن برو چین شهرلرینه وسرندیب ولایتلرینه اوغرار کچر شمالدن
هندستانه کذر ایدر کابلستانه دخی یول کسر اما جنوبدن کلوب فارس الندن
عربستان اورته سندن بحر قلزمه اوغرار اندن حبشی ولایتلرینک شمالیسندن
صعید ممالکی جنوبیسندن نیل مصردن میان قیرواندن مغرب دریاسنه اتصال
ایدر وبو اقلیمک اکثر سکانی سیاه چهره لردر (اوچنجی اقلیم) مریخدرکه
طولی مشرقدن مغربه سکز بیک ایکیوز میل وعرضی اوچیوز اللی میلدر
وبو اقلیمده اوتوز اوچ پاره بیوک طاغلر وبکرمی ایکی ارماقلری ویوزیکرمی
ایکی پاره بیوک شهرلری واردر مشرقدن برو امتداد ایله شام شهرلرینک شمالندن
کچر ملک چین ویأجوج ومأجوج مملکتلرندن بعده جنوب ترکستاندن ومیان
کابلستاندن قندهاره اوغرار وبنه سبستان ولایتی جنوبندن ابلستان ممالکی
اورته سندن کابله اولاشور بعده کرمانی کچوب پارس وعراقه وشمال عراق
وعربستاندن طشره سیردوب میان شامدن مصر شهرلرینه وقیروان
ممالکنک اورته سنه وشهر طنجه یه دواه شور اندنصکره دریای مغربه منتهی
اولور بو اقلیمک دخی اکثر سکانی کندم کونلردر (دردنجی اقلیم) آفتابه
متعلقدر طولی اوچ بیک میل وعرضی ایکیوز میلدر یکرمی بش جبال
عظیمه سی واردر وایکی بیوک ایرماغی وایکی یوز اون ایکی پاره معمور شهرلری
وقصباتله جمعا اوچ بیک سکزیوز طقسان التی پاره مداینی واردر مشرقدن
ابتدا ایدوب چین شهرلری شمالیسندن کچر یأجوج ومأجوج ولایتلری

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

جنوبندن واتراك شهرلری شمالبسندن میان كابل وسنجستاندن خصوصا ملك عراق اباداندن كچوب دیار ربیعه میانندن اوغرایوب دریای روم وجزیرهٔ قبرسدن وشهر اسكندریه شمالبسندن كچر قیروان وطنجه‌دن چیقوب دریای مغربه توصل ایدر بواقلیمك خلقی سفید در وطبیعتلری معتدل ونیك خواولمغله اكثر پیغمبران وفیلسوفان وعلماء نادره‌دان بونلردن قوپمشدر (بشنجی اقلیم) كه زهره‌یه منسوبدر طولی شرقدن غربه ایكیوز اللی بش فرسخدركه یدی یك التیوز اللی میل اولور وعرضی التیوز ایكی فرسخ اولوب میل حسابندن اوچیوز اوتوز التی بولنوب اوتوز بش پاره طاغی وایكیوز پاره معروف ومعمور شهرلری مقرردر مشرقدن ممتد اولوب یأجوج ومأجوج ولایتی اورته سندن طوغرو فرغانه‌یه اندن اسبیجاب وصعد وجیحون وخرسان شهرلرینه وسنجستان وكرمان شمالبسندن وفارس ولایتی شمالبسنه اوغرایوب عراق شهرلری شمالبسندن كچوب ماهان وآذربجان وارمنیه شهرلری میانندن وارر قسطنطنیه‌دن شمال دریای رومه كچر مغرب دریاسنه اتصال ایدر بواقلیمك سكانی اكثریا صاحب جمال ونیكوخصال واصحاب مال ومنال ولنور وارباب غنج ودلال زنان وساده‌رویانی مالامال اولور (التنجی اقلیم) كه عطارده متعلقدر طولی ایكیوز اون بش وعرضی اوتوز بش میل اولوب یكرمی ایكی كوهی واوتوز ایكی جوی انبوهی وطقسان پاره شهر پرشكوهی واردر مشرقدن برو شمالا ولایت یأجوج ومأجوجدن وسبستان شهرلری جنوبندن كچر ثغر ولایتندن ومیان تركستاندن حتی حاجاثدن وكیماك شهرلری جنوبیسندن واسبیجاب شمالبسندن وصعد وماوراء النهردن ومیان خوارزمدن وارمنیه ولایتندن دور ایدر ملاطیه‌دن ودریای نبطشدن وشمال قسطنطنیه وماقدونیه‌دن كذر ایلر اما كه جنوبی دریای صقالیه‌دن مغرب بحرینه اتصال ایدر بواقلیمك اكثرخلقی صحیح المزاج قوی الهیكل روی سرخ وسفید له قوتلری مكمل آدملردر (یدنجی اقلیم) كه قره منسوبدر طولی سكسان طقوز وعرضی طقوز میل اولوب ایكی بیوك جبلی وقرق جویبار بی عدیلی ویكرمی ایكی پاره شهر معمور ومكملی واردر مشرقدن یأجوج ومأجوج ولایتلرندن كلور ثغره وغزه وجنوب آلانه وشمال كركانه اتصال بولور بعده خبلج شهرلرینه وباب الابوابه وجنوب فرغانه‌یه طوغریلورتا كه شمال ماقدونیه وجنوب دریای صقالیه‌یه اوغرایوب كچر دریای مغربه دخول قیلور بو ولایتلرك

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

آدملری عجیب الصور غریب السیر قوی الهیکل درشت خلقلری مکرر مخلوقاتدر (تحقیق حقیق) خفی اولمیه که مساحت روی زمین اولا تعیین قدما ایله تبیین اولمشدر که قدمادن یعنی که بطلمیوس صاحب مجسطی وذاتا وزمانا وفضلا اکا متقارب اولان فیلسوفان یونانیه‌دن مشاهیر حکما قولنجه حصهٔ درجهٔ عظیمهٔ ارضیه التمش التی میل ایله ثلث میلدر اما محدثین که خلفاء عباسیه‌دن مأمون خلیفه زماننده‌کی حکماء مدققین خلیفهٔ ذیشان امری ایله بریهٔ سنجاریه‌ده جمعیت ایتدیلر وایکی فرقه اولوب بر بلوکی قطب شمالی سمتنه وبر بلوکی قطب جنوبی سمتنه کتدیلر حتی شماله کیدنلر بردرجه ارتفاعده وجنوبی کشت ایدنلر بردرجه انحطاطده اولوب کمال دقت واهتمام ایله طواشدیلر عاقبت ینه افتراق ایتدکلری محلده بر برلریله بولشدیلر پس برفرقه‌سی درجه‌یی اللی التی میل ایله ثلث میل حسابنی تحقیق ایلدی وفرقهٔ اخری تمام وبلا کسر اللی التی میل بولدوغنی سویلدی لکن متأخرین زیاده‌سنه اعتبار ایدوب بلا کسر اولاندن اغماض ایلدیلر بوتقدیرجه قدما ایله محدثین بیننده اون میل مقداری تفاوت ظاهر اولدوغنی بیان قیلمشدیلر اما تقویم البلدان مؤلفی قولنجه بوتفاوت خط نصف النهاره طوغرو یوریمه‌ده‌کی مساهله ومسامحه‌دندر ایمدی خفی اولمیه که قدماء فضلا ومحدثین حکما میاننده ذراع ومیل وفرسخ حسابنده اختلافات واردر انجق اصبع حسابندن متفقلردر که بر اصبع التی دانه شعیرهٔ معتدلهٔ مضمومه‌یه دینلمشدر اما ذراع قدما اعتبارنده اوتوز ایکی اصبعدر که محدثین حسابنده یکرمی درت اصبعدر که سکز اصبع متفاوتدر ارش دیدکلری ذراعدر که التی طوتامدن عبارتدر دیرسکدن پرمقلر اوجنه وارنجه‌یه واراشدر که یکرمی درت پرمق انجه‌در اما میل عند القدما اوچ بیك ذراع وعند المحدثین درت بیك ذراع اعتبار اولنمشدر نزاعلری غالبا نزاع لفظیدر زیرا که مقدار میل جمله‌سنك حسابنده بردر متفاوت دکلدر وبالجمله کلا التقدیرین طقسان التی بیك اصبع ذراع قدما ایله قسمتده متحصل اوچ بیك ذراع اولور محدثین اعتبارنجه یکرمی درتدن قسمت اولنجق درت بیك ذراع بولنور اما فرسخ ذراع قدما ایله طقوز بیك ذراع اولور ومحدثین حسابنجه اون ایکی بیك ذراعدر که کلا التقدیرین هر فرسخ اوچیوز بیك اصبعدن اوز ایکی اصبع ناقصدر محصل کلام برمیل ثلث فرسخدر اوچ میل برفرسخ حسابنده‌در

برقولده اتفاقلری مقرردر اما فراسخ درجهٔ واحده عندالقدما یکرمی ایکی فرسخ ایله قسمندن خارج طقوز فرسخدرزیراکه التمش التی میل ایله ثلث میلدن علی ثلثه قسمت اولنمشدر ومحدثین اعتبارنجه بردرجه نك فرسخلری اون طقوز فرسخدر طقوز فرسخ ناقصدرکه اللی التی میل ایله وثلث میل علی ثلثه قسمتدن خارجدر وبالجمله بریوزینك دائرهٔ عظیمه سی مقداری سکز بیك فرسخدر بلازیادة ولانقصان یوزیمش ایکی درجه ویکرمی یدی دقیقه درکه فراسخ حسابی ایله اوچ بیك ایکیوزاللی فرسخدر اما جنوبدن شماله وسعتی یدی درجه وثلثان وثمن درجه درکه فرسخ حسابی ایله یوزقرق فرسخ ویکرمی یدی دقیقه در صاحب حماه ملك مؤید علیه الرحمه کتاب تقویم البلدانده ابوریحان بیروتیدن نقلله بویله بیان ایتمشدر وقدماء عقلا ایله محدثین حکما میانده تفاوت حسابی انجق بشیوزیمش درت بچق فرسخدرکه زیاده سی قدمایه متعلق بولنمشدر ایمدی اقلیم اولدن اولان شهرلرك بری بربردرکه بلادحبشه نك قاعده سیدر اقلیم اول اولندن جنوب طرفنه خارجه درکه اولا افریقیه پادشاهی فرقسی فتح ایتمشدر بریسا تکرور ولایتنده برشهر قدیمك ادیدر تابسیه هند ولایتنده واقع آب وهواسی لطافتله شایع بهاروافاویه سی عین منافع برشهر لطیفدر حتی ثیاب تابسیه اکا نسبتله مشهوربرمدینهٔ لازم التعریفدر تکرور سودان ولایتندن برواسع مملکت ترابی تبر مشابه سنده اکسیر پرمنافع برفسیحة الاقطار ناحیه در معمورهٔ ربع مسکونك اکثری انلرك زمینیدر دیو اکثرکتب معتبره ده مسطور در ثغر یمن ولایتنده برقلعه نك آدیدر وحالا یمن ملکنك پای تختی اولدر برطاغك قله سنده برحصن حصین وبرج استوار ومتین درکه نهایه ملکنه مظللدر حتی اراضیسنه دخی سایه صالمشدر وبونك اوستنده برصومحزنی یاپدرلمشدرکه اندن یوکسك اولان طاغلردن اکا صولر اجرا ایتدیرلمشدر وانده براعلا سرای یاپدرلمشدر جبله هدن وصنعا ماییننده برشهردر براسمی دخی مدینة الشهرین درکه صلاحیون یمن ملکنه مستولی اولدقده احداث ایلمشدر جرش خرماسی چوق برقصبه در یمن ولایتنده واقع هواسی لطافتله شایعدر جرمی حبشه ولایتنك پای تختیدر اکثر مصنفین خصوصا کتاب المسالك والممالك مؤلفی وبعض محققین بونی تعیین ایتمشلردر جزایر السعاده بحرمحیط غربی جزیره لرندندر حتی جزایر خالدات میاننده واقع اولوب هرجهتله معموره

بلا زراعت فوا كه رياحين وازهاري موفوره برعجيب جزيره لردر تفصيلى
فصل جزايرده مسطوردر عندالبعض الثى پاره جزيره در جند يمن ولايتنده
ثغرك شماليسنده واقعدر معاذ بن جبلك انده برجامعى واردر اكثريا خلقى شيعه
ايدوكى شايعدر صنعا ايله اورته سى قرق سكز فرسخدر اما ثغره نصف مرحله
قريبدر وادى سنجول دخى اكا يقيندر جبى كانم سلطاننك پاى تختيدركه
جهاد وغزا ايله مشهور برملك ممدوحدر حتى سيف بن ذواليزن اولادندن
ايدوكى مشهوردر وشهر مزبور نيل مصرك غربيسندن اقليم اول ايله خط استوا
ما بيننده در فوا كه وثمارنده وفرت مقرردر حبشه يمن مقابله سنده در بيوك
ولايتدر حبش دخى اطلاق اولنمشدر حرده ساحل يمنده برقصبه در حصن
دملوه عدنك شماليسنده در دملوه خزينه ديمكدر يمن پادشاهلرى خزينه لرين
اول حصنده صقليه كلمشلردى حصانتله مشهور برقلعه در قلعه فلان احصن
من الدملوه مثل مشهور اولمشدر حلى ملك يمنك حجاز جانبنده واقع لطافت
آب وهواسى شايع قصبه در خانجو صين ولايتنده نهر اوزرنده واقع
باب الصين ايله شايع برقصبه در خانقو بودخى اول نهر اوزرنده شرقى نهر
همدانده فواكهى چوق برشهردر حيوان يمن ولايتنده تابع منازل بلادبنى
ضحاك طرفنده شايع بريردر حضرموت يمنده برمعمور شهردر وبرقبيله يه
دخى حضرت موت ديرلر ونسبتنده حضرمى اطلاق ايدرلر بعضيلر قولنجه
حضرت موت بن قيس بن معاويه بن جعفر بن عبدالشمس بن وائل بن حميره
نسبت اولنمشدر ديرلر وتوراتده كى اسمى حاضرموت ايكن تعريب اولنمشدر
ديرلر دنقله قاعدهٔ نوبه ده بريردر وهلك طريقى مسافرينده برجزيره در
شهر حلى نك غربيسنده در ذمار يمن ولايتنده تابعدر برخوشجه قصبه دركه
اسمى دال ايله ده ذال ايله ده شايعدر زنج بحر اخضرده برجزيره نك اسميدر
خيلى يلانى چوق يردر آدمى وجاموسى برلقمه كبى يوتارلر زبيد تهايم يمنده
برشهردركه يارم منزل كناردريايه قريبدر دوز محلده واقعدر حصارى جميعا
قپولردندر سورينك سكز قپوسى واردر وساحلنه علافقه اطلاق اولنوركه ما بينى
اون بش ميلدر زغاده زنج شهرلرندندر تاجوبين نام برقومله ايكى مرحله در
زيلع حبشه ولايتنده برفرضه در ركنى بحر اوزرنده در سكانى مسلمانلردر اما هنى
شديد الحر يردر سرنديب هنديلر لسانده اسمى سنكاديبدر ايچنده اغنيا
ناصحه برمدينه سى واردر سبرين يمنده برقصبه در سفاله هند سفالهسيدركه

ارض بواریح ساحلنده‌در بردخی سفالهٔ زنج واردر که خط استوانك جنوبنده‌در سبا ولایت یمنده بر بیوك شهردر سبا بن یشجب یاپمشدر اما الآن خرابدر معمورلکی بلقیسی حضرت سلیمان نبی تزوج ایتدیکی زمانده‌در سندان بعضیلر قولنجه سندابور دخی دینمشدر سواحل هندده برشهردر سواکن بحر قلزمده برجزیره معموره‌در که سودان ممالکنه داخلدر بوندن غیری دخی سواکن صغیر واردر سریره جزایر مهراجدن بربیوك جزیره‌در ملك صاحب سریره ملوك هند میاننده تمول مفرطله مشهوردر سامرا بحر عمانده برجزیره‌در که اهلی نصاراء نسطوریه‌در وشهرینك اسمی سقوطریدر که صبر سقوطری اکثریا انده حاصل اولور وعندالبعض سامرا اسم بلد وسقوطری اسم جزیره‌در سیلی بحر غربده‌کی جزایر خالدات کبی برمعموره ومسکونه جزیره‌در که بحر شرقده واقعدر واقصاء صینده اولمسی شایعدر صنعا یمن ولایتنك الك بیوك شهریدر حتی دمشق شامه مشابه طوتلمشدر قدیم الزمانده پای تخت ملك یمن بوشهرایدی ظفار تهایم یمندن حور ساحلنده واقع برمدینه‌در سنه عشر وستمائه تاریخنده احمد بن محمد خفوطی یاپمشدر ونامنی احمدیه تعیین قیلمشدر وبوناحیه‌ده مرباط نام برقصبه دخی احداث ایلمشدر عدن یمنده جنوبه طوغری خارجه‌بر بلده‌در که ساحل بحرده واقع اولمشدر ایکی قپوسی واردر که بری بره وبری بحره آچلمشدر کانه شهرینك سوری کبی کورنمشدر ابین نام برشخصه نسبت اولنوب عدن ابین دیو ماتقدمدن شهرت ویرلمشدر عمان غراب وزنی اوزره بحرینده برشهرك آدیدر که بصره‌دن اوته واقعدر غانه بلاد سوداندن برمملکتدر تجار طائفه‌سی اکثریا انده واررلر قامردن هند ایله صین اورته‌سنده نیجه پاره قریه‌لری وقصبه‌لری معموره مبخراتدن عودی موفوره بردیاردر حتی هود قاری اکا نسبت اولنمشدر قلهات برجزیره‌نك ایچنده بر بیوك شهردر اما خلقنك یوزلری دواب صورتنده اولوب دائما قعر بحره طالارلر نه صید ایدرلرسه انی یرلر دیو جزیرة العجائبده مسطوردر قنبله خلیج بربریه‌ده واقع برجزیره‌درکه ملوك زنج قرارکاهیدر کوکسو قاعدهٔ بلاد سودانده برمدینه‌درکه اطرافنده‌کی بلادك پای تختی واقع اولمشدر ککوکم بلاد قلقلك آخریدر درخت بقم انده وافر اولور حتی یپراغی درخت عناب اوراقنه مشابه بولنور لامرین بودخی اول جانبده‌در بقم اغاجنك منبتی ومعدنی کبیدر خیزرانی دخی وافردر مرباط یمن دیارنده برقصبه‌در

مهجم تهايم زبيده اوچ منزل قريب برشهردر شهراج بحر اخضر داخلنده برجزيره‌در كه ملك صبنده كيدنلرك يوللری اوسننده واقعدر نجران يمنه تابع عدن ايله حضرموت مابيننده شايع برقصبه‌در

﴿ فصل فی الاقليم الثانی ﴾

ساحل بحر غربيدن شرقيسی نهايتنه وارنجه‌در طولی اوچ بيك يوز درت فرسخدر اما عرضی يوز اوتوز بش فرسخدن زياده جه‌در قدما ايله محدثين حسابنده اكثری بشيوز قرق سكز فرسخ تفاوتی واردر ابوا اقليم ثانينك مشهور شهرلرندندر كه حجاز ولايتنده‌در فخر انبيا پيغمبرمز حضرت محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم حضرتلرينك باباسی عبدالله بن عبد المطلب انده وفات ايتمشدر اگرچه كه بعضيلر مدينه ده وفات ايتدی ديمشلردر اما اصحی اولكيدر احسا بحرينده برقصبه‌در مياهی وفواكهی وافردر اخميم صعيد اوسطنده بريوك شهردر ذوالنون مصری حضرتلری انده تولد ايتمشلردر ارمنت صعيد اعلادن برقصبه‌در اسنا بودخی صعيد اعلادن جامعلری وافر وچارشولری متكاثر برشهردر اسوان جنادل قربنده بركشوردر اسيوط سيوط دخی ديرلر صعيد ممالكندن برقصبه‌در مؤلفين متأخرين مولانا جلال الدين سيوطی بوشهردندر اقصر صعيد ولايتنك جنوبنده‌در قوصه برمرحله يقيندر اودغست غرب جنوبيسنده برشهردر اما اوتسز وصوسز يرلردر باری هند شهرلرندن برينك اسميدر كه كنسكك شرقيسنده واقعدر لبكر غرب اوسط قبائله سنده باغلو وباغچه‌لو برقصبه‌در تونسه تازه خرما وبعض فواكه اندن طاشنور بهرج سند شهرلرندندر بيرون بودخی انلردندر دمياطله منصوره مابيننده‌در تيما شام باديه سنده برحصن معمورك اسميدر تبوكدن معمور ونخلی موفور بريردر بين العرب حصن ابلق ديو مشهوردر قلعه تياده واقعدر تهامه مكه مكرمه‌در صاحب قاموس قولنجه‌در اما تفصيلی جريدهٔ عربده مسطوردر جحفه اهل مصرك ميقاتيدر اما حالا خرابه‌در حضرت موسی عليه السلام زماننده برمعموره ناحيه ايدی جده اهل مكه‌نك اسكله‌سيدر كعبة اللهه ايكی منزل يردر جزيرهٔ بنی كاوان بحر فارسده كرمان مقابلنده‌در ومدينه لغت انده‌در حجره يمامه شهرلرندندر خيبر حجاز شهرلرندن خرماسی چوق برقصبه‌در طائفهٔ يهود لساننده خيبر ديمك حصن ديمكدر دشنا ولايت صعيد قصبه‌لرندندر وسط نيل اوزرنده واقعدر ويسل بحر سند كنارنده بركوچوك قصبه‌در وسمسی وافر اولوروا كا خرما يوكلری بصره‌دن وصول بولور

ذات عرق حجازه تابع بر یردرکه اهل عراقك میقاتیدر سجلماسه غرب
اقصی شهرلرندن فواکهی وافر وثماری متکاثر بر کوزل یردر سوس
بغداد ایله کوفه ماببننده برشهردر خوزستان مملکتندندر بعضیلر قولنجه فارس
ولایتنه تابعدر حدایق وبساتین تورنجله مزین ولطافت آب وهواسی معین
بر مملکتدر واندە انکشت آدمی رسمنده طولانی تورنجلر بیتر خصوصا دانیال نبی
علیه السلامك قبری اندەدر وبو شهرك سورندن اول بعد الطوفان هیچ برشهرك
سوری یاپلمامشدر بانیسی سوس بن سام بن نوح علیه السلامدرکه اکا بناء اول شهره
سوس علم اولمشدر وبرسوس دخی اقصاء بلاد مغربده واردر اول سوس
اقصی دیمکله معروفدر فلاجرم اول سوس اقصاده ساکن اولان
اهل غرب دائما اندلس شهرلرینی غارت ایدرلر وقتا که حضرت اسکندر
زمانی اولدی غارتکران سوسدن اندلس قومنك شکایتلری تحقق
بولدی فلاجرم حضرت اسکندر فرمانی ایله مهندسلر واردیلر بحر محیط ایله
بحر شامینك سطحنی بالمساحه معلوم ایدندیلر بحر محیط برمقدار مرتفع بولنمغن
بحر شامی اوستنه انك اجراسنی مقرر ایتدیلر پس اسکندرك امری ایله ساحل
دریادەکی اهالیٔ قری قلل وجباله چیقدیلر بعده طنجه ایله بلاد اندلس ماببننده
برموضعی قازمغه باشلدیلر شول قدر حفر ایتدیلرکه جبال سفلیه ظاهر اولدی
وانلرك اوزرلرینه حجر وجیردن اون ایکی میل اوزونی بر رصیف یاپدردی یعنی که
ایکی بحر ماببنی اولمقدار مسافه اولمغین اکا کوره برسد چکدردی وطنجه
ناحیه سنده اکا مقابل بر دیوار دخی بنا ایتدردی وبین الرصیفین وسعتده تمام
التی میل اولدی غب ذلك اول ایکی سدك میاننده کی بحرك اغزینی اشدیروب
بحر شامه طوغرو صالی ویردی وقتا که ازدیاد دریای شامی مقرر اولدی
اول تلاطم وخیز ایدن اهالیٔ دیار غرب اولان مشرکین ومفسدینه بر طوفان
قیامت نشان پیدا اولوب نیجه قصبات وقری ومداین علی الغفله غرق اولدی
حتی بلاد اندلسده یاپیلان رصیف شمدی بیله دریانك نقصانی زمانلرنده ظاهر اولور
اهالیٔ جزیره اول دیواره قنطره تسمیه قیلور بونلردن ماعدا افریقیه شهرلرندن
برکشورك دخی آدی سوسدر حتی سوس ادنی دیو معروفدر سوس اقصی ایله
انك ماببنی اوچ آیلق یولدر صوفیات ولایت هندستانده جزرات بلادندن
برشهردرکه انی سلطان محمود سبکتکین فتح ایتمشدر حتی صنم صوفیات اکا
نسبت اولنمشدر طائف حجاز ولایتنده برقصبه جقدر غایتله باغلو وباغچه‌لو
بقعهٔ مبارکه‌در عقیق یثرب وتهامه بعض وادیلرك اسمیدرکه عقیق اعلا

مدينهٔ رسول اللهده بقعه‌يه متصلدر واندن اوته عقيق اسفلدر اما عقيق عارض هامه‌ده‌در وبرعقيق دخی غور تهامه‌ده‌در غيداب ديارمصر حدودنده برمدينه‌در يمن تجارينك اسكله‌سنده واقعدر فرع حجاز ولايتنده برقاچ پاره قريه‌لره اطلاق اولنمشدر فيد نجد قصباتندندر حجاز عراق يولنك منتصفنده واقعدر يعنی مكه ايله كوفه ما بينده‌در قنوج اقاصی ديار هندده برشهردر حتی هندك مصريدر يعنی كه اعظم بلدان عصريدر دهلی پای تخت اولمازدن اول دار الملك ملوك هند تختی قنوج ايدی خارجه وداخله اعتبارنده ايكی ناحيه‌سی واردر مسعودی قولنجه خارجه‌سی يمش بيك مقداری قلعهٔ معموره‌در نته‌كم داخله‌سی يوز بيك قريه‌دن موفوره‌دركه يوزيكرمی فرسخ سنه‌يی دكلو يردر يعنی كه فرسخ سندی سكز ميل مسافه‌يه اطلاق اولنمشدر لار بحر فارسده برجزيره‌در مكه ارض تهامه‌ده برشهر شريف وحجاز ولايتنده بركشور لطيفدر كعبهٔ مشرفه انك اورته سنده ووسط مسجد حرامده‌در ومكه نك اورته سی اولان ساحهٔ لطيفه‌يه بايله بكه دخی دينلمشدر خلقك ازدحامنه بناء مكه تعبير قيلنمشدر تفصيلی محلنده مسطوردر يمامه شول بقعهٔ مباركه دركه باری تعالی جل شانه وعلا حضرتلری تحريم ايلمشدر حدودی صاحب مناهج الفكر قولنجه مدينه يولندن اوچ ميل وجده سمتندن اون ميل وطائف طرفندن اون برميل وعراق جانبندن التی ميل ويمن جهتندن دخی التی ميلدر وهر برنده برعلم وضع اولنوب حرم شريفه امتياز ويرلمشدر واول علملری عدنان بنا ايدوب احتياطا وضع ايتمشدر بودخی حجازده مدينهٔ منوره دن كوچوك برشهردر ينبع تهايم حجازدن برقصبه‌در يهو صين قصباتندندر

﴿ فصل فی الاقليم الثالث ﴾

متقدمين قولنجه اوچبيك درتيوز قرق فرسخدن اكسيكدركه تفاوت حساب بين المساحين بشيوز اون التی فرسخدركه عرضی عند القدما يوز اوتوز التی وثمن فرسخدر مشهور شهرلرندن بری آبله دركه ولايت عراقدندر برجانبی نهر آبله وبرطرفی دجله اوزرينه واقعدر خصوصا لطافت آب وهواسی ووفرت اثمار وفواكهی شايعدر خيلیجه دلپذير برقصبه‌در ابوشيخ صعيد ولايتنده نهر نيلك غربيسنده حشحاشی كثير وافيونی وفير برشهر قديمدر اذرعات دمشق وشام مضافاتندن كورهٔ ثنيه داخلنده برمدينه‌در ارخان سرحد فارسده خوزستان جانبنده واقع كثرت زيتون وخرماسی شايع برشهردر

اروستان اصفهانك بريه‌سی جانبندن اون سكز فرسخ اوته برقصبه‌در
ارسوف فلسطين مضافاتندن ساحل بحر رومده كی يافه اسكله‌سنه التی ميل
قريب برشهردر ارض مقدسه حدودی قبله‌دن حجازه طوغرودركه سوری
مابيننی جبال فصل ايتمشدر (امامالك شاميه تماما ارض مقدسه‌ده داخله‌در
نهايت مجاهد قولنجه ارض مقدسه جبل طورله ماحولی‌در نته‌كم ضحاك
قولنجه اردن وفلسطين ولايتلرندندر اريحا فلسطين نهايتنده وقنسرين
اواثلنده قريهٔ جبارين ديمكله مشهوره برقصبه‌دركه خلقی شرّت وشقا ايله
مشهورلردر ازور سند ولايتنده يوكلكی ملتانه قريب برشهردر خصوصا
نهر مهران اوسننده قات قات سور معموره ايچنده واقعدر اسنی اقصاء غربده
دوز يرده لاسيما بحر قربنده برمدينه‌دركه طاتلو صويی اولميوب يغمور صوينی
جمع ايدرلر خلقی جيعالندن ايچرلر وبوقصبه مراكشك اسكله‌سيدر امايثرب كه
مدينهٔ منوره‌نك اسميدر وبرآدی طابه وطيبه ومحبوبه‌در حضرت رسول اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلم اطراف مدينه‌دن اون ايكی ميله‌دك حدود تعيين
بيورمشلردر نه اغاچلرندن كسيلور ونه حيواناتندن شكار جائز اولور
تمادومهٔ الجندل فرغ ذوالمروه وادیٔ القری‌در وفدك وخيبر وقبری عربيه وسبع
وسياله وزهاط الكحل حورا كوره‌سنده داخلدر اسكندريه سواحل ديار
مصرده بحر روم كنارنده برشهر قديمدر جام جهان نما نامنه يوز سكسان ذراع
اوزونی برمناره‌سی وارايديكه ميان درياده واقع ايدی وبوشهری واول مناره‌يی
اسكندر بنا ايتدی ديو شايع ايدی وبرجزيره‌سی واردركه بساتين واثمار وحدايق
واشجار ايله مزيندر وسورينك درت قپوسی واردر بريسنك آچلمسی جمعه كونلرينه
مخصوصدر اماجام جهان نما ديدكلری مناره مطلسم اولوب طوريسنده
برحديد مجلی آينه‌سی وارايديكه بحر رومدن كلان كيلر نيجه يوز ميل يربعيد ايكن
اول آينه‌ده كورينورايدی دفعنك تداركنه مباشرت اولنور ايدی وليد بن
عبدالملك خلافتنه‌دك معمول بها ايدی لكن انك زماننده زمرهٔ اعدا مكر
وحيله‌يه التجا ايدوب البته اسكندر ذوالقرنين بونی بيهوده ياپامشدر
طلسم اولديغندن ماعدا التنده بونك كنوزی واردر ديو وليده اموال فراوان
عرض ايدوب تملين قازمغه اجازت استديلر شول دكلو اقدام ايتديلركه التنده
كيرلوكنز اولسنه وليده بيله اعتقاد ويرديلر فلاجرم اول خليفهٔ مسلوب النعم
انلر بوله جق كنوزی بزبوله لم ديو مناره‌نك دبينی حفر ايتدردی بالاخره

یقدیروب طلسمنی ابطال قیلدی کنوزدن مراد اول طلسم مرموز ایدوکن
بیلدی واعداء دولتی کندونك طمعنی تحریك ایتدیکنی ادراك قیلدی اما غرابت
بونده درکه حین حفرده اول منارەنك تملی صرچەدن کرلر اوزرنده بولمشلر کذلك
اول قنطرەلر یده نحاسدن دوکلمش بر سرطانك آرقەسنده مشاهده قیلمشلر
اول مقدار حمل ثقیل زجاج لطیفدن دوکلمه قنطرەیه بار اولماسی طلسم محض
ایدوکنه دلیل ایکن سرنی فهم ایتمیوب اساسنه وارنجه تخریب ایتمشلر فرضا
استانبولدن هدوکمیلری چیقسه عینی ایله کوربنورایمش مابینی دریا میلی ایله
یوز بشیوز میل ایکن بعد مسافه رؤیته حائل اولمازایمش بو تفصیل
جریدة العجایبده دخی مسطوردر و بعضیلر قولنجه جام جهان نماده کوریتن
عدو کمیلری اولدقده اول مرآتك درخشی ایله مضطرب ومحترق کوربنورایدی
اما مراکب احباب کورندکده اول اضطراب مشاهده اولنماز ایدی
وشهر اسکندریه بناسی اوچیوز ییلده تمام اولوب جمله فرشی بیاض ومجلی
مرمردن ایدی واول زمانده رهبانلر سیاه کیمك امر اولنمش ایدیکه بیاض مرمر
اوزرنده عکس ظلمانیلری نمودار اوله ولیله مقمرده حیاطین اکنه‌لرینه
سررشته یچورمك تحقق بوله وقتا که اسکندریه بناسی تمام اولدی اسکندرك
انده تمکن اسایشی انجق یتمش ییل مقداری تعین بولدی بعده ینه اول شهر عظیم
اوچیوز ییل خرابه قالدی یعنی اوچیوز ییلده یاپلدی واوچیوز ییل معمور طوردی
واوچیوز ییل ینه خراب یاتدی مقدما یدی محله تعمیر اولنوب خراب اولدقده
انجق بر محله‌سی خلاص بولدی فاما علی کل حال هر زمانده خلقی سیاه‌پوشان ایدی
وکیجه‌لر شمعه وقنادیل یانمدین رخام سیم خام شکلنك ضیالری فروزان ایدی
وکون طولندقدنصکره هر کیم طشره چیقسه قاپلوردی قطعا قنده کتدیکی
بیلنمز ایدی اتفاق برکون برتوانا چوبان رمهٔ کوسفند ایله لب دریاده
جلوه‌کنان ایکن اخشام زمانی برکبسودار دختر صاحب جمال بدیدار اولدی
کبسولریله چوبانه صاریلوب کندویه چکدی شبان دخی قوتله اکا صارلدی
آیرلیوب اول نکار بی همتانك مسکننه بیله واردی کندودن مقدم قپولانلرك اکثرینی
انده بولدی سویلشه‌رك جمله‌سنی بیلدی بعده بر طریقله خلاص اولوب خبرلرین
ویردی وقتا که فن طلسماتده ماهر عطاف بن خالد اسکندریه یه کلدی برطلسم
ایدوب آدم قاپلق وارطه‌سندن خلقی خلاص قیلدی حتی الآن اول واقع اولان عمل
طلسم اول عمل ایدی دیرلر وبحر مالحله خلیج اسکندریه مابینده قومدن برجزیره

واردركه اوزونى نصف مرحله واردر وخليج اسكندريه دهنيكدن كلور احسن متنزهاتندر بساتين وازهار وفوا كه واثمار ايله مالامالدر اما بوقاروده كى اسكندريه نك بناسى تمام اولدقدنصكره اسكندر انجق يمش ييل ساكن اولدوغى بيان قيلنديغندن معلوم اولدى كه اول شهرى بيان اسكندر كبيردر زيرا اسكندر فيلسوف اول مقدار معمر اولمامشدر اشمونين صعيد اوسطدن برقصبه در اعمده وامياالدن اعمار قديمه سنه نهايت يوقدر عمل دمياطه قريب اولان اشمونك غيريدر اصطخر فارس ولايتنك قديمى شهريدر تدمر وبعلبك بنارى كبى اصطخرك دخى بنالرينى وآثار قديمه سنى جن طائفه سى ياپمشدر ديرلر سيبويه نحوى اول شهردندر اما مؤلف تحفه قولنجه حمانى بنت بهمن ياپديغى مملكت اصفهان عجم لساننده سپاهان ايدى يعنى سپاهيلر شهرى ديمك ايدى بلاد جبلدندر وبعضيلر قولنجه اصفهان ايكى دربرى يهوديه ديمكله معروفدر بخت النصر بيت المقدس يهوديلرينى سوركون ايدوب كتوردكده انده يرلشدرمشدر اون يدى روستاقدركه هربر كوره ده اوچيوز مقدارى قرية معموره مقرردر اما اصفهان مشهور اوجوزلق واسع باهر المنافع معدن كحل جلا وكاسره عسكر جمع ايتدكجه مخيم مجمعى وبرفسيحة الارجا مملكتدر انبار عراق ولايتنده درفرات كنارنده واقعدر خلفاء عباسيه نك اولى كه سفاح ايدى انده متمكن ايدى خوزستان وجرجان ولايتنده برقريه نك دخى اسمى انباردر ابوالحسن على انبارى اكا نسبت اولنمشدر اغمات اقصاء مغربده جبل درن شمالبسنده برمدينه در بناجهتنده مراكشدن قديمه در انصنا صعيد اوسطدن برقصبه در مدينهٔ سحره ديمكله مشهوره در بساتين ومزارعنه نهايت يوقدر انزى سند شهرلرندندر بلرى وقلرى دخى واردر وسط مهران اوزرنده در انلرك ثالثى انزى در اهواز خوزستاندن بركوهدر براسمى دخى عيون شهريدر اهواز بن سام بن نوح عليه السلام ياپدوغيچون اهواز دينلمشدر سوق اهواز دخى دينلمشدر ايله شول مدينهٔ يهوددركه قرده وخنازير انلردن مسخ قيلنمشدر وجزيرهٔ عربده ساحل بحر قلزمده حجاج مصر طريقنده واقعدر بابل عراق ولايتنده در حضرت ابراهيم عليه السلام انده آتشه اتلمشدركه صكره خراب اولوب حالا يرنده برقريه موجوددر ملوك كنعانيين انده ساكن ايديلر اولا انى ضحاك بنا ايتمشدر هرجهتله شهر قديم وبلد عظيمدر مختصر الدولده مسطوردركه نمرود جبار برچرخ بنا ايلدى حضرت كردكار ريح عاصف

کوندروب اول قصر یقلمدی ونمرود اولوقعه ده هلاك اولوب لغات آدمین
انده متبلبل اولمغین اول شهره بابل دینلدی باجه افریقیه دندر باغلو و بستانلو
قصبه در وقیروسده برقریه نك اسمی دخی باجه در واندلسده برکوره یه دخی
علم اولمشدر بامیان خوزستاندن برمدینهٔ متوسطه درکه برنهرانك اورته سندن
کچوب حصن مهدی یه وارمشدر بانیاس دمشق شام اعمالندندر صبیبه
نام قلعه سی واردر بساتین ومزارع وریاحینی چوق کوشه در بردشیر کرمان
ولایتنده برشهردر بعضیلر کواشیر دخی دیرلر بسا عرب لساننده فسا وفارس
ولایتنه تابع برشهردرکه بیوکلکده شیرازه قریبدر نسبتنده بساسری دینلور پست
سجستان ولایتنده هندوسند نهری کنارنده بربیوك شهردر نخل واعنابی واکثر
فواکهی غیرشهرلرده نادردر برقه اوائل غربده برقصبه در اما زمان سابقده
شهر کبیر اولدوغنك آثاری موجوددر وبرنهره منحصردرکه اسمی درنادر
متوکلك زمان خلافتنده اکا برسور بنا اولنوب غایتله طاشلو یر اولمغین برقه
دینلمشدر اما که حجارهسی مختلف الالواندر ❋ القصه مصر ایله افریقیه مابیننده
واقع مصرك قطرانی وشرابی اکثریاندن کلمسی شایعدر بصره دجله نك غربیسنده
وآبله نك شرقیسنده در برمدینهٔ اسلامیه درکه اکثر عمارتی عمر بن الخطاب رضی الله
عنه زمان شریفلرنده اولمشدر ومربد بصره نك جهت بریه سنده برمحلهٔ کبیره
درکه عرب قومی انده جمع اولورلر آلورلر ویررلر مشاعره دخی ایدرلر بصری
حوران کوره سندن برقدیمی شهردر قلعه سی وبساتین متنوعه سی دخی واردر بصنی
اهواز شهرلرندندر وشول پرده لرکه اطراف وجوانبه کیدر عمل بصنی دیو اوسننده
اشارتی ظهور ایدر جمیعا انده اشلنور بمند کرمان شهرلرندندر ابو الحسن بمندی
آنده تولد ایتمشدر یعقوبا بغداد سمتنده برمشهورجه قصبه در بغداد دار الخلافه
برشهر عظیمدرکه نهر دجله کنارنده واقعدر روایت اولنورکه کسری نوشروانه
شرق ولایتنده برمقبولجه خادم خصی کتوردیلر نیجه زمان خدمت ایتدکدنصکره
بغدادی اکا ویردی یعنی که اکا حاکم ایلدی مزبورك مکرکه بغ نام برصنمی
وار ایدی خیلی معتقدی ایدی همان که شهره کیردی اسم سابقنی تغییر ایدوب نامی
بغداد قودی یعنی که بکا بو شهری بغ داد وصفنی مراد ایدندی فقها زمانه دك
اول اسمله قالدی صکره انلر مدینة السلام دیو نام ویردیلر خیلی شهر قدیمدر
بلمبش خوف قصبه لرندندر خرماسنه نهایت یوقدر بلری سند شهرلرندندر
شط مهران کنارنده واقع اولمشدر بم کرمان ولایتنده برقصبه در اوچ

جامعی واردر اکثر قصباتی معموره وسکانی موفوره‌در بهنسا صعید اعلاده
برشهردرکه اطرافنده کروه واسعه واردر وشهر بهنسا نهر یوسف اوسننده
واقعدر بیت جیرون فلسطین شهرلرندندر سمت جنوبنده مسجد ابراهیم نام
بربیوك قریه واردرکه حضرت ابراهیم واسحق و یعقوب علیهم السلامك
وخاتونلرینك مزارلری آنده مجموعه‌در وشمدیکی حالده اول قریه‌نك نام لطیفی
قریة الخلیلدر قدس شریفه برمرحله مقداری مسافه‌دار بیت المقدس قدس شریف
دیدکلری یدر بر اسمی دخی ایلیا و برآدی شلم درکه لسان عبرانیده بیت السلام دیمکدر
اما مسجدینك نامی صهیون وزتیوندر حرم اطلاقی صکره‌دن اولمشدر وبالجمله
فلسطین شهرلرندندر بعض کتب معتبره‌ده مسطوردرکه حضرت نوح نبی الله
علیه السلام اوغلی سامه وصیت ایلدیکه کندوسی وفات ایتدکدنصکره کاهن
الهی اولان قرنداشی ملکیزوقی ایله حضرت آدمك تابوتنی کتوروب رعایق
ایدن ملائکه یه اقتدا ایدوب کیده‌لر هرقنغی محله سیرلری نهایت بولورسه
تابوتی آنده وضع ایده‌لر پس اخوان مزبوران والد ماجدلری بیوردوغی اوزره
عمل ایدوب ملائکه‌نك پیشوالقلری ایله جبل بیت مقدسه واردیلر تابوت آدمی
قلهٔ جبله وضع ایتدیلر فی الحال کنج دفین کبی اول تابوت حکمت قرین یره
کیروب بی نشان اولدی وسام بن نوح دونوب قرارکاهنه کلدی اما
ملکیزوقی آنده قالوب اوشلم وقریة السلامی معمور ایدوب انتهاء عمرینه دك
اول قصبه‌ده متمکن اولدی وروزکارینی طاعت وعبادتله کچوردی اختیار
تجردایله ابانت نسبدن اعراض قیلدی وریاضتی کاله ایرکوروب مجرد آب ونان
شعیر ایله کچیندی وبعضیلر اول محله ملیخ شلیم دخی دیرلر وحضرت عیسی
علیه السلام اظهار معجزاتله دعوای نبوت ایتدکده اکثر ناس سنده ملکیزوقی
کبی کاهن ایدیسن دیمشلر ایدی یعنی که ملکیزوقك اعتداد عمر وثباتی
وبین الناس اظهار کراماتی ضرب مثل اولمشدر حکمت خدا انکدر حضرت
مسیح بن مریم علیه السلام نامنه مصلوب اولان شخص ینه اول تابوت آدم
وضع اولندوغی قلهٔ جبلده صلب اولنمشیدی وبالجمله عبادتکاه بیت المقدسی
اولا نبی الله سلیمان بن داود علیهما السلام یاپدی بعده زمان بخت النصرلعین
خراب ایدوب نیجه زمان یاتدقدنصکره بعض ملوك فرس عمارت ایتدی نیجه
زماندنصکره ینه ملك روم اولان طیطوس خراب ایلدی بعده ینه تعمیر اولندی
وقتا که قسطنطین روی زمینده‌کی ملوکك اکثرینه تغلب قیلدی اناسی هیلانه

اول آثارده کنیسهٔ قمامه‌یی یاپدردی یعنی که حضرت عیسی‌نك مدفنی اعتقاد
ایتمکله تعظیما آبادان ایلدی و بیت المقدسی یقدیروب صخره‌یی خراب ایتدیروب
یهودایه جفاءً محلنی مزبله تعیین ایدوب هرکس سو پرندوسنی اکا دوکسون دیو
امر ایلدی اما شول زمانکه حضرت عمر رضی الله عنه قدس شریفی فتح ایلدی
اهالئ وقوفدن بعض کسنه‌لر صخره‌نك محلنی کوسترمکله تطهیر ایتدیردی بعده
خلفاء بنی امیه‌دن ولید بن عبد الملك عبد الله بن زبیر حجاج شامی تحریك
ایدوب خلافتی کندویه چکه دیو خوف ایتمکله بیت مقدسی وصخرة اللهی
تعمیر واساس قدیمی اوزره عمارت دلپذیر وکماینبغی تزیین وتطهیر ایتدردکدن
غیری مقامات انبیا نامنه بر ر محل ترتیب ایلدی وخلقی حج شریفدن منع وانك
زیارتنه ترغیب ایلدی حتی قبهٔ معراج وقبهٔ میزان وقبهٔ سلسله وقبهٔ محشر نامنه
بر ر کوشه‌یه اعتبار ایدوب قباب متعدده کوستردی تا که حجاج کعبه‌یه واره‌میوب
زیارت قدسله اکتفا ایده‌لر وفضائل آل رسول اللهی اشتمیه‌لر و بلمیه‌لر وعبد الله
ابن زبیرك دعوتنه قولاق طوتمیه‌لر دائما خلفاء بنی امیه وآل مروانك تحت حکمنده
اوله‌لر بیروت دمشق شام مضافاتندن ساحل دریاده واقع اولان بساتین
وانهار ور یاحینله شایع بر قصبه در بیزوره کوه جبال غور قاعده‌سنده هرات
وغزونه ماییننده بر مدینه‌در بیسان اردن شهرلرندن اکثر اوقاتده اوجوزلق فواکه
واثماری بوللق بر خوشجه قصبه در بیضا فارس ولایتنده در اگرچه لسان
عجمده ادی نشانك در فاما قلعه‌سی بیاض اولوب مسافهٔ بعیده‌دن کورنمکله
بیضا دینلمشدر حتی عمدة المفسرین اسوة المتبحرین قاضی بیضاوی حضرتلری
انده‌در تاولا مغرب اقصاده واقع بر مدینه‌در که بر طرفنده صهناجه طاغلری وقوع
بولمشدر تبوك شام بادیه‌سنده اصحاب ایکه منزل کاهی بر شهردر واهل مدینندن
شعیب علیه السلام بونلره پیغمبر کوندرلمشدر و بالجمله مدین مقابلنده واقعدر
تستر اهواز شهرلرندن ششتر دیدکلری مدینه‌در که بر نهر کبیری واردر حتی ملك
شابور اول نهر اوزرینه بر عیل مرتفع یاپمشدر که اول نهر شهره کیره خلقك
انتفاعنه سبب اوله وبراء بن مالك قبری انده در وبعضیلر قولنجه وجه
ارضده ششتردن قدیم شهر یوقدر بعضیلر قولنجه وجه ارضده ششتری
فارس بنا ایتمشدر تنیس دیار مصر جزایرندن بر مدینه‌در بر بحیره‌نك
اورته‌سنده واقعدر اصلا زراعتکاهی اولمیوب سکانی آخر وجهله معاش
ایتدکلری شایعدر توزر افریقیه شهرلرندن وسط رملده واقع جزیره شکلدر که
خرماسی و بساتینی سقایتله حاصلدر گلستانی وخرماسی دخی وافردر تونس

افريقيه ممالكنك پاى تختيدر بر بحيرهٔ مالحه اوستنده دركه اون ميل بحردن
ايراقدر برمدينهٔ جليلهٔ قديمه دركه غلاتى وافره وزراعتى بى مشكلاتدر تون
برقصبه درغايتله اراضىٔ حاره ميانندهدر فارس ولايتنده داخلدر بنالرى صافى
كرپچدندر حتى خوزستان شهرلرندندر قصب سكرى وخرماسى وافردر
جربه بحر رومده افريقيه مقابلنده برجزيره دركه زمينى برقوناق اوزونى واردر
اما اسكله بحر وبرعيانى برمضيق معبردركه كيملرايله چكيلور حتى زيت وزبيب
وتفاح اولحواليده كى ممالكه اندن چكيلور مرحوم سلطان سليمان خان
عليه الرحمة والغفران زمان سعادتنده سنه تاريخنده جزاير قپودانى
پياله پاشا ايكى يوز پاره سفاين لشكر دغا نيله اول جزيره يه واردى كفار خاكسارك
اللى پاره دن زياده پارچه وقادرغه لرين الوب برجانبندن سردار اولان طونار بوه
نام لعين نامدارى وجزيرهٔ مسبنه قپودانى اولان فاجر بلند اشتهارى اسير ايدوب
كلى غنايمه دست رس بولدى جرجرايا عراق ولايتنده دجله نك غربيسنده
واقع برقصبه در جزاير الخالدات بحر محيطده واقع جزايردندر اقليم ثانيده
دخى يازلمشدر جنابه فارس اسكله لرندن برشهردر غايتله شديد الحر زمينده واقعدر
وابو سعيد جنابىٔ زنديق اكا نسبت اولنمشدر حالا اول شهرك اكثرى حرارت
تابستاندن خراب اولمشدر جندى نيسابور اهواز مداينندندر ملك يعقوب صفارك
مزارى اولان شهردر اما فواكه واثمارى بول وخرماسى مبذول كوشه در
جورا روشير كوره سندن فارس ملكى قواعدندن خيلى نزهتكاه مدينه در ملوك
آل بويه دن عضد الدوله بونك اسمنى فيروزآباد قومشدر خبيرقست كرمان
شهرلرندندر سجستان وخراسان تجارى بونده جمع اولوب تجار درت منزلده
هرمزه واررلر جوزجانات مداين خراساندن بلخه متصل برشهردر بوندن
ماعدا كورهٔ خراسانده برناحيه يه دخى جوزجان ديرلر حجر حجاز ولايتنده
وادى القرايه برمنزل يقين برقصبه در اما تقويم البلدان مؤلفى قولنجه ايكيسنك
ماينى بش منزلدر ﴿ وثمود الذين جابوا الصخر بالواد ﴾ ماصدقى اولان
ديار درحتى ﴿ وتنحتون من الجبال بيوتا فارهين ﴾ نص كريمى موجبنجه جبال
ايچنده اويولان خانه لرى انده درديو يازمشدر حصن ابن عماره فارس
ولايتنده در خصوصا ساحل بحرده واقعدر حصن الطاف سجستانده
برقصبه دركه اول ولايتك ملوكى خزينه لرينى احتياطا برقلعه ده حفظ ايدرلر
حله عراق ولايتنده بغداد ايله كوفه مابيننده برقصبه در قديمدن بربيوجك

قریه دکلو ایجق وارایدی بعده سیف الدوله توسیع و تعمیر ایتمشدر اما مناهج الفکر
قولنجه سنه خمس واربعین واربعمائه تاریخنده شبل الدوله تعمیر واحداث
ایتمشدر بر اسمی دخی کوفة الصغری اولمشدر و برحله دخی بصره ایله اهواز
مابیننده واردر حلهٔ ربیله مشهوردر و ینه موصل قربنده بر قریهٔ کبیره نك دخی
اسمی حلهٔ بنی المراقدر خیرة البیضا بودخی عراق شهرلرندندر حتی کوفه یه
بر فرسخ یقیندر زمان جاهلیتده معمور ایدی منذر بن امرأ القیس خصماسنه
بو قصبه دن ظفر بولمغین تعمیر ایدوب کنایس عظیمه بنیاد ایتدرمشدر و بعضیلر
قولنجه حالا نجف دیدکاری قصبه انك موضعنده واقعدر و بعضیلر بحر فارس
کنارنده ایدی دیرلر بودخی منقولدر که تبع یمندن خراسانه عزیمت ایدوب بر محلده
متحیر اولوب کیجه ایله قونار ایرتسی آنده بر قصبه بنا ایتدیروب نامنی خیره قور
حتی قصر خورنق انده درکه نعمان بن منذرك قرارکاهی ایدی دیرلر خارك
بحر فارسده بر جزیره درکه عبادان قربنده واقعدر و شهرنده لؤلؤ چیقارلدوغی
شایعدر خنساصین ولایتنده در خانقوا دخی دینلمشدر اکثر تجار و مسافرین اکا
واصللردر خورنق ارض کوفه ده بر نهردر و بلخ سمتنده بر قریه نك آدیدر و نعمان بن
منذر بهرام کور ایچون یاپدوغی قصرك دخی اسمیدر خواش سجستانده بر شهردر
و بر لطیف آب روانی واردر دارالجرد فارس مضافاتنده سور و خندقی وار تواله
میاهی نمودار بر شهردر نواحیسنده ملح ابیض واحمر واصفر واخضر واسود دن
طاغلری بدیداردر اول جبالی اوپارلر اطراف ممالکه ملح ایلتیرلر دمشق پای
تخت ولایت شامدر متنزهات ارضیه دن اولان جنان مفضله نك بریسیدر یعنی که
شعب بوان و نهر آبله و صغد سمرقندك ذرد نجیبی والك مفضلی دمشق شامدر که
اکا متصل اولان اشجار و حدایق و ریاضی مشتمل اولان اراضی یه غوطهٔ دمشق
دینلمشدر و بو شهرك انهاری فیجه نام کنیسه نك التندن چیقوب بعده بردی
نام نهر ایله بریکوب جریان ایله اندن عیون منفجره اولوب شهره کلمشدر و هر بر
خانه سنه تقسیم اولنمشدر بعض بیوت واردر که ایکی اوچ نهردن حصه داردر
جامع بنی امیه سی خود محلنده تفصیل اولنمشدر نوادر عالمدن ایدوکنده اتفاق
امم مقرردر دمیاط سواحل دیار مصردن بر مدینهٔ مسوره در مسابقا متوکل
خلیفه یاپشیکن صکره سنه ثمان واربعین وستمائه تاریخنده خراب اولمشدر
وورق اهواز شهرلرندندر سابقا بر عظیم مدینه ایدی و مسنوط صعید ادنی
قصباتندندر غایت خوشجه کوشه در و مشهور اسکندریه نك جنوبنده بر بلدهٔ

لطيفه در ديرالعاقول بغداده يقين برقصبه در دارم هرمز اهواز كوره سنده
خوزستانه تابع وبعضيلر قولنجه فارس ولايتنده واقع برشهردر حتى سلمان فارسى
حضرتلرى اندندر ديرلر رخج سجستاندن اوته برمملكتدركه نيجه قصباتى
مشتملدر رستاق ارض كورهٔ سواحل اهوازدندر رشيد سواحل مصردن
غربى بلده واقع ونيلك بحر مالحه دوكلدوكى يرده ايدوكى شايع برشهر در
حتى اكا ارشيه دخى اطلاق اولنور رقاده خواص قيراونده برمدينه دركه خلفاء
فاطمه نك اولى اول شهرده اقامت ايتمشدر رمله فلسطيندندر مدينهٔ قديمه سنه
لد ديرلردى صكره دن رمله اطلاق اولنمشدر ريحا اريحا دخى ديرلر وقريهٔ
الجبارين اطلاق اولنور برشهردر حضرت يوشع بن نون عليه السلام اولا بوشهرى
فتح ايتمشدر ايچنده كبريت مقالعى واردر وسمه دخى اندن دوزيلور جند قنسرينه
تابع حلب شهرى قربنده واقع برقصبه در زابلستان غزنه ولايتيدر بعض
قصباتى اقليم رابعدن ونيجه سى ثالثدندر زرنج سجستان قصباتندندر سور
وخندقى وقلعهٔ مطبقى وامير يعقوب صفارك انده برقصر مروقى مقرردر زرند
نواحئ كرماندن برمشهور شهردر زويله بلاد قران قاعده سنده جزاير
نخل ومياه برلطيف يردر اماچه سودكه تحت تصرف سودانده در زيتون
صين اسكله لرندن برمشهور مدينه در سلا غرب اقصاده برقصبه در بساتين
وحدايقنه نهايت يوقدر سروستان فارس ايله شيراز ماينده برشهردر اشجار
واثمارى وافردر سروسان سند ولايتنده نهر مهران غربيسنده برمدينه در
سرت اوائل ممالك غربده برشهردر شروان سجستان شهرلرندن برصيوه
خانه قصبه در سطيف غرب اوسطدن شهرتله قيروان ماينده در سبيطله
افريقيه شهرلرندن قديمى اول ممالكك پاى تختى اولان مدايندندر بعده مهديه
دخى صكره تونس پاى تختى اولمشدر قبل زمان الاسلام ملك روم اولان جرجيسك
شهرى ايدى سنبيل اهواز مضافاتندندر برزمان ولايت فارسه صكره
خوزستانه الحاق اولنمشدر سوس بغداد ايله كوفه ماينده بر بلدهٔ قديمه در
دانيال نبى عليه السلام حضرتلرينك قبر شريفى انده در اماسورى بعدالطوفان
سوس بن سام بن نوح عليه السلام يابدوغى سوردر برسوس دخى اقصاء مغرب
قصباتندندر سوق الاربعا اهوازدندر اما خوزستان نواحيسنده در سيراف
فارس ولايتندن بنده بحر فارس ساحلنده برقصبه در سيرجان كرمان شهرلرندن
برمدينهٔ كبيره در سيف البحر فارس ولايتنده نيجه پاره قريه لره مشتمل برساحلك

ایدر اما غایتله شدید الحر کوره در سبنیز بودخی فارس ولایتنده برقصبه
جقدر شقیف ارنون دمشق شام اعمالندندر ارنون برشخصك اسمی اولوب
اکا نسبت قیلنمشدر برشقیف دخی صور ساحلنده • برقلعه نك اسمی در شویك
حجازله شام ماییننده • بساتین وحدایق وافره وقلعه سی مرتفعه برقصبه در
شیراز فارس ولایتنده در حجاج بن یوسفك ابن عمی محمد بن قسیم بنا ایدوب
جوف اسده تشبیه ایتدکلـه نامی شیراز قومشدر قطب الشعرا شیخ سعدی
وکاشف راز فقرا خواجه حافظ شیرازی انده متولد اولمشلر آب وهواسی
لطیف بر نزهتگاه شریفدر صرخد حوران شام مضافاتندن برقصبه در
برمرتفع قلعه سی و وافر باغ و باغچه سی واردر صرصر عراق ولایتنده
برمدینه درکه حجاج بغداد یوللری اوزرنده واقع اولوب نهرفراتدن چیقان
صولرك اولیدر صفاقس افریقیه شهرلرندندر سوری وحدایق معموری
وفواکه موفوری مقرردر صفت اردن ولایتنده بحیرۂ طبریه یه مشرف بربیوجك
قصبه درکه برتل رفیعده واقع اولمشدر اکثرسکانی فی زماننا یهود اولوب احسن
فراش و بساط اولان ملون کچه لرکه سلانیك کچه لرینه نظیرعد اولنمشدر
نفس صفتده اشلنور دمشق شام ایله ماببنی اوچ منزل یردر و باغلری و باغچه لری
دامن جبلده واقعدر وشهرمز بورلك رخیص وکم بها برجنس چوقه سی دخی
شایعدر صلت بودخی اردن شهرلرندندر جبـل غورك شرقیسنده عجلونك
غربیسنده در میوه سی وافر ورمانی متکاثردر صور دمشق سواحلنده
برقصبه درکه حکماء یونانك اکثری اندن ظهورایتمشدر قلعه سی احسن حصون
وقلعه سی ساحل دریاده متانتله منظور العیوندر صیدا بودخی سواحل دمشق
شامده برقلعه لی بلده • د رشکر قامشی وسا ئرنباتاتی وافراولور طبسین
قهستاندن نشابور واصفهان بریه لرنده ایکی طبسـدر برینه طبس کللی وبرینه
طبس سینان اطلاق اولنور طرابلس غرب افریقیه شهرلرندندر بردخی طرابلس
شام واردر طرا افریقیه قصباتندن جریده تابعدر زجاج صاف انده دخی
ایشلنور بعض متاعی اسکندریه یه کتوریلور طلیثا برقه مملکتنك کرسیسی
واول اطرافك اسکله سیدر طیب خوزستان قصبه لرندندر واسطله اهواز
ماییننده واقعدر عبادان ولایت عراقده • برقصبه دربحر فارس ساحلنده
بصره یه بربچق منزلدر عارض برطاغدرکه اندن طسابه وقطیفه واریلور
عباسیه بلبیس شمالیسنده • ولایت مصرده • برقصبه در عجلون اردن ولایتنده

برقلعه وقصبه در انهار صویی وباغ و بستانی وافردر اما قلعه سنی ملك صلاح
الدين ايوبی امرا سندن علی بن اسامه نام برامير كبير تعمير اتمشدر عسقلان
فلسطين شهرلرندن اولوب غزه يه اوچ فرسخ قريبدر انده اوقات خمسه غازی
متواليه ادا اولنمق بريلاق بعضيلر قولنجه يمش يلاق عبادت ثوابی متضمن اولمغين
سنه سبعين وتسعمائه تاريخنده بوحقيره يعنی مؤلف كثير التقصيره زيارتی واوقات
خمسه عبادتی ميسر اولدی لكن شهری خرابه مشاهده قلندی ومساجد
خرابه سنده محرابلری قبلهٔ اولايه برقاچ معابد دخی بولندی عسكرمكرم اهوازده
برقصبه در مقدما قريه ايكن بنی جعونه دن مكرم بن عز يرقونوب نيجه زمان آنده
اقامت ايدوب تعمير اتمكين عسكرمكرم ديو نام ويرلمشدر عكا سواحل شامدن
ساحل عكا ديمكله مشهور وصفد شهرينك اسكله سی اولمق اوزره مذكور
برقصبه در اما زمان سابقده برعظيم شهر ايدی حالا خرابه در عكبرا
عراق ولايتنك قصباتندن دجله كنارنده بركوشه در عين شمس ديارمصرده
برموقعك اسميدر كه سابقا فرعونك شهری ايمش اما حاليا خرابه در مطريه نام
قريهٔ معروفه قريبدر اكثريا دهن بلسان اول واديلرده حاصل اولور غزامش
افريقيه سمتلرنده برشهر در بلاد سودانك يوللری اوزرنده واقعدر غزنه
زابلستاندن برقصبه دركه هندك اسكله سيدر اما بساتين وازهار واشجار
واثمارينه نهايت يوقدر غزه فلسطين شهرلرندندر اطرافی باغ وبستان
وقلعه سی مشيد الاركان وقلعه لری ممهد البنيان برقصبه در حضرت پيغمبريمزك
جد بزركواری هاشم بن عبد منافك قبری انده در وامام شافعی حضرتلری انده
تولد اتمشدر فاس مغرب اقصادندر اورته سندن برنهر اقوب ايكی قصبه شكلن
كوسترمشدر اول جانبلرده انك كبی مدينهٔ لطيفه يوقدر حالا كه يقين زمانده
احداث اولنمشدر وتمل يری قازيلوركن برچيا بولنمشدر نامی فاس قونلمشدر فرما
سواحل ديارمصرده در وبالفعل خرابه در اگرچه كه بعضيلر قولنجه جالينوسك
قبری آنده در ديرلر لكن اصحی بودركه سلطانيه ده مدفوندر فسطاط ديار
مصرده برمدينهٔ محدثه دركه معاويه رضی الله عنهك وزير مشيری عمرو بن عاص بنا
ايتدرمشدر حضرت عمر رضی الله عنه زماننده ولايت مصر فتح اولندی
فسطاط محلنده نيمك قصری بولندی صكره فسطاط ابادان
قلندی ملوك مصردن تاملك احمد بن طولونه كلنجه پای تخت مصر
اول قصبه ده اولدی فم الصلح عراق مما لكندندر دجله كنارنده

واقع اولمشدر فهرج اصطخر كوره سنده بلاد فارسدن برشهردر
فيروز آباد بودخي فارس ولايتنده شيرازه قريب برمشهور شهردر مقدما
اسمى خور ايدي صكره‌دن فيروز آباد اولدي فيوم صعيد ولايتنده برنامدار
قصبه‌دركه ايچندن نهر يوسف كچوب حمامات ومدارس واسواقله نادرهٔ
دهردر قابس افريقيه مضافاتندن برشهردركه دمشق شام كبي بي قرينهٔ
دهردر يعني كه لطافت آب وهواده وطراوت واثمارده اكا مشابه‌در قادسيه
عراق قصباتندندر خورنق وخيره ايله بربادیه‌ده واقع اولمشدر قاهره
پاي تخت ولايت مصر اولوب ام الدنيا ديو مسمى اولان شهر كبيردر مقدما
فسطاط معمور ايكن موضع قاهره بساتين طاهره ايدي بعضيلر قولنجه قاهره
شط نيلك شرقيسنده‌در قرطاجنه افريقيه اعمالندن برقصبه‌در قراقوم
اقصاي تركستانده برشهردركه سلاطين مغول انده واطرافنده تمكن ايده كلمشلردر
قرقوب اهوازدن برقصبه‌در قردار هند نواحيسنده برمدينه‌در قصر
ابن هبيره يزيد بن هبيرهٔ فرازي‌يه نسبت اولنمشدر عراق ولايتي مضافاتندندر
قطنف بحرين شهرلرندن اولوب بحر فارس كنارنده واقعدر سور وخندقله
معمور اولوب پاي تخت احسايه ايكي كونلك يولدر قفصه افريقيه مقابلنده
برشهردر وديار مغربده فستق محصولي اكا مخصوصدر قلزم اردن ولايتنده
برقصبه‌دركه ساحل بحر يمنده واقعدر فرعون اول حواليده غرق اولمشدر
وبحر قلزم دخي اكا نسبت اولنمشدر قندهار هند حدودنده وسند معبرنده
برشهردركه اني اسكندر بنا ايتمشدر قيروان افريقيه بلادندندر خصوصا كه
دولت اسلاميه‌ده بنا اولنمشدر قيساريه ساحل شامده برشهردر اعمال
فلسطيندن ومداين كزيندن هدا اولنمشدر كابل زابلستانده اعمال باميادن
كابل بن مهلايبل بن قينان بنا ايتمشدر هندك اسكله‌سي بربيوك شهردر
كازرين فارس ولايتنده برشهردر كازرون شابور كوره سنده برمدينهٔ كبيره‌در
كركان فارس ولايتنده برمدينه‌در كرك بلقا مملكتنده برمشهور قلعه
وقصبه‌دركه حضرت جعفر طيارك قبر شريفي انده واقعدر كلزار عراق
ولايتنده برمشهور قصبه‌دركه مانند قلعهٔ كبيره‌در كوفه عراق
ولايتنده‌در حضرت امام علي‌نك قبر شريفي انده‌در يعني كه مقابلنده برات
ميداني يقين اولان نجف قصبه سنده‌در اما كوفه حالا خرابه‌در خلقي بي وفا
وغدار وامام حسين حقنده ستمكار اولدقلرينه بناء اثر بنادن غيري نسنه‌سي
يوقدر ماب كركك اعمالندن ربه نام قريه‌در محله نهر نيلك غربيسنده واقع

برشهردر بوندن ماعدا ولایت مصرده یوز مقداری قریه نك اسملری محله در
نهایت محلهٔ فلان ایله تفریق اولنمشدر مداین زبان فارسیده طیفوره
دیدکاری شهردر عراق ولایتنده واقع اولوب ایوان کسری انده درکه بر رکندن
برینه وارنجه اوزونی طقسان بش ذراعدر امایوکسکلکی تمام سکسان ذراعدر
مدین ساحل حجازده بحر قلزم یاننده برخرابه مدینه درکه حضرت شعیب نبی
علیه السلام انده ظهور ایتمشدر مدین انده متمکن اولان قبیله نك اسمی ایکن
کیدرك قصبه سنه دینلمشدر مراکش مغرب اقصاده برمشهور مدینه درکه
یوسف بن تاشفین احداث ایتمشدر اکرچه میوه خانه دراما حمامه سی بی نهایه در
مسیلا خلفاء فاطمیون محمد نامندن جزایره تابع برشهردر میرهند
ولایتنده برمشهور یردر مکران خراسان ولایتنده واقع شط مهرانده شایع
برناحیه در منف غربی نیلده برقدیمی شهردر عمرو بن عاص فتحنده
خراب اولوب اندن بدل فسطاطی بنا ایتمشیدی منفلوط صعید اوسطنده
برقصبه جقدرکه اسیوطدن اشغه واقعدر منیة بن خصیب بودخی صعیدده
برقصبه در حماملری ومدارس وجوامعی وافره در مولتان هندك مداین
کبارندندر اما کتاب قانونده سند مضافاتندن یازلمشدر مهدیه افریقیه ده
ساحل بحرده واقع برقصبه درکه خلفاء فاطمیونك جد اعلاری مهدی عبد الله
احداث ایتمشدر مهرویان خوزستاندن برشهردرکه ارجانك اسکله سیدر
میبد نواحی اصفهانده برشهردر میمند غزنه ولایتنده قصبه مانند
برقریه در سلطان محمود غزنوینك وزیری ابو الحسن میمندی اکا نسبت
اولنمشدر نابلس اردن قصباتندن قدس شریفه برپچوق منزل قریبدر
نبرزت افریقیه یه تابع برشهردرکه صاغ جانبنده صویی لذیذ بر بحیره
وصولنده مالح بر بحیره دخی اولوب ایکیسنکده صولری بر برینه قاریشور
حالا که طعمی تغیر پذیر اولماز نعمانیه عراق ولایتنده برقصبه جقدر
نوبندجان ولایت فارس قصباتندندر نهر الملك عراق ولایتنده نهر
صرصر قریب برشهردر نهروان بودخی عراق شهرلرندندر واسط
بودخی مضافات عراقدندر حجاج بن یوسف یاپمشدر هرمز کرمان ولایتنده
برمدینهٔ کبیره درکه تجارك معبر واسکله سی اولمغین امتعهٔ هند بصره وبغداده
اکثریا اندن کلور یزد اصطخر کوره سنده بین الاصفهان والکرمان
واقع اولمش برشهردر وعند البعض اکا یزدخور دخی اطلاق اولنمشدر

فصل في الاقليم الرابع

بو اقليمك طولی اوچ بيك ايكيوز سكز فرسخ وربع فرسخدر كه بين المساحين تفاوتی درتيوز سكسان ايكی بچق فرسخدر نته كه عرضی يوز اون سكز وثلث فرسخدر شهرلرندن بری ايسكوندر كه مازندران ولايتنده ساحل بحرده واقع وجرجان اسكله‌سی اولمق اوزره شايعدر آمد دياربكرك پای تختيدر شهری معمور وقلعه‌سنك متانتی مشهوردر وسوری برجنس سياه طاشدندر كه نه حديد تأثير ايدر ونه آتش فروزان انی ضررپذير ايدر آمل مازندرانده قزويندن بيوجك برشهردر وجيحونك غربيسنده برقصبه‌نك دخی ادی آملدر اياس بحر شام كنارنده ولايت ارمنه تابع بر اسكله‌در كه اندن تل حمدونه برمنزل وكوه بقراصه وقصبه سنه ايكی قوناقدر ذكر اولنان اياس خراب اولمش ايكن سلاطين عثمانياندن سلطان سليمان خان وسليم خان ومراد خان عصرلرنده وزير اعظم اولان محمد پاشا طويل قامتی كبی همتی دخی جليل ايدی سنه ثمانين وتسعمائه اثنالرنده اياس شهرلرينی برعالی عمارتله تعمير قيلدی وقلعه‌سنی دخی يا پديروب جميع لازمه‌سين جانب ميريدن كورديردی حالا برمعمور اسكله‌در حد ذاتنده اياس بن يادان بن يافث بن نوح عليه السلام بنا ايتمشدر وا كاقريب اسكندرونه بكاری واردر كه سابقا قلعه‌سنی زبيده خاتون ام جعفر ياپمشدر حالا عامه غلط ايدرلر اول محله اسكندريه بكاری ديرلر آبه براسمی دخی آوه‌در ری شهری ايله همدان ميانده برقصبه‌در كذلك اصفهان ولايتنده برقريه‌نك آديدر ابهر قزوين وزنجان ميانده طاغ انكنده برمدينه‌در ونواحی اصفهانده برقصبه‌نك دخی اسمی ابهردر ابيورد واباورد وماورد دخی ديرلر خراسان شهرلرندندر ادنه بلاد ارمنده‌در هارون الرشيد بنا ايتمشدر وسيحون صويی كنارنده ليمون وتورنجی وافر كوشه‌در فی زماننا امراء تركماندن آل رمضانه مقر مقرردر كتاب اعلامده مسطوردر كه ادنه شهرينی وقلعه‌سنی ملوك روم عمارت ايتمشدر بعده ايام خلفاء عباسيه‌ده تجديد وتعمير قيلنمشدر كه بلادری قولنجه تاريخ تعمير سنه احدی واربعينده واقعدر ياقوت حموی يازديغی اوزره سنه تسعين ومائه اثنالرنده خادم رشيد اولان ابو سليمان فرج تركی الی ايله ياپلديغی شايعدر حتی ناتمام قالمش ايكن محمد امين بن رشيد زماننده انجام پذير اولمشدر اربل بلاد شهرزور قاعده‌سنده موصله قريب برشهردر كه برتل عالی‌ده قلعه‌سی واردر وشهرينك

دارالسلطنه‌سی وجامعی ظاهردر کذلك شام ولایتنده‌کی صیدانك براسمی
اردبیلدر ارکس نهراشبیلیه جنوبسنده برکوره‌در ارجیش ارمنیۀ رابعه
قصباتندن اردبیل آذربایجانده برشهردر غربیسنده سیلان نام برطاغ واردر
وحالا اردبیلده قزلباش طائفه‌سنك شاهلری اندەکورخانه پیدا ایدوب
جدبزرکوارلری شیخ صفی حضرتلرینك مرقد منورلرینه تقرب قصدا یتمشلردر
وبالجمله اخلاط وبدلیس وارجیش وارزن الروم وقالیقلا وموش
وشمشاط ومنازجرد وقارص ووان ووسطان وبرکری وودین وسرماری
مناهج الفکرقولنجه نوشروان احیا ایتدیکی ممالکدر ارمیه آذربیجان
بلادندندر بحیرۀ تلایه قریب واقعدرکه هلاکوخانك خزانه‌سنی اول قلعه‌ده
حفظ ایدوب حصانتنه اعتماد کلیسی واریدی ازار ارجوین قصبه‌سیدرکه
خراسان شهرلرندندر استراباد اعمال جریاندن رهکذاری همدانده
برقصبه‌در اسفراین نواحئ نیشابورده برشهردراسم مقدمی اسفراین ایکن
کسرمی مهرجان لقبن قومشدر یعنی که طراوت باغ وراغنه بناء مهرجان
دینلمشدر استقرار خراسان شهرلرندندر هراتله سجستان ماینده در
اسکلکند طخارستانده برقصبه‌در اشبیلیه غرب اندلسده بحرمحیطه
قریب برمدینه‌در طرابلس سواحل حمصده‌کی شام طرابلوسیدرکه اهل
اسلام سنه ثمان وثمانین وستمائه‌ده فتح ایتمشلردر انطاکیه شام ولایتنده در
اسکندردن صکره ملك روم اولان انطیاحوس بنا ایتمشدر نهرعاصی ونهراسود
الك کارنده جریان ایدرلر وحضرت حبیب نجار انده مدفوندر وحلب
ناحیه‌سنك مداین مشهوره‌سی انطاکیه وتیزین ودلوك ورعبان ومنبج
وقورس شهرلریدر هارون الرشید هربرینه بررمقدار لشکر الیقویوب
اعتبارلرنده بوجمله‌نك اسمی عواصمدرکه کورۀ منبج وکورۀ تیزین اکا داخلدر
وقتا که نقفوررومی حلب ولایتنه مستولی اولدی سنه احدی وخمسمائه
تاریخنده انطاکیه خراب اولدیغی تعین بولدی اما بعدزمان ملك الناصر
صلاح الدین یوسف عمارت قیلدی یعنی که سنه ثلاثه واربعین وستمائه
اثنالرنده باشلیوب اوچنجی ییلدن صکره علایق بنادن قورتلدی حتی
ایکی عظیم برج انشاسی ایله تعمیرتمام امتیاز بولدی صاف طاشدن برسوری
واردرکه دوری اون ایکی میل یرچویرمشدر وبروجی اوچیوز التمش عداد نده
بولنمشدر روم طائفه‌سی شهرمزبوری فتی تعظیمله اکارلر مدینة الله دیرلر

ومدينة الملك تعبير ايدرلر ام المدن دخی اطلاق ايدرلر مفسرين متفقلردركه
﴿ واما الجدار فكان لغلامين يتيمين في المدينة ﴾ ﴿ واضرب لهم مثلا
اصحاب القرية ﴾ ﴿ وجاء رجل من اقصى المدينة ﴾ آيتلرندن مدينه وقريه
تعبيری ايله انطاكيه مراد اولنه غايتله قديم شهردر حضرت ابراهيمدن منقولدركه
خالقم بكا ايلدرمش وجه ارضده اول وضع اولنان حران بعده بابل دخی صكره بينو
عقبنجه دمشق آردنجه صنعاء يمن بعده انطاكيه دخی صكره روميه اولمشدر
ومدينة انطاكيه يی بنت روم بن اليقن بن سام بن نوح عليه السلام ياپمشدر
انطاكيه بانيه سنك همشيره سيدر وبالجمله انطاكيه غايتله شريف يردر سائر
ثغوره كوره انك فضلی فردوسك سائر جناندن فضلی كبيدر وانده ساكن
اولمق بيت المعمورده ساكن اولمقدر ديو برحديثده بيورلمشدر اما اهل اسلامه
فتحی حضرت عمرك زمان خلافتنده ابو عبيده رضی الله عنه سردارلغله صلحا
آلمشدر بعده كاه امرای بنی اميه كاه خلفاء عباسيه ضبط ايليوب بعد زمان
سنه خمسين تاريخنده احمد بن طولون مصردن ولايت شامی وحمص وحلب
وانطاكيه يی فتح ايدوب خطبه سی اوقونمشدر نيجه روزكار صكره تغفور
رومی مسلط اولوب ضبط ايتمشدر آخركار ناصر الدوله ابو الفوارس سليمان بن
قطلمش سلجوقی بوخصوصدن غيرته كلوب رها جانبلرنده حاكم ايكن ايكيوز
سكسان اتلو ايله الغار ايدوب كلدی سنه سبع وسبعين واربعمائه شعباننده
بركيجه علی الغفله انطاكيه يی فتح قيلدی سلطان سيف الدين قلادن زمانه
كلنجه نيجه حكاملك تحت حكومته كيردی عاقبت آل عثماندن مصر فاتحی
سلطان سليم خان زماننده فتح جديد ايله مسخر قيلندی انطاليه روم
ولايتنده براوتلو وصولو مملكتدر اندرآب خراسان شهرلرندندر انطرطوس
بحر روم كنارنده برحصندركه اهل حمصك اسكله سيدر حالا خرابه در اوجان
اذربيجان ممالكندندر اثينيه روم ولايتنه تابع مدينهٔ حكماء يونانيون ديو
شايعدر باب جند قنسريندن برقصبه جقدر اسكندرونه بحرك ساحلنده
جند قنسريندن برمدينه در ابن ابی داود آبادی ياپمشدر باذغيس خراسان
نواحيسندن بعض قری وقصباته علم اولمشدر بارين حما توابعندن
قلعه لو برقصبه در بالس جند قنسريندن فرات اسكله سی برقصبه دركه
مصردن وديار شامدن كلان تجار اول محلده مراكبه كيررلرايدی امتعه لرينی
بغداده اول ثغردن ايلدرلرايدی وقتا كه ملك الناصر صلاح الدينك

زمان دولتی اولدی فراتك صویی بالسدن بعد بولدی اكا بناء زمرهٔ زهاددن
ابو بكر بن قوام بالسی فراتدن بالسه بر نهر اقتدی نیجه روزكار اهل بلد
اندن انتفاع حاصل ایتدی صكره اولدخی خراب اولوب بالس قصبه سی خالی
قالدی واهل بالس قلت عقل و بلادتله مشهورلردر باميان زابلستان
شهرلرندندر بجايه غرب اوسطدن اندلسك طرطوشه سی مقابلنده
برمدينهٔ صغيره در بدليس ارمنيه دن برقلعه لو شهردر بدخشان طهارستان
اعلاده برمملكتدر كه انده لاجورد معادنی واردر برزند اذربايجاندن
برمدينه دركه بريهٔ جند قنسريندن دامن جبلده واقع برقصبه در برث بردت
بلاد ارمنده برحصن حصيندر بردجر بلاد جبلدن برقصبه در بزاعا
باب اعمالندن جند قنسرينده برمشهور رجه قريه در بسطام قومس
توابعندن برشهردركه بساتين وفواكهی وافردر وبايزيد بسطامی حضرتلری
انده تولد ايتمشدر بعلبك دمشق شام قربنده دامن جبلده واقع سليمان
نبی عليه السلام ديولره يابدرمسی شايع برشهرقديمدر بغراس بغراص
ديدكلريدر جند قنسرينه تابع قلعهٔ مرتفعه سی شايع برقصبه در خلفاء
عباس مخدراتندن زبيده خاتون انده برعمارت بنا ايدوب ضيافت مسافرينه
بذل نعمت قلمشدر بعده كفار ضبطنه كيروب نيجه زمان اللرنده قالمشدر
عاقبت ملك معظم تورانشاه سنه اربع وثلثين وخمسمائه تاريخنده بغراسه
كلوب صلحا فتح ايلمشدر بغشور اخراسان شهرلرندندر بكاس انطاكيه ايله
افاميه ماييننده دركه ايكی قلعه در اقار صولری وباغ وراغی واردر قربنده
هفته بازاری طوروب كلی جمعيت اوله كلمشدر بلاساغون ماوراء سيحونده
ترك ولايتنده تابع برمدينه در بلاطنس شام شهرلرندندر بلخ خراسان
ولايتنده اطرافی تورنج وانواع فواكه بستانلری واردر اوچر مرحله مولقان
وسجستان وغرغانه وری وكرمان وخوارزم شهرلری ميانسنده دركه اكرچه
حضرت آدم بنا ايلديكی شهرقديمدر لكن كتاب مناهج الفكرده ملوك فرسدن
بهراسبك قرنی يابديروب نامنی بله قودی صكره دن تعريبله بلخ اولدی دينلمشدر
مكركه مرادی تعميرثانيسی اوله وكتاب مزبورده مسطوردركه اون ايكی فرسخ
مقداری چپ چوره برديوار چكلمشدر جميع قری و بساتينی اول ديوارك
ايچنده در بلد ديار ربيعه ده برقصبه در بلنسيه اندلسك شرقيسنده
برمدينه در بليناس سواحل حمصده برباغلو باغچه لوشهردر بنهر

زابلستان مداینندندر بوازیج اربله تکریت ماییننده‌در جزیره‌یه تابع قصبالندندر ذاب اصغرك غربینده در براسمی دخی بوازیج در ملك اردشیر بنا ایتدیکی شهرلرندندر یورخان خراسان مداینندندر بوشنج پوشنکدن معربدر بودخی خراسانه تابع برقصبه‌در بونه ساحل افریقیه‌ده برمدینه در بهسنی حصون شامدن برقلعه‌در ملوك ارمنیه دن بری قلعهٔ منیعه‌سنی بنا ایدوب نیجه روزکار انلرك ضبط وتصرفلرنده برقرار طورمشدر بعده سنه خمس واربعین وخمسمائه تاریخنده ملك عزالدین مسعود بن قلیج ارسلان اول ولایتی ارمنیلر الندن الدی اون یل مقداری ضبط ایتدکدن صکره نورالدین شهیدك تحت حکمنه کیردی بعدزمان ینه ملوك ارمن ضبط ایدوب سنه ست وستین اثناسنده امیرسنقراشقره تملیك اولندی کذا فی الاعلاق بیثره جند قنسریندن یعنی حلب مضافاتندن برشهردر فراتك اسکله‌سیدر دیار بکره وبغداده اندن چکیلور قلعه‌سی وباغ وباغچه‌سی وافردر بیسان شهر کیلان قصباتندندر تدمر بادیهٔ شامده برقصبه‌در ترمذ طخارستاندن جیحون کنارنده برشهردر تکریت جزیره‌دندر برموصلده دجله‌نك غربینده واقعدر تل اعفر سنجار ایله موصل میاننده جزیره مضافاتندندر تل حمدون بلاد ارمندن برقلعه‌در تلسان غرب اقصانك اولی برمدینه‌در جبله ساحل شامده برقصبه‌جقدر حضرت سلطان ابراهیم بن ادهم قدس سره حالا انده مدفونلردر وعظیم آستانه‌در جرباذقان کرخله همدان ماییننده برشهردر جرجان برمشهورشهردر جرجان بن ایم بن بوران بن سام بن نوح علیه السلام یاپمشدر خراسان ولایتنده فسانك غربینده‌در وبالجمله طبرستان وخوارزم ماییننده کثیر الامطار نهر جاریسی آشکار برشهر نامداردخی واردر سنه ثمان وتسعینده یزید بن مهلب یاپدیغی جرجان اولدر ولایت مازندرانده اول بنا اولنان شهر اولدر بوایکیسندن غیری برجرجان دخی واردر خوارزم ولایتنده‌در تقویم البلدانده اوچی دخی مسطوردر جرم بلاد بدخشاندن برمدینه‌جکدر جزیرة الخضرا براندلسده برکوزلجه شهردر جلولا عراق شهرلرندندر جوین کورهٔ نیشابورندندر جیل بلاد دیلمه مجاور برمعموره ناحیه‌در که اکثری قری در قصباتی یوقدر کوشیار حکیم اندندر وجیلان کیلاندن معربدر جزیرهٔ ابن عمر حسن بن عمر بن الخطاب بنا ایلمشدر وتاریخ احداثی مأتین هجریه حدودنده اولمشدر حدیثه جزیره‌یه تابعدر برحدیثه دخی واردر

اسكى احديثه موصل ديرلر حران ديار مصرده بر بيوك شهر ايدى حالا خرابه در مغرب حريفاران تصحيح ايتمشدر حصن منصور جند قنسرين‌ندندر مروان حمار زماننده منصور بن جعونه عامره ياپمشدر حصن الاكراد حمص اعمالندندر قلعه‌سى حصينه ايله مشهوردر حصن بر زيد جند قنسرين‌دن بر قلعهٔ صغيره در حصن كيفا بودخى ديار بكر جزيره سنده‌ندر حضر تكريب مقابله سنده كى بريه ده برشهر قديمدر حلب قواعد شامدن جند قنسرينه تابع بر بلدهٔ عظيمه ومدينهٔ نفيسه‌دركه روى زمينده قلعه‌سى كبى حصن حصين وبرج متين معلوم دكلدر ونهر قويق اول شهرك ايچنده روان اولور هبوط حضرت آدمدن اوچ بيك طقوز يوز التمش ايكى يل كچدكده ملوكدن بلغورس زمانى ايدى كه بلوكوس ديدكلريدر زمان حكومتنده اوتوز يل اولدقده حلب شهرينى ياپمشدر اما تواريخ قدماده دولت اسكندرك سنهٔ اولى سنده كى سولوقوس كه سوربادبايله حاكم اولمشدر سلوقيه وافاميه ورها وحلب ولاذقيه‌يى بنا ايلمشدر غالبا حلب شهرينك ايكنجى عمارتيدر وصابيلر حلبه مدينةٔ الاخيار ديمشدر حمص قوام شامدن بر مشهور شهردر هشام بن كلبيدن منقولدركه حلب وحمص شهرلرينى بنى زمهر بن رحيص بن حارث بن مكيف بن عمليق احيا ايلمشدر حلب اول شهرك قلعه‌سنه اسمدركه حضرت خليل الله قيونلرينك سودين صاغردى عشيرتى اول محله كلوب حلب ابراهيم بهذا المحل ديمكله اول تپه‌نك اسمى حلب اولمشدر شول زمانكم نوشيروان حلبه كلدى وملك روم اولان بوسطينانوس الندن الدى سورين آجر فارسى ايله يكيدن ياپدردى بعده سنه احدى وخمسين وثلثمائه اثناسنده تغفور رومى سيف الدوله‌يى قاچيروب حلبى الدى خلقى قيروب خراب ايتدكدنصكره تكرار سيف الدوله كلوب ايكى يل صكره سورينى تجديد ايتمشدر بعض برجلرنده تاريخى مسطوردر اما قلعه‌سنك بناسنى ملك روم ميخايل انشا ايتمشدر ايچنده برقيوسى واردر يوزيكرمى بش قدمه ايله اينلدوكى واقعمدر وحلب حقنده احاديث شريفه دخى واردركه بريسى ﴿لا تقوم الساعة حتى ينزل الروم بالاعماق وبدابق فيخرج اليهم جيش من المدينة من خيار اهل الارض يومئذ﴾ بيورلمشدر پس دابقه جلهدن يقين اولان مدينه حلب شهر يدر فاء تعقيب بو معنى يه تقريب دوشمشدر وحلب ذاتنده اول واديلرده مدينه اطلاقى حلب شهرينه مخصوصدر ديو كتاب اعلاق خطيره ده مكتوبدر

وحلبده کی جامع کبیری سلیمان بن عبد الملك زمان سلطنتده انشا قیلمشدر
قرنداشی ولید جامع دمشقی یاپدروب انك عمارتی ایله فخر ایتمکین مزبور دخی
جامع جلیله ایله مباهات قصدین قیلمشدر فاما اولمکی حالتی وزیب وزینتی ایله
قالمیوب بعد زمان بنی العباس انبار شهرینی یاپدقلرنده مقبول مرمرلر ودیرکلرینی
جامع انباره ایلتمشلردر ونیجه زماندنصکره تغفور رومی دخی آتشه یاقوب
خراب ایتمشدر وکتاب اعلاقده مسطوردرکه شهر حلبك ایچنده وطشره سنده
ایکیوزدرت عدد مساجد واردر قلعه سنده دخی اون مسجد معمور مقرردرکه
بریسی مسجد نوردر زمان اولده حلب شهرنده سوری سکك جدا اولمازدی
اتفاق نور الدین شهید زماننده بربنایه مباشرت اولندی نفس قلعه ده برمغاره یه
مشرف بر روزنه اچلدی همان اول ساعتدن سوری سکك لشکری اول شهره
صاچلدی طلسمی بوزلمغین ضبطی ممکن اولمدی کذلك باب حنان سمتنده
حیات طلسمیده واردر اهل حلبه ییلان جنسندن مضرت اولماسی اول جهتله
آشکاردر حلوان عراق شهرلرندندر حمامات تونسدن طقسان میل اوته
برجزیره در خیزان دیاربکر شهرلرندندر خانقین عراق ولایتنده برمدینه در
ختلان ماوراء النهرده برکوره در خرجرد هرات مضافاتندندر خسروجرد بلاد
جیهقده برمدینه در خطا برمشهور شهردر خوست اعمال بلخدن برقصبه در
خونج آذربیجانده بربلده در دارا جزیره دن برخوشجه شهردر بردخی ماردین
قربنده واردر دالیه بودخی جزیره دندر شط فراتده واقع اولمشدر دامغان
قومسده برقصبه در رصویی غایتله ازدر دبیل ارمنیه مدینه لرندندر دسکره
عراق ولایتنده برشهردر و بغداد نواحیسنده برقریه نك آدیدر دقوقا جزیره
شهرلرندندر دهلی هندستانده بربیوك مدینه در واول حوالیده هرجهتله
بی قرینه در دندقان مرد شاهجانده برقصبه در دولاب دیلم حدودنده
برمشهور قریه در دوین ارمنیه ده برمدینه جکدر دینورغربی همدانده طاغ
اتکنده برشهردر مناهج الفکر صاحبی قولنجه دینوره ماه کوفه درلرنه کم
نهاونده ماه بصره اطلاق ایدرلر راس عین دیار ربیعه ده برمدینه در روان
طخارستانده برکشوردر رحبه دیاربکره تابعدر مدینه سی فرات قربنده واقعدر
رقه بیضا دیمکله مشهور دیار مصرده برشهر معموردر بر بیضا دخی دیاربکرده
فرات اوزرنده واقع برشهر مشهوردر ردوس بحر رومده برجزیره درکه حضرت
معاویه زماننده عساکر اسلام چوق سعی ایتدیلر اله مدیلر بعده سنه ثلثین وتسعمائه

تاريخنده فرمانران ملك روم اولان سلطان سليمان بن سليم خان فتح ايتمشدر
روديار قاعدهٔ ديلم او زرنده برشهردركويا كه ديلملرك پاى تختى اولدر رويان
طبرستانده بربيوك شهردر رها مصر ديارندن برمدينهٔ عظيمه دركه ايچنده بربيوك
كلبساسي دخي واردر رستن حمصله حماه ماينده برشهر ايدي حالا خرابه در
رى بلاد جبلدن برمملكتدركه بريچوق فرسخ مقدارى معموره سي واردر وايكى
نهر جارى اول شهره تمام طراوت ونظام ويرمشدر وبعضيلر قولنجه رى
ممالك ديلمدندر زابل برولايت ايدركه اكا زابلستان دخي ديرلر بعض يرى
اقليم رابعدن وبرمقدارى ثالثدندر زم خراسانده برقصبه جقدر زنجان بلاد
جبلدن برشهردر زوزن قهستانده بربيوك مدينه در ساريه مازندران
شهرلرندندر ساوس بلاد جبلدن برمدينه در سلماس آذربيجان قصباتندندر
سلميه حمص اعمالندن برقصبه در سرخس خراسان مداينندندر سارديناجى
رومده برجزيره دركه لسان افرنجيده صردانى تعبير اولنور سمرقندكار بعضيلر
سروندكار دخي ديرلر بلاد ارمنده برشهر در سرمين اعمال جبلدن برقصبه در
زمان سابقده اوچيوز مقدارى مساجد كثيره سي وار ايدي جمعه سنده نماز
قلنور ايدي حالا انجق برجامعنده اداء صلوة اولنور اما اكثر خلقى اسمعيليه ايدى
بعد زمان كه تاتار لشكرى مستولى اولدى انلرك نظامى بوزلدى سروج
جزيره يه تابع بربلدهٔ خرابه دركه حران نواحيسنده واقعدر سعرت ديار ربيعه دن
دامن جبلده واقع بربلده در سقوطره سرمن راى ديدكارى قصبه در عراق
ولايتنده در ساوه بلاد جبلده رى شهرينك غربيسنده در سبته اقصاى مغربده
برمدينه در سمنان رى ايله دامغان ميانده برمشهور شهردر سمنجان طخارستانه
تابع برقصبه در سن جزيره بلادندندر سنجار ديار ربيعه شهرلرندندر شمبساط
اقصاى شامده برشهر در شمبشاط دخي ديرلر حضرت ابراهيم خليل الله
عليه السلام عصرنده شرق جانبلرنده كوس نام برملك باهر الاحتشام وار ايدي
شمبساط وقلوديايى اول بنا ايتمشدر بلاذرى قولنجه زمان اسلامده كى
عمارتى منصور عباس زماننده اولمشدر لكن بعد زمان بنسه روميلر تصرفنه
دوشدى سنه خمس واربعين وخمسمائه تاريخنده تيمورطاش بن ارتق فتح
ايدوب ارتقيلر ضبطنده اولمسى تحقيقه يتشدى سهرورد بودخى جبله تابع
برقصبه جقدر سيروان بودخى جبله تابع بركوره دركه شهرينك اسمى ماسبداندر
سيس بلاد ارمنده واقع برقصبه در شامس بحر روم جزايرنده بريردر سودقان

خراسان شهرلرندن برمدينه جكلدر شغر جند قنسرينده برقلعه در شمشاط
ديار مصرده برقصبه در شومان بلاد صغانيان‌دن تركستان مداينندندر شهروز
جبل توابعندن برقصبه در شهرزور دخی دينلور شهرستان نيشابور وخوارزم
ميانه‌سنده برمدينه در شغرجه قربنده برقلعه‌لو بلده در صقليه بحر رومده
برجزيره در صهيون جند قنسرينده برقلعه‌لو شهردر ضميره اعمال جبلدن
برقصبه در طابران طوس شهريدر طالقان خراسان ولايتنده برقصبه در طايقان
طخارستانده واقع برمدينه در طرسوس بلاد ارمنده برمشهور شهردر ملوك روم
بنا ايليوب يوز اللی بش تاريخندن صكره كه هبوط آدمدن صكره يعنی درت بيك
يوز اللی بشنجی ييلده تمام اولمشدر واسمی ارسين قونلمش ايكن تعريبله طرسوس
اولمشدر اما احمد بن طيب سرخسی قولنجه طرسوس بن روم بن اليقن بن سام
ابن نوح بنا ايتمكين اسمی طرسوس قونلمشدر وبردفعه دخی سنه سبعين ومائه
تاريخنده هارون الرشيد عمارت قلمشدر طرطوشه شرقئ اندلسده برمدينه در
طنجه اقصای غربده بحر زقاق اغزنده برقصبه در طوس خراسان ولايتنده‌كی
مداينندر عامه جزيره ده برقصبه در عرفه ساحل شامده برمدينه در عينتاب
جند قنسرينه تابع برميوه‌لو لطيف شهردر نهر ساجور نام ارماغی واردر
ناحيه‌لری حدايق وبساتين ايله معمورة الاقطار اما سنه احدی وخمسين
وثلثمائة تاريخنده‌كی ملك روم داوكه مستولی اولدی عينتاب دخی دلوك حكمنده
اولوب بعده ملك ارمن اولان جوسلين تحت حكومتنه كيروب تعين بولدی
غب ذلك عزالدين مسعود بن قليج ارسلان حكم ايلدی تا سنه خمسين وخمسمائة
تاريخنده نورالدين محمود بن زنكی محاصره ايدوب فتح ايدنجه عزالدينك امراسی
ضبطنده قالدی عين زربه بلاد ارمنده برقصبه جقدر غرناطه اندلس ولايتنده
بر بلدهٔ كبيره در فارياب بلخ نواحيسنده برمدينه دركه ظهير فاريابی حضرتلری
انده متولد اولمشدر فاميه شيراز اعمالندن برشهر قديمدر فربر جيحون كنارنده
بخارايه قريب بردلفريب قصبه در قاشان بلاد جبلدن برمدينه‌نك اسميدر
قاليقلا ديار بكرده برقصبه در قاين قهستانده برمدينه دركه واضع خط نسخ وتعليق
اولان سلطان علی القاينی انده متولد اولمشدر قبرس يالله قبريس دخی دينلور
طولا ايكيوز ميل وعرضا يوز ميل چويرر برجزيره دركه سلطان سليم خان
ابن سلطان سليمان خانك زمان سلطنتنده اشجع الوكلا لالا مصطفی پاشا انی فتح
ايتمشدر تفصيلی محلنده مسطوردر قرطبه اندلسك غربيسنده برمدينه در

قرقيسا دیارمضرده برشهردر قرمسين جبال عراقده برقصبه‌در قريتين
خراسان شهرلرندندر قزوين بلاد جبلدندر اما صوبی آبار وامطاردندر شيخ
جنيد اولادندن اولان عجم شاهلريكه اوائل حكومتلرنده شهر تبريزی تختكاه
ايتمشلر ايدی بعده طهماسب شاه بن اسمعيل روم سرحدينه قريب اولمغله
ترك ايدوب قزوينی مقر ايدنمشدی كرمان شاهدن معربدرنتسه كه قزوين
كشوينَدن تعريب اولنمشدر قشمير بين الهند والسند برلطيف كوشه‌در قصر
احمد افريقيه قصباتندندر قصر اللصوص بلاد جبلدن برمدينه‌در قصر
شيرين همدان وحلوان ميانده واقعدر قصر عبدالكريم غرب اقصاده
برقصبه جقدر قلعة الروم جند قنسرينه تابع برميوه‌لو مدينه جكدر قلعهٔ
جعبر ديار بكره تابعدر قم بلاد جبلدندر كه اكثر سكانی شيعه‌در قنسرين
جبله بربجق قوناق يردر حلب يوغيكن اكثريا جنود بونده مجتمع اولمغين
اول اطرافك اماكنی بوكا نسبت اولنمشدر اما حلب معمور اولسه قدنصكره
اول خراب اولمغين حالا بركوچرك قريه‌در املك روم زماننده اسمی صوما
ايدی حتی توراتده اول نامله هويدا ايدی بعد زمان قبيلهٔ قيسدن ميسره نام
شخص اول شهره كلدی خيلی پسند ايدوب تاشبيه هنده يقين سرين ديدی
بعده اسم بلد قنسرين اولدی اما انباری قولنجه قول عربده‌كی رجل
قنسريدن مأخوذدر مش معنی سنه‌در قوصره بحر رومده برجزيره‌در كالاو
ديلم ولايتنده برمدينه‌در كختا ملاطيه‌يه قريب برميوه خانه‌دركه حصن حصينی
دخی واردر كرج جبله تابع برمدينه‌در جمشيد بنا ايلمشدر وبركرج دخی
واردركه انی ابرزلف احيا قيلمشدر كفرتوسما ديار ربيعه‌ده برقصبه‌در كردكوه
حد غورده بربلده‌در كروح خراسان شهرلرندندر كفرطاب جند قنسريندن
برقريهٔ كبيره‌در كوتم كيلان مداينندندر لاذ ساحل شامده برشهردر لارجان
طبرستان قصباتندندر لاهجان ولايت ديلمده بربلده‌در وكيلانك معربی
جيلاندر مؤلف مناهج الكفر قولنجه ديلك قرنداشی‌دركه بونلر ديلم جيلان
ابن جان بن يونان بن يافث اولادندندر ولايتلری بحر جرز ساحلنده‌در ماردين
ديار ربيعه‌دندر قلعه‌سی وبعض بساتين مرتفعه‌سی واردر ماكسين
جزيره‌دن برمدينه‌در مالين اعمال هراتدن برقريهٔ كبيره‌در ماطين اعمال
آملدن برقصبه‌در مراغه آذربايجان شهرلرندندر مرعش شام ولايتی
حدودنده واقع برقصبه‌در ثغور روميه‌دن ايكن خلق جلای وطن ايتمكله

خراب اولدی بعده ملك شام اولان حضرت معاويه بن ابی سفيان تعمير ايتديروب ايچنه عسكر قودی وقتا كه يزيد بن معاويه اولدی ملوك رومك نهب غارتنه تحمل ايده ميوب مرعشده كی لشكر طاغلدی بعد زمان عباس بن وليد بن عبدالملك مرعشی تعمير قلدی و مسجد وجامع بنا ايتديردی وبالجمله سنه اربع واربعين وخمسمائه تاريخنده عزالدين بن قليچ ارسلان فتح ايلدی اندن صكره ملوك اهل اسلام ضبطنده قالدی مرقب سواحل حمصده برمدينه در كه مرقبی ديدكلری كرباس ابيض واصفرا كا نسبت اولنمشدر مرند آذربيجان شهرلرندندر مرند بن ضحاك ياپمشدر مروالروم مروالنهر ديمكدر خراسان قصباتندندر مرو شاهجان بودخی خراسان ديارنده در ملوك فرسدن هوشنك بنا ايتمشدر مريه اندلسده برمدينه در مبسنه جزيرهٔ صقليه شمالنده برمشهور شهردر مصيصه ابوجعفر منصور ياپمشدر برلطيف مدينه در مجدل نواحیٔ جزيره ده برقصبه در معرهٔ نعمان جند قنسرينه تابع حما قربنده واقع برمدينه در معرهٔ مصرين بودخی حلب اعمالندندر سكاننك صولری ماء مطردندر ذات القصور ديو مشهور اولان مدينه بودر اهلی غايتله ذو يسار وغنيلردر اگرچه قصبه در اماكه كتاب اعلاقده جزر قريه لرندندر دنيلمشدر منبج بودخی اول حواليده برشهردر حيات حضرت اسحاق بن ابراهيم عليهما السلامدن اوتوز بر ييل صكره سمرين نام ملكه بو شهری بنياد ايدوب موظف ايتمش برنفر كاهن معتبر ايله اول قصبه يی معموره قلدی ونامنی ابرولوس قويوب مدينة الكهان معناسنی اراده ايتدی پس منبج عتيقه ديدكلری اول مملكتدر بعده بوياقيم كه فرعون مصر ايدی كلوب اول شهری احراق بالنار ايلدی لكن بعد زمان ينه احيا قلنوب ابروقبس يعنی مدينة الكهنه نامی ايله تكرار مسمی قلندی اما كمال الدين بن عديم كتابنده منبج شهرينی كسرئ نوشروان ياپوب نامنی منبه قومشدر بعده تعريبله منبج اولمشدر موصل دجله اوستنده برمشهور يردر اهل اسلام فتح ايتدكده اولا هرثمه بن عرفجه نك حكمنده اولدی بعده محمد بن مروان بيوك شهر ايدوب ايچنه برنهر اقتدی موقان حدود اندره برمدينه در ميانج آذربايجانده برقصبه در ميافارقين جزيره يه تابع برشهردر كه ديالمه دن سيف الدوله نك قبری انده در ناتل طبرستان شهرلرندندر ناورز ارمن ولايتنده در نسابور خراسان مملكتنده در برخوشجه قصبه در نصيبين ديار ربيعه ده برمشهور مدينه در اما حالا خرابه در وقربنده بلط نام بربلده واردر حضرت يونسی بالق

اول محلده يوتمشدر نوقان طوس ولايتنده بر بلده در نوبهاری قربنده در
برنو بهاردخی بلخده واردر كه برامكه بابمشدر ملوك طوايفدن اول بونلر بوته طپارلردی
مكه نك شرفنی وقريش قومنك آكا رعايتنی اشتدكده شهر نوبهاری يابديلر
زعملرنجه مكه ايدنديلر بناء على ذلك برمكه يعنی برمكی ديو اشتهار بولدی بونلر مكه
اوزرينه مجد وساعی اولدقلری طويلدی اخر بولفظ كندولره علم اولدی برمكی ديو
اول قوم اشتهار بولدی نهاوند بلاد جبلده برمدينه در نوح عليه السلام بنا ايتمشدر
نيشابور بشيوز قرق تاريخنده كه سلطان سنجر بن ملك شاه زمانی ايدی اتراك
طائفه سی شهر مزبوری خراب ايلدی بعد زمان بقيه سكانی جمع اولوب
اكا قريب يرده شادماخ نام قصبه يی تعمير ايدوب ساكن اولمشلردر
اما قديمدن بانيسی شابوردر كه اول محلی كوروب شهر اوله جق يردر ديو
امر ايتمكين احيا اولنمشدر نيسابور سين ايله دخی نيشابورك غيريدر خراسان
شهرلرندن برمشهور خطه در وان حد ارمنده برشهردر كه اوكنده برعظيم
كولی واردر قلعه سی ايسه خيلی متانت اوزره در واشجرد ماوراء النهر
قصباتندندر وحش بلخ نواحيسندندر وسطان ارمنيه شهرلرندندر والواج
طخارستان قصبه لرندندر وجه ديناوندنا حيه سنده برمدينه جكدر هتاج
ديار بكرده بركوشه در هرات ملك خراسان پای تختی برلطيف شهردر اولا جمشيد
بنا ايتمش ايكن مرور ازمانله خراب اولمغين زمان دولت اسلاميه ده تكرار
تعمير اولنمشدر هرقله روم شهرلرندندر هلاورد بلاد جبلدن برقصبه در
همدان بودخی بلاد جبلدندر اسكندر ذوالقرنين بنا ايتدوكی شهرلردندر يابسه
بحر رومده برجزيره در اما يابسه لكله تسميه اولنمسی نقيضی ايله مسمی قبيلندندر

﴿ فصل فی الاقليم الخامس ﴾

متقدمين قولنجه طولی اوچ بيك سكز يوز يكرمی فرسخدر بين القدما والمحدثين
تفاوت حسابی درت يوز اللی برفرسخدن اكسجكدر اما عرضی طقسان يدی
وربع فرسخدر انك مداينندن بری احسيك دركه فرغانه شهرلرندندر ازيجن
سمرقنده قصباتندندر اريونه اندلسده برشهردر آذربيجان ارمنيه دن برزلزله سی
چوق شهردر اما باغ وباغچه سی وافردر اسبانيكت اسفيجان مداينندندر
اسسترا بادمازندرانده بربلده در اسغروشنه شرقا فرغانه يه وغربا
سمرقند وشمالا شاشه متصل برولايتدر اشبونه اندلسده برقصبه جكدر
اشتيخن سعد سمرقندده برلطيف قريه در آقشار اقشهر درقرمان ولايتنده در

اقصرا بودخی قرمان ولایتنده‌کی اقسرای در انقره غلط مشهوری انکوریدر
روم شهرلرندندر صوف عملی اول دیارك هواسنه منحصردر غیری یرده موج
باغلدوغی ظاهردر اثینه اثینات دخی دیرلر مدینهٔ حکماء یونانیندرکه
هم اقلیم خامسدن وهم رابعدن یازلمشدر ایلاق شاش اقلیمنده برقصبه در
باب الابواب تیمور قپو دیدکلری یدر حزره نابعدر و براسمی دربند در شماب
جبلده‌کی قپولری نوشروان یاپمشدر اون ایکی حصندر وشماخی وشکی
وشابوران وکنز وشروان ارمنیهٔ اولی شهرلرندندر بخارا ماوراءالنهر
قواعدندندر کثیرة البساتین وطراوت آب وهوایه قرین برلطیف مملکتدر
برغامس جالینوسك مولدیدر بردعه اقصای آذربیجانده برمدینه در
برشتوته اندلسدن طشره برقصبه در بروسه پای تخت روم اولان بلاد
ثلثه‌نك بریدر خیلی گزیده باغ وراغی پسندیده وانهار صولری بینهایه هر براونده
ماء جاریسی بی‌غایه خواجه‌لری وافر واقمشهٔ متنوعه‌سی متکاثر برشهر نعیم قدیمدر
بطلیموس غرب اندلسده برقصبه در بنکث شاش مداینندن برشهردر
بیکند بخارا مداینندندر بیلقان ارانده برقصبه در قباوین فیروز احیا ایتمشدر
وعند البعض بروعه بن ارمنی صکره قباد یاپمشدر تبریز آذربیجانك پای
تختی بربیوك شهردر تفلیس ارانده یعنی کرجستانده برشهر قدیمدر تنکث
مدن شاشدن برقصبه‌در توقات روم شهرلرندندر خیلی میوه خانه وشکارگاهی
بینهایه برخوشجه کوشه در جرجانهٔ خوارزم برلطیف مدینه درکه براسمی
کرکنج صغری در وخوارزم ولایتی نهر جیحون نك ایکی طرفنده التمش بیك
معموره قریه واردر جنوه جنویز دیدکاریدر فرنکستانده اسپانیول حکمنده‌کی
ممالکك پای تختیدر جبان اندلسده برقصبه در خسروشاه آذربیجانده
برشهرك ادیدر خاجو ملك صینك شمالیسنده برشهردر ختن اقصای ترکستانده
برمدینهٔ عامره در خجند طرف سیحونده برقصبه در خلاط اخلاط
دیدکاریدر یعنی که ارمنیه شهرلرندندر خوار بلاد جبلده برمدینه در خوافند
قزمانه ده برشهردر دانیه شرقی اندلسده برقصبه در ذبوسیه بخارا ایله
سمرقند میاننده برشهردر ذرعان خوارزم شهرلرندندر دهستان خراسانده
برمشهور شهردر زامین استروشنه اعمالندن برقصبه در زمخشر حایله‌در
خوارزم ولایتنده برلطیف قریه درکه صاحب کشاف علامهٔ زمخشری انده
متولد اولمشدر ساباط بودخی استروشنه ولایتنده برمدینه جکدر سالم

شرقی اندلسده برقصبه در سلطانیه آذربایجان شهرلرندندر سمرقند
ماوراء النهر ولایتنك پای تختیدر ملوك حمیردن بری غزا ایدوب اول دیاری
خراب ایتمکله شمرکند یعنی شمرك خرابه سی دینلمشدر بعد زمان عرب لساننده
سمرقند اولمش ثانیا تعمیرایلیان اسکندر در قتیبه بن مسلم زماننده دولت
اسلامیه ده فتح ایتمکین تکرار سورینی تعمیرایتدرمشدر ودورسوری یتمش بیك
ذراعدر سرقسطه شرقی اندلسده بربلده در سریر الان باب الابوابه قریب
برمملکتدر سغد سمرقند سغدی آنیلورکه روی زمینده درت تفرج گاهی
ممدوحدر الك اعلاسی سغد ایکنجی غوطهٔ دمشق اوچنجی نهر ایله درکه بصره در
دردنجی شعب بوان درکه ولایت فارسده در سوکو شمال چینده برقصبه در
سیواس رومك پای تختیدر قلعه سی دخی واردر اقلیم رابعه دکی ممالکدن
سیواس وقونیه وقیصریه وآذربیجان واقسرای که روم ولایتی عد اولنمشدر
سنه ثلث وتسعین واربعمائه تاریخنده سلطان عضد الدوله بن الب ارسلان
زماننه گلنجه قسطنطین ضبطنده ایدی بعده انلر ضبطنده قالدی کذلك
عموریه که انقره دیدکلریدر وقونیه اقشهری وآذربیجان اقشهری ودیلی
ونکسار حرقوبه ونیکده ومعدن نحاس وقسطمونی وهرقلیه ولارنده کفار
الندن النمشدر دیو مناهج الفکر صاحبی یازمشدر لکن بزم تتبعمزده اولا ملوك
دانشمند ده ثانیا آل سلجوقده سلجان شاه متولی اولمشدر شاش وراء سیحونده
بربیوك شهردر شارکت شاش ولایتنده برقصبه در شرمقان خراسان
شهرلرندندر شروان آذربایجانك نهایتی برمملکتدر برطرفی کوه البرز
وبرجانبی نهر کره وبرسمتی بحر قلزم وبرحدینی طاغستان احاطه قلمشدر
شمکور اران اعمالندن برقلعه در شنترین شمال اندلسده برمدینه در صغانیان
ماوراء النهر مداینندندر طرکونه اندلسده برشهردر طلیطله بودخی اندلس
قصباتندندر طوادیس بخارا شهرلرندندر علایا بلاد رومده علائیه دیدکلریدر
فراده خراسانده برمدینه در فرخ اندلسده برشهردر فرغانه شاشدن اوته
وراء سیحونده برمملکتدر قاوس غم بحر زقاقده برجزیره در قبا فرغانه ده
بربیوك شهردر قاراب شاهدن اوته برمدینه در وبالجمله برکونلك یول مقداری
مملکتدر خلقی عموما شافعی مذهبدر قلوذیه رومده کی قصباتدندر قونیه پای
تخت یونان وسورما قورلهٔ نمایان برلطیف شهردرکه حضرت مولوی رومی
قدس سره انده مدفوندر وحتی شیخ صدر الدین قنوی ومشایخ عظامدن

نیجه اهل یقین مراقد منوره‌لری اول شهرك جوارنده واقعدر قیصاریه
قیصریه دیدکلریدرکه رومك بودخی پای تخت قدیمیدر کات خوارزم
مداینندندر کاشان وراء شاشده برلطیف مدینه‌در کرکانج خوارزم
قصبه‌لرندندر کرمتبنه بخارا مداینندندر کش ماوراء النهرده برمدینه‌در کشانیه
نواحئ سمرقندده برقصبه‌در کنجه ارانده برمشهورجه شهردرو براسمی دخی
جیره وشکوردر مقدما بردفعه خراب اولمشیکن سنه اربعین ومأتین تاریخنده
احیا اولنوب ثانی متوکلیه تعیین اولنمشدر لارنده بلاد یونانده برمدینه‌در لارده
شرقئ اندلسده برقصبه‌در لبزدیه جنوبز حدنده جبال اساطه ایتمش برمملکتدر
مارده غربئ اندلسده بریردر ماقدونیه مدینهٔ اسکندر ذو القرنین ومولد
حکیم ارسطالیس اولان شهردر رومك قواعدندندر کافله دخی اوقنور بعضیلر
قولنجه حالا استانبوله ایکی منزل قریب اولان ازمیددر مرسیه شرقئ اندلسده
برقصبه‌در ملازجرد ملاذکردیدکلریدر بلاد ارمنیه‌دن برشهردر ملطیه ملاطیه
دیدکلری شهردرکه رومك بلدهٔ قدیمه‌سیدر مقدما لسان رومیانده اسمی
ملطیا ایدی و بعضیلر قولنجه ملدنی ایکن تعریبله ملطیه اولدی کتاب الاعلاق
قولنجه اسکندر رومی بنا ایتمشدر بعد زمان خراب اولدقدنصکره خلفاء
عباسیه‌دن ابوجعفر منصور سنه تسع وثلثین ومائه تاریخنده تکرار عمارت
ایتمشدر حتی سورینك بناسنی عبدالوهاب بن ابراهیم بن محمد بریلده تمام ایتمشدر
اما بعد زمان کاه ملك روم وکاه ملك ارمن هجوم ایتمکین بیقلوب خراب اولمش
ایکن سنه خمس وتسعین واربعمائه اثناسنده نوشتکین دانشمند که سلیمان بن
قطلمشك دایسی ایدی اول فتح ایلدی تاتار قومی مستولی اولنجه سلجوقیلر الندن
قالدی مفرقه بحر زقاقده برجزیره‌در موش ارمنیه مداینندندر نخشب ماوراء
النهرده نسف دیدکلری مدینه‌در وانده برقیو واردرکه ایچنده عینیله برآی کورینور
مطلمسدر دیرلر واکا چاه نخشب تعبیر ایدرلر نشوی اران شهرلرندندر ولید
اندلسده برمدینه‌در هزارسب خوارزم بلادندن برقصبه‌در هیکل الزهره اندلس
شمالنده برکوشه‌در

فصل فی الاقلیم السادس

بو اقلیمك طولی ایکی بیك سکز یوز اون فرسخ در بین المساحین تفاوتی در تبوز
اون طقوز بچق فرسخ اولور نته کم عرضی علی رأی المحدثین یتمش ایکی فرسخ
حسابنده تعیین بولور ومشهور شهرلرندن بری اصفجاب درکه ثغور ترکدن

بربیوك شهردر اماسیه رومك پای تختی کبی در بربیوك مدینه‌در که زمان کفارده
نامی خرشنه ایدی بردالی اندلسده‌ن طشره برشهردر برشان برمدینهٔ قدیمه درکه
برجان دخی دینلور بلنجر درینه خزرانده برمدینه‌در بندقیه قاعدهٔ بنادقه ده
برقصبه‌درکه بلاد لنبردیه‌نك شرقیسنده واقعدر بیرزکن اندلس شمالی اوزرنده
برملکتدر نطیله شرقی اندلسده برشهردر تغزیب جزایر رومدندر جلیقیه
بلاد رومدندر اما اندلسده برمدینهٔ جلیلیه یه دخی دیرلر جند ترکستانده برقصبه‌در
جنکل بلاد ترکدن برمدینه در رومیهٔ کبری اقلیم سادس وخامسده برمشهور
مدینهٔ کبیره درکه سورینك دوری یکرمی درت میلدر وبالجمله فرنکستان
شهرلرینك اعظمیدر باب شرقیسندن غربنه وارنجه یکرمی سکز میلدر دیرلر
وسور داخلنك عرضی اون ایکی ذراع خبرویررلر اما سورخارجنك عرضی سکسان
ذراع وارتفاعی قرق ایکی ذراعدر دیو سویلرلر وانده برکنیسهٔ عظیمه واردرکه
دیوارینك اوزنلغی الشیوز ذراعدر سقفی سراپا قورشونلنمشدر وفرشی عموما
رخام کونا کوندن ودرکاری مرمر قسمنك مطبوع ومقبوللرندندر خصوصا
ماء جاریسی ومرخم حوضی وکنبسه‌نك ایچنده ذهب خالصدن برمصنع کرسیسی
واول کرسی آلتنده سیم خالصدن برقپو واردرکه اندن ایچرو زیرزمینده حواریوندن
بطبریس مدفوندر واول کنیسه‌نك برکنندن برعظیم عمود چیقوب جندیلر
وضع ایتدوکی عمود لعب کبی اوزانوب باقردن درت عدد مسطح قواعد اوزرندن
سمایه طوغرو چیقمشدر وکیندکجه اینجلوب نهایتده برعمود نحاس اوجنده
برآلتون طوب واردرکه لمعان ودرخشی اون ایکی میل یردن کورینور اما لغت
قاموسده رومیه برشهر کبیردرکه تاوقی بازاری برفرسخ یرممتد اولمشدر وکلان
کیلر خلیجلره کیروب دکاکین تجار اوکنه دیزیلوب استدکارین الورلر لاسیما
خلیجنك بناسی نحاسله درکه ارتفاعی سکسان ذراع وعرضی یکرمی ذراعدر دیو
بیان اولنمشدر صامسون سواحل رومده برشهر واسکله‌در سخوم بحر قریمك
جنوبیسنده طربزونه وارنجه اوچ کونلك یول قریب برقصبه‌در سموره
مدینهٔ جلالغه دیدکلریدر جزیره‌ده‌کی مداینك اکبریدر سینوب سواحل رومده
برمدینه واسکله‌در سیاه کوه بلاد خزردن برجزیرهٔ معموره دریعنی برطاغدرکه
اقلیم سادس وسابعك اطرافنی طولاشوب مدینهٔ بابه ومفاره ده خراساندن ارض
کیلانه ممتد اولمشدر شلح ثغور ترکدن قصبه مانند برقریه در طربزون
سخومك غربیسنده وصامسونك شرقیسنده برلطیف شهر واسکله در

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

طرازحد بلاد ترکده برمدینه‌در عموریه ولایت رومده برشهر کبیردر خصوصا که
حدایق وبساتینی بی نظیردر قاشمر بونك براسمی دخی اردوکندر قدیمدن
مسلمین شهریدر کاشغر دیدکلری بوکشوردر قریهٔ جدیده که یکی کند
دیدکلریدر ترکستان قصباتندندر قسطمونی نواحیٔ رومده برمشهور شهردرکه
کورهٔ نحاسه قریبدر قسطنطنیه لسان رومیده کی اسمی بوزنطیندرکه
سورینك یوکسکلکی مع الاساس یکرمی برذراعدر غربی وجنوبی قره‌دن
جانبه وماعداسی بحر طرفنه‌در یعنی که شکل مثلثیده‌درکه ثلثانی بروثلثی بحر
احاطه ایتمشدر وکندوسی حد ذاتنده بلدان جایله نك بحر محیطی منزله سنده‌در
مقدما دار الملك رومیان بلاط سمتنده ایکن حالا دار الدولة السنیه شرقا
سورینك نهایتنده‌کی کنارنده واقعدرکه ممالك ربع مسکونده اکا مانند سرای
عامره روز افزون کورلمش واشیدلمش دکلدر وبالجمله لسان ترکیده اسمی
استانبولدر قبالهٔ شرقیسنده‌کی برّ آخرده غلطه نام شهر وقلعه واقعدر بر بلدهٔ
متوسطه‌درو ینه غلطه ایله استانبول ماییننده طولا اوچ میلدن زیاده وعرضا
برمیل ایله آماده برخلیج بحر واردرکه مشرقك شمالیسنده غلطه‌دن جانبه واقع اولان
زاویه سنده قاسم پاشا دیمکله معروف برقصبهٔ بی همتا ومستقل جوامع ومساجد
وقاضی وضابطله برمدینهٔ متعین الارجا اولدقدن ماعدا ینه استانبول ساحلنك
زاویهٔ ثالثه سی نهایتنده قبرابی ایوب انصاری علیه رحمة الباری جوارنده ینه
مستقل حاکم وضابطله برقصبهٔ لطیفهٔ وسیعة الاقطار مقرردر القصه
استانبولك زاویهٔ غربیسنه که یدی قله اطلاق اولنمشدر اندنبری سرای عامره‌یه
واندن حضرت ابی ایوب قصبه سنه بعده محاذ یسنده‌کی قری وقصباته وغلطه‌نك
نهایتنده‌کی طوبخانه محلاتنه واندن اوته بشکطاش نام برمدینهٔ صغیره‌یه واندن
اوته تا بوغاز حصارلرینه وارنجه دریانك ایکی طرفندن حدایق وریاحین ایله
معمور وشکوفه سی موفوره بساتین بربرینه متصلدر اصلا بواور تالقده دریادن
غیری خالی بریوقدرلریا جزایر بحر رومدندرکه دوری یدیوز میلدر مرغینان
بلاد فرغانه‌دن برمشهور شهردر وبحر غربده برجزیره‌نك دخی اسمیدر هرقله
بعضیلر قولنجه اقلیم سادسدندر اما شهرنی هارون الرشید خراب ایتمشدر
ینبلونه غرب اندلسده برهواسی لطیف قصبهٔ ممدوحه‌در

فصل فی الاقلیم السابع

بو اقلیمك طولی متقدمین قولنجه ایکی بیك التیوز اللی برفرسخدر تفاوتی بین المساحین

اوچیوز طقسان طقوز فرسخدر اما وسعتی یتمش اوچ فرسخ حسابنده در
و بلاد مشهوره سندن بری ازاق درکه تجارلك اسکله سی برقصبه در اقچه کرمان
فی زماننا آق کرمان ایله مشهوردر بلغار ایله اترالك ما بیننده معمور برقصبه در
اکلك صرا ایله قلار اورته سنده نهر اتل کنارنده برشهردر برطانیه بحر محیطده
برجزیره در بلار عربیسی بلغاردر نهر اتل کنارنده برمدینهٔ معموره درکه کمالی ایله
اقصر ایام ولیالی انده واقعدر روس بلغارك شمالیسنده برکفرهٔ بحرهٔ
کثیره درکه قریم خانلرینك غزالری اکثریا انلره در شتپتاقو حد اندلسده
برقصبه در صاری کرمان بلغار ایله ترك میاننده برمدینه در صرای تستر
ممالکنك کرسیسی درکه بحر خزرك غربیسنده نهر اتل کنارنده واقع برشهر کبیردر
صقجی افلاق ولایتیله قسطنطنیه اورته سنده برقصبه درکه نهر طونه نك
مصبی در صلغات بلاد قریم قواعدندن برمدینه در صوادق بودخی بلاد
قریمدن ذیل جبلده برشهردر طرنوی صقجی نك غربیسنده افلاق ولایتنده
برمدینه در قرق ار صاری کرمان شمالیسنده بلاد اصدن برقلعه درکه غایتله
یوکسك طاغده واقعدر کرش کفه ایله ازاق میاننده برقصبه در کفه
ساحل بحر قریمده مدینهٔ طربزون محاذیسنده برلطیف شهر واسکله در کیماك
اترا کدن برطائفه درکه قرار کاهلری ینه بلاد ترکده در مشتقه صقالیه دن
برمدینه درکه اگرچه که افلاق و بغدان واردل ولایتلری دخی نیجه یرلر اقلیم
سابعدن اولمق احتمالدر لکن کفار النده اولوب تقاویم بلدان یازانلر واقف اولمامغین
یازمامشلرکبی کاور بزه ده لازم اولان انلرك یازدوغی مدن وقصباتله اکتفا
ایتمکدر الله اعلم

در تفصیل ممالك وولایات مع الرسوم والاشکال والتصویرات

خفی اولیه که اقالیم سبعه دن اولوب خط استوا ایله تقسیم اولنان معلوم الحدود
بلاد ومدن قصبات که هر اقلیمده ترتیب حروف هجا اوزره بیان اولندی
اما شول مملکتلر که مجرد بر اقلیمدن اولمیوب نیجه سندن حصه دار ومداین
وقصباتی اکثر اقالیمه نسبتله نمودار در انلك دخی بیانی لابد اولمغین
صور الاقالیم نام کتابده رسم اولندیغی تصاویر ایله تحریرینه مباشرت اولندی
جزیرة العرب بو ولایتك حدودی جهت غربدن بحر قلزمه واطراف یمندن
وحجاز کنارندن ایله یه دکدر بعده ایله دن اطراف شامه وشمال جهتندن ینه
بعض ولایت شامی احاطه ایلیوب حلب قربنده کی بالبسه وفرات اوزرندن

رحايه وعانه يه دك واصل اولور اما حد شماليسى عانه دن فرات اوزرندن كوفه يه وشرق طرفندن حدود كوفه دن فراتله بصره يه و بصره دن ساحل بحر فارسدن بحر نريه اندن عمانى تجاوز ايدوب جهت جنوبى بحر هندن وعمانك اردندن نايمندن سواحل مهريه و يمنى طولاشوب عدنه وارنجه در وحد جنوبيسى عدندن سواحل يمنه اندن من جهة الحجاز يمن حدودينك نهايتنه واروب جهت غربيه سنه وصول بولور وبالجمله جزيرهٔ عرب بش قسمدر تهامه ونجد وحجاز وعروض ويمندر پس تهامه ناحيهٔ جنوبيه سنده واقعدر كه حجاز طرفندن قياس اولنمشدر اما نجد حجاز ايله عراق ميانندهكى ناحيه در وحجاز برطاغدر كه يمندن كلوب شامه متصل اولمشدر مدينه وعمان ولايتلرى انده داخلدر فاما عروض بحرينه وارنجه يمامه يه اطلاق اولنمشدر وعند البعض حجاز مدينه دن تبوكه وارنجه در ماعداسنه نجد دينلمشدر وحجازه حجاز دينلمك نجد وتهامه ماييننده منعندن اوتريدر اكرچه كه نجد ديو هر يرده يوكسك اولان طاغلره وديه لره دينلمك جائزدر اما بلاد عربده غورك خلافنه اطلاق اولنه كلمشدر زيرا كه غور تهامه يه دينلمشدر وتهامه دن عراقه وارنجه هر مرتفع اولان يرلره نجد اطلاق اولنمشدر * القصه يمنله تهامه وعراقله شام ويمن ميانندن فاصله ايله مرتفعه اولان يرلره نجد دينلور كه اعلاسى عراق واسفلى شامدر وناحيهٔ حجاز جهتندهكى اولى ذات عراقدر

صورت اقليم المأخوذة من كتاب صور الاقاليم در تفصيل حدود ولايت مصر وشام وتصويران بلاد ومدن لازم الاحترام

شام ولايتنك غربا حدى بحر رومك طرسوس طرفندن بلاد ارمنيه واندن مصر وشام ياننده‌كى جفارك اولنه دكدر وجنوبا دحدن تيه بنى اسرائيله واندن مابين شوبكه وايله يه واندن بلقايه وارنجه در اما شرقا بلغادن سرحده واندن اطراف غوطه يه وسلميه يه واندن مشارقى حلبه واندن بالبسه وار نهايت بولور اما شمالا بالبسدن فراتله ممتد اولوب قلعهٔ نجمه وبيره يه وقلعهٔ الرومه وشمساطه وحصن منصوره وبهنى يه ومرعشه واندن بلاد سيسه وطرسوسه وبحر رومه واصل اولور شام دينلمكه باعث بنى كنعاندن برقوم اكا تشأم ايدوب كعبه نك شمالنده واقع اولدوغيچون ديرلر و بعضيلر شام سامدن غلطدر مراد سام بن نوح عليه السلامدر كه ابتدا شامى انلر يا بمش اولالر

﴿ تحریر صور اقلیم المأخوذة من صور الاقالیم مع بحر الفارس در تفصیل
حدود ولایت مصر وجفار المنقولة من تقاویم الامصار ﴾

مصر بن خام بن نوح علیه السلام یاپدوغیچون مصر دینلمشدر نقل اولنور که
حضرت ادریس نبی علیه السلام نبوت وحکمت وخلافت ویریلوب حضرت آدم
وشیث علیهما السلام شریعتنه مخالف وضع ید ایدنلری منع قصد ایتدکلرنده
اکثری ممنوع اولمیوب امرینه متابعت ایدنلر جزؤی آدم اولمغله دیار بابلدن
هجرت قصدین ایتدیلر وکندولره تابع اولانلره حاضر ومهیا اولوك دیو بیوردیلر
اما که انلره بو ارتحال موجب ملال اولوب جرااثقال کبی زیاده ثقیل کلمکین بز نیجه
وطنلریمزدن کیدریز بابل کبی ذات ریاض و بساتین اولان یری نیجه ترك ایدریز
دیو تردد ایتدیلر یعنی که بابل زبان سریانیده نهر معنی سنه اولمغین بز دجله
وفراتدن نیجه آیریله لم دیو جواب ویردیلر اما ادریس علیه السلام بز که
رضاء الله هجرت ایدریز عنایت الهیه ایله بو صولردن اعلا صولر بولوریز دیو
جواب ویردکده بالاتفاق هجرت ایتدیلر تا که بابلیون اقلیمنه واروب نیل کنارینه
یتشدیلر کوردیلر که براعلی مقام وعمارت وزراعتدن خالی اراضیء نزهت انجام
همانا اتفاق ایله اقامت ایدوب اول یرلری شنلندیلر واول زمانده کی ملل واکثر
امم مصر مملکتنه اقلیم بابلیون دیو اطلاق ایتدیلر اما عرب قومی اقلیم مصر دیو
تعبیر ایتدیلر حتی بعد الطوفان مصر بن خام نزول ایدوب تعمیر ایتدوکیچون
نامی مصر قودیلر بو تفصیل تاریخ حکماده مسطوردر وبو حقیره منظور اولمشدر
ایمدی دیار مصر که جزیرة العربك غربیسنده واقعدر حد جنوبیسی بلاد سودانه
یعنی نوبه وغیری قبائل اولان شهر ویانه واصلدر که نیل مصر اول جانبدن کلور
وحد شمالیسی بحر روم ورفحدن عریشه وجفاره وطینیه یه ودمیاط وساحل رشیده
واسکندریه یه ومابین اسکندریه دن چکوب برقه یه وارر وحد غربیسی مابین
برقه واسکندریه دن جنوبز ساحلنه وطهیر الوحانه وحدود نوبه یه متصل
اولور اما حد جنوبیسی حدود نوبه دن تا سواد بحر قلزمه یتشور وینه شمالا
طولاشوب بحر رومه ابتدا ایتدوکز رفح نام منزله واروب نهایت بولور وحد
شرقیسی بحر قلزمدن سودان قبائلسنه وغبدایه وقصیره وقلزمه وتیه بنی
اسرائیله وصول بولور بودخی خفی اولمیه که اراضیء مصرك اکثرنده دفائن ذهب
مقرردر از برواردر که انده دفینه اولمیه دیو اتفاق حکما معبردر کتاب خصائص
بلدان قولنجه مصره فقیر واران بعنایة الله تعالی غنی اولور (من دخل المصر

ولم يستغن فلا اغناه الله) مثلی انلر حقنده صدور بولور (ومن خواصها الهرمان وصفها يعجز عنه اللسان) دخی هرمان خصوصنده صادر اولمشدر همان اهل مصرك عبث مشهوری محض رحمت رحمن اولان باران نزولنی سومدكلريدر يعنی كه يغمور ياغدقجه مزرعهلريمزه ضرر ايدر منافعی انجق تمساحلرك معاشنه اثرايدر ديدكلريدر اما هرمان طاغلری خصوصلری بويله دركه هرمان هرمك تثنيه سيدر يعنی ايكی عظيم بنادركه نهايتلرينه اوق يتشمز وامم قديمه نك مقابری ايله ايكيسيده مملودر وبونلره قريب نيجه اهرام دخی واردركه انجق هرمان فسطاط نيلك غربيسنده در وغيريسی صعيد مصرده واخريرده در مكركه امم سالفه طوفان نوح اوله جغنی اشتديلر وعلوم نجوم احكامی ايله اول واقعهٔ غريبه يی استنباط ايدوب تحقيق ايتديلر فلا جرم صعيد مصرده اهرام بنا ايتديلر واما هرمانی انلردن يوكسك ياپدرديلركه هربری اساسدن غيری دربوز ذراعدرديرلر لكن صاحب قاموس قولنجه هرمان حضرت ادريس عليه السلامك بناسيدر وطوفاندن حفظ ايچون جملهٔ علوم وفنون انلرك طاشلرنده املا قلنمشدر و بعضيلر قولنجه سنان بن المثلثل ياپدرمشدر فاما اوضح المسالكده يازاركه سابقا قريب هرمينده طباشدن دوزلمش برطلسم آدم واراعمش نامنه ابوالهوی ديرلرايمش هرنجن برشخصك برنسنه سی ضايع اولورسه كلور ابوالهوادن صورارايمش اول دخی اول نسنه دن فلان محلده در وياخود فلان كشی المشدر ديوجواب اشديررايمش فی الواقع ديديكی اوزره بولنورايمش مرور ازمانله اول طلسم اولان شخصك برقولاغی اوفانمش اندنصكره كلنلره ضايعاتدن خبرويرمامش حتی اولزمان ناسی كتدی بوزمان ناسی كلدی وبنم قولاغم صيدی ديوبركره جواب ويرمش بعده بردخی سويلمامش العهدة علی راويها لاعلی حاويها

﴿ صورة اقليم مصرقديم واقليم جفار المأخوذة من صور الاقاليم ﴾

مصرايله شام اورته سنده كی رمل مضروبه دركه اشهرقصباتی قطيه در بعده وارده در ايكيسنده دخی سكان ونخل فراوان مقرردر اما حدود جفار بحر روم ورمخدن بحيرهٔ تنيسه واندن قلزمه كيدر بعده تيه بنی اسرائيله وينه رمخ قربنده كی بحر رومه دولانور وجه تسميه سی بعد منازلنه بناء دواب هلاك اولدوغيچون جفاردنلمشدر حضرت موسی عليه السلام زماننده قری ايله معموره ايمش

﴿ ودمرنا ما كان يصنع فرعون وقومه وما كانوا يعرشون ﴾ انلرك حققنده وارد اولمشدر عريشه دخي انكيچون عريش دينلمشدر

﴿ در تفصيل حدود اقليم غرب المعمور مع تصويره المسطور ﴾

اقاليم عرفيه نك بري دخي غرب مملكتيدر كه انده بلاد كثيره واردر ديار مصريه يه من وجه ملاصقدر اما من جهة الشرق حدودي ديار مصر حدوديله ظهر الواحاندن بحر رومه دكدر كه طريق غربده واقع برقه ايله اسكندريه يه واردركه بحر روم ساحليدر اما غرب جهتندن بحر محيطدر كه طنجه دن المنونيه يه وينه طرف جنوبدن مفاوز فاصله يه واردركه ديار سودان ايله ديار غرب ما بينيدر وبو مفاوز غرباً شرقي بحر محيطدن ظهر الواحاته وارر فلا جرم بلاد غرب اوچ قطعه فرض اولنور كه بري غرب اقصادر ساحل بحر محيطدن شرق جانبي ايله تلمسانه وغرب ايله سبته دن مراكشه بعده سجلماسه يه شمالا وجنوبا ينه اول سمتلره وارر نهايت بولور قطعهٔ ثانيه سي غرب اوسطدر كه دهرانك شرقيسندن تلمسانه دك بر كونلك يولدر وجانب شرقيسنده مملكت بجايه حدودينك اخرينه موصولدر اما قطعهٔ ثالثه سي كه شرقيه سيدر اكا افريقيه دينلمشدر حتى برقه يه ممتد اولور واندن ديار مصرك حدودينه واردركه اسكله سندن اندلسه كچيلور بونك اقاليم معموره سندن بري اقليم سوس دركه مدن موفوره وقصبات نامحصوره سي واردر حتى تاز وديت نام شهر كبير انك مداين عامره سندندر افار صولي وميوه خانه وجبالنده يمشدن زياده حصون بي نهايه ايله معمور مملكتدر برقصبه سي دخي اذكي دركه بيوجك شهردر انده حاصل اولان هورنلرك ارلري بوقدر چقنكه فرق ياشنه وارلر كندوبي امنيان رجاله تصرفلريني تصدق ايدرلر اصلا تصرفلرينه حاكم وغيريلر مانع اولمازلر برقصبه سي دخي ناملة تبريري دركه فسيحة البساتين وسيعة الارضين بر غريب ولايتدر بو شهرك سكاني شكر شربتي حرامدر ديرلر غيري اشربه نك شربني حلال عد ايدرلر

﴿ در تفصيل حدود مملكت اندلس مع مداينها المرسومة المنقولة عن الاصل ﴾

اندلس اقليمي بلاد مغربه مقابل بر ولايتدر جزيره سي شكل مثلثده ايدوكي مثبتدر ابن عبد البر قولنجه مملكت قسطنطنيه كبي دركه روم ايلي يله داخل اوله وبالجمله اندلسك ضلع اولي كه ركن جنوبي غربيدن جزيرهٔ فارس

جانبلرینه دکدر و رکن شرقیسی جزیرهٔ منورقه طرفلریدر وضلع ثانیسی که رکن شرقیدن رکن شمالیٔ غربی یه وارنجه شنبنا قوحدینه وارنجه درکه اندلس شمالی حدودی بو محلده نهایت بولور اما ضلع ثالثیکه رکن شمالیدن رکن اول جنوبی یه دکدر اندلس غربی ساحلی بو محللردرکه تا بحر محیطه وارنجه ممتد اولمشدر ❊ القصه بلاد اندلس غرب اوسط دیدکاری اقلیم عرفیدرکه لسان یونانیدن اکا اسپانیا دینلمشدر اسکندر رومی زماننه دك غرب اقصی اهلی هر زمان اندلس سکانی اولان قومی غارت وتالان ایده کلمکین اسکندرك فرمانی ایله ارض جافه دن اتفاق مهندسینله بحر کبیر وزن اولندی بحر شامدن یوکسك بولنمغین طنجه ایله بلاد اندلس مابینی حفر اولنوب اول محله طاش وکرجله بر محکم رصیف یعنی که کثیف بنا قیلندیکه طولا اون ایکی میل مابینی بحرینه ممتد اولدقدن صکره بر رصیف دخی اکا مقابل ارض طنجه ناحیه سندن بنا ایتدیرلدی پس بو ایکی سدك مابینی التی میل وسعتده اولدقدنصکره بحر اعظم جانبندن حفر اولنوب صوبی صالیویرلمکله مدن کثیره خراب وامم وفیره غرقاب اولمشدیکه حالا اول سدلره اول دیار خلقی قنطره تعبیر ایدرلر بالفعل بنالری ثابت واستوار دردیرلر وبالجمله جزیرهٔ اندلس غایتله معمور باغ وبستانی موفور یرلردر برا قلیمی دخی شدونه درکه مداین مشهوره سندندر وبری دخی اشبیلیه در سکانی تجار وزیب وزینتله واقعدر اراضیسی بر سرخ رنك ترابدرکه قرق میل مقداری یرتین وزیتون اغاچلری سایه سنده کیدیلور تا بستانده بستان اغاچلری حرارت شمس الملری چکلمز وسکز بیك مقداری قریهٔ معموره سی واردر وبرشهری دخی قرطبه درکه دار الخلافهٔ اسلامیه ده در حد ذاتنده بش مدینه درکه هر برینك سور وخندقی فاصله دوشمشدر واندە بر جامع کبیر والمك ایچنده بر منبر بی نظیر واردرکه سکز نفر استاد شهیر یدی یلده یاپمشدر ومجرد اجرت ودست مزد اون بیك اللی مثقال ذهب خالص ویرلمشدر برمدینهٔ مشهوره سی دخی اشبونه درکه اندن اوته سی بحر مظلمه منتهیدر اول ولایتلرده حمار وحشی وغزال وافر اولور اما که ارسلانی بولنماز غایتله نادر اولور امارخام جنسنك اصناف مقبوله سی انده چوق بولنور

﴿ در تفصیل بلاد نوبه المسطور فی هذا المحل بطریق النوبه ﴾

بو ولایت نیل مصرك ایکی طرفلرنده کی قره لر مملکتیدر نوبه بن حام بن نوح علیه السلامه نسبت اولنور پای تختی دنقله نام شهر کبیردرکه اکثریا خلق

قصارا در وبالجمله برارض واسعدركه تمام اوچ آيلق يولدر حضرت لقمان
حكيم وذوالنون مصرى ومؤذن رسول قرشى بلال بن حمامه بوطائفه دندر
مملكتلرنده معادن ذهب وافردر اول جهتدن مبشترلری بسياردر

﴿ در بيان ولايت غور ﴾

بو ولايت قوم لوطك ديار يدر وبربد رايحه او بحيره سى واردر كه تا بيانه وطبريه يه
وارنجه اولان اراضى يه غور اطلاق اولنور اندن زغر واريحا يه واول بحيرۀ
منتنه يه بعده ايله يه دك وارر وغورك نخل وعيون وانهارى دخى واردر
لكن كاهى قار ياغمغله پايدار اولماز

﴿ در بيان حدود فلسطين ﴾

بر كورۀ كبيره دركه بيت مقدس وغزه وعسقلان انده داخلدر اما غرب جهتندن
حدى رمحدن لجونه يه دك وعرضى يافه دن اريحا يه دك ايكى كونلك يولدر حالا كه
زغر وديار لوط وجبال وشراه جميعا فلسطينه ملحقدر صولرى امطاردندر
انجق نابلسده ماه جارى واردر وبو اقليم عرفينك بيوك شهرلرى بيت المقدس
وغزه ورمله در والله اعلم

﴿ در تفصيل حدود ولايت عراق باتصاو بر ممالك شهرۀ آفاق ﴾

ولايت عراق نجده نسبتله الچق يرده اولمغين عراق دينلمشدر اما قاموسده
وجه تسميۀ عراق نخل وشجرانده كوكلنوردى يوبازلمشدر وبالجمله ايران شهرينك
مغربى عراقدر اما حدودى غرب جهتندن جزيره وباديه وجنوب طرفندن
ينه باديه يه وبحر فارس وخوزستان كناريدر ومشرق سمتندن بلاد دجبالدن
حلوانه وارنجه وشمالدن وحلواندن جزيره يه ينتجه در وشهر مصر واكثر بلادى
نيجه نيل اوزرنده ايسه عراق ممالكى دخى دجله اوزرنده در اما دجله
شمالدن غربه وجنوبه ميل ايله شرقيه اقوب حديثه دن عبادانه وارر اندن
دجله نك مصبنه يولشور فاما عرضا اولان امتدادى غربا وشرقا قادسيه دن
يكچوب تامرحد حلوانه وارر وينه اندن اوته طولا شوب عانه وحديثه يه
اوغرار واندن اوته جانب غربه ميل ايله اقوب كيدردى يو بيان اولنمشدر وكتاب
صور الاقاليمده دخى تفصيلا حدودى بيان اولندقدنصكره رسم اولنوب
قصبات ومدن وامصارى اعلان قلنمشدر والله اعلم

﴿ در تفصيل حدود ولايت خوزستان ﴾

بودخى اقاليم عرفيه دندر وبعضيلر خوزستان دخى ديرلر خيلى واسع مملكتدر

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

ولايت بصره ايله فارس مابيننده واقع شهرلري واردر غرب جانبي سمتنده كي مداينندن واسط ودورالراسبي مقرردر اما جهت جنوبدن عبادان طرفندن بحر اوزرندن مهر وبانه ودروقه واردر اندن طولا شوب فارس حدودينه داخل اولور اما طرف شرقيسندن شمال سمتنه حدود اصفهان وبلاد جبله وخوزستان ايله حد شمالدن ضيمره وحديثه وكرخه وجبال اللوره واروب دوران ايله متصل اولور يعني على الاجمال حدودي بو وجهله در هواسي معتدل دوز يرلردر پاي تختي اهواز نام شهردر وينه بسط وكلل دستور وعسكر مكرم انك مداينندندر تستر نام شهري ديباج فاخر ايله سوس نام مدينه سي طراز خرقيله بين الملوك مشهوردر همان عيبي كثرت عقاربي ورجال ونسواني حمرت وجهه اوزره اولوب كسنه يه كورنمدوكي در

درتبيين حدود ولايت آذربايجان على طريق البيان والاعلان

خفي اولميه كه آذربايجان وايران وارمنيه بربرينه تداخل ايتمش اوچ مملكتدر غرب جهتندن حدودي بلاد روم و بعض حدودي جزيره وعراقدر اما جنوب طرفندن سنوري ينه بعض حدود جزيره وحدود عراقي دوشمشدر اما شرقا بلاد جبل وديلمدر تا بحر خرزه وارنجه وشمالا جبال قپاق اولمشدر لكن مجرد آذربايجان حدودي شرقي طرفندن بلاد جبلدن حد بلاد ديلمه دكدر وجنوب جهتندن حد عراقدر تاحلوان سنوري ظاهر اولنجه وحدود جزيره دن دخي برمقداري داخلدر بودخي معلوم اوله كه مملكت آذربايجانك اكثري جبالدر وجبال نام محلدن بر واولان سنوري ظهر دينوزه اندن دورايدوب ظهر حلوانه وينه شهرزوردن دجله قربنه دكدر واندن دخي حدود ارمنيه يه متصل اولمشدر

درتفصيل ممالك فارس بالحدود المعينة المسطورة في التقويم

بودخي اقاليم عرفيه دندر غرب جهتندن حدودي مملكت خوزستاندر شمال طرفندن سنوري حدود اصفهان وجبالدر واما جهت جنوبيدن بحر فارس ايله شرقي شماليدن محيط اولان حدود كرماندر وشمال جانبندن حدودي فارس ايله خراسان ما بينده كي مفازه ايله حدود اصفهان وجبال بلادينك تمام حد شمالي سيدر القصه فارسك نهايت شرقيه سي نزد ناحيه سيدر وحد جنوبيسي نهايتنده شهر سيراف واقع اولمشدر وينه حد شماليسي غاينده ري شهري وقوع بولمشدر اما فارس ايله سجستان وخراسان وغيرك ما بينده برمفازه مشهوره

واردرکه طرف غربیسندن حدودی قومش وری وقم وکاشان انی احاطه ایتمشدر وجنوب سمتندن کرمان وفارس وحدود اصفهانك برمقداری طولتمشدر اما شرق جانبندن اولان حدودی کران وحدود سجستاندن بعضی یرلردر نته کم شمال جهتندن سنورینی حدود خراسان احاطه ایتمشدر واول ذکر ایتدیکمز مفازه‌نك بعضیسی اعمال خراساندن وقومشدندر وبعضیسی خوزستاندن وبرمقداری اعمال کرمان وفارسدن واصفهاندن اولمشدر وفارس اقلیمنك عجایبندن کورهٔ شابورده برطاغ واردرکه انده عجم دیارینك برمشهور کسری‌سی ومرزبانلری مصوردر وینه ارجان کوره سندن طبرنان نام قریه‌ده برقیو واردرکه قعرینی امتحان ایتمشلر اصلا نهایتنی بولمامشلردر واول چاهدن بردکرمن یوریده جك دکلو صو چیقوب اول قریه‌نك اراضیسنی جمیعا صواررمش وینه هندیجان نام رستاقده ایکی طاغ اراسنده برچاه‌دخی واردرکه دود آه کبی متصل بردخان سیاه دهان چاهدن اکسك اولماز وکیمسه اکا یقین وارەماز وطیران ایدن مرغاندن هرقنغیسی دهان چاه اوزرینه اوغراسه البته دوشریناروینه دارین ناحیه سنده برصویی طاتلو نهرواردرکه بیاضی انکله بوسه‌لریشیل رنك اولور واول صویك نامی نهراخشنله شهرت بولور بوجمله عجایبات ابن حوقلدن مرویدر

در بیان حدود کرمان

بو ولایت فارس وسجستان ومکران مابیننده برملکتدر وبعض حدودی خراسانه متصل اولوب ایکی مشهور قصبه‌سی هرمز وسرجاندر وبالجمله کرمانك غربا حدی فارس ولایتیدر نته کم جنوبا سنوری فارس بحریدر وشرقا حدودی ارض مکراندرکه سنددن برقطعه‌در وارض کرماندن دریایه ایکی قول کیرمشدرکه کرمانی طولا شوب درمیان ایدوب قاوشمشدر حتی بحر ساحل کرمانده قوس پاره‌سی کبی کورنمشدر

در تبیین حدود قهستان

کهستان مغربندن نیشابور وهرات ویزد واصفهان مابیننده ناحیهٔ کبیره‌درکه قاین وقابس انك مشهور قصبه‌لرندندر وبالجمله بلاد قهستان حیلی بعید یرلردر مابینی نیجه خالی صحرالر واردر اما قیولردن غیری صولری بوقدر بودخی خفی اولمیه که جیرفت قربنده یعنی کرمان ولایتنده برشهرك دخی

نامی قهستاندر اما ولایت معناسنه اولوب حدودی بیان اولنان قهستان غیریدر

در بیان حدود طبرستان

بودخی بر واسع مملکتدر وطبر تبردن معربدر اکثریا اغاچلو طاغلو اولوب برجانبه عسکر کیتمه لو اولدیغنه تبردارلر جمع اولوب قیرمیغنجه کچلمک ممکن اولمامغین طبرستان دینلمشدر اما طاغلری غایتله صعبدر وینه مابین جبالده واسع اوالر ویازیلر دخی مقرردر اما اول ولایتده کی بوریدر بحر عمان اولمیوب دریا ایله مابینی برکوللک یولدر وبالجمله حد طبرستان قزوینک شرقیسندن انحرافله شمالندن یکا چکلمش کیتمشدر

در تبیین حدود سجستان

خراسان ومکران وسند وکرمان مابینلرنده برمملکتدر اکرچه که قصبه سنك اسمی زرنجدر لکن اقلیم اسمی اولان سجستان انی اونتدیروب اول قصبه یه علم اولمشدر حدودی غرب طرفندن خراسانه وارض هندك برمقدارینه وارر وجنوبدن سجستان ایله فارس وکرمان میاننده کی مفازه یه طیانور وشرق جهتندن سجستان ایله مکران اراسنده کی مفازه ایله ارض ملتانك برمقدارنده نهایت بولور اما قومسال یرلردر وخرماسی دخی اولور

در تفصیل حدود اقلیم خراسان المأخوذ عن تقاویم البلدان

خفی اولمیه که خراسان مملکتی اهل عراق قولنجه ری شهرندن مطلع شمسه وارنجه دروامابعضیلر جبل حلوانده مطلعه دکدر دیمشلردر خراسان لفظی رفاهیت معناسنه در فلاجرم جهت غربدن اولان حدودی خراسان وجرجان وجبل میاننده کی مفازه یه دکدرنته کم جنوبیسی فارسله قومش اراسنده کی مفازهٔ فاصله ده نهایت بولمشدر اما حدود شرقیسی نواحی سجستاندن بلاد هنده وارنجه در وشمالیسی ماوراء النهر مما لکنه وترکستانك بعض نواحی سنه اولاشمشدر وبالجمله اقلیم خراسان نیجه کوره یی مشتملدر ابن حوقل قولنجه من جهة الغرب قومش وری حدودی وجنوبدن کرمان وفارس سنوری ایله بعض اصفهان حدودی وشرق طرفندن مکران وبعض حدود سجستان وشمالا برمقدار خراسان حدودی ایله بعض سجستان سنوری اولمق اوزره بیان اولنمشدر

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

در حدود ولایت خوارزم

بودخی اقالیم عرفیه دندر خراسان ایله ماوراء النهر ولایتلریندن منقطع برملکتدر خوارزم بن یافث بن نوح علیه السلام بایدوغی ایچون خوارزم دینلمشدر اکثریا اطرافی خالی یرلردر اما حدودی غربا بلاد ترکه وجنوبا خراسانه وشرقا ماوراء النهره وشمالا ینه بلاد اتراکه منتهی اولمشدر اصلده بو ولایت جیحونک نهایتنده واقعدر اما غایتله قبش یرلریدر پای تختنک اسمی خوارزمیه در وکاه اولور که خوارزمک بحیره سندن انسان شکلنده برکسه ظاهر اولوب اوچ درت کلام سویلر اما فهم اولنماز وینه صویه غوص ایدر کیدر هر قچنکه بویله اولسه ملوک اغراردنبری درعقب وفات ایلر غریب سردر

در بیان حدود توران

خی اولمیه که ماوراء النهر ولایتنک مجموعنه توران دینلور وبعضیلر قولنجه اول ولایته بلاد هباطله اطلاق اولنور پس من جهة الغرب حدودی خوارزم مملکتنه ومن سمت الجنوب نهر جیحونه که بدخشان ولایتندن بروکلوب خوارزمه متصل اولمشدر

در بیان حدود طخارستان

نهر بلخدن اوته بربیوک ناحیه درکه وافر قصبات ومداینی وقریه لری واردر یعنی که جیحونک اوته جانبنده در اما ینه مضافات ولایت بلخ عد اولنمشدر نته کم بلخ کندوسی خراسان مملکتنده داخلدر

در بیان حدود قریم

قریم ولایتی قرق مقداری قصباتی مشتملدر مشهورلری صلعات وصوارق والکفاردرکاه اولورکه مجرد صلعات شهرینه قریم دینلور وبو شهرلرک بربرندن مابینلری برر کونلک یولدر وصاری کرمان بوذکر ایتدیکمز بلاد ثلثه نک قریبنده واقع اولمشدر اما قریم ولایتی تا زمان جنکیزدن بروآل جنکیز تصرفنده اولوب مقر دولتلری باغچه سرایده وقوعبولمشدر واثناء تألیفده یعنی کتاب کنه الاخبار اردر انده خان فرمان ران اولان غازی کرای خان ابن خان ایدی علم موسیقیده ماهر وخوش طبع شاعر وتیر اندازلکده وفنون استعمال سلاحده اظهار اعجازه قادر ذات شریفدر

در حدود ولایت صقلب

اکرچه که صقلب برمدینه نک اسمیدر فاما اصلده ولایت ادیدر نهایت شهرینه

دخی علم اولمشدر واول مملکتـه صقالبه دخی دیرلر که بلغار ایله قسطنطنیه مابینده‌کی بلاد خزر دیدکلری اولدر صقلاب بن یافث بن نوح علیه السلامه نسبت اولنمشدر شمال طرفندن غربه متصل بر ولایتدر ❊ القصه بحر شامیدن بحر محیطه وارنجه بلاد صقلابیه در اجناس کثیره‌یی مشتمله اولوب مقدما بوذکر اولنان ممالك جمله برکسنه نك تحت حکمنده اولوردی که اکا ماحك الطلاق اولنوردی کیده‌رك نظاملری بوزلدی بین الطوایف اختلافات چوغالدی تا که هر جنس طائفه‌یه برکسنه ملك وحاکم اولدی اما مملکتلری رحبصة الاسعار وسیوف وزروع وسلاحی بسیار یرلردر

درحدود دیار بکر

بو ولایت بکر بن وایل بن قاسطه نسبت اولنمشدر امادیار ربیعه بن نزار بن معدن ابن عدنانی دیدکلریدر ودیار مضر ابن نزار دخی دینلور که ربیعه نك قرنداشیدر پس بکر و ربیعه ومضرك اولری انده قونمغله بکره نسبت اولنمشدر زیرا که دیار دارك جمعیدر و بو مملکتك پای تختی آمد شهریدر

حدود ولایت جزیره

دجله ایله فرات میاننده‌کی کردستان مملکتنه جزیره دینلمشدر حد غربیسی جنوبی فراتله ملاطیه سنورینه بعده شمیساطه وقلعة الرومکه بیره‌جك دیدکلریدر اکا وارراندن کچوب منبج قارشوسنه وبالسه ورقه‌یه وقرقیسیایه ورحبه‌یه وهیتیه وانباره نهایت بولور وینه انباردن دجله اوزرنده‌کی تکریتـه اندن تسنه وحدیثه‌یه وموصله واندن طولاشوب جزیرهٔ ابن عمره وشهر آمده کلور اما حدود غربیه‌سی آمدی کچوب ارمنیه اوزرندن تا حدود بلاد رومه وینه ملاطیه قربنده فرات نهرینه واروب منتهی اولور بو تقدیرجه بعض ولایت روم وبعض ولایت ارمن جزیره‌نك غربیسنه کلور نته‌کم بعض ولایت شام وبعض بادیه جنوبیسنه وعراق ولایتی شرقیسنه دوشر اما بهر حال دیار بکر جزیره حدودنده داخلدر وجزیره‌نك ایکی نهری واردر که بریره کلدکده دجله نك نصفی مقداری اولور

درتعیین حدود مملکت تبت

تبت سکروزنی اوزرینه اول مملکته علم اولمشدر اکرچه که ولایت خراسانك برناحیه‌سی کبی دوشمشدر فاما خیلی واسع مملکتدر برطرفی تا بلاد صینه منتهی اولمشدر وبعض بلاد هند وبلاد اتراك تبت ایله حدودی ملاصقدر وبونك ایکی

مشهور شهری یقهدر که برطاغك باشنده در صحرالری سنبلزار واول صحرالرینك غزالان مسکیه‌سی بیشمــاردر غزال مشکدن غیری فارهٔ مشکده واردر نافه‌لری انلرك کی و بکلرندن دوشر تجــار کارآزموده قولنجه فاره دن دوشــه نك بوی دلاویزی زیاده در

﴾ فی تعیین حدود الصین ﴿

بر واسع مملکتدر که صین بن یافث بن نوح علیه السلام یا بعضــلره اکا نسبت اولنمشــدر حدود غربیه‌سی صین وهند ما بیننده‌کی مفازه‌در جنوبیسی بحار واقــع اولوب شرقیسی بحر محیطدر اما شمــالیسی اراضیٔ یأجوج ومأجوج و بعض جوانب منقطعــهٔ الاخباردر ☼ القصــه شرقدن غربه عریض وطویل اوچ آیلق یولدر واقالیم سبعه‌یی مشتمل بر مملکتدر که نواحی وقری‌دن ساتیقدن غیری اوچیوزدن زیاده مداین معموره‌سی واردر وبعض یرلرنده معادن ذهب دخی مقرردر وبالجمــله ملك صینــك اون ایکی قپوسی واردر که هر بری ایکی جبــل شامخ ماننده کارکیر واستواردر واول قپولردن ایچرو بحر صیندن کیلر ایله کیریلور اما قپودن طشره کیــلر بحر ماحده یورر قپودن ایچرو کیردکده طاتلو صوده سیر ایدر واهل صینك سیــاست وعدالتــده نظیرلری یوقدر وصناعات دقیقه ونقوش وتصویراته متعلق مهــارتلری خود تصوردن آرتقدر اما هیئاتده بویلری قصیر باشلری کبیر مذهبلری اختلافاتله غیر دلپذیر طوایف کثیره اولدقدن ماعدا ایچلرنده بالغــه طاپر وآتشه سجــده ایدر صنم ووثنی معبود اعتقاد ایدر آدم چوقدر وپادشاهلری البتــه مهری معین یوز عورت آلوب تفنن ایدر ویك رأس فیلی وا کابنه جك رجال وسلاح جرأت دلیلی اولاندر فرضــا بویله قدرتی اولمیان نه پادشاه اولور ونه ملك عنوانی ایله شهرت بولور وبر پادشــاه وفات ایدوب وارث ملك نیجه اوغلی اولســه هر قنغیسی نقش وتصویرده ماهر ایسه سلطنت اکا لایق کوریلوب بوندن ماعدا ملك صین نهــایتنده صین الصین نامنه بر مملکت معموره دخی واردر که اوته سی بحر محیطدر واول ولایتده حیوانات عجیبه به نهایت یوقدر کرکدان وزرافه و ببر انده غایتله چوقدر وصنــدل وعاج وابنوس وکافور وخیزران واکثر عطریات وافاویه اول ممالك ونواحیده تصور اولندیغی مرتبه‌لردن نیجه وجوه ایله آرتقــدر

﴾ فی تعیین حدود ممــالك هند ﴿

خیلی واسع مملکتدر هند بن حام بن نوح علیــه السلامه نسبت اولنمشــدر اما حدودی غرب جهتندن بحر فارســله تماما حدود سند واکا ملاصق اولان

یرلردر اما جنوب سمتندن حدودی بحر هند در وشرقا هند ایله صین مابینده کی
بر و بیا باندر وشمالا طوایف اتراك بلادیدرکه غالبا ماوراء النهر سمتلرینه انلر
ملاصقدر و بعضیلر قولنجه هند اوچ بلوك مملکتدر اوّلی جهت غربدن
بلاد سند وکرمانه متصل اولورکه اکا کجرات دیرلر صحیحی جزراتدر ایکنجی
انك شرقیسنده کی منبار نام ولایتدر واوچنجیسی معبر ایله تعبیر اولنان مملکتدر
وهندك ممالکندن مملکت ماء کشمیر واردرکه بحرلان اوزرنده در هندك
بلاد اسلامیه یه قریب اولان جانبیدرکه سلطان محمود سبکتکین اول سمتلره
وافر غزا ایتمشدر واول ولایتك مدن عظیمه سندن بهلور نام شهر کبیر واردرکه
بغداد کبی بر نهر جارینك ایکی طرفنده واقعدر بردخی مملکت قنوج واردرکه
بحردن منقطعدر واکثر بلادی جبالده واقعدر هرکیم اکا پادشاه اولورسه
اصطلاحلرنده نوده دیو تسمیه اولنور ولایت هندده بیك فیله وجنود کثیره یه
مالك حاکم اول آکیلور عموما سکانی پوتلره طپارلر زعم فاسدلری بودرکه
ایکی یوز بیك ییلاق پوتلری اولوب اباعن جد کندولره انتقال ایتمش اوله وهندك
مشهور شهرلرندن بری دخی هوریدس درکه برجبل شامخك دیبنده در اهالیسی
ثغر کابلی صیانت اوزره اولوب عموما مالدار وتجاردر و بو مملکتك خلقی
حیواناتی بوغازلیوب ییزلر و بقرجنسنك اکلنی جدا جائز کورمزلر وسائر
حیواناتی اولدکدن صکره ییرلر هر برینك صقاللری دیزلرینه دك ایتمشدر
برشهر مشهوری دخی قاردرکه هودقاری اکا نسبت اولنمشدر وهرکیم اکا
پادشاه اولورسه رهم دینلور وخز زملکی مهراجله بحر طرفندن جنکدن
خالی اولماز بردخی مملکت هرواره درکه انجه عظیم شهرلری واردر جمله سی
معمورة الاقطاردر و بو ولایتك خلقنده صغرك اولوسی ودیریسی حرامدر جدا
ییزلر و بر صغر خسته اولسه خدمتدن معاف ایدوب تا اولنجه بسلرلر
رعایتله طوتارلر واولدوکی زمانده دفن ایدرلر وکندو میتلرینی دخی اکثریا
آتشه احراق ایدرلر نهایت بعضیلر خفیة اولرنده دفن ایتمك اولور اسلامیه
احتیازلر واردنجه اغلمازلر و یانلرنده زنا مباحدر و پادشاهلری کلی شوکت
صاحبیدر بریره کتسه مرصع تاجله فیله بینر واطرافنده البتّه یوز عورت مزین
وملبس بیله سوار اولوب بر بر یله ملاعبه ایدرك کیدرلر یعنی تفرجله ملکلرینی
اکلندیررلر پادشاهدن غیری ایله عورت بیله سفره کیتمز اما ولایتلرنده عدالت
بر مرتبه ده درکه فرضا برداین یولجه کیدرکن مدیونی بولسه وحاکمه واروب آدم

کتوز بجیه دك قاچسون دیو براوز رینه برماغی ایله برحلقه جیروب ومطلوبنی انده حبس ایلسه چیقوب کتمکه قادر اولمازلر اکا حقنی ویرمینجه حرکته قدرت بولماز چین که پادشاهلری وفات ایتسه دوناد وب برعربه یه بیندیررلر باشلری آچیق صاچلری داغنق ماتم طوتارق قوللرینه چکدیررلر اشته بوصنزلك پادشاهکزدرکه بوقدر زمان سلطنت ایتدی بنه دنیادن صفر الید کتدی ایمدی سزده واره جقکز یری یاد ایلك اکا کوره اعماله چالیشون دیو تماما شهری طولاشدررد قدنصکره آتشه یقارلر برمملکتی دخی دنه درکه برعظیم شهردر طاغلرنده حنا وخیزران وطباشیر حاصل اولور بربیوك شهری دخی قندرینه درکه انده اعلاعود حاصل اولور واکثرسکانی ثروت عظیم ایله اشتهار بولور بریدخی حریس درکه اکثریا فلفل انده بیتر وممالك هند دن بریدخی مملکت صیمور درکه بونك ملکی دخی جنود کثیره یه مالکدر وعطریاتك چوغی بوولایتده حاصل اولور مشهور شهرلرندن بری بروجدرکه خلقی مالدار وهمم عالیه ایله نموداردر ومداین هندك جوار طخارستانده کی شهرلرندن مدینهٔ کابل درکه غایتله هواسی معتدلدر امتعهٔ نفیسه سی واردر واهلیج کابلی اکا نسبت اولنمشدر ایچنده حدید معدنلریده بولنور وینه ملتان ایله سجستان مابینده کی مغازه جانبنده کابطه وروهله نام ایکی مدینه واردرکه اقارصولی باغ وباغچه سی چوق وتجار مجمعی کوشه لردر وینه هندك صین طرفنده واقع تبارس نام مملکتی واردرکه مشهور شهرلرندن بری اورشبندر وبرشهر مشهور جزیره سیلده واردر فیل دیشی متاعی سائر ممالکه اندن کوتوریلور وبوولایتده قدی اوزون اون برذراع فیل بولنور واول یرك قنطاری ایله بردیش بکرمی قنطاره دك چکیلور وبوممالکده راوند ومعادن حدید وافردر وسکانی برکسه یی اولدرمك ایستسه لر سم ایله اولدیررلر آلات جارحه ایله قتل ایتمزلر برشهریدخی اوقین درکه ثیاب قاقلیه وحریر قاقلی وعود قاقلی اکا نسبت اولنور خیلی لطیف شهردر بریدخی قلادرکه ایچنده شوکت صاحبی پادشاهی ووافر عسکری واردر متصل طائفهٔ جلنکیه ایله صواشورلر زعملری بودرکه هندك نام نهرینده ملك جلنکین غوص ایتمش اوله احیانا کندولره کورینه خفی اولمیه که بو محله کلنجه واقع اولان ممالك وبلدان ولایت هندك جهت جنوبیه سنده واقعدر شمالیه سنده اولانلردن بلاد مغرب اقصی وارض فرنج محلنده مسطوردر.

در تعیین حدود ممالك سند

سند بن حام بن نوح علیه السلام یاپمغله سند دینلمشدر حد غربیسی کرمان ولایتی ایله بعض مفازهٔ سجستاندر جنوبیسی بحر ایله کرمان میانده‌کی مفازه‌در اما شرقیسی بحر فارسه دوشمشدر زیرا که دریا اطراف سندده یای کبی کندویی کوسترمشدر اما جهت شمالدن برقطعه ارض هند زمین سنده دخول ایتمشدرکه مکران وطوران مملکتلری انده‌در اکرچه که سند اقلیم آدیدر اما بر بیوك شهرینه دخی سند دینلمشدر وبالجمله غربی هندده واقع اولان قسمنه که جانب بحردندر بلادلان اطلاق اولنمشدر بوقسمك مسلمینی زیاده ومملکتلری رخصت وغنا ایله آماده‌در برمدینه‌سی سند اولدوغی کبی برشهری دخی منصوره‌در طول وعرضی برمیل برشهردر اقچه‌لری بش درهم چکر خلقنك ثروتی مقرر کشوردر وبو شهری آل عباسدن خلیفهٔ منصور ابو جعفر یاپمشدر که روی زمینده درت طالعله درت مدینه یاپدرمشدر وطالعلری مقتضی درکه روز قیامته دك خراب اولمیه‌لر بری منصورهٔ سنددرکه امیرمان نامنه‌در وبری عراق ولایتنده بغداد شهریدر اوچنجیسی سجستانك مصیصه‌سی وارض جزیره‌نك رافعه‌سیدر برشهری دخی ملتاندرکه بودخی منصوره مقدار نجه‌در فرخ بیت الذهب تسمیه اولنمشدر زیرا حجاجك قرنداشی محمد بن یوسف انده بر بهار التون بولمشدرکه بهار اول دیار اصطلاحنده اوچیوز قنطار التوندر وانده برصنم واردرکه اهل هند انی زیارته کلورلر زعملرنجه ایکی یوز بیك ییلدنبرو برصنم زیارتکاهمزدر دیرلر وزیارتنه کلدکجه اموال عظیمه تصدق ایدرلر ودیرلرکه اول صنمك اون بیك قریهٔ معموره وقفی واردر واما ملتان ایله منصوره مابینده برقوم کثیر واردرکه انلره بدیهه اطلاق اولنمشدر وسندك جانب جبلده‌کی قسمی که کفاری غالبدر مشهور مدینه‌سی قسمیردرکه سکانی وافر برمدینهٔ کبیره‌در وارض سنده متصل اولانلردن بری دخی اقلیم مکراندرکه واسع نواحیسی ومعموره شهرلری واردر وانك مشهور مدینه‌سی کبیردرکه ملتان مقدارنجه مملکتدر وایکی شهری دخی واردرکه بری راهون واول بری کلوان نامنه‌در اکرچه که فواکه وثماری نادر اولور ولکن کسب وکاری خلقنك قزانجی وافر اولور برمدینه‌سی دخی تراسك‌درکه خوارجی چوق کشوردر اکثریا نباتاتی قصب سکردرکه اندن شکر وفانیذ حاصل ایدوب اطراف بلاده ایلدرلر وارض مکرانه مجا ور ارض طوبران دخی واردرکه بر بیوك وادیدر عماراتی کثیر وسکانی وفیره‌در ومدینهٔ کبیره‌سی ینه طوبران ایله شهیره برلطیف مملکتدر

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

در تعيين حدود ولايت يمن

بو ممالك ارض مكه نك يميننده واقع اولمغله يمن ديلمشدر نته كم شام شمالنده اولمغين اول اسمله مسمى قيلنمشدر حد ذاتنده خيلى واسع وعريض مملكتدر ارض بربرك قارشوسنده دوشمشدر اول زمانده يمنله بحرك ماببنى مسافهٔ بعيده اولور ارالرينى برطاغ فاصله ايكن ملوكدن برى بعض اعداسنه انتقام قصد ايدوب اول طاغى قازدروب كسمشلر وبحرى اول سواحله اقيدوب امم كثيره نك هلاكنه سبب اولمشلردر مداين كبيره سندن برى زبيددركه نهر صغير اوزرنده واقع مجمع تجار حجاز وعراق وحبشه ومصر ديو شايع برلطيف شهردر بربيوك شهرى دخى صنعادركه هواسى معتدل عمارات يمنك جمله سندن قديم وخلقى چوق برشهر كاملدر وقصر غمدان صنعاده واقعدر وشمالسنده برمرتفع مدخبر ديمكله مشهور برطاغ واردر التمش ميل مقدارى يوكسكلكى شايعدر برشهرى دخى عدن دركه هند وسند وصين ولايتلرينك كميلرى اكا اوغرامينجه اولماز واكثر امتعه اول ولايته جلب اولمقده در جانب شمالسندن برطاغ بحرك بركنارينك بر طرفنه دك دائره ايله احاطه قيلمشدر وعدنى ايكى قپوكبى كوسترمشدر وينه بو ايكى قپونك ماببنده مدينهٔ زبيح واردركه درت كونلك يول مسيره سى واردر برشهرى دخى جنواندركه ماء جاريسى وباغ وبستانى ومزارعى وافر يرلردر اوزومى خود زبيب قسمنك رغبت وقيمتده اعلادن اعلاسيدر ويمن ولايتنده انيق نام برقريهٔ كبيره واردركه خلقى سحاره لردر رآدمه انجنسه لر سحر ايله تمساح ايدرلر وعورتى اروارى هورت خلقتنه تبديل قيلورلر فنون سحرده يد طولالرى واردر وارض تهامه دخى ملك يمنده ندر قبائل اعرابه انده نهايت يوقدر انك مشهور شهرى هجردركه بر بيوك قصبه در درين قيولرى وعيون مطره سى چوقدر وانده طلحة الملك ديرلر خلاف اغاجنه مشابه برشجرهٔ عظيمه واردر ارض حجاز ايله ارض يمن ميانده حد معين اول درختدر برشهرى دخى اياخنه ارضيدركه بلاد كثيرهٔ عامره يى مشتمله در حصون منيعه سى دخى وافره در برمشهور شهرى دخى رنده دركه بئر معطله وقصر مشيد انده واقع اولمشدر ارض حضرموت دخى واردركه شرقئ يمنده در اصحاب رسك بلاديدركه شهر كبيرينك دخى اسمى رس در وينه ارض حضرموتك برمدينهٔ مشهوره سى دخى سبادركه حق تعالى حضرتلرى قرآن عظيمده ذكر ايتمشدر پس يمن وعمان ولايتلرى خلقندن انده

چوق كسنه جمع اولمش ايدي واول مدينه نك نامنه مأرب دينلمشدركه
اول ديارك پادشاهنك اسمي ايدي واول مملكتده برسد وارايديكه بحرله ما بينلرنده
حائل ايدي اكا سيل عرم دينلمشدر اتفاق برشخصك عورتي بررؤيا كوردكده
بر بولوت كوكدن اينوب اول يرلري قپلار بعده رعد وبرق وصواعق پيدا ايدر
وهر نره يه اوغرارسه يقاركل ايلرامر أكاهنه كه بورؤيايي كوردي زوجنه خبر
ويردي البته بو دياره برنازله واردر ترك ديار ايده لم ديو سويلدي فلاجرم
اول شخص ايرته سي سد ماربه واردي بو مملكتده نه ضرر اولورسه
بوندن اوله جقدر ديو نظر ايلدي اني كورديكه برجنس صچان پيدا اولمش
متصل اول سدي اياقلري ايله قازوب دلمك اوزره واللي كشي بركونده ايمديكي
ضرري برآنده ايلمك اوزره همان اول شخص مزبور جمله املاكني صاتدي
وتوابعني يانجه الدي واخر ولايته هجرت ايتدي از زمان كچمدين
حق سبحانه وتعالى حضرتلري اول سده دخي زياده فاره مسلط ايلدي اول سدي
دلوب غربال دوندرديلر وبحر متلاطم اول واديلره اقوب سكان مملكتي غرق آب
وعماراتي خراب ويباب ايتمكه باعث اولدي واول سدي حدذاتنده لقمان اكبر
ابن عاد حجر ورصاصله بنا ايتمشدي كه فرسخا عن فرسخ قدننده ياپديروب
استحكام ويرمش ايدي وبالجمله زمان سابقده ارض سبا مملكت معموره ايدي
اصلا انده بت وپره اولمازايدي حتى برمسافر اول حدوده داخل اولسه اوسنده كي
بت وپره في الحال هلاك اولوردي صكره غضب آلهي ايله شويله خراب اولدي
اراك وسدردن غيري نبا تاتي قالمدي حتى ﴿ذلك جزيناهم بما كفروا وهل نجازي
الا الكفور﴾ انلر حقنده نازلدر خفي اولميه كه اوضح المسالك نام كتابده
اقاليم عرفيه يي اوتوزه منحصر قيلمشلر يعني كه علملري متعلق اولدوغي اقاليمي
يازوب علملرندن خارج اولنلري يازمامشلر جمله دن بري مملكت رومي همان
براقليم يازمشلر حالاكه اقليم روم حدودي معلوم معين نواحي وقروم
اولدقدن صكره ولايت اناطولي برمستقل اقليم عرفي در اني بيان ايتمامشلر وخارج
بحر قسطنطنيه ماوراسنده كي روم ايللري ايسه نيجه اقليمي مشتمل ايكن يالكز
براقليم دخي عد ايلمامشلر حالاكه شهر قسطنطنيه جانبنده واقع اولان اراضئ
وسيعهٔ متعدده دن بوسنه وانكروس وافلاق وبغدان واق كرمان واردل
سرحدلرينه وارنجه كه روم ايلي مملكتي آكلمشدر مع ذلك ساحل بحرك
فرنكستان طرفنه ممتد اولان موره واغريبوز وقارلي ايلي سمتلريله بعض

جزيره لر براقليم عرفيدر وينه جانب غربده واقع هرسك وبوسنه طرفلرى
بعده بوسنه سرحدينه متصل مجار ولايتى كه طمشوار مملكتى ديومشهوردر
وينه طمشواره ملاصق انكروس ولايتى كه خروات ممالكى ديو مذكوردر
بونلردن غيرى سلاطين آل عثمانه خراج كذار اولان كفره دن افلاق واردل
وبغدان سرحدلرى براقليم عرفى عداولنمق لازم ايكن بزجمله سنى برعد ايلدك كه
اقاليم عرفيه تمام اوتوز ايكى اوله يعنى كه تعداد اسنان انسانى منزله سنده
عد اولنه يعنى كه جمله روى زمين وسرتا پا بسيط ارضين هيكل انسانى كبى
برجسد سهمكين تصور اولنوب كوه قاف اول بدنك سرى وخليج بحر رومدلى
واوتوز ايكى اقليم عرفى اوتوز ايكى دندانى وآى ايله كون ايكى كورر كوزى
ومغرب ومشرق ايكى ايشيدر قولاغى وجبال وتلال وبوادى الى اياغى واقار صولر
الى واياغى پرماغى واق دكز قره دكز بوغازلرى منفذ تحتانيسى ودها نيسى منزله سنده
اولوب اسر يللر اول هيكل مكمل الاعضا تنفس ايتدكجه انفاس ظاهر الفيضانى
اولمق مناسب كورلمشدر اقاليم عرفيه يى اوتوزه حصر ايتديلر مجرد آيك
اوتوز كون اولمسى مناسبتن قصد ايتدكلرى تصرف جزوى بولنمشدر بو تحقيقدن
ماعدا هراقليم عرفيه نك پاى تختنى دخى بيان ايتمك يعنى قاعدۀ مملكتى
سلك تحريره كتورمك واجبدر كه بعض ممالكده اكا پاى تخت دينلور واكثرنده
كرسىٔ مملكت ايله تعبير قيلنور ايمدى خفى اولميه كه جزيرة العربك پاى تخت
قديمى مكۀ مكرمه وكرسىٔ حادثى مدينۀ منوره ومصرك كرسيسى قاهره
وديار مغربك مهديه وغرب شرقينك افريقيه ويمن ولايتنك قديمى صنعا
وحادثى زبيد وخراسان مملكتنك پاى تختى نيشابور وعراق عجمك
اصفهان وعراق عربك بغداد وملك اذربايجانك تبريز وولايت خوزستانك
تستر اقليم فارسك شيراز وديار بكرك قديمى موصل وحادثى شهرقره امد
وديار شامك دمشق وروميۀ صغرانك كرسىٔ قديمى اماسيه وحادثى سيواس
وملك يونانك قاعده سى قونيه وقره باغ ممالكنك كنجه وشروان ديارينك
قديمى باب الابواب وحادثى شماخى وقريم ولايتنك پاى تختى باغچه سراى
وروم پادشاهلرينك پاى تختلرى اولا بروسه ثانيا ادرنه ثالثا قسطنطنيه كه
ميان روميانده بلاد ثلثه ايله تعبير اولنمشدر نته كم مجار ولايتنك پاى تختى
طمشوار وانكروس اقليمنك قديمى بدون وحادثى بچ مملكتيدر وينه

طوايف افرنجيه‌دن جنويزك كرسئ مملكتى رومية كبرى وفرانسه ولايتنك پارس ديدكلرى كشور فسيح الارجا وونديك كفره سنك وندبك نامى ايله مسمى اولان شهريدر سائر كفرۀ فجره ولايتلرينك قواعد ينه تعرض اولنمیوب يازلمامشدر

فصل فى احوال الامم الماضية واديانها وافعال الملل المختلفة واركانها

خفى اولميه كه اشبو مجلد اولده يازيلان امم مختلفة الاديانك اجمال احواللرى اوائل كتابده تحرير اولنمق فرع سمع روشناسان مقوله سى اولمغين مولانا ابن شحنه روض المناظرده وبعض مورخين ازمنه كتب مأثرنده يازدقلرى اوزره تسطير قلنمق مناسب كورلدى ايمدى جمله دن مقدم روى زمينى معمور ايدن بنى آدم (امت سريان) ايدوكى متفق عليه امم اولوب طائفۀ سريانيين بين المورخين ملة صابئين ديمكله دخى مشهور اولمشلردر فلا جرم ذكر اولنان امم احكام دينيه‌لرى فى صحف شيث بن آدم عليه السلامدن وادريس پيغمبره متعلق اولان كتب لازم الاحترامدن استخراج ايتمشلر ايدى اما صحف شيثه اعتبارلرى جمله‌دن زياده ايدى كه اول كتب جليله‌نك فصوللى محاسن اخلاقه وخصال ذميمه‌دن محسوب اولان بخل وخست وكذب ومحنثلكه متفرع معايب حقد وحسد ونفاقه متعلق ايدى يعنى كه اخلاق حسنه ايله اتصاف امر اولنوب خصال ذميمه‌دن نهى قلنمشيدى وحالا امت محمديانده مؤدى اولان صلوات خمس مفروضه كبى انلره يدى وقت نماز امر اولنمشيدى كه بش وقتى عينيله حالا جارى اولان اوقات ايدى التنجيسى اشراق نمازى كبى صلوة ضحى ويدنجيسى كيجه‌دن التى ساعت كچدكده يعنى نصف الليلده قيلنه‌جق نماز واجب الادا ايدى وبالجمله اوقات سبعه‌ده اداء صلوة ايتمك انلره فرض اولمشيدى ساعت شب وروز فى الحقيقه اون ايكيشر ساعت اولمغين زياده سنه اعتبار اولنميوب نصف الليل تعبير اولنه‌جق محلده كيجه‌دن التى ساعت كچدكده ديو بيورلمشيدى اما انلره‌ده اتمام صلوته دلك تهات نيت خالصه مشروط ايدى جدا غيرى خاطره‌لر ايله مخلوط اولان نمازلرى صحيح اولمازدى كذلك جنازه نمازينى بزم كبى بلا ركوع وسجود قيلورلردى وينه شهر صياملرى انلركده تمام برآى ايدى نهايت عيد فطرى نوروزه راست كتورلردى كه شمسك حمل برجنه نزول ايتدوكى كونده خصوصا مكة الله لازم الاحترامى ومصر قاهره‌ده كى اهرامى معزز ومكرم

طوتوب ظاهر حرانده برمكان مخصوصده جمع اولوب حج ايدرلردي يعني كه
حجاج ذوي الابتهاج كعبة الله‌يه واردكي انلرده اول مقامي زيارته كيدرلردي
اما اعياد سنويه‌لري بش بيرام ايدي كه زحل ومشتري ومريخ وزهره وعطاردك
وشمسك شرفلري برجنه نزول ايتدكلري كونلرده ايدرلر ايدي اما جمله‌دن
اكبر واشرفي نوروزه راست كلن عيد پيروزلري ايدي ديو مولانا ابن شحنه
روض المناظرده بيان ايتمشدر مع هذا مشوش ادا ايله تحرير ايدوب علم نجومدن
بهره‌سي اولمديغني بيلدرمشدر زيرا كه زهره وعطارد وشمسك بر سنه‌ده شرفلري
برجنه نزوللري احتمال وانجق كنشك متعين واقع اولور حال اولوب طوته‌لم كه
بو اوچ شرفده اوچ عيد ايتمه‌لري ممكندر والا زحل ومشتري ومريخده بوجه
من الوجوه قابل دكلدر بو سببدن كه زحل اوتوز ييلده برشرفي برجنه داخل
اولور مشتري ايسه انجق اون ايكي ييلده واصل اولور مريخ خود ايكي ييله
قريب زمانده انجق بركره اول سعادتي بولور بو تقديرجه امم صابئين وملل
سريانيين اعياد سنويه‌لري اشراف نجومه تعليق اولنديغي اداء اختلاف
وتشويشدن مبرا اوله‌ماز اما صابئين قومنك نسبلري اهرام مصردن
هرم ثالثده مدفون اولان صابي بن ادريس عليه السلامدر وبو امتنك
دينلري تا حضرت ابراهيم الخليل عليه صلوات الله الجليل بعثنه دك طورمشدر
كيدرك كندولر فتنه وفسادات وارتكاب ملاهي وذلات ايتمكله حضرت
ابراهيم پيغمبر كوندريلوب دينلري نسخ اولندي يعني كه امم جليله خليليه پيدا
اولوب دين شريفي كوندن كونه رغبت واشتهار بولدي بودخي خفي اوليه كه
صابئيلرك زعمنجه ملائكه وجمله اجناس روحانيه بني نوع بشردن تفضيل
اولنمشدر يعني كه انلرك علماسي طريق اعتقادلرنده ائلك كبي مذهبه ذاهب بولنمشدر
اما اظهار طريق حق واثبات دين محقق ايچون سريانيلره بعث اولنان
پيغمبرلر حضرت آدم وشيث ونوح نبي وادريس عليهم السلام ايله معبردرت نبي مرسل
موقر ايدوكي حديث شريف نبويده بيورلمشدر بعدما (امت قبط)
حام بن نوح عليه السلام نسلندن اولوب ديار مصرده ساكن
اولورلر ايدي وهياكل واصنامه كلي اعتبار ايدوب عبادت قيلورلردي ملوك
وذي قدرتلري جواهر ونقوددن مالك اولدقلري موجودي كنوز ودفينه
ايدوب علم طلسماتله مسلط وموكل وضعند نصكره كندولري بيت دفينه‌ده
دفن ايتديررلر ايدي فن طلسمات وعلم نارنجات وكيميا وسيميا علومنه متفرع

نیجه حالات وعملرنده اظهار خارق عادات مقرر ایدی حتی فرعون حضرت
موسی واول زمانده اظهار سحر ایدن سحرهٔ ضلالت نما وبنی اسرائیل
قومنه تغلبله جفا واذا ایدن زمرهٔ ذمیمه بی انتها عموما قبطیلردن هویدا اولمش ایدی
اما امت فرس) عجم قومی درکه فارس بن آدم بن سام بن نوح علیه السلام اولادندن
اوره یوب زیاده اولمشدر جد اعلامز کیومرثدر دیرلر بز حضرت آدمه
ابو البشر دیدوکمز کبی انلر کیومرثه جد بشر اعتبار ایدرلر ساحل طبرستانده کی
دیلم قومی وشهرزور سمتنده کی اکراد طائفه سنك زمرهٔ واجب اللومی ونهر
جیحونك ماوراسنده کی اتراك قبائلی عموما انلردندر یعنی که تحقیق طریق حقده
توفیق هدایت رفیقدن محروم قلان بدکمانلردندر وبو زمرهنك قدیمی عالملرینه
کیومرثیه دینلور اعتقادلری اکا منتهی اولمغین مذاهب عاطله لری اکا انتساب ایله
بیلنور مثلا نوردن بر آله قدیم اثبات ایدوب یزدان ایله تسمیه قیلورلر الله بودر دیو
اتفاق ایدرلر ظلمتدن مخلوق بر آله دخی اثبات ایدوب اهرمن نامنی ویررلر ابلیس
بودر دیو سویلرلر مع ذلك البته نوره محبت وعبادت وظلمتدن اجتناب وفراغت
ایدرك بو اعتقادلرینه اشتهار ورغبت ویرمکله کیدرك نوردن بدل ناره طاپمغه
باشلدیلر ودعوای نبوت ایدن زردشته کلنجه ساحل بحر ضلالتده قالدیلر
اما اول ظهور ایتدکدنصکره بحر ذاخر جهالت وطغیانك تاقعرنه سنه طالدیلر
یعنی که نار خالق نور وظلمتدر ووجود بردر وشر یکی یوقدر وخیر وشر وفساد
وصلاح نور وظلمتك امتزاجندن عبارتدر دیو مصر اولوب ابتدادن دین مجوسی
پیدا قیلدیلر ترجمهٔ کیومرثده تفصیل اولنان قصهٔ آتیه که مز بورك فرزند زاهدی
بر غارده عبادت ایدرکن دیولر فرصت بولوب سجده ده ایکن مبارك باشنی بر سنك
کران ایله اوروب باصدیروب هلاك ایتدکلرنده کیومرث ولد نجیبی مقتولا بولدی
میتنی پیرامن جبل دماونده بر چاهه صارقیدوب دهان چاهه آتش فروزان
یاندردی یابودرکه اطراف ممالکده کی اقربا ومتعلقاتنه اوغلنك هلاکی خبرینی
آتشله بیلدردی ویاخود مباد آینه دیولردن جسم بی روحنه دست تعرض
وتعدی وضرر یتشدیره دیو قعر چاهده صیانتنی ودهانده کی آتش فروزانله حفظ
وحراستنی اراده قیلدی لکن عبدهٔ نار اولان اشراره ذکر اولنان آتش شرربار
بر سرمایهٔ ضلالت کردار اولدی زعم فاسدلرنجه سبیل وتوجیه وتأویللری
بو قصه ده دخی من وجه نهایت بولدی (لمؤلفه) ازلی روحی ضلالتده قلان
بدکردار ٭ غرق انوار کن ایلرینه نوری افکار ٭ پرتو لمعهٔ دیداره سزاوار اوله مز ٭

❁ روز روشن ازلی اکا که اولمش شب تار * عینی درآب حیاتك مثلا آب زلال ❁
یتروب نور رسیدین ایده ظلمتده قرار * بودخی خفی اولمیه که امت فرسك ییلدن
ییله بش بیراملری واردرکه اولی کانون اولك بش اولکی کونیدر ایکنجیسی تیرگان
اوچنجیسی مهرجان دردنجیسی فرودخان بشنجیسی رکوب کوسج کونلریدرکه
ایام بهاردن برروز معهودده برکوسج کمسنه حماره سوار اولور والنده برغرابی
یلپازه کبی طوتوب کسب هوا ایتدوکی کانه اول مروحه ایله کوسترر وشدت شتا
وموسم مضرت سرمایه وداع ایدوب سلطان بهار مجلسنه توجهنی ایما قیلور اما
جمله دن معتبری عیدنوروزیدر ومهرجاندن مراد خزانه ابتدا اعتبار ایتدکلری
روز پیروزیدر اما امت عرب زمان جاهلیتده بونلر اصناف مختلفه ایدی برصنفی
خالقی انکار ایدرلر وهو بالطبع محیی بالوهم مفنیدر دیرلردی وبرصنفی خالق صانعك
وجودینه اعتراف ایدرلر نهایت یوم بعثی انکار ایله اختلاف ایدرلردی برصنفی ایسه
عیاذا بالله تعالی بته طپارلر واصنامه عبادت ایدرلر حتی هرقبیله نك مخصوص
صنمی وار ایدی وبعضیسی قوم نوح اصنامی ایله تسمیه اولنورلردی اما عرب
قومنه مخصوص اولان علوم که انده مهارتلری وسائر امه کوره انلرك فضیلتلری
واردر بری علم انسابدر ودخی علم کواکب وعلم تواریخ وعلم تعبیر مناما تدر
برعلملری دخی علم قیافه درکه بعض آثار ومشابهتله اوغولدن والده وبابادن ولده
انتقال ایدرلر وبوعلمده قبیلهٔ بنی مدلجك مهارتلری جمله دن زیاده در بردخی
علم قیافه یی بیلورلر یعنی که ایز ایدرك برماشی قنده کیتمشدر ادراك قیلورلر
فرضا برایزده بش اون اثر اولسه ینه شك ایتمیوب اثرندن تعیین ایدرلر غب ذلك
علم انسابده کلی دقت ایدرلر حضرت پیغمبرك نسب شریفنی کما ینبغی بیلورلر
وبین الناس تعارفده دخی کما ینبغی دقت قیلورلر ونسب امانتده زمامهٔ العظمی
اعتبار ایدرلر کذلك زوج وزوجه ده نسب کوزه دیرلر مناسب اولمیجه
تزویجنه رضا ویرمزلر ومنکوحه عورتده حسب مراعاتی ایله تقید ایدرلر
دینی وحسبی ومالی وجمالی جانبلرینی البتده لازم وواجب بیلورلر بردخی جریان
رق عجمده دردیرلر عربده جدا رق اولمامشدر امام شافعی نك احد قولینی
بودر دیوسویلرلر بونلردن ماعدا انسابده طبقات ستّه اعتبار ایدرلر اولکبسنه
شعب دیرلر نسب ابعد مراد ایدینوب فخر عالم صلی الله علیه وسلم نسبنده کی
عدنانه قیاس ایلرلر ایکنجیه قبیله دیرلر شعب بوندن منقسم اولور دیو ربیعه
ومضره تشبیه قیلورلر اوچنجیه عماره دیرلر انساب بوندن قسمت اولنور

قريش وكنانه يه قياس قيلنور ديو تحقيق ايدرلر دردنجى يه بطن تعبيرين ايدرلر
انساب عماره بوندن منقسم اولوب عبد مناف وبنى مخزومه قياس ايلرلر بشنجى يه
فخذ اطلاق ايدرلر انساب بطن فخذدن قسمت اولنوب بنى هاشم وبنى اميه كبى
اعتبار اولنور ديرلر التنجى يه صاد مهمله ايله فصيله ديرلر يعنى كه فخذ فصيله دن
بولنور بنى عباس وبنى عبد المطلب كبى عد اولنور ديرلر نهاية الادب فى انساب
العرب نام كتابده بو وجهله تحقيق ايلرلر ماوردى رحمة الله عليه احكام سلطانيه ده
بيان ايتمشدر وعلامهٔ زمخشرى ﴿ وجعلناكم شعوبا وقبائل لتعارفوا ﴾ تفسيرنده
بويله تحرير ايلمشدر ديرلر امام نووى قولنجه قبل الفصيلة عشيرة دخى زياده اولنمشدر
حتى جوهرى رحمة الله عليه عشيرة الرجل هم رهطه الاقربون ديو تعبير ايلمشدر
بونلردن غيرى حى اعتبار يده واردركه حى من العرب ديرلر وحى بنى فلان تعبير
ايدرلر بعضيلر قولنجه لسان عربى يى اول تكلم ايليان قحطان بن هود عليه
السلامدر اما عند الاكثرين يعرب بن قحطان بن هوددر حتى عرب يعرب بندن
جمله دن اول اول سويلمكين اسنادى اكا مناسب كورلمشدر ديرلر
اما امت روم بنو اصفر ديدكلريدر كه روم بن عيص بن اسحق عليه السلامدر
تاملوك رومدن قسطنطين نصرانى دينى اظهار ايدنجه روم ملتى دين صابئيه
اوزرينه ايدى بعد زمان قسطنطينك تحملى ايله نصارا دينينه داخل اولمشلر ايدى
وامت ارمن بونلرك پاى تخت ملوكى اخلاط ايدى بعده رعيت اولديلر طرسوس
ومصيصا مملكتلرينه طاغلديلر كه كرسى مملكتلرى سيس شهرى اعتبار اولندى
جد قديملرى ارمن بن ليطى بن يونان بن يافثدر بعد زمان بونلردن ابخاز وكرج
وسناسنه وساورديه وصيار قبائلى بولنمشدر جملهسى دين نصرانى
اوزره در وبعضيلر قولنجه ارمن رومك قرنداشيدر
واما امت روس كتاب نزهة المشتاق قولنجه روسيا نام مدينه يه نسبت اولنور كه
پاى تختلريدر ولايتلرندهكى بحرك ساحلنده بر عظيم شهردر اما بعضيلر قولنجه
روس بن تورك اولاديدر بحر نيطشده كى جزايرده اولور ومراكب حربيه
قوللانورلر اكثريا قتاللرى خزر طائفه سيله دركه نهر اتلدن انلرك خليجنه
واررلر غارتلرينه اقدام قيلورلر اوائل حاللرنده دين مجوسى اوزره ايديلر صكره
كبش نصرانيى اختيار قيلديلر برزمره سى هركز صقال قومازلر اخر عمره دك
قازيدرلر وبرصنفى قاز تميوب اوزادرلر وفتيله كبى اوردبررلر امادين مجوسى ترك
ايدوب دين نصرانى يه دخوللرى ابن اثيرك قولنجه سنه خمس وسبعين وثلثمائه

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

تاریخنده واقعدر ملك قسطنطنیه اولان قسطنطینك قزقرنداشی ملك روسه تزویج ایتدکده دینی دیگزه موافق دکلدر دیو خلوت زفافه رخصت ویرمامکن اولا ملك روس بعده تحت حکمنده کی قوم مخصوص تنصر ایتدکلری شایعدر و بوملتك جوارنده املان ورجان دخی واردرکه اخوان وولدین یونان‌در محاربه‌لری روم وصقالیه وترك وخرزایله در نهایت اشد قتاللری روملا واقعدر وبو ایکی ملکك ممالکنه متصل امت باشقرده دخی واردرکه بلاد ترکله ولایت روم میاننده در یتمش پاره دن زیاده شهرلری ونیجه پاره بروج وحصن حصینلری واردر نصرانی دینی اوزره ایکن حق سبحانه وتعالی خلقتلرینی هدایت خلعتی ایله تشریف ایلدی سنه ثلثین وخمسمائه دنصکره اسلامه کلملری میسر اولدی

(امت خرز) ابن اثیرقولنجه کرجدن وبعضیلرزعمنجه ارمندندر واکثر مورخین یازدقلری اوزره بشقه برملتدر دینلری نصارا دینیدر حلیج وبلنجر وسمندر واتل نامدرت پاره شهری واردر جمله سنی نوشروان بنا ایتمشدر ومدینهٔ بلغاره قریب اولان سقسین دخی بونلرك مداین کبیره سندندر اما غایتله بیوك مملکتدر سکانی امام ابو حنیفه وامام شافعی مذهبنده در نهر اتل ایسه دجله دن بیوك صودر اندن مراکبه بنلور قرق کونده بلغاره واریلور خلق قشین شهرده اولورلر یاز کونلرنده چادرلر ایله یایلاقلره چیقارلر اوائل حاللرنده هیچ بردینه کرمیوب خالی الذهن طورررلردی هارون الرشیدك زمان خلافتنده قیصر روم یهودایه خشم ایلدی قسطنطنیه دن اول زمره دن برفردی قومیوب اخراج ایلدی تاکه انلرده چکیلوب بلاد خرزه کتدی وقتاکه اهل خرز دین یهودی بیلدیلر مشربلرینه موافق کوروب تهود قیلدیلر بعدزمان که خراسان لشکری اول ولایتی فتح ایلدی کندولر مسلمینك تحت حکمنده اولوب دین اسلامی شریف بیلدیلر سنه خمسین ومأتین تاریخنده اول زمرهٔ سعیده‌یه دین وایمان سعادتی میسر اولدی وقتاکه ملت مزبوره اسلامه کلدی ملکلری اولان خاقان برزمان تردد قیلدی بعد زمان اکا دخی سعادت دینیه نصیب اولدی خاقانیه برطائفهٔ معروفهٔ ممدوحه درکه قوم ترك وخرز انلری قتی معزز طوتارلردی سائر ملوك کبی صاحب امر ونهی دکل ایکن تکریمنده دقیقه فوت ایتمزلر فرضا که هر یرده کورسه‌لر سجده ایدرلر ایاغنه دوشوب خاکه روی مال قیلورلر تا تکلم وجلوسه رخصت ویرمینجه سویله‌مکه واوتورمغه جرأت قیلمازلر اصلا اتراکدن

برفرد انلره طوغرو بقمه ماز ومقابله سنده طوره ماز اولادوكى زمانده دفن اولنور تعظيما هيچ بركيمسه قبرينه وارماز مادامكه قبرى كورينور يرده اوله كيمسه اته بنزنظردن غائب اولدقده ركوبه جرأت ايدر فرضا برينك قتلى لازم كلسه ملك روز كار خفية وعلانية قتلنه اقدام ايلمز نهايت قتل لازم كلدوكى حاقانه بيلديروب كندوكندوبى اسهل وجهله اولدرمسنى اشارت قيلور اول دخى سرا وقنه كيرر وكندوبى برطريق ايله اولدرر چون بونلردن برينى حاكم ايدنمك استه سه لر بوغارلر هلاك ايتمك مرتبه سنه كتورررلر بعده قاچ يىل حاكم اولمغه راضى سين ديوصورارلردى رضاسى قاچ سنه يه اولورسه يازارلر اندنصكره حاكم ايدينورلر وقتا كه اول سنه لر تمام اولور حالا كه اجلى ايرشميوب اولمامش بولنور اولزمانده قتلنه رخصت اولور بوتفصيل مناهج الفكر نام كتابده مسطوردر وبو احقره منظوردر

اما (امت بلغار) ضعفه منسوب اسلامدن برطائفه در مقتدرك زمان خلافتنده برسهمكين رؤيا كوررلر خليفه جانبنه رسول ونامه كوندروب كندولره قواعد دينيه بيلدرر برعالم رجا ايدرلر پس مسئوللرينه اجابت بيوريلوب برمرشد كوندرلدكده شرف اسلامله مشرف اولورلر نته كم مولانا ابن اثير تاريخ كاملنده تحرير ايدر سنه ثلث وستين واربعمائه حوادثيدر بويله تسطير ايدركه اقصاى تركده بين الترك والصقاليه برمملكتده ساكن ايمشلر بويقينده ايمانه كلوب امام ابوحنيفه مذهبنه دخول ايلمشلر حالا كه ولايتلرى اقليم سبعه دن خارج ايمش نهايت طول نهار اول سرزمينده يكرمى برساعت اولور ايمش واول نواحيده قندز وقاقم وسنجاب اولانور ايمش واما (امت تاتار) بركروه انبوه در غارت بلاد وتسخير مملكتده اكثرى برشكوهدر ماوراء النهره نسبتله بين الخطا وممالك الاسلامده ساكن اولورلر وپاى تخت روم اولان قسطنطنيه يه قياس ايله بحر نيطشك نهايتنده بولنورلر جنكيز خان صاحب خروج اول زمره دندر اسلاملرى قوى قويمى قوى برطائفهٔ كثيره در جدا آتلرينه نعل اورمازلر وسائر طوائفك طوارلرى كبى عليق اصمازلر مع ذلك طلب الغارده وهزيمت وفرارده بش كونلك يولى بركونده طى ايدرلر كذلك وجه معاشلرى آسان وجهله در زبون دوشن آتلرينى بوغازلدقده لحمنك هرپاره سى تكلتى التنده پشوب كندولره بريان كبى الذ اطعمه در اعدا ولايتنه كه واررلر تحميلى قابل اولميان مأكولات وملبوسات ومفروشاتى حتى فرارگاه ناس

اولان عماراتی احراق بالنار ایدوب کلنی کوکاره صاوررلر حامله خاتونلرك قتلندن صکره قرنلرینی یارمق وایچنده‌کی جنین ذی روحی چیقاروب بشقه تعذیبله هلاك قیلمق عادت قدیمه‌لریدر تاریخ تألیف کتابکه سنه ستة والف هجری ایله مقارن حسابدر دار الملك تاتار اولان ولایت قریم سلاطین آل عثمان تحت حکمنده داخلدر آل جنکیزدن اولان خان صاحب سکه وخطبه‌لری پادشاهان روم توجیهی ایله مرادلرینه واصلدر اکثر غزالری روس کفاریله در بعض زمانده غارتلری چراکسه فجاری ایله در

پس امت چرکس کفر اوزرینه مصر برچری بربرلرینك خلاف طریقنده سرسری کمال عقل وخرددن بری برطائفه در زمرهٔ روس اق بکزلو وکوك کوزلو ناجنس منحوس اولدقلرینك خلافی چرکس قومی بغدای رنکلو قرا قشلو خالدار حسن وجمالله بدیدار غلمان وکنیزکلری کرانمایه ولایق خریدار برفرقه در سنه اربع وخمسین وستمائه تاریخنده سکان مصرك بو زمره‌یه رغبتی زیاده اولمش غلمان وجواریسی اکثریا بونلردن وجود بولمش کیده رك چوغالمشلر بربرلریله حسن اتفاقه مالك اولمشلر حتی صاحب ظهور اولوب مصر سلطنتنه فرجه بولمشلر تا سنه خمس وستین وتسعمائه تاریخنه دك حکومت ایتدیلر بالاخره سلطان سلیم خان بن بایزید خان که حلب وشام ومصری فتح ایتدی بوجمله‌نك دولت وحکومتی امراء چراکسه‌دن کندی عجب وکبری اول زمره‌نك برمرتبه‌ده ایمش که امراسی باشلو باشنه البته بر مسجد وحمام یاپدیرمشلر بربرینك مسجد وحمامنه وارمغه عار ایتمشلر ولایت مصرکه فتح اولنمش برمحله‌ده بش اون مسجد وجوامع بولنمق وبربرینه متصل حماملر سیر اولنمق وقوع بولمش حکمتی سؤال اولندقده چراکسه‌نك کبر ونخوتلریله جواب ویرلمش اما سلاح ورکوب فننده نظیرلری یوغیمش ات سکردرکن اوستنده قیام ایتمك وسرعتله کذار ایدرکن اکرین الوب تکرار ایکرلمك وینه سکردرکن اتك قرنی التندن چکمك کبی وایکی مرد جندی اتك کبی ورطه‌دن ات دکشمك انلردن ظهوره کلمش وقتا که سلطان سلیم خانه مقابل اولدیلر سلاح شورلقلرینه مغرور اولوب کوزه‌ك وسترمدیلر بحکمت خدا زوال ملکله پریشان حال اولدیلر سلطان بزرکوار دیندار طائفهٔ مزبوره قصدینه سیر وکشت وکذار ایتمکه بو باعث اولمش که مزبورلر حلب ومصر وشامده تولد ایدن اولادلرینی کفار چراکسه ولایتنه کوندررلرایدی اول یرلرك آب وهواسندن نشو ونما بولمغله براروبهادر اولسون

دیرلردی اولاد اهل اسلام عزم ولایت کفار بد نام ایتمك قباحتنی اکلامزلردی
بوندن ماعدا سکه لرنده کلمهٔ شهادت مرسومدی حالا که دست کفاره دشمه سی
وجیبلرنده بولنوب بیت خلایه وارمسی قباحتلری بابلرنده کویا که بی اعتبار
ومعدومدی فلاجرم علماء اعلام صاحب قلم اذلرینه فتوالر ویررلر ایدی
اول شهریار ممالك شکاری توجیه توجهه تحریض دخی قیلدیلر
واما امت افلاق واردل وبغدان دخی واردرکه ملك روم وتاتار وانکروس
میانده کی ممالك مختلفة المسالکده متمکنلردر حاکملری ویوده نامنه سلاطین
آل عثمان طرفندن نصب اولنوب خراجلری سال بسال مقطوعا ارسال
اولنه کلمشدر برینك ویوده سی اولمینجه ویاخود رعایا اظهار تظلم ایدوب
رفعی لازم کلمینجه بنه ایچلرندن بری ویوده نصب اولنمازدی ومجددا ویوده
کوندرلدوکی زمانده رکاب همایون اغالرندن برینه خدمت دیو ویریلوب سنجاقدار
نامنه برچاوش وقرق اللی مقداری قپوجی قوشیلوب واردوغی زمانده کی الوب
کتدوکی شخص بکلردی یعنی که حاکم نصب ایدوب سائرندن بکلردی
برقاچ کون الیقویوب ولایتنك متاعی ایله رعایتدن غیری فلا اقل اون بیك فلوری
وبش بیك فلوریلق بارکیر وذ خیره وران اغای ذیشانه خدمت ایدردی
بریوکدن زیاده جه چاوشه واوچر بیك اقچه وبرر بارکیر هر قپوجی یه ویرردی
وهر ویوده یکیلندکجه وزیر اعظمه یوز بیك فلوری مقداری خدمت ایدردی
وسائر وزرایه وغیره نسنه ویرمزدی بو طریقله ولایتلری معمور وآبادان ایدی
کفار مملکتلرینك آبرویی اکیلوب مرحوم سلطان سلیمان زماننده افلاق
ولایتی قرق سکز بیك خانه وبغدان ولایتی جمعا اوتوز بیك خانه واردل کفاری
دخی اللی بیك خانه ایدی همانکه سلطان مراد ثالث زمانی اولوب تاریخ
هجری که الفه قریب اولدی ولایت افلاق اون اوچ بیك خانه وبغدان مملکتی
یکرمی بیك خانه اولدی یعنی که ممالك عثمانیه یی رشوت ایله خراب ایدوب ذکر
اولنان ویوده لقلر یلده ایکیشر اوچر کره دکیشلور اولدی وخدمته واران اغالر
قرق اللی یوکه وچاوشلر اون یوکه وقپوجیلر بر ریوکه تنزل ایتمز اولوب عالم کتدکجه
اختلال بولدی عاقبت رعایای کفار ویوده لری نامنده کی فجار بونلرك تکالیفنه
تحمل ایده میوب عصیان ایتدیلر نیجه بیك مسلمانی تلف ایلیوب عموما
روم ایللرینك نظام وراحتی بوزلدی التمش یتمش یلدن برو ممالك اسلامیه یه
ملحق اولان قلاع ونواحی یی کفار خاکسار ضبط ایتدی کفرهٔ مجار وخروات

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

وجسار و بعض ملل نا استوارکه جمله‌سی دین عیسویده یزدیرلر لکن بین النصاری
مسلمین ایچنده رفض والحاد اهلنه مشابه عد اولنورلر قراللری که حاکم ضلالت
مدارلریدر تا بهرام کور زمانندن دم اورر بیك بشیوز ییلاق تحکم دعواسی ایله
سائر کفره بکلرندن امتیاز گوستررد واما (امت یهودی) بنی اسرائیل دیدکلری
قومدرکه حضرت یعقوب پیغمبر علیه السلامك اولادندن وجوده کلمشلردر
یعنی که اسرائیلدن مراد حضرت یعقوب نبی علیه السلامدرکه معنیسی
صفوة الله دیمکدر و بوطائفه‌یه یهود اطلاقی اولا حضرت موسی علیه السلامدن
واقعدرکه مراد شریفلری اول قومك توبه لرینی وحسن سلوکلرینی بیاندر
زیرا که تهود توبه معناسنه وتهوید مشی ورویدفحواسنه‌در و بوقومك کتابلری
توراتدرکه حضرت موسی‌یه بلوك بلوك نزول ایلدی سفر اول مبدأ خلق
عالمه متعلق اولدی بعده نزول ایدن اسفارده احکام وحدود واحوال
واذکار وقصص ومواعظ سعادت ودود اولوب هر بری برمستقل
سفرله بیان اولندی بونلردن ماعدا الواح دخی انزال قیلندی که
تورات احکامنك اجمالیسیدر لکن تورات والواحده احوال قیامت
ونعیم دار آخرت و بعث ونشور وجنت ونار احوالنه متعلق امور سراپا
فردا فردا انلرده بیان اولنمامشدر انجق اعمال دنیویه یازلمشدر انده دخی
اجمال قصد اولنمشدر بو وجهله که عبادت وطاعت ایدنلرك جزالری طول عمر
ونصر علی الاعدا و وسعت رزق وحضوردر نه کم کفر ومعاصی‌یی مرتکب
اولنلرك جزالری موت ومنع مطر وحیات وحرب وفنا وظلمت ایدوکی مسطوردر
اصلا ذم دنیا یه وزهد وورع وتقوایه متعلق نسنه یازلمامشدر باخصوص
اوصاف صلوات معلومه یه جدا تعرض قیلنمامشدر وزمرهٔ یهودا نیجه فرقه‌در
بر بلوکی ربانیه‌درکه امت محمدیه‌ده‌کی معتزله کبیدر بریدخی قروانیه‌درکه جبریه
ومشبهه منزله‌سنده‌در وبرفرقه‌سی عنانیه‌درکه عنان بن داوده منتسبلردر
بودخی خفی اولمیه که زمرهٔ یهوده حاکم اولنلره عراق اطلاقی اولنمشدر اندن
اسبق حاکملرینه هردوس دینلورکن راس جالوتله معبر اولان عانان بن داوددن صکره
عراق ایله تعبیر قلنمشدر اما بوطائفه‌نك برفرقه‌سنه سامره و برزمره‌سنه
کوثانیه دخی دینلور القصه طائفهٔ یهودانك اورجلری ومتعدد بیراملری
واردرکه عید اکبرلری نیسانك اون بشنده واقع اولاندرکه ایام فطیر اول کونلریدر
بردخی عید انصره‌درکه عید فطردن اللی کون صکره‌در مشایخ بنی اسرائیل

طورسینا یه حاضر اولدقلری وکلام بارخدایی کرکی کبی استماع قیلدقلری ایام شریفه اولدردیرلر بونلردن ماعدا سکزکون دخی عیدالحنکه دیو بیرام ایدرلر بعده یدی کون دخی عید المظال نامنه عید ایلرلر اما صیام مفروضه لری صوم کبوردر تشرینك طقوزنجی کونندهکی غروب شمسدن یجق ساعت مقدمجه اورج طوتارلر ایرتسی غروب شمسدن نصف ساعت صکره‌جه افطار ایدرلر بوندن غیری صوم مفروضه‌لری یوقدر ماعداسی صوم نافله در .

امت یونان برامتدرکه ابتدای ظهورلری حضرت موسی صلوات الله علیه وعلی نبینا وفاتی تاریخندن بشیوز التمش سکز ییل صکره اومیرس شاعر یونانی زعمنده واقع اولمشدر لکن ابوعیسی قولنجه حضرت عیسی علیه السلام مولدندن یتمش درت ییل صکره وجوده کلمشدر اللن نام شخص معروف القدرك ظهورندن صکره یونانیلر پیدا اولمشدر لکن اهل شعر وفصاحت علوم عقلیه ومنطقیه وفنون طبیعیه واکهیه ومعارف ریاضیه‌نك انواعنه مأخذ پرحکمت ارباب فضائل وبلاغت برقوم کثیرالریاضت ایدیکه جولان یکران طبعله معرفت میدانندە هنرلر کوستردیلر علم ریاضینك انواعنی تحصیل قیلوب مشربلرینی ملکیت ملکه سنه مبدل قیلدیلر خصوصا علم هیئت وهندسه وفن حساب وعلم ادوار ولحون وعلم نجوم واصطرلاب اولا انلردن ظهور ایلدی وعلم ریاضیه لسانلرنده جومطریا اطلاق اولندی که بیان اولنان علوم متنوعه‌یی مشتملدر وبوذکر اولنان علومه مالك اولنلرك نامی کندو اعتبارلرنده فیلسوف کاملدر معنیسی لسان عربیده محب الحکمة دیمکدر زیرا که زبان یونانیه‌ده فیل محب وسوفا حکمت معناسنه‌در بوتقدیرجه اصحی فیلسوفا ایکن ترخیم قیلنوب فیلسوف دینلمشدر وبوقومك نشو ونما بولدقلری محلك ربع شمالی غربیدرکه محمیهٔ استانبول اوکنده جاری اولان خلیج بحر اول ممالکك اورته‌سنده واقعدر بوتقدیرجه فی زماننا روم ایلی اطلاق اولنان ولایتك قسطنطنیه یه قریب اولان دریا داخل ممالك یونانده‌ر وبوطائفه‌نك نسبلری اصح روایت اوزره یافث بن نوحه چیقار اما بعضیلر قولنجه صوفر بن عیص بن یعقوبه منتهی اولور وبالجمله ایکی فرقه‌در برینه اغریقیون دیرلر آخرینه مطینیون تسمیه قیلورلر شهرستانی قولنجه الك اول پیدا اولان عالملر اوبند فلبس درکه داود پیغمبر زماننده وجوده کلمشدر ثانیا فیثاغورثدرکه سلیمان نبی ایله معاصردر حتی علم حکمتی اول معدن نبوتدن اخذله مفتخردر

❊ القصة عامهٔ حکماء یونانیلردن هویدا اولمشدر تفصیلی فصل حکماده یازلمشدر امت نصارا بونلر تجسد کلمه ده نیجه مذهبدر بر بلوکی کلمه جسد اوزرینه اشراق ایلدی نور جسم اوزرینه اشراق ایلدیکی کبی دیرلر وبر قسمی کلمهٔ آلهی یه منطبع اولدی نته کم نقش ختم شمعه ده انطباع بولدی دیو تحقیق ایدرلر وبر صنفی لاهوت ناسوتله تدرع قیلدی دیو سویلرلر وبونلرک برزمره سی کلمه جسد مسیح ایله امتزاج ایتدی نته کم لبن صو ایله ممتزج اولدی دیرلر وبالجمله طوایف نصارا یتمش ایکی فرقه اولدی اما اوچ فرقه سی سائرندن امتیاز بولدیکه اولکیسی مکانیه درکه ولایت رومده ظاهر اولان ملکانه نام شخصك اصحابیدر بونلر تثلیثی تصریح ایدرلر ومسیح قدیم اوزرینه قدیمدن ناسوتدر وقتل وصلب ناسوت اوزرینه وقوعبولمشدر که لاهوتله بیله درد یرلر وحق تعالی حضرتلری ایله مسیح بن مریمه ابوت وبنوت اطلاقن ایدرلر ایکنجی نسطوریه درکه نسطورس اصحابیدر مذاهب اسلامیه ده کی معتزله کبیدر بونلر اشراقه قائل اولورلر اما امتزاجی تسلیم ایتمزلر وقتل وصلب مجرد ناسوته واقعدر لاهوت داخل دکلدر دیرلر اوچنجی یعقوبیه درکه قسطنطنیه راهبلرینك اعظم واعلمی زعم ایتدکلری یعقوب بردغاتی هوادار لریدر که بونلرك خلاصهٔ کلامی کلمه لحم ودمه منقلب اولوب آله کندی مسیح اولدی دیرلر اما ابن حزم قولنجه مسیح اللهدر که قتل اذا وصلب اولندی دیرلر حتی عالم اوچ کون مدبرسز قالدی دیو سویلرلر تعالی الله عن ذلك علوا کبیرا ابن سعید مغربی قولنجه بو زمره نك کباری بو وجهله تفریق وتحقیق اولنمشدر که بطارقه اصحاب مذاهب اولان ائمه مشابه سنده در اما مطران قاضی یرنده اولانلردر اساقفه مفتیلر منزله سنده در نته کم قسیس مقری ولیب وجاثلیق امام صلوة وخطیب وشماسه وقیم ومؤذن منزله سنده در بودخی خفی اولمیه که قوم نصارا اوقات فجر وضحی وظهر وعصر ومغرب وعشا وتهجدده نماز قیلورلر مؤمنینه فرض اولان صلوة اوقاتنك بش وقتنده قیلدقلرندن غیری اشراق وتهجد زمانلرنده دخی فرائض ادا ایدرلر ونمازلرندن حضرت داوده نازل اولان زبور آیاتنی اوقویوب قوم یهوده متابعت کوسترلر وهرکز آبدست المازلر ولازم الاصل اولان قلب پاکلکیدر دیو سویلرلر وبر رکعتنده اللی کره سجده ایدرلر صوم کبیرلری قرق طقوز کوندر شباطك یوم ثانیسی ایله آذرك ایکنجیسنه وارنجه بوماینده اجتماع اقرب اولان اثنین کوندن اوروج طوتمغه

ابتدا قبلورلر اما سلطان عماد الدين قونجه اصح حساب بودركه زيجه نظر
ايليه لركه كانون ثانينك التنجى كونيدر شهوراهله دن هر قنغيسندن واقع ايسه
ونيجه اثنين اكا متصل اولان شهرك يكرمى يديسنه اقرب ايسه ابتدا ايام
صوملرى اول كوندر * القصه بو قومك پيغمبرى حضرت عيسى عليه السلام
واكا نازل اولان كتاب حضرت انجيلدر مسيحك طوغديغى كوندن
رفع قيلنديغى كونه دك واقع اولان اخبارينى متضمندر وميلاد شريفلرى
كانون اولك يكرمى بشنجى كيجه سى واقع اولمشدر وانجيل شريفى اصحاب
عيسادن درت كمسنه يازمشدركه برى متى در عبرانيه ايله فلسطينده يازمشدر
ايكنجى دمرقوسدركه روميه ايله بلاد رومده كتابت قيلمشدر اوچنجى لوقادركه
يونانيه ايله اسكندريه ده استنساخ ايتمشدر دردنجى يوحنادركه بودخى يونانيه ايله
افسسده يازمشدر وبونلرك صوم سلحين وصوم عدادى وبعض صياملرى
دخى واردر اما تاريخ بناكيتيده مسطور وبو حقيره منظوردركه خلفاء
حضرت عيسى صلوات الله عليه وعلى نبينا اولان حواريون برقاچ قسمه
منقسم اولمشدر يعنى كه رحبا وپاپ وبطريق وجاثليق واسقف وقسيس
ورهبان وروبان ديلمشدر اما روبان كه بونلرك پيشوالريدر بالاتفاق حق
جل وعلا حضرتلرينك اوچ صفات ذاتيه سى واردركه سائر صفات الهيه
اول اوچ صفتده داخلدر ديرلر واول اوچ صفتدن مراد وجود وحكمت
وحياتدر ديو سويلرلر حاشا حضرت بارى تعالى ابدر وعيسى ماصدق حكمتدر
هم كليم خدادر تعبيرين ايدرلر واثرك مؤثره واسطه لغى اعتبارى ايله حضرت
عيسى ابندر ديرلر وحكماء متكلمين نصارا ايدرلركه موجود يا محسوسدر
وياخود معقولدر معقول اولدركه ادراك ظاهرى ايله مدرك اولميه وينه
معقولدن مراد الهيه در ديرلر يعنى كه تورات وزبورده الله الالهه واردر ديو
استدلال ايدرلر پس موجود ومعقول كه جسمانياته تعلقه اوله اندن مراد
نفس ايدوكى تحقق بوله وياخود ابن اراده قيلنه واكر جسمانياته متعلق اولمازايسه
مطلقا يا واجب الوجوددر وياخود اندن ممكن مقصوددر وينه ممكندن مراد
عقل وروح القدس ديو تفصيل ايدرلر وواجب كه ابدر علة العلل
واشرف العللدر ديو بو اعتبار ايله حضرت حقى پدر ايله تعبير قيلورلر ونفس ايچون
فرزنده كوره قابل اثر وجوددر ديرلر تعالى الله عما يقولون علوا كبيرا اما كتاب
انسان كاملدن نقل ايله صاحب كتاب خمس مولانا حسين بن محمد بن حسن

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

دیار بکری بو وجهله بیان ایتمشدرکه انجیل حضرت عیسی علیه السلام
لغت سریانیه اوزره نازل اولدی لکن اون یدی لغته قرائت اولندی وقرآن
عظیم ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾ ایله ابتدا اولندیغی کبی انجیل لازم التبجیل
باسم الاب والام والابن سطری ایله باشلانمشدر پس اول قوم ضلیل بونلردن
مراد اولنان روح ومریم وعیسی در دیرلر ﴿ ان الله ثالث ثلثة ﴾ مضمونی ایله
یوللرین یتوردیلر حالا که ابدن مراد اسم اللهدن مراد ومقصود کنه ذات الله
ابندن مراد وجود مطلقدر زیرا که وجود ماهیت کنه ذاتدن
عبارتدر ونتیجه در وکتاب اللهده مسطور اولان ﴿ وعنده ام الکتاب ﴾
نص کریمی بوکا شاهددر تفسیر انوار التنزیلده دخی یازلمشدرکه بعض
اصحاب شرایع متقدمه حق جل وعلا حضرتلرینه اب اطلاق ایدوب سبب اول
معناسنی قصد ایتمشلرایدی حتی ولادت جهتندن اب اطلاق اولنانلره اب اصغر
وباری خدایه اب اکبر دیمشلرایدی علماء نصاری بومآلی فهم ایده مدیلر
طریق مستقیم هدایی قویوب فج عمیق ضلالته دوشدیلر
درمرتبهٔ سروران آشیان خفی اولمیه که جملهدن مرتبهسی اعلا پاپدرکه پدر
معناسنهدر اعتبارلرنده خلیفهٔ مسیح دیمکدر ایکنجی مرتبه صاحبی قیصردرکه
انبرود دیمکدر معنیسی سلطان سلاطیندر اوچنجی مرتبه ز بیدافرشدرکه پادشاهان
اعتبارلرینهدر وان بروددکه قیصردن عبارتدر مراد بحسب الاستعداد پادشاه
اولنلردر یعنی که اباعن جد اولنلردکلدر لکن زبیدافرش اباعن جد پادشاه اولنلره
اطلاق اولنمشدر ایچلرنده غایتله معزز ومعتبر ومعظم وموقردرکه الی التنده اون ایکی
پادشاه واردر هربری اوچر ملك منقاده حکم ایتمشدر دردنجی مرتبه ریرنامنه درکه
ملك وخداوند دیمکدر اما پاپانك قدرتی بویلهدرکه هرقچن اوج رحباواوچ بیوك
بك وبرپادشاه که جمعا یدی اولور پس بونلرکه اشراف واعیان افرنجدن انتخاب
ایدرك اون کشیهدك که متفق اولهلر یعنی که جمیع روشناسان ایچنده بواون کشی یه
معادل ذی شان دخی یوقدر پاپانك امری ایله انلرك الك عاقل ودانا سنی
وخصال حمیده ایله محلی اولان ممدوح ومستثناسنی قیصر نصب ایتمکه قادر
اولور فاما تفحص محلی اولان وانتخابندهاستقصاء اتمامله دربوب بوجه من الوجوه
بخل غرضله کتم حقه جواز کوسترمهلری تحقق بولور وبالجمله اشرف وازهد
واعلمنی ترجیح ایدرلر بعده باشنه برتاج سمین کیدیررلر زعملرنجه ثلث ربع مسکون
عد ایتدکلری الامان ولایتنه کوندروب تخته بکوررلر بوطریقله که تاج سمینی

الامانیه‌یه واروب جالس سریر اولدقده کیدیررلر اندن لنبردویه مملکتنه کتوروب برتاج پولاد دخی انده باشنه ویررلر بعدما جایکاه پاپا اولان رومیهٔ کبری‌یه وارر برتاج زرین ایکی اباغ ایله پاپا اولان قالدیرر اول سرور مختارك باشنه کیدیرر اندن صکره اول تاجدار وسالار عرض مسکنتله کندویی خاکسار قیلور یعنی که پاپالك اباغنه دوشوب مذلت کوستررر پاپا دخی کانه انی پایمال ایدر اباقلرینی باشی وبوینی اوزره قویوب جسمی اوسننده یورر کمالی ایله فرماننه تسلیم ایدوکنی هرکس مشاهده قیلور فلاجرم اول حینده برسمند ملجم یانلرنده آماده وثابت قدم طورر تاکه پاپانك الی واباغی الك بوینی وباشی اوسننده بولندیغی کبی اسب رهواره سوار اولوب قالقوب اوتوررر بوندنصکره اکا قیصر اطلاقی صحیح اولور جمیع فرنکستان پادشاهلری انك زیر فرماننده اولور (بدیهه)

❊ نه‌در بومشغلهٔ ناسزا بوطور غریب ❊ نه در بو زمرهٔ بدنام وطرز عجیب ❊

❊ بوفصل پرولوله بناء صرح جبارینه زلزله دوشوب لسان بلبله پیدا اولدوغیدر ❊

فضلاء اخبار وحکماء آثار بوخصوصده متفقلردر که هبوط آدمدن طوفان نوح مکرمه‌کلنجه که ایکی بیك ایکیوز الی‌التی ییل اولمشدر وبو اوزره لقده کلوب کچن مخلوقك تکلم ایتدکلری لسان سریانی ایدوکی یقین بولمشدر زیرا تلك طوررکن برقومك میاننده نو پیدا دللر ظاهر اولمق محالدر تعداد السنه امم مختلفه‌نك اتفاق واختیاراتی ایله وجود بولمق حقا که فاسد خیالدر وطوفان نوح علیه السلام ورطه‌سندن صکره نیجه روزکار کذران ایدوب تا فالع بن عامر بن شالخ ابن ارفخشد بن سام زماننه‌دك ینه لسان سریانی ایله تکلم اولندیغی باهر المآلدر نهایت فالع زماننده زمین بابلده اثنی وسبعین حانمان ومنسوبان ودودمان اصحاب جبارین بریره کلدیلر افعال خبیثه‌لرینه کوره بعد زمان برطوفان دخی اولمق احتمالی ایله مشورت قیلدیلر بعد المشاوره والمناظره هر بری قدرت وقوتنه مغرور اولمغین بر صرح عالی یاپمغی واستحکام بنا ایله بسیط زمین وحضیض ارضیندن سقف برینه چیقمغی مقرر قیلدیلر هرکز لاراد لقضائه مضمونی فکر ایتمدیلر ولامفر من قضائه مفهومنی ذکر ایتمدیلر هرچند که وصی طریق سام اولان فالع هدایت فرجام کندولره نصیحت ایلدی اشتمدیلر الله تعالی حضرتلرینك سخط وغضبندن خوف ایدرك جبارلغی ترك ایدك دیو پند ایتدی عمل ایتمدیلر بالاتفاق خوف ایدرك آخر اول اهل نفاق حجاره ورصاص ولبان وشمع وکلس وادهان بربرینه آلشدرمغله باعث استحکام بنیان اولوردیدیلر

اولوردیدیلر یتمش ایکی جبار یتمش ایکی قصراستوار وصرح مؤسس پایدار اساسنی براقدیلر ❁ القصه ابلیس بوزمرهٔ ذمیمه یه معمارلق ایلردی بنم دیدیوکم اوزره بنیاد ایدرسکز سزه طوفاندن وحادثات مکوناتدن مضرت وکزند ایرشمز دیرایدی وقتا که قامت بنا ذراع بنا ایله یدییوز آرشون اولدی وتملنده کی یوز ذراعدن یوقارو طبقاتی مجوف یاپدیریلوب فوقانی ابنیه احتراعی ابلیسدن قالدیغی تحقق بولدی مع هذا هریوز ارشونده برطبقهٔ علیا انشا قیلوب یدی یوز ذراع بوی چکدکده التی قات طبقات وهر بردیواری عرضا ایکی بیك ذراعله مستوجب الدرجات اولمسی نهایته ایردی حالا که زعم فاسدلرنجه بنالری هنوز نصف اولمش ایدی دعوای تکبر وتجبر واستعلا ایله اوج فلکه چیقمق قصد ایتدکلری ثبوت بولمش ایدی قالع که بو احوالی ایشدرایدی منعی ایله ممنوع اولمدقلرین بیلورایدی لکن غضب الهیدن زیاده قورقارایدی چونکه صلاح حاللرندن مأیوس اولدی حضرت نوح علیه السلامدن عنعنه ایله اوکرندکلری اسم اعظمی اوقیوب مزبور جبارلره بددعا قیلدی عاقبت سخط الهی نزولی مقرر اولدی ریاح عاصفه یه امر اولنوب درت رکندن یقمغه باشلدی اوچ کون اوچ کیجه شدتله اسوب اول بد کردارلر بربرینی کورمز اولدیلر عاجز وناچار اولدقلرنده ملائکهٔ عذابدن بری فرمان خدا ایله برسهمناك زهره لر چاك ایدیجی صیحه اوردی نیجه لرینی هلاك ایدوب اصلده بانیٔ بنیان جبروت اولان واجب اللوم ضلالت ثبوت اول ورطه ده بی جان ومبهوت اولمق وتغییر لسان وتفرقهٔ دودمان ایله کونده بیك کره هلاك اولمق وانلری کورن عقلاء ناظرین وجودی بیسودلرندن عبرت المق اراده قیلندی ومع ذلك ینه ریح صرصر بنا وقصرلرینی زلزلهٔ قهر ایله صرصردی کیجه سی وکوندزی بلورسمز یتمش ایکی بر ظلمانیده بربرندن آیروب خواه ناخواه کندولرینی برسمته سوررایدی وبر روایتده یتمش ایکی جبار اوتوز التی رهکذاره طوغری چارناچار چکیلوب کیدرایدی بو حالتده هر بری مدهوش ومبهوت وچشم بصیرتلری خیره وعالم عقل وادراکلری تیره بر بلوك لایعقل وصاحب سکوت اولوب قالمشلرایدی (لمنشئه)

❁ شرف نطق وتکلم نابود ❁ قالدی حیوان کبی هر برجبار ❁ بیلمدکلرینی هر بری اونتدی تمام ❁ نه علم قالدی نه کردار ونه کار ❁ چالدی یردن یره هر بری عقلی ❁ اثر صرصر قهر قهار ❁ وبالجمله کوزلرینه یتمش ایکی یول کوروندی هر بری برسمته کیدوب برکونه لسان ایله تکلم قیلدی فلاجرم قحطان وعاد وثمود

وعمليق وطسيم وجديس برطريقه كتديلر لسان عربي ايله تكلمه ملهم اولوب
يمن ولايتنه يتديلر بعده عاد ناحيهٔ احقافه واردي ثمود بن عابر ايسه ولدي ايله
حجر سمتنه ايرشدى اما ثمودك قرنداشى جديس يمامه مملكتنه دوشدى
حتى طسيم بن لاود تبعيتله انك سرمنزلنه اولاشدي عمليق ايسه ارض حرمه
واروب متمكن اولدي نته كم صحيم بن ازم زمين طائفه رخصت توطن بولدي
لكن جرهم بن قحطان كندو اوغليله برطريقه روان اولوب مكهٔ مكرمه يي منزل
ايدندي و بوجمله يه عرب عاديه نامي ويرلدى بعدزمان اسمعيل پيغمبر عليه السلام
اولادينه دخي بين العربان عرب مستعربه دينلدى زيرا كه بونلر عربي لسانني
انلردن اوكرنديلر يعنى كه تعلم قواعد عربيتدن انلره تبعيتله كفار تكلم قيلديلر
(بيت) ملك معمور دهره غايت يوق ❊ قصبات ومدينه غايت يوق ❊ سيم
وزركوزليان كوزى آچك ❊ كوزينه سنده ميل عبرت صوق ❊ نظم ملك ملوك
نقدله در ❊ اوله تا ناشنايى ملت توق ❊

❊ دربيان فائدهٔ عائده وضابطهٔ كليهٔ ناظمه ورابطهٔ مهمهٔ مستلزمه ❊

اما فائدهٔ لازمه روى زمينده كى معموره مملكتلرك محصولنى وسال بسال خزانهٔ
عامرهٔ سلاطينه وصولى وبعض ملوك دولت سلوكك خراج معقولى بياننده دركه
مولانا ابو القاسم عبد الله كتاب الممالك والمسالكده اعلم الحكما بطلميوس
فلوذيدن نقل ايله بيان ايتمشدر واول فصلك اوائلنده ينه حكيم موصوف مزبور
فيلسوف كتابندن اخذ ايله افاده يه حالا كه عامهٔ مورخين ومؤلفين جل همت
ايتمشدر واول فصلك اوائلنده شويله يازمشدركه انك زماننده يريوزنده كى
شهرلر وقصبه لر جماعدت بيك ايكيوز مدينه ايدى قريه لرك عددى نامعلوم
اولوب هرناحيه كويا كه برخزينهٔ بلا هزينه ايدى وهربرشهرك محصول
وعوائدى كاه زيرزمينده وكاه ذمم رعاياى زراعت كزينده غيرمطلسم برخزينه ايدى
بو وجهله كه خراسان واعمال مضمومه سى خراجى كه ابو الخلفا ابو العباس
عباسى ولايتى سنه اثنى عشر ومائتين تاريخنده كه اووقتده خراج رى
اون بيك كره يوز بيك درهم اولدى ومحصول قومس ايكى بيك كره بيك ويوز
طلقان التى بيك درهم بولندى نته كم عوائد جرجان اون بيك كره بيك
ويوز يتمش التى بيك سكزيوز درهمده تعين بولدى نته كم قصباتدن دهستان
وجاه كرماندن بش بيك كره بيك اولوب اكاسرهٔ عجم زماننده يالكز كرماندن

التمش بيك كره بيك حاصل اولمشدر اما خراج سجستاندن قرای مورق ورحج وبلاد واد زوار كلنسان كه ثغور طخارستاندندر انلرا كسلدكدن صكره طقوز يوز بيك وقرق يدی بيك درهم قرارنده در اصلی اللی بيك كره بيك ويتمش يدييوز الى بيك درهم حسابنده ايكن تنزل ايتمشدر واما خراج طبسين يوز يكرمی اوجبيك سكز يوز سكسان درهمدر نته كم محصول نشابور ايكی بيك سكز يوز كره بيك ويدی درهم اولمشدر واما خراج طوس يدی يوز بيك سكز يوز التمش درهمدر نته كم عوائد نشابور سكز كره يوز بيك وطقسان بيك درتيوز درهم عدادنده در نته كم خراج ابيورد يديوز بيك وخراج سرخس اوچيوز بيك ويدی كره بيك درتيوز قرق درهم تعدادنده در اما محصول مردشاهجان وقهندر بيك كره بيك ويوز قرق يدی بيك درهم اولمشدر نته كم خراج مرور ودوكنج ودستاق درتيوز يكرمی بيك درتيوز درهم ايدوكی تعين بولمشدر وينه خراج طالقان يكرمی بر بيك درتيوز درهم وخراج غرستان يوز بيك درهم وبيك رأس غنم در نته كم خراج بادغيس درتيوز قرق بيك درهمدر نته كم خراج هرات واسفراة واسفنداد وسپنج بيك كره بيك ويوز اللی طقوز بيك درهمدر نته كم خراج بسپنج دخی بشيوز اللی طقوز بيك اوچيوز اللی درهم حسابنده در بونلردن خراج كورۀ دجله اوچ بيك كره بيك وبشيوز بيك درهمدر كه اونوز بش يوك اولور اما كه مال كورۀ كوركان حنطه وشعير ونقددن يتمش بيك كره بيك درهمدر نته كم وظيفۀ حلوان مضافاتی ايله يوز بيك كره بيك وسكز يوز بيك درهمدر لكن مبلغ جباية السواد بعهد كسری قباد يوز كره بيك واللی بيك كره بيك درهمدر كه بيك بشيوز يوك اولور اما حضرت عمر رضی الله عنهك زمان خلافتنده عدالة بيك ايكيوز سكسان يوك التمشدر نته كم عمر بن عبد العزيز عهد وافر الانصافنده بيك ايكيوز قرق دوشورلمشدر اما شول زمانده كه حجاج مستولی اولدی وبين الحكام كمال ظلم وحيفله اشتهار بولدی اون اوچ بيك كره يوز بيك درهم اولديغی تحقق بولدی لكن كسرای برويز زماننده درتيوز بيك كره بيك مثقال حسابنده ويكرمی بيك مثقال التمشيديكه انك سعبی يديوز بيك كره بيك وطقسان بش كره بيك مثقال حسابنده بولنمش ايدی وينه خراج دينور اوچ بيك كره بيك وسكز يوز بيك درهم ايدی كذلك ملوك فرس جبل واذربيجان وری ومالقين وهمدان ودياند وماسندان وطبرستان ومهرتاتغدف

وقومش وحلوان حاصلنی اوتوز بیك كره بیك درهمه تقسیط ایتمشلر ایدی
واما كورهٔ اصفهان كه اینده واوزونده سكسان فرسخدر واون یدی پاره بازاری
دور ر بیوك رستاق واوچیوز التمش بیك پاره قریهٔ قدیمه سی واردر خراجی
یدی بیك كره بیك درهمدر نته كم قبل الفضل بن مروان اصفهان وقم اون التی
بیك كره بیك درهمه كسلمشدر حتی بلا مؤنت سلطان دیو شرح ویرلمشدر
واما وظیفهٔ همدان التی بیك كره بیك وخراج ری اون بیك كره بیك حسابنده
كورلمشدر خب ذلك خراج كورهٔ طخارستان قرق یدی كره یوز بیك واللی بیك
درهمدر وخراج فاریاب اللی بش بیك درهم ومحصول خورجان یوز اللی
درت بیك درهم وحاصل جبلان بلخ وشعب حره وجبالی مائه الف یعنی كه
یوز بیك وطخارستان اوچ بیك اوچیوز درهمدر نته كم خراج حلم اون ایكی بیك
اوچیوز درهم وعوائد فروغس درت بیك درهم ومحصول ترمد ایكی بیك
درهم وحاصل روت وشمغان اون سكز بیك یوز درهم ایدوكی مسلمدر
نته كم عوائد وبوشاران اون بیك درهم وخراج نامیان بشبیك درهم
ومحصول ترنجان وجودمرن وبنجار ایكیوز التی بیك بشیوز درهمدر
وینه خراج كمران درت بیك درهم وفائدهٔ شفقسان قرق بیك درهم
ومحصول وحان یكرمی بیك درهم اولمشدر نته كم عوائد منديكان ایكی بیك
درهم وفائدهٔ اجرون اوتوز ایكی بیك درهم وعائدهٔ كمیت اون بیك درهم
وفائدهٔ بهسایم یكرمی بیك درهم وخراج صفانیان قرق سكز بیك بشیوز
درهمدر كذلك عوائد باسارا یدی بیك اوچیوز درهم وعوائدات
الواشجور بیك درهم وخراج الهندبین ورمیان اون ایكی رأس واون اوچ دابه
النه كلمشدر نته كم محصول كامل بیك كره بیك بشیوز درهم وقیمتلری التی بیك
درهم قیمتلو ایكی بیك رأس اسب اكا منضمدر زیرا كه كابل ثغور
طخارستاندن اولوب مدن وادران وجواس وجشل وخیرده وكا بلده
حاصل اولان عود ونارنجلیدن وزعفران وبلیج دن طقسان بیك مقداری
درهم دخی مسلمدر وینه حاصل كش یوز اون بر بیك بشیوز درهم
ومحصول الیمدن بش بیك درهم وخراج البا كیكین التی بیك ایكی یوز
درهم وعائدهٔ رستاق كاوان یدی بیك درهم وعواید رستاق روان ایكی بیك
ایكیوز یكرمی درهم اولمشدر نته كم اغنه دن قرق سكز بیك وخراج خوارزمدن
مع كردن درتیوز سكسان طقوز بیك درهم خوارزمیه حصولی تحقق بولمشدر

بولمشدر بعدما امل ایکیوز بیك وطقسان اوچ بیك درتیوز درهم بنه بخارا مع قهندارا وماوراء النهر بیك کره بیك و یوز بیك سکسان طقوز بیك ایکیوز درهم عطر بقیهٔ الصغد وسایر کورهٔ عمل نوح ابن اسد اوچیوز یکرمی التی بیك درتیوز درهم اولوب بوجمله ده قرغانه دن ایکیوز سکسان بیك درهم محمدیه ومداین ترکدن قرق التی بیك درتیوزدرهم وخوارزمیه ومسبسین وینه کراتیسون یعنی غلاظ کند ناحیه سندن بیك یوز سکسان یدی ثوب ومرو رمزدن حدید صفایحی بیك اوچیوز قطعه ونصفان که جمله سی ایکی بیك کره بیك وطقسان ایکی بیك درهم محمدیه درکه بونلردن صغد معدننه وکشده کی والبیم معدن ملحه وکش ونسف وغیر ایله کورهٔ صغددن بیك کره بیك وسکسان طقوز بیك درهم محمدیه اولمشدر نته کم خراج اشتروشنه اللی بیك درهم که قرق سکز بیکی محمدیه وایکی بیکی مسبسیه بولنمشدر اما خراج شاش ومعدن فضه حاصلی التیوز بیك یدی یوز درهم مسبسیه که نحاسه شبیه دراهمدر وعواید بجند یوز بیك درهم مسبسیه که جمیع خراج خراسان وعبدالله بن طاهره ضم اولنان کور واعمال ایله قرق درت بیك سکزیوز قرق التی بیك درهمدر وینه دوابدن اون اوچ دابه وقیوندن ایکی بیك غنم وسرحدنده چیقان اسیرلردن ایکی بیك اون ایکی باش اسیر که قیمتی التی یوز بیك درهمه محسوب اوله ومروزوددن بیك اوچیوز قطعه صفایح حدیدالنه که هر قطعه سی نصفین اوله واما وظیفهٔ شهرروز وصامغان وزراباد ایکی بیك کره بیك و بشیوز بیك درهمدر فضل بن مروان مع الاصغهان لامؤنة علی السلطان شرطی ایله اون التی بیك کره بیك درهم ایمشدر نته کم خراج ماسندن ومهرجان ونقددن اوچ بیك کره بیك و بشیوز بیك نته کم خراج اهوازاوتوز بیك کره بیك درهم اولوب ملوك فرس خوزستانی یعنی اهوازی اللی بیك کره بیك مثقاله تقسیط ایتمشکن مزبور فضل بلا فضله بل بالقبضه قرق طقوز بیك کره بیك درهم فصل ایتمشدر مع ذلك یتمش بیك دینارادن کندو مصالحنه صرف ایلمشدر اما خراج فارس اوتوز اوچ بیك کره بیك درهم ایکن سابق الذکر فضل اوتوز بش بیك کره بیك درهم التزام قلمشدر خلاصهٔ التزامده بلامؤنة السلطان اداسی مقرر اولمشدر حالا که ملوك فرس کورهٔ فارسی قرق بیك کره بیك درهم مثاقیله تقسیط ایتدکلری مرویدر واما محصول السند عمران بن موسی برمکی التزامنده بعد کل خرج بیك کره بیك درهم اولمشدر وخراج

قزوین بیك کره بیك وایکیوز بیك درهم ویرلمشدر بعدما جوابی واسطه اوتوز
بیك درهم صدقات ارض عرب که بصره درالتی بیك کره بیك درهم وخراج
ملك زنج که ملوك هنددن بهراش تصرفنده در مزبور بهراشك جبایت ملکی
ایکیوز قنطار ذهب خالص اولور که اندن برکرپج دوزرلر صو ایچنه براغوب
خزینه اتخاذ وادخار ایدرلر بزم بیت المالمزاشته بودر دیرلر ینه قازدیوك
جبایتدن مزبوره کوندن کونه اللی قنطار ذهب دخی حاصل اولور واما تقدیر
رصافه وزیتون وکف حجر وحریره درت بیك دیناره صاتیلور غب ذلك
خراج دیار مصر بش بیك کره بیك والتی یوز بیك درهم اولور وخراج قنسرین
یعنی که حالا حلب ولایتی اکلان سرزمین جمله ایله درتیوز بیك دینار حساب
اولنورنته کم خراج حمص اوچیوز بیك التون وکاهی قرق بیك دخی افزون
بولنور وخراج دمشق درتیوز بیك التوندن زیاده جهیه مقرون قیلنور وینه
خراج اردن اوچیوز بیك واللی بیك دینار ایدوکی وخراج فلسطین بشیوز بیك
دینار ایله ظاهر المقدار ایدوکی محقق بولنور منقولدر که خراج مصر فرعون
حضرت موسی زماننده اللی کره یوز بیك دینار ایدی بنی سلول مولیسی عبید الله بنی
امیه نك زمان امارتنده ایکی کره بیك ویدی یوز یکرمی اوچ وسکز یوز اوتوز
طقوز دینار حتی خلفاء عباسیه زماننده موسی بن عیسی ایکی بیك کره بیك
ویوز سکسان بیك دیناره تقبل ایتمشدر اما خراج موصل درت بیك کره بیك
درهمدرنته کم خراج دیار ربیعه یدی بیك کره بیك ویدییوز بیك درهمدر
وینه خراج روم مساحه جهتندن هرایکی یوز مریه یلده اوچ دینار النوب
اوچ معالیه برمری دینلوردی وغلاتك عشری النوردی وینه مجوسی
ویهودینك هر برندن یلده برفلوری النوردی وهر برشمع وروغن یا نان
خانه دن یلده بردرهم قبض قیلنوردی ورسوم دیوانیه سی یوز یکرمی بیك
نفر اوزرینه مقرر ایدی هراون بیك آدمه بطریق وهر بطریقه ایکی طرمرح
وهر برطرمرحه بش بیك نفوس محرر ایدی مع هذا هر طرمرحك تحت یدنده
بش طونجاری وار ایدیکه هر بری بیك آدمی ضبط ایدردی وینه هر طونجارك
بش قومس محکومی ایدیکه هر بری ایکیوز آدمه حکم ایدردی بوندن ماعدا
هر قومسك بش فقطوخی مقرر اولنمشدی که هر بری قرق شخصه سردار
وسالارلری ایدی وینه هر فقطوخك درت زافرخی وهر زافرخك اون آدمی
مقرر قلنمشدی امابونلرك عطایالری اختلاف اوزره اولوب الك آغر دیرلکه

متصرف اولان فرق رطل الوردی اندن اشاغیسی اوتوز التی بعده اوتوز
درت بعده اون ایکی رطل بعده التی رطل الك الحق دیرلكلوسی بر رطل
اولوردی بونلر رؤساء عسکری واعیان صاحب نفر مقوله سی ایدی فاما نفر
مقوله سنك وظایفی یوقدر بقدر حالهم لابحسب آمالهم اون سکز دینار دن
اون ایکی دینار سنویلری اولوردی حالا که گاه اوچ یلده برگاه اولوردی که
درت یلده ویاخود بش یلده وقات قالنجه التی یلده بر وظایف معینه لرینی
الورلردی وبطریقلرك بیوکی یعنی که اعظم ومکرمی ملکك خلیفه سی
ووزیری اولوردی اندن کچنجه صاحب دیوان خراج اولان لغشط اوتوررردی
اندنصکره صاحب عرض کتب اولان لغشط جالس اولوردی بعده
صاحب دیوان برد بعده قاضی بعده صاحب الحرس بعده صاحب المرقد
اوتوررردی اما خراج آذربایجان بیك کره بیك درهم اما خراج ارمنیه درت بیك
درهمدر اما اموال مدینة الرسول علیه السلام یوز اوتوز بیك درهم وغلات
اسواق ودار الضرب ارجادن اکا یك بشیوز کره بیك درهمی متضمندر وینه
صدقات بکر بن وایل که صاحب طریق مکه یه واصل اولور اوچ بیك درهم
ایدوکی تعین بولور کذلك خراج دیوان یمن جبایی ایله التی یوز بیك دینار در
اما نفقات دواب واثمان وارزاق تبارده ومروا تعیین یلدن یله یوز بیك دینار
والی طقوز بیك یوز دینار ایدی واما خراج المصر بعد مصارفه سنه اثنی
وعشرین وتسعمائه حدودنده ولایت مصر قاهره که سلطان سلیم خان رومی
فتح ایدوب سلاطین آل عثمان تصرفنه دوشدی سال بسال لازم الارسال اولان
خزینه ایله سنجاق بکی دار الملك قسطنطنیه یه کلوردی شهریار ذیشانه جیب
خرجلغی عدادنده اولوب واردات دیوانله وظایفه صرف اولنمازدی جمعا
بش کره یوز بیك دینار ایدی اما خراج ملك روم سنه سبعین وتسعمائه تاریخنده که
سلطان سلیمان خان ابن سلیم خان پادشاه جهان ستان ممالك روی زمیندن
حرمین شریفین ومصر وشام وحلب خصوصا حبشه و یمن ودیار بکر وموصل
وبصره ولحسا وعراق عرب مع ذلك ملك روم تاسرحد انکروس دلك روم
ایللری نامنده کی مرز و بوم وطرابلس غرب وجزایر نامنده کی سواحل عمارت
رسوم تحت تصرفلرنده ایکن سالیانه مصردن ماعدا ولایت مزبوره دن حاصل
اولان اموال بی انتهاسنه دن سنه یه بش بیك یوکله هویدا ایدی که درت بیك یوکی
مصارفه صرف اولنوب و بیك یوك فضله سی سال بسال بیك یوك حسابنده

پیدا ایدی حالة التحریرکه تاریخ هجری سنه ست والف حسابی ایله غایت پذیرکبیدر ملك رومك اولکی نظامی بوزلدی مقتضای طمع خامله نوساخته قانونلر دوزلدی غالبا سنوی داخل خزینه مجهد اوج بیك یوك اولمغه باشلدی مصارف کلیه ایسه طقوز بیك یوکدن زیاده اولدوغی سرحد تحقیقه یتدی فلاجرم واردات موافق اخراجات اولمامغین زمان سابقده ادخار اولنان خزائن ودفاین ثبات سنه دن سنه یه تکمیل اخراجاته منضم اولدی بوطریقله خزانهٔ عامرهٔ عثمانیه ده اولکی اموالك ثلثی مقداری قالمادوغی تحقق بولدی ❁ لمؤلفه ❁ افرین طبع پاکنه عالی ❁ نه کوزل باغلدك بو اجمالی ❁ هر دیارك خزینه سین یازدك ❁ سکه‌یی طونکه مرمره قازدك ❁ دفتر دانشکده بونجه حساب ❁ چیقدی بر بریاضه بی اطناب ❁ هر سوزك اولدی بشقه بر تاریخ ❁ دوندی برنخله صالدی دوحهٔ بیخ ❁

❁ اما ضابطهٔ کلیهٔ ناظمه که تواریخك مقدمهٔ مقدمه‌سیدر ❁

خفی اولمیه که تواریخ آثارك امور مهمه‌سی خصوصا کنه الاخبارك ضابطهٔ مسلمه‌سی تواریخ متعدده‌نك تفصیلی وحضرت آدم علیه السلامك یریوزینه هبوطندن برو استعمال اولنان تاریخلرك بیان وتفصیلیدر بوتقدیرجه میدان تحقیقده کمیت خامه‌یه ارخاء عنان وصفحات اعتبار اولان هنرخامه‌یه حرکت میل کالمکله مقصود وافاده قبله‌سنی ابهام واعلان واجبات تألیف ومهمات تصنیفدندر (لمنشئه) یازلمیجه بکم حکم وجهته تاریخ ❁ نه مدعا که قیلور مدعی چکرتوبیخ ❁ مؤلفینه همان دخل وطعنه باشلرلر ❁ زبان خامه‌سین اهل حسد قیلور چون میخ ❁ ریاض معرفت ایچره نهال نوك قلم ❁ دونرشو دوحهٔ پربرك وباره بی وبیخ ❁ قلم شوهتی کیم نیجه منکرك کوزینه ❁ کورینه مبم قلم سرزنشده که میخ ❁ مورخینك متأخر شهر بندی مولانا شرف الدین علی یزدی کتاب ظفرنامه‌نك جلد اولنده بروجه مقدمه بیان ایتمشدر که تاریخ لفظ سریانی اوله حضرت ابراهیم خلیلك پدریکه آزردر سریان لساننده تاریخ دیمك اولوب کلمهٔ تاریخ اندن مشتق ایدوکی تحقق بوله لکن برمناسب رابطه بیان ایتمامشلر باری واضع تاریخ انلر اولمغین ویاخود انلر زماننده اشتهار بولمغین اسملرینه نسبت اولندی دیمه‌مشلر العلم عند الحق وغالب ظنی علی ماسبق پس وضع تاریخ بر بدعت حسنه درکه افاده‌سی غایتله مستحسنه در اقتضاء فلك دوار

واستدعاء ليل ونهار قرون و بسيار ايله بونجه حوادث بی شمار که اظهار
ايتمشدر بلا تاريخ ضبطی وسر رشتهٔ خيالات ايله بيان وعيان عقوله ربطی خيلی
دشواردر فلا جرم اسلاف امم که قبل الطوفان تاريخ استعمال ايتمشلر حضرت
آدمك هبوطنی رأس التاريخ طوتوب ايكی بيك يلدن اول تاريخی استعماله
شهور واعوامی محسوب قلمشلر بعد زمان که حادثهٔ هايلهٔ طوفان تحليل اوراق
حدثان وتثيف اطباق طوان ايدوب صكوكدن تاريخ اخذی مشكل اولدی
وحيج حكومت مسلوكك زمانی بيلمك تعسر واشكال بولدی بالضروره رأس
طوفانی تاريخ طوتديلر نادرهٔ حادثان اولمغين محسوبات آتيه يه انكله ابتدا
ايتديلر بعده نمرود مردود حضرت ابراهيم كبی نبی ذوالجودی آتشه اتدی
عقلاء روزكار نيجه زمان اول مصيبت عظمی تاريخنی استعمال ايتدی بيك
يلدن زياده دورروزكار دخی مرور ايلدی غب ذلك مبعث موسی صلوات الله
عليه وعلی نبينا هلاك فرعون ضلالت نما بنی اسرائيله تاريخ اولدی اعتبار
تواريخ اول قومك ايچنده اول جهتدن شيوع بولدی بيك ايكيوز يله قريب
اول تاريخه رغبت قيلندی امابعضيلر بناء كعبه يی رأس تاريخ قيلديلر نته كم روميلر
ويونانيلر زمان اسكندر مظفری وقبطيلر خروج بخت النصر محقری ضبط
ايدوب اول بدكبشك اسمی رهام كودرا اولمغله تاريخ رهام كودر
اعتبارينی اولی بيلديلر تاريخ الف هجری يه دك تاريخ اسكندری بيك
طقوزيوز اوچ يل اولور ابتداء تشرين اولدن حساب ايله تعين بولور
نته كم تاريخ قبطی اوائلندن سايلوب الف هجری يه دك بيك اوچيوز سكز يل
اولور لكن قريش قومی انلره التفات ايتميوب اصحاب فيل واقعه سنی تاريخ
طوتديلر نته كم عجم فرقه سی تاريخ خراجی نوشروان باباسی که قباد كسری
زماندن رسم ايتديلر وقتا که حبيب اله سلطان سر يرلی مع الله حضرت
رسول نبوت كواه وجوده كلدی اركان بنيان دين مجوس واغصان جنكلستان
كفار منحوس اختلال وتزلزل بولوب اعتبارلری قالمدی زمان سعادت
اقترانلرندن يازيلان مكاتب واحكامه تاريخ يازلمازدی اصلده رأس تاريخ آفرينش
كندولرك وجود شريفلری ايدوكی كون كبی ظاهر و باهر اولمغين اولمقوله اعتبار
جزئيه يه رغبت قيلمزدی فاما حضرت عمر رضی الله عنه زمان خلافتنده
برحادثهٔ مشتبهه وواقعهٔ متشابهه وقوعی که ذيل كتابده تاريخ يازلمغی مستوجب
اولدی رأی منير عالمكيرلرنده ابتداء قوت دولت اسلام اولان هجرت نبويه دن

بروی

بروسی حساب اولنوب رأس تاریخ اولمق مناسب کورلدی قرون اعوام وخواص وعوام ومشاهیر انام وسلاطین ایام اول تاریخ لطیفی تقدیم والی هذا الآن که تاریخ تصنیف کتاب سنه ست والف حسابی ایله ترقیم اولنمشدر اهل سنت وجماعت انك استعمالنی عادت وسنت سنیهٔ عمریه در دیو عمرلری نهایت بولنجه اعتبارینی لازمهٔ ذمت بیلدکلری مقرر اولدی (مؤلفه) صفایحدر صحایف هر حساب اولماغه مستحکم * قلم معمار بنه میم رقدن میخ لازمدر * شو بنا کیم بناء دفتر اعماره سعی ایلر * قصور بی قصورنده انك تاریخ لازمدر * نهایت بعض خودرای عزیز الوجود کامللر یعنی که اعجام واتراك اولاد عربدن نیجه فاضللر مجرد سنت عمریه در دیو ابا واجتناب ایتدیلر بر زمان تاریخ جلالی نامن قیوب جلال الدین ملکشاه عصرنی ازردن طوتوبانی رأس تاریخ اختیار ایتمشدیلر نته کم دیوان اهل دیوان خراج هلاکوخان قصه سنی رابطهٔ حساب اعتبار ایتدیلر یعنی که انلر جلالی نامنی قودقلری کبی بونلر تاریخ خانی اطلاقنی مناسب کوردیلر اما تاریخ هبوط آدم الی ولادة النبی المکرم ابن عباس رضی الله تعالی عنهما روایتیله جمعا التی بیك یوز یکرمی بش یلدر بو تفصیل ایله که هبوط آدمدن طوفان نوحه دك جمعا ایکی بیك ایکیوز اللی التی یل اولمشدر و زمان طوفاندن حضرت ابراهیم خلیل عصرینه دك بیك یتمش طقوز سال وحضرت ابراهیمدن موسی کلیم الله زمانینه دك بشیوز التمش بش یل وحضرت کلیمدن سلیمان امین عصرینه دك بشیوز اوتوز التی یل وسلیمان نبیدن اسکندر ذوالقرنین وقتنه دك یدی یوز یتمش یل واسکندردن حضرت عیسی علیه السلام عهدینه دك اوچیوز التمش طقوز یل وروح الله زمانندن حبیب خدا وشفیع روز جزا حضرت محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم زمان شریفنه دك بشیوز اللی یل اولمشدر که مجموعی التی بیك یوز یکرمی بش یل حسابنده نهایت بولمشدر اما مولانا محمد بن جریر طبری یازدوغی اوزره حضرت آدم هبوطندن فخر عالم علیه السلام ظهورینه دك اخبار یهود قولنجه درت بیك التی یوز قرق یلدر نته کم اخبار نصاراز عمنجه بش بیك طقوز یوز یتمش ایکی سنه در وامامفسرلر حسابنجه التی بیك یوز اوتوز اوچ سالدر لکن اشراق التواریخ مؤلفی وقاضی عضد علیه الرحمه زبدة الاصول صاحبندن نقل ایله بیان ایلدوکی حسابده حضرت آدمدن رسالت حبیب اکرمه کلنجه بش بیك سکز یوز سنه مفهومی ایله ظاهر اولمالدر الله اعلم حاصل کلام اهل سنت وجماعت حسابنده حضرت آدم هبوطی ایله فخر عالم

صلی الله علیه وسلم ظهوری اورته سی التی بیك سالدن یا بر مقدار اکسیکدر
ویاخود فی الجمله زیاده سی واردر ۞ القصه تاریخ هجری که دور قمره
متعلقدر برسال اوچیوز اللی درت کوندن اکسیکدر نته کم تاریخ اتراك دور
آفتابه کوره در اعتبارلرنده برسنه اوچیوز التمش بش کوندن برمقدار کسر ایله
محسوبدر فاما حکماء خطا وختن وبخشیان ترکستان ومحاسبان فرس وبرهمنان
هند زعملرنجه خلقت آدمه کلنجه بیك کره بیك ییل کچمشدر وبو اراده آدم نامنه
نیجه مخلوق مکرم کلوب هر بری برلسان ایله تکلم ایتمشدر نته کم عمدة المفسرین
افضل صحابهٔ کرام عبد الله بن عباس رضی الله تعالی عنهما جنابندن روایت
اولنمشدر که کندولر بعض اصحابه کعبه یی کوسترمشلر اون درت بیت اللهك
بری بودر دیمشلر یعنی ارضین سبعك هر برنده حالا روی زمینده کی کبی مخلوقات
وآثار واردر حتی انلرکده ایچلرنده بنم کبی بر ابن عباس مقرر وموجوددر بیورمشلر
وبعض اهل کشف انلرك کلام لطیفنی بالمشاهده تصدیق ایدوب فی الواقع
بویله در اولیاء کباره معلومدر دیو تحقیق ایلمشلر کذا فی کتاب الخمیس اما مشاهیر
مورخین ونحاریر علماء متعمقین زمرهٔ حمیده سی که جل همتلری اول افرینشدنبرو
کلوب کچن اکابر موتا یی فیض قلم پرحکمتیله احیا ایتمشلردر وحوادث عالمی
ومباحث بنی آدمی شیئا فشیئا واسطهٔ کتابت ورقله اثبات وانشاسمته کیتمشلردر
جمله دن اشهری وفضلاء علم تاریخك مهتری ائمهٔ تابعینك ناموری مولانا
ابو جعفر محمد جریر طبریدرکه اول افرینشدن یازمشلردر سنه تسع وثلثمائه
هجری یه دك مستعملره افاده قلمشلردر ثانیا مورخ بی نظیر افضل مورخین بلاغت
سمیر مولانا ابن اثیر احوال سکان عالمی وحادثات روشناسان اقدمی خصوصا
محسنات عالم ملك اولان جبال وانهاری وبحار وجزایر نوادر اثاری حتی
(ما لا عین رأت) مضمونته ماصدق اولان غرایبی (ولا اذن سمعت)
مفهومی ایله محقق اولان عجایبی فردا فردا تحریر ایلمشلردر اکرچه که فضائل
اوبای عرب وعلماء فصحاء عجم لقب فرقهٔ سعیده مندهکی مورخینه نهایت یوقدر
دیباجهٔ کتابده علی الاسامی ذکر اولنان بغایت چوقدر فرضا تفصیلا یازلدوغی
تقدیرجه بر مفصل کتاب اولمسی مأمول اولانمرتبه دن ارتقدر بناء علی ذلك
جمله نك بالاجمال اکلمسی دعاء خیر ایله تذکیرینی موجبدر زیرا که اکثرینك احوالی
ترجمه سی نی نوعنك فصلنده یازلمسی کویا که سائر فضائلنی مستوجبدر بودخی
تاریخ حکماده مسطور وثابت بن قره ترجمه سنده محرر ومسطوردرکه مشار الیه

سنه تسعين ومأتين تاريخندن سنه ثلث وستين وثلثمائه حدودينه دك يازمشدر
بعده همشيره زاده سي مولانا هلال بن محسن تذييل ايدوب فيما بعد ظهور
ايليان حادثاتي الحاق ايلمشدر پس مؤلف كتاب مزبور مرقومان مورخان
حقنده پسند موفور ايدوب اكر بو ايكي تحرير بيان اولنسان ازمنه حوادثي تحرير
ايتمه‌لرا كثر اخبار نسيا منسيا متروك اولوردي بعد زمان تتبع امور قيلنلر اول نوادري
قنده بولوردي فاما كتاب ابوجعفر طبري مطالعه سي ذمتكمه فرض اولسون
اندن كچنجه احمد بن ابي طاهر يازدوغي اسمار واثار ايله طبع لطيفكه قناعت
حصول تعين بولسون شويله كه بو ايكيسنك تاريخنه كتاب ثابت بن قره ثالث اوله
فن تاريخده تفرد وتوحدينه باعث اوله واكر تاريخ طبري نهايتني مذيل ايدن كتاب
مولانا فرغاني اله كيررسه طوبى لك ديمشدر اندنصكره كتاب هلال بن محسن
حسابي ذكرني ايراد قيلمشدر زيرا كه كتاب خالي كه تقصيد واشتباق ادادن
خاليدر بيان اموري تاسنه سبع واربعين واربعمائه حدودينه ايلتمشدر انك
تعرض ايتدوكي نفايس تواريخ جمهوره تقيد ايتمامشدر غالبا جد بزركواري كاتب
انشاء سلاطين اخبار اولمغين هر موادي اندن اخذ ايلمشدر بعدما ولد عزيزي
غرس النعمه محمد بن هلال اندن اوته سني تسطير قلمش لكن بعض موانع
ضروريه دن مرادنجه اتمامي ميسر اولمامش لكن مولانا ابن همداني كلوب
اني تذييل ايلمش حتى سنه اثنى عشر وخمسمائه تاريخنه دك تأليف جميل ايلمش
غب ذلك مولانا ابو الحسن راغوني ذخي اني تتميم وسنه سبع وعشرينه دك
حادثات عالمي تفهيم ايتدكدنصكره مولانا عفيف صدقه حداد كلوب سنه سبعين
وخمسمائه تاريخنه دك تذييل ايلمش از هذه الاثار بعد اخبار هؤلاء الاخبار
رئيس فقهاء ابرار وانيس ائمهٔ تواريخ واسمار امام ابن جوزي نامدار سنه
ثمانيه‌يه دك ضبط ايتمش عقبنجه عمدة العلماء مولانا ابن فارسي ظهور ايليوب سنه
ست عشر وستمائه حدودينه دك كتب سابقه‌يه مصنفيني ربط ايتمش خلاصهٔ
كلام نتيجهٔ مقدمات الهام بو كتاب مستطاب بلاغت فرجام وخطاب
نباهت ومناقب فصاحت نظام تأليفنده كي بو احقرا نام يتمش سكسان پاره
كتاب پسنديده ارقام تتبعنه سعي واقدام واقلام جهتندن هزار كوشش واقدام
ايدوب مسابقت قيلدم ومساحت ساحهٔ تواريخ اعوام يازيلرنده خطوط
خطوط كلك تيز كام ايله طي منازل عقول وافهام قصدينه ييللر ايله مسارعت
قيلدم جمله دنبري اثر معتبر خاوند شاه وروضة الصفا نامي ايله معلوم خسروان

عالی جاه اولان مجلدات معرفت آیات حکایاتنی ادایه مقرون وشاهد مساعد بخت موزون صفتنده ساعد همتی تشمیر تبشیر وموارد خاصهٔ طبیعتمی تنظیر تیسیر تحریر ایله جلوه نمون کوردم یعنی که اقالیم روی زمینده استعمال اولنان تواریخ کزین براعت قرینك الطف واحسنی واشرف ومستحسنی ایدوکن تحقیقه ایرکوردم وبالجمله کرك سوق کلام وحسن ادای معارف نظامده کرکسه تنقیح پیام وتصریح موادبنان ارتسامده جمله نك معتبر وبهتری وترفع وتدبعله اکثرینك مطبوع ومأموری بولدم حتی مقدمات تألیفه معین وظهیر وصدد مراجعتده کی مباشرتیله مشارالیه مشیر اولان ذوات حمیده صفات بی نظیر ملکی الصفات دلپذیر اعنی به امیر البلغا اردشیر فصحا اولان میر علیشیری بو قطعهٔ معجز آیات کرامات سمات ایله واصف ومادح کثیر التقصیر اولدم (لمنشئه)

* شول براثر که میر علیشیر کامکار * بانی سنه همیشه معین وظهیر اوله *
* هفته هفته جود وسخای نهفته سی * لطف وکرم یوزندن اله دستکیر اوله *
* جامی کبی یکانهٔ اصحاب معرفت * طرح بناسنه بو کتابك مشیر اوله *
* کیفیت فضائلی بزم معارفده * مل کبی نشئه بخش صغیر وکبیر اوله *
* سلطان حسین بایقرا کبی شهریار * تصنیفنه اوخوش عملك دستکیر اوله *
* اندن هم اول نبایه نبایی کبی هزار * مردود زو رمند مطالب مسیر اوله *
* القصه کاشفی کبی منبرنشین وعظ * کاهی مؤلفینه نصایح سمیر اوله *
* هر فصل وبابه داخل اولان خامه دوات * معمار طبع پاکله اندازه کیر اوله *
* بولمامغیله اول اثرك قلجه عیبنی * مدخل تفقدنده خردخرده کیر اوله *
* دال ایتمکله قدنی اندازهٔ عصا * سمار اوشغله سعی ایله استاده سیر اوله *
* بو نیجه مباشرین مدفقدن اوز که هم * اول بزم میر صدر اولان آصف نظیر اوله *
* کیرد کجه قاره جاوده علیشیر نامدار * بر بیشه زار ایچنده کز رزه شیر اوله *
* جز زله کالد کنجه حضورینه میرخواند * کلیت اوز ره لطف عطاسی کثیر اوله *
* حقا که چوق دکل بو اثر اول هنزوره * آثار ایله روا اکر ابن اثیر اوله *
* ترغیب ایچون مصنفی تألیفه دمبدم * شه لطفی یوقسه باری سخای وزیر اوله *
* عالی حقیری کل کورایا چرخ سفله دوست * دائم بلای عزله حور وحقیر اوله *
* کون کبی دهری قیلمش ایکن انورلری * بر ذره سی بولنمیه شه ناخبیر اوله *
* یازق دکلمیدر ازکای روزکاردون * رفعت بوله دیانلر اوعالی شهیر اوله *
* جوریله بوکدی قدنی سلطان نوجوان * شاه جهان بولیکه بنم کبی پیر اوله *

بودکلوکتب تواریخ که کورلدی عظم شانلری وکیفیت فضل وعرفانلری
مؤلفلرینك بلندی ومسبوقین بالذکر اولان عظماء روشناسان لله الحمد که بونجه
آثار حمیده ایله شهرت بولدی (لمنشئه) ❊ شکر الله سعیهم ابدا ❊

❊ صار فی الخلد عیشهم رغدا ❊ قیلدیلر زنده نام موتایی ❊ دخی احا جمیع احبابی ❊
❊ حق تعالی اوقومه لطف ایتسون ❊ هر بری قرب حضرته یتسون ❊
❊ حشره دك اوله زنده نام لری ❊ جنت خلد اوله مقاملری ❊

اما شکر بیشمار اول صانع کردکار جنابنه که بو عبد بی مقداری وذلیل بیدلیل خاکساری امر معاشمده نیجه قپوده کرفتار قرین علم ومعرفت بسیار خدمت سیف وقلم ایله بهره دار یکانهٔ روزکاری قرینهٔ سپهردوار عهد اولنان مؤلفین راست کفتار عدادنده داخل و برقرار اولمغین سنه ست والف هجری نمودار اولنجه فهرست مؤلفات آثار ومؤلفات ورسائل ستوده هنجار پنجاه مقدار مجلدات نباهت دثار ایکن بو کتاب کنه الاخبار که اعجوبهٔ صحایف روزکار شیرازهٔ حکمت ایله باغلنمش مجلد چار وهر بری تاریخ ابن جریر ومؤلف فرزند اثیر قدر وضعنده منظور نظر اعتبار ترزدهٔ حکم پروردهٔ لیل ونهار جریدهٔ رقم کستردهٔ خزان وبهار ایدوکی تحقق بولمشدر خصوصا سکز ییل مقداری علی التوالی بو کوشش ایله راست کار ومخدادیم اما جده عرض دیدار ایله بدیدار اولمشدر ینه برقردك فراید کفتاری ایله تذییله احتیاج وافتقار مرتبه لری وجود بولمامشدر (لمؤلفه)

❊ بودرر نسخهٔ کنه الاخبار ❊ اولدی هر سطری بونك موج بحار ❊
❊ اثر طبع لطیف عالی ❊ در شهوار ایله اولمش مالی ❊ حاصل عمر جهاندر بو کتاب ❊
❊ نقد عمرین بوکا صایسون احباب ❊ نسخ اولوب ابن اثیرك اثری ❊
❊ بوکه رشك ایتسه روادر طبری ❊

❊ اما رابطهٔ مهمهٔ مستلزمه که پیغمبرلرك عددی ومرسل نبیلرك کمیتی ❊
❊ خصوصا اولو العزم اولانلرك ماهیتی وبو جمله یه نه مقدار کتاب وصحف نزول ❊
❊ ایتمشدر انلرك کلیتی وانقطاع وحیه دك جبرائیل علیه السلام یریوزینه ❊
❊ قاچ کره ایتمشدر انك صحتی بیانندهدر ❊

خفی اولمیه که ابو ذراعه روایتی اوزره وعامهٔ مورخین قولنجه جمله پیغمبرلرك یوز یکرمی درت بیك ایدوکی مقرردر اما مرسل نبی اولانلر اوچیوز اون اوچ اولمسی اصح خبردر وبعض محققینك عقیده لری بونك اوستنه درکه جمیع پیغمبرلر بیکدن تجاوز ایتمیه کتاب تعریف الانبیاده یحیی بن سعید اموی نقل ایدوب

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

حضرت مصطفی بیورمشلرکه بن بیك پیغمبرك خاتمی اولمشم بیوردوغی حدیث
شریف بو مضمونه دلالت قیله اما ابو العلاء موصلی جامعنده مسطوردر بن که
محمدم حضرت باری جل شانه بنی سکز بیك پیغمبردن صکره مبعوث قیلدیکه
درت بیکی بنی اسرائیله کوندریلان انبیادر ماعداسی سائر امم مختلفه یه ارسال
اولنان اصفیادر بیوردقلری وجه مذکوردر جمعا سکز بیك اولملرینه
دلیل اوله بوذکراولنان مرسلین وانبیاء کزین صلوات الله تعالی علیهم اجمعین میانده
بالاتفاق جمله دن اشرف وافضل واعظم وعامهٔ مرسلین مکرمینه خاتم احبیب خدا
حضرت محمد اکرمدر صلی الله تعالی علیه وسلم بعده خلیل الله ابراهیم و بعده
حضرت موسی بن عمران کلیم و بعده روح الله حضرت عیسی لازم التکریم بونلردن
صکره نجی الله حضرت نوح واجب التعظیم دردیرلر وحضرت آدم علیه السلام
اولوالعزم دکل ایدوکنده اتفاق ایدرلر وبرفرقه دخی قرآن عظیمده مذکور اولان
پیغمبرلر جمعا اولوالعزم درانجق حضرت یونس صاحب حوت ﴿ولم نجد له عزما﴾
نصی موجبنجه انلردن دکلدر دیو تحقیق ایدرلر وزمرهٔ مفسریندن برفرقهٔ سعیده
قولنجه حضرت آدمه یکرمی برصحیفه نازل اولمشدر وحضرت شیثه یکرمی طقوز
صحف نزولی تعین بولمشدرنته کم حضرت ادریس نبی یه اوتوز وحضرت نوح نجی یه اون
وحضرت ابراهیم خلیله اون طقوز صحایف مکرمه نزول ایتمشدر دیرلر اما صحابه نك
مختاری ابو ذرغفاری قولنجه اون صحف حضرت آدم علیه السلامه واللی صحف
حضرت شیث اکرمه واوتوز صحف حضرت نوح مکرمه واون صحف دخی حضرت
خلیل اعظمه ایتمشدرکه جمعا صحف مشرفه یوز اولمشدر دیو تحقیق ایدرلر
بعدما درت کتاب مستطاب دخی واردر بری توراتدرکه بیك سوره در وهرسوره
بیك آیت مأثوره در حضرت ابراهیمه شهر رمضانك اول کیجه سنده نازل
اولان صحف شریفه دن طقوز ییل صکره ینه شهر رمضانك التنجی کیجه سنده
حضرت موسی یه ایتمشدر وینه توراتك نزولندن بشیوز ییل صکره شهر رمضانك
اون ایکنجی کیجه سنده حضرت داود علیه السلامه کتاب زبور نزول ایتمشدرکه
یوز اللی سوره در ایچنده حلال وحرام وفرض وحدود ایله قیام اولنیوب
جمله سی دعا وتحمیددر وینه زبور نزولندن بیك ایکیوز ییل کچدکدنصکره
شهر رمضانك اون سکزنجی کیجه سنده حضرت عیسی علیه السلامه کتاب
انجیل نازل اولمشدر وینه نزول انجیلدن التی یوز یکرمی ییل صکره ینه شهر
رمضانك یکرمی دردنجی کیجه سی قرآن عظیم وفرقان لازم التکریم اشرف انبیا

حضرت محمد مصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله كوندرلمشدر صلوات الله
تعالى عليهم اجمعين من العابدين الراكعين الساجدين الى يوم البعث والدين
بودخى معلوم اوله كه نبى وحى واسطه سيله غيبدن خبر ويرن پيغمبره ديرلر كرك
اول دخى جبريل ايله اولسون كرك رؤياى صالحه ايله اولسون فاما رسول شول
نبى مقبولدر كه حق سبحانه وتعالى انى يا مجرد كتابله و ياخود شريعت هدايت
مآبله تبليغ احكام ايچون كوندرمش اوله بو تقديرجه هر رسوله نبى ديمك جائزدر
اما هر نبى يه رسول اطلاقى غير جائزدر اما اولو العزم شول پيغمبره اطلاق اولنور كه
خلقى دينه دعوت خصوصا تبليغ رسالتده كركى كبى جد وجهد ايليه حتى دين
دشمنلرندن نيجه واقعهٔ هائله يه اوغرايه نته كم ابراهيم وموسى وعيسى
ومحمد مصطفى عليهم السلام بالاتفاق اولو العزمدر واكثر علما حضرت نوحى دخى
داخل اولسنه صاحب جزمدر نهايت اولو العزم قتاله مأمور اولان انبيادر
دينلك قولنجه خارجدر زيرا كه جهاد وقتال انلره امر اولنمامشدر
اما چكدوكى بلالر وجفالر ايلدوكى جد وجهد والقالر معنا اولو العزم ايدوكنه
دليلدر وبالجمله نزول كتابله تبليغ احكام ايچون كوندريلان انبيا مثلا حضرت ابراهيم
وداود وموسى وعيسى ومصطفى عليهم السلام مرسل پيغمبرلردر كرك وارد اولان
كتابلرنده بيان احكام اولسون كرك اولميوب بارى تعالى حضرتلرينى توحيد
وتحميد اولسون اكرچه كه ابو منصور فواض عيون التفاسيرده كعب الاخباردن
نقل ايتدوكى اوزره مرسل اولميان انبيا جمعا يكرمى ايكى كره يوز بيك و يكرمى
بش بيك اصفيادر لكن اكر مفسرين اتفاق ايتدوكى يوز يكرمى درت بيك
پيغمبران ايدوكى معلوم ذوى النهيدر اما اشراق التواريخ مصنفى قاضى عضد
عليه الرحمه بو مقامده سكوتى اختيار ايتمشدر عدد انبيا ومرسلين آيات قرآنله
بيان اولنمامغين ازدياد ونقصان احتمالندن احتياط طريقنه كتمشدر پس مرد
مؤمن موحده لايق اولان جميع انبياء بنى آدم ونبينا حق پيغمبرلردر ديو تصديق
ايليه انجق اشهر مرسلين اولان نبيين زمرهٔ حميده سنك مناقبنى تحقيق ايليه
بودخى معلوم اوله كه انبياء متقدمين جمله سندن سريانى اولانلر حضرت آدم
وشيث وادريس ونوحدر وبنه عربى اولنلر هود وصالح وشعيب ويونس
ومحمد مصطفى در صلوات الله عليهم اجمعين واول انبياء بنى اسرائيل حضرت
موسى كليم وآخرى عيسى روح الله لازم التكريمدر وبو مابينده كلان اسرائيلى
پيغمبرلره نهايت يوقدر ✿ القصه صاحب كشاف قولنجه اولو العزم ذوالجد والثبات

والصبر اولنلردر نتهكم نوح وابراهيم ويعقوب ويوسف وايوب وموسى وداود وعيسى ومحمد مصطفى صلوات الله عليهم وعلى نبينا اول زمرهٔ شريفه دندر و بعضيلر زعمنجه قرآن عظيمده على الاسامى مذكور اولان اون سكز پيغمبردر بعد ذلك خاتم انبيادخى واردر حالا كه بو نعت شريف انجق احمد مختار محمد محمود اطوار مصطفاى بزركوار جنابنه سزا واردر زيرا كه خاتم شول نبى محترمدركه ذاتنده دولت نبوت وسعادت رسالت وامارت اولوالعزميت مقرر اوله وكندودن صكره دين مبينى منسوخ اولميه وبر پيغمبردخى كوندرلميه والاجرد جمله دنصكره كلان نبى يه خاتم ديلمز شرع محمد دله كلوب حشره دك دينى مؤبد ومخلد اولمنجه اول وصف ايله سويلنمز يوخسه حضرت عيسى يه ده خاتم دينلمك جائز اولوردى اما امتنه اقتداسنه بناء اول احتماله مجال اولمدى اما نزول جبريل عليه السلام بالوحى على الانبياء الاصفياء العظام خفى اولميه كه جبريل عليه السلامك كيت نزولنده اختلاف واردر عندالعلما اشهرى ومتفق عليه اولان قول اكثرى بو وجهله دركه اول طاوس ساحهٔ عرش برين ومأنوس حضيرهٔ عليين اعنى به روح القدس الامين حضرت آدمه اون ايكى كره نزول ايلمشدر وحضرت ادريسه درت كره نزول قيلمشلرنتهكم حضرت نوح نجى يه درت كره ايتمشلر بعدما حضرت ابراهيمه بش كره ايوب صغرسنى حالنده ايكى دفعه وكبر عمرى حالنده اوچ دفعه نزول ايلمشلر بونلردن ماعدا جهاريار حضرت موسى يه اون دفعه وروح الله حضرت عيسى يه نازل اولوب اوچ كره زمانندهيدى دفعه سنى عمر عزيزى اوانده تشريف قيلمشلر فاما خاتم الانبيا اكرم الاصفيا منعوت يس وطه موصوف ﴿ فاوحى الى عبده ما اوحى ﴾ اعنى به حضرت محمد مصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم جناب اعلاسنه يكرمى درت بيك دفعه نزول ايتمشدر هر برنده هزار تبجيل وتوقيرله تقبيل انبساط وقبول تشريفاتنه كسب وصول سعادت حصول ايتمشلر

﴿ بوفصل كزين بسيط روى زمين خليفة الله فى الارضين اولان حضرت آدم صفى خلق اولنمزدن اول نه وجهله ايدوكنى بيان واحوال جان بن جان وانلردن صدور ايدن عصيان وطغيان بياننده در ﴾

كتاب جامع الاثارده مسطوردر اولا بنى جانه عامر بن عمار بن جان نبى كوندرلدى لكن مجال ويرمبوب اولدرديلر بعده صاعق بن ناعق بن نارد بن جان بعث اولدى لكن اكا دخى ظفر بولديلر بوطريق ايله سكزيوز يبلده سكزيوز پيغمبر

ارسال اولندی هرسنه ده برنبی اولدرمه‌لری تحقق بولدی بعده بنی جن ملائکه
عسکری ایله انلرمیاننده بالدفعات قتال ومحاربات مقررا ولدقدنصکره خلقت آدمه
مشیت الهیه تعلق مقرر اولدی اما عمدهٔ مفسرین فضیلت اساس اسوة
الاصحاب عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنهما آیات قرآنیه دن ﴿ والجان
خلقناه من قبل من نار السموم ﴾ نص کریمی بوتفسیر ایله مفهوم قیلنشدرکه
حضرت آدم علیه السلام ابوالبشر اولدوغی کبی جان نامنده‌کی ذات بنام دخی
ابوالجن ایدی اسمی سوما ولقبی جاندر اما اسفار آدمده مسفور اولان اسمی
طاراوس لفظی ایله ظاهر وعیان در حضرت آدم نیجه که بنی نوعندن اول یارادلدی
ایسه مزبور طاراوس دخی اول زمره‌نك جد اسبق اولوب کیتدکجه
اولادی چوغالوب یریوزینی معمور ایتدکلرنده حق جل وعلا کندولره
شریعت کوندردی طاعت وعبادت اوزره اولملرینی امر ایتدی تا نجوم ثوابت
بر دورهٔ تمام ایدنجه قوم جان یعنی طاراوس واولادینه ذریت اولان موجودات
بی پایان امر الهی یه امتثال قیلدیلر واجب الوجودك برلکنی بیلوب توحید
وتحمیدینی فرض وواجب بیلدیلر همان بر دور تمام اولدی خلقت درشتلری
عصیان وطغیان اقتضا ایلدی فلاجرم حضرت بارخدا اتمام الزام حجتدنصکره
کندولری هلاك ایتدی دورهٔ ثانیه یه بعض ضعفاسی قالوب انلر جادهٔ
عبودیتده ثابت قدم اولدی حتی ایچلرندن جلبانیس نام شخص رئیس کندولره
والی نصب اولندی وشریعت جدیده ایله طریق راسته پیشوالری قیلندی
اسلوب سابق اوزرینه نیجه زمان که مرور ایتدی قوم مذکورك اطاعتلری
طغیانه مبدل اولوب فرمان الهی یه متابعتلری بریوزدن اولدی فلاجرم اقتضاء
حکم خالق عالم اول زمره یه دخی انزال بلیات مدغم قیلدی اکثری منعدم اولوب
ینه برمقدار ضعیفلری عبرة للقادمین باقی الی قونلدی پس دورهٔ ثالثه ده ینه
برشریعت مجدده حادثه اولوب ملیقا نام حاکملری معین اولدی طائفهٔ قلیله
ینه کوندن کونه توالد وتناسل ازدیاد بولدی لکن قدرتلری زیاده اولدقجه
عنادلری حضور نعمتلری آماده بولندقجه شر وفسادلری حددن بیرون اولمغله
سزاوار سخط جبار منتقم اولدیلر صلحاسندن جزوی کسنه قورتیلوب سائرلری
هلاك وتباه قیلندیلر وقتا که دورهٔ رابعه یتشدی بردین مجدد ایله هاموس نام
فضل ودانش صاحبی خصوصا طاعت وعبادت وصلاح راغبی والیلری
قیلندی مدت عمرینی امر معروف ونهی منکره صرف ایدوب زلال نصایح

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

ومواعظله آتش عصيان وطغيانلرى تسكيننه صرف مقدور اوزره اولدى
فاما همان كه هاموس اجابت فرمان قدوس قيلدى بنى جانك اشرارى اولكى
ملدن زياده فسق وفجوره قيولدى خجسته مسطور درككه توالد
وتناسلله يتمش بيك قبيله وهر قبيله يتمش بيك كردوس وهر بركردوس
يتمش بيك نفوس اولدقدن صكره ازدياد شراب مسكره مجدد اولوب زنا
ولواطه يه نصب نفس قلديلر عاقبت اقتضاء حكمت استدعاء تجدد دين وملت
قلدى دورهٔ رابعه نهايتنده يعنى كه دورهٔ خامسه بدايتنده ملائكهٔ هفت آسمان
اول قوم واجب اللوم باهر الخسران اوزرينه حرب وجهاده مأمور اولديلر اوج
آسماندن فوج فوج بسيط ارضه نزول ايدوب آتشين حربه لرايله حربه وجان سوز
هكازه لرايله ضربه قيولوب اكثرنى قتل واهلاك كلسه فنايه ويرديلر سن تميزه
بعميان اطفالنى اسير ايدنمكه رخصت بولديلر جزؤى كسنه قورتلوب انلردخى
بعض جزاير خرابه ده متوارى اولديلر حتى ابليس يعنى عزازيل پرتلبيس
اول اسير قلنان اطفال فرومايه دندر كه آسمانه عروج ايدوب تحصيل علوم
وتكميل عبادت ومعارف رسومله اعتلاء شان بولدى بعده فرشته لرله
اختلاطدن چكلوب روز بروز حال فيروزى ترقيده اولمغله قطع مراتب قيلوب
اول زمره نك مرتاض وسرآمدى اولدى تكملة اللطائف قولنجه اولا مجلس
وعظ ترتيب ايدوب منبره چيقمق وعدد وحصرى ممكن دكل ملائكه اول بزم
خاصده جمعيت ايليوب نصايح لطائفه سنى اصغا قلمق خصوصا منبر وعظى
پاى عرش مجيده ياقوت شفافدن قورلمق وكنديننك سركم بخشنده بر نورانى
علم سايه دار قلمق عزازيل مزبور حقنده اولمشدر ولسان عبريده نامى
حارث ديو شهرت بولمشدر نيجه روزكار ✻ فى اناء الليل واطراف النهار ✻
كاه برفلك دوار وكاه برزمين برقرار عبادت بسيار وطاعت بيشمار ايليوب يرده
وكوكده كندويه سجده كاه اولمدق بر قالمدى فى نفس الامر انك ايتدوكى
طاعت وعبادتى زمرهٔ ملائكه دن برفرد قالمدى (لمنشئه) زراه تفاخر بفوج
ملك ✻ كهى برزمين بودو كه برفلك ✻ نبودا كه اذ كار كردار خويش ✻
كه خواهد غلط كرد هنجار خويش ✻ و بالجمله مرجع ملائكهٔ مقربين اولوب
برمشكللرى اولدقجه اكا مراجعتلرى مقرر اولدى يعنى كه جمله سندن جهت
تفوق وتفضلى تعين بولدى بواثناده بقيهٔ قوم جان كه جزاير خرابه لرده قالمش
ايدى كيدرك توالد وتناسل طريقيله چوغالمش ايدى وربع مسكونى تكرار

معمور ایدوب تحت تصرفه کتورمشیدی پس ابلیس جانی نژاد ملهم الرشاد
جنابندن التماس ایتدیکه روی زمینده ایره ممکن اولدیجه حق قرابتی رعایت
ایدوب اصلاح حاللرینه سعی ودقت قیله وقتا که مسؤلنه اجابت بیورلدی
ملائکه‌دن برکروهله بسیط ارضه ایندی اول قومك مطیعلرندن برجمیع قلیل
کندویه واردی بن مقدمنه مبادرت کوستردی تا که ابلیس اول جمله نك
صلحاسنه رئیس اولان سلهوت بن بلاهت نام مرد حبرت جلبسی اول قومك
عاصیلرینه رسول کوندردی یعنی که نصایح ومواعظی مشتمل خبرلر ایله اطفاء
نائرهٔ ضلالتلرینه سعی ایتدی حالا که اول کروه مکروه عرض نخوت وشکوه
ایلدیلر بلا هراس وبیم رسول عزازیلی اولدردیلر ابلیس بوقضیه دن غافل
باعث مکث نه ایکی دیو غضب کار ومستعجل بررسول دخی کوندردی اول زمرهٔ
بدکار اول فقیره دخی شهادت شربتن ایچوردیلر بوطریقله اوچ فرستاده قید
صحتدن آزاده ومحاسبات ایام عمر عزیزلری فرونها ده اولدی هنوز ابلیس جنابنه
واقع حال معلوم اولمدی اخرکار یوسف بن یاسف نامی ایله بلند اشتهار مصلحت
کذار دار ودیار بررسول دخی صالدی بونك اخبارنده تهدید وتخویفی مشعر
کلماتی زیاده انها قلمدی اکرچه که واردوغی کبی انیده اولدرمه‌لری مقرر
اولدی والا کندوسی عاقل ودور اندیش اولمغین لطایف الحیل طریقی ایله
قورتلدی وعزازیله واقع حالی معروض قلدی وبالجمله بوحال که عرض
رب جلیل اولدی عزازیل بربلوك ملائکه یه سردار قلنوب بنی جانه مقاتله
بیننه کوندرلدی کمی تیغ قهریله مقهور اولدقده واکثری فرارله جزایر خرابه
سنده مستور واقطار عالمده تفرقله پراکنده لکلری مجبور اولدقده عزازیل
امر حکومتده کلی استقلال بولدی عظم شان واعتلاء عنوان حاصل ایدوب
حکومت لواسنی قالدردی وسلطنت بساطنی زمینه صالدردی انا ولاغیری دعواسنه
باشلدی دماغنی بخار دخان پندار اسنبعاب ایدوب زعمجه بیلدوکنی اشلدی
بعض اوقاتده تسویلات شیطانی وتخیلات نفسانی ایله مجالس وعظنده کندوینی
فضل وعبادتله مدح ایدردی حتی عظم شاننه دلائل وبراهین اقامت ایدوب
حالا بندن جلیل القدر کیم واردر مضموننده سائر فرشتهلری سلب وقدح ایدردی
اول اثناده برکون ملائکه لوح محفوظ احکامی محافظه سنه واردیلر بوبقیده
مقربان درکاه صمدیتدن بری مردود ابدی ومغضوب سرمدی اولهجغنی کوردیلر
متغیر الحال ومضطرب الاحوال اولوب عزازیله کلدیلر بوحالت بزدن بریزه

باعث ملامت اولمامق ایچون دعا ایله دیو یلواردیلر ابلیس انلره نصیحت ایلدی بوندن سزه و بزه راجع اولور برشی یوقدر بن اول خصوصی کوره لی نیجه مدتدر دیو سو یلدی کبر ونخوت اوجندن دعایه هرکز تنزل ایلمدی بو تفصیل که بو محلده بنی جان احوالنی شاملدر مولانا خاوند شاه مورخ حکیم فاضل ابوعیسی جعفر بن یعقوب اصفهانیدن ناقلدر لکن خدای یکتا ویزدان دانا انك علوم ازلیه سی حقیقت حالی مشتملدر بعدما کرچه که قبیل هذا المجلس والانشا خلقت جان ابن جان احوالی املا اولنمشدر بو محلده ایسه سرنوشت وسرانجاملری تفصیلی هویدا قیلنمشدر امید درکه مستدر کدر دینلمیه تا بن معنویسی مقر رایکن کره بعد اخری ذکر اولنمشدر لفظی اراده قیلنمیه

﴿ باب فی الانبیاء العظام والمرسلین الکرام واولی العزم منهم علیهم السلام ﴾
﴿ اولهم آدم صفی الله علیه السلام الی غایة الملل والامم رضوان الله تعالی ﴾
﴿ علیهم اجمعین ﴾

چونکه حضرت صانع سموات وارضین وخالق خلایق وملائکهٔ مقربین ذات آدم مکرمی خلیفهٔ روی زمین وآیت رایت خلافتنی ممالك معمورهٔ عالمده واسطهٔ امن وامان نزهت قرین وسرایت درایت ریاستن مسالك معمورهٔ مناظمده رابطهٔ نوال واحسان نعمت کزین ایلیوب سکان خاك نشین وقطان ملاء علیین میاننی تفریق وحقیق خلافت اولان شان بزرکواری تحقیق ممشدن ﴿ انی جاعل فی الارض خلیفة ﴾ مضمون مشبت مشحونی ﴿ انی اعلم ما لا تعلمون ﴾ تتمهٔ طیبه سی ایله من جهة المزایا توفیق وتدقیقه یترردی اصلی خاك پاك اولان مخلوق بلند ادراك ابلیس ناپاك وسیه کلیم تلبیس ناك ضلالات واغواسی باعث غبطهٔ ملائك وسبب رشك حادث ارائك نشینان افلاك اولمسنی ﴿ واعلم ماتبدون وما کنتم تکتمون ﴾ نص عبرت نمونی ایله کندولره طیوردی فلاجرم اقتضاء حکمت علیه توسیع مملکت قدرت جلیه واستدعاء خلافت جلیه ترفیع ذوات نبویهٔ سنیه قیلوب صفی الله ابوالبشر وجمیع بنی آدمه جد بزرکوار اولان حضرت آدم پیغمبری یوقدن وار ایدوب شب تار عدمدن نهار تابدار وجوده کتوردی خلقه الله من الرغام واسکنه الجنة ومدّ علیه ضلال المنة کنیت ظاهره سی ابوالبشردر تتمه کنیت فاخره سی ابو محمد نعتی ایله معبردر ولقب مبارکی کمال صفای خلقته وبشرهٔ مبارکنك بشاشت وطراوتنه بناء صفی الله ایدوکی مقرردر اما بو حقیر کثیر التقصیر زعمجه حضرت نوح ابوالبشر اولمق

وحضرت آدم جدالبشر ایله تعبیر اولنمق بعد وقرب اعتباری ایله اولی ترایکن
مجموع ذریات کندولرك صلب پاکندن کوستریلوب انلردن ظهوری مقدر
اولمغین ابوالبشر دینلمشدر اما ادریس علیه السلامك کتابلرنده ارمانوس لفظی
ایله یعنی که سریانی بوکونه براسمله معتبردر نته کم وجه تسمیهٔ آدم ادیم ارضدن
خلقتنه وکندم کونلق جهتندن سمرتنه ویاخود سائر حیوانات جلودینه
بکزمیوب جلدینك صفای بلا دباغتنه ویاخود بلامد اولوب خالق وملائکه ایله
انس والفتنه بناءدر ☼ القصه اتفاق مورخینله نیسانك التی کونی قالدقده روز
جمعه نك اول ساعتنده آدم علیه السلام خلق اولندی وینه اول کونك اوچنجی
ساعتنده حضرت حوا یرادلدی ووقت عصرنده جنتدن اخراج اولندیکه
دنیا ییللری ایله بشیوز ییل مقداری خلد برینده تمکن ایتمش اولدی فاما بسیط
ارضه ایندکدنصکره بیك ییل عمر سوردی نهایت سن عزیزی طقوزیوز اللی یه
واروب حضرت داوده هبه ایتدوکی اللی ییله بیك ییل تمامنه محسوب اولدقده
خسته اندی یکرمی برکون محموم اولدقدنصکره وفات ایلدی کفن وحنوطی
جبریل علیه السلام جنتدن کتوروب غسل ونمازنی ودفننی حضرت شیث
علیه السلامه تعلیم ایتدی حتی نمازنی بیله ادا ایدوب نیجه پند ونصیحتدنصکره
چکلدی کتدی حلیهٔ جلیهٔ علیه لری دراز قامت وژولیده موی پرلطافت اسمر
اللون وموزون ودندانه لری مانند درمکنون وحسن وجمالی کالده وکوزلری
وقاشلری وخدی حد اعتدالده بی ریش وسبلت وساده رو یعنی که کروب
وملائکه صفتنده بیو وجعد کیسو برمکرم آدم اولدی اولاد امجادنده صقال
بتوروب ملتحی اولمق اولا شیث نبی یه اولدوغی مسلم ایدی بونجه مخلوقات وناس
وآدمیان بیقیاس انلرك ذریاتندن اولوب صلب پاکلرندن وجوده کلدی یعنی که
یوم آخره دك کلهجك اناس باسرهم انك ذات شریفندن ظهور وبروز ایلدی
وصیف شاه مورخ قولنجه سن شریفی یدییوز یتمش ییله وارد قده مجموع
ذریات بی انتها واحوال واهوال دنیا واطوار وآثار مافیها بالکلیه حضرت
آدمه کوسترلدی تاقیام ساعته دك ظهور ایده جك حادثات باسرها معلوملری
اولدی اما اصح قول بودرکه بعد سجود الملائکه ودخوله الی الجنة عرض
ذریات قیلنمشدر مکرکه مشارالیهك مرادی تابوت سکینه اوله که دخی جنتده
ایکن انکله مجملا ذریات کوستریله ویدییوز یتمش سنه سنده تابوت سکینه ایله
مفصلا عرض اولنه ﴿ احوال تابوت سکینه ﴾ تابوت سکینه

فضلاء مورخينك معارف شعاری مولانا مصلح الدین لاری تاریخنده مسطوردرکه
حق سبحانه وتعالی فهرست موجودات بی انتهـا و مجمل مجموع حوادث اشیـا
ومجموعهٔ نفوس انبیا درخت شمشاددن برتابوت سکینه هویدا قیلمشدرکه زبدهٔ
حادثات دنیا ومافیها اولان امور عجیبهٔ حکمت نما انك ایچنده مرسوم و پیدا ایدی طولا
اوچ ذراع وعرضا ایکی بچق ذراع برهیکل طولانی ولوحهٔ نورانی ایکن جمـله
انبیانك صور شریفه لری وتاریخ قـدوم و زمانلرنده صدور ایده جك شرایع
نباهت رسوم اول تابوتك ایچنـده انکشت نمـا ایدی فلاجرم جانب سمـادن
حضرت آدم علیـه السلامه انزال قیلنـدی یانلرنده معزز ومحـترم طوتیلوب
بطریق الارث حضرت ابراهیم الخلیل علیه صلوات الله الجلیل جنابنه واصل
اولدی ینه انلردن صکره کلان پیغمبردن عنعنه ایله حفظ اولنـه رق حضرت
موسی کلیم اللهه وصول بولـدی دائمـا کلیم خـدا الواح توراتی انك ایچنـده
قوردی واعداء دین ایله جنـك ایچون ترتیب صفوف قیلندقجـه کمال تعظیم ایله
صفلرك اوکنـده طوتوب انك شرف ویمنی ایله دشمـنان بی ایمـانه نصرت
بولورلر ایدی حضرت یوسفـدن صکره ارث ایله حضرت موسی یه دك کلدی
انلر دنیادن کتدکدنصکره علماء بنی اسرائیل حفظنده قالدی بعد زمان انلردن
نهایتسز زلات صادر اولدی وارتکاب معـاصی ایتدکلری جهتندن نیجه فساد
وشناعتلری که ظهوره کلدی حتی طالوت اثناء جنکـده جالوتی صوب خلاف
مأمولری بعض حادثات که صدور ایلدی بنی اسرائیل اول ابتلاری کندولرك
سوء اعمـالنه حمل ایتمـدیلر تابوتك یمن و برکتی مضمحل اولدی بزه یاره مدیغی
بوکونه کسر وهزیمتلردن تعین وتحقق بولدی دیو سویلـدیلر اول منبع حکمت
آلهی ومعدن حوادثات نامتنـاهی اولان تابوتی ایکی کاوك اوستنه یوکلتدیلر
اللهه اصمرلیوب اول کونه ایکی حیوانی کندو حاللرینه قویوب صالی ویردیلر
فاما ملائکهٔ مکرمه اول ودیعت محترمه یی فی الحال طالوته اولشدردیلر بعضیلر
قولنجه همان که حضرت موسی وفات ایلدی تابوت سکینه ینه سمایه چکلدی
غالبا اصحی بودر ایکی کاو اوستنه باغلیوب ترك اولنمسی عقـله موافق دکلدر
❊ بعدذلك بز ینه مقصده سالك اولهلم خلقت آدم نه وجهله اولمشدر انك بیانه
کندومزی سـالك قیله لم وقتا که حضرت آدم پیغمبری یراتمق دیلدی خاکك
اق وقره سندن وطیب وخبیثندن برآوچ طپراق کتوره یو جبریله امر ایلدی اول
دخی روی زمینه نزول ایدوب خاکك هر قسمندن برقسم طپراقی الوق استه دی

لكن حقيقت بالطول والعرض نوحه وزارى عرض ايدوب حق جل وعلانك
اسمى ايله جبريله آندويردى بندن المه قيامته دك فساد وشناعنده اولنجق مخلوقاتك
ظهورلرى بندن اولمسنه سبب اولمه ديو يالواردى تا كه جبريل عليه السلام
ترابك عيون وانهاردن دوكدوكى كوز ياشلرينه رحم ايتمكين ارضه تعرض ايتموب
كتدى رب عزته واقع حالى عرض ايتدى بعده بوخدمت اسرافيله دخى
صكره ميكائيله امر اولندى انلر دخى جبريل طريقنه سلوك ايدوب خاكك
كريه سنى عرض قيلدى اما دردنجى مرتبه ده عزرائيله بيورلدى ارضك بكا
وايتمنه باقميوب بن بوخدمته مأمورم مرحمت ايتمدوكم تقديرجه معذورم ديو
برقبضه طبراق الوب جناب حضرته كلدى اداء خدمته مسارعتنى بيان قيلدى
چون كه كردكار جليل عزرائيلده كى تغلب وتسلطى كوردى عزم وجلالم حقيچون
بوندن خلق ايده جكم مخلوقاتك ارواحى قبضنه سنى مسلط ايلدم ديو بيوردى
ابن عباس رضى الله عنهما قولنجه هيكل آدمى دنيا اقليملرندهكى تراب مختلفة
الطباعدن خلق ايتمشدر يعنى كه رأسنى كعبهٔ مكرمه خاكندن وصدرينى دهنا
طبراغندنكه بلاد يمنده بر يرك اسميدر وقارننى هنددن والليرى مشرقدن
وايكى اياقلرى مغربدن الوب آفريده قيلنمشدر بودخى ينه انلردن مرويدركه
حضرت آدمك مبارك باشى بيت المقدسدن و بشرهٔ لطيفه سنى تراب جنتدن
وديشلرينى كوثر خاكندن وصاغ الينى مكهٔ مكرمه دن وصول الينى فارس ولايتى
خاكندن وايكى اياغنى تراب هنددن وكوكلرى جبالدن وجاى عورتنى بابل طبراغندن
وارقه سنى عراق خاكندن وقلبنى جنتدن ولسانى طائفدن وكوزلرينى تراب حوضدن
خلق ايتمشدر اما وهب بن منبه تحقيقنجه وجود انسانى اقاليم سبعه خاكندن
براديلوب مبارك باشى اقليم اولدن و بوينى يعنى كردنى ايكنجيدن وكوكسى اوچنجيدن
والليرى دردنجيدن وقارنى وارقه سى بشنجيدن وديزلرى وبالدرلرى التنجيدن
وايجكلرى واياقلرى يدنجيدن خلق اولنمشدر اما صاحب كتاب خميس بوبابده
تحقيق نفيس ايدوب وجه ارضك اكثر مواضعى ابليسك پايمالى ايدى اثناء
كشت وكذارده تحت قدمى طوقينان يرلردن نفوس انسانيه براديلدى اول
سبب ايله موقع شر وفساد اولدى وقدم ابليسه مماس اولميوب بين القدمين
چكنميوب قلان يرلردن نفوس انبيا خلق اولندى ديو يازمشدر الحق تنزيه ذات
اصفياده اصابت ايتمشدر نته كم حبيب خدا محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم
حضرتلرينك خلقت پاكى جدا قدم ابليس طوقنمادوغى ومابين قدمين عدادنده

داخل اولدوغی یردن النوب عزرائیل علیه السلام قبضه سیله حق جل وعلا
حضورینه تسلیم اولنسان تربهٔ مسکیة النفحه دن شول محله که نظر الهی تعلق
ایتمشدر فخر عالم باعث وجود بنی آدم حضرتلرینك تخمیر طینیهٔ لطیفه سی
اول ذرهٔ منظوره دن اولمشدر دیو عوارف صاحبی تدقیق انیق ایلمشدر بعدما
مقبوض آلهی اولان خمیر طینتدن خلقت آدمدن صکره که برمقدار فضله قالدی
حضرت خالق جهان آفرین نخله یی یعنی که خرما درختنی اندن یراتدیکه حضرت
آدمه همشیره وبنی نوع انسانه عمهٔ عزیزه حکمنده اولدی باعث بودرکه سائر
نباتات واشجاره بکزمدی خصوصا فرقنده انسان بینسی کبی دماغی مقرر اولدی
غب ذلك خلقت عمه دن صکره برمقدار بقیه دخی وقوع بولدی بارخدا
بد قدرتی ایله انی اوزاتدی یعنی که طولا وعرضا توسیع قیلوب یعنی ایتدی
اندن صکره عرشی وکرسی وماحولهما وارضین وطبقات سما وغرایبهما
وتحت الثری ودرکات دوزخ وجنت مأوی سر جمله اول فضله نك بقیه سندن
اولدی و بوجمله بسیط ارضك سائرینه نسبت برصحرای بی پایانه اتلمش حلقهٔ
خاتم کبی کورندی (لمؤلفه) ❊ زهی قدرت زهی حکمت که اولدی جمله برخلقت
❊ بولنمادی بومخلوقات مستثناده غیریت ❊ ظهور ایتدی جواهر کبی هب برقبضه
طپراقدن ❊ کرك نور وکرك نار وکرك عرش وکرك جنت ❊ وراء پردهٔ قدرتده
صوفی نیجه سرلر وار ❊ کمال اتحادك باعثی بردر بلا نسبت ❊ قواشیایی مولا
فضلهٔ جزویدن یراتمشدر ❊ یاقندن الدی عزرائیل اوخاکی انده در حکمت ❊
❊ اکرچه خلق کلی خالقه جزویدر اماکیم ❊ بلمز عقله صغمز فهم اولمز
وادیٔ قدرت ❊ القصه عزرائیل علیه السلام که اول تراب مختلفة الالوانی
جناب حضرتنه تسلیم ایتدی یدقدرتیله ایکی بولنوب نصفی جنته ونصف آخری
جهنمه وضع اولنوب نیجه زمانلر شویله طوردی اهل جنت وجهنم اولهجق
مؤمنین ومشرکین تفریقنه اول حینده دخی ارادت ازلیه تعلق ایتدی بعدما
تکرار بریره کتوریلوب حمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا نحوا سنجه
یوغریلوب بالحق اولدی بعده لونی متغیر اولوب برمدت دخی حماء مسنون کبی
طوردی دخی صکره جسد انسانی قیلنوب جنت قپوسنه القا اولندی تا که
اوتوز طقوز ییل امطار احزان وفتور انجق بر ییل باران سرور وحبور انك اوسنه
یاغدی انسانك اکثر مدت عمری غم وغصه ایله کچمك اول زمانده تقدیر اولندی
بوطریقله قرق ییل تمام قالدی ❊ هل اتی علی الانسان حین من الدهر لم یکن

شيئا مذكورا ﴾ نص كريمندن مراد باری بو مضمون اولدی وبالجمله صانع بزركوار خاك آدمی احسن آثار ايليوب قرآن عظيمنده يدی وجهله تذكار بيوردی يعنی كه خلقتده كی تأنی وسعی آلهی ايله وجوده كلن تلطفی عبادينه طيوردی بو وجهله كه اولا ﴿ خلقه من تراب ﴾ ديدی اولا اخذ ترابنه اشارت ايلدی ثانيا ﴿ من طين لازب ﴾ بيوردی طپراغك صوايله امتزاجی رمزنی طيوردی ثالثا ﴿ من حمأ مسنون ﴾ ديدی هوا ايله متغير اولان حالتنی اراده قيلدی رابعا ﴿ من طين لازب ﴾ وارد اولدی اعتدالی حالنده قابل صورت اولان طين مراد اولندی خامسا ﴿ من صلصال من حمأ مسنون ﴾ صدور ايتدی قوريوب خشك اولدقدنصكره سماع صلصله ممكن اولمق مرتبه سنه اشارت قيلندی سادسا ﴿ من صلصال كالفخار ﴾ بيورلدی آتشله اصلاح اولنوب خزف كبی اولدوغی وذات انسانيده دخی شيطنتدن اثر وار ايدوكنی بلديردی سابعا ﴿ انی خالق بشرا من طين ﴾ بيوردی ﴿ فاذا سويته ونفخت فيه من روحی ﴾ رتبه سی ايله كمال بولدوغنی طيوردی بو وجهله سبع درجات كتاب روضة المتقينده مندرج بولندی اما صاحب خميس قولنجه قرق ييل تخمير اولندی قرق ييل دخی ﴿ حمأ مسنون ﴾ اولدی طوردی قرق ييل دخی قوريجه ترك اولندی قرق ييل دخی مكهٔ مكرمه طريقنده برمحله قوندی يريوزندن سماواته عروج ايدن ملائكه نك رهكذارلرنده قونلدی هرچندكاری زمانده آدمك تمثالنی كوروب عبرت وتحبلری اراده قيلندی فی نفس الامر ملائكه وكروبين چوق چوق كلورلردی هيكل انسانی سير ايدوب تعجب قيلورلردی (لمنشئه) آدم آمد خلاصهٔ عالم ❊ درملك نيست خاصهٔ آدم ❊ ابليس خودهر اغرايوب كوردكجه البته بوجسد برامر عظيم ايچون خلق اولنمشدر ديو حسد ايدوب اكر رب عزت بونی بزدن تفضيل ايدرسه نيجه ايدرسز ديو ملائكه دن صوررديی انلر بزه لازم اولان امر آلهی يه اطاعتدر جوابن ويردكلرنده تعجب ايدردی وكندو قريجه سنده اكر بن اندن مفضل اولورسم انی هلاك ايدريم اول تفضيل اولنورسه فرمان خدايه رضا كوسترميوب عصيان ايدريم ديو سويلردی حتی بردفعه كه ابليس قالب آدمه اوغرادی دست بستن اول شكم مجوفك اوستنه باصديغی حالده بعض سبو وكوزه دن اشيدلدوكی اوزره برصدا اشتدی بطن آدمك مجوف اولمسندن قتی حظ ايتدی يعنی كه تاريخ جعفريده مسطوردركه عزازيل لوح محفوظ جليلدن حضرت آدمك نه مقوله صاحب شان جميل اوله جغنی كوردی وبيلدی

زعمنجه مكر ايله دفعنى تدارك قيلدى اولا كروه اسبان چراكاه عالمده بى سر وسامان كزرلردى انلرك يانته واردى حضرت يزدان بو يقينده برهيكل ذى شان براتمشدركه عن قريب نفخ روحله قدرت وتوان بولوب صلبندن نيجه يوزيك ذريات حاصل اولوب انلرسزه سوار اوله جقلردر و باركران يوكلدوب هرخدمته سزى قوللانه جقلردر مناسب اولان بودركه هنوز قالب بى جان ايكن انى چكنيوب خاكه يكسان ايده سز ديو اوكلرينه دوشدى اول حيواناته قالب آدمى كوستردى حتى كوبكنه توكوروب اصل چكنمه سى لازم اولان بومحلدر ديو كوسترد كده حق جل وعلا عزازيلك آب دهن نامباركندن قطميرى براتدى عوعوكنان نافندن طشره روان اولوب انلرى طغندى اول مطلسم حكمت اولان پيكر نباهت كوسترى كوسترمكله چكنمه مدى شمدى اسبان طائفه سى عوعو سكان ايله كريزان اولمق اندن قالدى لكن همان اول اندن آت جنسى ايكى صنف اولدى بر بلوكى بزم امر الهى يه مخالفت نه كارمز دردبو اغردپندى عزازيلك اغواسى ايله كستاخلغه جرأت ايده مدى اول زمره جنس اسب تازى ولايق ركوب ملوك سرافرازى قيلندى اول زمره كه ابليسك سوزنى طوتديلر قالب مباركى چكنمكه سعى ايتديلر حالا كه اول مراهه واصل اولمديلر هم سخط الهى يه استحقاق حاصل ايدوب حمال وسقا باركيرلرى آوسيابانك تازيانه سى زخمنه مبتلا قلنان فرس پيوسته تدويرى جنسندن زير باركرانده خاكه يكسان اولمسى تقدير اولندى وبالجمله هرچند كه ابليس قالب آدمك مجوفلكنى فكر ايدردى بونده بقا اولماز وبو شخص هر زمانده شكمى بلاسندن قورتلماز اكل وشربله نفسنه مغلوب اولوب لذايذ شهوانيه قيدندن رها بولمازديو مسلى اولوردى بعدما حضرت بارى خدا فريده روحى آفريده قيلدى ونيجه كره انوار درياسنه طالديروب چيقاروب بركزيده قيلدى وبوشرفله تشريفدنصكره اول سراى ظلمانى يه كرمه سنى امر ايلدى پس يوسف روح كه چاه تنى وزندان ديجور بدنى كوردى حسن رضا ايله كيرميوب دخولدن ابا واستنكاف قيلدى لكن ياروح ادخلى كرها واخرجى كرها خطابى وارد اولوب يعنى كه كوجله كير اما چيقمه لو اولدقده ينه كوجله چيق بيورلمغين خواه وناخواه اول چاه تاريك وسياه ايچنه كيردى هما كبى هواى هويتده طيران ايدركن كرفتار قفس آزار اولان مرغانه دوندى (لمنشئه) امر مولايه اولوب شوقله فرمان بردار ❁ كوز كوره كندويى محبوس ومقيد قيلدى * باغ خلد ايچره كزر بلبل آزاده ايكن ❁

* قفسه كيردي صفابابني منسد قيلدي * وقتا كه دماغ آدمه واردي سائر اعضاسنه حلولدن اول كوزلرينه ايندي كنديه خلعت خلقت اولان جسد منوري كوردي بعده قولاقلري ملائكه نك تسبيح وتهليلني كوش قيلدي كويا كه

ايكي عود سيم اوزره كاركر ومتين ايكي صرچه سراي برين وقصرين برترين ايچنه داخل اولنسه دوندي (لمؤلفه) * كوردي باغ بهشتدن اولمش دور *
* غائب اولمش او بزم حور وقصور * بي نشان اول هواي روح افزا *
* بدل اولمش فضاي نوره اول اجساد * وبالجمله روح روان كوش

منظره لرندن اطرافي سيران ايتدكدنصكره طولاشوب كمكزينه واردي اول محلي تشريف ايتدوكي كبي اغسردي واول عطسه لحكمة صدور ايدوب اول حينده منعقد ومسدود اولان ال يرلري اچيلوب روح لسانته يتشدي سوق الهي ايله بركره الحمد لله ديدي لساندن اول صدور ايدن كلمهٔ طيبه بو لفظ شريف اولدي اكثر مفسرين قولنجه اول مقابله ده حضرت بارخدا يرحمك الله يا آدم بيوردي لايق رحمت ومرحمت ايدوكني وكندودن صدور ايده جك ذلت وعصياني بو نكتهٔ لطيفه ايله طيوردي الى الآن بني نوع انسان اغسردقده الحمد لله ديمك واول حمد ايتدكدنصكره يانده بولنانلر يرحمك الله سوزين سويلمك اندن اتور يدر * القصه حضرت آدم مكرم مانند روح مجسم موزون قامت همايون طلعت بشاش الوجه كامل خلقت ژوليده موي پسنديده بهجت برذات بزركوار معالي منزلت قوپدي واسم شريفي عبد الله قونلدي وكنيتي ابو محمد لفظ لطيفي تعيين قيلندي وبرحديث شريفده * خلق الله تعالى آدم بعد العصر من يوم الجمعة في اخر ساعة فيما بين العصر والليل * بيورلمشدر وبرحديثده عاشورا كوني خلق اولندوغي تصريح قيلنمشدر حالا كه منافي دكلدر روز عاشورا يوم جمعه يه راست كلمشدر اما خلقدن مراد خلق قالب دكلدر نفخ روحدر زيرا كه بلا نفخ روح آدم اطلاقي غير مشروحدر نقل اولنور كه خلقت حضرت آدم شول زمانده ظاهر اولديكه اولدرجه جدي افق شرقيده منطبق ايدي وزحل انكله بيله ايدي اما مشتري حوتده ومريخ وقمر اسدده وآفتاب وعطارد سنبله ده وزهره ميزانده بولنمشيدي بوني دخي تحقيق ايدرلركه ساعت تصوير آدمده عطارددن غيري هر كوكب شرفي برجنده ايدي انجق عطارد اول سعادتدن بري ايدي والله اعلم بحقيقة الحال واما بو حقير بركشته احوال يعني مؤلف سطور مقال بو تحقيقي تصديق ايدرين كه في الواقع اول حينده كوكب عطارد شرفي برجنده دكل ايدي ديرين بوآنه كلنجه وجوده كلن اهل قلم

زمره سنك ذلت وفلاكتلرينه باعث بوايمش نكته سني سويلريم حتى حسن خط
يزانلردن مخترع خط عربي ابن مقله كبي ذواحسبي دار دنيادن مدار عقبا يه غريقا
كوندردكلري مصيبتي وسطوري درجنه جواهر حروفي درج كبي درج ونقود
عمريني اول لآلئ متلالي يه خرج ايدن كاتب ياقوت مستعصمي نك آخر عمرنده كي
رذالتي وهلاكوخان بغداده مستولي اولدقده مبتلا اولدوغي ازار وسياستي اول
آفرينشنده عطاردك نحوستا اوزره بولندوغنه حمل ايدريم (بديهه) بونده چوق
نكته واردراي دانا ❊ بزده هم واردراوكونه بلا ❊ بهره منداولماز زمانه ده هيچ ❊
بهره منديز اوقصه دن زيرا ❊ بعدما اول روضهٔ حكمتك علوم وعرفاندن بهار
وشكوفه لري واعمال خيرات وافعال حسنه دن شاخسار قامتنك كوناكون
ميوهٔ نوباوه لري آنا فانا ظهوره يتمك مقرر اولدي مبارك جمالي كللر كبي كولدي
ولعل رنكين پرغنج ودلالي مطرا غنچه لر كبي تبسمله انشراح بولدي يعني كه
هر عضويني قرين قوت وجسم پاكني مقارن حركت قيلدوغي كبي فرمان الهي ايله
يرندن طوردي نهال موزوني شمشاد خرامان كبي يوريدي باغ وراغ جنتك
سير وتماشاسنه سعي ايدوب اثناء تفرجده بر بلوك ملائكه يه اوغرادي انلري
جلوس حالنده كوروب السلام عليكم لفظني ادا ايتمكه ملهم قيلندي اول سروش
مكرمه دخي وعليكم السلام ورحمة الله لفظ لطيفي ايله رد سلامه مأمور بيورلدي
وبووجهله سلام ويريلوب الشق آدمله ملكلر ميانده بردعاء تام ايدوكني حق جل
وعلا انلره ده بلديردي وبالجمله حضرت آدمك هيبت وهيئاتي وحسن صورت
وبهجتي ويال وبال وقد وقامتي خصوصا جمالنك حمرتي وشهد كلامنك لذتي
بردرجه ده ايدي كه ملكلر هر كوردكجه تعظيمله اياغه قالقوب عظيم شاني تحسين
ايدرلردي ﴿ فتبارك الله احسن الخالقين ﴾ نص كريمي ايله صنع صانعي
پسند وآفرين ايلرلردي وقتا كه آدمك ظاهر حالي نور وجمال وبها ايله منور اولدي
بواطن احوالي دخي علم وفضل وزكا ايله قرين زيب وزيور اولوب ملائكه يه
مسجود اولمه سني مقتضي فضيلتني وسجده يه مأمور اولانلردن رجحاني مشعر علوشان
ومنزلتني حضرت بارخدا جل شانه وعلا تقدير واراده بيوردي اولا اول نبي
مكرمي معلم نص كريم ﴿ وعلم آدم الاسماء كلها ﴾ مزاياسي ايله محترم قيلدي
ثانيا ملائكه خيلي اظهار عجز ايدوب جوابنه قادر اولمدقلري آثار واسمايي تقرير
ايتديروب انلردن زياده دانش ومزيتني طيوردي مولانا قاشاني جمع ايلدوكي
قصص انبياده مسطور اولدوغي اوزره حضرت آدم عليه السلام تعليم الهي ايله

جمیع لغاتی بلدی حتی بلقلرك وقوربغه‌لرك كلامنی فهم قلدی یعنی بر وبحرده
اولان حیواناتك السنهٔ مختلفه‌سنی تماما احاطه ایتدی ابن عباس رضی الله عنهما
روایتی اوزره یدییوز لغات ایله تكلم ایدوب بلمدوكی دل قالمدی تا كه ملكلر زمره‌سی
اكا سجده ایتمك امر اولندی ﴿ فسجدوا الا ابلیس ﴾ نص مبینی مقرر اولدی
فرشته‌لر باسرهم سجده‌یه واردیلر خالقك فرمان واجب الامتثالنه اطاعت قلدیلر
انجق ابا واستكبار ایدن عزازیل ایدی بنی آتشدن یراتدك آنی طپراقدن خلق
ایتدك پس بنم مادهٔ خلقتم اندن شریفدر اعتقادی ایله ضلالته دوشدی
وهب بن منبه قولنجه جمله‌دن اول سجده ایلین جبریل علیه السلامدر
انكچون انزال وحی شرفی انكله تمامدر اردنجه میكائیل دخی صكره اسرافیل
عقبنجه عزرائیل سجده ایتمشدر سائر ملائكه‌دن امتیازلری اطاعت فرمانه
مسارعتلری ظهوره یتمشدر بعضیلر قولنجه سجدهٔ اسرافیل جبریلدن اول
وجبرائیل سجده‌سی انكله مذیل اولمشدر اول سببدن سجده‌دن باش قالدردوغی
كبی قرآن عظیم بالكلیه جبهه‌سنه مكتوب ومرسوم بولنمشدر اگرچه
بعضیلر سجده‌یه مأمور اولنلر انجق عزرائیل واناك تحت حكمنده‌كی ملكلر ایدی
دیمشلر والا صاحب كتاب خمس وخاتمهٔ مفسرین ابو السعود رومی كبی محقق
متبحر نفیس جمیع ملائكهٔ ارضین وسموات وحملهٔ عرش وكرسی وسائر فرشتگان
معالی درجات اسجدوا امرینه داخل ایدی دیو تحقیق ایلمشلردر حتی ملائكه‌نك
كثرتی بووجهله تفصیل ایتمشلردر كه جمله بنی آدم طائفه‌سی كه قیام ساعته‌دك
كلمشلر وكله‌جكلردر باسرهم جان قومنك عشر نجه‌یه جان قومی ایله بنی آدم
روی زمینده یعنی قوری اطلاق اولنان اراضیٔ ظاهر وكبنده‌كی حیواناتك
عشریدر بونه بو جمله انسان وجنی وحیوانات بری طیور جنسنك عشریدر
وبو مجمله‌دك ذكر اولنان مخلوقات وطیور جمله‌سی دریاده‌كی حیواناتك
عشر نجه‌درنته كم بو جمله یریوزینه مؤكل اولان ملائكه‌نك عشری دكلودر
وبونلرك مجموعی سماء دنیاده‌كی ملائكه‌نك عشر نجه‌در وجمله انس وجن
ووحوش وطیور وحشرات ارضین وبحار وملائكهٔ ارض وسموات دوار
ایكنجی گوكده‌كی ملكلرك عشر نجه وبالجمله یدنجی قات گوكك ملكلرینه
وارنجه بو ترتیب اوزرینه عد اولنوب جملهٔ سابقه جهت لاحقه‌نك
عشری مقدارنجه اولوب بوطریقیله حساب مقرر اولدقدنصكره
جمع المجامع كرسیده‌كی ملكلره كوره ازدن از اولمسی وینه جملة الجمل كرسی

ملكلر يله محسوب اولدوغى حالده عرشك التيوزبيك سرادقنده يالكز
برسرادقده‌كى ملائكه‌نك عشرنجه قلتله امتياز بولمسى وهر برحجابده بووجهله
حساب عشرى محقق اولوب هرسرادقك اكى واوزونى ودركلكى يرلر
وكوكلر ومابينده‌كى عالملر ايله مقابل طوتلسه دانهٔ خردل مقدارى كورنمامسى
تحقيق اولنمشدر واول حجابلرك هر برنده برقارش مقدارى خالى يريوقدركه انده
راكع وساجد وقائم وقاعد برملك اولميه ورب عزتك تسبيح وتقديسى ايله هرآن
وهرساعت شرف قربت ومنزلت بولميه اندنصكره بومحله كلنجه ذكر اولنان
ملائكه عرش اطرافنده‌كى ملكلره كوره بحردن قطره‌در وينه بومجموعه كوره
اسرافيل عليه السلامه تابع اولان لوح ملكلرى كوياكه آفتابه قياسله
مقدار ذره‌در وينه بومجموع المجامع جبريل عليه السلامك تحت حكومتنده‌كى
فرشته‌لره نظرا رياض هشت بهشتدن ماندبرلك زه‌در (لمنشئه الحقير
من الواردات باعتراف التقصير)

كمال قدرت حق حسابه يوق چاره ※ بومرده عاجزاولوبدر محاسبان عقول
كتاب حكمتنك فصل وبابى اكلمز ※ اكرشمارنى فهرست اتسه دخى فضول
دوكون صفحه سى انجق دوحرفه مظهردر ※ قلم كه لوحه انك قلدى رمزنى منقول
بكاصوررسك اكر عقل پاكه لايخنى ※ عقول انك كوره مرفهم ودانشن معقول

وبالجمله ملائكه‌نك اجناسى صايلمز ومدت عمرحسابى بيلنمز وزمان عبادتلرى
تفصيله قابل اولماز ﴿ ومايعلم جنود ربك الا هو ﴾ فحواسنجه انلرى حقدن غيرى
كيمسه بيلمز ايمدى ﴿ فسجد الملائكة كلهم اجمعون ﴾ نص مبيننده
ملائكه صيغهٔ جمعله بديدو كلهم لفظى برتأكيد واجمعون لفظ شريفنده‌كى
ايكى وجهله تأكيد ايرادندن معلومدركه سجده يه مأمور اولان ملائكه جمله سيدر
بوتقديرجه ذات پاك آدم نوجهله وجود اكرم ومسجود پرجود محترم وخليفهٔ
صاحب شيم ومخلوق موصوف مكرمدركه قرب هويت عزتنده‌كى ملكلر
باسرهم اكا سجده ايدولر تعظيم وتوقير وتكريمنده هيچ بردقيقهٔ لازمه فوت
ايتميه‌لر وبيان خلقت لطيفهٔ انسانيه‌ده ﴿ خلق الله آدم على صورته ﴾
حديث شريفنده عظيم شانى تحقيق بيوريله وآيات فرقانيه‌دن ﴿ وفضلناهم
على كثير ممن خلقنا ﴾ نص شريفى ايله امتيازى عنوانى عباد عنايت
معتاد زمره سنه طوير يله لاسيما ﴿ متكئين فيها على الارائك ﴾ وصفنه
مظاهر اولان ملائكه طواهر ذات آدمه سجده ايدوب تشريف وتلطيف

قلمسی امر اولنه (لمنشئه) بلى انسان كامل لطفه مظهر طرفه هيكلدر ٭
معرز درمكرمدر مفخمدر مفضلدر ٭ بودر نقصانى انسانك كه بيلمز كندو
مقدارين ٭ بيلور اندن بو سر يكيم كمالاتى مكملدر ٭ مصابيحده مسطوردركه
جابر رضى الله تعالى عنه حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلمدن روايت ايلركه
﴿ لما خلق الله تبارك وتعالى آدم وذريته قالت الملائكة يارب خلقتهم
يأكلون ويشربون وينكحون ويركبون فاجعل لهم الدنيا ولنا الآخرة ﴾
ديدبلر يعنى كه ياالهى آدمى وذريتنى كه يراتدك انلر بزم كبى اعمار طويله ايله تسبيح
وتقديسكه اشتغال ايلزلر يرلر وايچرلر چفتلنورلر وآتلره بنرلر برآن لذايذ دنيويه دن
خالى اولمازلر چونكه حال بومنوال اوزره دردار دنيايى انلره مخصوص قيل
سراى قرار نعيمين بزه تخصيص له مخصوص قيل ديو غبطه لرينى ايما ايتدكلرنده
﴿ قال الله تعالى لا اجعل من خلقته بيدى ونفخت فيه من روحى كمن قلت له
كن فكان ﴾ يعنى كه بن يد قدرتمله خاكن تخميروروحمدن نفخ روحله جسد
پاكنى تنوير ايلدوكم مخلوقمى حاشا كه بركره اول ديو امر ايتمكله موجود اولنلر ايله
بركورم انلك ذاتنده هر كوز قلدوغم كمالات نطق ومعرفتك سزاسى نادار نعيمده
نيجه اطفلر ايتيم ديو انسانك معظم شاتى ملائكه يه ظهور مشدر ٭ القصه قوۀ
ناطقه كه خلقت انسانيه يه مخصوصه برصفت فائقه دربو نجه حور وغلمان
وملائكه كروبيان بشر مبشر باالجنانه خدمتكار وانسان موقر بالايمانه سجده ايله
فرمان بردار اولمه لرينه سبب ظاهر ينه مزيت نطقيله موهبت معرفت اولمشدر
كه حضرت خالق بيچون ﴿ قال انى اعلم مالا تعلمون ﴾ شولدمكه ﴿ انى جاعل
فى الارض خليفة ﴾ نصنى حكايت طريقيله افاده قيلدى ملائكك ارالك اعلا
﴿ اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء ﴾ مضمون مسئلت نمونى ايله
غبطه لرينى انها ايدوب نوع بشرك يريوزنده ايده جكى فساد ذات وسفك دما
وارتكاب محرمات وزنا ايله انلردن صادر اوله جق شناعاتى وكندولردن آنا فانا
تسبيح وتقديسى وتحميد حيثيتى ايله وجوده كلن طاعاتى تقرير ايليوب اوخلافته
احق وانلك كبى مكرمته اليق بزدكلمى يوز ديدكلرنده بارى خدا جل شانه وعلا
﴿ وعلم آدم الاسماء كلها ﴾ مواهب لطيفه سنده تقديم وتعليم مزايا قيلدى
بعد هذا ﴿ انبئونى باسماء هؤلاء ﴾ فرمان حكمت نماسى ايله ملائكه يى امتحان
عبرت نشان بيوردى انلر دخى عجز حاللرينى هويدا قيلدى ﴿ سبحانك لا علم لنا
الا ما علمتنا ﴾ جواب باصوابى انها ايتدكلرنده ذات آدمه خطاب يعنى كه

﴿ انبئهم باسمائهم ﴾ امر جليل القدري ايله المفات بحساب بيورلدى ﴿ فلما انبأهم باسمائهم ﴾ مضمونْ موهبت مقرونى ايله كه اعيانْ ملائكه يه ظاهر وعلم ونطقله حضرت آدمك مزيتى باهر اولـدى شرف تكلم ومعرفت سبب رتبهٔ خلافت وباعث ازدياد مكرمتى اولوب زمرهٔ ملائكـه سجده امرينـه مأمور قيلندى وذات معالى صفات انسان نه كونه شـان شريف باهر البرهان ايدوكى بيلنوب تعظيمى موفور قيلندى (لمؤلفه) بشر بو دولت عظمى ايله مبشردر ٭ اولانْ بوحالتـه منكر لعين پرشر در ٭ شقاوت ازل كهـده كيم مقرر اوله ٭ اكا مقام سياست فضاى محشر ذر ٭ وبالجمله بومعـاملهٔ الهيه دن معلوم اولديكه هرنه دكلو مولى غالب مطلق وعبـاد قسمى مغلوب محقق ايسـه ينه مداراياىي رعايت اولنه لياقت واستعدادى ثابت اولمدين برشخصى نيجه كسنه نك اوزرينه تقديم روا كورلميه يعنى كه ترجيح بلا مرجح سمتى طوتلمـله خصوصا اختيار بنم دريو عرض قدرتله علمـا وارباب عرفانه دونلرى تفوق ايتدرلميـه ﴿ هل يستوى الذين يعلمون والذين لا يعلمون ﴾ نص حكمت مشحونى ايله عمل قيلنمغى واجبات دين ودولتـدن بيلديلر زيرا كه ذات باريـنك قوت وقـدرتى وملائكه نك ضعف خلقنى خليفـه نصبنه متعلق مشيت پرحكمتنـده جيوش سروشى الزام ايتمكسزين ممكن ايكن بو بابده كى مشيت ازليه سى اولا ملائكه دن حضرت آدمه حصول شرف شان اولدى ثانيا طرفينـه عـدالت ايله رعايت اولنوب حق يرين بولدى اكر قبل الالزام سجـدهٔ ملائكه يه اقدام بيورلسـه يعنى كه نامهٔ معاملاتده تفصيل ارتكاب اولنميوب صورت اجمال كوسترلسه ايدى ملائكه يه كسر خواطر لازم كلور دى بزم استعداديمز وليا قتمز زياده ايكن آدمى بزدن تقديم وتكريم ايتديلر مضمونى تحقق بولور دى سلاطين زمين كه خليفهٔ الله فى الارضين عنوانى ايله موصوفين درلر بو بابده تيقظ وانتبـاه اوزره اولسـه لر بو بنم حرم محترمه خدمت ايتـدى ديو نوخاسته فهم وكياستى هلال يكشنبه كبى ناقص وكاسته غلامى برج فضيلتده بدر تمام ومقـام خدمتده امكـدار لازم الاكرام اولنلردن تقديم ايدوب براوغوردن كاه اغا وكاه ملك الامرا بلكه وكيل جليل القدر ملك ارا رتبه سـيله تعظيم ووجوه كثيره ايله شانتى توقـير وتفخيم ايلمسـه لر (لمنشئه) اى كوكل منصب دنيا ايله مغرور اولانك ٭ دائمـا عادتى فضل اهلنه استغنادر ٭ افتخار ايلسه لر سويلدر اولسك مثلا ٭ كمسى ميرلوادر كيمسى پاشادر ٭ صبح كاذب كبى كذب اهلى تصدرده اولوب ٭ صبح صادق كبى

الحمد ه قلان دانادر ٭ كيمكه عرفانى قومشدر نظرى ظاهره در ٭ انى الزامه
بومعنى نه كوزل نخوادر ٭ جاه دنيا ديدكك شاه جهان و يركوسيدر ٭ معرفت
منصبن اما كه و برن مولادر ٭ حاصل كلام بعض مفسرين بنام وقت سجده ده
اتفاق ايتمشلردر حتى هدد سجوده دخى سمت خلافه كيتمشلردر لكن اصح
قولده بودركه سجدهٔ اولى نفخ روح دمنده اولدى بعضيلر قولنجه هرنسنه نك
اسماسندن خبر ويردى وحضرت آدمك فضيلتى ظهورندن صكره وجودبولدى
نته كم سورهٔ بقره ده كى آيا تك سباق وسباقى بومعنايه دلالت قيلدى اما ابو بكر
نقاشك شفاء الصدور نام تفسيرنده حضرت آدمه سجده ايكى دفعه اولمشدر
بركره خلق حالنده ايكنجى انباء اسما خلالنده وقوعبولوب ﴿ فقعوا له ساجدين ﴾
نص مبينى تعدده دلالت ايتمشدر حالا كه مفسر مزبور بوتحقيق مأثورده
متفرد در سائر مفسرين ايكى سوره ده كى ايكى آيتدن بومعنايى استنباط ايتمشلردر
لكن تغافل ايتمشلردر كذلك كيفيت سجده ده دخى اختلافلرى مقرردر
بعضيلر قولنجه بشبوزييل اولكى سجده ده مكث ايتدكلرى معبردر وقتا كه
بشبوزييل كچدكدنصكره سجده دن باش قالدروب حضرت آدمى بهشت برينده
كوردبلر تشريفا بر سجده دخى قيلديلر بشبوزييل دخى انده اكلنديلر
شول زمانكه رفع رأس ايتديلر حضرت آدمى جنتدن چيقوب بره ايتمش وعمرى
تمام اولوب موتله خاكه دفن اولنمش كورديلر بومصيبت مستغرب كندولردن
بوالعجب كلوب يا ربنا بونجه عزت وكرامتى ايله بنه آدم وفات ايلديمى وجود
پرجودى كنج مطلسم حكمت وشهود ايكن كوز كوره خاكه يرقلديمى ديو
اغلشديلر كوزلرى ياشى متواليا يغان امطاره بكزيوب انواع زمزمه وغريوله
اكلشديلر اكرچه ﴿ كل نفس ذائقة الموت ﴾ جوابى ايله مجاب اولديلر لكن
الى هذا الآن كه يدى بيك ييله قريب زماندر هنوز كوزلرى ياشى ديميوب
زمرهٔ ملائكه نك كوزلرى حضرت آدمك مصيبت وماتمى ايله كريا ندر حتى
فخر عالم صلى الله عليه وسلم ليلهٔ معراجده بويله مشاهده قيلمشلردر باعث
كريهٔ ملائكه اول سوكوارلقدن ايدوكنى بيلمشلردر قصص انشا نيده
مسطوردركه ابليس لعين سجده ايتمكدن ابا ايدوب آدمى هنوز خلق ايتدك
بن بونجه ييللرسكا طاعت ايلدم ديو خشونتله جواب ويردكده خطاب الهى
وارد اولوب سابق علمده سندن تعصب وملائكه دن امتثال واطاعت
صادر اوله جغنى بيلمش ايدم وسنك عبادت طويلكدن نفع كورميه جككى

تحقیق قلمش ایدم ابدی اخری ایده رك سندن اطاعت ایتمامك مقرر اولدی
مفهوم ومذموم ایدی ومردود ومغضوب سرمدی اولدوغی تحقق بولدی دیو
بیورلدی همان اول ساعت خلقت ملکیه سی مبدل قلندی ملائکه اشکری
کروه کروه کلدیلر شکل مکروهنی کوروب ذائقه ورایحه کریهه استشمام
ایلدیلر هرکلان وتغییر خلقت ابلیسی کورن ملعون دیو ملامته ورجیم ومغبون
دیو شماتته باشلدیلر اما ابلیسك ابا ایتمسی کتاب مجیده بو وجهله مسطوردرکه
ملائکه سجوده مأمور اولدقدنصکره یوزییل وبر روایتده بشیوز ییل
باتدقدنصکره که باشلرین قالدردیلر ابلیسی حالت قیامده کمال اعراضله استکبار
نامده کوردیلر بعد زمان بو نظرلرنده دخی مردود ومطروح ومخذول مشاهده
قلدیلر حق خوف غضب الهی وخشیت سخط نامتناهی المندن کره بعد
اخری بر سجده یه دخی واردیلر حالا که ابلیس جانبنده سجده یه میلان ظاهر
اولمدی حتی امتثالندن غیری حضرت آدمدن کمال استنکافله یوز دوندرمه دن
نوعا تجنب واباسی بیله وقوعبولدی تا که ﴿ ابی واستکبر وکان من الکافرین ﴾
نمغاسی ایله موضع سجده دن دور اولان جبینی متوسم قلندی وصفحه
﴿ وان علیك اللعنة الی یوم الدین ﴾ خطابنه دخی مقرون اولدی لاسیما حلقه
لعنتله مطوق قلنوب بین الملائکه تشهیری دخی تعین بولدی طشره
سوریلوب من بعد باغ جنانه یول ویرلمامك اوزره رضوانه وسائر خزنه جنانه
تنبیه قلندی (لمنشه) هب هبا اولدی بو نجه طاعاتی * یله ویردی
قوعباداتی * اولمغیله جبلتنده عناد * ایلدی ذاتی قرین فساد * اولدی غافل
بلای خاتمه دن * بولدی محنت عذاب دائمه دن *

﴿ فصل فی اخذ العهد والمیثاق ﴾

من المخلوق المکرم فی الافاق بشهادة الذریات الکائنة فی ظهره الطاهرة
الظاهرة بالخلافة الباهرة علی الاستحقاق ﴾ وقتا که حضرت آدم خلق اولندی
جسم پاکی خلعت مکرمت وفرق مبارکی افسر کرامت ایله تشریف قلندی
باری تعالی حضرتلرینك ارادت ازلیه سی حضرت آدمدن عهد ومیثاق اخذینه
وصلبنده کی ذریاتك اشهادینه متعلق اولدیکه ﴿ واذ اخذ ربك من بنی آدم
من ظهورهم ذریتهم ﴾ نص شریفنك مضمونی متحقق بولدی اما زمرهٔ
مورخینك اشهری مولانا محمد بن جریر طبری قولنجه حضرت آدم علیه السلام
یربوزینه هبوط ایتدکدنصکره وحضرت حوایه جوار بیت شریفده ملاقات

ایلدکه نصکره حتی یدی نفر ذکور ویدی اناث اولاد کتوردکد نصکره مکهٔ مکرمه وادیلرنده وادئ نعمانده برکون اویخویه واردقده عرض ذریات قصه‌سی انده واقع اولدی یعنی که حق تعالی حضرتلری ظهر مبارك آدم علیه السلامی صیغه بوب روز قیامته دك ظهوره کله جك ابنا و بنات مسلمین ومسلمات وکفار ضلالت سمات وهامهٔ فجار وعصات کنه ویه کوستریلوب ﴿ الست بربکم ﴾ سؤالی ایله ﴿ قالوا بلی ﴾ نصی موجبجه عهد ومیثاقلری الندی فلاجرم حضرت خالق لوح وقلم یدقدرتیله آدم علیه السلامك ظهر یمینی صفحه سنی صیغه دی خرده بیاض لؤلؤ صفتنده اصحاب یمین اولان ذریاتی ظاهر اولدی (لمؤلفه) بحر عشقت که ازل موج درین عالم زد ❁ دل هر قطره زدیدار تجلی دم زد ❁ ❁ عقل با تربیت مهر بشد درخوشاب ❁ لمعه پرداخت وپرتو بدل آدم زد ❁ یعنی که یوم قیامته دك کله جك اهل اسلام وانبیاء عظام واولیاء کرام اول ذریات بیضاده کمال ظهور ایله انجلا بولدی وجمله سنه خطاب ﴿ الست بربکم ﴾ نص مبینله قلندی ﴿ بلی ﴾ یاربنا ایله جواب باصوابلری صدور ایلدی بعده صفحهٔ ظهر یسری‌سی مسح اولندی اهل نار اولان کفار وذریات مشرکین ضلالت مدار ظاهر وبدیدار اولوب ظلمانی صورتیله آشکاره قلندی وبالجمله حضرت آدم علیه السلامه کوسترلدکدنصکره جمله‌سی ینه صلبنه رد اولندی الاروح شریف حبیبی صلوات الله علیه وعلی نبینا خلق اولنه جغی زمانه دك ید قدرت الهیه ده طوتلدی طوردی یعنی که بو مضمونی تاج المصابیحده مقدسی رضی الله عنه نقل ایلدی اما کتاب خجسته ده مسطوردر که حق جل وعلا حضرتلری ﴿ الست بربکم ﴾ خطابن ایدوب بن سزك خالقکزدکلیم دیو صوردی انلردخی ﴿ بلی ﴾ یاربنا اویله در یاربی خالقمز سنسن دیدکلرنده (اعلموا انا ربکم لارب لکم غیری لا تشرکوا بی شیئا فانی سانتقم ممن اشرك بی ولو تؤمن بی انی مرسل الیکم رسلا یذکرونکم عهدی ومیثاقی ومنزل علیکم کتبا ﴾ بیوردی انلردخی جمیعا جوابه کلوب شهدنا انك ربنا واٰلهنا لارب لنا غیرك جوابن ویردیلر حق تعالی حضرتلری بو طریقله مخلوقات بشریه نك عهد ومیثاقن الدی اند نصکره اجللرینی ورزقلرینی ومصیبتلرینی تقدیر ولوح مثبته تحریر ایلدی یعنی که حق تعالی حضرتلری آدم علیه السلامه ذریاتنی باسرهم عرض ایتدکده بن سزك ربکز دکلیم بیوردی انلر دخی بلی یاربی دیدکلرنده ایمدی بلمش اولك که بندن غیری سزك خالقکز یوقدر زنهار کمسه یی بکا شریك

طوتمك كه درعقب مشركلردن وبنم بوقولمه اينا نميانلردن انتقام الورم وسزه
پيغمبرلر كوندروب وكتابلر تنزيل ايدوب بوعهد وميثاقى سزه اكدريرم ديو
كره بعدا خرى خلق اولنملرينى وروز حشر وجزا اولوب كندولرك حسابى
كوريله جكنى طيوردى انلر دخى شهادت ايلدك يعنى مشاهده قلدقكه ربمز
وخالقمز سن ورازقمز سن سندن غيرى آلهمز وصانعمز يوقدر ديديلر بين العبد
والرب اولان حجت ميثاقى دوات دهان وخامهٔ زبان ايله تحرير ومثبت قلديلر
حاصل كلام صفى الله اولان حضرت آدم كه صلبندن چيقوب عرض اولنان
ذرياتى كوردى آلهى بونلر كيملردر ديو صوردى جوابنده صانع جانبكدن
چيقان خلق بياض اولانلر ايمان واسلامله مشرف اولوب جنته داخل اوله جقلردر
وصول طرفكدن لباس سواده كورنلر ارباب شرك وضلالت اولوب جهنمه دخول
ايده جكلردر بيورلدى فاما بوحالتده كه ذريات عرض اولنوردى ملائكه نك
توجهلرى اكثريا حضرت آدمك ظهرى جانبنه اولوب كمال ازدحامله نظر
ايدرلر ايدى يا ربى بونلر نيچون ظهرنه نظر ايدرلر ديدكده حبيبم محمد
مصطفى نك كه خاتمهٔ مرسلين واصفيا ونور نبوى حالا كه ظهركده كمال ظهوريله
هويدادر اكا نظر ايدرلر بيورلدقده يا ربى اول نورى بنده كوره يم چونكه
حبيبكدر رؤيتندن صفا كسب ايده يم ديدكده امر حقله نور محمدى آدمك
سبابه سنه كلدى وحضرت آدم مكرم انى كوروب شكر ايتدى لكن بقيهٔ ملائكه
ينه ظهر آدمه نظر ايتديلر نظردن خالى اولمامغين تكرار استفسار قلدى يا ربى
ظهرمده دخى اول نوردن بقيه مى واردر بو سؤ يلدى بلى اصحابى نورى واردر دينلدى
فلاجرم انلرك دخى نظرگاهنه گلمه سن اراده قلدى پس نور ابو بكر الصديق
رضى الله عنه اورته پرماغنه ونور حضرت فاروق آنك يانده كى بنصره ونور
حضرت عثمان كوچرك پرمق ديدكلرى خنصره ونور حضرت على بن
ابى طالب ابهامه يعنى باش پرمغنه كلوب نور پاك مصطفى صلى الله عليه وسلم
وانوار چاريار كزين باصفا رضوان الله عليهم اجمعين بش پرمغنك ناخنلرى
آيينه سنده جلوه نما اولدى تا اكل حنطه ذلتى حضرت آدم عليه السلامدن
صادر اولنجه بين الاصابع پنجهٔ خورشيد كبى خلجان نور لامع مقرر ايدى
فاما اول زمانده ينه ظهرينه نقل ايلدى حبيبك نور لطيفى ارتكاب معصيت
حالنده منظور اولمغه جدا رخصت ويرلمدى (لمنشئه)

☼ محمد نورى قلمش چاريار انوارنى خوشدم ☼ ذوات پنجه صوغش اينه بش ناخن آدم ☼

* بوسره دسترس بولدم معانی نقدی ال ویردی * ید بیضای موسانك كراماتنده یوق شبهم * بوسردر علم الانسان مالم یعلمك فردی * اولوبدر آیت نون والقلم بونكتەدە مبهم * مرتب بیل مراتب بابه سن مانند پنج انكشت * رواجن چاریارك طلعت آیینه بیل هم * مجلا ایله مرآتك نەرغبتدر بیل ای منكر * صفا كسب ایده انلردن صفی الله اولان آدم * محققان علم تصوف ﴿ هو الذی انشأكم من نفس واحدة ﴾ نص كریمنده عرض دقت وتصرف قیلوب نفس واحدەدن مراد ﴿ ونفخت فیه من روحی ﴾ آیت هدایت مشهونی ایله خالق عباد اولمق ویاخود باطندن ظاهره نقل اولنوب مفهوم ما یراد ذات آدم اولمسی مستفاد ایدوكی تعین بولمق ویاخود بوحقیر تقریرنده طبعه لایح اولان سر منیر ذات حبیب الله اراده قلمق یعنی كه حدیث قدسی اولان ﴿ لولاك لولاك لما خلقت الافلاك ﴾ مضمونی ایله ﴿ خلقت العالم لاجلك وخلقتك لاجلی ﴾ مشهونی شاهدین عادلین اولوب نفس واحدەدن مقصود بالذات نور محمدی ایدوكی ثابت اولمق واول نبی مكرم مشهود دك وجود پر جودی حجتی سرزدهٔ قضاده مرسوم اولوب حكام محاكم نظام اولان علماء اعلام ومفسرین عظام بوعبد مستهام مطالعه سنی رغبت نامه ایله امضا بیورلمق مأمول ومسؤلدر امیددركه بوتدقیق هدایت آثار محققین راست گفتار ومحدثین مبصرین اخبار حضورنده مقبول وغیر مدخولدر (لمنشئه) ولی انجمزین حسادله اصحاب اغراضه * صبل كبی معین صفحه چكسون عین اغماضه * بنم كبی حقیرك صانمه سونلر بوتحقیقی * بواطلو نسبت ایتسونلر كمال فیض فیاضه * محصل كلام ذكور واناث قیامته دك كله جك هر مولود وعبید واحرار ومؤمنین وكفار قسمندن هر مخلوق مشهود حتی میت اولدیغی حالده طوغان وطفل وصغیر ایكن فوت اولان هر ذوی الوجود حضرت آدم علیه السلامه كوسترلدی ﴿ قالوا بلی ﴾ جوابی ایله اكثرینك عهد ومیثاقی اخذ اولندی بعده جبرائیل ومیكائیل واسرافیل وعزرائیل علیهم السلام ونیجه بیك ملك مقرب ومعزز ومكرم ملك جلیل ذهب خالصدن برروایتده یاقوت احمردن یدیوز مرصع قائمه لو بر سریر كتوردیلر حضرت آدمی اول سریره اجلاس ایدوب یوز بیل مقداری سمواتی طواف ایتدیروب عجایبنی سیر ایتدیردیلر اندنصكره زمرهٔ ملائكه باسرهم عرش طرفندن یوزلرینی تحویل ایدوب آدم علیه السلامه بقمغه وحسن وبها وكرامتنی كوروب سجده قیلمغه مأمور اولدیلر كعب الاخبار قولنجه

ملائکه حضرت آدم علیه السلامله صوائی اوچ کره طولاندیلر اولا سریر کرامته اجلاس قلنوب بیان اسبقله طولاشدردقلریدر ثانیا اوموزلری اوزرینه بندیروب تعظیمله دورایتدردکلریدر ثالثا فرس میمونه بندیروب جبرائیل علیه السلام لجامنی میکائیل واسرافیل علیهم السلام یمین ویسارنده رکابنی طوتوب جمله کوکلری طواف ایتدردکلریدر فرس میمون مشك اذفردن آفریده در ومرجانله مرصع مرجاندن ایکی جناحله بریده برمرکب مخلوقدر علی الخصوص حضرت آدمدن بشیوز ییل مقدم یرادیلوب راکبنه منتظر ایدوکی قصص قاشانیده مسطور ومنطوقدر اکرچه آدم علیه السلامك فرس میمونه بنوب ریاض جنانی کلکشت ایتدیکی اکثر کتب تواریخده خلقت حضرت حوادن اول اولق صورتنده مسطوردر فاما قصص قاشانیده حضرت حوا یرادلدقدنصکره اولمه سی مذکوردر حتی حضرت آدم فرس میمونه وحضرت حوا بر ناقهٔ جلالت نمونه بندیکی وصفی الله اوکجه وحبیبه سی آردنجه یوریدیکی واول ناقه اول ساعتده کن بیورلمغله خلق اولندیغی محرر ومأثوردر حضرت آدم علیه السلام که بوکونه عظمتله صوانی طولشوردی صاغ وصولنده صف صف طوروب سیرایدن ملائکه یه السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته یاملائکة الله دیه رك دورایدردی انلردخی تعظیمله رد سلام ایدرلردی حتی هذه تحیتك وتحیة اولادك فیمابینهم الی یوم القیمة بیورلمشدی اما اخذ میثاق ابن عباس رضی الله تعالی عنهما قولنجه بطن نعمان محلنده اولدی که عرفه جنبنده واقعدر وابن جبیر قولنجه نعمان الصحابده اولدیغی شایعدر

اما القول فی خلقة الحوا

اکثر مفسرین قولنجه حضرت حوا طشره ده یرادلدی بعده حضرت آدمله جنته کیردی زیرا که بر روایتده حضرت آدم طائفله مکه مابیننده خلق اولندقدنصکره سریره اجلاس ایتدیریلوب جنته ادخال اولندی واما باب خلده واردیغی کبی سریری یره قودیلر اول محلده اغشردی حضرت حوا صول اکه کوسندن یرادلدی اندنصکره ایکیسی معا امر الهی ایله جنته کیردی اما ابن عباس وابن مسعود ونیجه مفسرین قولنجه حضرت حوانك خلقی جنتده اولدی آدم علیه السلامك دخولندن برمقدار صکره ذاتنه بریار هوادار لازم کلدی یالکزلقدن حظ ایتمیوب انس طوته جك بردلدار رجاسن قلمغله حضرت حوا خلق اولندی نسا قسمنه حریرك حلال اولمسی خلقتی جنتده اولمغین وقوع بولدی وقتی که حضرت آدم علیه السلام باغ ارمی تفرج ایدوب فواکهندن

تناول ایلیوب انهار زلالندن ایچوب نوعا یورغنلق کبی برحال اولوب استراحت
اقتضا ایتمکله برمقدار امزغنه‌دی اول خواب فراغتده ایکن حضرت حوا
خلق اولنوب باشی اوجنده اوتوردی قصص قاشانیده مذکوردر که حضرت
حوا آدم علیه السلامك قامتی برابری قدیله خلق اولندی حسن وجمالده دخی اکا
مشابهتده بولندی لاسیما سیماسی موزون ناز وعشوه ایله جلوه نمون اللری
قدرتدن حنا قوللقاری مرصع کوشواره‌لر ایله پیدا قوللری وسینه‌ٔ زرینه ایله هویدا
خاتملری مجوهر وبازوبندلری مرصع ومکرر وتاج زرین مرصعی ایسه مقرر
وخلقی من وجه حضرت آدم علیه السلامه بکزر نهایت حضرت حوانك جلدی
رقیق وصافی ولون بشره‌سی معطر اوتکلمده حضرت آدمدن ملایمی ظاهر گفتاری
نرم ولین ایدوکی متبادر کوزلری بیمار گندوسی صحت مزاجله نمودار برحلیله‌ٔ
موزون رفتار وجلیله‌ٔ نازك گفتار وهرعضوی پسند وتحسینه سزاوار اولمش ایدی
فلاجرم حضرت آدم اویانوب حضرت حوایی کوردی سن کیمسن دیو صوردی
اول دخی بن سنك چیفتینم که حق جل وعلا حضرتلری بنی سنك ایچون یاراتدی
سنی بکا وبنی سکا کلجه خلق ایتدی دیو جواب ویردی بوحالده بعض ملائکه
حضرت حوایی کوردیلر یا آدم بو یانکده کی کیمدر دیو صوردیلر امر احمدر
بنم ایچون خلق اولنمشدر یعنی عورتمدر اسمی ندر دیدکلرنده حوادر یعنی حیدن
یرادلمشدر جوابن ویردی یابونی سورمیسن دیدیلر سورم دیدی حضرت حوایه
سنده آدمی سورمیسن دیدیلر قلبنده اضعاف مضاعف محبتی مقرر ایکن سومزم
دیدی عورتلرك هرسوزلرنده خلاف ودروغ اولمق حضرت حوانك اول محلده
انکارندن صدوره کلدی بحر العلومده معلومدر که ام المؤمنین حضرت حوا
آدم علیه السلامك ضلع عوجاسندن اویور ایکن خلق اولندی بیدار ایکن
خلق اولنمش اولسه حضرت آدمك تألم ایتمه‌سی مقرر ایدی انکچون عدم تألمی
اراده قلندی بعده (یا آدم هذه زوجتك خلقتها منك لاجلك) بیوردی
یعنی بوسنك حلالك دا رایش جانك اولان عیالکدر که بونی سندن اوتوری
یاراتدم چیفتك اولمه‌سنی اراده ایتدم دیو تصرفی کنسدویه حلال ایدوکی
طیورلدی حتی اترضی یعنی راضیمیسن یا آدم دیو صورلدی اول دخی یاربی
راضی اولدم بونی دم ولحم وقرة عینم بیلدم جوابنی ویردی لکن اول همان
ال اوزادوب مباشرت مراد ایدندی حالا که ملائکه منعنه اقدام ایتدیلر
ابسم یا آدم مهرینی ادا ایتمینجه کستاخلق عوض ایتمه دیو سویلدیلر فلاجرم

صلى الله حضرت آدم برمقدار طوردی بونك مهری ندر دیو ملكلره صوردی انلردخی اوچ كره روح محمد اكرمه صلوات در دیدیلر اما ابن جوزی صلوة الاخرانده یازدیغی اوزره حضرت حوا كندوسی بلامهر حضرت آدمه ال ویرمدی آدم علیه السلام دخی جناب حضرته بوز طوتدی یاربی بنم نم واردركه بوكا مهر نامنه ویرم دیو سویلدی حبیبم حضرت محمد بن عبد الله یه بكرمی كره صلوات ویریورلدی پس حضرت آدم بو امره امتثال ایدوب فخر عالم صلی الله علیه وسلم جنابنه یكرمی دفعه صلوات ویردی مهر معجله محسوب اولوب مؤجلی تسبیح وتهلیل اولمق اوزره بین الملائكه خطبهٔ نكاح اوقوندی اول خطبهٔ شریفه بودر

خطبهٔ آدم علیه السلام

الحمد ثنائی والعظمة ازاری والكبریاء ردائی والخلق كلهم عبیدی وامائی والرسل والانبیاء اولیائی ومحمد حبیبی ورسولی انی قد زوجت الاشیاء لیستدلوا علی وحدانیتی اشهدوا یاملائكتی وحملة عرشی وسكان سمواتی انی قد زوجت امتی حوا لبدیع فطرتی وصنیع قدرتی آدم علیه السلام علی صداق تسبیحی وتهلیلی وتقدیسی وهی آیة الكرسی بشهادة ان لا اله الا الله وحده لاشریك له یا آدم اسكن انت وزوجك الجنة وكلا منها رغدا حیث شئتما ولا تقربا هذه الشجرة فتكونا من الظالمین ثم السلام علیكما ورحمتی وبركاتی

شرح خطبهٔ آدم علیه السلام علی الاجمال

اعلم صحابهٔ اخبار كعب الاخبار رضی الله عنه سالار انبیاء رسالت كردار حضرت محمد بزركوار جنابندن روایت قیلورکه بو خطبهٔ شریفه بین الزوج والزوجه رابطهٔ ازدواج وبجامعدن صكره حضرت یوسف صدیق زلیخایه عقد اولندقده دخی جبرائیل مكرم بو خطبهٔ انشاء محترم قلدی بو تقدیرجه ایكی پیغمبرك خطبه سی ایدوكی تحقق بولدی فلاجرم آهو دریسنه یازوب كتورن آدم شیر زیان كبی بین الخلایق مهیب ومسلم اوله اركك ولد رجا ایلین مرد محترم بریاك طشتك ایچنه یازه حملی اوچ كیجه آیلق اولان خاتونه ایچوره بعنایة الله تعالی قیزایسه دخی اركك اوغلنجغه مبدل اوله اكر مرضه مبتلا اولنلر یازوب كتوره لر بلا مداوات اطبا اول مرضلردن قورتلوب شفا بوله لر واكرار وعورت میاننده حسن زندكانی اولمسه یعنی كه محبتلری منافرتله عداوته مبدل اولسه مسك وزعفران وكلاب ایله آهو پوستنه یازوب كتوره لر شیر وشكر كبی امتزاج پیدا اوله عقد البنهٔ نامده خود بی نظیردر یازوب صول بازوسنده

كتورن خصم مهولنه غالب ودلپذيردر فرضا كه دشمنى شهريار عالم دشمنى ايسه دخى حامل خطبه‌سه ضرر ويركزندن خلاص اولمق امر يسيردر كذلك كلاب ومشك وزعفرانله برطشته يازوب بعده آب بارانله ازوب ايچن كسه قوت حافظه‌يه قادر وجودت ذهن پاك ايله حفظنده ماهر اوله بركره ايشتديكنى هركز اونتميه وبوخطبهٔ مباركه‌يى برسورهٔ فاتحه ايله يازوب كتورن كمسنه‌يه سحر ومكر وجاذولق كار ايتميه مسحور ايسه دخى قورتله وجمعه كونى صلا زماننده برسلامله التى ركعت نماز قيلوب هر بر ركعتده برر فاتحهٔ شريف وآية الكرسى والم نشرح لك واوچ كره بوخطبه‌ٔ اوقويه وسلام ويردكدنصكره تكرار بوخطبه‌يى قرق بردانه بياض فلفل اوزرينه اوقيوب اوفوره وخلق اويخويه واردقده اول نيتله برر برر آتشه اوره فرضا كه مطلوبى شرق وغربده دخى اولسه وبند آهنين ايچنده بولنسه بنددن قورتلوب كله كندويى طالبنه واصل قيله وبالجمله خواص خطبه‌يه نهايت بوقدر بومحلده بومقدار بيانله اكتفا اولندى

○ القصه حضرت آدم وحوا كه جنته كيرديلر فواكه متنوعه وثمار متلذذه‌سندن اكل وتناوله رخصت حاصل قلديلر انجق اكل شجره‌دن منع بيورلديلر كه اكثر مفسرين وفضلاء صحابهٔ كرامك قولنجه اول شجره بغداى ايدى حتى دار دنياده بنى آدمك غداى اصليسى اولمق جنتده‌كى اكلنه بناء اولدى وبعض علماء پيشين تحقيقنجه كرم عنب ايدى خرابات دنياده‌كى عياشلرك اكثرى خمره ابتلا حاصل ايتمك انكله امر الهى صندرمه‌لرندن صدور بولدى وبعض اصحاب درخت تين ايدى ديمشلر انجير يپراغى ايله ستر عورت ايدوب دار دنيايه ايتمه‌لرندن اول ايدوكى مقرردر ديو سويلمشلر اما اسد الله الغالب على بن ابى طالب كرم الله وجهه شجرهٔ كافور ايدى بيورمشلر كانه مونايه كافور ايله بخور ويريلور بوسر مستورى خلقه طيورمشلر اكر شجرهٔ بر ايدى دينلرده ابن عباس رضى الله عنهما داخلدر لكن مراد اولنان برشجرهٔ فردوس ايديكه انده فواكه متنوعهٔ جنت حاصلدر ديدكلرى نوعا مخالفتى شاملدر اما ربيع ابن انس قولنجه كه شول شجره‌نك ميوه‌سى اكلندن منع قلنديلر كه تناولى صوكنده حدث اقتضا ايدردى باغ جنتك سائر ميوه‌لرى كبى دكل ايدى جنت موضع حدث اولمديغى اجلدن اكلنه رخصت ويرلمدى ديو توجيه ايتمشلردر حتى كذا فى الخميس قيدى انك صحتنى امضا ايدردى اما بوحقير كذا فى الخميس كلامنى لكن امكان احداث الحدث ماهو نفيس كلماتى ايله مذيل ايلرم قول ابن ربيع

جداجا نزدكلدرديو سو يلرم و بالجمله نهى اولنان شجرهٔ برايديكى مقرردر حالا كه دنياده كى صورتيله بجبوب باغ عدنك آب وهواسى اقتضاسى خصوصا حضرت آدم وحوا نك قربى استدعاسى ايله احسن لون وخلقتده ايدى حتى ابن عباس حضرتلرى (فيالها من شجرة ما احسنها واجملها خلقها الله تعالى على احسن صورة فى الجنة) بيوردقلرى لطافتنه دلالت ايتمشيدى

اماالاختلاف فى جنة حضرت آدم عليه السلام

مولانا خاوندشاه مورخ علماء دين احمدى وفضلاء شرع محمدى اكابرينك بو بابده اختلافى تسطير اولنوب صحابه وتابعيندن نيجه لر حضرت آدم كيرديكى جنت جنت مأوى ايدى ديمشلر ونيجه لر اوچنجى جنة المأوى دكلدى جواب ايتمشلر يعنى اكل شجره دن احتراز تكليفى وخلقت حوا حالنده نوم عارض اولمسنى بعضيلر اضلال واغوا ايچون ابليسك دخوله يول بولمسى جنت مأوى اولمسنه منافيدر بوسببله كه جنتده تكليف اولنمسى وانسانه اويخو كلمه سى وابليس اكا داخل خلافنه دليل كافيدر دبو تحقيق ايتمشلر حتى علماء يهود توراتده دخى بو وجهله يازلمشدر دبو خبر ويرمشلر نته كم علمادن ابن يحيى وانك امثالى بعض كج طبعان بى پروا حق سبحانه وتعالى براى امتحان سوى الجنان برجنتهٔ بهشت نشان خلق ايتمش اوله حضرت آدم انده تجربه اولنوب اخراجى دخى اول باغ وراغ قدس مكاندن اولمش اوله نهايت اهبطوا فرمانى موافق اولوب يعنى يوكسكدن اينمك فرمانى ومضمونى محقق بولمغيچون اول روضهٔ طراوت اركان ياجبال شامخه دن برمرتفع البنيان يرده وياخود آسمان برنرده ايدوكى مقرراوله ديمشلردر غلط برغلط خبط وخطا ايله مركب لنسك طبيعتلرينى سقط ايدوب حضرت آدمك مرضى مشتد اولوب انكور جنت ارزو قيلدقده اولاد كرامنى كوندرمسى انلر باغ ارم طلبنه كيدرايكن جبرائيل وعزرائيل وبعض ملك جليل انلره راست كلوب دوندرمسى بومدعاءزه دليلدر سوزين سويلمشلر بونلردن غيرى امام ابوالحسن فاريابى اسئولهٔ جامعه نام كتابنده جنت آدم عليه السلام فلسطينده برروضهٔ عالى مقام وبستان سرسبز وبهارانجام ايدى ديمشلرزيرا كه حضرت آدم مأمور ومنهى اولمسى قواعد دنيادن اولمغله دخول وخروج جنت مأوادن اولمق مخالفدر سوزينى سويلمشدر حالا كه برجزئى اعتبار ايچون قاعدهٔ كليهٔ انصاف

طريقندن چيقوب تغير جنت ايله جنت طريقنه كيتمشدر عليم وفهيم اولان طبع سليم صاحبلرينه معلومدركه حق تعالى نك آدمى يد قدرتيله تخميرى ور وحندن نفخ روح ايتدوكى ايجاد دلپذيرى بعده جميع ملائكه يه مجده ايتديروب آدمى توقيرى خصوصا اكليل نورانى كيدروب برسرير مرصع ومذهبه بندروب كوكلرى تماما دورى بعده جنت مأوانك اعلاء علينه نصب سريرى وبو وجهله تعظيم وتبجيل ايتدكدنصكره دار دنيايه نزولى تقديرى اكل شجره دن نهى بيوردقلرندنصكره صادر اولان ذللاتنه بناء مراتب عاليه التفاتدن منازل سافله هاذ ثانه لاسيما اهبطوا لفظى ايله ذروهٔ عليادن حضيض ادنايه ايتمى تعبيرى على الخصوص حضرت آدم محزون ومغتم اولدوغى حالده باب جناندن طشره وضع قدم قلوب ❊ بسم الله الرحمن الرحيم ❊ ديدكده حضرت جبريل عليه السلام بو اسماء شريفه بركاتنده ترقب عفو ومرحمت ايله زنهار چيقمغه تعجيل ايتمه ديو تأخيرى ومع ذلك خطاب الهى وارد اولوب ياجبرائيل مانع اولمه قوشمدى يالكز گتسون بعد زمان نيجه كره يوز بيك اولادى ايله بنه دخول ايتسون بيوردقلرى تبشيرى وسياق وسباق حكاياتينك هزار بومقوله تدقيقات انيقه سى مشعر تعبير دلائل حقايق سميرى مقبول قلوب جم غفير ومطبوع طباع صغير وكبير ايدوكى ظاهر ومستنير ايكن مجرد جنتده نوم اولماز واكا ابليس يول بولماز خصوصا نهى اكل شجره دن تكليفى خلد برينه اويمز ديدكلرى عجيب قيل وقال وبو نجه قيل وقال محض اوهام وخيالات ايمالدر (لمؤلفه) برقنوب كوچلك ايچون منزل اولوبدر عالم ❊ صانكه بومزرعه درحاصلى ذات آدم ❊ آدمى خاكه صالوب رغبت خلد ايلديلر ❊ سربسر آدمك احياسى ايكن باغ ارم ❊ حاصل كلام بو نجه رغبتلركه حضرت آدمه اولمشدر صوكنده اخراجى جنتدن اوليوب روى زميندن بو جنتنه دن اولدوغى تقديرجه اولكى تعظيملك وتوقيرلك نتايجى قرين تلف ايدوكى تعين بولمشدر بو حقيرك مطالعه سنده اول مضمونه رخصت جدا يوقدر اوسمته سلوك ايدنلرك خبط وخطالرى اوهام غريبه لرندن ارتقدر بعد ذلك وهب بن منبه دن منقولدر كه حق جل وعلا براى حضرت آدم وحوا ايكى يوز مرصع قايمه پيدا ايلدى يدى كره ما بين المغرب والمشرق طولنده زيب وزينت ايله هويدا برسرير زرين معلا نصب ايلدى كه هر ايكى قايمه سنك مابينى يوز يللق يول ايدى باغ جنتك اورته سنده قوريلوب حضرت آدمى ملائكه

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

انك صدرنه اجلاس ایدوب قصد تعظیم قلمشلر ایدی وشجرهٔ خلد کمال زیب وزینتله چاق قرشولرنده واقع ایدی حتی حضرت آدم حفظ الهی قورقوسندن یوزینی بر وجانبه دوندررردی اکا نظر قلمغی بیله تجویز ایتمز ایدی باخصوص ولاتقربا لفظی ایله منعند نصکره هر جهتله تباعد لازم ایدوکنی بلمش ایدی وتقرب ترك تأدب ایله تناولنه ترتب قیلان حرص واشتهایی استدعا ایتدوکنی اذعان قلمشیدی اما مولانا محمد بن علی ترمذی قولنجه اول شجره‌نك اصلی حنطه سنبله‌سی ایدی که هر لوندن اوراقی وار ایدی ومیوه لرنده انجیر واوزم وحنطه دانه‌لری بیشمار واسذتلری احلی من العسل کیفیتیله نمودار ایدی وهر بر کندمی بقره‌نك بوکرکی دکلو هیئتله بدیدار ایدی وبالجمله بر شجرهٔ قمح ایدیکه یدی بداغی وهر غصنده بر سنبله‌سی وهر سنبله‌ده بش دانه‌سی ظاهر ایدیکه طولی هر سنبله‌نك اوچ قرش مقدارنده باهر ایدی فلاجرم صفی الله آدم اندن بر سنبله قوپردی ایچنده‌کی دانه‌لرك برینی حوا وبرینی آدم صلوات الله علیه وعلی نبینا اکل ایلدی واوچ دانه‌سی که بقیه ایدی حضرت جبرائیل علیه السلام انلری بر یوزینه ایندردی صکره حضرت آدمه کتوردی حتی که هر بری التیوز قطعه قیلندی روی زمینده بیتن بغدایلره انلر اصل اولدی یعنی که جمله‌سی انلردن اوره‌دی لکن جنت باغنده چکدوکی قدوقامتی دنیاده بولمدی تغیر آب وهوا ایله میوه سنده دخی انده‌کی حلاوت حاصل اولمدی انده فواکه لذیذه‌دن ایکن باغ دنیاده حبوبات قسمندن اولدی بودخی منقولدر که حضرت آدم دانه‌سن اکل ایلدوکی شجره بر یوم قیامتده استعجال ایله جنته توجه ایدن مؤمنلرك یولی اوزرنده ظاهر اولوب هر کورن بنی آدم لطافت وطراوتنی تحجیده قالوب حالا که نظرکاه خدایه جنت خلعتلری ایله تشریفات ایچون کتمکین ملائکهٔ عظام انلرك استعجالنه اهتمام ایدرکن بویله فریفته کبی اولوب بقه قالدقلرینه بعض ملائکهٔ کرام لطیفه یوزندن کلام ایده‌لرسزکه دعوت الهی یه اجابت حالنده وجنته داخل اولوب مخلد ایدوککزی تحقیق خلالنده بویله الدانوب شجرهٔ حنطه یه باقوب قالورسز مع ذلك جدکز حضرت آدمه لوم دخی ایدرسز دیدکلرنده حاشا که بز حضرت آدمه لوم ایده‌وز دیه‌لر اردلرینه بقنه بقنه میل تمام کوستره‌رك جناب حضرت عزنه کیده‌لر وقتا که حضرت آدم وحوا بو تشریفات بی انتها ایله جنتده قالدی ابلیس بر عابد مقرب ایکن درگاه حقدن سوریلوب جناب الهیدن ﴿اخرج منها فانك رجیم﴾ بیوریلوب جنتدن چیقارلدی

حضرت آدمه عداوت ایدوب بنم بوذلتمه سبب انك خلقی اولمشدر دیو متصل
مکر وحیله یه باشلدی ایکی اوچیوز ییل یکچدکدن صکره فرصتن دوشوروب
قپولرینه کلوردی دخوله رخصت بولمیوب ایا نه طریقله بونلری اضلال
ایلسم دیر ایدی انوار التنزیل صاحبی قولنجه شکل آخره متمثل اولوب جنته
کیرمسی ممکن اولمدی وآدم وحوا ایله مکالمه ایتمکه یول بولمدی انجق القاء
وسوسه واغوا یوزندن مکر ایلدی زیرا که دخولدن منع الهی ایله ممنوع ایکن
بهشته کیرمسی مخالف قیاس طوتولدی فامابعضیلر احسان واکرام ایله کیرمسی
ممنوع ایدی یوخسه تمثل وحیله ایله دخولی غیرموقوفدر دیمشلر و بعضیلر بردابه
شکلنه کیروب جنته کیروب خزنهٔ جنان نه کیفیتله کیردوکنی کورمدی و بلمدی
دیو دعوای تحقیق ایتمشلر ☼ محصل کلام شیطان بدنام اولا طاوسدن معاونت رجا
ایلدی سنکله بونجه حقوق قدیمه واخوت وخلت مستدیمه مقر ایکن بو دمده
بکا فریادرس اولمازمیسین کلمزار بهشتی کوره جکم کلمشدر رضوان وسائر خزنهٔ
جنان طویمدین بنی جنته قویمزمیسین دیدی ویلواردی و بعضیلر قولنجه
حضرت آدمه عداوتی اظهار ایدوب نه وارسنك رخصتکله بهشته کیرسم
بنی بویله ذلته دوشورن عدومی بولوب اندن انتقام السم دیو سویلدی اکرچه
طاوس کندویی رخصت ویرمدن امتناع قلدی لکن نوعا ترحم قیلوب حقوق
سابقه یه بناء مسامحه طریقنه سلوك قلدی یعنی مارجا بندن تدارك مناسب
ایدوکنه دلالت ایتدی وهب بن منبه قولنجه طاوس شجرهٔ طوبایه مأنوس برملك
ذی شان محسوس ایدیکه اوازه قلدیجه انا الملك المتوج الذی عمرت فی نعیم
الجنان ابدا ولا اخرج من ریاض الخلد سرمدا مفهومنی سویلردی یعنی
بن برملك تاجداریم که اعمار طویله ایله نعیم جناننده قالدم اصلا ریاض خلددن
چیقمیوب عمر سرمد بولدم کلامنی ادا ایلردی ان شاء الله شرطنی ویاخود
بعنایة الله کلمه سنی اکمغه تنزل ایتمزدی عاقبت اول کلام غرورانجام انی جنتدن
چیقارتدی عزازیل کبی ملعون ومرجومه رکون ومیلدن اوتوری مزابل دنیایه
مبتلا قیلندی (لمنشئه) اولسه ابلیسه برملك همراه ☼ شرف ذاتن ایده جمله تباه ☼
☼ یرا مزله قرین اولان مخلوق ☼ ایدینور غول نفس شومی پناه ☼ وقتا که
طاوسه ایتدوکی ابرامی ابلیس بدنام حیهٔ ضلالت فرجامه ده ایتدی حقوق
سابقه رعایت واجباتدن ده کلیدر دیو سویلدی تا که افسون ماربد سرشته
مؤثر اولدی ابلیسی اغزنده پنهان ایلدی رضوان وسائر خزنهٔ جنان کورمدین

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

جنت ایچنه یول ویردی علی الخصوص حیه آدم وحوا یه یقین اولوردی
حسن ادا ایله کلماتنه فریفته اولمغین حضرت حوا کندو یه خیلی محبت وانس
ایتمش ایدی ابلیس که حقوق سابقه یی یاد ایدوب یلواردی حسن ادا ایله حیه
رضا کوستروب اول ملعونی دیشلری اره سنده اخفا قیلدی حتی یلانك نابی
منبع زهر ناك اولمق ابلیسك انده مقام طوتدوغنه بناء واقع اولدی فلاجرم
شیطان ضلالت علم بر پیر پیش قدم صورتنده عز حضور آدمه واردی انین وحنین
وکریهٔ ملامت قرین ایله قارشولرنده طوردی مبادئ حالنده آدم وحوا ابلیسی
بلمدیلر رفق وترحم کوستروب کریه وانینکه باعث ندر دیو صوردیلر مفسد
مزبور بو صورتله عرض مکر وحیلهٔ شرووره باشلدی دیدیکه سزلکچون
اغلریم که دار نعیمده بو نجه تشریفات ایله لایق سرور وسلامت قیلمشکن
آخر بو نزهتکاهدن اخراج اولنور سز دار دنیایه ایندریلوب حیات سرمدی
یرینه رنج وعنای ممات ایله بیجان قیلنورسز دیدی اولسکیدن زیاده قهر بو
ایدوب عرض حیله وریو ایله وافر اغلدی حضرت آدم وحوانك مرحمت
آتشی ایله کویا که جکرلرین طاغلدی بر روایتده که ابلیس جنته کیردی
ریح شکلنه کیروب حیه نك دیشلری اراسنده کیزلندی تا که اخفا صورتیله
مقصودینه ایردی اما اول زمانده یلانك خلقتی نجی دوه هیئتنده ایدی خصوصا
دواب جنت میاننده غایتله حسن وجمال اوزره ایدی درت ایاقلری زبرجد
اخضردن وباشی یاقوت احمردن وکوزلری زمرد نورانی پیکردن ولسانی کافور
ابیضدن ایدی عرایسی قولنجه ابلیس اوچیوز التمش بیل جنت قپولرنده دربدر
قالدی عاقبت طاوسك دلالتی ویلانك معاونتی ایله جنانه کیردی آدم وحوانك پیشنه
یقین برمحله واروب مزمار چالمغه باشلدی وادئ باغ جنانی اول دودکك نغمات
غریبه والحان دلفریب وعجیبه سی ینغولندردی حتی حیه دخی آهنك طوتوب
مزمار ایله تغنی اوزره اولدی آدم وحوا که بونلری دکلدیلر نغمات والحانلرینی
تعجب قیلدیلر فلاجرم ابلیس ضلالت نغم اول کون بو مقدار اشتغالغه قناعت
ایتدی عصیان وطغیانه تحریص ایتمیوب چکلدی کتدی ایرته سی ینه ساز
وسوز ایله دخی یقینلرینه کلدی باخصوص دلنواز وخاطر سازلغه دخی باشلدی
حتی ختام مصاحبتده بونلره یاقوب وافر کریه قیلدی ❊ القصه اوچنجی کلشنده
﴿ ما نهاکما ربکما عن هذه الشجرة ﴾ دیدی انلر دخی بلی اویله در دیدکلرنده
مراد الهی سزی عاقبت بونك کبی دار نعیمدن اخراج ایمادی یدو ککز تقدیرجه

بونده

بونده بقا وثبات کزه بو سبب سعادت باهرالابتهاجدر دیدی دنیا ییللری ایله یوز ییل
مقداری کلدی وکتدی بو طریقله اضلال واغوایه سعی ایتدی بالاخره حوایه
ملازمت ایدر اولمدی زیرا که قبول نصحدن انی مستعجله بولدی تا که شجرهٔ
حنطه یه واردی ایکی دانه سنی قوپاردی برین کندوسی یدی و برینی دخی حضرت
آدمه کتوروب تناولنی تکلیف قیلدی هرچند دردمند حضرت آدم خوف سخط
الهیدن برغم اولوب اکلنی مورث ندم بیلوب ییدی حضرت حوا آزرده خاطر
اولوب بو شیخ ناصحک سوزینه ایناغز مبین سکان جناندن مشارالیه اعیان اولان
مارمارالذ کرک شهادتی راست صانمزمیسین سوزلرنی نیلدی ایسه ایلدی
حضرت آدمه دخی برحبه سین یدردی فاما اول حبهٔ یکا هنوز معدهٔ آدمه یتشمدین
ارقه سندن یدیوز حله براغوردن اوچدی مؤلف کتاب خبس قولنجه خاتملرو بلزکلر
وخلخاللر وجوهری قوشاقلر که آدم وحوانک اعضاسنده ایدی جمله دوکیلوب
مضمحل اولدی ابلیس مفسد ایسه بو هنکامه ده که اهل جنتدن آدمه یاعاصی
یاعاصی خطابی متوالیهٔ وارد اولدی طرف سمواتدن برینه سالک اولوب کزلنمک
تدارکنی کوردی برجانبدن فرس میمون هکذا کان المهدینک و بین ربک یامغرور
سوزین سویلدی وفرق فرقدمزینه تاج کیدروب اول شوقله سرتاج
طبور اولان حمامه دخی یاآدم این تاجک وحلتک صرت بعد الحسن والجمال
الی السماجة اداسنی ایلردی منقولدر که حضرت آدم وحوا عریان قالدقلرنده
کمال حجاب وحیادن سدرة المنتهی یه طوغرلدیلر برایکی یپراغنی قوپاروب
ستر عورت قیلق استدیلر لکن اول شجر کمال احتیاطندن بربرینه صارلدی
برلک متکاثرندن انلره بر ورق ویرمدی بو طریقله هرقنغی درخته که واردیلر
اوراق متکاثرندن انلره بر ورق ویرمدیلر کندولرندن ابا واجتناب ایلدیکن
کوروب برایکی یپراق ایچون اغلایوب یلواردیلر حالا که بریسی برکنی ویرمدی
انلردن عصیان صدور ایتمشکن فریادرس اولماغی رواکورمدی بو حالتده برندا
ایشیدلدیکه مضمونی من اعراه الله فلا ساتر له ومن ترکه فلا ناصر له
عبارسی ایدی یعنی شول عاصیلری که حق سبحانه وتعالی عریان ایتمش اوله
انک عورتنی کیمسه ستر ایده مز وشول کنهکارلر که مردود حق ایدوکی ظهوره
یتمش اوله کیمسه انلره معاونت ایتمک طریقنه کیده مز بو حالتده ایکن انجیر درختی
انلره ترحم ایلدی اندن برایکی یپراق قوپرمالری میسر اولدی فلا جرم
اوچ برکنی حضرت آدم علیه السلام و بش دانه و رقنی حواء ناکام الوب

ستر عورت ایلدی الی هذا الآن موتانك رجالنه اوچ قات كفن ونسوانه
بش قات پیراهن اولمق اكا بناءً معین اولدی خصوصا دار دنیاده درخت
انجیر اودون اولمامق و یپراغنی حیوانات اكل ایتمامك اول دمده كی رفق ومرحمته
بناءً تعین بولدی ✿ القصه حضرت آدم وحوا عریان قالدیلر حور وغلمان
وملائكه وكروبیان اراسنده كستاخلقله شهرت بولوب مجرم وعاصی ایله آكلدیلر
(لمنشئه) اولدی بو زمزمه پرپیدا ✿ بلدی عصیانلرین اعلا ادنا ✿
✿ پری برینه ملكلر دیدیلر ✿ فعصی آدم ربه فغوی ✿ و بعض مفسرین قولنجه
برك درخت انجیری حضرت آدم علیه السلام كندو الیله قوپاردی قبضنده كی
ایكی اوچ یپراغك برینی حوایه ویروب وایكیسنی كند ویه الیقودی
دار دنیاده من جهة الارث ﴿ للذكر مثل حظ الانثیین ﴾ حسابی اول مضمونه
بناءً تحقق بولدی بعض كتب معتبره ده بودخی مسطوردركه حضرت آدمك
درّ و یاقوتله مكلل اولان تاجی وارقه سندهكی شرف زیب وزینتله مكمل اولان
خلعت باهر الابتهاجی شول زمانكه طیران ایدن مرغ صورتنده اوچدی
كیتدی اول ساعت كوش بیهوشی یا آدم طالت حسرتك وندامتك كلامنی
ایشتدی كذلك التنده كی سریر مذهبی كه ذاهب اولدی صماخ اذعاننه اول
سریرك صریرندن انی استحی من الله ان اكون سریرا لمن عصی الله زمزمه سی
اتصال بولدی زهی مصیبت عظمی كه معزز ومكرم ایكن مطرود
اولدیلر یعنی كه طاوس و ییلان وآدم وحوا باغ وراغ جنت اعلادن
دار دنیا كبی سرمنزل ادنایه كوندرلدیلر جناب منتقم جباردن خطاب سخط آثار
وارد اولدی چونكه بو فساده بادی اولان منسین یوم قرارهدك بنی نوع انسان ایله
عداوتدن خالی اولمه وهر نره ده ظاهر اولسك قتل اولنمه دن قورتلمه غدالك كیجه
وكوندز خاك سیاه اولسون هرقنده كیدرسك ایقلرك بی نشان اولسون كوكسك
یرلره سورلسون دیو بیورلدی یعنی كه حیه بو عقوبتله روی زمینه كوندرلدی
باعث بودركه عبدالله بن عباس رضی الله عنهما لان اقتل حیة احب الی من ان
اقتل كافرا بیوردی یعنی بكا ییلان ایله قتال ایتمك سوكلو در كفار ایله قتال
ایتمكدن دیو عزیمتی مؤمنینه طیوردی طاوس دخی مباشر فسادات اولنلره دلالتله
مأنوس اولماغین اولكی جمال وبهاسی التدی اوج اعلادن ساعتیله خاك مذلته
صالندی حضرت حوایه دخی ماه بماه حیض ابتلاسی وهر وضع حمل ایتدكجه
ملاكه یقین اولان درد ووجع بی انتهاسی خصوصا زوجنك هر زمان كندویه

تغلب واستيلاسى تقدير خدا ايله مقرر اولدى حضرت آدم حوادن مفارقت وسعادت قرب جواردن بعد دار و ديار ايله مذلت واشتهار وعصيان ايله بين الملائكه تشهير وامر معاش يوزندن عرق جبين وكد يمين بلالرينى مستوجب اولان المره مصابرت ايله تأديب قيلندى قصص قاشانيده بيان اولنديغى موجبجه حضرت آدمه خطاب الهى وارد اولدى يعنى يا آدم انما خلقتك لتكون عبدا شكورا لا لتكون عبدا كفورا بيورلدى حضرت آدم كمال حيادن سر فرو ايدوب هذا على سبق علمك يارب بيوردى يعنى اول كناهك كندودن صدورى مشيتله ايدوكن طيوردى بودخى كتاب مزبورده مسطوردركه جملهدن اول هبوط آدمى بيلوب ارتكاب كناه ايدوكن اكلايوب صفى الله ايله انس طوتان كركس ديدكلرى مرغ ايديكه اول اثنالرده دريا كنارينه ايندى بالق صيد ايدوب غدا لنمكى عادت مألوفهسى اوزره ارزو قيلدى پس اول اثنالرده بربالق كمال اضطراب ايله كناره چيقدى وقتاكه نسوانى كوردى صيدينه مقيد اولميوب انس والفت اوزره دپرندى حتى نزول آدمى اول بالقجغه بلديردى بن بوكون برمخلوق عظيم كوردمكه قبض و بسطه قادر ومشى وحركتى متبادر انجق ديدكده حوت برمقدار تفكر ايلدى بعده كركسه خطاب ايدوب بوديدكك خلقتده مخلوقلك ظهورى مقرر ايسه فيما بعد بكا وابناى جنسمه بحرده راحت يوقدر نه كم سكا وبنى نوعنه بر وهواده حضور وراحت وامنيت محال اوله جقدر سوزين سويلدى وهذا الوداع بينى وبينك ديوبربرلرندن مفارقت ايتدى وبرقولده حضرت آدم يريوزينه هبوط ايتدوكى كبى امر حقله برملك ايها الارض ومن عليها من الخلق انه قد اهبط اليكم انسان نسى عهد ربه فسماه انسانا ديدى يعنى كه اى يريوزى وآنده اولان مخلوقات بلمش اولونكه سزه انسان نامنه برمخلوق ايندرلدى خالقنك عهدينى نسيانه بناء اكا انسان دينلدى خبرين ويردى تاكه اول ملكك نداسنى جملهدن اول كركس ايشتدى وحوته تقرير ايتدى ما بينلرنده اولان موافقت مخالفته تبديل اولدى بودخى كتاب مزبورده مسطوردركه چونكه حضرت آدم صلوات الله على نبينا وعليه يريوزينه ايندى امر حقله جميع ذى روح اولان حيوانات مصيبتنى تعزيته واردى اول جملهدن جرادكه طيورك اشرفيدر خصوصا الله تعالينك لشكريدر قناديلنك اوستنده اسم اعظم يازلمشدر سعيد بن مسيب قولنجه خلقت آدمدن برمقدار باجق آرتوب قالمشيدى اول طين مباركدن يارادلمشدر اما مكحولدن منقولدركه

عبد الله بن عباس رضي الله عنهما ايله طائفده اوتوررلر ايكن سفره لرينه برچكركه
نازل اولدي عجيب خلقتدر ديو تكلم اولندقده ابن عباس حضرتلري عكرمه يه
امر ايدوب بوقله يه كور جناحنده سياه نقطه لر وارميدر ديمشدر بوقلندقده كه
اول نقطهٔ سواد سرياني لساني اوزره يازلمش اسم اعظم ايدوكنه برحديث
شريف روايت ايتمشدر حتى اول اسم اعظمك معناسي انا الله الذي لا اله الا انا
قاصم الجبارين خلقت الجراد وجعلته جندا من جنودي اهلك به من اشاء
من خلقي ايدوكني يعني كه بن اول الله فرد مكه بندن غيري اله يوقدر جبارلرك
قاطعي بنم چكركه لشكريني يراتدم بكا مخصوص اولان جنوددن آني بر عسكر
ايدوب مخلوقاتدن ديلدوكمي انكله هلاك ايلريم بيورمشدر حدذاتنده لشكرينك
نظامي نره يه قونارلر ايسه باش بوغ اولان چكركه يه اول جمله نك امتثال تماشي
عجيبدن عجيبدر بغداد ولايتنده برناحيه يه جراد عسكري نزول ايتدكده اهالئ
ولايت برسماط نعمت چكوب صفا كلديكز بواطعمه يي بزدن معذور طوتن
اكنلريمزه ضرر ايتميوب آخر ولايته عزيمت قيلك ديمكله اول سماطي تماما تناوللري
حتى برچكرك تاجلوجه چكركه يي بربيوجلك چكركه باشنده كوتوروب سماط
اوزره قوديغني واول اوچوب كتدوكي كبي جنس جراد اكا متابعت قيلدوغني
قدرت الهيه كوره نه محال ونه مستغرب بدر فاما عراق عرب ولايتلرنده كي اعرابك
چكركه يدكلري وخلقتنده بوشرف مقرر ايكن خصوصا بقيهٔ طين آدم دن
مخمر ايكن غدا ايدينوب تناول ايتملري غالبا مخالف امر رب عزتدر بودخي منقولدركه
هرچن جراد لشكري ظاهر اولور خروج وظهورلري جزيرهٔ هرقيرقر بنده
بر مغاره دن تعين بولور اندن غيري يردن چيقمه سي محالدر ديرلر بعض سياحين
سالخورده كسنه لردخي بومنوال اوزره خبرين ويررلر بوفقيركه خزينهٔ بغدادده
دفتردار اولدم خصوص مزبوري تفحص ايتديكمده صحتني بووجهله تحقيقه
ايركوردم بودخي منقولدركه حضرت سليمان عليه السلام حضرتلريله بولشوب
مكالمه ايدن جراد جثه ده خروشني قدرنجه يعني يان اشكي مقدارنجه وار
ايدي ديو روايت اولنور مجاهد قولنجه چكركه يدي بيك جنسدر هرلونده
جراد خلق اولنديغي بيوكلكده دخي كوچكلكده متفاوت بولديغي مقرردر
وبالجمله ﴿ اهبطوا بعضكم لبعض عدو ﴾ فرماني ورودينه دخي فارد
اولدي ﴿ ولكم في الارض مستقر ومتاع الى حين ﴾ نص كريمي موجبنجه
يوم قيامته دك بربرلرينه عداوت اوزره اولملري مقرر قيلندي بوطريق ايله

﴿ حضرت ﴾

حضرت آدم هندستان ولايتلرنده‌كي كوه سرنديبه ايندي حضرت حوا مكهٔ مكرمه نك اسكله‌سي اولان جده كنارينه نزول قيلدي قصص قاشانيده تحرير اولنديغي اوزره بادوزان امر يزدان ايله حضرت آدمك سويلدوكي كلامي حوايه وحضرت حوادن صادر غريوئ سوزناك پيامي صبى خدايه اولاشديروردي بربرلرينك كماتني اشتمكله قرب جسماني تصورين ايدرلردي بعد مسافه‌يه خود احتمال ويرمزلردي بري هندده وبري جده ساحلنده اولدوغي معلوملري اولمق فراق المرني زياده چكملرينه مشيت الهيه صدور بولدوغندندر فاما ييلان اصفهان مملكتنه وطاوس كابل يمن ديارينه براغيلدي بوحالتده شيطان سخط رحمان ايله هبوط امرنده انلره همعنان ونازل ولايت خراسان وواصل شهر سمنان اولديغي يازلمشدر يعني كه هر برينك دوشدوكي يرلر بعدزمان اول اسملر ايله مسمى بر ركشور اولديغي افاده قلنمشدر غالبا اصفهانيلرك مار طبيعت اولوب سوزلري بني آدمه نيش مسمومه مثابه‌سنده اولمسي اندندر وسمنانيلر حيله وخدعه‌دن خالي اولميوب شيطنته رغبت قيلدقلري ابليسك اول يرلره ايندوكندندر روضة الصفاده مسطوردر كه شيطان مقارنت لعنتله بدنام اولديغي كبي ضلع ايمندن زوجه‌سي يارادلدي برمجامعتده اوتوز بيضه يموردلدي وهر بيضه‌دن بيك اركك وبيك ديشي شياطين وجوده كلوب ذريتنه اصل اولدي جزاير وخرابات وجبال وفلوات ومجامع طرق وحمامات مسكنلري اولمق اراده قلندي وبالجمله طاوسدن نعمت وحيه‌دن راحت وحضرت حوادن كمال بهجت وآدم عليه السلامدن عزت ودولت كنديكي فرمان الهي‌يه امتثالده ثابت قدم اولمدقلرندن اولدي يعني كه ﴿ ان الله لا يغير ما بقوم حتى يغيروا ما بانفسهم ﴾ مضمون شريفي انلرده دخي تحقق بولدي كتاب خمسده مسطوردر كه حضرت آدم عليه السلام اغليو اغليو جنتدن چيقوب حور وغلمانه وملائكه ورضوانه خصوصا فواكه وثمار ودرختانه وداع هجري قيلوب بهشتدن طشره اولدوغي حينده اشجار جنت بيله ترحم ايدوب اغلدي انجق شجرهٔ عود كريه ايتمكي مناسب كورمدي حتى حق تعالى حضرتلرينك امرينه اطاعت اتيان كسه‌يه مرحمت وشفقت جائز دكلدر ديدي پس حق جل وعلا حضرتلري هوده خطاب بيوردي چونكه سن بنم امريمه تعظيم ايلدك بنده سني معزز قلدم وهر عضوينه مجالس اشرافده يانمغي تقدير ايلدم مضموني هوده طيوردي لكن اول درخت سخت تكرار كفتاره كلدي اعزاز واحراق نيجه

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

بريه كلور يارب ديو سويلدي جوابنده امريمي تعظيم ايتمكله سني معزز قيلدم قلبكده آثار مرحمت وحرقت ظاهر ايتديكنه بناء احراقكي تقدير ايلدم بيورلدي وعند البعض آثار مرحمتك اولمديغنه و بنم امر منيرمه حضرت آدمه فرياد رس اولمديغكه وحضرت آدمه مرحمت وشفقت ايتديكنه بناء احراق ايلدم و بنم امريمه مخالفت ايتيوب حضرت آدمه ترحم ايتديكنه بناء بين الناس عزت ورغبتكي زياده ايتدم دينلدي يعني كه حضرت آدمه شفقت ومرحمتي مقرر اولمامغين احراق وبوي مرغوبله اشراقي محقق طونلدي محصل كلام حضرت آدم كه ذله صدوريله جنتدن چيقمق امر اولندي حضرت حوا ايله ال اله ياپشوب بربرندن آيرلمامق قصديله باب جنته كلدكلرنده جبرائيل عليه السلام حاضر اولدي مشيت الهيه بربريكزدن آيرلمكزده در حضرت حوانك اليني صالي ويرميوب تا كه اول خطاب كلديكه حضرت حوانك الني صاليوير بيورلدي آدم عليه السلام دخي درد فراقله كريان وآتش احتراقله سوزان وجسم لطيفي عريان ستر عورت ايتدكلري اوراقدن غيري ماملكلري يوق بين الملائكه طعن وتشنيع ايدنلر ايسه چوقدن چوق آستانهٔ بهشتدن اياغني طشره قومق مرتبه سنه واردي لسانندن ﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾ اداي شريفي صادر اولدي فلاجرم حضرت جبريل مكرم (قف يا آدم راجيا من الله الكريم لانك تكلمت بكلمة عظيمة في حال التفرقة والاثم) بيوردي يعني چيقمقده استعجال ايتمه وكندوكي لطف وكرم خدادن مأيوس ايلمه كه زبانكدن صدور ايدن كلمهٔ عظيمه در حالا كه حالت تفرقده والمده سين ديو بيورلدي فاما قويا جبرائيل كلنسون بعد زمان نيجه كره يوز بيك اولادي ايله بهشته دخول ايتسون ديو جواب بيورلدي (لمؤلفه) ٭ زهي خسارت عظمي كه تهمت عصيان ٭ وجود آدمي بورسمه ايده سرگردان ٭ نه مونس ونه رفيق نه جمع توشهٔ راه ٭ على الخصوص اوله عريان وبي سر وسامان ٭ اما حضرت آدمله جنتدن بيله چيقان نسنه لردن مورخين اختلاف ايتمشلردر قول اصح بودر كه النده شجرهٔ عوسجه دن بر عصا ومبارك باشنده رياحين جنتك انواعندن صاريلوب اكليل رسمنده بر مجموعه وبلنده ستر عورت ايچون انجير يپراقلرندن بر قاچ ورق بولندي وهب بن منبه قولنجه خاتم سليمان نبي عليه السلام دخي حضرت آدم عليه السلامله بيله جنتدن چيقدي حتي حلل وسائر جواهر ارقه سندن اوچرقده خاتم دخي دوشمش ايكن تكرار الدي اغزينه قويوب دنيايه بيله چيقاردي

اما حضرت حوانك النده بردسته جواهر متنوعه بولنوب ستر عورت ایلدیکی
اوراقله انجق اول کهرلری ایتدردی ابن عباس رضی الله تعالی عنهما قولنجه
حضرت آدم علیه السلامك باشندهکی اوراق دنیا هواسی وکنشك حرارت
بی انتهاسی ایله صولوب یریوزینه دوکلدی حتی ولایت هندده حاصل اولان
بهارك انواعی اول سببله نشو ونما بولدی وهبوط ایتدیکی کبی معده سنده
باقی قلان دانهٔ فی الحال فی ایتدی واول دوشدیکی یردن شجرهٔ سم بتدی
بعده حیه اندن تناول ایتمکله زهرناك اولدی اما حضرت امام علی بن ابی طالب
کرم الله وجهه ورضی الله عنه قولنجه دنیا یوزنده سمك ظهوری اندن ایدوکی
محقق بولدی واما عند البعض حضرت آدم علیه السلام کوه سرندیبه اینوب
انیس ومونسندن جداد وشوب ایتدوکی عصیانه ندامتله ❁ سبحانك لا اله الا انت
رب انی عملت سوء وظلمت نفسی فاغفرلی وانت خیر الغافرین ❁ دیوب یعنی که
یا الهی نام شریفکی تسبیح ایدهرم وسندن غیری آله وخالق ورازق یوغدوغنی
بیلوریم یاربی یرامز عمل اشلدم کندو نفسمه ظلم ایلدم رجا ایدرمکه بنی یارلغیه سین
وسن کناه باغشلیجیلرك خیرلوسی سین دیو نیجه تضرع لر ایتدی ونیجه یللر
کوز یاشلری دوکدی کناهی مغفرت اولنیوب تأخیره قالدی فلاجرم حضرت
آدم علیه السلام تکرار اولکی نیاز وتضرعی قیلدی ❁ وتب علینا انك
انت التواب الرحیم ❁ تکمله سیله مذیل ایتدی یعنی که یارب برکناه در ایلدم
کندو کندومه ظلم ایلدم لکن سن توبه لر قبول ایدیجی وکنهکار قوللرینه رحم
ایلیجی برکریمسن بنم توبه می قبول ایله دیو اغلدی فغان وزارین اشیدن
ملائکه نك رفق وشفقتله جکرلرین طغلدی بو طریقله که یوز یل کچدی
وعند البعض اوچیوز یل مرور ایتدی حضرت آدمك انین وحنینی غایته
یتدی هماندم جبرائیل علیه السلام کوندرلدی مبارك باشنی سجده دن قالدیروب
مغفرت مژده سین ویردی پس حضرت آدم علیه السلام بو لطف وکرمی
کوردکده سوندوکندن بردخی کریه قیلدی بنی آدم کمال مسرت وفرح حالنده
اغلامق اندن قالدی (لمؤلفه) چون سوجندن اغلادی آدم ❁ بونده ای دل
براوزکه عالم وار ❁ عاشق اما که اغلمه سوینور ❁ اشبو حال اوزره نیجه آدم وار ❁
خنده دن کریه دن بری اولمش ❁ لاابالی هزار سرسم وار ❁ دائمیدر بنم بکام اما ❁
کریه دن غیری دیده دهنم وار ❁ قصص قاشانی قولنجه امر یزدانی ایله جبریل
علیه السلام برجناحنی یریوزینه اوردی رایحه سی مسك ازفردن خوشتر ولذتی

ماننده شربت سکر برصوظاهر اولدی حضرت آدم علیه السلام اول ماء طاهردن غسل ایدوب اللهم طهرنی من خطیئتی واخرجنی من کربتی دیو دعا ایلدی اول حینده سندس جنتدن جبریل علیه السلام کتوردوکی ایکی حلهٔ لطیفه یی کیدی و بو حالتده ایکن امر حقله حضرت میکائیل حضرت حوایه واردی زوجنک وکندینک کناهلرینک یرلغندوغی بشارت خبرینی ویردی اول دخی ساحل بحره واروب یوندی چونکه کناهلریمز یارلغندی وحضرت آدمله ملاقاتمزه زمانه قالدی دیو حضرت میکائیله صوردی اول حالت دخی یقیندر دینلدکده شوقندن آغلدی حتی قطرات اشک خون آلودلری شاخ مرجان اولدی سائر رشحه‌لرندن دررشاهوار خلق اولندی بو دخی مسطوردرکه اول ملک جلیل القدر حضرت حوایی جده ده ساحل بحره ناظر وکال تحیرله وصال یار خبرلرینه منتظر ایکن جنتدن بر پیراهن پرانوار و باشنه صاره‌جق چنبر مقوله‌سی برخمار کتوروب الباس ایتدی وشهر محرم الحرامک برجمعه کونی مکه نک جانب شرقیسندن حرم شریفه کیردی وهب بن منبه قولنجه حضرت آدم مکرمه‌دن یدی کون مقدم مکه حریمنه دخول ایتدی حکمت خدا انکدر حضرت آدم علیه السلام حرم شریفه دخول ایلدکده جانب غربیدن داخل اولدی کتاب خمسه‌ده مسطوردرکه حضرت آدم یریوزینه ایندکده فرق شریفی فرقدان کبی سماده وپای رسالت پایه‌لری روی زمین غبرادده اولمغین ملائکه‌نک دعا وتسبیحنی ایشیدیردی وازهار جنتک روایح طیبه‌سنی استشمام ایدردی اکا بناء اولکی حالنی بیلوب وآکوب بوتقریبدن الم چکردی عاقبت دعا ایلدی که بو حال کندودن زائل اوله ولذائذ دنیویه اولان احوالی حس ایتمامکله مسکنت ونوحه وزاریسنه اشتغال قیله فلاجرم مجیب الدعوات ارحم بودعاسنی دخی قبول قیلدی امر شریفی ایله جبرائیل علیه السلام دپه‌سنی برمقدار باصدیروب قد وقامتی التمش ذراعه تنزل ایتدی بوکره رایحهٔ جنتی طویمز وتسبیح ملائکه‌یی اشتمز اولدی ۞ القصه قرق کون قرق کیجه حضرت آدم علیه السلام طعام وشرابدن بری اولدی قابل اکل برنسنه بولمامغله بویله جیعان وبلازاد وبی نان قالدی غالبا چلهٔ مردان وچلهٔ مشایخ روشناسان بوسنت سنیه‌یه بنا وفرجد اعظم بنی آدم اولان ذات شریف محترم قرق کون وقرق کیجه یمک یمدوکی مسلم اولمغله انلر دخی بطریق الریاضه اول فعل مسنونه متابعت ایتمش اولدی نهایت یوللرده فی الجمله نعمته تناول مقرر اولدوغی جهتدن القلیل لایضر کلمه‌سی ایله متابعت

فی الجمله موافقت باجمسه برنده اولمه سنی اراده قیلمشلردر چونکه آدمك جرمی
مغفرته وذلی عزت انابته ونقصی بدل نعمته وملال ومحنتی حضور وراحته مبدل
اولدی حضرت جبریل علیه السلام تعلیمی ایله جنبانده کی کندمی معجزه سی
برکاتیله ساعتیله بتدی وحصاد کلوب بچلدی وخرمن اولوب دوکلدی بعده
ال دکرمنی پیدا ایدوب چکیلوب دقتله دقیق قیلنوب برتنوردخی پیدا قیلندی
الماك ایچنده کرده رسمنده اکمك پشورلدی دانه سین یمکله رفعتدن ذلته
دوشدوکی حنطه صباح واخشام کندویه واولادینه غدا اولمق امر اولندی
بوتقدیرجه حضرت آدم علیه السلامك صنعتی اکنجیلك اولدی یعنی که حراث
دینلدی یعنی کتب تواریخ مصدا قنجه حضرت صفی الله حراث وادریس
علیه السلام خیاط ونوح علیه السلام نجار وهود علیه السلام مسلك تجار
اولدی کذلك صالح علیه السلام دخی تجارتله اشتهار بولدی واما ابراهیم
علیه السلام بزاز وزراع ایدی واسمعیل علیه السلام صیاد وشباك ایدی
واسحق ویعقوب علیهما السلام راعی اولوب راعیلك ایدیلرایدی نته کم
یوسف علیه السلام ملك مصر اولوب مصالح مسلمینی مؤدی قیلدی بونلردن
ماعدا حضرت ایوب علیه السلام اولکی حالنده غنا اوزره اولدی انواع
امراضه ابتلادن صکره ینه تمول مرتبه لرین بولدی کذلك شعیب وموسی
علیهما السلام راعیلك ایلدی نته کم هارون علیه السلام وزارت ایدوب سلیمان
علیه السلام سلطنتله اشتهار بولدیلر بونلردن غیری الیاس علیه السلام حلاج
ایدی ویونس ویحیی علیهما السلام زاهد بی اشتباه روزکار ایدی نته کم
ذکریا علیه السلام نجار ایدی وحضرت عیسی علیه السلام سیاح روزکار
ایدی خاتم الانبیا محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری ایسه مجاهد
غزاکردار ایدی وقتا که حضرت آدم کندم دانه سنی اکوب حراثت ایتدی اول زمانده
حبهٔ حنطه دوه قوشی یمرطه سی قدر وار ایدوکی تحقیقه یتدی حضرت آدم
وشیث علیهما السلام زمانلرنده اول بیوکلکده بتدی اما چونکه حضرت
ادریس زمانی که اولدی نوع بشرده کفران نعمت صدوری تحقق بولدی بوکره
دانهٔ کندم برمقدار کچورلك هیأته کیردی فرعون حضرت موسی زماننده ایسه
بر اول مقدار دخی اکسلدی حتی تاوق یمرطه سنه دوندی تا حضرت عیسی
علیه السلامك زمان نبوتنه کلنجه اول حال اوزره قالدی بعده بیضهٔ کبوتر دکلو
اولدی حضرت یحیی بن ذکریا اعدام اولنوب بخت النصر ظهورینه وارنجه

فندق دانه سنه دونذی نیجه روزکار اول حال اوزره قالوب حضرت عزیر نبی علیه السلام عصرنده نخود دکلوجه قالدی کیدرك ناسك عملارینه کوره اکسله اکسله شمدیکی هیئته کیردی زیرا که وهب بن منبه قولنجه اول زمانده زرعك قدی درختان بساتین قامتنده ایدی فرضا که اکثرینك اوزونلغی بوز ذراع قدنده ایدی بیاضلقده ایسه همان سیم لونده ایدی پس بادشمال تزکیه و ریح جنوب تربیه ایدردی بعده حضرت آدم علیه السلام بحبوب حضرت حوا بریره جمع ایدردی اما قصص قاشانیده آب زمزمه متعلق مادهٔ کبری بوجهه ما اکثر کتب تواریخده یازلدیغی مضمونلره مخالفدر زیرا زمزم حضرت اسماعیل علیه السلامك اوکچه سی ایله دپندیکی یردن قیناپوب چیقمشدر حتی بوخصوصك صحتنده نصوص صحیحه دن غیری حدیث شریف نبوی دخی صدور ایتمشدرینه بویله ایکن برملك کلوب حوایی بوزمزم محلنده طوردروب ارکضی برجلك فی هذا الموضع دیمه سی ایله حضرت حوا رضی الله عنها اول امره متابعت ایتمکین زمزم ظهوره کلدوکی یازلمشدر پس بوحقیرك تأویلی بویوزدندرکه ماء زمزمك اولکی ظهوری حضرت حوانك حرکت وجنبشی ایله اوله بعده باتوب نیجه زمان نا بدید اولدقدنصکره ایکنجی جریانی حضرت اسماعیل علیه السلامك دپمه سی ایله وقوع بوله غرایبدن بری دخی حضرت آدم وحوا اکمك ییشروب یدیلر بعده کندولرده نفخ وقوقو مشاهده ایلدیلر حتی بونه علامتدرکه بزبو احوالی جنتده کورمشدکیاوزدیوسویلدیلر عاقبت که اضطرابلری زیاده اولدی امرحقله برملك کلوب انلری صحرایه چقاردی وقضاء حاجت ایتدردی حتی ترك پاره لری ایله استنجا طریقنی اوکرتدی اما که حضرت آدم وحوا بو احواله غمناك اولدیلر نه بلادرکه مبتلا اولمشوزدیو اغلشدیلر هذا الذی اورثنا ذنبنا دیدیلر یعنی که بزدن صدور ایلیان جرم وکناه بونا پاك حالتی مورث اولدی دیو اغلشدیلر ❊ القصه بوندنصکره غسل ایتمکی وابدست المغی کوردیلر بعده نماز امر اولندی انلری ادا قیلدیلر اول صلوة که حضرت آدم علیه السلام ادا ایلدی صلوة ظهر ایدوکنی قصص قاشانی انشا ایلدی فی الواقع اول نماز که حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم مکهٔ مکرمه ده ادا ایتدی اویله نمازی ایدوکی انکده تحقیقه یتدی اماکاه اولوردی که اشتغال حرث وزراعتدن بعض اوقات فوت اولوردی معلوم اولمامغله حضرت آدم ادامنده تکامل قیلوردی عاقبت اوکوزیبوکلکنده

بر بيوك بياض خر وسيله برطاوق كوندرلدى سبحان من يسبحه كل شئ سبحان الله
وبحمده يا آدم الصلوة يرحمك الله ديمه سى ايله صلى الله وحوا اداء صلوته
مسارعت ايدردى بر محلده دخى يازلمشدر انده آخر وجهله بيان قيلنمشدر
حالا كه ما بينده چوقلق منافات يوقدر بعده حضرت جبريل باغ جنتدن اوتوز
جنس ميوه فدانى كتوردى حق جل وعلانك ارادت ازليه سى وجه ارضك
عمارتنه وحضرت آدم وبنى آدم نمونهٔ باغ بهشت ايدوكنى كوروب اكلمه سنه
متعلق اولدى اول فدانلر تعليم جبريل ايله قرارگاه آدمده برجنينه پيدا قيلنوب
دكلديكه اول فوا كهك اون جنسى فندق وجوز وفستق ولوز وبلوط وبادم
وكستانه وجوز بوا ورمان وموز مقوله سى ايدى قشرى يخيوب لبى يئوردى
اون قسمى كه بلا قشر اولان امرود وعناب وانجير والما وتوت وتورنج وخرنوب وايوا
مقوله سى ايدى واون قسمى دخى چكردكلو ايدى زردالو وارك وزيتون وخرما واكده
وقزلجق جنسى ايله هويدا ايدى بودخى خفى اولميه كه آدم عليه السلام سرنديب
جزيره سنه ايندكدنصكره جبرائيل عليه السلام كادى كندويه پيشوالق ايدوب
مكهٔ مكرمه يه ايلتدى اول سفرده حضرت آدم هرنره يه اياغنى باصدى ايسه
قصبات مسكونه وياخود قريهٔ معموره اولمسى مقرر اولدى مابين قدمين اولان
خالى يرلر وطاشلقلر اولوب قالمسى اراده قيلندى اما هر برادم كه حضرت آدم
اتاردى اللى ايكى فرسخ يرطى ايدردى طول قامتنه وياخود معجزه سنه بناء
چاق اول قدر مسافه قطع ايلردى لكن ابن عباس رضى الله عنهما قولنجه
هر برآدمنده اوچ كونلك يول طى اولنوردى منزل عرفاته كه كلندى ام المؤمنين
حوا قارشودن كوردى بربرى ايله اولا اول محلده بولشوب بيلشدكارينه بناء
نامى عرفات قوندى وبعد التعارف بربرلرينه يقين اولدقلرى محله مزدلفه دينلدى
فازدلفا اى تقاربا مضمونى لغويلر تحقيق اوزره بيان قيلندى قصص قاشانى
يازديغى اوزره حضرت حوا مروه دن سعى ايلدى وآدم عليه السلامك سعى
صفادنبرو وقوع بولدى بومنوال اوزره كوندزين بولشديلر جنتده ايكن
سويشدكارى لسان ايله ماجرالرينى تذكر ايتديلر وبالجمله مشى لازم كلدكده
حضرت حوا مروه دن جانبه رجوع قلدى نته كم آدم عليه السلام صفادن
يكادوندى تاغرهٔ شهر ذى الحجه داخل اولنجه اوقاتلرى بوطريقله كذران
قيلدى بعدما تعليم پيك خدا ايله حضرت آدم تلبيه يه باشلدى وازار بغلندى
شهر ذى الحجه دخول ايدنجه تلبيه دن خالى اولمادى اندنصكره جبرائيل

مناسك حجي تعليم تام ايتدي وقاعدهٔ احرام رعايتني كما ينبغي اوكرتدي
واول زمانده ياقوت حمرادن اولان بيت اللهك درت قپوسي وارايدي بري
باب آدم ايكنجي باب ابراهيم اوچنجي باب اسمعيل دردنجي باب محمد عليه السلام
ديو بلند اشتهارايدي واول حج شريف كه حضرت آدمدن اول صدور ايدن
حج لطيف ايدي يتمش بيك ملك محرم اولدقلري حالده حضرت آدم دخي محرم
اولوب زيارت بيت حرم قيلمشلرايدي فلاجرم جبرائيل مكرم حج شريف
موسمني ومناسكني حضرت آدم وحوايه اوكرتدي ايكيسني دخي طواف وزيارته
مشغول ايتدي بعده معادندن وتيمور وسيم وزر اخراجني كوستردي تعامل ناس
وانتظام احوال واولادني قياس بونلرله اوله جقدر ديو بيلدردي بونلركه كعبهٔ
مشرفه يي طواف ايدردي كروه كروه ملائكه وكروبيان كلورلردي بارك الله
ياآدم بز بو بيت لطيفي ايكي بيك ييل سندن اول طواف ايده كلمشوزديرلردي وحضرتك
كريه وانيننه مرحمت ايدوب تسليه ايدرلردي بعض مورخين صفي الله هدايت
رهين كعبه بناسني انجامه قرين ايدوب نيجه روزكار رعايت مناسكله طواف
وحج كزين ايتدكدنصكره هواي باغ جنان وطراوت رياحين وبهجت حور
وغلمان خاطر شريفنه خطور ايلدي كندويي يكه ميوب شبانروز اول اشتياقله
اغلامغه باشلدي باري خدا جل شانه وعلا جبرائيلي كوندردي داردنيا سراي
اقامت ومنزل بقا اولميوب مدار رنج وعنا وقرارگاه سپنج ومحل پروا وبلا ايدوكني
وبو نشيمنده مؤمنلره راحت وطالب حق اولنلره آسايش واستراحت
يوغدوغني بيلدردي عاقبت ينه ذريتكله جنته داخل اوله جقسين بو تقديرجه
شمدي غمناك اولمادن نه فائده بوله جقسين بيوردي لكن حضرت آدمك اضطرابي
ساكن اولمادي وخلد برين هواسي اصلا خاطرندن ذهول قيلمدي بالاخره حضرت
خلاق دادكر آدمه رحم قلوب بيت معموري اكا هديه كوندردي قصور خلد
برينده برقصري قصور اولمغين بونكله اكلنسون بيوردي كه اول بيت لطيفك
تفصيلي ديباجه ده مسطوردر حضرت آدم دخي معاونت جبريل ومظاهرت
ملائكهٔ ذوي القدر الجليل ايله قالدروب كندوسي ياپدوغي بيت شريفك فرق
مباركنه قودي اني كوردكجه كندويي بهشت برينده تصور ايتمكله آب
كريه سندن بو جه مافراغتله ال يودي ديو تفصيل تاريخ جعفريده مسطور
بولندي اكثر علماء اخبارك يازدقلرنده كي شبهاتي زائل قلمدي اما بيت معمور
مستغرق نور ياقوت احمردن اويولمش احسن قصور برقصر پرسرور ويي قصور

ایدوکنك تفصیلی بین المورخین فی مشهور در بودخی مسطور در خصوصا
مورخ معارف کواه مولانا خاوند شاه قولنجه کعبه نك بناسی جبریلك
معمارلغی وخیلی ملائکنك معاونتی ویارلغی ایله اولمشدر حتی جنتدن کتوردیکی
حجر الاسود که عهدنامهٔ ذریات آدمك ایچنده ودیعت قلنمشدر برروایتده سابقا
حجر الاسود برملك ذیشان ایدی حضرت آدم ذریاتی عرض اولنوب عهد
ومیثاقی الندقده باری خدا اول ملکی ذات آدمه مسلط قلدی اکر بشریت
مقتضاسنجه عهد سابقی اونودوب ارتکاب ذلته توجه ایدرسه تذکر عهد
و پیمان ایتمسی بیورلدی پس شولدمکه مقدر اولان نقض عهده توجه ایدوب
تناول حنطه یه مباشرت قلدی اول ملك یانده بولنمیوب مأمور اولدوغی اوزره
منعنه سعی ایدهمدی فلا جرم اول جرم واثم سببیله اولملك مکرم بجلال
خالق الامم قهرینه مظهر دوشدی ملکیتی ملکه سی بر جوهر صورتنه مبدل
قلندی تکرار دخی نظر جلاله مقارن اولوب جوهرلکی حجر خلقتنه مبدل
ومحول قلندی کذا فی بعض النسخ حضرت آدم علیه السلام انی مبارك الیله
محلنه قومشدی وبالجمله مکهٔ مکرمه بناسی وارکان مناسك وحج شریف اداسی
یرین بولدقدنصکره اول وادیلرك عفونت هواسی مزاج لطیف آدمه یبوستله
انحرافه سبب اولدی یعنی که هوای جانبخشای بهشتی اوکرنوب زلالندن کسب
صفا ایتدکاری اوزره حضور وراحت اول محلده محال ایدوکندن دامن کوه سرندیبده
تمکن ایتمکی مناسب کوردیلر ییلدن ییله موسم حج شریف اولدقجه مکهٔ اللهه
کتمکه رخصت رجاسین ایلدیلر بلاتأخیر دعاری مقبول قلنوب بومطلوبلرینه
دخی واصل اولدیلر وعزیمت قلدیلر یعنی که کاه ولایت هندده وکاه عربستانده
متمکن اولوب نیجه روزکار لبس فی الدار غیرنا دیار وادیسنده اکلندیلرنه کندو
مسکنلری ایله بیت الله شریفدن غیری بنا کوردیلرونه کندولردن اوزکه
یریوزنده بشر قسمی ایله کورشدیلر وهرچند بیت اللهه عزیمت ایدرلردی
برمرکب اختیار ایتمیوب پیاده اولدقلری حالده کیدرلردی منقولدر که حضرت
آدم علیه السلام مدت عمرنده دواب قسمنه بنك اولمدی هرآدیمنده
اوچ کونلك مسافه قطع ایدوب جسیم وضخیم اولمغین کندویه تحمل ایدر
مرکب بولنمدی بنه کندوسی پیاده وزاد وزواده سی جنبانده آماده ایکن قرق کره
حج شریف ایتدی ولایت هندن مکهٔ اللهه چکلدی خمس نامه ده کی کتاب
نفیسده مسطوردر که حضرت آدم سترعورت ایلدوکی انجیر یپراغندن برمقدارینی که

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

اهو جنسی یدی نافه لرنده مسك حاصل ایتدی برمقدارین دخی بقربحر
اکل ایتدی عنبر خام اندن حاصل اولمسی تحقیقده یتدی کذلك دست حواده
بولنان اوراق قلیسله نك برمقدارنی کوکل قوردی یدی خلقتی حریر خامی
وجوده کتوردی و برمقدارنی بال اریسی خواره یچوردی عسل مصفا
ظهوری اول جهتدن متبادر اولدی بعدما جبرائیل علیه السلام جنتدن
بر بیوك قیون کتوردی حضرت آدمه ویردی که کندولرك قد وقامتی وجثه
وضخامتی شمدیکی مخلوقه نسبت نیجه ایسه اول قیونك دخی بیوکلکی فی زماننا
اولان اغنامه کوره اویله ایدی پس الك یوکنی ایپلك اکیروب حوا کندویه
وزوجنه لباس طقومغی تعلم ایتدکده حوا زیاده ملول اولدی جنت حله لری
ایله زیب وزینت اوکرنمش ایکن اولمقوله خشین یوکدن لباسمی اولور ونیجه
ایپلك اکریلور بتازین دیو خیلی شیوه قلدی لکن بوکسنا خلقه کندوسی بادی
اولمغین نه حال ایسه ایپین اکردی وجبرائیل تعلیمی ایله جلاه کارکاهنی قوروب
کرباسنی طقودی کندویه وحضرت آدمه جامه و پیراهن دکدی بوتقدیرجه
دنیاده جمله دن اول کییلان لباس صوف جنسی ایدوکی تعین بولدی (لمنشئه)
صوف ایکن جبه لری آدم ایله حوانك ✿ آدم اوغلانی کرر کوکسنی دیبالر ایله ✿
طاش قووقلری ایکن مسکن اودم شمدی کشی ✿ صغه مزیره کوکه قصر
معلالر ایله ✿ وهب بن منبه قولنجه قیون وکچی وصغر ودوه نامنده کی حیوانات
نعایمك بررچفتی حتی یوکلو اولدوغی حالده دیشیلری جنتدن جبرائیل ایله
حضور آدمه کلمشدر یوقاروده بیان اولنان قیون بونك غیریمی دردکلیدر
تعرض اولنمامشدر بر روایتده یوزییل حضرت آدم نشر دموع قلوب
غمناك وحزین اولوردی کمال حجابندن سما جانبنه باش قالدرمیوب اغلدی طوردی
وبر روایتده اوچیوز ییل علی التوالی انین وحنین ایدوب کوزیاشلری دوکدی
برکره عورت سوزینه اویمغله بونجه ییللر ملالت وندامت چکوب نیجه یوز بیك
مخلوقات ونیجه یوز بیك حد وحسابی ممکن دکل موجوداتك وطن اصلیلری اولان
کلشن جناندن ایرلملرینه وکلخن جهان کبی مادیٔ فانینك هوای عفونت
آلود عقوبت درونده کرفتار اولملرینه باعث اولدی دائم الاوقات عورت
سوزی ایله عمل ایدوب ناقصات العقل اولان زمرهٔ ذمیمه یی مقتدا ایدنلرك
انواع درد وبلایه ابتلالری و بو دار فنادن سرای بقایه واردقده مسؤل اوله جق
جرایم بی انتهالری بوقیاس ایله تحقق بولدی (لمنشئه) ار اولان عورتك

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

سوز بن طوتمز ❊ فنی نامرد اولاندر انی ابدن ❊ زن الینه و برن کشی صقلن ❊ فنی احمق کرك فنی کودن ❊ القصه صدور زلتدن صکره حضرت آدم یوز ییل تمام حوایه یقین اولمدی کمال حزن وغمدن وحوادن صادر اولان اغوا واضلال الندن محضا اکا تقربی جائز کورمدی بعد ما کندولره کیجه ده وکوندزده اللی وقت نماز وصوم وزکاة وجنابتدن غسل امر اولندی اکل میته ولحم خنزیر تحریم بیورلدی ویکرمی طقوز ورقه اوستنه یازلمش حروف هجادخی حضرت آدمه نازل اولدی و برحدیث شریف نبوی موجبنجه حضرت آدمه عمرنده نزول ایلیان انجق حروف هجا اولدی که قصص قاشانیده بیان اولندیغی اوزره هر برحروف مرموزك معنی لطیفی بو وجهله تعیین اولندی (ا) فمعناه انا الله الواحد الاحد الفرد الصمد الذی لم یزل (ب) بدیع السموات والارض (ت) توحد فی ملکه وتواضع کل شیء لعظمته (ث) ثابت لم یزل ابدا ولایزال (ج) جمیل الفعال جودا لجمال جلیل المقال (ح) حلیم علی من عصاه حمید عند من انشاه (خ) خبیر ببواطن الاشیاء فظاهرها خالق کل شیء له (د) دیان یوم الدین دانی من خلقه (ذ) ذو الفضل العظیم ذو العرش المجید والطول الشدید (ر) رب الخلایق رازق رؤف رحمن رحیم (ز) زارع زرع من غیر بذر زاید لم ینقص زین کل شیء برحمته (س) سریع الحساب سریع الاجابة (ش) شدید العقاب والبطش شاهد کل نجوی (ص) صمد لم یزل صادق الوعد صابر علی من عصاه (ض) ضیاء السموات والارضین ضمن لاولیائه المغفرة (ط) طاب من اخلص من المطیعین طوبی لمن اطاعه (ظ) ظهر امره ظفر اهل محبته بالجنة (ع) علیم عالم علام علا بالربوبیة (غ) غیاث المستغیثین غیب علی خلقه غنی لایفتقر (ف) فعال لما یرید فرد لیس له مشیر (ق) قیوم قائم علی کل نفس بما کسبت قاهر قادر (ك) کریم کان قبل کل شیء کائن بعد کل شیء کافی علی کل بریة (ل) له ما فی السموات وما فی الارض له الخلق والامر من قبل ومن بعد (م) ملك یوم الدین مهیمن ای الشاهد الحق متکبر محمود معبود (ن) نور السموات والارض ناره معدة لاهل عداوته (و) ولی المؤمنین ویل لمن عصاه ویل للمطففین (ه) هاد هدی من الضلالة من قدر له ذلك بمشیئته (لا) لا اله الا الله الواحد القهار لا اله الا الله هو العزیز الحکیم (ی) یعلم ما فی السموات والارض وما بینهما وما تخفی الصدور فلما نزلت هذه الحروف علمها آدم لولده ثم توارثوها دینلمشیدی یعنی که حروف هجا

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by
UNIVERSITY OF MICHIGAN

Original from
UNIVERSITY OF MICHIGAN

بو رسم اوزره نزول ایلدکده حضرت آدم معناسنی اولادینه بویله تعلیم ایتمشدر
بعده اولادی بربرلرینه بو وجهله اوکرتمشلردر وبعض زمانلرده که هوا بولوتلو
اولمغله نماز وقتلرنده شبهه اولنوردی صحت وقت نه زمان ایدوکی بیلمز ایدی
حضرت آدم بو خصوصه بحضور اولوب وقتی ایله صلاتنی ادا ایده مزیم دیو
جناب قاضی الحاجاته مناجات ایتمکله حق جل وعلا بر بیاض خروس کوندردی
اکا ملائکه نك تسبیح وتهلیلنی اشتدیروب آوازه آدمی متنبه قلمسی امر اولندی
وابو البشر مکرم اول خروسك صداسنی اشتدکجه تسبیحنده الحمد لله کثیرا
على كل حال حمدا یوافی نعمه ویکافی مزیده دیو تقدیس ایتمسی تنبیه بیورلدی
وبر حدیث شریفده ﴿ ان لله دیکا رجلاه تحت الارض السفلی ورأسه
تحت العرش وله جناحان ابیضان اذا نشرهما جاوز المشرق والمغرب فاذا جاء
وقت الصلوة نشر جناحیه وصرح بالتسبیح سبحان الملك القدوس سبحان الحی
القیوم فیسبح الدیك فی الارض ولك التسبیح ﴾ بیورلمشدر ودیك ابیض
قتلندن صحابهٔ کرام نهی اولنمشدر ودخی خروسك اوده بسلمسی میمنت عظیمه
در بیورلمشدر کتب احادیثده بو خصوص مصرح بولندی

﴿ فصل توالد آدم وحوا بامر الجلیل وتفصیل قصهٔ قابل وهابل ﴾

﴿ وبعض التحقیقات من هذا القبیل على لسان اصحاب التواریخ الجلیل ﴾
لمنشئه عالم ملك جای سافلدر ٭ لازم حکمت تناسلدر ٭ سرپاك توالد اولسه
نهان ٭ ثابت اولمزدی اشبو چار ارکان ٭ چارسوی وجوده قدر ورواج ٭
ازدواج ایتمکله در ازدواج ٭ نقد انبساط عین درم ٭ انسز اولمز متاع علم حکم ٭
میوه سز بر درخت اولوردی بشر ٭ اندهسز توالد اولمسه کر ٭ اوسببدن خدای
عز وجل ٭ آدمه کوردی اول طریقی محل ٭ وقتا که حضرت آدمك توبه سی
قبول قلندی وکریه وانیننه رحم اولنوب کناهی باغشلندی اوقاتی ایله صلواتی
ادادنصکره کار وکسب وامر تناسله اشتغال خصوصی امر اولندی بودار دنیا
سر منزل عقبی دکلدر هرنه یاپرسك خراب اولمسی ودنیایه کلنلره موت مقرر
اولوب اولمسی البتده مقرردر دیو بیلمسدردی کویا که میان بنی آدمده بو ابیات
ورد زبان مقوله سی واردات قلمنق مقدر قلنمدی وبو سرای سپنج که مأوای
پردردو رنجمدر کذرکاه فنادن برجسر کبی ایدوکی بو خطاب ایله ذوی الالباب
بنی آدمه خبر وبرلدی (لمنشئه) الا یا ساکن القصر المعلا ٭ ستدفن
عن قریب فی التراب ٭ قلیل عمرکم فی دار دنیا ٭ ومرجعکم الى بیت التراب ٭
لکم ملك کل یوم ینادی ٭ لدوا للموت وابنوا للخراب ٭ بعدما حضرت

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain
Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

آدم وحوا معاشرت ازدواجه رغبتله هویدا اولدیلر اززمان کچمدین بعض
اولاد ظهوری ایله کشایش خاطر بولدیلر لکن طوغان ابناء کراملری
معمر اولمازدی بو جهتدن دخی آدمك غموم واحزاننه نهایت بولنمزدی یعنی که
امر الهی ایله برجمعه کیجه سی مجامعت قلدیلر ذکر واثی ایکی ولد حملی ایله
مسرور قلندیلر لکن سکزنجی آیده ایکیسیده دوشدی دار دنیاده اول واقع
اولان سقط انلر اولدی بعده ذکر واثی برتوأمانه دخی متعلق اولدیلر انلر دخی
دوشوب قورطولدیلر اوچنجی دفعه که حواده حمل ظاهر اولدی اولکی
حملرینه کوره خفیف ایدوکی تحقق بولدیلر حتی قرآن عظیمده ﴿ فلما تغشیها
حملت حملا خفیفا فمرت به ﴾ نص شریفی ایله اکا اشارت اولندی ✿ القصه
کیده رك حوالك قارنی بیودی حامل ایدوکی مقرر اولدی یا ربی بزه صالح
ولد ویردیو ایکیسنك دخی تضرع ونیازی تحقق بولدی بومابینده ابلیس
برتلبیس حوایه کلدی برفرزند ارجمند ظهورینه نه مرتبه مشوق ایدوکنی بیلوب
محل تحریك واغوادر دیو سوندی اکر بطننده کی حمل صحیح فرزند ملیح اولوب
مدت مدیده عمر سور دیکنی استرسك طوغدوغی زمانده نامنی عبد الحارث
قویه سین دیدی حوا دخی نقصان عقلی مقتضاسی اوزره ابلیسك اسمی حارث
ایدوکنی وفرزندینك اسمنی عبد الحارث قومق ولدینی ابلیسه قول ایتمك تعهدینه
باعث ایدوکنی فهم ایلمدی علی الفور نوله اویله اولسون اوغلوم اولورسه نامی
عبد الحارث اولسون دیدی لکن درعقب وحی الهی نازل اولدیکه بن سیزه بر ولد
صالح ویردم سز ایسه نامنی عبد الحارث قویوب ابلیسه عبودیتنی جائز
کوردوکز حالا دخی عبرتمند اولمدیکز جنتدن هبوط ورد له دخی قناعت
بولمدوکز بیورلدی فلاجرم حضرت حوا وحضرت آدم بو خصوصه پرغم
اولدیلر یارب چونکه بویله در بز بو ولدمزدن کچدك دیو اغلشدیلر تا که اول
مولود معمر اولمدی بعد زمان ارکك ودیشی ایکیز ایکی ولد ظهوره کلدی برینك
نامی عبد الرحیم وبرینك نامی امة الرحیم قونلدی ایکنجی مرتبه ده هابیل
وهمشیره سی لیوذا وجوده کلدی عقبنجه طلوع ایدن مولودلری قابیل وقرنداشی
قرنداشی اقلیما متولد اولدی بعده توبه نام دختر دخی سندل نام فرزند ایله
همشیره سی عقبنجه حراس نام پسر ارجمند ایله قرقرنداشی عالم کونه قدم
باصدی بومنوال اوزره بردفعه دخی لامان نام فرزند ایله بردختر دخی طوغدی
تا که یوزیکرمی بطنه دك توأمین بر ذکر وبر اثی تولدی تحقق بولدی واما

بعض کتب تواریخ قولنجه اولا حضرت حوا حامله اولدی قابل نام اوغلی اقلیما نام
قزی ایله معا طوغوردی وایکنجی دفعه وضع حملنده هابل نام فرزندی لبوذا
نام دختر ایله وجوده کلدی فلاجرم اول ایکی پیغمبرزادهٔ محترم نشو ونما بولوب
سن تمییزه ایله همایون مقدم اولدقلرنده قابل زراعته وهابل چوبانلق طریقندن
خدمته اشتغال اوزره اولدی دوشیزه کان عفت نشان دخی بیوراید هر بری
ازدواج ونکاحه قابلیت حاصل قلدی مقتضای مروت هر فرزند بادولت
توأمی اولان دختر ایله یعنی که بیله طوغدوغی دوشیزهٔ بلند اختر ایله ازدواج
بوزندن کسب حضور وراحت ایتمک ایدی لکن اویله اولدی قابل ایله
طوغان اقلیما هابله وانکله وجوده کلن لبوذا قابله نکاح قلندی مع ذلک اقلیما
حسن وجمال جهتنده لبوذادن زیاده بهجتله هویدا اولمغین قابل بو خصوصدن
آزرده خاطر اولدی حتی هابلی بندن زیاده سورسن دیو حضرت آدمه اطالهٔ
لسان قلدی حضرت آدم ایسه بن بو حالی اشارت جبریل ایله ایتدم فرمان خدا
نه جانبه بیورلدی ایسه اول جانبه واول سمته کتدم زنهار رجوع دستیزه کار
اولمه دیو پند ایلدی لکن پدر ومادر نصایحی قابل نا قابله تأثیر ایتمدی آخر الامر
حضرت آدم علیه السلام بیوردیکه بو ایکی برادر اقلیما نیتنه ایکی قربان
ایده لر جانب آسماندن آتش نزول ایدوب قنغیسنک قربانی آتش یقارسه
انی علامت قبول بیلهلر زیرا که اول زمانلرده عادت اویله ایدی مقبول اولان
قربانه جانب سمادن آتش اینوب احراق ایدردی وقتا که هابل کندو
قیونلرندن براعلا کبش کتوروب قربان کسدی قابل دخی اکنجی اولمغین
بردسته بغدای دمدیه باغلیوب اول محله وضعنی مناسب کوردی یعنی که
بریشتهٔ رفیعه یه قویوب ایکیسی دخی علامت قبوله مترصد اولدی اما قابلک
نهادنده لج وعناد مقرر ومرکوز اولمغین فکری بو ایدیکه اکر قربانم قبول
اولوب جناب الهیدن اشارت ایله مطلوبمه واصل اولور ایسم فبها والا
هرکز اقلیمانک هابله نکاحنی جائز کورمزین رضاء والدین اولمدوغی تقدیرجه ده
اکا مضرت یتشدیررم هابل ایسه خلوص طریقیله متوجه الله ایدی
بیورلدوغی تقدیرجه امره اطاعتی بی اشتباه ایدی حکمت خدا انکدر حضرت آدمک
دعاسی برکاتنده آسماندن برپاره آتش ایندی اولا قربان قابلی استشمام ایدوب
دوندی یعنی که بر ذره تأثیر ایتمیوب کتدی قربان هابله واروب انی بالکلیه
خواره یکوردی کتاب خمسده مسطوردر که حضرت ابراهیم الخلیل فرزنده

سعادتمندی حضرت اسماعیلدن بدل فدا بیوریلان قوچ که نیجه ییللر سبزه زار
خلده برینده چرینده قلنمشیدی ابن عباس رضی الله عنهما قولنجه هابل بن آدم
علیه السلامك عند الله مقبول اولان کبشی ایدی ٭ القصه بو طریق ایله ایکی
برادر میانه وحشت دوشدی حضرت آدم نصیحت ایتدکجه هله بن بو دفعه
بیت الهیه واروب کلنجه صبر ایلك دیو بیوردیغجه اصلا مفید اولمدی حضرت
آدم علیه السلام حج شریفه کتدوکی کبی هابل دردمند پیرامن جبلده یاتوب
اویورکن قابل قاتل انی کوزندی شیطانلك اضلال واغواسی ایله باشنه برسنك
عظیم براقوب حالت منامنی سرخواب موته تبدیلنه اقدام ایتدی یعنی که
اول مظلومی هلاك ایدوب نیجه کونلر میتنی کتوردی کزدی اول انه دلك میت
اولمق ودفن اولنمق واقع اولمدوغی اجلدن نیلیه جکنی بیلیه میوب کزدردی
والده سی جانبنه مراجعتدن دخی خوف ایلدی عاقبت حق جل وعلا
هیکل انسانی که مطلسم حکمت ربانی دردفینه کبی ستر ونهان قلنمسنی اراده
بیوردی کل شیء یرجع الی اصله مفهومی ایله خاکدن خلق اولنان ینه خاك
ایچنده مدفون قلنمق اولی ایدوکنی قاتل مشار الیهه طیوردی بو طریق ایله که
﴿ فبعث الله غرابا یبحث فی الارض ﴾ نص کریمی مفسر اولوب ایکی غراب
بربرلریله حرب وضرب ایدرك کلدیلر کال قتاله کندولرینی قابله کوستردیلر
بالاخره بریسی قاتل غالب چیقدی مغلوبنی مقتول ایدوب طپراغه براقدی
بعده بورنی ایله اشه‌رك برچاه حفر ایدوب مرامنی حاصل ایتدی یعنی که
اولدر دوکی غرابی طپراق ایله اورتوب پرواز کاهنه کتدی قابل که بو احوالی
کوردی ﴿ یا ویلتی اعجزت ان اکون مثل هذا الغراب ﴾ دیدی وهابلك قدینه
کوره برمرقد قازوب ایچنه کومدی تجهیز وتکفین وصلوة امری میسر اولمدی
غالبا شهید اولنلرك لباس خون آلودیله کوملمسی اندن برو قالدی بعضیلر
قولنجه اول ایکی غراب ایکی ملك بی اشتباه ایدیکه برای تعلیم نازل اولدیلر
قابل قاتله طریق دفنی کوستردیلر زیرا که بو خصوص مجرد خلقت غرابدن ناشی
برامر مخصوص اولیدی شمدی دخی غراب بربرینی هلاك ایتمك درعقب خاك
سیاهه کوموب کتمك منظور خلق اولمغله تحقق بولوردی روضة المتقینده
مسطوردر که حضرت آدم شجرهٔ حنطه‌دن اکل ایتدکدنصکره وجه ارضه
ق ایتدی یعنی معده سنده‌کی بقیه‌سنی چیقاردی فاما برمقدار که هضم اولنمشیدی
بعد زمان صلب آدمده‌کی تخمه قارشوب قابل خلق اولنان نطفه اول لقمه

منهیه‌دن اولمش ایدی انك ایچون اهل فساد اولوب مرتکب قتل نفس اولمسی
تعین بولدی بعدما تأثیر اسما فی المسمی سرنده مؤلف بی ریا یعنی عالی مصطفی
برقصیدهٔ مطبوعه ده بو رمز لطیفی هو یدا قلدم قابل قاتل اولمق هابل هولدن
هایل رسمنده بولمق اولك جرأتنه ثانینك هول وخوفله مماتی حالته دلالت
قلمشیدم شاهد مضمونی لباس ادایه قویوب بو یوزدن جلوه ایتدرمشیدم
(لمؤلفه) بنی آدمده اسما سرینك تأثیر یدر باعث ☼ كه قابل رسم قاتل اسم
هابل رسم هایلدر ☼ اوقوم اندم یا یم اصلدم دیمكدر رمزی مو تانك ☼ مقابر
طاشلری بر بردكلمش سنك منزلدر ☼ القصه حضرت آدم مكرم اول سنه‌ده كه
اداء حج ایدوب كلدی اثناء راهده ایكن طبع نازكی مغبر ومتغیر اولدوغی كبی
احوال عالمی دخی متغیر بولدی البته برفتنهٔ عظیمه حادث اولمشدر دیه رك وطن
مألوفنه كلدی قابل قارشو واروب دست بوسی ایله مغتنم اولدی برادرك هابل
قنده دردیو صوردی اول فرزند ناقابل خشونتله جواب ویردی كانه انك
حفظ وحراستی بكا اهم مهم میدركه بندن صورر سین دیو سویلدی ظاهر
بودركه ضبطنده‌كی اغنام انك تكاسل واهمالی اوزره قیامندن بكا متعلق اولان
مزروعاتی یيوب ضرر ایتمشدر كندوسی دخی اول خوف ایله باشن الوب
كتمشدر دیدی حضرت صفی الله همان دم حال نیدوكن طویدی بعضیلر قولنجه
دخی اثناء راهده كلوركن جبریل علیه السلام قتل هابلی كندویه بیلدردی
فلاجرم جكر كوشه سنك عزاسی ایله پرغم ودیدهٔ كریانی آلوده دم وقلب حزین
سوزانی پرملالت وندم لغت سریانی اوزره برقاچ ابیات سویلدی نور دیده سنك
مرثیه‌سنی اداایدوب عزاسنه اشتغال اولادلرینه بیله امر ایلدی واول ابیات
سریانیه یعرب بن قحطان ظهورینه دك علی حاله قالدی انلر وجوده كلوب
فصاحت لسان عربی اشتهاركلی بولدقدنصكره بو وجهله عرب اسانه ترجمه
قلندی كه اول ابیات عربیه بودر (نظم مرثیه) تغیرت البلاد ومن علیها ☼
فوجه الارض مغبر قبیح ☼ تغیر كل ذی طعم ولون ☼ وقل بشاشة الوجه الصبیح
☼ فوا اسفا علی هابل ابنی ☼ فوجه الارض متغیر قبیح ☼ مفهوم شریفی
بویله دیمكدركه دار دنیانك مزاجی ملالته دونوب متغیر اولدی وسكان عالم غبرانك
خاطرلری مغبر اولوب ویریوزی قبیح صورت بولدی نعمتلرندن لذت كونا كون
چكلرنده طراوت قالمدی كولریوزلولرده‌كی بشاشت وجهاء الوجوه ازقالدی
پس یازقلر كیم بنم جكر كوشم هابله كه بی كناه قتل اولندی ونازك تنی خون آلود

جراحتلر ایله نابدید قلنـدی فی نفس الامر هابل که مظلوما قتل اولندی روی
زمینك طراوت ولطافتی قساوته مبدل اولدی حتی سرمنزلنه کلمدین حضرت
آدمه معلوم قلندی وبالجمله ابوالبشر حضرت آدم صفی بنی نوعنده نیجه اول
مخلوق ایسه بو نظم لطیفی دخی ابیات موزون جنسنك جمله سندن تقدمله مکملدر
بو تقدیرجه نظم کلام موزون لازم طبع بنی آدم ایدوکی بو قصه دن تحقیقه
مقرون اولمشدر فاما اول صدور ایدن شعر موزونك مفهومی بلیسات غزا
ومراثی قسمنی انشا قبیلندن بولنمسی ایله عالم دار دردوغم اولمسنه وشعرك
مزایامی حزن والمله مدغم اولمسنه دلیل بولنمشدر اکرچه که قابل مقصودینه
واصل اولدی هابلی قتل ایتدکدنصکره مظلوبه سی اولان خواهرنی اوغرلدی
یمن ولایتنه کوچوب ایکیسندن انده نیجه اولاد ظهوره کلدی لکن والد ماجدی
کندویه لعنت ونفرین ایتمکین بعده هیچ برکسنه یه یار وقرین اولمدی
وحشیلرکبی کزوب کوهستان وبریابانده سنك فلاختله بهایم قلتنی پیشه ایدندی
حتی حیوانا تك انساندن وحشتی اولا انك دست تعدیسندن اولدی بعض
مورخین قولنجه قابله قصاص بیوریلوب جبریل اول امر ایله نازل قلندی
حضرت آدم مجمل اجراء فرمان منزل قصد ایتدکده امرینه اطاعت ایتمدی
بوسرکشلك ایله طعن ولعنه استحقاق حاصل ایدوب یمن دیارینه کتدی ابلیسك
دلالتی ایله آتشه طاپمغی پیشه ایدندی منقولدرکه ابلیس علیه اللعنه قابله کلی
محبت ایتمش ایدی برادری قتلنده کی اضلالنه متابعتنی بکنوب کندیکه
اغواسنه جل همت ایتمش ایدی حتی سابقده قرنداشنك هابلك قربانی یانمغه
باعث وسنی بین الوالدین خجل دوشوروب مقصودین حاصل ایتمکه سبب حادث
انك آتش پرست اولمسی وخفیه آتشکده یاپوب عبادت قلمسی ایدیکه آتش
اکایان بصوب اوتاندرمامشدی ایمدی سن استرسك من بعد هرخصوصده
ذیشان وتقرب قربان ایله بین الاقران نمایان اوله سین اتش کاهه سجده ایدوب
عبادتدن خالی اولمیه سین دیمشدی پیغمبرزاده ایکن اول ناقابلی یولدن چیقاروب
ضلالته دوشورمشیدی ٭ القصه تغییر دین واسباب فسق وفجوره کندویی
قرین ایدوب وشرب خمر وزنا اولا قابلدن واولاد بدنهادندن صدور ایلمشدی غب ذلك
قابل یمنه واصل وخواهری ایله مجامعته مائل ومتواصل اولدقدنصکره وجوده
کلن اشهر اولادی حتوخ بدنژاد وانك دخی اکبر اولادی غبراد نام ضلالت
نهاد اولدی بعده غبرادك اضل آلی مغوشایل وانك دخی اجل عیالی لاقح شایل

Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

ایدوکی تحقق بولدی کذلك لامح شابالك اشهر اولادی لامح نام شخص قابیل
اولوب صلبندن اوچ فرزند شفاعتمند وجوده کلدی که واضع علم طب اولان
یافل ایکنجی مخترع علم موسیقی وموجد الات ملاهی عد اولنان یاقال اوچنجی
اکثر صنایعی انشا وپیدا ایلیان بوقال ایدی وبو تفصیلی مورخ مولانا جعفر تحقیق
وبو تفصیل ظاهر التطویل ایله تحقیق ایلمشدر (لمنشئه) بزه بر رهکذار ایکن دنیا ❊
❊ بوغیکن کار وبار بمز قطعا ❊ اولدی ایجاد مز سراسر هب ❊ صوف وزربفت
واطلس وکمخا ❊ جامه مز عاقبت کفندر چون ❊ طونادرلر سنی طونغه شها ❊
سرعت عمری نیچون اکمز سین ❊ کیبور سین بز واللی شب دیبا ❊ حاصل کلام
قتل هابیلك مصیبتندن چوق زمان کچدکدن حق سبحانه وتعالی حضرت آدم
صفی یه شیث علیه السلامی عنایت قیلدی هابیل ارشد اولاد آدمدر دیو محبت
ایدوب فراقی موتنه ملالت ایدرکن نبوت نوری ایله شرف بولمش سائر اولادی
میاننده عظیم شانله سرو بالا کبی ممتاز اولمش بر وجود لطیف ایله تشریف
بیورلدی لسان سریانیده شیث عطاء الله دیکدر یعنی که هابیلدن بدل
عطا قلندوغنی حضرت آدمه اعلام ایلمکدر اشراق التواریخ مؤلفی قولنجه
هابیلدن صکره بشنجی بیلده دنیایه کلمشدر وسائر اولادی ایکیشر ایکیشر طوغر ایکن
شیث نبی نور حضرت محمد عربی شرفنه بناء یالکز طوغمشدر وحین ولادتنده
حضرت آدم علیه السلام یوز اوتوز بش یاشنده بولنمشدر محصل کلام قابیل
هابیلی قتل ایدنجه ابناء آدم جمیعا بر ملت اولوب شرف منزلتلری بر درجه یه
وارمشدیکه ملائکه فرقه فرقه کندولری زیارته کلورلردی وهر بولشدقجه
مصافحه ایدوب تکریم وتوقیر قیلورلردی هماننکه قتل قصه سی صدور ایتدی
بنی آدمك اول کونه انس والفتی وسعادتلری کیتدی قابیل ایچلرندن آیریلوب
اغواء شیطانی ایله آتشکده لر یاپوب اولاد ضلالت نژادی ایله اوده طاپمغه
باشلدی وقتا که عمر عزیز آدم علیه السلام نهایته یتدی مجموع ذریتی یعنی که
بطون متعدده ایله وجوده کلن فرزندانی کثرتی قرق بیکدن زیاده جه اولدی
مغاره لرده یرلشدیلر حیوانات دریلرندن جامه لر کیدیلر اکثریا شکارانلرندن
وثمار وفواکهدن غدالر یدیلر اما حضرت آدمه نزول ایدن صحف مکرمه
بر روایتده قرق وبعضیلر قولنجه یکرمی بر اولدی لکن اشراق التواریخ صاحبی
قولنجه اون صحف نزول ایدوب کیجه وکوندزده اللی وقت صلوة وصیام
وخدایه عبادت وقیام امر اولندی وشرب خمر ولحم خنزیر اکلندن نهی قیلندی

وصحف منزله‌ده اسرار حكميه ومعرفت مضار ومنافع ادويه وكيفيت تسخيرجن وعلم حساب وهندسه بيان اولندی وبعد الهبوط نزول جبريل عليه السلام اون كره وقوع بولدی قاضی عضد عليه الرحمه اون صحف نازل اولدی ديمه‌سی غالبا هر برنده برصحف ايله كلمه سنه محمول اولدی

اما معجزات آدم عليه السلام

معجزات جميع الانبيا نام كتاب كرامت ارقامده حضرت صفی الله دن بدی معجزه صادر اولمشدر اولكيسی قابل هابلی قتل ايدوب والد ماجدندن مفارقت ويمن جانبلرنده تمكنه رغبت وابليسك اضلالی ايله آتشه عبادت ايتدكده آدمه وحی الهی نازل اولدی اول كمراهلرك طريق توفيق وهدايته كيرملرينه دلالت ايتمك بيورلدی حضرت آدم عليه السلام برموجب وحی مكرم اول بدكردارلره واردی جيعا يدی بيك مقداری اولادك ضلالته دوشوب مفارقت صوريه ايله مفارقت دينيه‌لرينه جواز كوسترميوب طريق حقه دعوت ايلدی حالاكه اول ناخلفلر نبوت حضرتنده اختلاف ايدوب معجزه طلب ايلدیلر بريكپاره سنك سياهی كوستروب بونك ايچندن آب روان اقمق كركدر ديو سويلديلر فلاجرم حضرت صفی الله امر حقله اول طاشه دست مباركن اوردی سبحان من هانت عليه الامور ديوروب ناكه اول سنك خارادن آب زلال پيدا اولوب يدی فرسخ يره دك جريان ايتدوكنی اول منكرلر كوزدیلرينه ايمانه كلديلر ايكنجی حضرت آدم عليه السلام اثنای راهده قابل اولادندن هادنام ضلالت نهاد فرجام برقبيله كوزوب برروايتده ثمود قومنه اوغرايوب كفر وغوايت اوزره بولدی دين اسلامه كلمه‌لرين اهتمام ايلدكده معجزه طلب ايلديلر برقوری كوكلودرخت عظيمی كوستردیلر بونی بو محلدن قوپارشول قارشوده‌كی موضعده اپارنشونما بولديروب ميوه‌لر ويرمه‌سی ايله بزه معجزه كوستر ديو سويلديلر همان اول نبی صداقت نشان ديدكلری اوزره معجزه سين عيان قيلدی بيان ايتدكلری اوزره بتوب ميوه‌لر و برككن هر بريسی كوروب وجد بزركوارلرينك قدرتنی كاينبغی كوردیلر حالا كه ينه ايمانه كلمديلر كفر وضلالت اوزره قالوب طاغلديلر ميرخواوند قولنجه اول درخت دعوت آدمه اجابت ايتدی قعر زمينی پاره پاره ايدوب استعجال ايله عزحضورينه يتدی اوچنجی حضرت آدم ينه بركون اول طائفهٔ باغيه‌يی كوروب دينه دعوت ايلدی هدايت طريقنی قيوب سالك راه ضلالت اولمك ديوسويلديلر برقوی معجزه كوسترنكه نصكره پند ونصيحت ويرديلر

حضرتك نبوتنی کوز کوره انکار ایلدیلر فلاجرم صفی الله محترم الیه برطاشجغز الدی نبوت قونیله اکا بر نظر صالدی همان اول طاشجغزلر خالقنی تسبیحه باشلدی اول کافرلری کویا که طعنه طاشلری ایله طاشلدی ودردنجی ینه اول قومك برفرقه سی بت پرست اولدی سنك رخامدن تراشیده برصنمه طپارلرایکن حضرت آدم اوزرلرینه اوغرادی هرچند که منعه اقدام ایتدی دکلدیلر طلب معجزه بهانه سن ایدوب سوزلرینی قبول ایتمدیلر بالاخره وحضرت آدم پیغمبر اکر بو صنمکزی ایمانه کتوررسم سیزده ایمانه کلورمیسیز دیو بیوردی اول سنك دللرانی محال عد ایدوب هر بری راضی یوز دیدی طوردی همانکه صفی الله یاصنم آمن بالله دیدی اول بت کلامه کلوب لا آله الا الله لانعبد الا ایاه جوابنی ویردی (لمؤلفه)

۞ طاشدن دوزلمه برصنمی سویلدوب دیدی ۞ آمنت بالذی خلق النار والرخام ۞

یعنی که اللهدن غیری خالق یوقدر واندن غیره عبادت لایق دکلدر حالا که بو ظالملر بنی آله برینه قورلر بکا عبادت ایدوب کنند ولرینی بلایه اوغراتدیلر بنی بونلردن قورتار یانبی الله دیو اول صنم سویلدی حضرت آدم اول طاشی اللرندن آلوب شکست ایلدی بشنجی اول نبی مکرم برکونك ایچنده بری جفت ایله سوردی ساعتیله اکنبی اکردی درعقب بچوب دوکوب اون ایتدیردی ویوغروب اتمك پشوروب یردی التنجی برکونکه بعض اولادینی وحوابی ضیافت ایتدی مبارك الینك ایاسنده آتش فروزان یاقوب انلره طعام پشوردی اصلا حضرتك برمویلرینه ضرر کلمدی یوقاروده بیان اولنان دردنجی معجزه ایله بوخصوص ایچون بویله برمضمون لطیف وارد اولدی (لمنشئه) آب روان اقتدی روی سنك خارا دن ۞ کفنده بشرردی آتشیله تابه‌وش طعام ۞ بعض مورخین قولنجه طعام ضیافت بشنجه آتش وفا ایتمامکین حضرت آدم برپاره آتشی الی اوستنه قودی تا اول طعام پخته اولنجه اول نارفروزان سوینمدی یدنجی شول زمانکه هابلی قابل قتل ایلمشیدی حضرت آدم حج شریفدن کلدکدنصکره ماتمن طوتمشیدی دائما که فراق کریه ایله طاغلری کزردی میان کوهستانده میتن بولمق استردی فاما درختان کوهستان حضرتك یانجه یله کیدرلردی اول اغلدقجه انلردخی موافقت ایدوب ناله وانین ایدرلردی بونلردن غیری خواوندشاه مورخ برمعجزه دخی بیان ایتمشدر سکزنجی اول ایدوکی تحقیقه یتمشدز بوطریقله که قتل هابلدن اول اولاد کرامی برکون بهایم کوهستانده شکار ایلدیلر بعض یرتیجی جانورلر بزه تعرض ایدر اولدی دیو سویلدیلر همانده

حضرت آدم انلره عزم ایلدی نیچون بنم اولادمه دست تعدی او زادرسز دیو
نصیحت ایتدی اندنصکره پندینی طوتدیلر بردخی اولاد کراملرینه تعرض ایمدیلر
فسبحان من ظهرت معجزات الانبیاء بقدرته وتواترت کرامات الاولیاء بحکمته
(تشریفات صانع بیچون اقدم درحق صفی الله آدم) مولانا امام اسماعیل علیه الرحمة
کتاب موارده تفصیل ایتدوکی اوزره حضرت صانع ابوالبشری شش موهبتله
تفضیل ایتمشدر که جمله سی انجق انلرك شان بزرکوارلرینه اولمه سی تحقیقه
یتمشدر برنجی طینت پاکی یدقدرتیله تخمیر یدرایکنجی ﴿ ونفخت فیه من روحی ﴾
مضمونی جهتندن نفخ روحله حضرتی توقیریدر اوچنجی سجدهٔ ملائکهٔ
عظام ایله شان لطیفنی تبجیل ایتدوکیدر دردنجی اکا تعلیم اسما مزایاسیله
ذات شریفنی اعزاز دلپذیریدر بشنجی کلفت طاعت ومشقت عبادتسز وجود
عزیزینه باغ وراغ خلد برین تفویضی میسر اولدیغیدر التنجی ارتکاب ذلت
معصیتدن صکره ﴿ فتلقی آدم من ربه کلمات فتاب علیه ﴾ نص کریمی موجبجه
کلمات توبه منتج رضا وخشنودی خدا اولمق بلا واسطه افریدهٔ ذات آدمه
لطف وکرم یوزندن تلقینی بی نظیریدر

﴿ واما بلیات صفی الله مکرم بتقدیر خالق اللوح والقلم ﴾

بعض کتب تفاسیرده منظور اولدوغی اوزره بلیات آدم اون وجهله مستوجب
غم وندم اولمشدر اولی ﴿ الم انهکما عن تلکما الشجرة واقل لکما ان الشیطان
لکما عدو مبین ﴾ آیت کریمه سی ایله باری خدانك حضرت آدم وحوایه عتابیدر
ثانی کشف عورتله محجوبیتله حیا یدر ثالث مالك بهجت وطراوت بشرهلری
مقدما مرآت ناخن انسانی کبی مجلا ومصفا ایکن عبرة للناظرین تغییر وتبدیل
قلنمغله بقایاء حسن جمالری ناخنلرندن احیادر رابع سعادت دارالقرار ایله
تقربده ایکن بعد جواریله هر برینك هبوط ملالت مأیدر خامس فراق حوا ایله
ایکیوزییل برر وایتده اوچیوزییل مقداری سرکردانلقلرك غموم بیحسابیدر
سادس حوا ایله انلك میاننده تناول دانه دلالتی ایدنلر ایله عداوت مورث الاضطرابلریدر
سابع تهمت عصیان ایله تشهیر قلنوب ﴿ فعصی آدم ربه فغوی ﴾ زمزمه سی ایله
باعث اکل اولان حوا اکلیوب کندونك شهرتی جرم اکتسابیدر ثامن ابلیس
وذریاتندن اولان اعوان حضرت آدمه واولادینه اعدای حقیقی ایکن ینه انلره
تسلط باصوابیدر تاسع دنیای دنیی محل امتحان وبراوهتی اجیق زندان ایدوب
آدم وبنی آدام مشیت حکمته مناییدر عاشر ما بین المنزلین کله جك شدائد والام

عقوباتنه میزان وصراط وسؤال منکر ونکیر عقباتنه حضرت آدمی وذریاتی القاء حساب وعذاب ایله مبتلا قلندوغی مشبت بی ارتیابیدر (لمؤلفه) یا توب حضور ایدجك کوشه ایدی قبرك ایچی * کشی یه ایتدوکی جرمك عذابن ایتمه‌لر ❁ صراط ومحشر ومیزان نه خوش مسیره ایدی ❁ چکوب چورمه سه‌لر کنج خطابن ایتسه‌لر ❁ قلنسه هب ورق سیئاتمز برباد ❁ فرونها ده عملر حسابن ایتمه‌لر ❁

﴿ اما بلیات حضرت حوا وبناتها مادامهن فی دار الدنیا وفی ریاضها ﴾

ارتکاب معصیتدن صکره حضرت حوا اون بش بلیه یه مبتلا اولدی ذات آدمه‌کی بلایه ﴿ تلك عشرة کاملة ﴾ مفهومی ایله هویدا ایکن حواده بش زیاده اولمسی غالبا البادی اظلم مفهومنه رعایت اولنوب تناول حنطه یه کندینك بادی وباعث اولوب حضور راحتلری اختلال اولمسی اوجندندر بلیات خمسهٔ عشرك اولکیسی حیض بلاسیدر که شجرهٔ برّه یقین اولوب دانه سین قوپاردی جناب باریدن یا حوا سن نیجه که اول شجره‌یی اوقادوب قناتدك ایسه ماه بماه بنده سنك وجودك درختی قناتدیررین بیورمش ایدی ایکنجی حامله اولدیجه بارکران چکمه سیدر اوچنجی لوخوسه ایکن وجع واضطراب دردنجی نقص دینله رجال قسمندن امتیازیدر بشنجی نقصان عقلیله سوء حالی التنجی نصف میراث تقدیر اولنمق ایله نقص اعتباریدر یدنجی زوجندن مطلقه اولدقده بلاعدت زوج آخره جمعنه رخصت بولمامسی سکزنجی دائما رجالك تحت تصرفنده اولمسی طقوزنجی طلاق ویوملك ارلرالنده اولوب عورتلرك اول قدرتدن حرماناری اونجی غزا ثوابندن محروم اولدقلری اون برنجی انلردن نبی ورسول کلمدوکی نقصانی اون ایکنجی اول زمره دن حاکم وسلطان قلنمامسی اون اوچنجی یانلرنجه محرملری بولنمدقجه مسافر اولمدقلری اون دردنجی کندولر بشقه جماعت اولوب جمعه نمازین قلمغه جواز بولمدقلری اون بشنجی رجال کبی سلام ویرمه‌لری منهی اولوب ثوابدن محروم قالملری خصوصیدر بو نقصانلرك جمله‌سی ارتکاب معصیته سبب اولمسیدر کتاب خبسده وغیریده نقل وتسطیر بویله‌در

﴿ اما وفات حضرت آدم علیه السلام ﴾

وقتا که حضرت آدمك عمری آخره ایردی یعنی که عرض ذریات حالندن حضرت داود علیه السلامه باغشلدوغی سنه‌لر ایله تمام بولدی لکن کندولره امر حقله عزرائیل علیه السلام قبض روح خدمتنه وصول بولدی لکن کندولر

﴿ حیاتنده ﴾

Digitized by UNIVERSITY OF MICHIGAN
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN
Generated through HathiTrust on 2025-09-19 09:49 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015096229987 / Public Domain

حسابنده طقوز یوز قرق بیل اولدی اعلام الهی ایله معلوملری اولان بیك بیل تمام اولمشدر بیوردقلرنده داود نبی یه هبه لری ذکر اولندی مرور اعوام بسیار ایله خاطرلرندن ذهول ایتمکین انکار قلندی ویاخود ایام عمرهن بزلك لذتندن وحضرت حقك مساعدهٔ لطف وعنایتندن اولوجهله هبه ایتدکلرینه اعترافلری صدور بولمدی بو سبیله فیما بعد حضرت عزرائیل سرعت واستعجال ایله چیقه کلدی ﴿کل من علیها فان﴾ مضمون شریفنی اعلان وبیان ایدوب دعوت خدایه اجابت لازم ایدوکنی بلدیردی اماقصص قاشانی قولنجه موت برکبش املح صورتنده قنادلرین اچمش ایدی واجنحه سی مابین سموات وارضینی احاطه قلمش ایدی حضرت آدم علیه السلام کوسترلدی وقتا که صفی الله اول مهابتی کوردی زعفران کبی عرق اصفر رشحه لرین دوکوب بیهوش اولدی یاتدی بعده افاقت بولوب (الهی ما اهول هذا الموت وما اهول منظره والعجب یا الهی ممن ینتفع بعیشه ووراه الموت) دیدی یارب موت نه قورقنج نسنه اولور وبویله هولناك منظری اولوم حالتی نزدن بولور نجیم اکادر که صوکنده موتی مقرر یلن ضعفا تنعم عیش وعشرتدن نیجه منتفع اولور سوزلرینی سویلدی یعنی که برقاچ کون مقدم کندولره برمرض شدید عارض اولدی عقبنجه اولاد رشیدلری حضوره دعوت قلندی ماننده عقد پروین رعایت آداب ایله خدمتنه قرین اولدقلرنده بعض وصایای لطیفه بیورلدی یعنی که مطاوعت رحیم ورحمان ومخالفت غول شیطان واجبات دینیه دن ایدوکنی بیلدیروب حضرت شیث نبی که اعقل واجمل زمان وارشد اجد فرزندان ایدی وصایت مقامنه انلری تعیین قلدی بعدما مزاج شریفلری زیت وزیتون جنت آرزوسین ایتمکله حضرت شیثی جبل طورسینایه کوندردیلر ارحم الراحمین جنابنه مناجات ایدوب بولایکه برمقدارینی حاصل ایدوب کتوره سین دیو امر ایدیلر حضرت شیث که برموجب اشارت پدر اول طریقله هدایت رفیقه جلوه کر اولدی اثنای راهده خزنهٔ جنتدن توریابیل نام ملك جلیل ثمار جنتدن برمقدار عنب ایله کندولره ملاقات ایتدی وبعض مورخین قولنجه حضرت شیث که اولمقام معبرفرازینه واردی دعایه ال قالدیروب یارب آدم قولك که حالا مریض وپیردر مرادی جنان باغنده کی زیت وزیتوندن رجاه دلپذیردر دیدی ساعتیله هاتف قدسك صداسی کوشنه کیردی فلاجرم اول پیغمبر اکرم الندهکی قدح چوبینی که صوندی برلحظه ده اول ساغری

زيت و زيتون ايله مملو بولدي كيرو يه دوندي حضرت آدمك نظر شريفنه
كتوروب عرضه قيلدي صفي الله بزركوار شكر بيشمار وشبث نبي يه خيردعاسني
بسيار ايدوب زيتوندن برمقدار خواره كچوردي وزيتدن مبارك بدننه سوروب
عقبنجه وجع مرضي زائل كوردي لكن جزؤيجه زمان مرور ايتدوكي كبي
ينه مرضنده اشتداد مقرر اولدي خاطرينه بهشت ميوه لري لايح اولوب كوكلم
برمقدار جنت فواكهني اوزلر بولايكه اله كتوره سز ديو اولادينه سويلر انلردخي
براي خاطر پدر بر رجا نبه كيدرلر اول اثناده حضرت جبرائيل عليه السلام بر بلوك ملك
جليل ايله كلوركن كوررلر فلاجرم بو ملك اكرم اولاد پيغمبره صورر ميوه
بهشت طلبنه كتدكلريني انلردن كوش ايدر همان دم حضرت جبريل انلري
يولدن دوندررز اول خدمت ايچون كيدرز ديو استعجال قيلور وقتا كه ملائكه
عظام واولاد لازم الاكرام عزحضوره كيررلر مرضني دخي زياده اولمش
كوررلر حضرت جبريل وافر خاطر نوازلق ايدر مبارك طبع شريفكز نجه در
ديو سويلر حضرت آدم شدت وجعني حكايت وقيام طاعته طاقت كتورمدوكن
روايت ايدوب ام المؤمنين حضرت حوا اول حضرتي ارقه سندن طوتاردي
كمال ضعف وبي مجاللغنه بناء اول جهتدن خدمت ايدردي ٭ القصه واقع حالي
حضرت آدم بلسدي حوايه دونوب خطاب قيلديكه سن برمقدار طشره كيت
بني پروردكاريمك رسولنه تسليم ايت كه بكا هرمصيبت كه يتشدرسنك واسطه كله
تقدم ايتشدر بيوردي حوادخي بنا تن آلوب برجانبه روانه اولدي همان دم
عزرائيل قبض روح جليل خدمتنه مبادرت قيلدي صفي الله ايسه لساني تسبيح
وتهليل مزاياسندن ايرمدي بعدما حضرت جبريل ملك الموت جنابنه ارادهٔ
وصايا قيلوب لله تعالى بطريق رفق ومواساة اداء خدمته سعي بي انتها ايله كه
حضرت آدم اول هيكل مكرم وبزركوار معظمدر كه حق سبحانه وتعالى اني
يد قدرتيله براتدي وروحندن روح نفخ ايتدي وجمله مزي اكا سجده قيلمغه
مأمور قيلدي وخطا رقدسنده اكا يركوستردي بولايكه روح شريفي سندن
انجنميه رفقله تسليم روح ايدوب جان اجيسني طويميه بيوردي اول حالتده
حضرت آدم خواب استراحتله خوش دم ايكن امانت الهي صاحبنه واصل
اولدي (لمنشئه) چيقاردي عاريتي خلعتن همانده جان ٭ صوينديكندي دخي
قالدي تن كبي عريان ٭ قويلدي نوحه خسبنايه اقرباسي همان ٭ طويلدي
زمزمهٔ كل من عليها فان ٭ بعدما جبرائيل عليه السلام حضرت آدمه جنت

حله‌لرندن برجامه كبوردی وغسل وتجهيز وتكفينه بالذات مباشرت قيلدی يعنی كه جنتدن كتوردوكی كفن وحنوطله كفنلدی وحضرت شيث عليه السلامی امامته نصب ايدوب سائر ملائكه وابنا و بنات آدم اكا اقتدا قيلدی بو طريق اوزره جنازه‌سی نمازی بش تكبير ايله قيلندی واكثر مورخين قولنجه جبل ابو قبيسده دفن اولنمشدی اندنصكره جبرائيل اولاد آدمه وافر نصيحتلر ايتدی دنياده هدايت يوللری دور رايكن ضلالتدن وارتكاب معصيتدن احتراز ايدك دنيا دار اقامت دكل ايدوكن بيلوب هر بريكز اوله جككزی مقر قلوب فوت اولنلريكزك تجهيز وتكفين ودفنن بو دفعه سزه كوستر ديكم كبی ادا ايدك زيرا كه بردخی سزه تعليم اولنماز وفرشته‌لرك كوررسز تا قيام قيامته‌دك بونلر بو مقامه بردخی كلمزلر ديو بيورلدی وجمله‌سنه وداع قلوب جناب قدسه متوجه اولديلر (لمؤلفه) بلدر بدر بزه فرقانده يزدان جليل * ايتدی ارشاد پيغمبرلريمز جبريل * دين اسلامه رعايت بزه غايت كوجدی * كر رسوليله رسوله ديمسه رب جليل * قاشانی قولنجه نمازی يدی تكبير ايله قيلندی جبرائيل وميكائيل واسرافيل ونيجه بيك ملك جليل صف بغلیوب ادای صلوة اولندی بعده ملائكه ارض دخی صكره وحوش وسباع وهوام زمره زمره صف باغلديلر حضرت صفی اللهك صلوة جنازه‌سن ادا ايتديلر ودفن اولندقده رأس شريفی نفس كعبه‌يه راست كلدی مبارك اياقلری يتشدوكی يره‌دك اوزاتديلر ابن عباس رضی الله عنهما صلوا علی ابيكم آدم وابكوا عليه عند ذكره بيورمشدر يعنی كه حضرت آدمه صلوة ايدك وناممی اكدكجه اغليوب كوز ياشلری دوكوك حق جل وعلا انك خلقتن جميع خلايقدن تفضيل ايلمشدر واكا تعليم اسما ايدوب ابواب علومدن يتمش بيك باب تعليم ايتمشدر ظهر ارضده آدمه اغلمدق كيمسه قالمامشدر ونام شريفی اكلدكجه اظهار شوق ايدوب جنت آدمه صلوات ويرمشدر وازل ازالده آدمدن معصيت صدورينه مشيت الهيه متعلق اولمسی مجرد معصيت بنی نوع انسانی رفعتدن ذاته دوشوردیكن اعلام ايچون اولمشدر وصوك دمده كندوسی ايچون احضار اولنان مراتب عاليه‌يی اضعاف مضاعف مشاهده ايتمكجه دنيادن نقل ايتمدی بيورمشدر بعده قرق كوندن صكره حوا دخی وفات ايتدی حضرت شيث عليه السلام جبرائيلدن كوردوكی تجهيز وتكفين خصوصك اثبات ايدوب اما ابن عباس رضی الله عنهما قولنجه بر ييل صكره فوت اولدی

وكندولرله حضرت آدمدن جمعا قرق اولاد وجوده كلدى هر بر بطندن
برار كلك و برقز طوغدى انجق شيث عليه السلام يالكز وجوده
كلدى لكن بو حقيرز عمجه تا اوتوز طقوز اولمق
كركدر ويا خود قرق بردر

صايهٔ معاليوايهٔ حضرت ملوكانه ده اشبو تاريخ عالمك جلد اولى محمد لبيبك
نظارت عاجزانه سيله تقويمخانهٔ عامره ده طبع وتمثيل اولنمشدر
في اواسط ذي القعده سنه ١٢٧٧